

Olim

Biblioteca U. versitaria	
Sala	A
Estanto	8
Tabla	5
Número	79

12. 113. n^o m^o expediente

32³/98

11a / 5 3

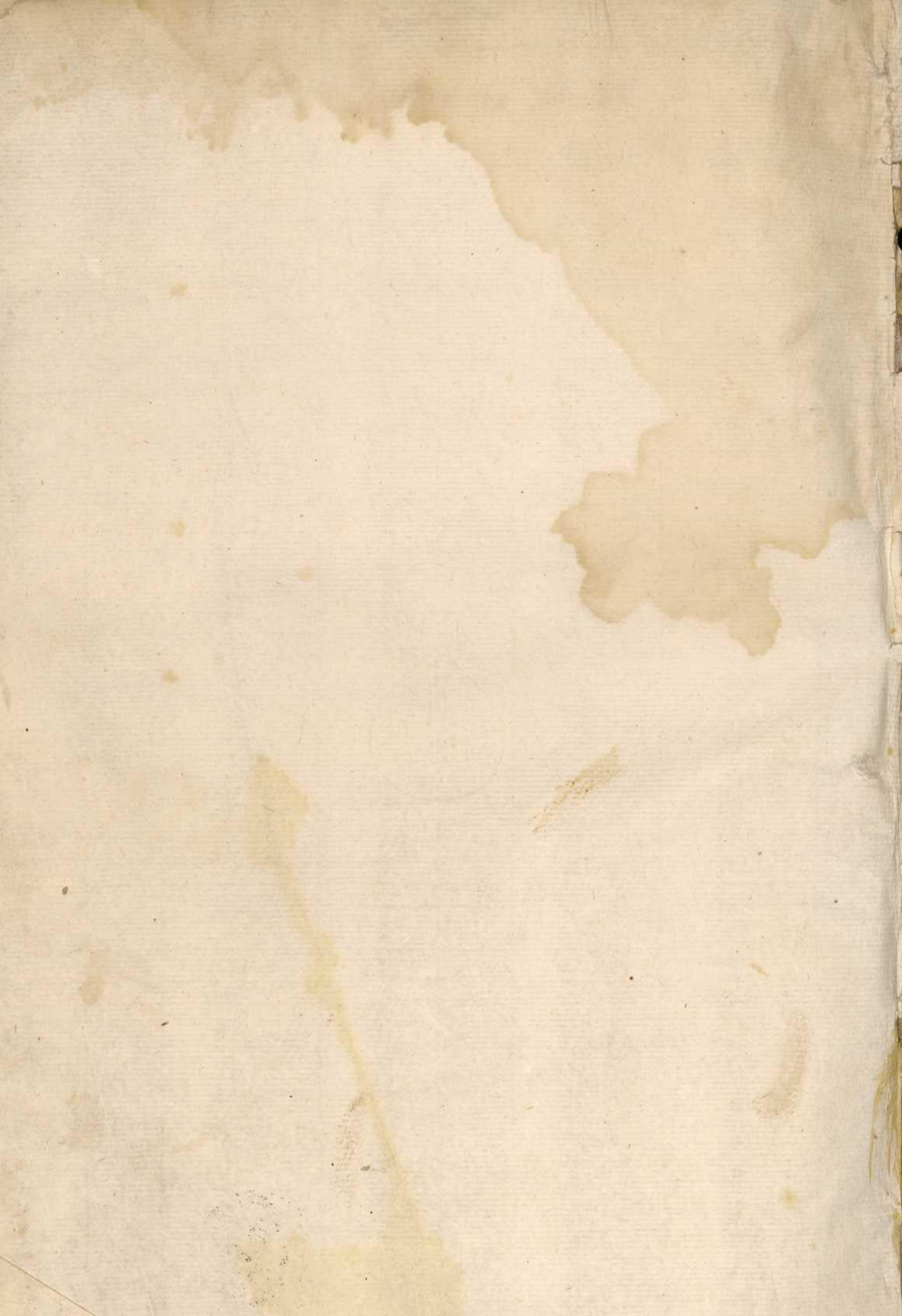
Caja A

65

15. 11. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25.

1888

Page 15

nensis episcopus li ix .6	anglia isu. fide cbr̄i reci. li v .3	apollinaris laodicēsis eps li ix .19
ambro. monachus. or. ca. li xv .6	angelus baduari dux ve. li io .13	apelli. Rauc. eps z mar. li viij .17
ambrosius corāus. or. ere. li xv .6	angelus perusi. legū doc. li xiiii	apollinaris creon. medic. li xv .8
amedeus p̄mus sabaudie dux qui z felix papa li xv .11	anglerie oppidi conditio li iz .6	apollonia virgo z martir li viij .23
amedeus. z. sabaudie dux li xv .13	anglerie p̄ncipiū general. li iz .A	apollonius philosophus li viij .17
amenius philosophus li 8 .23	anicetus papa. Ro. li viij .10	apollo. alius stoic. ph̄us li viij .19
amenophis pharao li iiii .2	annorum diuersitas li viij .2	apollonius senator Ro. li viij .20
amphirion atheniēsiū dux li 3 .13	annorum diuisio li 8 .2	apollenus philosophus li v .14
amphion musicus li 3 .11	anselmus magnus doctor li iz .12	apulia prouincia vbi sit li io .1
amphul hispanus rex li iz .	anselmus lucēsi episcopus li iz .12	apuzium prouincia vbi sit li io .1
amintas macedonum rex li v .2	anselm. etbrus ff. or. ere. li xv .22	A B
amintas assiriorum rex li 3 .	ansul galatie rex li iz .	Aquila iterpres z doctor li viij .11
amintas. z. macedoniz rex li v .9	anthens libicus gygas li 3 .18	aquilcia ciuitas fundatur li 3 .21
amon rex iuda li iiii .13	anthenozum troianus li 3 .29	aquintania gallia vbi sit li 3 .38
amos propheta primus li iiii .A	antbenoz pataniū conditur li 3 .26	A R
amos propheta alius li iiii .A	anterus papa li viij .22	aralius assiriorum rex li 3 .2
amulius siluius rex li iiii .2	antigonis asie rex p̄mus li viij .1	arabia regio vbi sit li 2 .1
amurates f̄coz p̄nceps p̄. li iz .19	antigo. z. cogno. gognas li viij .2	aratoz poeta li ix .22
amurates. z. turcoz p̄nce. li xv .19	antigonius tertius rex li viij .6	arabius asianus poeta li viij .2
A B	antigonius iudeorum rex li viij .21	archa moysi que sit z capis li 3 .31
Anna mat̄ v̄ginis marie li vii .23	antigonius iudeorum philoso. li viij .22	arbaces medorum rex li iiii .A
anacharsis philosophus li iiii .16	antbenodorus poeta li iiii .17	archadius imperator ro. li ix .10
anamin eham filius li 2 .1	antbemenides poeta li iiii .17	archas iouis filius li 3 .12
anacletus papa li viij .17	antbiochia sirie cinitas li 6 .10	archelaus iudeoz rex li vii .
anacletus iudeoz p̄ntifex li viij .22	antbiochus p̄mus sother li viij .2	archelaus mesopo. eps li viij .24
anam propheta li iiii .7	antbiocus. 3. galericus li viij .6	archilochus poeta grecus li iiii .13
anastasia virgo z martir li viii .23	antbiocus. iiii. magnus li viij .A	archimedes geometra li viij .9
anastasius primus papa li ix .14	antbiocus quintus nobilis li viij .11	archimus poeta grecus li iiii .9
anastasius secundus papa li ix .19	antbiocus sextus sirie rex li viij .12	archita tarentinus philoso. li v .19
anastasius tertius papa li ix .6	antipater macedonū rex li viij .2	ardas lidorum rex li iiii .13
anastasius quartus papa li iz .11	antipater stoicus philoso. li viij .A	ardisus lidorum li iiii .5
anastasius primus ipator li ix .19	antisthenes ph̄us orator li v .14	aremulus latinorum rex li iiii .6
anastasius secundus ipator li io .9	antioenes corinthoz rex li iiii .8	aretū tuscie cinitas fundat li 6 .18
anastasius. Ro. doctor li ii .2	antioius musa med. grecus li viij .21	arphaxat Sem filius li 2 .2
anastasius martir li io .17	antonius imperator. Ro. li viij .18	argens macedonum rex li iiii .13
anatholius laodice. eps li viij .21	antonius abbas egiptus li ix .2	argiuoz regni principiam li 3 .2
anaxagoras philosophus li v .5	antonius ordie minorum li iz .3	argiuorum reguz epilogus li 3 .24
anaximander philosophus li v .2	antonius rāp hegul. or. ere. li iz .23	argos ciuitas vbi sit li 3 .3
anziani florentini p̄stituti li iz .17	antonius bla scala vero. li xiiii .6	argonautarum navigatio li 3 .20
ancona ciuitas conditur li 3 .25	antonius vener. dux. ve. li xiiii .17	argus argiuorum rex li 3 .A
archifex troianus li 3 .22	antonius adur. dux gēue li xiiii .16	arichus dandalus dux ve. li iz .22
archus martius rex li iiii .12	antōius d' butrio legisa li xiiii .16	ariphron atheniēsiū dux li iiii .6
andalo gēuēsi astronomus li iz .21	antōius guaius medic. li xv .6	ariminus ciuitas describit li 6 .5
andreas apostolus li viij .13	ato. archieps florē. or. pd. li xv .11	ariminēsis synodus celebr. li ix .17
andree apli relige trāsse. li xv .13	antōius raudēsis. or. mio. li xv .7	arioaldus logobar doz rex li x .17
andreas obillif ordie ere. li xv .1	antonius rosellus legisa li xv .22	arion cytharedus li iiii .12
andreas v̄dermi. dux ve. li xv .14	antropoz moritaz heresis li ii .A	aristarchus gramaticus li viij .13
andreas dandulus dux ve. li iz .21	A P	aripertus logobar doz rex li io .5-9
andreas cōtare. dux ve. li xiiii .2	Apamiasie cinitas cōdif li 6 .10	aristides corinthoz rex li iiii .6
andreas vicecomes mli. li iz .A	appelle heresis li viij .10	aristides atheniēsis eps li viij .1A
andreas sicilie rex li iz .21	apianēsiū pisāoz regi. p̄. li xiiii .6	aristides philosophus li v .5
andronicus grecus impius li iz .11	apis quartus argiuoz rex li 3 .7	aristippus philosophus li v .19
andronicus paleo. ipator li iz .11	apis sicionozum rex li 3 .1	aristobolus indeo. ph̄us li viij .9
andiochus doctor li io .5	epochiphil libri qui sint li ix .19	aristobolus iudeoz p̄ntif. li viij .17
angloz regni p̄ncipiuz li 3 .30	epochiphus v̄n dicatur li ix .19	aristodemus philoso. li viij .24
anglie insule descriptio li 3 .30	apollo medicus grecus li 3 .7	aristodemus musicus li iiii .13
angloz regum procurfus li vi .1	apollines multi describuntur li 3 .9	aristoteles magnus ph̄us li v .12
	apollodorus p̄ga. orator li viij .18	arnulphus iperator galus li ii .7
	apollinaris microso. eps li viij .18	arius hereticus a q̄ariani li ix .1

antiochia asie ciuitas li iz .12

Ex de la libreria de trinitario Calado. Le Granada

Anadid Calor 57 supra

artianorum heresis li ix. 1
 arlotus de prato or. mio. li 15. 11
 armamitres assiriorum rex li 3. 4
 armenia prouincia vbi sit li 2. 1
 armenorum conuersio li 9. 2
 arnobius p̄bus lact. magi li 8. 34
 ars ip̄medi lib. q̄i inuēta sit li xv. 13
 arfaces medorum rex li 4. 12
 arfaces p̄mus partho. rex li 7. 11
 arfaces. 2. parthorum rex li 4. 4
 arfanus p̄sarum rex li v. 13
 arfēus mōa. sc̄us z sena. li ix. 1
 arthebanus p̄sarum rex li v. 1
 arthaxerxes p̄sarum rex p̄m. li v. 1
 arthaxerxes. 2. p̄sarum rex li v. 9
 arthaxerxes. 3. p̄sarum rex li v. 14
 arthemisia cararie regina li v. 11
 artbarius luscus doctor li ix
 artbaris lōgobardoz rex li io. 3
 arthurus anglozum rex li 9. 18
 aristidem philosophus li 2. 1A

A S

assa rex iuda li 4. 3
 assaredon assiriorum rex li 4. 12
 ascades assiriorum rex li 3. 14
 ascanes gomer filius li 2. 1
 ascanus cnee filius li 3. 25
 asclepiades rhetor z med. li 7. 16
 asclepius affter ep̄scopus li 9. 16
 asie regionis. descri. z vbi sit li 3. 1
 asia nūmpha a q̄ ipsa prouic. li 3. 1
 asie minoris regni p̄cipiū li 1
 assyria prouincia vbi sit li 2. 3
 assiriorum regnam incipit li 2. 3
 assiriorum regum finis li 4. 6
 assiriorum regū ep̄logus li 4
 arpadus lōgobardoz rex li x. 14
 assefannus fr de ast. or. mio. li 15. 24
 asterius arriāus hereticus li 9. 9
 astbiages medorum rex li 4. 14
 astorgius māf. fauē. dñs li xiiii. 9
 astoz vicecomes li 15

A T

atrilla hūnorum rex li 9. 16
 atralia iudeorum regina li 4. 1
 athanasius ep̄s alexādrinū li 9. 2
 attalus bergami rex li 1. 13
 attalicoz regū procurfus li vii
 atbaulphus gothoz rex li 9
 atbenarum vrbis conditio li 3. 14
 atbenensiu regni p̄ncipiū li 3. 14
 atbeniensiu regū ep̄logus li 3.
 atbis siluius rex li 4. 3
 atbals astrologus li 3. 6
 atblantes plures simul li 3
 athletes luctatoz li 3. 31
 atbanaricus gothoz rex li 9. 3
 atbaulphus gothoz rex li 9. 3
 attens micenarum rex li 3. 24

A U

Audocus doctor li x
 auentinus siluius rex li 4. 6
 auerois medicus li 12. 16
 auedadis araba p̄bloso. li 12. 2
 augusta pretoria ciuitas li 6. 11
 augustini magni conuersio li 9. 5
 augustini obiū z libri li 9. 10
 augustini translatio li 10. 14
 augustinus angloz ep̄s li 10
 augustinus nouellus. or. ere. li 15. 13
 augustinus de ācōa. or. ere. li 15. 16
 augustinus d̄ roma. or. ere. li 4. 14
 auicēna medicus magnus li 12. 16
 aulugelius gr̄amaticus. li 8. 15
 aurea lamina inuenitur li 10. 11-13
 aurelianus imperator li 8. 24

A 3

azael rex sirie li 4. 11
 azalus assiriorum rex li 3
 azo estensis marchio li 15. 1
 azo legum doctor li 12. 23
 azaria propheta li 4. 3

B A

Babylonoz turris edifica. li 2. 2
 babylonia a ciro destruitur li 5
 bachubius poeta tragicus li 7
 bachillus corinbioz ep̄s li 8. 24
 baiffetus orbomanus ip̄a. li 15. 21
 balduinus p̄i. bieroso. rex li 12. 12
 balduinus secundus rex li 12. 2
 balduinus tertius rex li 12. 16
 balduinus quartus rex li 12. 24
 balduinus gallus greco. ip̄a. li 15. 1
 balduinus. 2. grecoz ip̄ator li 15. 2
 baldus p̄ursinus legista li 14. 1
 balaam propheta li 3. 14
 ballens assiriorum rex li 3. 3
 ballens. 2. assiriorum rex li 3. 9
 ballardus gallus p̄bloso. li 12. 11
 balthasar caldeorum rex li 5. 3
 baptista platia cremo. ora. li 15. 16
 baptistinus frego. ge. dux li 15. 24
 baptista mala. mulier docta li 12. 11
 barbas ariāus hereticus li 9. 24
 barbara virgo z martir li 8. 28
 barbatia legista li 15. 23
 barlaam calaber mōachus li 15. 21
 barlaam abbas li 9. 1
 barnabas apostolus li 8. 1
 bartholomeus apostolus li viii. 13
 bartholōi ipsius trāslatio li ii
 bartholo. pisanus or. p̄dic. li 15. 19
 bartholomeus brixianus ea. li 15. 3
 bartholo. osa bergo. h̄sto. li 15. 19
 bartholomeus scali. vero. li 14. 19
 bartholomeus d̄ salī. legi. li 14. 1
 bartholo. d̄ vrbio or. ere. li 14. 14
 bartholo. mōteagna. medi. li 15. 16

bartholo. giza d̄ vrbio. li 15. 24

bertbolocus coleo. bergo. li 15. 15
 bartholus saxoferatē. doc. li 15. 27
 baruch propheta li 4. 16
 bassa rex israel li 4. 3
 bassus orator romanus li 7
 basilides philosophus li viii. 19
 basilidas hereticus li viii. 16
 basilice m̄lte constā. magni li 9. 1
 basilus magnus ep̄s z doc. li 9. 6
 bassianus laudensis ep̄s li 9. 12
 basilus grecus imperator li ii. 6

B E

Beatus venetozum dux li 10. 13
 beda venerabilis presbiter li x. 6
 belphegor mittatur in israel li 3. 14
 belge gentes vbi sunt li 15. 13
 bella prima punica li 7. 2
 bella secunda punica li 7
 bella tertia punica li 7
 bellum macedonicū incipit li 7
 bellum ciuile rome fit li vii
 bellum tugurinum li vii
 bellū mitridaticū magnū li vii
 belli ciuilis finis li vii
 bella cesaris z pompeii li vii
 bellum sociare romanum li vii
 bellū mediolanēse z vene. li 15. 2
 bellū incense z florētinoz li 15. 3
 belus primus assiroz rex li 2. 3
 belochus assiriorum rex li 3. 1A
 belloparez assiriorum rex li 3. 15
 belus p̄henicis regis filius li 3. 31
 beltrandus doctor or. mio. li 15. 24
 benedictus primus papa li 10. 2
 benedictus secundus papa li 10. 1
 benedictus tertius papa li 11. 9
 benedictus quartus papa li 11. 6
 benedictus quintus papa li 11. 5
 benedictus sextus papa li 12. 1
 benedictus septimus papa li 12. 1
 benedictus octauus papa li 12. 6
 benedictus nonus papa li 12. 1
 benedictus decimus papa li 12. 9
 benedictus. ii. papa li 15. 17
 benedictus. 12. papa li 15. 19
 benedictus anti papa li 14. 1
 b̄ndictus magnus abbas li 9. 21
 benedictus mediolan. ep̄s li 10. 9
 b̄ndictus capra peru. legi. li 15. 22
 benuectuz ciuitas conditur li 3. 2A
 benuectum describitur li 6. 10
 berardus madius ep̄s brixii. li 15. 10
 berengarius primus imp̄a. li 11. 6
 berēgarius secundus imp̄a. li 11. 1
 berēgarius tertius imp̄a. li 11
 berengarius doctor turon. li 12. 6
 bergoinū ciuitas conditur li 6. 3
 berillus hereticus li viii. 22
 bernardus abbas z doctor li 12. 10

radido

bernardus iustinus orator li 15. 16
bernardus polēta. ran. dñs li 4. 1
bernardus senēsis. or. mī. li 15. 6
bernardus compostellāus li 13. 11
bernar. caro. magni nepos li 11. 2
bernabos vicecomes li 13. 23

B J

Bias philosophus grecus li 4. 12
bizantium ciuitas li 4. 13

B L

blachamaria ducif. medio. li 15. 1
blōdus forolūniēsis bisto. li 15. 6
blaxius axeretus genuēsis li 15. 6

B O

bochorus egyptiorū rex li 4. 8
bobemorum regni principi. li 2. 2
bobemia regio vbi sit li 2. 2
bobemorum heresis li 15. 3
boetia regio vbi sit & a quo

dicta sit li 3. 16

boetius philosophus li 9. 24

boioꝝ gallia vbi sit li 3. 1

bolochus assiriorum rex li 3. 4

bonanētra doctor or. ere. li 13. 16

bonauētura scūs or. mīno li 13. 1

bonifacius ro. martir li 8. 28

bonifacius. 1. papa li 9. 12

bonifacius. 2. papa li 9. 21

bonifacius. 3. papa li 10. 2

bonifacius. 4. papa li 10. 8

bonifacius. 5. papa li 11. 17

bonifacius. 6. papa li 12. 1

bonifacius. 7. papa li 13. 11

bonifacius. 8. papa li 14. 6

bonifacius. 9. papa li 9. 14

bonifacius magūtius ep̄s li 10. 9

bonifa. p̄mus mōtif. mar. li 12. 2

bonifacius idē mōtif. mar. li 12. 3

bonifacius. 2. mōtif. mar. li 12. 21

bonifacius mōtif. mar. li 15. 23

bonifacius matbildis pater li 12. 9

bondegar soldanus egypti li 13. 6

bonominus medic. bergo. li 13. 23

boninus mombretus reb. li 15. 8

bononia ciuitas conditur li 6. 8

bononia i libertate se vēdi. li 13. 19

bonus papa li 10. 1

bozsius eccl̄sis dux ferrarie li 15. 14

B R

Bracius montonus dux li 15. 1

brandanus abbas li 9. 22

breno burgundus abbas li 11. 17

bruno teutonicus theolo. li 12. 11

brenus senonensium dux li 6. 1

bricinus ep̄sco. mertuliēsis li 9. 14

brigida seborica li 9. 21

brigida alia suetia li 14. 1

brixia ciuitas cōdit & d̄scti. li 6. 3

brixia venetis subicitur li 15. 2
brixiaꝝ victoria d̄ cremo. li 12. 2
brutano coloniēsis ep̄s li 11. 1
brutus primus aquo brita. li 3. 3
brutus. secūduꝝ Roman. li 7. 1
britannia insula vbi sit li 3. 3

B U

bucibalus gallus miles li 14. 6

bulgarorum conuersio li 11. 4

bulgaria prouincia vbi sit li 11. 1

burdinus antipapa li 12. 12

burgūdiōnū regni p̄cipi. li 8. 1

busiris egypti rex li 3. 14

C A

Caath filius leui li 3. 1

caietanus p̄b̄s vicētinus li xv. 3

caiera ciuitas conditur li 3. 28

caiera enee nutritrix aq̄ citas li 3. 1

caizade filius & eius gener. li 1. 2

cainam filius enos li 1. 3

cham filius noe li 2. 1

chanaam filius cham li 2. 1

cananea prouincia a q̄ dic. ē li 2. 1

caius cassus. Ro. consul li vij. 24

caius marius consul. Ro. li vij. 1

caius lucillus satirns li vij. 17

caius medicus grecus li vij. 21

caius falcidius iuriscōsul. li vij. 21

caius bassus orator. Ro. li vij. 23

caius papa li 8. 26

caius caligula ip̄erator. Ro. li 8. 7

cacanus hunnorum rex li 10. 4

cadmus litterarū inuentor li 3. 16

capha ciuitas capitur li xv. 13

calcidis conditio li 3. 14

calcis ipsa ciuitas a turcis

capitur li xv. 14

calcedon ciuitas vbi sit li 4. 13

caldeoz regni principium li 4. 1

caldea prouincia vbi sit li 4. 12

calepodius martir. Ro. li 8. 21

calistus. 1. papa li 8. 21

calistus. 2. papa li 12. 12

calistus. 3. papa li xv. 22

calistenes philosophus li v. 14

calocerus brixianus mīr li 8. 1

calor maximus fuit li 12. 17

caloianes grecus impera. li 14. 17

cambises persarum rex li v. 3

campanus doctor li 12. 1

camilla regina li 3. 26

campania regio vbi sit li x. 1

candaulus lydoꝝ rex li 4. 11

cananea regio li 3. 1

canis primus dela scala li 13. 22

canis. 2. dela scala li 13. 12

capadocia regio vbi sit li 2. 1

capis latinorum rex li 4. 3

captiuitas iudeoz prima li 4. 1

captiuitas iudeoz. 2. li 4. 1
capreolum oppidū vbi sit li 13. 6
capua ciuitas vbi sit li 4. 2
carariēsiū dñoz principū li 13. 1
caria regio asie vbi sit li 5. 1
carie reges qui fuere li v. 11
cardiceas lidoꝝ rex li 4. 11
carnaus macedonum rex li 11. 1
carmicides philosophus li v. 12
caracala imperator. Ro. li 8. 1
carpentus siluius rex li 11. 1
carpororus martir li vij. 28
carbago ciuitas cōditur li 11. 1
carthaginē q̄nq; bēntur li 11. 1
carthaginis excidium li vij. 13
carbago a. Ro. reponit li vij. 12
carus. Ro. imperator li vij. 1
cassandra troiana femina li 3. 29
cassander macedonū rex li vij. 1
cassius scuerus orator li vij. 17
cassianus monachus doc. li ix. 11
cassiodorus mōachus doc. li ix. 22
castrucius lucensis dñs li 13. 16
cathapbrigarū heresis li vij. 10
cathina sicille ciuitas li 11. 11
catho. Ro. q̄stor p̄b̄s li vij. 19
catho posterior philosoph. li vij. 19
carbon stoycus philoso. li vij. 17
cathelme coniuratio li vij. 18

C E

Cecilia virgo & martir li vij. 22

cecropus atbeniensium rex li 3. 18

celestinus. 1. papa li ix. 12

celestinus. 2. papa li 12. 16

celestinus. 3. papa li 12. 22

celestinus. 4. papa li 13. 2

celestinus. 5. papa li 13. 11

celestis flama visa est li 13. 23

celium gentilium deus li 3. 1

centum cellis oppidum li 11. 2

cenobres pharao li 3. 11

cerdo hereticus li 8. 18

ceres regina filia celi li 3. 2

cherintus hereticus li 8. 12

cesaris gesta incipiunt li vij. 13

cesaris bellū d̄ pompeii li vij. 13

cesaris triumphī omnes li vij. 19

cesaris imperium li vij. 24

cesaris obitus & laudes li vij. 24

cesarius dyacōns & mar. li vij. 27

cesāca psaz regia baptizat li 10. 6

cethim filius iauam li 2. 1

cethura abrae vxore li 3. 1

C J

Cichus ordelaphus li 14. 9

cicerois philo. vita & libri li vij. 1

cignus insubriū rex li 3. 11

cinebon poeta li 4. 9

cileno mulier antiquissima li 3. 1

*cita expurgado por comission delos Senores in quibus idores segun dlexpur
gatoru de 1707 año*
*Dr. Juan Calvo
Min.*

elicia provincia vbi sit li 2.1
 cineri populi li 3
 cimon atbeniensis dux li 5.16
 ebilpericus frācorum rex li 9.22
 cinus legum doctor li 15.16
 ebilon phūs grecus li 4.7
 ciprus isula aq^o nomē hūit li 2.1
 cipi regni principium li 12.22
 cipriāus cartbaginēsis doc. li 8.24
 cirinus herculis filius li 3.14
 cirilla virgo & mī li viij.24
 ciriacus papa & martir li viij.22
 cirillus ep̄s & doctor li 9.6
 cbiron medicus antiquus li 3.6
 circes femina maga li 3.24
 cirus persarum rex li 5.2
 cinile bellū rome incipit li 1.16
 cinilis belli finis li 1.16
 cbiū isula igēuefes deuenit li 12.6

C R

Clades galloz a romāis li 7
 clara virgo asiana. oz. mī. li 13.2
 clara virgo dimōtes. oz. ere. li 13.12
 claudius impator. ro. li viij.5
 claudius. 2. impator. ro. li viij.24
 claudi. & nicofra. m̄es li viij.28
 claudianus poeta li 9.14
 clemens. 1. papa li 12.1
 clemens. 2. papa li 12.21
 clemens. 3. papa li 13.6
 clemens. 4. papa li 13.13
 clemens. 5. papa li 13.21
 clemens. 6. papa li 14.
 clemens. 7. papa li viij.20
 clemētinaꝝ liber cōponit li 13.11
 cleopatra egypti regina li 7.19
 cletus papa li viij.12
 cleobolus phūs grecus li 4.12
 clodius quirinalis li viij.9
 clodoneus frācorum rex li 9.18
 clodoneus. 2. frācorum rex li 9.8

C S

cocebas indeorum dux li viij.11
 codrus atbeniensium rex li 3.32
 colonie cinitatis conditio li 6
 colossus solis simula. rbo. li 7.1
 columbāus sanctus abbas li 2.1
 columēsel h̄ eugētiū mouēt li 15.9
 comete due apparuete li 19.19
 cometba stella apparuit li 12.2
 cometba stella apparuit li 12.17
 cometba stella apparuit li 15.11
 cometes stella apparuit li 13.6
 comitus angloꝝ rex li 12.1
 comicoꝝ poetaꝝ numeris li 7
 comodus impator roma. li viij.24
 comi lombardie ciuitas li 6.3
 concilium cartbaginēse li 9.12

concilium aralatense li 9.16
 concilium vercelle nse li 12.5
 concilium constantie li 14.13
 concilium basilice li 15.7
 concilium florentie li 15.6
 coniuges cimbroꝝum li 1.19
 consules. ro. institunt li 5.2
 cōcordia virgo & martir li viij.24
 constātiopolis citas fūda. li 4
 constātiopolis a turcis ca. li 15.14
 constātinus magnus ipa. li viij.31
 constantini ipsius opera li 9
 constantinus secūdnus ipa. li 9.9
 constantinus imperator li 9.1
 constantinus tertius impa. li 9.6
 constātinus quartus impa. li 9.6
 constātinus quintus impa. li 9.12
 constantinus sextus impa. li 9.12
 cōstātinus septimus impa. li 10.4
 cōstātinus octauus impa. li 11.1
 constantinus primus papa li 9.9
 constantinus secūdnus papa li 9.12
 constantie apulie regina li 12.22
 conon papa li 10.6
 cōstantius sfortia li 15.9.22
 conradus alamus rex li 11.6
 conradus primus impa. li 12.2
 cōradus secūdnus impator li 12.6
 cōradus tertius impator li 12.16
 conradus henrici filius li 12.12
 cōradus impatoris filius li 13.17
 cōradus mōitiffe. marchio li 12.21
 corax ficioniorum rex li 13.15
 core hebrei seditio li 13.13
 coriolanus ro. dux li 5.17
 cornetum ciuitas tuscie li vi
 cornificius ro. poeta li 7.22
 cornificia poctrix li 7.22
 cornelius gallus poeta li 7.23
 cornelius nepos veronē. li viij.23
 cornelius papa li viij.23
 cornutus phūs & poeta li viij.9
 corintus ciuitas vbi sit li 3.11
 corinthioꝝum regni princ. li 3.31
 corinthioꝝ regū epilogus li 4.5
 corfice insule descriptio li 3.11
 corfica insula. vii ro. subd. li vii.6
 corficus vandalorum rex li 9.3
 cortona ciuitas construit li 13.15
 cosmas & damiāus m̄es li viii.24
 cosmus medi. florētinus li 15.17
 couum cremone oppidū li 13.1

C R

Crates thebanus phūs li vii.4
 crates atbeniensis phūs li vii.2
 cratinus poeta li 5.5
 creme oppidi conditio li 12.19
 cremone ciuitatis cōditio li vi.9
 cretēsiū regni principium li 3

eres primus crete rex li 3.3
 creta insula vbi sit li 3.3
 cresus lydorum rex li 5.2
 cresus idem rex interficit li 5.2
 crassi ro. consulis gesta li vii.18
 crassus argiuorum rex li 3.1
 crimignola imperator li xv.2
 crescentius martir li viii.12
 crispus stoicus philoso. li vii.9
 crispi. & alij plures m̄es li viij.26
 cristenes dacie rex li xv.11
 christophorus martir li viii.28
 christophorus papa li iii.6
 chrissto maurus dux ve. li xv.13
 criasias massiliensis med. li viii.11
 crotopus argiuorum rex li 3.12

C E

Cume campanie ciuitas li 3.21
 cumanus iudee preses li 8.5
 curetes & corribantes pli li 3.14
 curia in gallia transfertur li 15.13
 curio popularis orator li vii
 cbus filius cbam li 2.1

D A

Dagobrus longobardo. rex li x
 daphō longobardoꝝ rex li 10.2
 dagobertus francoꝝ rex li 10.17
 damasus primus papa li 9.6
 damasus secūdnus papa li 9.6
 damianus papiēsis ep̄s li x.1
 danus argiuorum rex li 3.16
 daniel propheta li 4.16
 dantes florētinus poeta li 15.17
 dardanus dardanie rex li 3.16
 darius primus persarū rex li 5.3
 darius histapsis rex li v.3
 darius notus persarū rex li v.9
 darius quartus psarū rex li v.12
 datban & abiron hebrei li 3.13
 dauid rex & propheta li 4.1
 dauid tartarorum rex li 13.1

D E

Decē viroꝝ roma. electio li v.1
 decretaliaū liber compilat li 13
 decius imperator Roma. li viii.23
 dedalus artifex li 3.21
 delbora iudex israel li 3.19
 demas atbeniensis phūs li v.12
 demetria virgo & martir li 9.9
 demetrius asirie rex li vii.2
 demetrius pbalere. phūs li vii.3
 demetrius macedonū rex li vii.6
 demetri. sotber sirie rex li vii.12
 demetrius q̄rtus sirie rex li vii.13
 democedes phūs medi. li v.19
 demophon thesei filius li 3.24
 democritus philosophus li v.6
 demosthenes philosophus li v.12
 deorum scelectoꝝ epilogus li 3

deifebus troianus miles li 3. 20
 deocles medorum rex li 4. 13
 deodatus papa li xi
 dealbarum religio li 4. A
 dercillus assirionum rex li 3. 31
 deristus lacedemoniorum rex li 4. 3
 derdona lombardie civitas li 6. 17
 desiderius hugonensis eps li 9. 16
 desiderius logobardo. rex li x. 12
 destructio tri. beami. p. mu. li 3
 deus dedit papa li x. 11
 deus dedit abbas cassinensis li xi. 3
 deuchalion prometheus li 3. 16

D J

Dies sex primi seculi li 1. 1
 diabolus iudeis apparuit li 9. 11
 diagoras philosophus li 9. 6
 diascorides medicus li 8. 12
 diacones. vii. primi q. sint li 8. 2
 dictatura roma. instituit li 9. 11
 didimus cecus alexandrius li 9. 6
 dido regina cartbaginis li 4. 1
 diluuiū magnū tēpore noe li 2. 1
 diluuiū particular i achaiā li 3. 2
 diana prima dea solis filia li 3. 3
 diana hē q. z. lūa apoli. filia li 3. 9
 dinocrates architectus li 9. 12
 dinus legum doctor li 13. 12
 dinus medicus florētinus li 13. 16
 diodorus siculus historic. li 7. 16
 dioderus sardinensis ora. li vii. 18
 dioclicianus imperator li 8. 21
 diodorus asianus orator li 8. 11
 diogenes magnus phis li vii. 1
 diogenes stoicus phis li vii. 1
 diogenetus dux athēnsis li 4. 6
 diomedes tracum rex li 3. 26
 diomedes alius tidei filius li 3. 26
 dion philosophus li 8. 16
 dionisius siracusa. tyrānus li 9. 9
 dionisius qui z. bachus li 3. 11
 dionisius qui z. liber pater li 3. 11
 dionisius licinus silabaz inē. li 3. 23
 dionisius. 2. siracusa. tyrā. li 9. 10
 dionisius ariopagi. eps li viii. 12
 dionisius corinthus phis li viii. 19
 dionisius origenis discipul li 9. 21
 dionisius papa li viii. 24
 dionisius mediolanē. eps li 9. 9
 dinastia diapolitanoz li 3. 6
 dinastia egipti. xx. li 3. 18
 diocles medolorum rex li 4
 discordia electoz imperij li 13
 discordie genuensuz z. vene. li 13
 dionisius o burgo oz. ere. li 14. 14
 dionisius abbas z. doctor li 9

discipuloz xpi dscriptio li viii

D D

Domicianus impator ro. li viii. 12
 domicilla vgo z. martir li viii. 12
 domicinus caiderinus ora. li xv. 16
 dominicus monag. ve. dux li x. 11
 domicus yrseolus ve. dux li 12. 1
 domicus gradeco ve. dux li 12. 1
 dominicus silvius ve. dux li 12. 5
 dominicus mauro. ve. dux li 12. 9. 16.
 domicus michael ve. dux li 12. 13
 domicus frego. genu. dux li 14. 2
 domicus ispaus oz. pdi. pf li 13. 1
 dnicus de dnici a bri. eps li xv. 11
 donatus here. a quo doati. li 9. 17
 donatus areti. eps z. mar. li 9. 17
 donatus doctor epiri eps li 9. 11
 donatus grammaticus li 9. 11
 donus papa li 2. 1
 dorothea virgo z. martir li viii. 28
 dorotheus doctor li viii. 21

D U

Duces venetoz incipiunt li 10
 duces grunesuz incipiunt li 14. 1
 dulcinus heresiarca nona. li 13. 13
 duo amantes insanunt li xv. 14

E C

echireus sicioniorum rex li 3. 12

E D

edessa civitas capitur li 12. 16
 edmundus anglorum rex li ii
 editio quinta li viii. 21
 edoardus anglorum rex li 12. 2
 edoardus. 2. anglorum rex li 12. 13
 edoardus. 3. angloz rex li xv. 17
 ephesus civitas vbi fuerint li 4

E E

egelnotus cātua. eps doc. li 12. 5
 egeus atheniensium rex li 3. 24
 egemon corinthiorum rex li 4. 1
 egesippus historicus li 8. 16
 egesippus alius doctor li 9
 egidius sicionidrum rex li 3. 2
 egidius moa. grecus phis li x. 9
 egidius ro. ordis eremita. li 13. 19
 egidius ispalensis cardina. li 13. 24
 egiptus a quo nomē habuit li 2. 1
 egiptioz regni principiu li 2. 2

egiptorum regni defectio li 9. 3
 egiptus i psaru dictio. v̄eit li 9
 egiptus micenarum rex li 3. 26

E J

eiula ticinus chus li 2. 1
 etula prouincia vbi sit li 2. 1

E L

Elamite gentes a quibus nomen habuit li 2. 1
 eleazarus sacerdos aaron filius li 3. 10
 eleazarus. 2. sumus sacer. li vii. 3
 eleusis civitas vbi fuerit li 3. 2
 electores imperij qui sunt li 12. 2
 eleuterus eps z. martir li viii. 11
 eleuterus alter martir li viii. 28
 eleuterus papa z. martir li viii. 19
 eleuterus exarchus li x. 11
 elphredus anglorus rex li xi. 6
 eligius nonionensis episco. li x. 11
 elisaphat iudeorum potifex li 9. 1

E M

emilius poeta grecas li 4. 9
 emilius macer poeta li vii. 21
 empedocles philosophus li 9. 3

E N

eneas magnus troianus li 3. 26
 eneas silvius rex li 3. 31
 eneas senensis cardinalis ora. li 15. 11
 ennius comicus poeta li vii. 9
 enoch iareth filius li 11. 2
 enoch asculanus rbetor li xv. 11
 enos Seth filius li 2. 3
 colia prouincia vbi sit li 2. 1

E P

epenemides phis grecus li 4. 16
 epicurus atheniē. phis li 9. 10
 epidaurum epiri civitas li 3. 10
 epiphanius doc. cipri eps li 9. 6
 epiphanius papieps eps li 9. 19
 epilogus reguz egyptioz li vii
 epilogus reguz iudeorum li viii
 epilogus potificū iudeo. li viii
 epimachus promethei frat li 3. 6
 eporedia cisal. gallie citas li 6. 11
 epopens sicioniorum rex li 3. 11
 ephesus civitas li 9. 1

E R

erictonius arthenien rex li 3
 erasitra. med. arthenien. li vij
 eridans fluius q est padua li 3
 erithea sibilla li 3
 eritbens arthenien. rex li 3
 ermius emuchus pbis li v
 eruilmere dac caldeoru rex li v

E S

Esdras sacerdos z scriba li v
 eschilus arthenien. iudex li 4
 eschilus poeta tragicus li v
 eschines pbis z orator li v
 esseoz secta religiosoz li viij
 esinius grego. nazaz. disci. li 9
 esopus fabulator z pbis li v
 estefius marchionu princ. li 13
 esculapius medicus li 3

E T

etas prima quando incipit li 2
 etas secunda quando incipit li 2
 etas tertia quando incipit li 3
 etas quarta quando incipit li 4
 etas quinta quando incipit li 5
 etas sexta quando incipit li 8
 etbens filius chancam li 2
 ethiopia a quo dicta sit li 2
 etbruria regio vbi sit li 3
 etbrurie ipsius regiois cof. li x
 etbgallus angloz rex li 2

E U

euas mater cunctorum li 2
 euagrius doctor z here
 mita li 9
 euander palantis nepos li 3
 euaristus papa li 8
 euax philosophus z rex li 8
 eucherius lugdunensis epi
 scopus li 9
 eucherius item lugdunensis
 episcopus li 10
 eudemus corinthiorum
 rex li 4
 eudofus astrologus li 5
 euentius z theodolus marti
 res li viij
 euphemia virgo z mar
 tir li viij
 euphrasia virgo sanctis
 sima li 9
 euphrates fluius vbi sit li 1
 eugenia virgo z martir li viij
 eugenius primus papa li 10
 eugenius secundus papa li xi
 eugenius tertius papa li 12
 eugenius quartus papa li 13
 eulalia hispalensis virgo z
 martir li viij
 eunomius hereticus li 9
 euplus diaconus martir li viij

euripides poeta li 5
 euristheus macedonuz rex li 3
 euristheus secundus mace
 donum rex li 3
 europus macedonum rex li 4

eustachius placidus
 martir li 8
 eustachius episcopus li 9
 eusebius martir pontius li 8
 eusebius papa li viij
 eusebius cardinalis pre
 sbiter li 9
 eusebius vercellenses epi
 scopus li 9
 eusebius cremonensis
 doctor li 9
 euticianus papa li viij
 eutices hereticus constan
 tinopolitanus li 9
 eutrepus augustinus patria
 discipulus li 9
 entropius hispalensis epi
 scopus li 10

E X

Exarchatus dignitatis prin
 cipium li x
 exarchatus dignitatis
 finis li 10
 exemplum de amore immo
 derato li 5
 exodus liber quid conti
 neat li 3

E Z

ezechias rex iuda li 4
 ezechiel propheta li 4
 ezelinus de Romano tiran
 nus li 13

F A

Fabianns papa li viij
 fabiorum familia Romanus
 consumitur li 5
 fabius Romanus consul li 7
 fabritius romanus consul li 7
 fabularum inuentio li 3
 fabula vnde dicatur li 3
 facinus canis campi
 ductor li 4
 fauentia ciuitas construi
 tur li 6
 faunus lauretorum rex li 3
 fauna fatidica regina li 3
 fauorinus philosophus li viij
 fastidius anglorum epi
 scopus li 9
 faustinus z iouita mar
 tires li viij

faustinus gallus episcopus
 doctor li 9
 fauentia flaminee ciuitas li 6

F E

federicus barbarossa impe
 rator li 12
 federicus secundus impe
 rator li 13
 federicus idem secundus im
 perio deicitur li 13
 federicus tertius impera
 tor li 15
 federicus petrucius legum
 doctor li 13
 federicus gonzaga li 15
 federicus yrbini dux li 15
 felix primus papa li viij
 felix secundus papa li 9
 felix tertius papa li 9
 felix quartus papa sabaudie
 dux li 9
 felix presbiter z martir li viij
 felix hierosolimorum pre
 ses li viij
 felix apulie episcopus z mar
 tir li viij
 felix z fortunatus marti
 res li viij
 felicitas sancta z martir li viij
 feramundus francorum
 rex li 9
 ferdinandus primus rex li 15
 ferdinandus secundus apu
 lie rex li 15
 ferdinandus tertius hispa
 nie rex li 15
 ferraria ciuitas costruitur li 6
 festus Ro. iudee preses li viij
 festulana etbrurie ciuitas
 fundatur li 3
 fimbria questor illum de
 struitur li 7

F L

Flachus annilius egipti
 preses li viij
 florentia ciuitas condi
 tur li 6
 florentini in libertate m se
 pendicant li 13
 florus iudee preses li viij
 flaminea provincia que sit li x
 flauius entropius histo
 ricus li viij

F O

forestorum nobilium priui
 legia li 3
 forestinus nobilis bergo
 mensis li 13
 forumlinium romandiole

ciuitas li 6. 8
 formosus papa li ii. 17
 fornij filius & pater li 7. 22
 forum iulium prouincia
 vbi sit li 10
 fortunatus aquilensis pre
 sbiter li ix. 17

S R

francorum regni princi
 pium li 3
 francus bector is filius li 3. 29
 francia regio vbi potissimum
 sit li 3. 30
 francorum reges incipiunt li ix. 16
 franciscus seraphicus pater
 ordinis minorum li 13. 1
 franciscus accursius le
 gista li 13. 12
 franciscus moranus ordinis
 minorum li 13. 16
 franciscus vandulus dux
 vene. li 13. 18
 franciscus ordelaphus li 13. 24
 franciscus petrarca pbi
 losophus li 13. 24
 franciscus de barbarino
 poeta li 13. 24
 franciscus pisanus legista
 franciscus de albergotis
 legista li 13. 23
 franciscus carrarenis se
 nior li 14. 3
 franciscus carrariensis iu
 nior li 14. 3. 6
 franciscus gonzaga pri
 mus li 14
 franciscus gonzaga secun
 dus li 14
 franciscus martini ordinis
 carne. li 14. A
 franciscus suardus eqnes li 14. 9
 franciscus de cremona ordi
 nis minorum li 14. 14
 franciscus zabarella legi
 sta li 14. 14
 franciscus foscarus dux
 vene. li 15. 7
 franciscus barbarus ora
 tor li 15. 3
 franciscus spbortia medio
 lani dux li 15. 9
 franciscus pbilephus
 orator li 15. 12
 franciscus diecius philo
 sophus li 15. 16
 franciscus archieps pisanus li 15. 19
 fraticelli de opinione li 15. 12
 fridignus gotthorum rex li ix. 3
 frigia prouincia a quo nomen

habuit li 2
 frischus estensis marchio li 15. 14
 frontonius petragoricus epi
 scopus li viij. 14
 frofens hybernie regis
 filius li 10. 17
 frontonius Ro. orator li 8. 19

S U

Suleo hierosolimorum rex li 12. 117
 fulgentius apber eps li viiii. 24
 fulgineu ciuitas destruitur li 13. 9
 furius camilus Romanus li 5
 futh Cham filius li 2. 1

S V

Vabanus yem. dux li 10. 11
 gabriel viceco. pise dñs li 14. 12
 gabriel de spoletto or. ere. li 14. 14
 gabrinus fundulus cremo
 ne dominus li 14. 14
 gallastus vrbini dominus li 13. 22
 gallatia prouincia vbi sit li 2. 1
 galeatus viceco. dux mli li 13. 18
 galeati. maria. v. dux mli li xv. 14
 galeatius gonza. mantua. li 14. 14
 galcorus malatesta li 13. 19
 galcorus caretinus dñs li xv. 6
 galcorus manfredus sauentie
 dominus li xv. 24
 galinicus exarc li 10. 2
 galerus imperator roma. li viii. 31
 galba Imperator Roma. li viii. 11
 Galliarum prouinciarum
 Descriptio li 3. 34
 gallia belgica que sit li 3. 34
 gallia celtica que sit li 3. 34
 gallia narbonensis que sit li 3. 34
 gallia equitania que sit li 3. 34
 gallie cisalpine diuisio li 3. 34
 gallia cenomanorum que sit li 3. 34
 gallia senonem. que sit li 3. 34
 gallia boyorum que sit li 3. 34
 gallia insubrium li 3. 34
 gallia genuensis que sit li 3. 34
 gallia vltimontana a Ro.
 descē. li viii. 26
 galilee prouicie Descriptio li viii
 ganimedes li 3. 15
 galienus magnus medicus li 8. 18
 gallorum clades Roma. li 7. 17
 gallus doctor li viij. 24
 gallus & volufianus ipator. li viij. 24
 ganges fluminis vbi sit li i
 garcias hispanus doctor li 13. 14
 garimbaldus longobardorum
 rex li 10. A
 gasparinus forestus li 14. 6
 gasparius bariziza rhetor li 14. 14

S E

gebenarū alobrogū cūta li viij. 26

gedeon iudex israel li 3. 20
 gelasius episcopus palestine li 9. 12
 gelasius primus papa li ix. 19
 gelasius secundus papa li 12. 13
 generationes Sem li 2. 1
 genealogia deorum sic incipit li 3
 generationes Cham li 2. 1
 genadius forensis orator li 9. 17
 genadius bizantinus eps li 9. 18
 genadius massilien. doctor li 9. 24
 genesius martyr li 8. 24
 gentillis fulginas medicus li 13. 16
 gentillis vare. came. dñs li 13. 22
 georgius tribunus martyr li 8. 28
 georgius trapezuntinus ora. li 15. 5
 georgianoꝝ conuersio li 9. 2
 genfericus vandalorum rex li ix. 14
 germanorum imperij prin. li 12. 1
 germanie regionis descriptio li 2. 1
 germanus altisiodore eps li 9. 5
 germanus parisiensis eps li 9. 22
 geraldus odonus or. mi. li 13. 14
 gerardus panonū eps li 12. A
 gerardus bononiens. or. car. li 13. 19
 gerardinus spinola genuens. li 13. 18
 gerardus de senesis or. ere. li 13. 23
 gerardus bergo. or. ere. li 13. 23
 geruasius & pbasius mar. li 8. 28
 genua ciuitas edificatur li 3. 13
 genuē. cathinū ex syria poz. li 12. 12
 genuenses pisanos superat li 12. 17
 genuenses archiepm optinet li 12. 17
 genuenses monetā cudūt li 12. 16
 genuenses Saracenos su
 perant li 12. 16
 genuenses cum Venetis
 discordant li 13. 17
 genuenses pisanos supe
 rant li 13
 genuenses liburnum euer
 tunt. li 13
 genuenses duces creant li 14
 genuenses alphonium re
 gem cupiunt li 15
 genua in Aediolanen
 ses deuenit li 15. 14
 genua a Aediolanensib
 us desecit. li 15. 20

S G

Gibertus antipapa li 12. 14
 gilla yngarie regina li 12. 6
 gilbertus Britobicus pbi
 losophus li 12. 17
 gillimer vandalorum rex li ix. 3
 gion fluminis vbi sit li. i. 1
 gigius lydorum rex li 4. 13

S I

Iodolias Judeo prefe
 ctus li 5. 1

gognas phus grecus li 5. 5
 gomer filius Iaphet li 2. 1
 gongtiagorum regni prin-
 cipium. li 13. 15
 gordianus imperator li viij. 22
 gorgias philopbus li 5
 gorgonius romanus mar-
 tyr li viij. 28
 gondericus vadalarum
 rex li ix
 gothoz regni principium li ix. 3
 gothia prouincia vbi sit li ix. 3
 gordianus z epimachus
 martires li 9. 4
 gondebandus Burgon-
 dionum rex li ix
 gothifredus apulie comes li 12. 8
 gothifredus hierosolimo-
 rum rex li 12. 11
 gorsoni hierosolymam di-
 ripiunt li 13. 17

B R

Brauanus athenien. rex li 3. 12
 gratianus impator grecus li 9. 8
 gratianus caonista mona. li 12. 16
 grando p maxima cecidit li xi. 2
 gregorius cesariense eps li 8. 29
 gregorius nazazens doctor li 9. 1
 gregorius primus papa li x. 3
 gregorius secundus papa li x. 3. 9.
 gregorius tertius papa li x. 10
 gregorius quartus papa li xi. 2
 gregorius quintus papa li 12. 9
 gregorius sextus papa li 12. 1
 gregorius septimus papa li 12. 10
 gregorius octauus papa li 12. 21
 gregorius nonus papa li 13. 3
 gregorius decimus papa li 13. 8
 gregorius vndecimus pp li 14. 2
 gregorius arriminē. oz. ere. li 13. 24
 gregorius duodecimus papa li 14. 10
 gregorius tibernas rbe. li 13. 6
 gregorius de alexā. oz. ere. li 13
 grifildis salutarū mare. li 12. 3
 grimoaldus logobar. rex li 10. 1

B A

gualuagnus aglerie comes li 12. 11
 gualterius eps ordis mio. li 13. 6
 gualtherus athenarū dux li 13. 24
 guelfoz z gibellioz ortus li 13. 9
 guido archibennus musicus li 12. 1
 guido lufignā. hierlm rex li 12. 24
 guido cypri rex li 12. 22
 guido astrologus gallus li 13. 4
 Guarinus ueruef li 14. 6

guido archidiaconus cano. li 13. 9
 guido caualcatus poeta li 13. 14
 guido tortellus parmēsis li 13. 2
 guido carrariēsis medicus li 13
 guido vrbinū dux li 13. 22
 guilielmus aluerntie comes liii. 4
 guilielm. no. ma. apulie dux li 12. 17
 guilielmus. 2. apulie dux li 12. 12
 guilielmus. 3. apulie dux li 12. 11
 guiel. 4. apulie dux z rex li 12. 10
 guilielmus logaspara mar. li 12. 2
 guilielm. 2. mar. montisse. li 12. 3
 guilielmus eremita oz. ere. li 12. 11
 guilielmus placētinus me. li 13. 5
 guilielmus dela mara oz. mi. li 13. 5
 guilielmus durādi oz. pdi. li 13. 5
 guilielmus bergo. cardi. li 13. 13
 guilmus de cuncto legi. li 13. 14
 guilielmus ocha ord. mio. li 13. 10
 guilielmus cremo. oz. ere. li 13. 23
 guilielmus dela. sca. vero. li 14. 9
 guilielmus bechi. oz. ere. li 13

B A

Haimericus yngarie rex li 12. 1
 hadrianus imperator ro. li 8.
 hadrianus primus papa li 10. 12
 hadrianus secundus papa li 10. 9
 hadrianus tertius papa liii. 7
 hadrianus quartus papa li 12. 11
 hadrianus quintus papa li 13. 5
 hadrianus Romanus
 martir li viij. 29
 hamilcar hanibalī pater li 7. 1
 hanibal carthaginensium
 dux li viij
 hanibal Romanus bere-
 ticus li 13. 3
 hanibala familia yrfinos
 pellit li 13. 9
 bastoz vicecomes li 13. 1

B E

Heber patriarcha li 2. 2
 hebrei in egipto seruiunt li 3. 1
 hebion hereticus li 8. 19
 hebron ciuitas li 3
 becatomus rex li 5. 11
 bector priami regis filius li 3. 24
 bectoris filij illum reci-
 piunt li 3. 29
 hebuba priami vxor li 3. 21
 becius Romanus mili-
 tum dux li 9. 13
 bella israel rex li 4. 9
 belchias pontifex hebreo

rum li 4. 10
 belena Benelai vxor li 3
 belena bandabienorum
 regina li 8. 9
 belena constantini mater li 9. 1
 belentiorum gentes li 7. 18
 beli summus sacerdos li 3. 29
 belias testites propheta li 4. 7
 beliseus propheta li 4. 6
 belius pertinax romanus
 imperatrix li 8. 24
 beliogobaldus romanus
 imperator li 8
 belius spartianus histo-
 ricus li 8. 21
 belius lampidius histo-
 ricus li 8. 21
 belion ex septuagesimus
 disciplinis cristi li 8. 2
 beltrandus vicecomes li 12. 6
 belimaldus doctor li 12. 23
 helyberth vidua sancta li 13. 2
 henricus germanorum
 rex li ii. 6
 henricus primus impe-
 rator li 12. 17
 henricus secundus impe-
 rator li 12. 1
 henricus tertius impe-
 rator li 12. 1
 henricus quartus impe-
 rator li 12. 4
 henricus quintus impe-
 rator li 12. 12
 henricus sextus impe-
 rator li 12. 21
 henricus francorum rex li 13. 14
 henricus anglorum rex li 12. 24
 henricus grecus impe-
 rator li 13. 1
 hermes romanus li 8. 16
 henricus Rioula bergo-
 mensē li 13. 9
 henricus hostiensis cano-
 nista li 13. 6
 henricus ordinis cremi-
 tarum li 13. 19
 hemannuel cbrifolora
 rhetor li 14. 1
 heraditus phylosophus
 asianus li 9. 6
 heraclides doctor li 9. 14
 heraclius imperator ro-
 manus grecus li 10. 4
 heraclion impator grecus li 10. 5
 herasmus martir li viij. 29
 hercules argiuus li 3. 12
 hercules magnus gigas li 3. 19
 hercules extensis dux li xv. 16

beresio vualdensium li 12. 13
 berina poetrix li 5. 12
 bermes trimegistus li 5. 12
 bermacozas episcopus li 8. 12
 bermegildis gothorū rex li x. 3
 bermanus cōtractus doc. li 12. 8
 berodes magus rex li 7. 21
 berodes. 2. antipas li 8. 3
 berodes tertius rex li 8. 8
 beros arelatēsis ep̄s li 9. 12
 berodorus historicus li 5. 8
 beratus sicioniorum rex li 3. 6
 berostratus grecus li 5. 13
 bermanus de sildis oz. cre. li 13. 10
 besiodus poeta grecus li 3. 31
 besiona priami soroz li 3. 22
 besprus rex li 3. A
 bester regina li 9. 9

B
 Bibernia insula vbi sit li 3. 39
 hibernie conuersio li 9. 2
 bieu propheta li 4. 2
 bieu rex israel li 4. 7
 hieroboā rex israel p̄mus li 4. 3
 hieroboā. 2. rex israel li 4. A
 hierosolimoz cinitas li 8. 12
 hierosolimoz regni prin. li 12. 11
 hierosolimoz recuperatio li 12. 11
 hierosolimoz vltia capti. li 12. 6. 20
 hierlin a saracenis vastat. li 3. 2
 hiero siclorum dux li 7. 4
 hieronimus presbiter doc. li 9. 12
 hieronius calaber oz. cre. li 15
 hieronimus imole dñs li xv. 1A
 hiems asperima fuit li 12. 17
 hiems asperima iterū fuit li 12
 hieremias propheta li 4. 12
 himelinus saracenoꝝ rex li 13. 1
 hildebertus cōmāoz ep̄s li 12. 12
 hilaria martir li 8. 29
 hilarius ep̄s z doctor li ix. 2
 hylarion abbas egyptus li ix. A
 hilarius arelatēsis ep̄s li ix. 17
 hilarius primus papa li ix. 1A
 hippocrates medicus li v. 8
 hircanus hebreoz dux li vii. 6
 hircanus. 2. Abacab. dux li vii. 19
 hircanus. 3. iudeoz pōti. li vii. 1A
 hircanus itez pontifex li vii. 22
 hircanus luganēsis ep̄s li 8. 20
 hispaniaꝝ regni p̄ncipiū li 2. 3
 hispanie prouine descript. li 2. 1
 histria regio que sit li 10
 hircanus greca impatrix li 10. 12

B
 bonerus poeta asiantis li 3. 31
 bonofritus de flozē. oz. cre. li 15
 bonogirus vir industris li 3. 8
 bonozatus mediolan. ep̄s li 10. 3

honorius impator grecus li 9. 11
 honorius. 1. papa li x. 4
 honorius. 2. papa li 12. 19
 honorius. 3. papa li 13. 2
 honorius. 4. papa li 13. 10
 honericus vandaloꝝ rex li 9. 3
 horatius poeta. Ro. li 7. 22
 horstes agamēnonis filius li 3. 28
 hormisda papa li 9. 20
 hortēsius. Ro. orator li 7. 17
 hortēsia oz. rex p̄dicti filia li 7. 17

H
 hugo impator italus li xi. 6
 hugo cognomē. capu. rex li 12. 2
 hugo gallus thuscie p̄fect. li 12. 17
 hugo clunicensis abbas li 12. 8
 hugo de sancto victore li 12. 12
 hugo canonista oz. p̄dica. li 13
 hugo bononi. ordie p̄dica. li 13. 11
 hugo senensis medicus li xv. 3
 hugutio pisanoz tyrānus li 13. 16
 hūnoꝝ regni principium li 9. 17
 hūni populi qui erant li 9

I
 Iacob patriarcha nascit li 3. 3
 iacob p̄mogenita enut li 3. 4
 iacob morit z p̄phetizat li 3. 6
 iacobus apostolus frat dñi li 8. 17
 iacobus apostolus maior li 8. 6
 iacobus tepulus. vene. dux li 13. 2
 iacobus balduni legista li 13. 7
 iacobus de viragie oz. p̄di. li 13. 11
 iacobus cōtaren. ve. dux li 13. 8
 iacobus de beluiso legista li 13. 8
 iacobus de Raven. legista li 13. 22
 iacobus de viterbio. oz. cre. li 13. 17
 iacobus carrariēsis patan. li 13. 22
 iacobus armēiaci comes li 4. 6
 iacobus apianen. pisanus li 4. 6
 iacobus vermes veronē. li 4. A
 iacobus tallētanus oz. cre. li 4. 19
 iacobus eādola militie dux li 13. 2
 iacobus foroliuēsis medic. li 13. 3
 iacobus de marchia. oz. mi. li 13. 11
 iacobus de albergotis legi. li 13. 12
 iacobus piceninus morit li 13. 14
 iacobus cypri rex li 13. 13
 iacobus zēns patanius ep̄s li 13. 14
 iacobus cognomēto sapiēs li 8. 30
 iadus hebreoz pontifex li 5
 iapheth malachel filius li 1. 2
 ianus magnus rex li 3. 12
 ianus cypri rex li 13
 ianuaris martir li 8. 29
 iareth p̄r Enoch li 1. 3
 iason thesalie rex li 3. 21
 iavan iapheth filius li 2. 1
 iair septimus index li 3. 22

I

idolatrie ortus li 2. 3
 idiūtū apulie citat aī cisca. li 15. 20
I E
 iepte index israel li 3. 23
 iesus pontifex iudeorum li 5. 8
 iesus filius sirach li 7. A
 iesu xpi dñi nostri vita li 8. 2

I B
 Iginus papa li 8. 1A
 ignatius ep̄s z martir li 8. 16
 Ilium li 3. 20
 Ilium in troia vastatur li vii. 10

I A
 imola flamine ciuitas li 6. 8
 imperiū in germanos trās. li 12. 1
 imperij no men vñ habuit li 12
 impiū grecoꝝ i gallos vēt li 13
 imperatoꝝis abrogatio li 13

I A
 Inachus argiuorum rex li 3. 3
 inachus sicionioꝝum li 3. 24
 incendium p̄bentis li 3
 india prouincia li 17. 24
 ingens vapor in celo fuit li 13. 22
 innocētius primus papa li ix. 11
 innocētius secūds papa li 12. 17
 innocētius tertius papa li 12. 22
 innocētius q̄rtus papa li 13. 2
 innocētius. v. papa li 13. 8
 innocētius sextus papa li 13. 23
 innocētius. vii. papa li 14. 9
 innocētius octauus papa li 15. 23
 institutus gallorum rex li vii. 12
 insubrium regni principiū li 3

I B
 Io regina que z isis li 3. 2
 ioas rex iuda li 4. 7
 ioas rex israel li 4. 6
 ioatham rex iuda li 4. 9
 ioachim rex iuda li 4. 17
 ioachim rex iuda li 4. 29
 ioachim pōtifex hebreoz li v. 9
 ioachim abbas siculus li 12. 18
 ioannes hebreozum pōti. li v. 11
 ioannes baptiste vita li 8. 1
 ioannes apostolus li vii. 17
 ioānes nicomediensis mar. li 8. 29
 ioānes z paulus martyres li ix. 9
 ioannes eremita egyptius li ix. 8
 ioannes chrisostomus li ix. 11
 ioannes damascenus li ix. 19
 ioānes antiochenus doctor li ix. 18
 ioānes elemosinarius ep̄s li 10. 1
 ioā. gerūdiēsis ep̄s z doc. li 10
 ioānes bergomēsis ep̄s li 10. 8
 ioannes primus papa li ix. 21
 ioannes secundus papa li ix. 21
 ioannes tertius papa li 10. 1
 ioannes quartus papa li 10. 4

ioannes quintus papa li 10. 6
 ioannes sextus papa li 10. 3
 ioannes septimus papa li 11. 2
 ioannes octavus papa li 11. 9
 ioannes nonus papa li 11. 6
 ioannes decimus papa li 11. 6
 ioannes undecimus papa li 11. A
 ioannes duodecimus papa li 11. 5
 ioan. dicit mustertus papa li 12. 1
 ioā. decimusquartus papa li 12. 1
 ioannes. 15. papa li 12. 1
 ioannes. 16. papa li 12. 1
 ioānes dicit septimus papa li 12. 2
 ioan. dicit octavus papa li 12. 17
 ioannes dicit nonus papa li 12. 6
 ioannes vigesimus papa li 12. 6
 ioannes. 21. papa li 13. 5
 ioannes. 22. papa li 13. 16
 ioannes. 23. papa li 14. 11
 ioannes scotus doctor li 11. 9
 ioannes grecus impator li 12. 1
 ioānes mōtiffe. marchio li 12. 3
 ioānes. i. mōtiffe. marchio li 13. 12
 ioānes. 2. mōtiffe. marchio li 12. 3
 ioā. iacobus. 3. mōtif. mar. li 12. 3
 ioā. cognomē. seraph. medi. li 12. 14
 ioānes mesue medicus li 12. 16
 ioānes de marliāo medic. li xv
 ioānes gualbertus flo. mōa. li 12. 14
 ioannes carnotensis ep̄s li 12. 14
 ioānes bōus mātu. oz. ere. li 12. 22
 ioānes datus d̄ iola oz. ere. li xv
 ioā. rhocus d̄ ppia oz. ere. li xv. 11
 ioānes de nouaria oz. ere. li xv. 11
 ioānes de rupella oz. mi. li 13. A
 ioānes gualēsis oz. mino li 13. 5
 ioānes guara oz. minoz li 13. 5
 ioānes scotus ord̄s mino. li 13. 17
 ioānes de rupela or. mi. li xiiii. 3
 ioānes d̄ capestrāo or. mi. li xv. 11
 ioānes balbus or. predic. li 13. 11
 ioānes de bachone or. car. li 13. 24
 ioānes bosi. cremo. legi. li 12. 23
 ioānes de parma legū doc. li 13. 11
 ioānes de arena intriscōsul. li 13
 ioannes ādree bonieñ cāo. li 13. 15
 ioannes calderini canoni. li 13. 15
 ioānes snardus legi. ber. li 13. 24
 ioānes de iola legū doc. li xiiii. 14
 ioannes de ānania cano. li xv. 12
 ioānes bochacius rhetor li xiiii. 3
 ioānes rauēatus rhetor li xiiii. A
 ioannes tortellius rhetor li xv. 6
 ioannes aurispa rhetor li xv. 6
 ioānes turri. medio. tiran. li 13. 3
 ioan. viceco. archiep̄s mli li 13. 21
 ioānes galea. dux mli li xiiii. 17
 ioan. maria dux medio. li xiiii. 5
 ioā. maria pbili. dux mli li xv. 19
 iobiles p̄mē fit li xv. 10

ioannes boemie rex li 13. 14
 ioannes fracorum rex li 13. 22
 ioā. auchub h brita. m̄les li xiiii. A
 ioānes bētenolius bono. li xiiii. A
 ioānes cognomēto pice. li xiiii. 14
 ioānesfrācisus gōza. mā. li xv. 4
 ioānes cernoī sabiatī do. li xv. 24
 ioānesfrāci. gōza. mar. iiii. li xv. 23
 ioannes hispanie rex li xv. 12
 ioānes roger. suard. ber. li xiiii. 11
 ioannes lanzius bergomē. li 14. 13
 ioannes calbius. ve. dux li 10. 12
 ioānes p̄riciacus. ve. dux li 11. 2
 ioānes p̄riciacus. 2. ve. dux li 11. 17
 ioānes dandolo. ve. dux li 13. 14
 ioannes forancius. ve. dux li 13. 14
 ioannes gradēico. ve. dux li 13. 23
 ioannes delphius. ve. dux li 13. 24
 ioannes moent. ve. dux li xv. 19
 io. scanderbecchi filius li xv. 21
 io. capolus. oz. predicato. li xv. 22
 io. alemanus astronōus li xv. 23
 io. p̄siter idoz papa li xv. 23
 ioanna neapolis regina li 13. 21
 ioanna. 2. neapoils regina li 14. 13
 ioathan rex iuda li 4. 14
 iob prophete vita li 3. 11
 iobeleus Rome fit li 13. 12
 iobeleus rome fit li 14. 8
 iobelus rome fit li 11. 6
 ionas propheta li 11. 6
 ionia provincia ubi sit li 2. 1
 ionicus noe filius li 2. 1
 iōnus archadis regis filius li 3. 22
 ionathas machabe. dux li vii. 12
 iozam rex iuda li 11. 9
 iofaphat rex iuda li 11. 9
 ioseph filius iacob nascit li 3. 9
 ioseph abaramathia li 8. 4
 iosep. iudeus vir magnus li vii. 6
 iosephus iudeus histori. li viij. 11
 iofias rex iuda li 11. 13
 iofue hebreorum dux li 3. 14
 iouiniāus impator grecus li 9. 17
 iouiniāus hereticus li 9. A

I P
 Ippolitus martir li viij. 24
 ippolitus r castia. m̄es li viij
 ipherens assirionum rex li 3. A
I S
 Isaac medicus li 12. 14
 isaach patriar. abrae filius li 3. 2
 isacius exarchus. Ro. li 14. 17
 isaias propheta magnus li 11. 8
 isacus. Ro. orator li 8. 14
 isidorus doc. hispalen̄ ep̄s li 10. 17
 ismael abrae filius li 3. 2
 israelitarū regni princi. li 4
 israelitarū regū epilogus li 4. 11

isocrates pb̄us r orator li 5. 9
 isuardus mōachus r doc. li 10. 13
I T
 italoꝝ regni principū li 3. 12
 italie provincie descriptio li 3
I U
 iudas filius iacob aq̄ iudei li 3. 9
 iudas machabeus dux li 7. 12
 iudas qui r thadeus ap̄ls li 8. 13
 iudicum israel finis li 3. 25
 iudee regionis descriptio li 8. 12
 iudeoz regni instauratio li 7
 iudeoz pontificū epilogus li 8. 12
 iudeoz regum epilogus li viij
 iudeus imaginē xp̄i p̄side li 10. 13
 iudas hebreus pontifex li 11. 9
 iudocus anglo. regie filius li 11
 iudith vidua li 5. 3
 iugurte bellum incipit li 7. 14
 iugurta numidarū rex fuit li 7. 14
 iulianus cenomanēsis ep̄s li 8. 14
 iulianus antiochēsis martir li 8. 14
 iulianus campanus ep̄s li 9. 11
 iulianus apostata impator li 9. 17
 iuliana comēsis vgo r mar. li 8. 29
 iuliana ro. virgo r martir li 9. 17
 iulius cesar li 7
 iulius frontonius doctor li 8. 22
 iulius africanus doctor li 8. 22
 iulius papa li 9. 2
 iunipus dogobardoꝝ rex li 10. 8
 iupiter primus rex li 3. 2
 iupiter. 3. crete rex celi filius li 3. 13
 iustinus tiberiēsis hist or. li viij. 24
 iustinus palestinus pb̄us li 8. 11
 iustinus senior impator li 9. 24
 iustinus iunior impator li 9. 1
 iustina imperatrix li 9. 1
 iustiniāus senior impator li 9. 21
 iustiniāus iunior impator li 9. 8
 iustini. patriciacus ve. dux li xi. 17
 iuuenalis poeta satyric. li viij. 14
 iuuenens cardinalis poeta li 9. 2
 iuo canonicus doctor li 12. 12. 11. 17. 24
 iulium grāmaticum li 8. 29

K A
 Karolus martellus rex li 10. 14
 karolus magni karoli frat li 10. 14
 karolus magnos fit impa. li 10. 12
 karolus. 2. caluus impator li xi. 1. 4
 karolus. 3. grossus impa. li xi. 7
 karolus. 4. simplex impa. li xi. 6. 11. 13. 22
 karolus sicilie rex li 13. A
 karo. philip. regi filius rex li 13. 9
 karolus quintus impator li 13. 11
 karolus frācisus ioā. supati li 14. 9
 karolus p̄ultius frā. rex li 15. 12
 karolus frā. rex vltimus li 15. 23
 karolus malaresta li 14. 8

+ iudeus vult ep̄s iustiniāus li 13. 22
 iulianus cesarini li xv. A

karolus māsre. fa. donus li 15. 12
 karolus zeus venetus ipa. li 11. 7
 karolus arcinius poeta li 15. 3
 karolus burgū. dux vltius li 15. 19
 karolus andegauēsis dux li xv. 20
 karolus māsredus comes li xv. 20
 karolus māsre. fanē. dōus li xv
 katberia virgo z martir li viij
 katberina ducissa mli li 14. 9
 katberina senensis vir. li 14. 9

L
 Labdon index israel li 3. 29
 labotes lacedemōioz rex li 4. 2
 lacedemonioz regni princ. li 3
 lacedemōia pronicia vbi sit li 3. 31
 lactātius firmianus pbūf li viij. 20
 ladiſlaus neapolitanus rex li 4. 17
 lafrancus papieſi epico. li 12. 3
 lamech noe pater li 11. 9
 lambertius de rampo. legi. li 15. 19
 lancea chriſti inuenitur li 12. 12
 lando papa li 11. 6
 laodicea ciuitas describit li 6. 10
 laumedon ſicionioz rex li 3. 18
 laoffenes aſſiriozum rex li 4. 2
 lapus de caſtellione legiſta li 15. 19
 latinus rex li 3. 23
 latinozum regni principiū li 3. 26
 latina pronicia que ſit li 3
 latinus ſiluius rex li 3. 32
 latinaz litteraz inuentio li 3
 latinozum reguz epilogus li 4. 9
 laurentoz regni principiū li 3
 laurentius leuita martir li 8. 20
 laurentius tepulus ve. dux li 13. 1
 laurētius celſus vene. dux li 13. 2
 laurētius iuſtin. p̄iarcha li 14. 10
 laurētius calchagnus bxi. li 15
 laurentius valla orator li 15. 6
 laurus maripetrus ve. dux li 12. 20
 lazarus marthe frater li viij. 8
 laurētius de colōia oz. ere. li 15
 lautina li 3. 26

L
 leāder biſpaleſi epicoſus li 10. 1
 lelius aticus tragicus ro. li 7
 lelius cecilius ro. conſul li viij
 lelius pompōius hitorii. li viij
 leo primus papa doctor li 9. 14
 leo ſecundus papa li 10. 1
 leo tertius papa li 10. 13
 leo quartus papa li 11. 3
 leo quintus papa li 11. 6
 leo ſextus papa li 11. 1
 leo ſeptimus papa li 11. 1
 leo octauus papa li 11. 5
 leo nonus papa li 12. 5
 leo primus grecus impat. li 10. 9
 leo ſecundus grecus impa li 10. 12

leo tertius grecus impator li 11. 15
 leocadia virgo z martir li viij. 29
 leoncus grammaticus ro. li vii. 16
 leonida ſpartanorum dux li v. 6
 leonides originis pater li 8. 21
 leonardus factus eremita li x. 1
 leonardus aretius orator li 14. 14
 leonar. iuſtini. vene. ora. li xv. 3
 leonar. de vrio oz. predica. li xv. 11
 leo eſtenſis marchio li 15. 12
 leodū ciuitas gallia. vaſt. li xv. 19
 leodogarius auguſtu. ep̄s li 10. 8
 leodulphus cartuſie. mōa. li 15
 lepodius roma. bellator li viij
 leporius aphyricanus doct. li 9. 12
 lapitarum bellum li 3
 leonellus marchio eſteſis li xv. 6
 leontius grecus impator li 10. 3
 leſches grecus poeta li 4. 13
 leni a quo leuitarum ordo li 3
 leuiticus liber quid contineat li 3

L
 Libertas mediolan li xv. 6
 liberius papa li 9
 libia epap. vxor z buſiri. m̄ li 3. 19
 liburni portus deſtruitur li 15. 11
 lichon philoſophus li viij. 17
 licurgus magnus pbūf li 4. 1
 licinius tyrānus romanoz li 9. 21
 lidim cham filius li 2. 1
 lida prouin. a q̄ nomē hūit li 2. 1
 lidia regio vbi ſit li 4. 5
 lidorum regni principiuz li 4
 lidorum regni finis li v
 ligus p̄betun. fi. a quo ligu. li 3. 10
 liguria pronicia vbi ſit li 3. 11
 ligurum galia que ſit li 3
 linus poeta z muſicus li 3. 1A
 linus papa z martir li viij. 11
 liſander lacedemōius dux li v. 17
 liſmacus caſſādri ſozori. li viij. 2
 liſmacus macedonuz rex li viij. 3
 lincens quartus argiuonū rex li 3. 1A

L
 locuſte aphyricaz vaſtant li viij. 12
 locuſte galliam vaſtant li 11. 9
 locuſte bixiam inuadunt li xv. 19
 lodouicus gallus impator li 11. 2
 lodo. ſecūduſ galloz impa. li 11. 3
 lodouicus primus frā. rex li 11. 7
 lodouicus ſecū. frācoz rex li 11. 6
 lodouicus tertius frā. rex li 11. 1
 lodouicus quartus frā. rex li 12. 9
 lodouicus q̄ntus frāco. rex li 12. 9
 lodouicus. 6. frācoz rex li 13. 2
 lodouicus ſeptius frā. rex li 13. 3
 lodouicus. viij. frācoz rex li 13. 19
 lodouicus. 9. francoz rex li 13. 15
 lodouicus bauarus ipator li 15. 16
 lodolfus. oz. caritū li 13. 29

lodo. tarētius apulie rex li 13. 23
 lodouicus dōato ep̄s ber. li xv. 19
 lodouicus primus gōzaga li 13. 15
 lodouicus ſecūduſ gōzaga li 13. 5
 lodouicus adegauēſis dux li 14. 9
 lodou. 2. adegauēſis dux li 14. 11
 lodouicus ſabaudie dux li xv. 13
 lodouicus ſalucianz mar. li xv. 6
 lodouicus pōtanuſ legiſta li 15. 2
 lodouicus ſp̄hortia li xv. 29
 longinus miles xp̄i mar. li 8.
 longinus exarchus li 10. 2
 longobardoz regni p̄nci. li 10. 1
 longobardoz regū epilo. li 10
 lombardia deſcribitur li 10
 lombardia vnde dicatur li 10. 1
 lotbarius p̄mus frā. rex li 9. 24
 lotbarius. 2. francoz rex li 10. 2
 lotbarius. 3. frā. rex z ipa. li x. 1
 lotbarius. iij. fran. rex li 11. 3
 lotbarius germanoz ipa. li 12. 14

L
 Lucana ciuitas deſcribit li 6. 10
 lucas euangelista li viij. 1
 lucāus poeta cordubēſis li viij. 9
 lucēſes in librare ſe v̄dicat li 15. 10
 lucius tarquinus rex ro. li v. 2
 lucius anglorum rex li viij. 20
 lucia virgo z martir li viij. 29
 lucianus nicōediēſis doct. li 8. 30
 luciāus hieroſolimit. doct. li 9. 12
 lucius p̄mus pap̄ z mar. li viij. 23
 lucius ſecundus papa li 12. 16
 lucius tertius papa li 12. 20
 luchinus vicecomes li 12. 20
 lucifer epicoſus z doctor li 9. 9
 lucrecia ro. ſe interfecit li v. 10
 ludi ſcenici inſtituuntur ro. li v. 10
 ludunum galliaz ciuitas li 6. 1
 lūa taſcia ciuitas vbi fuerit li 3. 2A
 lūa plāeta i ſāguī. vertitur li 12
 lupales aſſiriozum rex li 4. 1
 lupus galliarum epicoſus li 9. 13
 luythperts longobar. rex li x. 9
 luytrādus lōgobar. rex li 10. 10
 luitb ſem filius li 2. 1
 luitbei ppli a quo dicti ſūt li 2. 1

L
 Labachabe. hiſtoria icipit li 7. 2
 macharius abbas li 9. 9
 macharius alius abbas li 9. 1
 macedonia p̄ncia vbi ſit li 4. 1
 macedonioz regni p̄nci. li 4
 macedonicum bellum li 7. 19
 macedonū regū epilogus li 7. 12
 macedōhereticus a q̄ r̄c li 8. 9
 macrinus imperator Ro. li 8. 21
 magog ex nepotibus noe li 2. 4
 magūcia germanie ciuitas li 6. 1
 magy. palmeri li 9. 6

mapheus forestus legif. li 13. 13
 mapheus uechius poeta li 15. 3
 maia atlantis vxor li 3. A
 maiolus sanctus abbas li ii. A
 malalebel cayne filius li i. 3
 malachias propheta li 4.
 malactaz regni pncipiū li 12. 17
 māpbredus Sicilie rex li 13. 17
 uāpbredoz regni pnci. li 13. 20
 mamillus assyrioz rex li 3. 17
 manmerus viciē. eps li 9. 19
 māmea egyptioz regina li 9. A
 manutus assyrioz rex li 3. A
 manaben israel rex li 4. 3
 manasses rex iuda li 4. 12
 manasses iudeoz pōtifer li 7. 17
 manes hereticus li 8. 27
 māchaleus assyrioz rex li 3. A
 manicheoz heress li viij
 manilius Ro. consul li 7
 māna lombardie ciuitas li 6. 2
 maratus Sicyonioz rex li 3. 10
 marcianus eps derdon. li viii. 1A
 martialis poeta li viii. 17
 maratus sicyonioz rex li 3. 11
 marcus curtius Ro. li 9. 10
 marcus pompilius Ro. li 9. 13
 marcus vale. corui. Ro. li 9. 13
 marcus regulus Ro. li vii. 20
 marcus clau. marcel. Ro. li vii. 28
 marcus furius poeta ro. li vii. 15
 marcus varro phūs Ro. li vii. 15
 marcus bauus poeta li vii. 20
 marcus euangelista li viii. A
 marcus ato. impator ro. li viii. 19
 marcus pimus papa li viiii. 2
 marcus corna. ven. dux li xiiii. 1
 marcus barbarico dux li xv. 23
 marcel. z apuleus mātyr. li viii. 10
 marcellus papa lib. viii. 2A
 marcellinus papa li viii. 2A
 marcellus venetoz dux li x. 9
 marcus aurelius ipator li viii. 21
 marcion hereticus li viii. 15
 marcus ephesinus eps li xv. 6
 marcion doctor li viii. 27
Maria mater dñi nostri li vii. 22
 maria magdalena li viii. 10
 maria egyptiaca sancta li ix. A
 marianes bebreo. regia li vii. 29
 martinus philerus ve. d. li 13. 23
 marinus georgius ve. dux li 13. 17
 mari. mauroce. ve. dux li 13. 2
 marciannus ipator grecus li ix. 16
 marinus philel. orator li xv. 16
 mars deus belli iouis filius li 3. 21
 martia ro. vgo z martyr li viii. 22
 martinus turbiff. eps li ix. 10
 martinus pimus papa li x. 6

martinus secundus papa li ii. 17
 martinus tertius papa li ii. A
 martinus quartus papa li ii.
 martinus quintus papa li 15. 1
 martinus scotus erdis cister li 13. 17
 martinus turriāus medio. li 13. 6
 martinus siluani cāonista li 13. 12
 martinus cremonē. legista li 12. 23
 marsilius carrariē. pnceps li 13. 1A
 marsilius secū. carari. pnc. li 13. 22
 marsilius firmius flor. li 13. 22
 maximianus burgon. dux li 13. 19
 marsilius patavinus medi. li i 4. A
 marsus romāus legatus li viij. 8
 massenissa numidarū rex li 7. 12
 wassilia galliarum ciuitas li 9. 17
 mastinus scaliger veronē. li 13. 13
 mastinus vicecomes li 14. 9
 matthias bebreo. sacer. li 7. 11
 mattheus apostolus li 8. 13
 matthias apostolus li 8. 13
 matthias vngarie rex li 15. 10
 matildis comitissa li 12. 10
 matheus vicecomes li 13. 10
 mathe. d aq sparta oz. mi. li 13. 11
 matheus siluaticus medic. li 13. 16
 mauritius impator grecus li x. 2
 mahumetus pseudo ppbe. li x. 2
 mahūctus orbomān ipa. li 13. 20
 maxentius tyrānus impa. li 8. 31
 maximus trax impator li viij. 31
 maximianus tyrannus cesar li 8. 31
 maximianus grecus doctor li viij. 20
 maximianus imperator li viij. 22
 maximus ro. tyrannus li 9. 16
 maximus britanicus miles li 9. 3
 maximus z Claud. mar. li 8. 29
 maximinus thaurinē. eps li 9. 10
 maximianus burgū. dux li 13

M B E

Medar a q media prouinci. li 2 1
 medea colchoz regina li 3. 22
 media prouincia vbi sit li 3. 22
 medie prouincie descriptio li 3. 22
 medius demophātis filius li 3. 23
 mediolanū citas describit li 6. 2
 mediolanū a roma capiē li 7. 6
 mediolanū agottis vastat li 9. 22
 medio. a barbar. de struis li 12. 19
 medron Lodrij filius li 4. 1
 medozum regni principū li 4
 medozum reguz epilogus li 4. 16
 melania ro. sancta li 9. A
 mellantus rex li 3. 31
 mellāpus medicus argius li 3. 19
 melcha batuelis vxor li 2. 3
 melchbiades papa li 8. 31
 melchbiades doctor li 8. 19
 melchise. magnus sacerdos li 3. 2

melisus medicus z phūs li 5. 2
 meles lydorum rex li 4. 11
 meles granate rex li 13. 29
 menna ro. martir li 8. 29
 menander poeta comicus li 7. 2
 menander hereticus li 8. 10
 menedemus philosophus li 4. 2
 memrates philosophus li 4
 menelaus rex elene maritus li 3. 23
 menestus arbeniē rex li 3. 23
 meniate florētinus martir li 8. 20
 menon tirani filius li 3. 29
 mercurius iouis filius li 3. A
 mercurius tricifter egypt. li 3. 5
 mercurius tertius her. dic. li 3. 8
 mercurius qrtus tubalap. li 3. 9
 mercurius quintus lyricus li 3. 29
 meres etiopum rex li 4. 13
 merinus hulmas bergo. li 4. 2
 merodach caldeorum rex li 4. 2
 messalla coruinus poeta li 4. 22
 messalina claudij vxor li 8. 6
 mesappus sicionioz rex li 3. 17
 mesaram cham filius li 2. 1
 mesaram alius filius li 2. 1
 mesopotamia regio vbi sit li 2. 3
 messauissa numidarū rex li 7
 metodus martir li 8. 29
 metrodorus atbēi. phūs li 7. 17
 metrodorus grecus rhe. li 7. 16
 mezetinus impator grecus li x. 6

M B J

michaelis archageli rene. li 9. 19
 michaelis archageli appa. li ii. 17
 michael pimus ipa. grecus li ii. 1
 michael secūd. ipa. grecus li ii. 2
 michael tertius ipa. grecus li ii. 3
 michael qrtus ipa. grecus li 13. 17
 michael de cesena ord. mi. li 13. 1A
 michael de massa ordi. ere. li 13. 29
 michael mauroce. ve. dux li 4. 17
 michael sten ve. dux li 4. 3
 michael carariē medic. li 13.
 micheas propheta li 4. 9
 micheletus corogni. armi. li 13. 10
 micenarū regem pncipi. li 3
 micena vrbs vbi fuerit li 3. 20
 midas phrigie rex li 3. 20
 miletum alie ciuitas li 4. 1
 mileto Sardinensis eps li 8. 16
 milo anglie comes li 12
 mincus anglozum rex li ii. 17
 minerna gentium dea li 3. 3
 minerne multe sunt li 3. 3
 minos iouis filius li 3. 1A
 minutius ro. cardiacus li 8. 22
 minutius rebor li 9. 17
 mirena grecie ciuitas li 4

misoneineus philoso. li iiii. 15
mitilena asie ciuitas pdif li 3. 12
mitilena i genuesi. deuēt li 14. 17
mitrius assiriorum rex li 3. 22
mitridatis regis vita li 1. 16
mitridaticum bellum li 1. 16
mitridates phūs pagame. li 1. 15

A
Aodestus doctor li 8. 19
moyses propheta nascitur li 3. 9
moyses populum regit li 3. 11
moysi libri li 3. 12
moyses monach. egyptius li 9. A
monachorum regulatio li 9. 21
monasteria a marchionibus
montisserati condita li 12. 7
monica mī diuini Augsti. li 9. 9
mōstruosoꝝ hoīũ genera li 2. 2
monstrum feminci sexus li 12. 9
montanus hereticus li 8. 19
mōtisserati regni p̄cipiũ li 10
mōtisserati regni p̄cipiũ li 10
mosoch filioꝝ iaphet li 2. 1

M
Muller canem peperit li 15. 17
musens poeta grecus li 3. 21
musens seu musianus doct. li 8. 19
mutine ciuitas conditio li 6. A

N
Narbonā galliarum vrbē li 6. A
nabuchodonosor rex cal. li 4. 17
nabuchodo. visioes videt li 5
nabuchodonosor h̄s rex li 5. 1
nachor pater thare li 2. 3
nadab rex israel li 4. 3
narfes patricius grecus li 9. 22
natbam propheta li 4
nanlum ligurum ciuitas li 6. A
naum propheta li 4. 9
naxos asie ciuitas li 4. 11
nazarus et celsus mar. li viij. 19
nazarus rethor li 9. 2

N
Neapolis ciuitas cōditur li 3. 2A
nemias propheta hebreus li 5. A
nembroth quattuor habēt li 2. 1
nembroth gigas regnat li 2. 1
nemesis diaconus mar. li viij. 29
nempher ceneres pharao li 4. 2
neptunus gentiliū deus li 3. 19
nerus et archibiles mar. li viij. 19
nero romanus ip̄erator li viij. 9
nerua romanus ip̄erator li viij. 17
nestor hereticus li 9. 12
neuius poeta li 1. 9

N
Nicanor poeta grecus li 1. 17
nicanoꝝ diaconus li viij. 2
nicea asie ciuitas li 6. 19

nicena Sinodus li 9. 2
nicefforus ip̄ator grecus li 10. 17
nicefforus. 2. ip̄ator grecus li 11. 5
nicephus medi. grecus li 11. 17
nicomedia asie ciuitas li 11. 17
nicodēus pharise. p̄nc. li viij. 9
nicolaus aduēa diaconus li viij. 9
nicolaus magnus eph̄s li 9. 9
nicolaus primus papa li 11. 9
nicolaus secūduꝝ papa li 12. 9
nicolaus tertius papa li 13. 9
nicolaus quartus papa li 13. 19
nicolaus quintus papa li 15. 9
nicolaus de neapoli legista li 13. 12
nicolaus de ordis minor li 13. 11
nicolaus mutinēsis legista li 13. 15
nicolaus renci Ro. scriba li 13. 22
nicolaus primus estensis li 13. 24
nicolaus secūduꝝ esten. li xiiii. 1. A
nicolaus florenti. eques li xiiii
nicolaus pisanus ve. ip̄a. li xiiii. 3
nicolaus guasc. ge. dux li xiiii. 9
nicolaus florentius medi. li xiiii. A
nicolaus cubicus orator li xiiii
nicolaus piceninus ip̄ator li 15. A
nicolaus tholētias. or. ere. li 15. 9
nicolaus tronus ve. dux li xv. 16
nicolaus canalis vene. li xv
nicolaus perotus eph̄s li xv. 16
nicolaus marcel. ve. dux li xv. 1A
nicodemus martir li 8. 8
nicostrata regina carmeta li 9. 23
nigidius figulus philoso. li 7. 13
nillus fluuius vbi sit li 1. 1
ninus assiriorum rex li 3
ninus secūduꝝ assirioꝝ rex li 3
niobes tantali filia li 3. 1A

N
Noe tres filios generat li 1. 9
noe ex archa egreditur li 2. 9
noe ianicum generat filioꝝ li 2. 1
normadoꝝ regni p̄cipiũ li 11. 17
noruegia prouincia vbi sit li 12. 16
nouaria ciuitas lombardie li 6. 7
nouatus somaticus li xii

N
Numma pompilius rex li 4. 11
numidarū reges q̄ fuerūt li 1. 19
numida prouincia vbi sit li 7
nemitos latinus rex li 4. 9

O
Obelerus venetoz dux li 10. 13
obizo estensis marchio li 13. 19

O
Ochozias rex israel li 4. 2
ochozias rex iuda li 11. 17
octavianus magnus ip̄a. li 7. 29

O
Odefredus bonōien. legi. li 13. 6

odofredus alter doctor
odillus clunacēsis abbas li 12
O
Olda prophetissa li 11. 19
oldradus estēsis marchio li 13. 1
oldradus de laude legista li 13. 15
olei fōs rōe eru. tpe. ch̄zi li viij
olimpiadarum institutio li 4. 8
olimpas mat̄ alex. magni li 9. 11

O
Onias p̄mus hebreoz p̄o. li 7. 1
onias secūduꝝ hebreo. p̄o. li 7. 6
onias tertius hebreoz p̄o. li 7. 8
onesericus grecus phūs li 7. A

O
Opianus celix poeta li viij. 19
ops dea celi filia li 3. A
opratus africanus doctor li 9. 6

O
Orbis dimensio a cesare li 7. 29
ordelaphus venetoz dux li 12. 11
ordelaphoz regni p̄ncipi. li 13. 29
ordo eremitaz diuini angu. li ix. 9
ordo canonicoz diuini au. li ix. 14
ordo mōachoz b̄ri b̄ndi. li ix
ordo cluuiacensiu in galia li 11. 6
ordo vallis ymbros in flo. li 12. 12
ordo cartusensium li 12. 11
ordo assercensiu in burgū. li 12. 11
ordo premonstratensis li 12. 17
ordo tēplarioꝝ in hierusa. li 12. 13
ordo humilitatorum li 12. 21
ordo carmelitarum li 13. 1
ordo crucifigeroruz li 13. 1
ordo predicatoꝝ sc̄ti d̄nici li 13. 2
ordo minorz sc̄ti fr̄acisci li 13
ordo seruoꝝ beate marie li 13. 9
ordo celestinoꝝ a b̄ro cele. li 13. 12
ordo rodiorum militum li 13. 13
ordo militū iesu ch̄ri i ang. li 13. 1A
ordo sancte brigide li 14. 1
ordo iniesuatoꝝ paupū li xiiii. 1
ordo sc̄ti saluatoris regu. li xiiii. 1
ordo monachoz alboꝝ li xiiii. 19
ordo mēdicā. sc̄ti hiero. li xiiii. 11
ordo sc̄ti greg. d̄ alga. ve. li xiiii. 11
ordo sc̄ti iustine patanie li xiiii. 12
ordo regulariū laterane. li xiiii. 12
ordo mōacho. sc̄ti hiero. li xiiii. 12
orestes macedonum rex li v. 9
origenes magnus doctor li viij. 22
orphenus theologus grecus li 3. 21
orosius historicus li ix. 17
orthopolis siciniorum li 3. A

O
Osee propheta hebreus li 11. 1
osee rex israel li 11. 19
offia italie ciuitas li 11. 19
oforton egyptiorum rex li 11. 5

U Z

orbo primus ipz. ro. li. 3. fo. 11
 orbo secundus ipz. ger. li. 12. 1
 orbo tertius ipz. ger. li. 12. 1
 orbo quartus ipz. ger. li. 12. 4
 orbo quintus ipz. ger. li. 13. 1
 orbo visinelus venitia-
 rum rex li. 12. 6
 orbo viceco. med. epif. li. 13. 4
 orbo tertius parmensis
 tyrannus li. 14. 12
 orthoniel iudex israel li. 3. 16
 orbus anglerte comes li. 12. 5
 3
 ozi bebrorum pontifex li. 3. 26
 ozias rex iuda li. 4. 8
P
 phacee rex israel li. 1111. 3
 phacee rex israel li. 1111. 9
 phauozinus philoso. li. 8. 18
 phaleris philosophus
 tyrannus li. 1111. 19
 phariseorum secta li. 8. 2
 pharos turrif alexandrie li. 7. 4
 phauozinus philoso. li. 8.
 phedro philosophus li. 5. 12
 phogus phozonci fi li. 3. 9
 phenix egypti rex li. 3. 16
 pherecides philoso. li. 1111. 14
 pheredeus philosophus
 et dux li. 4. 6
 phestus sicioniorum rex li. 3. 22
 pheto solis deus filius li. 3.
 phidas statuaris li. 5. 3
 philemon musicus li. 3. 24
 philemon poeta li. 7. 3
 philippicus ipz. grecus li. 10. 9
 philippinus gozaga li. 13. 19
 philo alexandrinus phi-
 losophus li. 8. 17
 phillo iudens philoso. li. 7. 19
 philopomenes philoso-
 phus et imperator li. 7. 9
 philippus primus Ma-
 cedonic rex li. 5. 11
 philippus secundus ma-
 cedonum rex li. 1. 8
 philippus tertius rex
 Alexandri pater li. 1. 12
 philippus quartus sy-
 rie rex li. 7.
 philippus vnus ex pri-
 mis diaconibus li. 8. 4
 philippus apostolus ie-
 su christi li. 8. 5
 philippus cretensis doc. li. 8. 19
 philippus Ro. impera-
 tor christianus li. 8. 23

philippus vltimus sy-
 rie rex li. 7. 17
 philippus epif. et mar. li. 8. 28
 philippus presbiter et do-
 ctor li. 9. 13
 philippus primus fra-
 corum rex li. 12. 24
 philippus secundus fra-
 corum rex li. 13. 5
 philippus tertius fran-
 corum rex li. 13. 9
 philippus quartus fra-
 corum rex li. 13. 15
 philippus quintus fra-
 corum rex li. 13. 18
 philippus turanus prin. li. 13. 6
 philippus beatus or. ser-
 uorum li. 13. 9
 philippus auria genue-
 sis armiger li. 13. 23
 philippus spiuia genue-
 su patricius li.
 philippus maria Ahe-
 diolani dux li. 14. 13
 phinees iudeorum poti. li. 3. 16
 phinees filius heli Sa-
 cerdotis li. 3. 29
 phisthenes dilois socer li. 3. 31
 phota impator grecus li. 10. 9
 phozbas Aegiuorum rex li. 3. 16
 phozbas Atheni. dux li. 4. 2
 phozens rex Ahe li. 3. 6
 phozocus magnus rex li. 3. 2
 photinus alius hereti-
 cus li. 9. 8
 photinus lugdunensis
 Episcopus li. 8.
 phul Assiriorum rex li. 4. 8
P
 Pambo Abbas li. 9. 8
 pacinus Barchinonen-
 sis Episcopus li. 9. 12
 pacomius Abbas li. 9.
 padus fluminis vbi sit li. 3. 14
 padus fluminis exercitus li. 15. 18
 paphlagonia vbi sit li. 2. 1
 paganus auria genu. ar-
 miger li. 13. 24
 palas euandri filius li. 3. 23
 paladinus doctor li. 9. 13
 pallamides grecus ar-
 miger li. 3. 24
 palemon vicetinus gra-
 maticus li. 8. 9
 palcologorum imperij
 principium li. 13. 17
 palestina punitia vbi sit li. 2. 1
 palmachius consul et mar-
 tir li. 8. 21

palmira Regina li. 8. 26
 panfuntius Egyptus Ab-
 bas li. 9. 8
 paphilus martir et doctor li. 8. 20
 pandion Atheniensiu rex li. 3. 16
 pandion secundus Athe-
 niensium rex li. 3. 24
 pandulfus malaresta li. 14. 11
 pandulfus malaresta li. 15. 27
 panias assyriorum rex li. 3. 24
 panetius philosophus gre-
 cus li. 1. 4
 pantheleon martir li. 8. 20
 panthasilea regina li. 3. 24
 papia lobardie ciuitas li. 6. 2
 papias hieropolitanus epi-
 scopus li. 8. 18
 papias grammaticus itali-
 cus li. 12. 23
 paradifus voluptatis vbi sit li. 1. 1
 paradisi terrestres sex habet
 tur li. 1. 1
 parasum olim lombardie ci-
 uitas li. 11. 8
 parisus galatarum mag. ci-
 uitas li. 6. 8
 parma lobardie ciuitas li. 6. 8
 parmenas diaconus anti-
 quus li. 8. 9
 parmenides philosophus li. 5. 5
 parasus pictor asyanus li. 5. 6
 partharis longobardorum
 rex li. 10. 8
 parthorum regni principium li. 7. 17
 parthorum reges qui fuerunt li. 7.
 partha regio vbi sit li. 1.
 paschalis primus papa li. 12. 2
 paschalis secundus papa li. 12. 12
 paschalis malipetrus vene-
 tiarum dux li. 15. 17
 pastor thebayde Abbas li. 9. 8
 patricius bycernensis epi-
 scopus li. 9. 13
 patavinum ciuitas conditur li. 3. 29
 patavinum venetis subicitur li. 14.
 paula Ro. matrona li. 9. 16
 paulus emilius consul Ro. li. 1. 11
 paulus apostolus domini li. 8. 8
 paulus patavinus iuricon-
 sultus li. viii. 22
 paulus samotren. Episco-
 pus li. viii. 24
 paulus primus eremita li. 9. 7
 paulus constantinopolita-
 nus Episcopus li. 9. 4
 paulus narbonensis Episco-
 pus li. 8. 15
 paulus panonius presbiter li. viii. 16
 paulus lucius. i. ec. dux li. 10. 9

paulus primus papa li 10. 11
 paulus. 2. papa venetoz li 15. 12
 paulus logobar doz histo. li x. 13
 paulus perusinus legista li 15. 21
 paulus guinifius luce dominus li 14. 9
 paulus florentinus geometra li 13. 21
 paulus ro. ordif eremitaz li 15
 paulus ve. ordif eremitaz li 14. 14
 paulus bergomeñ. oz. ere. ti 15
 paulus vrsinus rhetor bergomeñ. li 15
 paulus procastrus legista li 15. 3
 paulus treurenensis eps li 9
 paulinus nolanus eps li 9. 12
 pax romais z cartbagiñ. li 7. 17
 pax mediolaneñ. z florenti. li 14. 6
 pax venetoz z mediola. li 15. 11
 pax vltima omnium italico rum anni: i 485 li 15. 23

P E

Pellagius primus papa li 9. 22
 pellagius secundus papa li 10. 3
 pellagius hereticus a quo pellagi li 9. 11
 pellagius sicioniorum rex li 3. 26
 pellops tantali filius li 3. 15
 penolopes vixis vxoz li 3. 27
 perdices macedonum rex li 5
 perdir dedali filius li 3. 21
 periander philosophus li 4. 12
 perpetua z felicitas mres li 8. 21
 persens z danaes li 3. 13
 persens ad agros migrat li 3. 20
 persia regio vbi sit li 5. 21
 persarum regni principiu li 5. 10
 persarum regum epilogus li 5
 persens vltius maced. rex li 7. 17
 persius flaccus poeta li 8. 9
 persecutio prima xpianoz li 8. 10
 persecutio. 2. xpianoz li 8. 10
 persecutio. 3. christianoz li 8. 10
 persecutio. 4. christianoz li 8
 persecutio quinta xpianoz li 8. 24
 persecutio decima xpianoz li 8. 21
 perusium tuscie ciuitas li 6. 5
 pestis vniuersalis fuit li x
 pestis misanda multo tpe li 13. 22
 pestis mediolanen. li 15. 10
 pestis brixiana li 15. 10
 pestis vltima italica li 15. 23
 petronilla beati petri filia li 8. 8
 petronius brixianensis li 2. 9
 petronius sirie legatus li 8. 6
 petronius arixianensis eps li 9. 17
 petrus apostolus domini li 8. 6
 petrus romanz antipapa li 12. 17
 petrus romanz antipapa li 12
 petrus cozbarius antipapa li 15

petrus archiepiscopus p. 15. 12. 13
 petrus p. 15. 13. 14

petrus alexandrius martir li 8. 29
 petrus diocliciani cubicula rius martir li 11. 29
 petrus ediffens doctor li 9. 16
 petrus gradenicus ve. dux li 11. 3
 petrus. 2. gradenicus ve. dux li 12. 1
 petrus cadius vene. dux li 11. 9
 petrus tribunus ve. dux li 11. 17
 petrus candianus ve. dux. 2. li 11. 1
 petrus vrscolus ve. dux li 11. 1
 petrus. 2. vrscolus ve. dux li 12. 1
 petrus vrscolus ve. dux. 3. li 12. 9
 petrus pollanus ve. dux li 12. 17
 petrus zianus ve. dux li 13. 1
 petrus mauroceus doctor li 14. 19
 petrus mocenico ve. dux li 15. 11
 petrus damianus doctor li 12. 10
 petrus alphonius doctor li 12. 10
 petrus ereta natione gallus li 12. 11
 petrus constantinopolita. doc. li 12
 petrus lombard. cogno. mgi. li 12. 16
 petrus comestor historic. li 12. 16
 petrus althifiodorensis grecus imperator li 15. 2
 petrus veronensis martir ordinis predicatorum li 15. 17
 petrus de taratasio oz. pre. li 13. 8
 petrus dela maldura oz. p. li 15
 petrus de bella pertica legum doctor li 13. 12
 petrus apous patau. med. li 15. 16
 petrus hispanus medicus postea papa li 15. 5
 petrus Cypri rex li 14. 2
 petrus auria geneñ. armi. li 14. 2
 petrus thomas oz. carme. li 14. 3
 petrus cadianus oz. mio. li 14. 10
 petrus colonus bergo. li 14. 11
 petrus de acharao legista li 14. 19
 petrus paulus vgerius ora. li 14. 3
 petrus bruduellus oz. ere. li 14. 10
 petrus campofregosus geneñ. dux li 15. 13
 petrus dabuson rodorum magister li 15. 20
 perdica quartus macedo. rex li 2. 11

P F

picenum regio vbi sit li 3. 19
 picus augur laurentoz rex li 3. 19
 picus auis li 3. 19
 pigmenus iuliani a potestate precep. li 9. 17
 pigmleon didonis frater li 4. 1
 pillatus iudee preses li 8. 3
 pindarus pbus poeta li 5. 2
 pinetus crentensis doctor li 8. 19
 pipinus magnus francoz rex li x. 11
 pinus ordelaphus li 15. 20
 pipinus. 2. francoz rex li xi. 1

piriciades assyriozum rex li 4. 3
 pithrus achillis filius li 3. 20
 pirrus epirozarum li 10. 12
 pisani sarracenos superat li 12. 13
 pisani archiepiscopus obtinet li 12. 19
 pisani a florentinis superat li 14. 9
 pisanoz maxima strages li 13. 10
 piarum ciuitatis conditio li 3. 19
 pisa florentinis subicitur li 14. 1
 piscis capitur imaginem leo nis habens li 13. 9
 pistozii ciuitas destruitur li 13. 10
 pitacus philosophus li 4. 12
 pitagoras philosophus li 4. 16
 pitadozis regina ponti li 7. 29
 pius primus papa z martir li 8. 18
 pius secundus papa senesis li 15. 13
 pinus ordelaphus li 15

P L

Placeria ciuitas lombardie li 6. 7
 placentinus legum doctor li 12. 23
 plage egypti decem que sunt li 3
 plato magnus pbus li 5. 10
 plato comicus poeta li 7
 plantus comicus poeta li 7. 9
 plenus sicioniorum rex li 3. 1
 plinius. 2. historicus li viij. 16
 plotinus pbus grecus li 5. 12
 plutarchus cherone. histor li 8. 16
 pluto saturni filius li 3. 9
 plotus gallus orator li 7. 16

P O

pogius florentinus orator li 14. 14
 polemon philosophus li 7. 2
 polibius sicioniorum rex li 3. 20
 polycarpus eps z martir li 8. 18
 polixena priami filia li 3. 20
 poliphides sicionioz rex li 3. 23
 polistratus philosophus li 5. 17
 pontianus papa li 8. 22
 pontius abbas li 12. 10
 pontius cartbagine. mar. li 8. 22
 pontifici iudeoz epilog. li viij. 11
 pontremulum oppidum li 12. 13
 portus veneris edificatur li 12. 10
 possidonius stoicus pbus li 7. 9
 pompeus magnus ro. consul li 7. 11
 portia filia carbonis li 7. 20
 porphirius ath. philosophus li 8. 22

P R

praxedes virgo sancta li viij. 19
 predestinatorum heresis li 9
 prenestina ciuitas edificat li 3. 20
 pretorium vicus destruitur li 4
 prodigia in nativitate christi li 8. 3
 priamus rex troie li 3. 22
 primus z felicitans mres li viij
 primas corinthiorum rex li 4. 3
 priscianus grammaticus li 9. 22

proba poetrix greca li 9. 12
 probus imperator ro. li viij. 26
 probus grammaticus li viij. 11
 procas latinorum rex li 4. A
 pcessus z martini. mtes li viij. 19
 procorus diaconus pimus li viij. 2
 prodigia in italia multa li 7. 17
 prodigia tpe machometis li 10. 9
 prodigia alia fuere li 12. 6
 prodigia item alia fuere li 12. 11
 proatus argiuorum rex li 3. 19
 promethus asie filius li 3. 5
 propbirius philosophus li viij
 pspia ionis filia q z diana li 3
 prosper episcopus regis li 9
 prothobus z iacinus mtes li viij. 29
 prothogoras philosophus li 5. 5
 prudentius poeta li 9. 14

P Z

ptholomeus lagifilius li 7. 1
 ptholomeus philadel. li 7. 3
 ptholomeus euergetes li 7. 6
 ptholomeus philopator li 7. A
 ptholomeus epiphanes li viij. 9
 ptholomeus philometor li viij. 10
 ptholomeus euergetes. 2. li viij. 13
 ptholomeus phiscen li viij. 19
 ptholomeus alexander li viij. 19
 ptholomeus sother li viij. 17
 ptholomeus dionisius li viij. 16
 ptholomeus historicus li viij. 18

P U

publius stadius li
 publicola consul ro. li 5. 7
 publius terentius poeta li viij
 publius opidi. natio poeta li viij
 puella monstrum li 15. 1A
 puer villosus nascitur li 13. 9
 punica bella incipit li viij
 punicu bellu secudu coit it li A. A

Q U

quiricus romanus li 6. 22
 quadratus eps doctor li viij. 1A
 quintus circinatus. ro. li 5. 7
 quintilianus poeta li viij. 11
 quintus emine poeta li viij
 quirinus martir li viij. 27
 quirinus illiricus eps li viij. 1A
 quiriacus episcopus li 9. 7
 quirinus historicus li viij. 10

R A

Rabanus doctor gallus li 11. 3
 racherns veronensis eps li 11. A
 rachis longobardoz rex li 10
 raphas filius gomer li 2
 raphael fulgosus legista li 14. 14
 raphael cumanus legista li 14. 19
 raphael adur. genue. dux li 15. 5
 rapba filius cham li 2. 1

ragau pater Saruch li 2
 ragusium dalmatic ciuitas li 9. 1A
 raginipus logobardoz rex li 9. 9
 rainerus morissera. marc. li 12. 2
 rainerus zenus. ve dux li 13. 9
 rainerus pisanus or. pre. li 13. 12
 rainerus florentinus legi. li 13. 19
 rainaldus alemanoz dux li 12. 11
 rainaldus esteu. marchio li 13. 13
 raymondus de turre eps li 13. 9
 raymondus or. pdicatoz li 13
 rasilis philosophus z medi. li 12. 11
 rauena ciuitas li 6. 5

R E

Rbea mater romuli li 4. 3
 reges attalici qui fuere li viij
 regina sabba li 4
 remigius remen. episcopus li 9. 19
 remigius alius episcopus li 11. 7
 remus frater Romuli li 4. 9
 renatus andagauensis rex li 15. A
 renatus lothoringie dux li xv. 22
 reticius heduorum eps li 9. 2

R J

Ricardus d sancto victore li 12. 19
 ricardus ordis cluniacensi li 12. 1A
 ricardus anglorum rex li 12. 21
 ricardus manfredus li 13. 29
 ricardus gebonensi cardi. li 14
 ricardus d saliceto legista li 14
 ricardus malubra legista li 12. 17
 ricardus frixonum dux li 10. 10
 ricardus theologus or. mi. li 13. 6
 ricardus scilicet boifa. comes li 13. 1
 ricard. d media villa or. mi. li 13. 17

R O

robertus francorum rex li 12. 17
 robertus carnotanus eps li 12. 7
 robertus apullee comes li 12. 9
 robertus sicilie rex li 13. 10
 robertus banarus ipator li 14. 5
 robertus malate. arimini. li xv. 17
 robertus de russia or. mi. li 13. A
 robertus de lucio or. mio. li xv. 16
 roboam rex iuda li 4. 3
 rochus sanctus cofessor li 13. 1A
 rodion asianus doctor li viij. 27
 rodolphus imperator li 13. 5
 rodolphus burgodio. rex li 11. A
 rodolphus burgodie. 2. rex li 12. A
 rodopes meretrix z poetr. li 9. 2
 rhodos insula z yrbs quando condita fuit li 3. 7
 rodos in christiano venit li 3. 13
 rodoaldus logobard. rex li 10. 6
 rogeribus apullee comes li 12. 11
 rogerinus sicilie rex li 12. 14
 rolandus palatinus comes li x. 13
 romane yrbs conditio li 4. 19

romanoz regni principiu li 4
 romanoz regu epilogs li 9. 4
 roani cartbaginen. supat li viij
 romanorum naufragium li viij. 9
 romanorum clades li viij. 17
 romanoz impij pncipiū li viij. 29
 romani agallia debellant li 4
 romanus martir li viij. 29
 romane yrbs exodium li 9. 11
 romanus exarchus li 10. 3
 romanus papa li 11. 7
 romulus primus rex li 4. 9
 rotharis logobardoz rex li 10. 17

R A

Ruben filius iacob li 3. 9
 ruffus miles z martir li viij. 29
 ruffus lugdunē. episcopus li 12. 12
 ruffinus doctor li 9. 11
 ruth moabithe hebreā li 3. 29
 ruscoi nobi. comū vastat li 14. 9

S A

Sabba cham filius li 2. 1
 sabatha chus filius li 2. 1
 sabbati prima dies li 1. 1
 sabeli. hereti. a q? sabbelij li viij. 29
 sabinus spoletanus martir li viij. 29
 sabina virgo z martir li viij. 1A
 sabianus papa li 10. 9
 sadoch pontifex hebreoz li 4. 3
 sadiates lidorum rex li 4. 19
 saduceoz secta q fuerit li viij. 3
 sapho poetrix orrea li 4. 10
 saphos lesbita poetrix li 9. 2
 saphandinus egypti rex li 12. 22
 sala pater beber patriarce li 2. 2
 sala. magnus rex regnauit li 4
 salamons libri qui sunt li 4. 22
 salomons templum li 4. 2
 samaria vbi sit li viij
 salustius egypti rex li 12. 20
 salustius historiographus li viij. 29
 samson fortissimus israel li 3. 29
 samuel sacerdos z ppbeta li 3. 31
 sannitum regni finis li viij. 2
 sanguis christi mantuans li 10. 13
 sanguine genue scaturit li 11. A
 sanguinem pluit batrie li 11. 2
 sarrabrac vxor moitur li 3
 sarraceni apheica occupat li 10. 6
 sarraceni ualiam vastant li 11. 9
 sarraceni siciliam vastant li 11. 6
 sardanopolus regnat li 4
 sardanopalus rex occidit li 4. 6
 sardus rex a quo insula li 3. 19
 sardinia insula vbi sit z a q? li 3. 19
 sarmate europam occupat li 13. 2
 saruch pater nachoz li 2. 3
 saturninus martir li 8. 29
 saturnus rex regnat li 3. 8

saturnus a filio fugatur li 3 13
saül rex hebreorum regnat li 3 31
saoua ligurie ciuitas li 6 A

S L

Scisma primum li 2 23
sebabon etiops rex li 4 11
sebaligeror regni principiu li 13 10
scipio africanus li 7 9
scipio nascita li 7 10
scipio iunior li 7
scisma iudeorum li 7 11
scisma .io. z vndecimu li 11 5
scisma vigesimum primum li 13 1A
scisma .22. pessimum li 14 2
scitharu regni principium li 2 2
scithia regio vbi sit li 2 1
scithia a quo non habuit li 2 1
schola christianoru incipit li 8 4
scolam fidem recipiunt z sara-
ceni profligant li 12

S E

Sebastianus martir li 8 30
sebastianus zianus dux ve. li 12 20
secundus estensis martir li 8 1A
secundus ciuitas evertitur li 12 10
secundus atbenien. phus li 8 1A
sedechias rex iuda li 4 19
selch imassiriorum rex li 3 1
seluchus sirie rex li 7 1
seluchus .2. Syrie rex li 7 1
seluchus tertius syrie rex li 7 10
sememamira heliogobaldi
martir li 8 21
se filius noe filios generat li 2 1
semeas propheta li 4 2
semiramis assyrioz regina li 3 1
sena etbru rie ciuitas li 6 1
seneca philosophus li viij 3
separatio habrae z loth li 12
septuaginta interpretes li 7 3
septuaginta discipuli xpi li 8 3
seraphia virgo z martir li 8 1A
seraphio alexadrinus mar. li 8 23
seraphion eps z doctor li 8 20
serparo scolasticus li 9 11
sergius primus papa li 10 5
sergius secundus papa li 11 3
sergius tertius papa li 11 6
sergius quartus papa li 12 11
sergius z bachus martires li 8 30
serpentes igniti li 3 14
seruius iulius Ro. rex li 5 1
seruius sulpitius iuricon. li 7 21
seruius alius sulpitius li 8 19
sertorius Ro. consul li 7 10
seruitus hebreorum li 3
severus imperator Ro. li 8 20
severus papa li 10 11
severinus abbas li 10 1
sethor .19. or. 119. li 17 19

seth filius ade li 3
sextus decretaliu coponit li 13 11
sefachoris pharao li 4 6

S S

Sphortia attade. mili. dux li 15 1
S
Sibilla Samia li 3 19
sibilla delphica li 3 21
sibilla eritorea li 3 22
sibilla cumana li 5 2
sibilla ellepontina li 3 3
sibilla tiburtina li 7 22
sibillaz decem epilogus li viij 23
sicardus bencuetanus dux li 11 3
sicilia insula quanta sit li 3 16
sicilia carolo defecit li 13 9
siculus regis filius a quo
sicilia li 3 16
sicionioz regni pricipiu li 2 3
sicionioz regum epilogus li 3
sigismundus sit rex li 14 6
sigismundus sit impator li 14 12
sigismundus malatesta li 12 11
sigismundus malatesta li 15 11
silla Ro. consul li viij
sillabarum inuentor li 3
siluius posthumus rex li 3 20
siphon philosophus li vii 4
siluanus massilien. doctor li 9 14
silvester magnus papa li 9 1
silvester secundus papa li 12 11
silvester tertius papa li 12 1
siluerus papa li 9 22
simacus interpres li 8 20
simachus papa li 9 20
simachus ro. philosophus li 9 20
simeon pontifex iustus li viij 2
simeonides poeta grecus li 4 19
simon onie filius pontifex li viij 6
simon machabeus dux li viij 13
simon magus li 8 1
simon apostolus domini li 8 16
simeon cleophas li 8
simon de cassia oz. eremi. li 14 3
simon beatus Triderinus li 15 1A
simphoriosa cum filijs li 8 1A
simphonius doctor li 9 11
simplicianus episcopus li 9 12
simplicius papa li 9 18
sinodus ariminen. li 9 16
sinodoz omnium epilogus li 10 1
sinodus postea lateranen. li 13 1
sinodus lugduni li 13 8
siracusane ciuitas additio li 4 11
siriorum regni principiu li viij 2
siria regio vbi sit li viij
sirie regum epilogus li viij
siricus papa li 9 5
sirus papientis episcopus li 8 1A

sirus genuensis episcopus li 12 19
sirtus .i. papa li 8 16
sirtus .2. papa li viij 20
sirtus .3. papa li 9 13
sirtus .4. papa saonen. li 15 16
smerdis periarum rex li 5 3
siceus her. filius li 3 19

S P

spartanoz gentium origo li 4 5
sparta regio vbi sit li 3 6
sparateus assyriorum rex li 3 10
spensippus philosophus li 5 10
spoletum ciuitas vastatur li 12 19
spireneus bononic dux li 11 1

S O

socrates magnus philoso-
phus z alius li 5 5
sociale bellum. Ro. li viij 19
sodoma vbi fuerit li 3 2
sophocles poeta li 5 6
sophomas propheta li 4 10
sol genitium deus li 3 3
soles tres visi sut aliqñ fue li 12 20
solyus hstoricus li viij 23
solō magnus phus grecus li 4 12
solaranus medorum rex li 4 5
solaranus assyriorum rex li 3 21
sostratus philosophus vir
pessimus li viij 20
sother papa martir li viij 10
solis defectio fuit li 15 9

S T

stacius cecilius comicus li viij 19
stacius tolosanus orator li viij 11
stacius poeta neapolitanus li viij
stephanus primus papa li viij 20
stephanus secundus papa li 10 11
stephanus .3. papa li 10 12
stephanus .4. papa li 11 2
stephanus .5. papa li 11 17
stephanus .6. papa li 11 17
stephanus .vii. papa li 11 1
stephanus .viij. papa li 11 1
stephanus .9. papa li 12 9
stephanus probomartir li viij 2
stephanus vngarie rex li 12 2
stephanus bauarie dux li 14 6
stephanus bosnie rex li 15 10
stephanus frachap. comes li 15
stella poeta patavinus li viij
stella cometes apparuit li 10 1
stella in solita apparuit li 12 12
stenellus argiuorum rex li 3 10
steficorus poeta hereticus li 4 10
strato historicus li viij 23
strabo historicus z phus li viij 4
strabus theologus li 11 7
stratus philosophus li viij
stoica secta oritur li viij

filico patricius. Ro. li 9.3

S U

suetonius bystoricus li viij. 16
sufana virgo z martir li viij. 30
sumcassanus partoz rex li 15. 11

T A

Tacianus hereticus li viij. 14
tacitus imperator. Ro. li viij. 26
thadeus aposto. g z iudas li viij
thadeus medicus florentius li 15. 9
thaionus frater dñs brixie li 15. A
talasan sicioniorum rex li 3. 1
thales milesius phūs li 4. 12
tatalus phrigioz rex z ali⁹ li 3. 10
tāburlāns tartaroz ipator li 4. 8
tancredus sicilie rex li 12. 17. 21
tamiris re. in rita ciri regis li 5
tamicus musicus li 3. 21
thara pater habrac li 2. 3
tarentini cōtra. ro. bellant li viij. 2
tarquinus priscus rex li 4. 19
tarquinus superbus rex li 4
taruisium ciuitas conditur li 3. 29
tautanes assyriorum rex li 3. 23
thaurinū italie ciuitas odit li 6. 7
thaurus philosophus li viij. 15
tauteus assyriorum rex li 3. 28
taxillo banarie dux li 10. 13

T B

Thebe ciuitas vbi fuerit li 3. 14
thebāe vrbis muri exornāt li 3. 16
tecla virgo z martir li viij. 18
tedaldus comussi domus li 12. 2
tegonus poeta li 5
tegorina iaphet filius li 2. 1
telectus lacedemonioz rex li 4. 6
telegonus athenien. rex li 3. 13
telephus papa z martir li viij. 11
temiscoteles philosophus li 5. 6
templum domini struitur li 4
templum restituitur li 9. 2
templum maius genue li 12
templum maius bergomi li 12. 19
templum maius mli li 12. 6
teodocion interpres li viij. 24
teodatus gottorum rex li 9. 21
teodora virgo z martir li viij. 27
theodoros martir li viij. 34
teodoros alius doctor li 9. 18
teodoros item alius doctor li x
teodoros papa primus li 10. 6
teodoros secundus papa li 11. 17
teodoros francorum rex li 10. A
teodoros ticinensis eps li 10. 11
teodoros primus mōtisse. li 12. 3
teodoros. 2. mōtisse. marc. li 12
teodoros. 3. mōtisse. marc. li 12
teodora imperatrix li 12. 5
teodoros miciranus eps li 9

teodoricus gottorum rex li 9. 3
teodoricus. 2. gottoruz rex li 9. 3
teodolida logobardoze re. li x. 3
theodosia virgo z martir li 8. 34
teodosius senior impator li 9. 8
teodosius iunior impator li 9. 13
teodosius. 3. imperator li 10. 9
theophanes scriptor rex li viij. 13
theophilus athenien. eps li 8. 18
theophilus cesariensis eps li 8. 24
theophilus auerianen. eps li 11
theophilus ipator grecus li 11. 3
theophrastus phūs li 7. 2
theogonus poeta grecus li 5. 9
terētius lucretius poeta li viij. 13
terētius scaurus grāmati. li 8. 16
terremotus magnus fuit li 9. 6
terremotus magnus fuit li 9. 16
terremotus magnus fuit li 12. 29
terremotus magnus fuit li 13. 3
terremotus fuit brixie li 15. 13
terrippus atheniesū rex li 4. 3
tertium bellum punicum li viij. 13
terētia emilia vxor sipiois li viij. 9
tertulianus apbricāus doc. li 8. 24
tessalorum regni principiū li 3. 4
tesalus ipsius prouintie rex li 3. 9
thescus athenien. rex li 3. 22
theraldus gallus doctor li 12. 8
theodatus anciranus eps li 9
telestes corinthiorum rex li 9. 5

T T

Tiberinus siluius rex li 4. 2
tiberius imperator. ro. li 8. 3
tiberius. 2. imperator. ro. li 10. 2
tiberius. 3. imperator. ro. li 10. 8
tiberij fluius exundat li 11. 2. 11
tiburtius z valerianus mses li 11
tiburtius. Ro. martir li 8. 22
tiberius gracchus. ro. li viij. 13
tiburtina ciuitas conditur li 8. 11
tiphis grecus carpētarius li 3. 23
tigris fluius vbi sit li 1. 1
timeleon grecus imperator li 5. 10
thimon philosophes li viij. 17
thimō diaconus ex primis li 8. 2
thimoteus pauli discipulus li 8. 19
thimoteus hereticus li 9. 16
titus imperator. Ro. li 8. 14
titus pauli discipulus li 8. 12
titus botarenius doctor li 9. 6
tiras filius gomer li 1. 1
titus liuius patavinus histo. li 7. 14
titus liuius tragicus li 7. 23
tirēus lydi frater a q̄ tuscia li 3. 19
tirus ciuitas vbi fuerit li 3. 24

T D

Tobias propheta li 4. 12
tolla index israel li 3. 21
tomas de arjetū li 12. 24

tollosa deserbitur ciuitas li 6. A
thomas apostolus domini li 8. 13
thomas carthuriensis eps li 12. 1A
thomas de aquino or. pre. li 15. A
thomas fregosus. ge. dux li 15. 17
thomas cataneus. or. pre. li 15
thomas anglicus. or. ere. li 15. 22
thomas florentius medic. li 15. 23
thomas mocēi. vne. dux li 14. 13
thomas paleologus li 15. 10
torpetus martir li 8. 17
torquatus. Ro. consul li 5. 13
torquatus martir li 8. 14
tosimondus gottoruz rex li 9. 3
totilla gottorum rex li 9. 22
tosimodus itē gortoz rex li 9. 16

T R

tracia prouincia vbi sit li 2. 1
traconiditis regio vbi sit li 8
tracis ethiops li 4. 13
trayanus imperator. ro. li 8. 14
trebellius pollio histof li 8. 2A
tres simal lune vise sunt li 5. 16
treueris ciuitas li 6. 14
tripillus episcopus li 9. 5
tripholomus elensuz rex li 3. 4
tribunatus officii istituit li 5. 7
tribuni z ediles creantur li 5. A
tribunus menius. ve. dux li 12. 1
tripho origēis discipulus li viij. 22
tripolis ciuitas asoldāo ca. li 15. 10
tritonua virgo antiqua li 3
trogonus pompeus hystof li viij. 19
troia vbi fuerit li 3. 18
troianoze regni principiū li 3. 16
troia capitur li 3. 24
trojanum bellum cōmittit li 3. 24
trophimus pauli discip. li viij. 8
trusianus medicus li 12. 117

T U

Tubal lamech filius li 1. 3
tubal caym ipsius frater li 1. 3
tuclidides historicus li 5. 9
tulius cicero phūs. ro. li 7. 15
tullius tyro. ro. philosophus li 7. 18
tullus hostillus rex. ro. li 4. 13
turris babilonis conditur li 2. 2
turris cremone conditur li 13. 9
turimachus rex li 3. 3
turpilinus comicus poeta li 7. 17
turro galiarum ciuitas li 3. 32
tunica domini inuenitur li 10. 3
turchorū regni principiū li 10. 11
turianoze regni principiū li 13. 3

T A

vaphres pharao egypti li 4. 16
valba gottorum rex li 12. 12
vandaloz regni principiū li 12. 2
vandalia regio vbi sit li 12. 2

valens imperator grecus li ix. A
 valentinus martir li 8. 27
 valentinus papa li ii. 2
 valentinus hereticus li viij. 18
 valentinianus ipator grecus li ix. 6
 valerianus impator. ro. li viij. 28
 valerius maximus histof li 7. 28
 valer. grachus iudee p̄fcs li viij.
 varaneorum principium li 13. 22
 varrus z tuca poeta li vii. 22
 valdericus episcop. doctor li 12

A B

vbertius paluetius comes li 13. 6
 vbertinus carrariensis li 13. 28

A E

Veeticus valēs medicus li viij. 11
 Venetia prouincia vbi sit li x
 veneciarum vrbis cōditio li ix. 1A
 ventidius bosius rbetoz li viij. 22
 verone ciuitatis conditio li 6. 2
 verōica sc̄ta hebreā femi. li viij. 2
 vespesianus impator. ro. li viij. 11
 vesta mulier sacerdos gēti. li 3. 8
 vesuntio galliarum ciuitas li 6. A
 vesuuius mōs heremaf li viij. 12
 vercellarum ciuitas vbi sit li 6. 18
 venus dea gentiliū li 3. 6

A B

vgbertus lothozigie p̄nce. li ii. A
 vgar parrhorum rex li 15. 11. 19

A J

Vicentia ciuitas conditur li 6. 2
 vicecomitum genealogia li 12. 6
 vicecomites i regno restit. li 13. 5
 victoria habrae cōtra reges li 3
 victoria. ro. de. carbagin. li viij. 3
 victor. martir li viij.
 victor. 1. papa z martir li viij. 28
 victor. 2. papa li 12. 6
 victor. 3. papa li 12. 11
 victor. mediola. martir li viii. 39
 victorius pictauicēsis ep̄s li viij. 2A
 victorinus massiliēsis doc. li ix. 17
 victorius aquitāicus ep̄s li ix. 18
 vigilius papa li ix. 22
 vigrides gottorum rex li ix. 22
 vincētius martir li viij. 36
 vincētius presbiter z doc. li ix. 13
 vincētius beluacēsis ep̄s li io. 17
 vicētius histozog. or. pre. li 13. 17
 vicētius declamar. or. pre. li 14. A
 vincēslaus bohēmie rex li xi. A
 vincēslaus iperator li 14. 9
 virgilius mātnāus poeta li viij. 22
 viri. ro. alex. comparandi li 15. 14
 visiones abrae li 3
 visiones danielis prophete li 5
 vitalis z agricula m̄es li viij. 39
 vitalis candianus. ve. dux li 12. 1

vitalis phalero. ve. dux li 12. 18
 vitalis michael. ve. dux li 12. 11
 vitalis michael. 2. ve. dux li 12. 1A
 vitellius impator. ro. li viij. 11
 vithianus papa li io. 6
 viterbium ciuitas li 12. 22
 vitus z modestus m̄es li viij. 38
 vitulus conflatū cōficitur li 3. 13
 victorinus ep̄s z martir li viij. 117
 victorinus apber doctor li ix. 117

A L

Alixes magnus pugnator li 3. 27
 vltacius plotus rebetoz li viij. 16

A M

Ambria regio vbi sit li io
 ymericus gottoz rex li ix. 19
 yngarotuz regni principū li x. 5
 yngari i panoniam veniūt li ii. 6
 yngarij saracenos vincūt li 12. 1

A O

vocienus mōtāus orator li viij. 17
 voposcus histof. siracu. li viij. 2A

A R

vrbanus p̄mus papa m̄ li viij. 21
 vrbanus secūdus papa li 12. 11
 vrbanus tertius papa li 12. 21
 vrbanus quartus papa li 13. 6
 vrbanus quintus papa li 14. 1
 vrbanus sextus papa li 14. 2
 vrsula virgo z martir li ix.
 vrsus ipatus. ve. dux li io. 18
 vrsus particiacus. ve. dux li 11. 2
 vrsus. 2. patricia. ve. dux li 11. 6
 vrsus patriarcha. ve. dux li 12. A

A T

Utica ciuitas vbi sit li viij. 20

A U

Vulcanus gentiliū deus li 3. 17
 vulga. gallicāus ep̄s histof. li 8. 2A
 uulpianus iuriconsultus li viij. 22
 vulcanus irē gentiliū deus li 3. 14

A E

xenocrates philosophus li 5. 12
 xenophon philosophus li 5. 9
 xenarchus philosophus li viij. 17
 xenophanes philosophus li 5. 2
 xenophilus philosophus li 5. 12
 xerxes. i. persarum rex li 9. 6
 xerxes secūdus persarū rex li 9. 9

A Z

zacharias rex iuda li 4. 17
 zacharias propheta li 11. 2
 zacharias alius propheta li 4
 zacha. p̄pheta. p̄ io. bap. li vii. 3
 zacharias papa li io. 19

A E

zenobia regina li viii. 26
 zeno philosophus li 9. 5
 zenon philosophus li vii. 9

zenon. Ro. martir li viii. 1A
 zeno imperator grecus li ix. 18
 zenonus veronensis ep̄s li ix. 2
 zepherius papa z martir li viii. 28
 zeusippus sicioniorum rex li 3. 28
 zensis pictoz li 9. 6

A O

zota musicus li 3
 zotuz pictoz florētinus li 13. 28
 zoar phūs z medicus li 12. 16
 zoroasthes rex z magus li 2. 3
 zorobabel iudeorum dux li 9. 3
 zozimus papa li ix. 12

zenobia palmireoz re. li viii
E Explicit tabula generalis
 Supplementi Chronicarum

Tabula specialis de mulieri-
 bus claris hoc i ope cōscriptis

Adda lamech vxoz li i. 3
 agatha virgo z martir li viii
 agnes. ro. virgo z martir li viii 27
 agrippina octauiani filia li viii
 agrippia neronis mater li viii
 alexadrina iudeoz regia li viii
 amalthea sibilla li 9
 amalasūtha gottoz regia li 9
 amazones femine strenue li 2. 2
 anna m̄s domine nostre li 7
 anastasia Ro. martir li viij
 appolonia virgo z mar. li viii
 arthemisia carie regina li 9
 asya nimpha oceanī filia li 3
 arthalia iudeoz regina li 4
 Blāca maria m̄s ducissa li xv
 baptista mulier mala. doc. li 12
 barbara virgo z martir li viii
 brigida scotica virgo li 9
 brigida suetia comitissa li 4
 Caieta Enee nutrix li 3
 camilla volcoz regina li 3
 cassādra troiana matrona li 3
 cecilia virgo z martir li viii
 ceres regina celi filia li 3
 cesarea psaz reg. baptizat li io
 cethura abrae vxoz li 3
 cileno mercurij. 2. mater li 3
 cirilla virgo z martir li viii
 circēs magna solis filia li 3
 clara virgo ordis mioz li 13
 clara de mōtesaleo or. ere. li 13
 cleopatra egipti regina li viii
 cōcordia virgo z martir li viii
 coniuges cymbroz inclite li 7
 cōstātia ipatrix federici m̄s li 12
 cornificia poetrix egregia li 7
 cumana sibilla li 3
 Belboza iudex hebreoz li 3
 eua mater cunctoz viuētū li i. 2

Billa vngarie regina li 12
grifildis salucia marchio. li 12

hecuba priami regis vxor li 3
helena regia menelai vxor li 3
belca handabiēoz regia li viij
helena sc̄tā cōstānini mater li 9
herina egregia poetrix li 5
heryona priami soroz li 3
hester hebreā psaz regina li 5
hyllaria virgo z martir li viij
hontensia oratrix hontensis
filia li viij
hirenes greca imperatrix li 10
io regina egipti que z isis li 3
ioannes femina papissa li 11
ioanna prima apulie regia li 13
ioanna z neapolis regina li 4
iudith vidua hebreā li 5
iuliana comensis virgo z
martir li viij
iuliana. Ro. virgo z mar. li viij
iustina greca imperatrix li 12

katheria alex. vgo z mar. li viij. 28
katherina senensis virgo li 4
katheria ducissa medio. li 4

leocadia virgo z martir li viij
libia busiridis tirāni mat. li 3
lucia virgo z martir li viij
luceria romana matrona li 5

matbildis lūbardie cōtissa li 12
maya atblantis mater li 3
maria mater dñi nostri li viij
maria magdale. apla xpi li viij
maria egyptiaca peccatrix li 9
marianes iudeoz regina li viij
martina virgo z martir li viij
medea colchorum regina li 3
meleba barhuelis vxor li 2
meleania rōana matrona li 12
messalia ro. claudij vxor li viij
mīnerua q̄ z tritōia gētiū dā li 3
mīnerue sunt multe babes li 3
monicha mater dñi augu. li 12
mulier canem peperit li 15

nicostra. q̄ z carmē. vates li 4
niobes tantali filia li 3
nichaula sabeoruz regina li 4. 2

olda prophetissa hebreoz li 4
opa magna gentium dea fi-
lia celij li 3
olipias alexādrī mater li viij
palmira regina li viij
pantbasilea regina li 3

paula ro. sc̄tā hiero. discipl. li 9
perpetua z felicitas m̄fcl li viij
petrōilla petri apostoli filia li 8
pirhodoris regina ponti li 7
polixena priami regis filia li 3
portia cathōis magni filia li 7
praxedes ro. virgo li viij
proba centona poetrix li 9
proserpina que z diana li 3
puella monstrum li 13

rea romuli mater vestalis li 4
regina sabba q̄ z nichaula li 4
rodopis poetrix z mētrix li 5
rutb moabites mat oberb li 3

sabina virgo z martir li viij
sapho ericea poetrix li 4
saphos lesbia poetrix li 5
samia sibilla vates li 3
sarra abzac vxor moztur li 3
sc̄tāira heliogobaldi mat li viij
semiramis assirioz re. li 3
seraphia virgo z martir li viij
sibille decem habētur oēs li 7
simphoziosa marzōa mar. li viij
sufana virgo z martir li vi j

thamiris regina per li.
tecla virgo z martir li viij
theodoza virgo z martir li viij
theodolida logobar. regia li 10
theodosia virgo z martir li viij
tertia emilia scipidōis vxor li 7
tiburtina sibilla vates li 7
verōica hebreā xpi dno. li viij
venus magna gētilium dea li 3
vesta sacerdos gentilium li 3
veturia mulier lauda. Ro. li 5
vrsula virgo z martir li 9

zēobia palmirēoz regiā li viij

Tabula oīuz regionū z puict-
az hoc in ope contentorum ac
etiam ciuitatum.

apbricana regio vbi sit z quid
in omnibus contineat li 3
albania regio vbi sit li 4
apulie regio que sit li 10
aquitania gallia vbi sit li 3
arabie regio vbi sit li 3
argos regio vbi fuerit li 3
armenia prouincia vbi sit li 2. 1
asia minor quot regiones con-
tineat li 3
asia maior vbi sit li 3
bohemia regio vbi sit li 2. 2
britannia insula quanta sit li 3

bulgaria prouincia vbi sit li 11
baleares insule vbi sit li
cananea prouincia q̄ fuerit li 2. 1
caldea prouincia vbi sit li 4
campanie regio que sit li 10
cararia regio vbi sit in asya li 5
cicilia prouincia vbi sit li 2. 1
cyprus insula q̄nta sit li 2. 2 li 12
cbium insula vbi sit li 13
cozibioz regnū vbi fuerit li 3
cozica insula q̄nta sit li 13
creta insula quanta fuerit z
vbi sit li 3
etula prouincia vbi sit li 2. 1
colia prouincia vbi sit li 2. 1
flaminea regio que sit li 10
frā. regio vbi potissimū sit li 3
frigia prouincia vbi sit z a quo
nomen habuit li 2. 1
gallia belgica vbi sit li 3
gallia celtica que sit li 3
gallia narbonēsis que sit li 3
gallia equitania que sit li 3
gallia cenomāoz vbi fuerit li 3
gallia Senonen que sit li 3
gallia boioruz que fuerit li 3
gallia in subziuz que fuerit li 3
Gallia genuē. quid contineat li 3
gallitica iudeoz prouincia
vbi sit li viij
germania prouincia quanta sit z
quot gētes z linguas contineat li 2
gorbia prouincia que fuerit li 9
hibernia insula vbi sit li 3
hispania prouincia quanta sit
z quas regiones contineat li 2. 1
histrīa regio que sit li 10
india prouincia vbi sit z
quod sint li 2. 1
ionia prouincia vbi sit li 2. 1
italie prouincie descriptio li 3
iudee regni seu regio. de. li viij
lacedemonia prouincia que sit li 3
larina prouincia que fuerit li 3
lidia regio vbi sit li 4
liguria prouincia vbi sit li 3
lombardia que sit z quot re-
giones contineat li 10
macedonia prouincia vbi sit li 4
media prouincia descriptio li 3
mesopotamia regio q̄ fuerit li 2. 2
mithilena insula vbi sit li 3
noruegia prouincia vbi sit li 12
numidia prouincia vbi sit li viij
parthorum regio que sit li viij
persaruz prouincia que sit li 5
picenū italie regio que sit li 3
rhodos insula q̄ z quanta sit li 3
samāia iudee regio q̄ fuerit li 8

Ad magistratum Bergomensem in omnimoda historia nouissime congesta Cronicarum Supplementum appellata Prologus

Pro ciceronis vestri sententia clarissimi concives ductus: qui primo offi. li. ait. Non solum nobis nati sumus: ortus quoque nostri partem patriam vendicat partem amici quoque beneficiis obnoxii maxime sumus: tum etiam maiorum nostrorum illustrium virorum exemplo: qui pro ingenij magnitudine scientiarum omnium prestantia: et reipublice gubernande gloria patriam nostram varias excoluere per artes: quoque uestigia pro virili sua emulata posteritas non paucos extulit: cum maioribus suis tum in humanarum tum in diuinarum rerum eruditione de laudibus sine laude certantes. Quorum sane ingenia non admirari modo verum et memoria prosequi dignum censeo: Et cum multa sint patres optimi litterarum studia que summum et decus et ornamentum claris civibus afferre possunt. tum maxime historie iocunda cognitio: his potissimum viris qui multis in rebus versari volunt magnopere exoptanda est: Nam et si leges diuine humaneque que ad bene recteque viuendum pertinent laudande et extollende sunt: multo magis ac beneuolendum conducere arbitror: si cum ipsis fuerit multarum rerum ac virorum illustrium iuncta cognitio. Ille enim leges et vite instituta: hec facies quasdam comparat: et stimulos ad virtutes: Historia enim ad erudiendos homines velut speculum semper mihi visa est: ubi humane vite leges clare inspicuntur: et in ea animus perinde ac quadam face ad optimarum artium cultum accenditur. Si enim prestantissimi concives res veteres: si nouas pariter ad memoriam reuocemus: inueniemus opulentissimas Ciuitates precipuo senum semper floruisse consilio: hi nepe licet etate mala confecti hoc solum ex multarum rerum experientia atque vltimum tantum auctoritatis sibi prestinisse video. Quare cogitant mihi quoniam iuuenes sentibus equari possint id certe fieri posse per historie cognitionem solum existimo: Non equidem video cur senes iuuenibus anteponamus. si etiam ad perdiscendum illustrium virorum maximarumque ciuitatum res gestas artes consilia mentem appulerint: Quod si vnius etatis gesta tantopere senum auctoritati conducere solent. Quid totius antiquitatis ampla cognitio: qualem dignitatem iuuenibus qui et ingenij et corporis viribus excellunt afferre censebimus: Quare cum tantum utilitatis ad bene glorioseque viuendum rerum omniumque habere didicerimus: et multa in eo genere scripta perpetua memorie digna multis prius incognita foret ne me primum ignauiam aut socordie traderem: innumerabiles historias vix amandi principio usque ad nostram etate diuersis ex monumentis vno sub volumine colligere curauimus. Et licet nescius sim deo patrieque mee ac parentibus parum gratiam referri non posse: tum ut aliqua in re patriam demererem: has meas lucubratiunculas vestro magistratui dedicare ratus sum: Illam hoc in loco imitatus viduam que in euangelio duos dumtaxat aereos nummos templo obtulit cum nil maius haberet quam domino offerre posset: que a domino iesu christo plurimum commendata fuit: qui pluris hominis animos quam rem ipsam metiri solet. Et nos profecto eo libentius fecimus vt in libro auctoritatem et dignitatem compararemus. Hanc igitur historiam summo studio longaque vigilia curiose accuratamque ex libris innumerabilibus tum diuinis tum humanis ad eorum omnium commodum collegimus. In quo quidem libro in primis omnes noui et veteris testamenti historias temporibus et locis suis cum obseruatione libri et capitulorum descripsimus. Reliqua vero in eo contenta ex Iosepho iudeo Herodoto: Biogene laertio: plutarco. Valerio maximo: L. iunio: Plinio: Strabone: Solino: Suetonio Vespasiano: Helio Spartiano: Julio capitolino: Poliorrebelio: Aulogelio Justino: Drosio: Eutropio: Polierate: Paulo longobardorum historicorum. Ex poetis autem aliqua fragmenta: vt ex Virgilio. Quiddam aliisque nonnullis sumpsimus: A nostris vero multis approbatisque doctoribus. In primisque Augu. Hieronymo et Elimaldo de viris illustribus. Gregorio. Eusebio Cesariensi et Isidoro hispalensi quorum duorum temporum supputationem semper secuti sumus quin et ex Beda in historijs anglorum. atque Gratiano. Vincentio historia li. Ricobaldo ferariensi Martiniana. Leonardo Aretino. Blondo forliuensi historicis probatis Berthoofa et Michaele carariensi medico et ciue nostro ac Platina viro doctissimo. nec non et alijs multis: multaque preterea ex sanctorum vitis excerpimus: nec non et ex multarum urbium religionumque chronicijs que comode suis locis suisque temporibus annotare curauimus: Opus autem in quindecim libros diuisimus: in quo quidem omnium gentium reges. Quibus locis quibusque temporibus in suis prouincijs et quantum regnauerint ab ipso Prothoplasto et rege nostro Adam usque in presens describuntur: videlicet scytharum: Assyriorum: Egyptiorum Amazonum. Medorum. Persarum: Arginorum: Hyrcenarum Atheniensium: Macedonum. Corinthiorum Lacedemonium: Lydorum: Iudeorum: Israelitarum. et Laurentorum: Cretenisium: Albanorum: Latinorum. Romanorum: Britonum vel Anglorum: Gallorum Burgondionum: Gothorum: Vandalorum: Longobardorum: Ungarorum: Germanorum: Et Turcorum cum dimensionatione et descriptione earundem prouinciarum in exordio cuiuslibet regni: et si quid memorie dignum per omnes generationes natiuitates et regna ac potestates et per omne iudicium omnique aliorum

regum & principum: Tempora quoque consulum & Imperatorum a primo Cesare usque ad Federicum tertium qui nunc imperat: & quibus temporibus fuisse per historiographos traditum est & que gesserunt vel constituerunt tam pontifices quam Imperatores ipsi in hoc libro plenissime autenticeque demonstrantur. hic quoque historico more singula conscripta declarant deorum generationem vel singulorum progeniem vel his temporibus ipsis vel ante latis que gesserunt & tempora Olympiadum in quibus primus agone Hymnicus constitutus est. Res preterea viros in disciplinis excellentes tam grecos quam latinos atque hebreos quos cumque in omni doctrina reperire potuimus a Moyse qui primus hebreorum prophetarum diuinas leges sacris litteris explanauit ad hoc usque tempus cum opusculorum suorum annotatione summa cum diligentia collegimus & locis temporibusque suis descripsimus. Conditiones et multarum urbium & maxime Italicarum & siquid in eis de memorabile habetur in hoc volumine tractauimus. Et quo tempore aduentus fuit Saluatoris nostri iesu christi & passio eius simulque nomina omnium apostolorum eius atque discipulorum & pontificum tam iudeorum quam christianorum ab Aaron primo hebreorum pontifice usque ad Innocentium octauum pontificem maximum & quantum temporis singuli sederint vel qui eorum sui pontificatus tempore martyrio coronatus sit. Adiuximus & tempora scilicet matum persecutionumque: quibus ecclesie ab tyrannide vel heresibus dissipate sunt. Recedunt preterea & tempora omnium italicorum principum: ducum. scilicet Venetorum: Beneuentinum: Siccomitum: Turrianorum: Larariensium: Scaligerorum: Estensium: Malatestarum: Ordelaphorum: Amphredorum: Longiagorum: Carraneorum: Montisferetri: Montisferati: Sabaudensium & Meduorum: atque aliorum tyrannorum: Ac denique ordinum omnium tempora tam mendicantium quam aliorum & a quibus sumpsere principia. Omnia denique hoc in opere contenta ex tabula ascripta plenissime perdiscere poteritis per pauca equidem me pretermisisse existimo ex quibuscumque historiis tam antiquis quam nouissimis eorum que sibi gloriam aut sanctitatem aut scientiam aut armis parere potuerunt. Hec sane litterarum monumenta non tam verborum pompa quam magna illustrius doctorum virorum veritate illustrare curauimus: ut non magis ostendere mus hoc in labore que quisque clarissimus vir gesserit quam vnum quemque facere oporteat. Non perturbet obsecro hoc meum scribendi genus: Namque operis stilum varium & humilem quandoque deprehenderit: quod ame quamfacillime emanauit ut professionis nostre institutum seruarem & operi veluti mendicitatis nomen comparare possemus: Triginta quippe annis & eo amplius in religione mendicatum panem comederimus: nec unquam cuius digno aduentanti repastinatum in mensa apposuimus: hoc idem in suscipere facere constituimus: quia quecumque diuersis ex historiis collegimus: vobis tamquam mendicatum panem diligentem cura in mensa huiusmodi apposuimus: Id quippe opus Chronicarum supplementum appellari decernimus: Historiam licet imperitissime scriptam. veram colligere curauimus: Scio quippe vos collatissimi & doctissimi principes magis fide ex rerum historia: quam verborum pompa desiderare: nec quis vestrum in elegantiam obsecro attendat nostram: sed rerum multarum copiam diuersitatemque requirat. Dicere enim ausim: tantum esse in hoc vno cognitionis rerum nouarum & antiquarum quantum vix per paucos qui leguntur in lucem contulerint. Hinc igitur libellum collatissimi patres suscipite: & interdum recreandi animi vestri causa obsecro quisque legat. Nec cum quis licet multa eloquentia egregiusque virtutibus decoratus sit parvifaciat. Quecumque enim optime artes (ut premissum est) longe plus apud omnes auctoritatis habent: si cum exemplis prestantissimorum virorum coniuncte fuerint. Hinc est quod multi doctissimi viri parentem virtutis & vite magistrum historiam appellauerunt. Tantam certe vim affert rerum gestarum memoria: ut summos sepe viros imitemur & admirabilem auctoritatem atque fidem in foro: in curia: & in comitijs ad impellendos homines ad prudentiam: ad iustitiam: ad ceterasque virtutes prestare videatur. Sed iam ad opus legendum transeamus: In quo si scire volueritis quo mundi anno vel ante Christi aduentum. quisque Rex vel Dux aut pontifex regnauerit: vel quoto anno aliqua civitas condita fuerit aut qua tempestate aliquis propheta vel philosophus floruerit: in inferiore & superiore libri margine vnaque lineam videre poteritis in quibus mundi tempora & ante christi aduentum posuimus & in linearum fronte ante christi aduentum & a mundi principio annos diuisimus: ut puta: Ab Adam usque ad christi aduentum fluxerunt secundum communem ecclesie opinionem anni. 5199. ergo adam ante christi aduentum (ad superiora conuertendo) fuit annis. 5199. subsequenter dicemus. Seth filium adae fuisse anno mundi. 230. ergo detractis ducentum triginta annis fuit ante christi aduentum. 4969. ac sic usque ad quadragesimum secundum imperii augusti annum quo natus est dominus noster iesus christus augendo mundi annos & minuendo aduentus sui annos per capitula prosequemur: post aduentum vero christi: eiusdem natiuitatis annos subsequemur & tamen semper mundi tempora continuabimus.

C Fratri Jacobi philippi Bergomensis ordinis fratruꝝ Eremitaruꝝ diui Augustini: in omnimoda hi-
 storia nouissime congeſta: Supplementum Cronicaruz appellata. Liber primus feliciter incipit.

In principio creauit deus celum et ter-

ram: terra autem erat inanis et incomposita. Scribuntur Genesios primo ca: Visibiliꝝ oĩum (Aug: testante: vt habetur vndecimo de ciui. dei ca: 3:?) Maximus e mundus. Inuisibiliꝝ vero maximus e deus: s; mundus esse conspicimus: domini vero credimus. Quod autem deus fecerit mundum nullius potius credimus q̄ ipsi deo: Vbi iniquis ipsius audiuimus: **I**amq̄ interim (respondit) nos melius q̄ in scripturis sanctis: Vbi dixit propheta eius: **I**n principio fecit deus celum et terras: **I**amquid nam tunc fuit ibi iste ppheta quando fecit deus celus et terrā: **N**on: Sed ibi fuit ubi fuit dei sapientia per quaz facta sunt oia: que in animas etiā sanctas se transfert amicos dei et prophetas constituit: eisq; opera sua sine strepitu intus enarrat: loquuntur quoq; eis angeli dei qui semper vident faciem patris voluntateq;

eius quibus o; semper annūciant. Et propterea ex ijs vnus erat iste propheta: qui dixit et scripsit. **I**n principio creauit deus celus et terras. Terra autem erat inanis et incomposita. Informis quippe illa materia erat quaz de nibilo deus fecit appellata primo celum et terras. Et dictus est in principio fecit celum et terras: nō quia iam hoc erat: s; quia hoc esse poterat: naz et celus postea scribitur factus: que admodus si semen arboris cō-

siderantes dicamus: ibi eēt radices: et robur: et ramos: et fructus: et folia: si quia sunt si quia de futura se. Sic denique
 ē. In principio fecit deus celum et terram: quasi semē et celi et terre: cum adhuc in confuso: eēt celi et terre materia: si quia certum erat
 inde futurum: eēt celum et terra: ita et illa materia celi et terra appellata ē: hanc itaque spaciosam formam: effigie certa carē-
 te. Quidius in principio maioris sui voluminis et alij philosophi vocarunt Chaos quod ipse in eodem libro memi-
 nit dicens: Ante mare et terras: et quod tegit omnia celum. Unus erat toto nature vultus in orbem. Quē dixere cha-
 os: rudis indigestaque moles. Nec quicquam nisi pōdus fieri cōgestaque codē. Ad hunc iunctarum discordia semina re-
 xerunt.

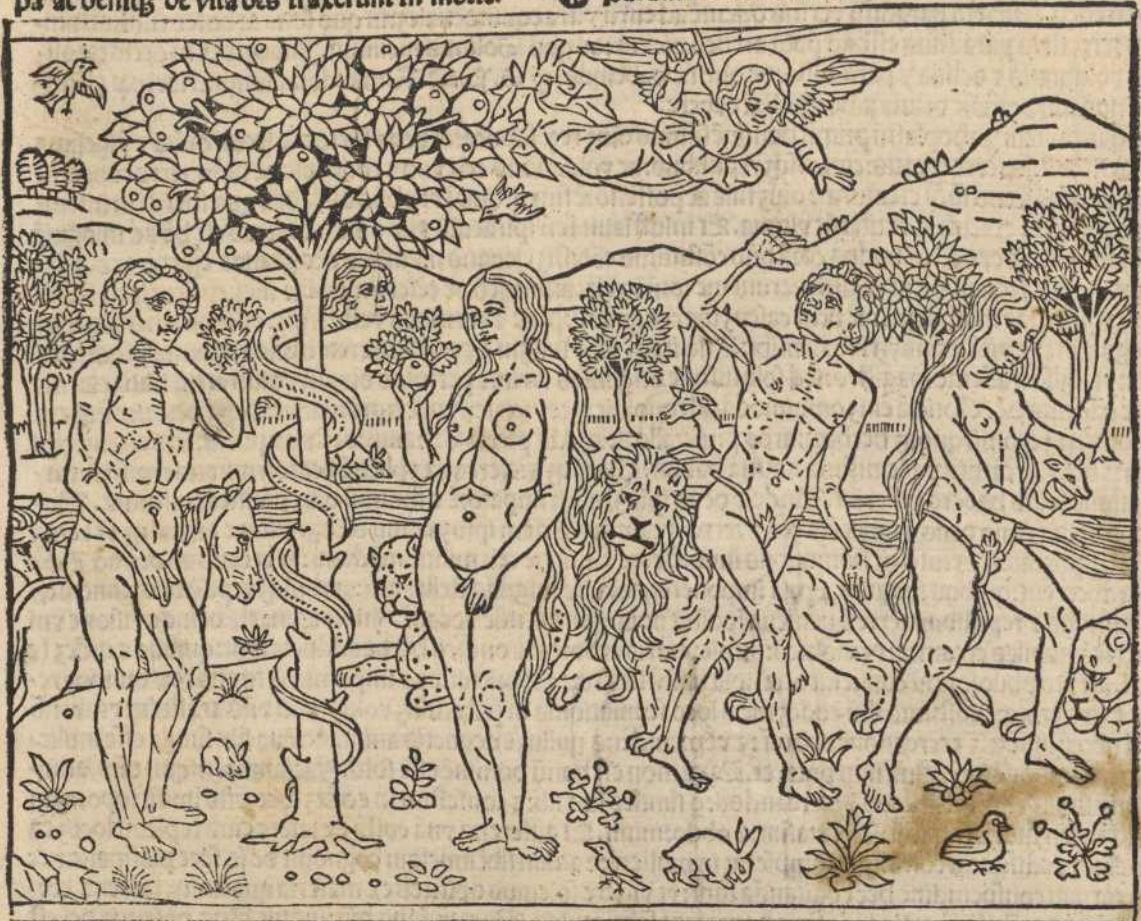
- Dies primus** **C** Quia primum fecisset deus celum et terram: cum ipsis quoque elementis: que in his elementis condita sunt. scilicet aquas
 et spiritus abyssosque et tenebras: nec dum luminibus neque sideribus constitutis Dixit deus. Fiat lux. Et vi-
 dit deus lucem quia bona esset statim separavit inter lucem et tenebras. Et tenebras vocavit noctem: lucem vero
 diem: ac sic factus est vespere et mane dies unus: qui fuit primus dies seculi: non primus dies omnium. Ideo non
 primus sed unus nominatus ē: Ac sic eodem die: fecit deus materiam informem. Angelos. celos. lucem. terras. aquam et terram.
- Dies 2. tertius.** **C** Secundo autem die: factum est firmamentum solum in medio Aquarum: per quod et divisit inter Aquas et Aquas.
C Tertio vero die congregavit dominus aquas que sub celo erant in unam congregationem et consecravit ap-
 paruit arida: quam deus ipse nominavit terram atque ipsas aquarum congregationes appellavit Maria.
 Herbasque produxit terra: et lignum fructiferum: cum semine suo.
- Dies quartus.** **C** Quarto postmodum die: fecit deus duo luminaria in firmamento celi. Solem videlicet et lunam ac stellas: ut sol ad in-
 choationem diei luceret super terram et luna noctis: et dividerent inter diem et noctem: et esset insignia et tem-
 pora: et dies et annos: et essent in splendorem firmamenti celi et lucerent super terram. Quibus ita perfec-
 ctis manifestum est luminibus ipsis antecedere lucem tribus diebus.
- Dies quintus** **C** Quinto preterea die eduxit dominus ex aquis Reptilia animarum vivarum et volatilia celi. Et fecit deus Beluas
 et cetos et ovesque vivam repetere quod eduxerunt aque sed genus suum. Et vidit deus quod esset bonum et benedixit ea et dixit.
 Crescite et multiplicamini et replete Terras: et volatilia sicut multiplicentur super terram: et semper esse vespere et mane dies. 5.
- Dies sextus** **C** Sexto denique die: dixit dominus: Educat terra animam vivam secundum genus suum quadrupedia. scilicet et repti-
 lia: ac universas bestias terre secundum genus suum. Et vidit deus quod bona essent: et benedixit eis: Ac sic iste sunt
 generationes seculi: videlicet celi et terre: que create sunt in die quo fecit deus celum et terram: ut patet Gen. 2.
- Sabbatum.** **C** Septimo vero die: postquam cunctum mundum et omnia que in eo sunt dominus creasset: dominus ipse videlicet Moyses ait ab
 operibus manuum suarum requieuit: non quasi operando lassus sed novarum creaturarum facere cessavit: cuius mate-
 ria vel similitudo non precesserit. Et dominus eodem diei benedixit et sanctificavit illum: vocavitque ipsum Sabbatum
 quod nomen hebraice lingua requiem significat: eo quia in ipso cessaverat ab omni opere suo quod patrauerat
 deus ut faceret: unde et Iudei eodem die a laboribus propriis vacare dignoscuntur. Gen. 2.
- Sages** **C** Paradisus autem voluptatis (ut Moyses Gen. 2. scribit) a principio dominus deus plantaverat: qui latine hortus
 sine pomerio dicitur: hebraice vero heden: quod deliciae sonat: quasi deliciarum horti omni arborum genere constitutus: ubi
 et lignum vite positum erat: locus autem ille. ut Iydo. in. 14. Et ibi. li. ca. 3. scribit in oriente est logo maris tractus
 a nostro habitabili segregatus: quod multa habet salubritate et amenitate atque iucunditate. Salubritate inquit: quia tem-
 perie gaudet: et nec frigus nec estus habet: et quicquid ibi semel vivit mori non potest: sicut Elias et Enoch vinci-
 re referunt: Amenitate vero quia universam pulchritudinis promptuarium est: ubi nec arbores sine folia: aut flores
 et fructus unquam marcescunt: Iucunditate denique quia omne lignum pulchrum visu et adnescendum suave ibidem reperit: si-
 cut Moyses ait: Serenitate insuper omnimoda habet: quia locus videlicet Beda scribit altissimus est: cuius altitudo usque
 ad lunarem circulum pertingit. De cuius medio fons egreditur et totum irrigat nemus: ut dicit Lactantius in carmi-
 ne de seneca. Sed fons in medio est quem vivum nomine dicunt. Per spicuum lucem dulcibus vber aquis. Qui semel
 crumpens in singula tempora mensuratur. Duodecies vndis irrigat omne nemus. Quibus et in quattuor nascuntia
 dividit flumina. Primum quorum appellatur phison qui et Ganges quod universas circuit India secum trahens arenas
 aureas: et interpretatur Caterna eo quod. 10. flumina recipiat: hic in mare adeo gradibus descendit ut ubi minus
 occupet latitudinis. 8. passuum milia pateat: ubi vero plurimum centum. Hunc Cyrus persarum rex: cum
 quendam eius insigne equitem absorpsisset in quadringentos sexaginta distinxit alucos.
- Sion.** **C** Sion qui Nilus secundus appellatur fluvius totius orbis maximus: quod tota Ethiopia Egyptusque circuit
 De quo lucanus in. 10. dixit. Arcanum nam caput non perdidit ulli. Qui ut ait Iunius aquarum mole singulis an-
 nis. Sole in Chancro existente: tota egyptus exundat huius fluminis aquas: ut nonnulli tradunt talis esse
 virtutis dicunt: ut mulieres fecundiores faciat: et steriles fecundas efficiat. De isto flumine et alia multa mi-
 rabilia aristoteles: et Seneca: atque Joannes bocacius retulerunt: qui de eo libellos composuerunt.
- Tigris** **C** Tigris tertius est qui sed Josephus dicit Bilach: quod sonat ac tutum: eo quod velocissimus sit: a quo non dissonat
 Etymologia: nam tigris persarum lingua sagitta dicitur quod ea velocitate ferat qua sagitta hic est ex monte peri-
 ardes Armenie profluere dicitur: et nonnulli Rubromari dicitur infundi quod falsum est.
- Euphrates.** **C** Euphrates quartus fluvius qui frugifer sonat: eo fonte derivat: qui inter ceteros fluvios memoratu
 plurimo celebris est. Hic non Caldeos vadit: qui cum Babylonem in duas partes dividat in Mare Rubrum
 descendit. Et sunt qui dicant: hunc Nilum more vno et eodem tempore Mesopotamiam irrigare eamque fe-
 cundam facere. Que sane quattuor flumina ab eodem paradisi fonte ut nostri affirmant theologo emanant
 et separantur. Et iterum eorum quedam inter se comiscuntur. atque iterum separantur: sepe etiam absorbentur
 et locis rursus in pluribus emergunt. Unde est quod de eorum ortu varia leguntur: quia Ganges dicitur in lo-
 cis caucasi montis nasci. Nilum vero procul ab Atlante monte et Euphratem in Armenia.
- C** Paradisos etiam terrestres sex fuisse scriptum invenimus. Unum in occidente versus septentrionem: Alter

ru' altez i equinoctiali inter eurū z euronotū. Tertiu' de quo Beda meminit inter caneri tropicū z circulū antarcticū. Quartū paradisu' versus orientē ad eurū vltra equinoctiales: in quo solis arbores sunt. Quintus terrestris paradisu' esse ad polū arcticū dicitur: de quo Solinus meminit. Inuenit ēt in occidēte ali-
us voluptatis z delitiaz paradisu': de quo sic habemus: q' S. P. Q. R. mandauit summū sacroz pōtifi-
cez non nisi de italie delitiaz hortō eligi debere.

C Adam autem piboplastū primū hominē sumus oīuz rez fabricator: deus sexto die seculi quita z vigesima martij bestijs terre creatis: cunctisq; reptilibus: ac volucris celi vno z eodez die de limo terre rubeo in agro damasceno tāq' creaturaz oīuz suū ac possessore finxit: quia (vt phūs ait). Illa que fuerūt in intenti-
one prima in executione extiterūt vltima. Et insufflauit i eū spiraculū vite z aiaz: z factus est hō ad imaginē z similitudinē dei. Quī nudus corā dño constitutus cōfestiz eleuatis manibus deo gratias egit dicens. Adā nus tue dñe fecerūt me: z plasmanerunt me totū in circuitu: ideo de cetero memēto mei: q' sicut lutū fecisti me: z sicut lac mulsisti me: ac sicut casenz me coagulasti: pelle z carnibus vestisti me: ossibus z neruis com-
pegisti me: ēt vitā z miaz tribuas mihi: Adā itaq; viro insigni z ppulebro creato dñs euz tanta pfudit gra-
tia: vt nullo tradente magistro: sed sola iustitie originalis virtute perfusus oīuz liberaliū artiu' statiz clarissī me edoctus est. Floriciā eniz omnimodā astronomie: geometrie: musice: grāmatice: atq; rhetorice habere
promeruit omniū quoq; herbarz: arborz: metalloz: lapidū preciozoz: auiu': bestiaz: pisciū: serpentinz: cun-
ctaz dēiq; creaturaz plenissimā notitiā habuit. Clarāq; preterea z explicitā beate trinitatis: christi incar-
nationē solus habere pmeruit. Unde z deus ipsuz mūdi impatorē z summū oīuz pōtificē constituit. Vo-
lens deniq; dñs deus vniuersas celi z terre creaturas Adam ipsuz vt suū recognoscere dñz: atq; vt reruz
oīuz pprietates virtutesq; hominibus innotescere vniuerse celi militie mādauit: vt creaturas oēs ad Adā
perducerent: quibus singulis ppria imponeret noīa: ac singulis stellis celi: auibusq; z piscibus: cunctisq;
aianibus z reptilibus terre pueniētia iposuit noīa: qbus ēt nūc vocant. In imaginaria deinde visione vni-
uerse imobiles creature: v3 montes: insule: maria arbores: z omnes herbe adducte sunt: quibus z itidez re-
git. Et fm philosophū conuenientia noīa naturis z rez proprietatibus imposuit. Atq; ita rez omniūz se-
ge z imperatore constituto illū eodez die d loco formationis in paradisu' voluptatis dñs trāstulit: vt ibi nō
ad necessitates: s3 recreationē oparet: z vt puidens nulluz ex cunctis animantibus sibi simile esse mulie-
ris formationē superflūā non putaret. Dixit: non est bonū hominē esse solū. Factamus (inquit dñs) adu-
torū similez sibi ad liberos procreandos: q' similes sint illi: z confestim in eodez loco dñs imisit soporez in
Adā: non quidē somniū: sed extasim: z obdormiuit. Et auferens vnā costā de latere eius replevit locuz ca-
ro eius: z edificauit costā: quā sumpserat in mulierē: z adam sibi iunctam cognouit de se fore plasmatā: nec
tū carnali consuetudine hec cogitanda sunt: vt videre solemus opifices ex materia quacunq; terrena cor-
poralibus mēbris q' artis industria potuerunt fabricantes. Nam manus dñi: inquit Aug. potentia dei est
que etiā visibilia in inuisibilibus operat. Et adduxit eā ad adāz videre quid vocaret eam. Adam vero vi-
dens eā dixit: Hoc nunc os de ossibus meis: z caro de carne mea ē. hec vocabit' Issa: quod latine mulier
interpretatur: quia de viro suo sumpta est. Nomen vero mulieris illius eūā appellauit: quod significat ma-
trez omniū viuētū. Formatis igit' adāz z Eua sexto die seculi posuit eos in paradisu' voluptatis omni
germinatione florentem. In quo quidem erat vite z prudentie plantatio: qua gustata cognoscebatur quid
bonuz: quidne maluz: de quibus plantationibus pceptū deus eos abstinere: de alijs omnibus cōcessit de-
gustare: predicens si de eis duabus degustaret' morē esse venturaz. Habebatq; cum adam serpens huma-
ni generis hostis: qui inuidēs ei persuasit mulieri mala voluntate: vt de prudētie plātationis degustaret bi-
cens: in ea esse boni z mali cognitionē: ac sic matris nostre mētē dolosa suggestione offuscans: illa plantari-
onez vetitā degustauit: z exinde Ade persuasit vt vesceret. Quo facto cōfestiz se ipsos cognouerūt esse nu-
dos. At adā peccati veniā a dño postulas rogabat dñz ne eū nimīū affligeret: s3 factuz mulieri retorsit di-
cēs ab ea se fore seductuz. Deus aut' eos multis penis subiciens euestigio transmigravit eos ex hortō vo-
luptatis i aliā regionē: vt in sudore z erūna donec morerent' viuerēt: vt p3 Gen. 3.

C Eua at cunctoz viuētū matrez dñs nō eodē malleo aut incude quezadmodū ceteros fabrefecit: sed: vt ar-
bitrari possumus eam corporea formositate mirabilez z maturā viro: z intuitu letabūdā atq; immortalem
z rez oīuz dñaz ex latere viri in paradiso dormientis artificio incognito eduxit. Quā tā iure originis q' in-
colatus paradisi incōparabili splendore decorauit. Que vna cū viro suo paradisi delitijs auide pfruens eā
felicitatis sue inuidus hostis decipit: z cōtra vnicū sibi pceptū a dño ipositū ire suavit. Cui leuitate feminea
nimīū credēs fructos arboris boni z mali sibi vitos temerario haultu degustauit: z ēt virū suū i sentētiāz
suā traxit. Qua inobedientia se z vniuersuz genus suuz in miserā morte deduxit. Et quū lux cornica: qua
incedebāt amicti abijisset: pizomatibus folioz a dño susceptis ex delitiaz hortō in agro ebron vna cū viro
pulsā: exulq; venit: vbi eaz dñs partu z pceptionū doloribus castigauit: atq; alijs calamitatibus eā impli-
cauit: Eoq; loci dū adam terrā excolere cepisset prima: vt credi: colo nere: seu filare incepit: tādē quū par-
tus dolores sepius expta fuisset: ac multos algores z sudores perpeffa cū his laboribus deuenit in seniu:
z tādē in morte sibi a dño pdictā. Ac sic parētes nostri vetita degustātes ab alto in imū cecidere: de luce ad
tenebras: d incolatu ad exiliū: de domo ad deuīū: d amore ad odiū: d risu ad luctū: d pace ad iurgiu: d dul-
core ad absynthiū: d pspitate ad penalarē: d ospitate ad infirmitatē: d abūdātia ad pcnuriā: d grā ad cul-

pā ac deniqz de vita oēs traxerunt in mortē. ¶ Paradisus deliciarum.

¶ Etas seculi p̄ma quā ī suscepto opere librū p̄mū facimus hic icipit: z ad diluuiuz vsqz perdurat: queqz s̄z hebreos .i. s̄. 6. cōtinet annos. Juxta v̄ro septuaginta interpretes z Isidoz in gnto etbi. li. aliosqz q̄pluri mos. 2242. annos. Diuus autē Hieronymus milia duo nō plene dicit. Aug. deniqz p̄ i. v. de ci. dei. c. xx.

Primi
s̄ 99

2262. annos dicit. Ac sic z nos deo auxiliante t̄porū p̄numeracionē facientes incipiemus sic Dam itaqz z Eva p̄mi oīuz parētes triginta supra nōgentos vixere annos: z p̄ter Caim Abel: z Seth cū sorozibus suis quos scriptura cōmemorat triginta alios genuerūt filios. S̄z methodius martyr illum centū genuisse meminit. Nec hoc impossibile astruēdū est. Quos oēs legislatoz Moyses breuiter transit: z ad abraē t̄pa venī: e festinās illos atqz altoz patruz plures filios z filias subicit. hic at adam vna cū vxore p̄ inobediētie reatū maximā cunctis die fecerūt penitētiā. Quā ob rez non modo dei misericordiā consecuti sunt: sed et p̄phetie donū acciperē meruerūt. Unde z de christi: ecelegz cōiunctione: deqz diluuiio futuro: z d̄ incendio per ignē iudicij p̄dixere multa: liberisqz suis ac nepotibus restitlere: quibus z iustitie p̄cepta tradidere: aliaqz p̄pe modū infinita docuere. Demū quoqz infirmitate correptus Seth filio: atqz alijs filijs z successoribus suis interdixit: ne eius filij cū Caim fratricide filijs ob eius filiozqz exozaz vitā cōmiserent. Illū quoqz pro oleo misericordie impetrādo ad paradisu: vt aiunt: trāsmisit. Tandē trigesimo supra nongentesimū v̄te sue anno in senectute bona deficiens ī ebron ciuitate arbee sepulchro marmoreo: vt Egessippus scribit: se pellit: in quo postmodū z Eva vxo: sua: atqz abraā: Sara: Yaach: z Jacob cū eoz cōiugibus sepulti per biberē. Sunt t̄i qui dicāt eū ī caluarie loco sepultū fuisse: z inde capite dēpto ī ebron trāslatū. Quo ī loco: vt Ambro. scribit: postea dñs n̄r iesus x̄ps cruci affixus ē. Ea p̄ apud pictores inoleuit cōsuetudo ad crucifixi pedes ad e caput depingi.

s̄ 84

¶ Caim z Calmanā gemellos adā .i. v̄te sue āno ī agro damasceno ex eua p̄inge suscepit z dixit: Acquisi boiez p̄ deū Veni. 4. Vā caiz ligua hebraica possessionē significat: q̄ sorozē suā calmanā duxit vxorē. Quip̄ tūc t̄ps copula mariū z feminaz opus erat: vt gignēdo mltiplicaret̄ genus humanū: nec tūc erāt vlli ho mines nisi q̄ ex adā nati fuerāt: z iō s̄res ī cōiuges accipe opus fuit. Qd̄ p̄fecto: vt aug. igr: q̄to ātigns cōpellēre necessitate tāto postmodū factū ē dānabilis religiōe phibēte: hira fuit certe rectissima rō caritatis vt hoies quibus eēt viliqz: atqz honesta cōcordia diuersaz necessitudinū vinculis necerēt: nec vllus mul tas simul haberet: s̄z singule spargerēt in singulos: ac sic ad socialē vitā diligētius coltigēdas plurime pluri mos obtinerēt. Hic at Caim p̄mus agroꝝ cultoz fuisse phibēt: cupidissimus qdē: ac inuidia plenus: necnō

et aliene felicitatis impatientissimus. Quā ob rē fr̄z suū abel huiusmodi cā pemit. Cōueniāt. n. in simul deo sacrificare. Cain. n. de agricultura sacrificiū obtulit. abel vero lac et primogenita gregū suoz. Deus at̄ vt Josephus in p̄mo ait: agnū in eo sacrificio delectatus ē: eo q̄ sp̄tancis et nāliter ortis fructibus eēt honoratus q̄ in sacrificijs Cain: Quia pp̄ cain indignatus: eo q̄ si suus abel ei fuerat a deo propositus: euz in teremit: et necatū abicōdit: credēs ex hoc latere cōmissus. S; deus qui ē abicōdita cordis cognoscit cain fratricidā rep̄te increpauit: dicēs eū fratris sui interreptorē. Et statim maledixit Cain vsq; ad septimam eius generationē. at̄ Cai; ex s̄iua dñi pfugus effectus i india a facie dñi cōmigravit. Eoq; loci hūano genere multiplicato p̄ incrementō mali suos ad latrocina inuitās: opes: vt Josephus in i. ait: ex latrocinijs et rapinis nōnullas cōgregauit: quoz doctor in his studijs extitit. Ibiq; hoīz simplicitatē ex inuētiōe pōderū et mēsuraz pmutauit: eosq; in calliditatē et corruptionē cōpellēs. Ibidē quoq; terre terminos p̄mus imposuit: ciuitatēq; p̄struit: et ab filio suo Enoch seniorē enochiā appellauit: eāq; muris cixit: illicq; suos oēs venire coegit: vt hēt Ben. 3. boies. n. aīca tāquā inermes et nudi erāt: nec h̄ boies aut bestias tuti: nec recepracla h̄ frigus sen estus bebāt: s; nāli quadā solertia recepracla excogitauer. Un̄ et tuguria quedā atq; casas sibi fabz cates ex virgultis et barundinibus cōstruxere: quibus eoz vita tutio: haberet. Cūq; Cain cōfectus esset senio: et inter fructera aliquādo sederet a p̄nepote suo Lamech: q̄ senectutis vicio cecus factus dū venatiōi insisteret: pueri ductoris suasu credēs caiz ferā sagitta occisus fuit. Lamech vero se pauū Cai; interfecisse deprehēdēs p̄uez ira succēsus interfecit. Ibi at̄ caiz genuit Enoch: ex cuius noie: vt dictū ē enochiā ddidit ciuitatē: quā et sua prole repletā vidit. Enoch at̄ genuit Jareth: q̄ genuit Hana: nebel: q̄ genuit marbusalē: q̄ genuit Lamech. Lamech vō acceptis duabus vxoribus Sela. s. et ada: ex eis 77. genuit filios et filias: et hic p̄ter bonos mores bigamiā p̄mus supinduxit. Hoīz at̄ filioz Juba et tubal ex ada fuerūt: et ex Sela Tubalcain: qui habuit sororē nomine Noemma.

C Cain fratres suum abel ob inuidiaz interfecit.

C Juba vero Lamech ex ada filius s; iosephū tētozia portatilia pro gregibus nutriendis fabricauit: gregesq; ordinauit et amauit: separauit quoq; h̄m genera ouiu; greges a gregibus edoz: et qualitātē vnius coloris a grege sparsi coloris.

C Tubal aut̄ sanguineus eius existēs musicā coluit et psalteriū: citbarāq; laudauit: et p̄pea iosephus dicit eius inuētū su. Ne musice ad ictus malleoz Tubalcay fratris sui: q̄ ferrarius faber fuit. Nā in tinitū malleoz delectatus: ex eoz pōderibus p̄portiones et cōsonānas: que ab ipsis exhibant cōprehēdit: et exinde p̄ncipia musice dedit ac psalteriū p̄mus inuenit: vt p̄ hoc labor pastoralis quasi in delicias verteret. Sūt tñ q̄

dicāt q̄ archades populi per calamos breues et longos primi excogitauerūt cantum. Lactius vero id re-
pertū dicit pythagore philosophi.

C Tubalcain filius Lamech: qui ex altera eius vxore ei natus fuit. s. Scla fortitudine cūctos excelluit: et p-
pretea res bellicas decēter exercuit: ex his ēt q̄ ad libidinē corporis attinēt enutriuit: ipseq; ferrariā artem
primus inuenit: habuitq; sorores eiusdē virtutis: et mulierū virtutū inuētricē noīe Noēmā: hi preuidētes in-
dicia: v; aque et ignis futura eē ne eoz inuēta ab hoibus dilaberēt: aut anteq̄ venirēt ad cognitionē depe-
rirēt: duas fecerūt colūnas: vnā ex lateribus: aliāq; ex lapidibus: et in ābabus q̄ inuenerant p̄scribere: vt
s. si constructa lateribus ab imbribus exterminaret lapidea permanēs p̄beret hoibus scripta cognoscere:
et sic vice versa. Et per hoc peccatū cain: vt scriptura refert: in septimū punitū ē. i. in septimā vsq; genera-
tionē. Septuagies vero septies peccatū Lamech punitū est: q; septē et septuaginta aīas de Lamech egres-
sas diluuiū perisse cōstat: vt q; generationes tot erāt vsq; ad xp̄s: qui p̄o omnibus penā soluit: et sic tota p-
genies Caim quū esset nequissima diluuiū deleta fuit.

Abel at quē iustu et scū; sacra comemorāt euāgelia et delborā gemellos. is: ōno vite cai; adā. p̄thoplastus
ex eua genuit. Qui ab inēte etate iustitiā colere et deū timere didicit: et i oibus suis opibus dñs adesse si-
bi putabat: virtutibusq; q̄maxime incūbebat: cuius ouersatio pastoralis erat: et de oibus primitias deo of-
ferebat: et p̄pea deus ad eius sacrificia respiciēs in iobus eū multiplicauit. Qui quū aliqñ ex pinguioribus
germano p̄esēte sacrificiū offerret: deus ipse vt eius oblationē gratā habere demonstraret. Quū p̄mū ho-
stia sup altare imposuisset: repēte ex ea sp̄taneus ignis accēsus: et oia que super altare erāt cōsumpsit. Quo
viso vultus Caim p̄ cōfusione cōcidit: et inuidie stimulo saucius fratē interficere p̄stituit. Quē a tāto fa-
cinoze dñs retrahere volēs eū durius increpās ait. Quare iratus es: et cur p̄cidit facies tua: nō ne si bene
egeris recipies: si at male: statz in foribus peccatū tuū aderit. Si sub te appetitus tuus erit tu dñaberis illi
Sed iniquū dñi increpatio ab scelere non retrahit. Unde et die quadaz: vt Moyses ait: cain dixit ad abel
egrediamur foras i agrū. Quūq; abiissent Caim cōsurrexit in eū: ac interfecit: primūq; dei martyre p̄ iu-
stitiā fecit Et celestē cinitatē: vt aug. scribit: p̄mus p̄didit: et ipsius ciuē se primū p̄stituit: cētenario et eo am-
plius abel mortuo. Adā post cētēsimū annū Seth genuit filium.

Seth
4969

Seth aut ade filius: et ipse quito supra ducētesimū vite sue anno genuit Enos: dehinc superui-
xit annis. 707. et alios genuit filios et filias: et quū vixisset nonagētos et duodecīs annos defun-
ctus est. hic aut Seth resurrectio interpretat: q̄a in ipso semen iustu resuscitatus ē: qd̄ fuit stir-
pis filioz dei. hic nāq; quoz vir egregius esset virtuti studuit: et imitatores sui filios dereliquit
Qui quoz boni fuissent filij et nepotes sine alicuius iniuria viuētes: etiaz sine vexatione felicif-
sime vixere: vnde et eis nihil crudele vsq; vite sue terminū prouenit. Ipse enī quoz rex celestiu disciplinā
cognosceret: etiaz eoz ornatū primus inuenit. huic at pater adam interdixit: ne cū cai; filijs eius p̄genies
cōmiseretur: q̄ eius male merita odiosuz effecerat. Adā quoq; patre eius defuncto seth patris impiuz sē
per executus est: at cognationē suā a Caim cognatione oīo separauit: porro filij seth in septimā vsq; gene-
rationē p̄cepta patris optime obseruarūt deū indicātes eē dñs oīuz: et ad virtutē semp insipientes. Sed
p̄cedente tpe: vt Josephus inqt. de solēnitatibus patri ū ad infinita p̄pe mala sunt prolapsi: Qui nō modo
legitimos cultus deo nō p̄buerē: s; ne iustitiā quidē hoibus facere voluerūt: et zelū quem prius babuerāt
p̄ virtute in duplā malitiā postea p̄ ea q̄ gerebāt mōstrauerūt. Et hoc itaq; deū ō se plurimū irritauerūt
Unde et i cōtēptū patrū mādatoz Caim filias cōcupiscētes: eas dē ex oibus: quas elegerāt sibi quisq; vxo-
res acceperē: et quibus: vt moyses refert: gigātes orti sunt. Vex hi q̄tuz angebant nūo: tāto i vicia prola-
bebātur maiora. Quo circa deū cōtra se irritauerūt: et inisso diluuiū populam omnez p̄ter Noe cu; suis
iusta animaduersione deleuit

Enos
4764

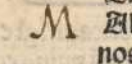
Enos seth filius nō qdē primus: vt p̄ aug. refert: nonagesimo supra cētēsimū vite sue anno ge-
nuit Caim: ac deide. xv. et 100. annis vixit et alios genuit filios et filias: vt hēt Gen. v. Et ita
oēs dies Enos facti sunt. v. et nōgenti anni et mortuus est. hic hm magistru fortis siue rōnalis
interpretatur. Quē hebrei ferūt imagines quasdā ad deū exorādū p̄mū inuenisse ad excitādā
s. mortaliū pigriniā: vt christianoz nūc mos ē. Et iō scriptura de eo sic ploquit dicens. Enos
sperauit inuocare nomen dñi dei sui: quā plane scripturā diuus p̄ aug. is. d. ci. dei. c. is. exponēs: dicit nil
aliud significare velle q̄ p̄phias exorturi ppli: q; s; electionē grē inuocaret nomē dñi dei veri.

Cainam
4514

Cainam enos filius: qui natura dei interpretat: et ip̄e septuagesimo supra cētēsimū vite sue āno ge-
nuit Malalebel: quo nato suprauixit quadragita et septingētis annis: et alios genuit filios et filias
Eius autez Caine omnes dies decē et nongenti anni facti sunt: et mortuus est Gen. v.

malalebel
4404

Malalebel Caine filius: qui plantatio dei interpretatur centum sexaginta quinq; habens etatis an-
nos genuit filium Jareth: quo nato postea septingētis et triginta annis superuixit: et alios genuit
filios et filias: factiq; sunt omnes dies Malalebel octingenti et nonaginta āni: et defunctus ē gen. 5.

Jareth
4339

Jareth at qui interpretat: defecēdes: siue roborans: siue soporās Malalebel filius secūdo et sexagesi-
mo supra centesimuz vite sue anno genuit Enoch filiu: quo nato itez superuixit octingētis annis:
et plurimos genuit filios et filias. Eius itaq; dies oēs nongenti et sexaginta duo anni fuere: et mor-
tuus ē Gen. v. huius vero tpe filij Seth viri optimi in p̄ceptis patris euz simplicitate cordis per

diuina fuerit Letora

nota Soc

5169

30

230

435

625

495

960

- ii22** **E**nerantes a filijs Laim pessimis quidez in omnez luxū prolapsis multa mala passi sunt. Noeh aut iareth filius sexagesimo quinto supra centesimū etatis sue anno genuit **M**atusalez quo nato ducentos etiaz superuixit annos: et alios genuit filios et filias. Ipsi quo anni omnes fuere trecenti sexagintaquinque: quibus expletis discessit ad deum: vnde necnon finis eius inuenitur esse descriptus Gen. 5. hūc iudas apostolus in epistola sua nonnulla scripsisse refert: q̄ ab antiquitate suscepte fidei a patribus refutata sunt. Hunc etiaz iesus filius Sirach in. 43. cap. ecclesiastici huius ob nimiaz eius sanctitatez in voluptatis paradīsum translatum fuisse refert. Ibidemqz elya propheta viuere eum dicit.
- ii27** **M**atusalem vero enoch filius centesimo et sexagesimo septimo anno natus Lamech filium habuit: Quo nato duos et nonaginta supra septingentos superuixit annos: et alios multos genuit filios et filias. et sic omnes dies **M**atusalem facti sunt: nonnisi sexagesima nouem anni et mortuus est. Gen. 9. Hunc matusalez diutius vixisse ferūt oibus. I quos scriptura cōmemorat: qui et iuxta antiquoz seriem. xiiij. annis post diluuiū vixisse reperitur: ppter quod et nonnulli licet falsa opinione cum p̄ter suo enoch translātū fuisse affirmāt: donec diluuiūz p̄teriret. Quā sane codicum discrepantiā diuus pater aug. in. xv. de ci. dei per pulchre disputans affirmat codez diluuij anno **M**atusalem fuisse defunctū: huius quippe generatione filij dei. i. Seth filias Laitz cōcupiere: et mala multiplicata sunt sup̄ terrā Gen. 9. Lamech aut matusalem filius et ipse octogesimo octauo supra centesimū vite sue anno genuit filium: quem Noe appellauit. i. rex p̄ceptorē. Et postq̄ natus est vixit annis quingentis nonaginta quinque et alios genuit filios et filias: et quum vixisset. 777. annos tradidit p̄ncipium Noe filio et mortuus est gen. quinto. Eo quidem tempore gigantes erant super terram: viri utiqz famosi et incredibilis potentie scientes bellum.
- ii454** **L**amech aut matusalem filius et ipse octogesimo octauo supra centesimū vite sue anno genuit filium: quem Noe appellauit. i. rex p̄ceptorē. Et postq̄ natus est vixit annis quingentis nonaginta quinque et alios genuit filios et filias: et quum vixisset. 777. annos tradidit p̄ncipium Noe filio et mortuus est gen. quinto. Eo quidem tempore gigantes erant super terram: viri utiqz famosi et incredibilis potentie scientes bellum.
- ii642** **N**oe vero Lamech filius hō sane iustus et ingenij mitis ac integer et misericors inuenit gratiā coram dño: qui quū esset quingētoz annoz tres genuit filios Sem v3 Cham et Japhet. Tunc quidem gigantes erant sup̄ terrā: et cuncta hoīum cogitatio prona erat ad malum omni tpe. Noe tñ diuini honoris et iustitie amator et pcurator inuenit gratiā corā dño. Et quū disciplina iustitie originalis crudtissimus: castusqz et integer et pudicus: atqz facundus esset errātes oēs in viam rectā: et predicationibus et admonitionibus: quibus plurimū ob eloquentiā valebat deducere saragebar. Veruz quuz nil oīo proficeret metuens ne et ipsum quoqz cum vxore et liberis interficerent discessit ab ea terra. Quo recedente dixit illi dñs. Finis vniuerse carnis venit corā me. Penitet enim me fecisse hominē et p̄pterea sp̄s meus non permanebit in eo in eternū: quia secundū carnem ambulat. Eruntqz dies illius centum viginti annoz gen. 6. Quod autem dixerit deus. Erunt dies hominis cētum viginti annoz: nō tamen sic accipiendum est: q̄ post diluuiūz homines centum viginti annos nō essent transgressuri: quum post diluuij tempus inueniamus multos quingentos excessisse annos. Sed hoc intelligenduz est secundū Aug 3. de ciuitate dei cap. 24. id dominū dixisse: quum circa finem nongentoz annoz Noe esset: et dies quadringentos octoginta annos vite etatis ageret: quos more suo scriptura quingentos vocat nomine totius maximā plerūqz partem significans. Sexcentesimo quippe vite Noe anno secundo mense factum ē diluuium. Ac si dicat: centum viginti anni predicti sunt futuri vite hominū perituroz: quibus trāfactis nisi conuersi fuerint: diluuiū exterminabuntur. Fac tibi inquit dominus arcam de lignis leuigatis bituminitam intus et extra: que sit trecentoz cubitoz geometricoꝝ secundū aug. et hugonē longitudinis. Cubitus quippe geometricus: vt idēz voluit sex vsuales cubitos facit. Quā quidē mensurā nos perticam appellamus. Sit itaqz trecentaz perticaz longitudinis: quinquaginta latitudinis: et triginta altitudinis: id est a fundo vsqz ad tabulatū sub tignis. Et in cubito consumabis illam: in qua mansuiculas tristegas: atqz cenacula: et fenestram: necnon et hostiuz in latere deorsum facies. Noe itaqz post cētū et viginti annoz spacium: quibus arcam composuit: sexcentesimo vite sue anno comportatis secum ijs: que sibi pro solatio vite sue necessaria erant: cunctoz quoqz animaliuꝝ ad seruandum genus eoz masculos simul et feminas pariter introduxit: alioꝝ vero animalium septuplū numeruz. Ipse deniqz et filij eius: vxor eius et vxores filiorum suoz primo die secundi mensis: qui est aprilis per septem ante dies q̄ dominus plueret super terras ingressus est in arcam. Quo ingresso factum est diluuium maximum per annum ferme occupans terras. Et deleuit omnem carnem de terra: que sub celo est: et Noe quidem cum suis saluatus est. Steritqz arca (vt sacre tradunt littere) super altissimos armenie montes quindecim cubitis: vt patet Gen. viij. Exiccatis vero aquis Noe primuz animalia ex arca dimisit: et ipse postea cū generatione sua simul egressus gratias domino egit: et sacrificans deo cum suis epulabatur. Eum autem locum armenij vt Iosephus ait: Egressozium vocant. Illic enim arce saluate reliquias per multa tempora prouinciales ostenderunt. Noe itaqz egresso metaens ne per annos singulos dominus diluuium induceret: et semen omne omnino deleteret: statim altare crexit: et sacrificans rogabat dominum: vt nullam vltius huiusmodi vastationem induceret qua periret omne genus animalium: sed punitis malis parceret bonis. Cui apparens dominus dixit ces satio de cetero ab eis pro suis iniquitatibus penas exigere: et q̄ maxime te rogante. In cuius rei signum arcam meam ponam in nubibus celi: vt habetur Gen. viiij. Et sic dominus hec quidem Noe et filijs suis dicens atqz promittens siluit. ac sic illo diluuij anno prima seculi etas terminata est ab adam vsqz ad diluuium.

u[er]u[m] inclusiue sub generationibus .x.

C Stratis Jacobi philippi bergomensis sacri ordinis eremitaz diui aug. in omnimoda historia nouissime congesta chronica supplementum appellata Liber secundus feliciter incipit.

Passecunda hic incipit: quu[m] in suscepto opere librum facimus secundum: que et ad abrae natiuitate[m] vsq[ue] perdurat: queq[ue] secunduz hebreos ducentos nonaginta duos corinet annos fm interpretes et Isidoz nongentos quadraginta duos. Sic sic ab hebreis sexcentis quinquaginta annis differunt. Que autem sit huius diuersitatis ratio in fine huius libri dicemus.

Noe itaq[ue] sumo pon. et max. o[mn]iuz impatore vna cu[m] filijs et vxore ac filioz vxoribus ex arca egresso p[ro]fessim[us] (vt dictu[m] e[st] Naltare edificato de cunctis pecozibus: volatilibusq[ue] m[un]dis holocausta d[omi]no obtulit: et eius odore suauitatis odoratus est d[omi]s: pp[ro] q[uo]d eide[m] d[omi]s b[en]edixit ac filijs suis dicens: cre-
scite et multiplicamini: et terror v[est]r[us] sit sup[er] cuncta aiantia terre. Inde q[ue] terra ad p[ro]p[ri]az nam reuerfa: Noe cepit vir agricola e[ss]e: et exercere terra[m]: et cuncta aiantia ad pascua emisit. Quu[m]q[ue] (vt aiunt) hyrcu[m] capraz in coricu[m] cilitie mo[re] emisisset. Ibi dem labruscas comedens inebriatus e[st]: et statiz reliqua aiantia cornibus petere cepit. hoc Noe co[m]p[er]to labrusce virtute agnouit: co[m]fessiq[ue] ipsaz sanguine leonis: porci agni: ac simie addito inseruit: p[ro] hoc forte in seius declaras predictoru[m] quatuor aialiu[m] i vino madefactis qua da futu[ra] significare similitudine[m]. at labrusca i bona vinea inserta fructu[m] fecit p[er]fectu[m]: et videmianit eu[m]: et ad vsuz Noe vino deducto sacrificas: fecit co[m]uiu[m] magnu[m]. Inebriatus at ex illo: statiz ta[m]q[ua]m agnus in soporez resolutus est: et nudatus in boneste iacebat: vidensq[ue] Cham eius filius v[er]o p[ro] chanaa patris verenda nuda ta euestigio irridendu[m] fratribus nunciavit et ostedit. At Sem et iapheth audientes filiali pietate in patre co[m]mori paliu[m] imposueru[n]t humeris suis: retrosumq[ue] incedetes patris vereda operuere. Eoz[um] quippe facies verse erat: ne. s. patris virilia videret. Quod duz Noe sensisset: alijs quide[m] filijs felicitate[m] optauit. Cha vero pp[ro] cognitione sui non q[ua]de[m] maledixit: s[ed] eius. pli: et alijs effugientibus maledictu[m]: deus chananei filios emigravit: vt infra dicemus. At p[ro] primu[m] b[en]edixit Sem p[ro]mogenitu[m] et ait: sit seruus eius Chaz: indeq[ue] adiecit: Dilatet iapheth et habitet in tabnaculis Sem. Noe vo quu[m] vixisset post diluuu[m]. 350. annis: quod q[ua]de[m] t[em]p[or]e feliciter egit: quu[m] co[m]ple[ss]us annos. 950. mortus e[st]: vt b[en]etur gen. ix. p[re]ter at Sem: cham et Japheth: ac Jonicum filios: alios quoq[ue] post diluuu[m] genuit filios et filias: viditq[ue] ex filijs filioz: et ex filioz filijs ad multas vsq[ue] generationes: et mulieribus ac paruulis exceptis: vt ex philonis historia colligimus: vir os nu[m]o. i. 4000. He at: vt ex genesi h[ab]emus: sunt generaciones filioz Noe Sem. s. cham et iapheth: ex quibus lxxij. pdieru[n]t gentes: s[ed] multoz filij non co[m]memoratur: qui nascendo tribubus alijs accesserunt: nullam ex se gene[m] facientes. De Japheth: vt ab vltimo exordiar: xv. descenderu[n]t generatioes. De cham. 32. De Sem vero primogenito: et o[mn]iuz p[ro]iarcha. 27. quoz o[mn]iuz noia cu[m] suis nationibus hec ipsa sunt.

C Japheth naq[ue] q[ue] et ianus bifrons: q[ue] interpretat[ur] latitudo: cui p[ro] b[en]edicens dixit. Dilatet d[omi]s deus domuz filioz tuoz in europa septe[m] genuit filios ex filijs duobus septe[m] nepotes: v[er]o Homer: Adagog: meder: Jaua Tubal: Adosoch: et Thyras. Isti habitaueru[n]t regione[m] a tauro et aman montibus incipientem: et pertingen tem in asiam vsq[ue] ad flumen tanaim.

Galatia

C Homer autem primogenitus Japheth in europa veniens gomoritas instituit: q[ue] postea a grecis galathe nu cupati sunt: et a quibus galatia regio. Hec quippe hispanie et lusitanie contermina: qua a meridie h[ab]et. Ab occidente vero: et a septentrione oceanus. Et ab oriente flumen sequane et germanie prouincias: de qua etia[m] alio loco dicemus: quum de anglis tractabimus.

Scythia

C Adagog vo magogas getes instituit: q[ue] a grecis scythe appellati su[n]t: et a quibus scythia et gothia nome[n] habu ere: de quoz regionibus dicemus: quu[m] de eoz regnis explicabimus.

Media

C Medar item siue medeus tertius filioz iapheth co[n]stituit gentem medoz: vt iosephus ait: a quibus postea media regio nomen sortita est: que est assyrie et persie vicina. Alij t[ame]n a Medo medee filio id cognome[n] habuisse feru[n]t prout loco suo infra dicemus.

Jonia

C Jauan quoq[ue] quartus filioz iapheth co[n]didit iones grecos: et a quibus mare ionium nomen accepit. Jonia enim grecoz regio. hec quippe regio in extremitate minoris asie inter cariam et eoliam est: q[ue] nu[m]c dicit[ur] turchia: a Jonio t[ame]n quodam atheniensiu[m] duce Vitruuius nomen assumpsisse dicit: vt infra dicemus. hic quoq[ue] Jauan quatuor genuit filios.

Hispania

C Tubal etiam quintus filius iapheth hiberos qui et hispanos condidit: a quibus hispania europa regio p[ro] maxima. Terra quidem felix: rezq[ue] optimaz feraz: de qua quum de hispanozum regno dicitur enarrabi mus: hec eniz aliquando celtiberia appellata est.

Capadocia

C Adosoch insuper sextus filiozum iapheth instituit capadoces: et a quibus capadocia regio: que postea cesarea a Romanis appellata fuit. ipsa enim regio matorum armenie vicina est: quam euphrates fluius disti[n]git: in qua est ciuitas clarissima nomine melcha.

Thracia

C Thyras deniq[ue] septimus filius suos thyrenses appellauit: et a quibus thracia prouincia: que i scythie partibus est nomen accepit. Ea quippe regio ferocissimos nutrit homines: q[ui] in eis asper corporis cultus e[st]. Hec siquidem septem gentes per iapheth filios institute fuerunt.

C Ascenes at Homer filius: iaphetq; nepos: sarmatas populos cõstituit: quos greci regio vocat: hi naq; sarmatiba Scythar; hoies sũt i meortida paludis pfundo bitates: q̄ plae regio exilis e: ac tenuis infelicibus arboribus referta: Inestq; cia (vt Flozius in tertio historiarnm scribit) multa barbaries: adeo vt pacem non intelligant: hos Bobemos nonnulli esse affirmant.

C Raphas vero qui secundus Homer filius et Iaphet nepos fuit: ipse Ripheos qui dicuntur Paphlagones: et Troianos constituit: a quibus paphlagonia nomen accepit: hec enim minoris asie regio e: hi eni; paphlagones aliquado in Italia transuecti: Cornelio testate: Enei q; veneti postmodũ dicti sunt: et a quibus venetia prouincia cognominata e: Cuius caput Bergomũ et Aquileia ciuitates eẽ perhibentur.

C Tegoma siue Tygran tertius Homer filius fuit: Ex isto autem (vt Iosepho placet) tygrameos: q; Phryges a grecis nuncupantur emerere: et a quibus phrygia minoris asie prouincia cognominata fuit: que postea Bardania a Bardano: Deinde Troia a Troe eius filio cognominata est.

C Helysan insup; Iauan filius filij Iaphet fuit: ipse eni; Iauan filius iaphet tres filios hũit: quoz; p̄mus iste fuit: hic helisan heliseos vocauit eos: quoz; p̄nceps fuit q; postea Eolia a grecis nũcupati sunt: et a quibus Eolia puincia siue isula appellata e: ea q̄pe isula i Siculo mari. 25. passuũ milibus ab Italia distare dicitur.

C Tarsis siue iauã filius fuit: q; i miori asia venies Tarsos pdidit: q; antiquus cilices dicebatur: ide puincia cilicia vocata e pauli apli patria: hec. n. miori asie et syrie p̄xia e: Tarsus. n. maria ciuitatũ apd eos metropolis fuit.

C Cethim deniq; 3. iauan filius fuit: et iaphet nepos: hic cethimã isulã p̄mu; hũit: q; postea Cyprus insula dicta fuit: hec. n. iter ceteras isulas celeberrima betur: rex. n. oĩũ abũdas et vetex diuitijs ornata: et p̄pterea luxu plurimũ dedita: ob qd̄ veneri sacra fuit: ibi. n. vt pli. li. i. natu. histo. circa finẽ scribit e arbor odorata folijs et seie similis coriãdro: quã vt qdã ait: dicit arborẽ eẽ q̄ in Italia ligustrũ vocatur.

C Bodamin et. 4. iauã filius fuit: hic i isula rhodo venies rhodios a se appellari voluit. iaphet itaq; filij seu nepotes has hũerũt gẽtes: q; vt p̄ri aug. 16. dei. dei. c. xi. placet a thauro cilicie mote vsus aglonẽ p̄ septentrio nale oceanũ p̄tẽ medã asie et p̄ oẽm europã vsq; ad oceanũ britanicũ patrias tenere ducetas sub linguĩ et gẽtib; q̄ndeci: noia locis et gẽtib; relinquẽtes de quibus plura sũt mutata: aut a loco; regibus aut ab ip̄s locis: aut ab icolarũ moribus: cetera at p̄manẽt vt fuerũt: ita vt hodie eẽ rõnabiliter appeat vñ deriuata fuerũt: sicut ab Assur assyrij: et ab heber hebrei: de quibsdã vñ rõ nõ appet: sicut illud qd̄ dicemus egyptios p̄tinere ad Mesran filiu; Arã filij Sem: Ethiopes ad Chus et familia: vt Iosephus in primo antiquitatum caitulo yndecimũ. refert.

Generaciones Cham.

C Cham at siue filius Noe q; et Joroastes: quẽ nonnulli nebroth fuisse affirmat: q; ab eodẽ p̄re noe ad irrisi onem maledictiõis plaga percussus fuit: hos isra descriptos genuit filios: et hi a puincia Syria et Aman et libano mote cuctas obtinuerũt terras. s. q̄cũq; ad mare poite sũt ap̄hẽdẽtes eẽ ea q; vsq; ad oceanũ sunt: et eẽ p̄prias fecere appellationes: quoz; p̄mus Chus fuit: a quo (vt Iose. i p̄mo atiquatũ li. placet) Ethiopes fuerẽ. hi p̄mu a semetip̄s et ab asiãis chusei vocabatur: ide ethiopes: et a quibus ethiopia puincia: seu regio: hec. n. puincia i Mauritanie finibus perreori e: in qua vaste sunt solitudines in orientem versus.

C Mesram at siue Cham filius fuit a quo egypti exortũt: Egypti. n. ab hebreis mersei vocabatur: et egyptũ Mesram a Mesra isto: quoz; p̄nceps fuit Egyptus. n. puincia ab Egypto Banai fre nomẽ accepisse Eusebius affirmat: vt isra loco dicemus: hec. n. puincia: vt pli. i. 5. nãlis histo. refert ab oriente rubro mari assyrieq; coniungitur: ab occasu cirenen et ap̄brice residuum habet: A meridie vero vsq; in Ethiopiam p̄tenditur. A Septentrione autem mare habet Egyptium.

C Phut itẽ. 3. Cham filius fuit: a quo (vt Iosephus scribit) libici populi: et a quibus Libia Ap̄brice Regio: q̄ incipit ab Atblante Mauritanie monte. Unde quidam eiusdem Mauritanie fluminis prouincie ab isto nomine vsq; modo Phuth nuncupatur: et ab eo Regio phutense est appellata: Mutatum ei postmodũ nomen fuit ab vno filioz; Mesram qui Libius dictus fuit: Ea tamen regio (vt Isidoro in etimologiis et pluribus aliis placet: ab Libia vxore Epaphi Iouis filij sic dicta fuit: Sed qui ex isto Phut nati sunt: non inuentuntur.

C Chanaan seu Chananeus quartus Cham existens filius: eam Regionem: que nunc Iudea nuncupatur: inhabitans a se Chananeam Regionem appellauit: De qua per pulchre libro octauo infra dicemus: cum de Hierosolymorum excidio vltimo a Tito dicemus.

C Sabaa itaq; ex istis fratribus quartus Chuso filius fuit: et ab isto Sabei dicti sunt. Et hi Arabes: vt scribit Iosephus: appellantur: Qui scilicet in Libano et Antilibano commorantur: Et ab istis Arabia Regio est appellata: hec in Asia maiori est que et Iudeam ab Egypto disternat: Quam Solinus sciam interpretatur.

C Etula secundus filioz; Chus: filij Cham fuit: a quo Etulei: qui nunc Getuli appellantur populi scilicet qui in remotioribus Ap̄brice partibus habitare consueverunt: Ea quippe regio: vt Plinius in quinto naturalis historie refert: in Ap̄brica est: et Etolorum partem hactenus fuisse dicit.

C Sabarbaa item tertius filioz; Chus Cham filij fuit: a quo Sabatheni: Qui nominantur a Grecis Astabari.

Regina vero et Sabataca filij Chus antiqua postmodum perdidere vocabula: ab his tamen quedam Ebiopice gentes descendisse putantur: que in occidentali plaga habitabant.

Palestina

Desram autem filius Cham ex se septem tulit nationes: quorum sexta dicitur p'cessorum natio. scilicet palestinorum quod modo palestinum dicitur populi: et a quibus Palestina puicia dicitur: hec enim ut dicitur in Genesi placet in Syria et arabie coterminam dicitur hinc a Philistina urbe philistinum: que in ea Metropolis fuit.

Lydia

Lydim etiam alium Cham filium fuisse tradunt: a quo lydi populi: et a quibus Lydia puicia nomen accepit: que teste Plinio: est in minori asia antiquo regno puicia: in qua nonnullae erant clarissime urbes. scilicet leptra. Ephesus: Joannis apostoli sedes et sepulchrum et colophon clagomene ac phoceae: ipsa est ut dicitur in Genesi. 4. dicimus a lydo filio atbis et tyrrheni fratre Lydiam appellatam fuisse dicitur. Nunc autem a quibusdam Turcia et a quibusdam Thores dicta est.

Nembrot
quattuor

Anamim quoque et Laobim: Perpercussim ac alios tres Cham genuit filios: quorum sex nationes ignote habentur: quibus bello ethiopico subuersae usque ad oblivionem praeteritorum nominum pervenerunt. Nembrot autem filius Chus filij Cham filij noe gigas quidem et vasto corpore vir: cum esset inter filios filiorum noe audacissimus et manu fortissimus apud babilonios permanens tyrannidem primum exercere cepit quem deus venatorum fuisse sacre tradunt littere: hinc autem cum 8. fuissent filij: omnes terram a Baga usque in Egyptum tenuerunt.

Quattuor tamen Nembrot ex auctoribus fuisse copertum habemus: primum hic ex seie Cham: alterum ex semie Sem fratre Cham: De quo sic habet in Genesis historico: Noe genuit Sem: Sem autem genuit Arphaxat: qui genuit Sale: qui genuit Heber et Isef eius Gerari: qui et ipse genuit Nembrot qui genuit Crete qui genuit Celi et Jonem: genuit saturnum cognomento Nembrot: ex quibus per ex linea sem. 2. descendisse Nembrot: Quartum autem dicimus Beluz primum a Syriorum regem cognominatum fuisse Nembrot: qui liber qui imago mundi inscribitur sic inquit: Nembrot genuit Assur: qui genuit Belum cognomento Nembrot: de quo mox dicemus in capitulo Heber a quo hebrei.

Tercium est Chanaan filius Cham genuit a quo Ethel dicti sunt: Et Jebusei a quo Iebusei quorum fuit hierusalim: Amorei a quo amorei: et Bersei a quo gersei: Euei a quo euei: id est gabaonite: Archei qui archas oppidum condidit in Tripoli in radicibus libani situm: auveui a quo auveui: aradii a quo aradii: qui aradii isulam possederunt Augusto fretum a phenicis littore separatim. Samaritae et genuit filium a quo syrie nobilissimum civitas vocatur: Solis amatei ite genuit a quo amatite: decem ex his Chanaanorum gentes a iudeis de terris suis expulsi fuerunt: quae et postea ipsi possederunt iudei: innoiate: iteque tribus quae sunt stirpe Cham prodierunt a Sydone usque ad gaditanum fretum omnem meridianam plagam tenuerunt: quae sunt patrie trecentae et nonaginta quattuor sub linguis. 30.

Generaciones Sem.

Elamite
Assyrii
Lutbei
Syrii
Uscii

Sem dicitur primus filiorum Noe anno 60 post diluuium centesimo vite suae anno genuit arphaxat: necnon et alios filios et filias quem nonnulli melchisedech summum sacerdotem fuisse affirmant qui primus post diluuium Salim condidit civitatem: ipsa est Hierusalim postquam genuit arphaxat vixit annis quingentis: et facti sunt omnes dies sem anni sexcenti duo: et mortuus est genesis undecimo: post benedictionem filiorum noe usque ad abraam nulla aliquorum in sacra scriptura fit mentio: et tamen eos non defuisse credendum est: ut infra dicemus: sed si omnes commemorarentur: ut Aug. ait: nimis longum esset. Terbel tertius aram filius ex quo armeni suspicere principia: et a quibus Armeniae Asiae maioris puicia nomen accepit: qui iter caucasum et thaurum sita est: quaeque et Justino teste a capadocia usque ad mare caspium praedictum. Terbel tertius aram filius ex quo caramani populi iuxta portum appellati sunt. Desran est. 4. aram filius a quo Acones populi he gentes post linguarum confusionem discedentes Isidoro in ethi. li. 9. testante possederunt meridianam terram ab ortu solis usque ad phenicem sub linguis duabus et viginti: patrias vero. 406. occupantes.

Armenii
Caramani
Acones

Sem

Em itaque primus filiorum Noe anno 60 post diluuium centesimo vite suae anno genuit arphaxat: necnon et alios filios et filias quem nonnulli melchisedech summum sacerdotem fuisse affirmant qui primus post diluuium Salim condidit civitatem: ipsa est Hierusalim postquam genuit arphaxat vixit annis quingentis: et facti sunt omnes dies sem anni sexcenti duo: et mortuus est genesis undecimo: post benedictionem filiorum noe usque ad abraam nulla aliquorum in sacra scriptura fit mentio: et tamen eos non defuisse credendum est: ut infra dicemus: sed si omnes commemorarentur: ut Aug. ait: nimis longum esset.

Jonium post diluuium noe quartum filium natum fuisse omnes testantur: virum ingenio eminentissimum et astronomum permaximum: qui primus omnium siderum cursus et stellarum habitudines contemplantur fuerit: qua quidem disciplina ortum pariter et occasum quattuor regnorum principalem praevidit et docuit: cui cum pater (ut Methodius scribit) non partes inter fratres: sed munera dedisset concessit in Betham terram secessit: Ibi que regnans gentem haud parvam sibi constituit: hec enim Elyopolitum: id est solis terra est: ad quem nonnulli filiorum Iaphet viri clarissimi accedentes Civitatem ipsi Jonico extruxere: Et ex eius nomine Jonicham appellaverunt: hic inter ceteros Nembrotum gigantem habuit discipulum: quem et docuit quomodo super filios et genus Cham regnare posset: Et propterea inter Nembrotum: videlicet Assyriorum et Jonichi regna semper maxima pax extitit: Hic autem mortuo Cosdron eius filius successit: qui genuit Subsyradebeth Regem: qui sexaginta septem evertit Civitates ab Euphrate fluvio usque ad Edroeam: omnem indorum terram depopulatus est. ingressusque desertum Balba Ismaelis filios ab Ereno Etherio depulit.

22 44 **A**rphaxat Sem filius ceterisimo 2.35. vite sue anno genuit Sala: post cuius natiuitatez et supuixit Arphaxat
anis. 203.: et alios genuit filios et filias: ac sic oēs eius dies facti sūt ani. 338. et mortuus ē gen. xi.
hic dicit p̄ Aug. 16. de ci. dei. c. 10. genuisse Chaynā. 70. iter p̄tū opinionēz sequens: ab isto ar
phaxat emersere caldei a quibus et Caldea regio appellata est: hec in asie partibus est Arabia
contermina: longe plana et fontium indigua: in qua Babilon magna fuit. 2955

2379 **S**ala Arphaxat filius. 30. supra ceterisimū fm̄ Aug. et Isido. vite sue anno genuit Heber: quo nato Sala
supuixit anis. 303. et alios genuit filios et filias: ac sic omnes dies Sale facti sūt. 400. et 33. ani: et
defunctus ē gen. xi. ab isto Sala fm̄ Josephū Sarmate q̄ et Indi p̄diere q̄ p̄mū Indiā q̄ est
terminus orientalis icoluere q̄ et ab Indo flu. in cuius ripis he gētes Samarite genere nomē al
sumpsit: Incipit aut̄ ab oriente vsq; ad asiaz ex occidentali p̄te p̄cedēs: et ex meridiano vō vsq; ad
indicū mare: et ex septentrione vsq; ad caucasus. Indus ille fluius permaximus ē: qui teste he-
rodoto libro 2o historiarū. 4. solus post Nilum cocodrillos producit. 2820

2509 **H**eber Sale filius. 4. et 30. supra ceterisimū vite sue anno fm̄ Aug. et Isido. genuit phalech: quo na
to supuixit. 330. anis multos genuit filios et filias: ac p̄ hoc facti sunt oēs dies heber. 400. et 74
ani: et mortuus ē gen. x. Ab isto Heber hebrei iudei appellati sunt: i cuius sane familia h̄z Aug.
16. de ciui. dei. c. xi. Bū lingue diuidēt hebreā ligua q̄ antea vna sola erat remansisse d̄z. Ipa q̄ p̄
pe p̄mo hūana dicebat. Habuit quoq; Heber hic aliū filiū noīe Jectā: cuius Moyſes memir:
q̄ et genuit helmodach et Saletba: et aphaemoth: Jare et Agurā et Ucal et Beda: et Ebal et Bi
mael: et Ophir: Eula et Joab: Et istoz hūatio scā ē Massa p̄gētibus vsq; Sephar mōrē orientale: Et he
oēs sūt familie Noe iuxta populos et natiōes suas a q̄bus diuisus ē mūdus et gētes post diluuiū: vñ oibus
supputatis genus hūanū oē videt. 73. gētibus p̄teri: lz nō sit credēdū q̄ et alij quoz nō noiatur posteritas
sine ple discesserint: sed q̄ ex eis geniti fuerūt nō meruerint p̄p̄riū gētis sue nomē: sed alijs gētibus addebā
tur: Et tūc terra erat labij vnius et sermonum eorundem. 2690

C Membroth itaq; Bigas filius Chus filij Cham filij Noe: his t̄p̄ibus Noe p̄ano suo vita fūcto edoctus
a Jonicho Rege Aethan Noe filio: cū eēt audacissimus et mān fortissimus libidie d̄nandi succensus ap̄d
Babilonios cū suis exis impiū et tyrānidē i filios Cham p̄mū vsparuit: cuius regni p̄ncipiū Babilon fu
it quā ip̄e fundauit et Arath et Archad et Calanne in terra Senaar: q̄obzē dei venatorē cognoiri p̄me
ruit: venatorē in q̄. i. deceptorē et hūani generis opp̄ssorē q̄ suscepto impio dixit ad p̄ximū suū: v3 Jectam
Noe p̄nepotē: cuius exēplo et ip̄e p̄motus i filij Sem p̄ncipatū occupauerat: et ad Suphne q̄q; et ip̄e i fi
lij Japhet regnā cepat: hoz q̄ppe ductu et auspicio vniuersa Noe posteritas regebat: vniuersi certe ex
orientē i cāpo Senaar cōuenerāt: q̄bus cōgregatis Hebroth vir audacissimus et eloquētissimus loq; incipi
ens: suadebat cūctis vt nō deo ascribēt boiū felicitatē: sed p̄pria eoz v̄tute obrinebāt: ac sic boies a dei
tore solus reuocat p̄sūpsit et vt in solā spem sue v̄tutis cōfident: psuasit: et vlcisci se deo volēs: dixit: venite
faciamus lateres et coq̄mus eos igni: et edificemus ciuitatē: et turri cuius cacumē ad celos vsq; p̄tingat.
quā cū edificare cepisset deus (vt scriptura ait) Edificatiū supbiā hac sola aiaduēsiōe p̄cussit: vt gētes due
et septuaginta q̄ eo ex oī mūdo cōuenerāt q̄bus et eo vsq; vnū fuerāt labiū eadēq; ligua tonidē liguarū cōsu
sione supindita sepanit necessitatē iducētē: vt alter alterius vocē nō intelligēt: et sup oēs terre faciē sparge
rētur: et cū impantis d̄natio i ligua cōsistat: supbia Hebroth i ligua d̄nata ē vt ip̄e nō intelligētur iubēs hoī
q̄ itelligē noluit deo iubēri sibi. Hebroth at̄ liguaq; cōfusiōe adeo cōfusus i psidē secessit: vbi et psas ignem
colē docuit: ideq; error ille cecitas illoz boiūz mētes inuasit: vt solē deū eē putarūt: demū (vt qdā tradūt) a fi
lij q. 8. fuerāt castratus vna cū Camesse filio i italiā traiecit: ibiq; vbi nūc Roma hētur vrbē cōdidit: quā
ex nomine filij sui Camessa; appellauit.

C De hac vrbē Turri et linguarum confusione (Josepho testante) Sibylla in hunc modum meminit dicēs
cum omnes mortales vna vterentur lingua: quidam ex his turrim edificarunt excelsam: tanquam a sensu
ri per eam in celum. Vñ vero turbines mittentes euerterunt turrim et vocē p̄pria vniculq; p̄titi sunt: pro
pterea et vocari cōtingit Babiloniam Ciuitatem. Eadē vero vrbē a Semiramide Vini matre adeo am
pliatata fuit vt Caldeam et Mesopotamiam a se Babiloniam cognominari fecerit.

C Monstruosorum quoq; multa hominū genera post linguarum varietatem adeo factam varijs in locis p̄
ducta fuisse et diuus p̄ Augustinus decimosexto de Ciuitate dei Capitulo octauo cōmemorat dicens:
Deus enim ip̄e cum sciret quorum partium similitudine vel diuersitate contexeret pulchritudinem vni
uersi: etiam monstruosos homines in mundum producere voluit: e quibus quidam dicuntur reperi
ri qui in media fronte vnum tantum habent oculum qui Monoculi appellantur. Quibusdam vterque
sexus et dextera māma virilis: sinistra vero muliebris: hos alternis vicibus coeundo et gignere vt parei
dicuntur: quos hermophroditos appellamus. Alij autem ora non esse: sed per nares solo halitu viuere.
Alios statura esse cubitales: quos pigmeos greci vocant: qui per annum octauum viuendo non excedunt
hi populi Plinio septimo libro naturalis historie testante: Tenentes montana Indic: vicina tamen oce
ano salubri celo semperque vernante: habent singulare bellum contra grues: horum mulieres Soli
nus anno quinto parere dicit et octauo senescere. Item gentes aliē sunt: in q; us singuli singula crura in pe

dibus maximis hñt nō flectētes poplitē: z tamē mirabilis celeritatis: quos Sciopedes vocāt: Hi etiā plinio vbi supra testāre: p estinū tps i terra supini iacētes peduz se vmbra .ptegūt: vnde z iditū nomē hñt: bos idē pli. i desertis Indie pibus hñtare dicit: Quosdā alios sine ceruice habētes oculos i humeris: quosdā alios cynocephalos quoz canina capita atq; ipse latratus magis eē bestias q̄ boies .pfret: Quisq; tñ: vt Aug. inqt vspiā nascit hō .i. aial rōnale mortale q̄rūliber nris inusitatā gerat formā: seu aliud quodeūq; ex vno .p̄toplasto origine duxisse nemo dubitare debet: Aliqs hō ē a nobis aliqui z Mediolāi z Baxie ab annis paucis citra vsus estin vno corpore supioribus z iferioribus mēbris duplex: Ita repiūtur z multi alij hominū ferus (vt locis suis ifra dicemus) ab vsitato cursu nāe exorbitātes: qd nobis absurdū videri nō debet: vt quēadmodū in singulis q̄buscūq; genibus quedā mōstra sunt hominum: sic z in vniuerso genere humano quedam monstra sint gentium.

Pbalech
2556

Pbalech at heber filius trigesimo supra cētesimū vite sui āno fm Aug. z Iliodorū genuit Ragau post quē ēt vixit ānos .109. z alios genuit filios z filias. Et facti sunt oēs dies pbalech ducenti z triginta nouē āni: z mortuus ē: Hēn. xi. hic interpretatus ē diuisio: q̄ i eius ortu cū terra esset labij vnus i Turris edificatiōe cōsumus ē. Sed forte qs dicit: Si i diebus pbalech diuisa est terra p linguas .i. boies q̄ tūc erāt i terra: quare nō ex pba ec noie potius q̄ heber appellari debuit 2643

lingua illa que oibus erat aū cōis: ad qd diuis p̄ Aug. 16. de ciui. dei. c. 6. rōder: q̄ heber tale nomē impo-
suit filio vt vocaret pbalech: qd interpretat diuisio: q̄ ci tūc natus ē qñ terra p linguas diuisa est .i. ipso tpe: vt hoc sit quid dicitū ē. In diebus eius diuisa ē terra: q̄ppe nisi heber adhuc vixet qñ linguaz facta fuit multitudo: pbalech .i. diuisiōis nomē filio nō iposuisset. Et iō vt Aug. inqt credēda ē ipa fuisse illa p̄ma cōis q̄ depēnauerat illa multiplicatio mutatioq; linguarum.

C Scytharū Regnū bis t̄pibus i regiōe septētrionalis Aug. p̄ .18. de ci. dei. c. 3. Initiū sumpsisse dicit: vbi z p̄ mum regnavit Thanao a quo etiā Thanaus fluius: ingēti cognitus fama nomē accepit q̄ i paludē defluit Deotide: quēq; Thinalē appellauit Virg. i. 4. geor. Hec itaq; regio ab ipso Thanaus diuidit flu. z vna ps remāet i europa: altera in asia p̄tēdit: Que at ē in Europa ad Thraciā terminatur: z pauca gignit aialia z a flumē remāet illesa: q̄ vō in asia ad ozietē v̄gēs diuersas cōtiet gētes: de quaz moribus dixit Iustinus i p̄io cpit̄bo. cōiter at oēs scythice gētes equitates differūt arcus: qui nō ex aratro: sed ex feris qs venānt: viciat. Regnū hoc q̄p̄ vetustissimū sit: q̄ barbarū ē inter q̄ttuo: p̄cipalia regna nō cōputatur. nulli tñ boiuz scythica gēs vñq̄ cessit: imo z Barīū persarū regē (vt ifra dicemus) fugauit: Cyrū occidit. Siphiritio nā Alex. magni oncē deuenit: Desonē Egyptiozū regē cū oī exercitu z belli apparatu reppulit atq; fuga-
uit: Asia ter bello subegit z p̄ ānos multos sibi vecigalē fecit. Ex scythis at multi exierūt qui res magnas gesserūt: e quibus amaçones p̄io clarissime mulieresq̄ i bellis clara gessere facioza: Bactriāi z part̄bi ab eis descēderūt. Attila ēt ille magnus z alij sui qui p̄ānoniā subegit: z agleiā euertit: ac in germania multas edidit vastitates ab illis descēdit. Scliozbes hūnoz rex q̄ Iustinianū impatorē isurrexit: ex Scythia ori-
gmē duxit. Logobardi nri: vngari: castellāi: gothiq; vniuersi ex Scythis emersere: Dauni quoq; ac turci: vt loco suo de oibus dicemus: ex Scythia prodierunt: Ea quippe scythiarum natio ex mago: vt supra di-
ctum est. Noe nepote ortum habuit. Barbara enim gens est que nec iustum aliquid tenet: nec rectuz tenet
serpentes z idola colit multis inuota libidinibus.

amaçone

Ragan
2426

Ragan seu Reu Pbalech filius ho z trigesimo supra cētesimū vite sue āno: testibus Aug. z Ili. genuit Saruch: quo nato vixit ānis .107. z alios genuit filios z filias: z cū facti fuissent oēs dies Ragau āni trecēti z .39. defūctus ē: Hēn. xi. cuius tpe tēpla multa primū constructa fuisse re-
t̄rūt. Et quidā gētiū principes adorari ceperūt. 773

C Amaçonū seiarū regnum iuxta flu Thanaus p̄mū ibit ites: deide ad loca iuxta t̄bermodōta flu. deuenit: q̄ iō ab aliqbus amaçōibus vocatus ē: ide vltērius p̄cedētes magnā asiē p̄tē subegerūt. Fuerūt at bis p̄me regie belligere Atharthisia z Lapedona q̄ se Mart̄be genitas phibebāt: q̄ ex europa .p̄cedētes magnā asiē p̄tē subegerūt: vbi ephesū z Smyrnā atq; alias plerasq; ciuitates cōdiderūt: Nec eis cū viris res erat nisi veris tpe cū q̄bus vulgo d̄ lectari cōsueuerāt quousq; grauidas se p̄sentirēt: a q̄bus si mares nasci cōgēt enecabāt: sin seias ap̄tatis iustisq; d̄: eriozrius mām̄is bellica exercebāt officia: vñ z amaçōes deē sūt ab a qd ē sine z maçō mām̄a: q̄si sine mām̄a: has expugnavit hercules atq; belerophō filius Glauci rex Corinthi: de quibus infra dicemus De his vide Iustinum i primo Epit̄bo. lib. z Biodozum siculum.

C Egyptiozū regnū ēt huius Ragau tpe itū sup̄fisse ostat: i q̄o teste Euse. p̄mū regnavit Sorez: qd qdē crebris z diuerb̄ altercatōibus seu inmultibus mutarū fuisse legimus: d̄ q̄ ēt p̄sepe i sacris codicibus h̄ mētō duravit: vsq; ad augustū: ea q̄ppe egyptus: vt s̄ deū ē: a Desfran filio Cham hitari p̄mū cepta ē: regio sigdē aphricana q̄q; vt in nullis placet ab Egipto Denaij fre id nomē postea adepta ē: z vt pli. i. c. natū. hist. scribit ab ozietē rubzo mari assyriēq; cōiūgit: ab occasu cyrenē z ap̄rice residuū h̄z: z a meridie vsq; i Erbiopiā p̄tēdit: a seprētride vō egyptiū mare h̄z: z cū i ea raro aut nūq̄ pluāt: Nilū inūdatōe secūdat.

C Bohemozum regnum etiam temporibus istis: vt ex eozum chronicis colligere potuimus: initium sumpsit. Nam princeps vnus nomine Bohemus: qui Turcis Babel extructioni inter fuerat p̄ Italia trāsies Alemāniāq; penetrans vltra Danubium cōsedit: z terrām a se Bohemiam nominauit. Ea sene puincia:

vt ex libro de rerum proprietatibus h[ab]emus est in **B**esia posita: auro et argento permaxime secunda: planicie vineis: arboribus aromaticis grata: diuersarumq[ue] ferarum generibus referta: fluminibus irrigua: ab oriente habens **B**ermaniam: cuius caput est praga ciuitas permaxima: in qua q[ui]dem prouincia amazones femine regnadi sumpefere p[ri]ncipia: **S**erunt enim ibide[m] tres sorores fuisse mulieres siquide[m] p[ro]stantissime: vna q[ue] a[nt]ro[pe] fuit p[ro]stantissima: altera herbar[um] mirabilis p[ro]nostica: Tertia singulari q[ui]da[m] prudentia p[ro]dita: h[ec] cu[m] v[er]g[il]ies e[ss]ent co[m]m[un]i co[n]cilio decreueru[n]t vt eaz[um] mior[um] viru[m] suscipet q[ui] e[st] **B**obemie dux: et terra per viros regeret: q[ui]bus maior q[ui] in astronomia edocta erat (p[er] qu[er]at inquit) vix q[ui] terra in duabus vacis varijs p[re]sindat: quo inu[en]to eius co[n]fessi stimulus effloruit: rep[er]teq[ue] ad eas p[er]ductus ip[s]az[um] vxore[m] duxit: qui suscepto regno calceos rusticanos i regni thesauris ad perpetuam sui: suoz[um]q[ue] successoz[um] humilitatem seruari ma[n] dauit: qui in hodiernu[m] vsq[ue] diem apud pragam ciuitatem (vt aiunt) diligenti cura seruantur.

2905
2930

Saruch aut[em] Ragau filius trigesimo supra ceteris vite sue anno fm Aug. et Isido. genuit Nachor: posteaq[ue] et sup[er]iu[er]es. 200. annis alios genuit filios et filias: et cum facti fuissent omnes dies Saruch ducenti et triginta anni mortuus est: Genesis. xi.

2294
2269

Assyrior[um] regnu[m] i orietis plaga ano vite Saruch. 25. Ense. referete iutu[m] sup[er]sit: q[uo]d q[ui]de[m] regnum h[ab]z p[re]z aug. 18. d. ci. dei. c. p[er]. ceteris oibus isignius fuit: cu[m] et p[er] anos. 1302. a p[ri]mo rege Belo **A**ebrotide vsq[ue] ad Sardana. vltimu[m] s[ub] regibus. 37. porrectu[m] fuit: cuius puicie d[is]criptio tal[is] e[st].

Assyria vt diximus) asie regio fuit q[ue] ab oriēte fluuio euphrate ab occidēte m[er]i mari et **E**gypto terminat: **A** septentriōe v[er]o h[ab]z armenia[m] et capadocia[m]: a meridie at[er] sinu arabicu[m] h[ab]z: et hec e[st] **S**yrīa: cuius p[ri]mus rex fuit Belus **A**ebrotides q[ui] ibide[m] regnauit. s. i. **B**abilōia annis. 75. vbi suo cōtētus fuit impio: puo q[ui]de[m] abitu: vt Iusti. scribit regnu[m] eius claudēbat: **A**b isto at[er] nefandu[m] idolatrie genus iutu[m] sup[er]sit: q[ui] eo mortuo: **A**inus eius filius solēmbus exequijs honorās p[ri]nu[m] funus dū nimio ip[s]ius obitu torq[ue]t[ur] dolore: i solaciū eius doloris p[ri]na imaginē sibi sculpsit: cui stat[im] tāta exhibuit reuerētia: vt q[ui]slibet reis ad illā cōfugietibus p[er]ceret: q[uo]brē et regitole oēs simulaero dīnos honores ipendē ceperu[n]t: **A**ultisq[ue] exinde t[em]p[or]ibus exact[is] eū vocare **A**mercuriu[m]: quo exēplo plurimi nobiles suis caris mortuis imagies dedicare ceperu[n]t: **E**x quo p[er] orbē horrenda idolor[um] multitudo sensim euagita e[st]: Sicq[ue] ab eius noīe diuersimode fm diuersitate idioma tu idolor[um] noīa deriuata sunt: q[ui] alig eū **B**al vocitaru[n]t: alij **B**ebel: alij **B**abal: alij **B**abalaim: alij **B**elphegor: alij **B**elcebub dixeru[n]t: huius tadē idolu[m] **B**aniel. p[ro]ph[eta] cu[m] i **B**abilonia captiuus adductus fuisset cum eius templo subuerit: vt p[er] **B**anielis vltimo.

quae cepit i dolo[rum] cultu
2702

Coroastes que in nulli **C**ham **N**oe filiu[m] existimāt: p[ri]mus **B**actrianoz[um] rex p[er] hoc t[em]p[or]e i **B**actriana q[ue] e[st] asia regio **S**citbie p[ro]p[ri]e regnauit: cuius populus (sicut tradit **C**urtius) p[ro]bellicosus fuit: q[ui] nec aratro: alione exercitio: sed rapinis sibi victu[m] q[ui]ritat: ex quo i armis semp[er] vsat: hūc feru[n]t p[ri]mu[m] artis magice inētoze: septē q[ue] liberales artes p[ri]mu[m] idagasse quas in septē colūnis encis: totidēq[ue] latericijis p[er] vtru[m]q[ue] iudiciū ad imitationē filioz[um] **L**aim sculpsisse dicu[n]t: cuius t[ri] libros **A**inus assyrioz[um] rex postea eo sup[er]ato et iuterfecto exuri mādauit: **D**e isto aut[em] **C**oroaste **S**olinus historicus: p[er] Aug. referete sic scripsit: nāscētium vox p[ri]ma vagitus est: letitiae enim sensus differu[n]t i sexagesimu[m] secūdu[m] diē: vnus tamē nouimus **C**oroastem: videlicet eadem hora risisse qua fuerat natus: nec quicq[ue] boni risus ille (inquit **A**ugustinus) p[ro]tendebat.

3035
3109

Nachor at[em] Saruch filius cu[m] e[ss]et. 79. ano[rum] fm Aug. et Isido. genuit **T**hara: quo nato sup[er]iu[er]es etiam. 69. annis alios genuit filios et filias: et p[er]pletis cētū q[ui]dragita octo annis defunctus e[st] gen. xi.

Nachor
2164
2090

Sicyonioz[um] regnu[m] in **A**chaia septuagesimo quarto vite nachor iutu[m] sumpsisse **E**usebius refert vbi p[ri]mus regnauit **E**gilaeus: a quo **E**gilaca vocitata e[st]: q[ue] postea **B**anaa: deinde **A**chaia dicta fuit: cuius maxime claru[m] oppidum **C**ozinibus fuit. Porro regio hec (vt testatur **P**linius) in quarto naturalis historie referatissima est oliuetis et bacchis: que etia[m] **L**icbaonia vocata fuit: **D**e huiusmodi regno diuus pater **A**ugusti. 18. de cini. dei capitulo p[ri]mo sic dicit: **S**icyonioz[um] regnum admodum paruu[m] erat: **D**e quo etia[m] **V**arro philosphus velut antiquo tempore exorsus multa locutus e[st] p[er]uenit autem aliquando ad athenienses: deinde ad latinos: postmodu[m] ad Romanos: deniq[ue] ad turcos vt suo loco li. xv. dicemus: hoc quippe regnu[m] durauit v[er]oq[ue] ad **H**eli sacerdotis tēpora sub regibus q[ui]q[ue] et viginti: ac duobus et sexaginta supra octingētos ānos: post quos sacerdotes carni[um] constituti sunt.

Hispaniarum regnum his temporibus **I**sidoro teste a **T**ubal **P**halech filio ortum habuit: **I**s nanq[ue] ex armenia egressus p[ri]mus **H**ispaniarum regnum obtinuit: vbi et sedem sibi constituit: hec p[ri]mo: vt dictu[m] est: **H**iberie a **T**ubal quinto **I**saphet filio nomen accepit: **R**egio quippe **E**uropāna: que a montibus pyreneis incipiens: et per columnas **H**erculis circūiens vsq[ue] in **B**orealem oceanu[m] p[ro]tenditur: ita vt omnia in eo circūitu ad hispaniam spectare dicantur: **C**uius magnitudo vt **A**pianus historicus ait) **A**ulta et incredibilis in vna regione est. **D**ecem nanq[ue] milibus stadijs eius latitudo cōmensuratur. **L**ongitudo vero p[ro]fus eadem esse videtur: **I**llamq[ue] postea diuerse gentes et varijs nominibus cognominate inhabitauerunt: **Q**uin et fluuios plures navigabiles continet: minoresq[ue] alios diuersos: et quamplurimos in illos defluentes. **T**erra quoque ferax frumenti: vini: olei: auri: gemmarum: atque metallorum omnium. **I**nsuper homines bellicosissimos gignit: equosq[ue] velocissimos. **R**efert **V**arro: **I**n **H**ispanijs equas quasdam ex vento concipere: eo q[uo]d cursu tam veloces existat vt merito ex v[er]o concepte fuisse ferantur: hec regio inter **A**phrica[m] et **G**allia[m] sita e[st]: a septētrione p[er] **B**enens motibus clausa: reliq[ue] partibus vndiq[ue]

200

mari cœclusa: i eã interfluunt q̄ttuor magna sumia. s. Berbis: Abineus: Iberus & Thagus aurũ trabens
Habetq; hec hispania sex puicias: Taraconesey: cartbaginenses: lusitanã: Galathia: Berbicã: & Tingin
tanã. Ea p̄mo (vt diximus) Iberia ab Ibero fluuio cognosciata fuit: postea ab hespo Atlãtis filio seu s̄re lãe
speria vltio ab hispali ciuitate qua maxia hispãia ē nũcupata: cuius vrbis accolas cesar grauiter increpuit
q̄ Hneo & sex filijs magni p̄p̄ej fuerãt: nec a Romãis vnq̄ domari potuit quoad vsq; ab Octauiano au
gusto in prouinciaz redacta fuit: In ea Herionex rex fuit Trigeminius: vir quidem multorũ gregum zar
mentorũ felicissimus: que; hercules victum nobilioribus pauauit armentis: dicente Seneca.

Inter remotos gentis hesperie greges.

Peremptus acta est preda ab occasu vltimo

Pastor: triformis littois carehesij

Notum citheron pauit oceano pecus.

Nbara at̄ Nachor filius cũ eēt. 10. añoz: vt diuus p̄ Aug. & Ysido. referũt genuit Abraã & Nachor & arã
q̄bus gentis sup̄iuit añis. 135. & sic i totũ oēs dies Thare facti sunt añi ducẽtignq; & mortuus ē gen. xi.
Porro Aram cũ genuisset Loth filiu ynicũ & Sarã ac Melchã filias iter caldeos mortuus ē i ciuitate cal
deoz q̄ d̄r. Eius at̄ filias s̄res sui duxerũt vxores: Nachor. s. Melchã & Abraã Sarã. Porro Thara
dũ terrã caldeoz odio habuisset: p̄pter idola: que apud eos i pctio hēbant: q̄ ignē adorabat: & p̄p̄uctuz
Aram filij sui migravit cũ suis in Tharã Mesopotamie ciuitatē: vbi & demũ mortuus ē: cũ vixisset (vt di
xi) añis ducẽtis qnq;: iã eni hois vita decrescere icipiebat: & paulat̄ dies eius fiebãt breuiores vsq; ad ge
nerationē moysi: Nachor at̄ Thare filius haud multo post id idē fecit: & de caldea digressus patrē in meso
potamiã subsecutus ē: Ipe vero octo de Melchã genuit filios: e quibus Batuel vltimus fuit: qui genuit
Rebechã filiam & Laban filium.

Zbara

2085

314

Mesopotamia at̄ regio ad quã Thara se cõtulera fuit maioris asie ps i medio Tigris & Enphrates cõ
stituta ab oriẽte Tigrim hñs: ab occidente Euphratē: a meridie Babiloniã: & a septentrione caucasum.

Minus hs assyrioz rex septio & vigesimo vite Thare año p̄c eius Belo morte sublato assyrijs regnãt ce
pit & regnauit añis. 52. Ipe. n. fm quosdã nō hs sed p̄mus appellatus ē: eo q̄ p̄ eius Belus se Babilonie
iãtũ regē noiari voluerit: ibiq; & regni sui p̄ncipiũ & finē cõstituerit. Porro Minus hic (vt Iustinus in p̄mo
Epi. refert) Eterē & quasi antũ morē genibus noua impij cupiditate mutauit inferēs bella finitimis & tu
des adhuc ad resistēdũ populos sup̄auit: & ad lybie finē vsq; p̄uēit: q̄nteq; d̄natiõis magnitudines assidua
possessioẽ confirmauit. Domũ nãq; p̄ximis: dũ accessioẽ virtũ fortior euasisset: p̄trãsiuit ad alios: & cũ p̄xia
q̄q; victoria sequēt̄ instrumētũ eēt: Totius citra India oriẽtis populos sibi subegit: populũ q; sibi a p̄c di
missũ: tyranica tranquillatē fouere debuerat: belloz moribus ip̄licauit: & p̄ singulas quasq; oriẽtis p̄tes crude
litate tyranica secũ traxit: hic cũ Soroaste Bactrianoz rege p̄fugēstãdē sup̄atũ iter fecit: Et Thara iudeũ
viz idulstrũ p̄mo nũmos cuderē fecit: Minuēn siue Misibin triũ diez iuere ciuitatē grãdē pdidit: & regni
sui caput cõstituit: i qua dyademate suscepto totã vitã duxit in getã: Tãdē cũ. 52. añis regnãss; sagitte icm
labore cũ vita finiuit: relicto Mino vnico filio ex Semiramide vxore suscepto.

2088

314

Sane optũ hēmus idolatrie scelus execrãdũ qd̄ fuit ois mali p̄ncipiũ & finis his t̄pibũ vnũ sup̄sit tribus
maxie d̄ caus: vt ex veterẽz monumētis colligē potuimus: hoies ad idolorũ cultũ allecti: affectioẽ. s. r̄iore: ad u
latioẽ: & artificũ diligētia circa sculpturas: nã p̄mo cũ Syrophanes qdã egyptius dilecti filij sui d̄functi so
latũ q̄r̄r: erroris semariũ suscitauit. Cũq; id error iueteratus i idolorũ cultũ diffũdi cepisset: ad eos tñ ri
tus nō oēs respexer: q̄ppe p̄bi q̄ vnũ deũ coluerũt: cũ p̄ multiplici dispositioẽ q̄ varijs moĩs regit mũdũ: va
rijs appellauer noibus: vt vituimus q̄ vitã p̄stat: Sētinus: q̄a s̄etit: Iuppiter q̄a iunat: Plato ē ili. q̄ p̄bũs
iheribit: refert poetas ludicrã & scias ad vsũ vinēdi cõcessãs i idolorũ spēs effinxisse: & p̄prijs ea no: bus ap
pellasse: vt scias colēdi agros ccererē: colēde vinee bacchũ nũcupãtes. Turpel ēt hoĩuz actus iter ocos nume
rãtes: Et p̄p̄erea Ysido. i ethi. dixit: Quos pagãi deos vixerũt hoies fuerũt: & p̄ vnũscuiusq; vita: meritis:
vel magnificētia coli apd̄ suos post mortē ceperũt: s; demõibus p̄suadētibus quos illi p̄ sola meõria honora
uerũt: mĩores deos cõtrauerũt: ad istã v̄o magis excolēda accesserãt poetaz signēta. hec ille.

Secũda itaq; scẽnli eras i Thara isto v; septuagesimo etatis sue año terminata ē: a diluuiõ vsq; ad Abrae
natiuitatē p. r. gnãtões p̄pagata: p̄ h; Ysi. i. s. ethi. vt p̄missũ ē. 942. años hñs. Secũdũ. 70. & Aug. i. 16.
d̄ ci. di. c. x. hñs años. 1072. h; hebre. & Iose. ac hiero. 292. fm v̄o Methodiũ martyre: cicladē. cã at̄ huius
diuersitatis ē q̄. 70. iter p̄tes & Aug. p̄ gnãtões. xi. ponũt. Secdo addũt ad natiuitatē cuius liber gnãntis
cẽtũ años ab Arphaxath vsq; ad naco. Et sic Noe ab adã decimus fuit: sic & Abraã decimus fuit a Noe.

Explicit liber secundus. Incipit tertius.

Tertius vsq; ad dauid regē quã i suscepto ope libz tertiu facimus: hic icipit q̄ h; Ysi.
deũ coluerũt & colēdũ eē p̄dicauerũt historia icipit: vt hēẽ gen. i. ac ibidē Luse. p̄ncipalis Era.
gẽtũ q; oĩuz q̄ antiquora tēpora cõmēorãt p̄ncipiũ sumit. Era aut̄ i sacris codicibus nihil ali
ud ē q̄ Bãtũ iux qd̄ publice fiũt scripturē. q̄ noie Leo papa vt plurimũ i suis eplis vsus ē.
Abraam itaq; p̄ multitudis gẽtũ (Luse. testãte. 40. et. 3.º regni mini assy. regis añoz. 2.º
Europis sic̄o. f; g) ex thara i bur caldeoz nascit vir vtiq; prudēs & rez dinaz hũanarũq; erudit̄ illimus q̄
cũ vine & sapia oib; p̄stãtior h̄rẽt̄ optionē q̄ cucti tũc hēbãt inouar & imutar̄ p̄ualuit: p̄mus itaq; deũ cũ
etoz creatorē p̄nũciar̄ p̄sup̄sit p̄ q̄ caldi & meso. i eũ p̄f̄gētes e calda dõ sic iubēte m̄ḡf̄ coegerũt & i trã cana

Abraam

2015

318 4

neoruz (hoc est iudeam) per volūtatem ⁊ adiutoruz dei peruenit ibiq; tabernaculū figiēs longe lateq; eaz possedit vbi ⁊ altare primuz edificās: hostias deo immolauit: Abidē enī cum magnus existeret (vt quidaz volūt; regnauit in damasco. Is enī cū filius nō hēret: loth fratris sui Arā filius: ⁊ forozū suuz: Sarc. s. vxoris sue germanū adoptauit in filiū cui euz. 75. esset annozū ⁊ ex caldea migraturus esset i chanaanē idest iudeā dimisit caldeā: Inde euz fames apprehendisset chanaanē ad Egiptios accessit vt eozū abundātia subleuaretur: ⁊ sacerdotuz esset adiutor ⁊ ab eis agnosceret que de dijs exponerēt. Reducēq; secuz Saram vxorē suaz meruit Egiptiozū vesaniaz circa mulieres ne. s. eozuz Rex ppter vxoris sue speciem euz interficeret Cūq; venisset in Egiptuz accidit Abrae q; ipse prouiderat. Et vxoris pulchritudo pharaoni innotuit. Quā euz cōprimere statuisset: deus eius desiderū multis egritudinibus impediuit. Sed euz a sacerdotibus didicisset id sibi euenisse propter iniuriā vxoris peregrini illatā: ille veritate cōperta excusationē cum Abraaz accepit ⁊ redita vxore: multa ei etiā munera condonauit cognitaq; hominis virtute: euz inter Egiptiozū sapiētes instituit. Quibus ⁊ Arismetria ⁊ Astrologiam primum q̄tradidit: Ante autem eius aduētum Egiptij eas disciplinas penitus ignorabāt. Veniq; euz reuersus fuisset in chanaanēam siue iudeā propter iurgia postozū: partitus est terrā euz loth ⁊ ei electionē pariter ⁊ cōcessionē concessit. Sumens ⁊ ipse partes ab eo relictam habitauit in ciuitate hebron. loth autem habitauit circa iordanem nō longe a ciuitate Sodomozū. Cūq; Assyriozū reges: quinq; Sodomozū regulos expugnassent ⁊ multos eozū captiuos abduxissent simulq; euz eis ⁊ loth (qui Sodomis accesserat) captiuum duxere: Cuius calamitatē cum Abraam audisset: misericordia motus repēte euz trecentis vernaculis suis in notetis scilicet euz omnes domirēt in lectulis suis irruit super Assyrios e quibus multos occidit persequētes eos expoliatur ⁊ loth cognituz redemit ⁊ cuncta Sodomozū spolia cum captiuis eripuit. Cūq; euz p̄ce reuerteret occurrit ei Melchisedech Rex ⁊ sacerdos dei altissimi: bñdixit Abrae: q; subdiderat ei innumeros. Tunc apparuit Abrae deus ⁊ promisit ei filius esse generandum quē ⁊ multiplicaret sicut stellas celi. Quo audito: cōfestim sacrificiuz optulit deo: post multuz vero temporis: euz grauitē ferret q; Sara ei filios non pareret. Illa precipiente deo: vnā ex ancillis suis egiptiaz: nomine Agar collocauit in sinu eius: vt saltem ex ea filios susciperet: que ei duz sex ⁊ octoginta esset annozū peperit ismaelem: inde post tredecim annos v3. In. 99. etatis Abrae: apparuit ei deus ⁊ promisit q; filius ei de Sara vxore nasceret quem Isaac vocari iussit: q; ⁊ factuz est precepitq; deus vt Isaac genus euz alijs non misceret voluit quoq; vt omnes Abrae filij octaua die circunciderentur: Cūq; Isaac quinq; ⁊. 20. esset annozū volens deus Abrae obedientiā probare: eiusq; religionis excellētiam intelligere: apparuit ei ⁊ cūcta que ei prestisset beneficia dinumerans. v3 q; eū fortiore hostium effecisset: q; isaach filiū preter naturāz habuisset: vnde ⁊ ipsuz filium immolari sibi precepit. Qui repente dei iussa adimplere studuit. Et cum ad cedez filij pariter ⁊ ad altare accessisset. Deus cognita hominis prompta obediētia clamauit noiātum Abraam abraaz ne extendas manū in puerum. Nūc certo experimento cognoui q; timeas dominuz. Et cum hec dixisset deus cōfestim arietem ex improuiso ad sacrificiū protulit. Sacrificio itaq; in Monte in quo postea Baniid rex templū extruere voluit celebrato: reuer si sunt pariter gaudētes ad Saram. Sara autēz non multo post defuncta ē cū vixisset annis. 127. Abraaz vero aliam duxit vxorem nomie Lciburam ex qua sex suscepit filios viros sapia ornatos ⁊ industrios: quoz nomie sunt Surim ⁊ Tectan: ⁊ Abedan: ⁊ Isboch ⁊ Sue ⁊ Affram: Tandē Abraā euz Isaac filio suo quadragenario Rebecham neptes fratris sui Nahor vxorē dedisset post paululū tps vir omni virtute precipuus defunctus ē: cū vixisset annis. 175. cuius corpus Isaac ⁊ Isinael ac ceteri filij in Ebron euz Sara coniuge sepelirunt. Veni. 21. hic autem magnus Abraā ille fuit cui in gloria nō fuit inuētus similis qui. s. cōseruaret legē dei exce. s. dicēte Jesu filio sirach: vt habetur Ecclesiastici. 44. q; in eius carnis circūcisōe fecit stare restamētū ⁊ in rēptatione imolatiōis ynigenti inuentus fuit fidelis: iōq; iureiurādo dedit illi dñs gloriā in gēte sua: ⁊ semen eius crescere fecit sicut iteilas celi: ⁊ hereditare fecit a mari vsq; ad mare ⁊ a flumine vsq; ad orbis terrarum: hec ille.

C Genealogia deozum hic incipit.

2009 **C** Iuppiter p̄mus etheris ⁊ (vt aiūt) diei filius cui p̄p̄tū nomē Iysania fuit: hīsdē t̄p̄ibus ap̄ Archadiā magno in p̄cio hīms ē: cuius ob v̄tutes id p̄clarissimū iouis nomē adeptus ē. Is Iysania ex heber filijs v3 ic rari originē duxit. Qui cū esset nobilis gnē ex Archadia Athenas esse dī. Abidēq; cū esset ingenij maximū vir videretq; Atticos rudēs: bestialiq; ferme irtu viuētēs añ oīa eisde p̄positū legibus: illos p̄p̄lico instituto viuere docuit. Et q; feminas añ fere hēbant cōes p̄mus m̄rimonia celebrare docuit. Cūq; eos ad humanos mores redigisset: monuit eos deos colere ⁊ aras tēpla Sacerdotesq; instituit: ⁊ multa alia eis ostēdit vtilia. Que cū Attici siluestres mirarēt: atq; comēdarēt eū existimātes deuz iouē vocauere regēq; suū p̄festi fecere. Id aut iouis nomē eidē iposuisse dicit. s. ad similitudinē p̄formiū operationū huius hoīs ipsi ioui planete: Quia sicut iouis planeta vt Astrologi volūt ē nā calidū ⁊ humidū tēperatūq; modestuz atq; honestū ⁊ patiētie obseruatozē: ac in periculis post patiētā audacē liberalē misericordē fidelē multiloquuz: ⁊ alia plura q; de eo planeta scribūt. Sic huius hoīs p̄oderatis moribus ⁊ virtutibus cū iouē p̄uenire dixerūt: quē nō terrenū: s; celestē v̄z arbitrabant. Qd quidez nomē postq; ab antiq; plane ⁊ Iysanie isti p̄cessū ē: ēt multū alijs p̄cessū fuit. s. Ioni secūdo celi filio nec nō ⁊ ioui tertio ceterē regi Saturni filio dixerūt. n. ipsū iouē. Iunans p̄. Aultos. n. ioui filios veteres ascribere p̄suerūt: s; cuius iouis huius vel secundū vel tertij non satis constat huius n̄ iouis. i3. filios ⁊ filias fuisse inuenimus. Quozum p̄ma Abinera fuit. Secundus Apis Tertius Sol. Quarta Diana. Quintus Mercurius ⁊ septem alios.

Celium seu celum Etheris sed potius creti regis filium et ionis predicti germanum: Non illud quidem per grande corpus syderibus ornatum a deo summo: vt moyses noster in principio Genesis scribit copositum sed hominem verum his de temporibus vna cum fratre ioue floruisse constat. Qui et ingenite virtutis et claritatis eximie extitit: cui et nome propriuz vranus fuit. Quez Tul. vbi de naturis deoz ait dici et Etheris filium fuisse dicit. De quo Lactantius sic in sacra historia h3. Reperi vranu potentē viz vestam habuisse coniuges: et ex ea Saturnuz atq3 Opim et alios plurimos suscepisse filios. Qui Saturnus cum regno potens esset effectus patrez vranuz celuz appellauit et matrez terrā: vt hac mutatione nominuz fulgore sui nominis ampliaret etc. Huic postmodū Iuppiter eius nepos primo Aram statuit atq3 sacrificium adoleuit: et ab eo celuz ipsuz verū denominauit: Tandē in oceano mortuū in Zulusaria oppidū sepultum fuisse tradunt: hic vndecim genuit filios: quozum prima fuit ops: Secunda Zbetis: Tertia ceres prima: Quartus Vulcanus primus. Quintus Mercurius tertius: Sexta Venus magna. Septima Venus secunda. Octauus Thorius: Nonus Zbytanus: Decimus Iuppiter secundus: et Saturnus vltimus: ab his itaq3 duobus fratribus Ioue. f. et Celio omnis deozum numerosa prosapia emanauit.

2003 **C** Semiramis Ninu magni assyriozum regis vxor: anno a Natiuitate Abrae. 12: cum eius maritus morte sublatu fuisset regnuz suscipies regnauit annis. 42. hec eniz mortuo marito cuz iuuecula esset: et eius vni
cus filius nomine Ninias puer: nō extimans tutū esse imperiuz taz grande filio teneli cōmittere: ipsa vt erat animo ingenti quodā estu muliebri excogitata falacia (vt iustinus in primo Epito. ait) hoc modo exercitū decepit. Erat eniz Semiramis oibus liniamētis corpis filio psimilis. Quibus iuuatibus ne in processu quod fraudē detegere potuisset obesset capite detecto et reliquis corporis mēbris virorū more incedere cepit mandauitq3 vt oīs Assyrioz populuz simili ornatu vteretur. Ac sic eo modo Ninu oliz coniux filius: et femina puez simulās maiestates regiaz adeptā fuit et mentita sexuz grandia multa et egregia facinora gessit. Et duz in auditis facinoribus quozūcumq3 superasset inuidiaz: non metuit oibus aperire qd esset femina. Quod quantū aduertentibus ingessit admirationis: tantū mulieris maiestates ampliauit: hec. n. Babyloniā in caldea ampliauit qd qd historici ferme oēs taz greci qd latini et poete ab ipsa Semiramide cōditaz fuisse dicāt. Cuius muri (philostrato referente) trecenta et octoginta stadia per circuitū detinebant: Plinius vero dixit. Aburoz amplitudinē sexagintaquattuor passuū milia: crassitudinē quinquaginta cubitos: altitudinē vero quater tantū. Fuit itaq3 menibus teplog3 et arte valde admirabilis: qd Cyrus persaruz Rex (vt suo loco dicemus) euertit et complanauit et hec de vrbis dispositione dicta sufficiant. Semiramis itaq3 (vt iustinus idez refert) non stenta acquisitos a viro regni terminos tueri. Ethiopiā quoq3 suo adiecit imperio. Indis etiā belluz intulit: quo preter illaz et Alexandrū magnū nemo intrauit. Multasq3 preterea ciuitates alias pdidit ingentia facta peregit: que breuitatis causa omituntur. Vex lz mirabilia et perpetua memoria celebranda gesserit illa tñ suis obscenis fedauit illecebris et stupris. Quia cuz inter ceteras quasi assidua libidinis prurigine vreretur et plurimos haberet cubitozes etiaz Equuz (Plinio referente) quendaz tantū amauit: vt auctore Iuba cuz eo coiret. Sed nec filio misceri erubuit a quo cuz cubitus expectisset ab codē interfecta est. Bicente orosio Semiramis libidine ardens sanguinē scitiens cū oēs quos cōcubitu oblectasset occideret tandē a filio proprio interfecta est: hec etiā ut qdaz aiunt prima vsuz se moraliz excogitauit: eisq3 oēs feminas aulicas vti mandauit: qd adhuc apud Egyptios seruaunt: legēq3 tulit inter parētes et filios conubia fieri licere quo facilius sine ignomia sue libidis i filiu ardori satisfaceret.

1978 **C** Selebin tertius Sicyoniorum Rex: anno vigesimoquinto natiuitatis Abrae: Europe eius patre defun 3221 cto: Sicyonijs regnare cepit: et regnauit annis viginti.

1953 **C** Apis quartus Sicyonioruz rex: ano. 45: natiuitatis Abrae. Selebin patre mortuo. Sicyonijs regna. 3246 re cepit et regnauit annis. 25. Ab isto api: apia que prius Regialea dicebatur: nomen accepit.

1945 **C** Ninias magni Ninu ex Semiramide filius. 4. a belo Assyri. rex: ab cusebio sameis d2 ano. 53: natiui. 3254 tatis abrae post Semiramidē matrē quā ipse obrūcauerat. Assyrijs regnare cepit et regnauit anis. 38.

3271 **C** Zbaleon quintus Sicyoniorum rex. 70: natiuitatis Abrae ano: apide patre eius vita functo regnare 1928 cepit et regnauit annis. 52. Cuius anno primo (vt aiūt) Noe vir sanctus mortuus est.

C Abrae repromissionis annus.

C Abraam igitur magnus ille pater: hoc anno qui est. 70. vite sue annus patris vero sui Zbare quadragesimus supra centesimum cuz Loth fratris sui filio et Sara cōiuge sua diuino monitu fultus: ex caldea natiuitatis sue loco successit in terrā chanaaz (hoc est iudeaz) Sichem regionis princepez vt habetur Gen. 13. Zbidēq3 altare edificato et inuocato deo: inde profectus est in hermon. Sed famis necessitate vrgente in Egyptuz inde secessit: vbi vt dictum est Astrologiam quam a caldeis didicerat egyptios docuit. Zbiq3 vxorez Saraz suaz dixit esse Soroz: nihil mentitus. Erat quippe soroz sua: quia proinqua sanguine sicut et Loth eadem propinquitate: vni ex fratre Nepotes essent frater eius dictus est.

C Separatio abrae et Loth.

C Abraam itaque ab Egypto regresso: in locum vnde prius venerat: Inuenit suos et Loth pastores propter loca pasture rixantes: iam eniz Abraam et Loth nimiaz diuites facti erant: Tunc Abraam et Loth in vnuz conuenientes: hoc modo familias diremcrunt suas. Dixit Abraam ad Loth nepotem suuz. Nō sit obsecro iurgium et rixa inter me et te: et inter pastores meos et tuos: fratres enim sumus. Ecce inquit vniuersa terra ante te est discede obsecro a me. Si tu in sinistra ieris ego in dexterā vadaz. Ac sic salua caritate discessere: vt p3 Gen. 14. hinc fortassis (vt Aug. inquit) orta ē cōponende pacis cōsuetudo: vt quādo

*Lypius de o. c. m.
h. 15.*

ferebatur sexcenta sexaginta sex talenta excepta summa; quam legati diuersarū gentiū et negotiatores afferre consueuerant. Quibus ex rebus atq; diuitijs templū illud toto orbe celeberrimū extruit: atq; intrinsecus et extrinsecus auro mundissimo aurauit: In quo quidez p̄ter ea: et ipse Salomon regiam domum: et quidem superbissimaz: atq; alia innumerabilia quasi edificia construxit: p̄ quibus rebus super omnes reges terre: et sapientia et diuitijs: atq; familia magnificatus est. Et propterea vniversi desiderantes vultum eius: et audire sapientiaz illius: deferebant ei munera: vasa aurea: vestes preciosissimas: arma bellica: aromata optima et equos: ac mulos innumerabiles: p̄ quibus fecit salomon currus mille quadringentos. Et licet eidem oīs scientia concessa fuisset: diuitieq; oēs: et imperiū grande: ac summa euz iustitia populos subditos sepe tenuisset. Multa etiaz bona cōposuisset: attū itadē iaz etate maturus tot honoruz et bonoz largitore postposito: conscenso offensionis montez Moloch egyptiorū idoluz: et alia gentiū idola flexis genibus adorauit. Et quū factus esset senex circa mulieres et venereaz intēperantiaz turpiter egit: et non solum feminaz prouincialiū habere voluit delectationez: sed etiaz multas alienigenas habere voluit vxores. Et quibus septingente vxores: et concubine quadringente fuere: que auerterūt cor eius: et secutus est deos earū: et vt eis aliquid gratū efficere videretur phana et tēpla earum dijs edificauit: propter qd̄ iratus dñs: ei dē aduersariū suscitauit: vnde et diuus p̄ Aug. i. 4. de ci. dei. c. 2. de eo sic dixit. Salomon bonis in iūijs malos habuit exitus. Quippe secunde res: que plerunq; sapientiu aios fatigant: magis huic obfuerunt q̄ ipsa sua. p̄fuit sapientia: sic quoq; Iesus filius sirach contra euz his verbis inuehit dicens: Collegisti quasi ozicalchuz aurū: et vt plūbz complesti argentū: et denudasti femora tua mulieribus: potestatesq; in corpore tuo habuisti: et dedisti maculā in gloria tua: et p̄phanasti semen tuū inducere iracundiā ad liberos tuos et ceteris stultitiaz tuaz vt faceres imperiū bipartitū: et ex fraiz imperare impiuz duz: vix non inquit p̄ter dauid sanctuz suuz abstulit deus misericordiaz suaz a te: neq; oio delere voluit opera sua. Tandē salomon quū quatuor et nonaginta annis vixisset: valde longeuus mortuus est: cunctis regibus felicitate excedens: et sepultus est in hierusalēz. Et hic quidē certissimus fuit testis inbecillitatis humane nature: Quī enīz p̄cez tractat persepe coinquinatur a p̄ce. Eius autē gesta prima et nouissima si quis perdiscere cupit ea a capitulo primo tertij libri regū vsq; ad. 12. et a primo secūdi paralipomenon vsq; ad. x. p̄quirat.

¶ Libri Salomonis.

Composuit autē Salomon hic: quū oēs hoies antiquos sciētia et sapiētia excelleret: Libros de canticis et modulationibus quinq; et mille: et parabolaz atq; similitudinūz (vt Iosephus scribit) fecit libros tria milia. per vnūquodq; enīz arboris genus parabolā dixit ab hyfopo vsq; ad cedruz. Eodem modo et de iumētis: et de reliquis terrenis: necnon aquatilibus ac anibus celi disputauit. De quibuscunq; creatis philosophatus est: Sed ex eius libris: qui nunc extant: tres libros precipuos fm̄ tria eius noīa conuenientes cōscripsit. Primo namq; pacificus appellatus fuit: secūdo amabilis: tertioq; ecclesiastes: quod latine concionator dicitur. Hoꝝ autē libꝝ primus proverbioꝝ fuit. In quibus incipientes paruulosq; mores instruit: vbi velut p̄ ad filiū frequenter loq̄. Secūdus ecclesiastes fuit: quo proficientes vanaz instabiliumq; rez naturaz docet. In eo persepe repetens. Vanitas vanitatis: et oīa vanitas: vt per hoc expertus ostendit: q̄ temporalia omnia vana sunt: atq; caduca. Canticum deniq; canticoz tertio cecinit: quo consumantes instruit: quo pacto fideles animas christo per vniones animoz sanctorūq; desiderioꝝ iungat. Instituit quoque et hic salomon contra demones incantationes: quibus eoz egritudines possent mitigari.

¶ Templi Salomonis conditio.

4172 Templū dñi toto orbe celeberrimū Salomon rex quarto regni sui anno edificare cepit: et in octauo anno compleuit: vt etiaz habetur secundo paralipomenon. 2. cuius longitudo cubitoꝝ sexaginta fuit: latitudoq; viginti: ac altitudo centū viginti. Id autēz templū ex lapide albo totū constructūz fuit: cuius fabrica multa arte confecta est: videlicet de lapidibus politis: miraq; arte compositis: ita vt neq; mallei: neq; aliterius instrumenti fabrilis aliquid considerantibus appareret inditiūz: totūq; edificiu interius et exterius laminis aureis inaurari fecit: et eius pauimentū preciso marmore sterni. Altare quoq; enez cubitoꝝ .xx. longitudinis in eo erexit: cuius vasa oīa ad cultū necessaria aurea et innumerabilia esse voluit. Et preterea: que pater suus deuouerat. Salomon ipse multūz aurūz et argentū in eo intulit: predictisq; omnibus que ad templū magnitudinez expectabant: Salomon scripsit oibus hebreoz principibus ac senioribus: vt inberent omni populo ad dedicationez templi hierosolymā conuenire visuri simul et templūz et dei arcā ibidez portandas: conuocataq; multitudine in hierosolymis rex cū ingenti hostiaz pōpa et luminaribus atq; sacrificijs innumerabilibus arcaz primo mense cum duabus testamenti tabulis in aditu templi collocauit. In qua quidez etiaz vnaꝝ manna plenā: et virgāz Aaron collocauit. his optime gestis salomon orationez fudit ad dominūz pro populo: qua completa sese deuotissime prostrauit in terraz: et adorato domino surrexit et in templo per septēz dies obtulit hostias. xxij. miliūz bouū: et arietum centū viginti miliūz. septimo autēz die manifeste vidit deuz sacrificia sua grata habuisse. Nam ignis ex aere omnibus videntibus super altare descendit: et hostias vnuerfas abrupit et absumpsit. Cumq; sacrificia celebrasset rex cum benedictione dimisit populūz in pace. Post trecentos autēz et septuaginta edificationis sue annos: vt in calce huius quarti libri apparebit: hoc tantūz tanq; mirabile templū babylonioꝝ rex penitus concremauit: et euerit: ac eius vasa aurea argenteaq; per Nabuzardaz principem suūz inde tulit. Insuper et aureas mensas: et

candelabra: ac quecumq; preciosa in eo oblata fuerant: oia auferri precepit.

T Agilans tertius corinthiorum rex octavo regni salomonis anno corinthijs regnare cepit: et regnavit annis septem et triginta.

2016 **T** Alba syluius sextus latinorum rex nono regni Salomonis anno latinis regnare cepit: et regnavit annis 39. hunc diuus pater augustinus. i8. de ci. dci. c. 2. dicit alba urbem in latio instaurasse: et ibidez regni sui se-
414 dez constituisse: a qua deinceps successores eius albanor reges omisso latinoz nomine appellari cepti sunt.
Qua quidez ciuitatez postea Tullus hostilius: licet frequenter eaz inhabitaret euertere deniq; fecit: eius autez populi inde emigrantes in longinquā prouinciam profecti albaniaz regionem a se appellauere. Et nota q; albanī ab albensibus differunt: eo q; albanī ab alba urbe latij ab isto appellata. Albenses vero ab alba alia ciuitate: que fuit in etburia ad fucinum lacuz dicuntur: quanq; etiam hi apud Lucanum albanī q; doq; nominentur. hic itaq; alba postq; predictū tempus regnasset atbi filio suo superflue relicto rebus humanis subtractus est.

T Albania igitur ab albanis populis ab alba predicta urbe progressis dicta regio est inter iberos et mare caspiuz constituta habet ab ortu solis mare: ab occasu iberaz: et a boreali montes caucalos: in qua primum predicti populi viri pastorales incole fuerunt. hi siquidē simplices admodū erant: qui pecunias et vitra centena riuuz numez non nouerunt: comertia mercibus inter se facientes ponderuz: mensurarum et agriculture penitus ignari: in bellis vero omnino expediti: solem et lunaz colentes. Ea quippe regio serpentes maximos gignit et scorpiones ac arancas letiferas. Strabo refert apud eos. xxvi. linguas fuisse: hec primo persis: de inde macedonibus: postremo Romanis fuit subiecta: cuius Traianus imperator primū regē constituit: sed quomodo nunc se habeat incertum habemus. Seruntur etiā ab his albanis orti qui peloponnesum habitant: quoz princeps Scanderbeus vir fortissimus fuit: qui multa facinora nostris temporibus i turcos gessit. Ea tamen pro maiori parte postmodū ad turcos eosdez peruenit.

1024 **T** Laosthenes lupalis regis filius trigessimus primus assyrioz rex. xi. regni salomonis anno assyrijs regnare cepit: et regnavit annis. xlv. 4145

1021 **T** Labotes quartus lacedemonioz rex quattodecimo regni salomonis anno lacedemonijs regnare cepit: et regnavit annis. xxxvij. 4148

T Viri doctrinis excellentes.

1020 **T** Semeas propheta vir sanctus tempestate hac prophetizando et docendo magno in precio apud hierosolymā fuit: qui post mortez salomonis Roboaz ipsius salomonis filiū et filios iuda cōpescuit ne contra hiero-
4179 roboaz regem israhel pugnarent. Hic inter cetera hoz duozum reguz gesta scripto mandare curauit: vt batur. 3. r. 12.

T Abdo videns quem Iosephus Jadan nominat Natana prophete filius et ipse tempestate ista et prophete dono: ac doctrina multa in hierosolymis claruit. Qui tandem quuz ex precepto domini ad hieroboam regem israhel in betbel stantez super altare excelsorum perrexisset. et ei filijsq; suis mortem interminatus eēt et eidem regi minitanti manū arefcere fecisset: quia contra preceptum domini panes comedit in domo falsi prophete dum reuertetur in hierosolymā in via a leone interfectus est: et patria caruit sepultura: vt batur. 3. r. 13. Eius tamen corpus falsus ille propheta: qui deceperat euz: in ciuitatez deuehere fecit: et splendida pompa sepeliuit.

T Sabba regina cui propriuz nomen Michaula fuit Meroc nili insule apud ethiopiā seu arabiaz regina his temporibus: quum omni doctrina et sapientia plena esset audiens crebro Salomonis sapientiā: virtu-
4180 temq; atq; prudentiaz eius desiderio capta: et mirata ad videndum eum hierosolymaz venire disposuit. et suscepto splendido comitatu ac magnifico sumptu suo insigni relicto regno per ethiopes egyptiosq; et rubri maris littoza: atq; arabuz solitudines: tandem multo labore venit hierosalez illum auditura. A quo et summo cum honore suscepta fuit. Cui quuz multas questiones et enigmata proposuisset: et eoz solutiones velocissime ab eo audisset vltro confessa est ipsius sapientiā longe famaz excessisse: videns quoq; enimen eius regale: et conctū eius regimen dixit: o rex: quis non benedicat denz: et hanc tuam prouinciā: et eius habitatores: vt te tam insignem viruz ad regni culmen euekerit. Et ad ostendendum sue mentis affectum statim apertis thesauris suis viginti auri talenta regi obtulit: et aromatu innumeraz multitudinem: ac lapides pretiosissimos multos: et inter cetera etiaz quasda; arbusculas seu radices balsama sudantes: quas salomon non longe a hierosolymis in monte Engadi plantari iussit et colit: verfaq; vice a Salomone maiori bus susceptis muneribus summa euz laude in patriāz redijt. Hanc eandem sibyllaz yatem fuisse comestoz dicit: deiq; ueri cultricem: que eidez multa predixit: inter que lignuz quoddaz ostendit: quo vir affigendus esset: pro cuius morte eius regnum foret consumendus: quod et factum est. Id quippe lignuz: vt aiunt: in probatica piscina tempore passionis domini nostri iesu christi inuentum fuisse perhibetur: quo eius crucifixa fuit: Hanc nonnulli a pharaonibus generationē descendisse ferunt: et in meroc nili insula permaximū habuisse regnum: vbi et tam grandi diuitiaz copia abundasse: vt credatur in hac vita fere mortales omnes excessisse: nec incongruū est: quia quum insula illa permaxima sit: etiaz in ea effodiuntur aurz argentum: aes: ferrum: et lapides preciosi: reperiuntur multiplices: fert quoq; bebenum lignum odoriferū. In ea itaq; diuitiaz abundantia hec Michaula regina prestantissima non delitijis: non ocio: et molliciei

feminee dedita fuit: sed virtuti inherens: omnes scientias perdiscere voluit.

C Sadoch summus hebreoz sacerdos in principio regni salomonis sedere cepit: sed quantum sederit ignoramus. hic octavus in numero pontificum fuit: qui patres habuit nomine abitob: qui fuit filius ambri: qui fuit mercoth: qui fuit iotban: qui fuit Ioseph summi sacerdotis: In hoc itaq; summi sacerdotij dignitas per salomonez in filijs Eleazar filij Aaron restituta est: et domus Ithamar secundi filij aaron eo honore privata est: et dei voluntatem: vt predictus fuit heli sacerdoti. hic igitur primus a rege sacerdos factus fuit: eo quia quum nabhan propheta eidem salomoni regnum procurauerit: qui quoad vixit a rege maximis ho-

noribus persecutus est: vt habetur. 3. R. 2. cap.

4204

Roboam salomonis filius tertius hebreoz rex octogesimo regni dauid anno hebreis regnare cepit: et regnavit annis. i. 4. vir certe superbus et fatuus: ac pauidi cordis: qui quum nolisset paternis amicis credere perdidit principatum: nam salomone eius patre defuncto omnes populi cum aduentus rogarunt dicentes: ut aliquid de seruitijs et onere paterno relaxare dignaretur et ipse melior esset patre suo: quia et ipsi deuotiores essent erga eum. ille autem in hoc relicto se-

Roboam

995

num consilio inuenibus adhefit: et dura populo respondit: et dixit minimū digitum suum vastiorem esse lūbis patris sui: et seueritate: quas fuerant in illo experti in se multo potiores agnoscere. Hec quippe dei voluntate ab eo gesta sunt: vt que predixerat Achias propheta producerentur ad effectum. Ad cuius quidem responsiones omnes indignati vna voce clamauerunt. Nihil sibi deinceps comune esse cum filijs dauid: eo autem tumultu metuens Roboam ne lapidaretur a populo relicta sycimoniaz ciuitate hierosolymaz fugit. Et a tribubus iuda simul et Benjamin solum constitutus fuit rex. Relique vero decem tribus ab eo recedentes constituerunt regem hieroboam. Quumq; roboaz reliquis tribubus rebellantibus oppugnare statisset a domino per prophetas prohibitus est: dicente id domini voluntate gestū esse: paccq; cum hieroboam et decem tribubus in ita ipse betheleem et alias plures in iuda munitissimas et magnas erexit ciuitates: et muris eas cinxit. Duxit deinde roboam hic vxores decem et octo: et concubinas sexaginta e quibus vna absalomis filia fuit: quam super omnes amabat: de qua natus est ei filius masculus: quem abia appellauit: genuitq; ex omnibus viginti octo filios: et sexaginta filias. Cuncti vero sacerdotes israel pariter et leuite: qui deum ex toto corde querebant: ad euz in hierosolymaz conueniunt ad imolandum victimas domino deo patris sui: qui et regnum iuda per tres annos optime roborauerunt. Quo roborato et confirmato ipse cum toto eius regno ad impias et iniustas conuersus est actiones: et spreuit dei religionem: qua propter vindicem super euz misit deus Sisach regem egyptioz: qui ascendens euz multo exercitu hierosolymaz: primo multas iudee cepit vrbes: et vniuersa igne ferroq; vastans: tandem non lege bellica: sed pactis precedentibus vrbe regiaz ingressus vniuersos regios thesauros exhausit: ac domini templuz expoliavit: abstulit quoq; et aureas lanceas et scuta aurea: que rex Salomon deo dicauerat: euz quibus omnibus Sisach rex ad propria remeauit: pro quibus Roboam rex erea scuta et lanceas eiusdez numeri fecit. Fuit autem Sisach cunctis diebus roboaz inimicus. quadraginta vnus anni erat Roboaz hic quuz regnare cepisset: et vt preferat regnavit decem et septem annis: cuius opera prima et nouissima habentur scripta li. 3. Regum. cap. 12. et secundo paralipomenon. x. cap. vsq; ad duodecimū: qui mortuus sepulchris est hierosolymis i sepulchris reguz.

C Ithabelitaz regni principuz.

4205

C Hieroboaz itaq; nabath filius genere ephraem Salomone rege defuncto: et bifartaz regno eius ex seditione diuiso rex hoc anno contra Roboam a decem tribubus constitutus regnavit in samaria annis duobus et viginti. Is namq; quum ab ipsa adolescentia robustissimus ac nimiruz strenuus esset salomon eū principem super tribum Ioseph constituit. Et quuz aliquando hierosolymaz proficisceretur: occurrit ei propheta: et dixit quomodo salomon ob amorem muliez alienigenarum peccasset in deū: et q post eius obituz scindendum esset eius regnū: et ei a domino conferendum esset regnuz super decem tribus: quibus sermonibus elatus factus confestim studuit populo suadere: vt a Salomone recederet: et regnum ei contraderet: quod vt salomoni innotuit quesiuit euz conprehendere: sed hieroboam ad sisach egypti reges fugit: et vsq; ad obituz salomonis ibi moratus est. Mortuo aut salomone repente miserunt in egyptuz principes populi et reuocauerunt eum: Qui venit ad eos in ciuitatez sicimiozum: et cum populo Roboam filij salomonis adiit rogauitq; vt aliquid de seruitio relaxaret: sed quū dura eidez respondisset Roboaz in seditione verus populus regnū salomonis diuisit. Institutus igitur hieroboam in ciuitate sicimioz rex vt sectatores suos a tribu iuda seiuingeret: confestis nouos colendi ritus conscripsit: ne populus pergenz hierosolymaz et festiuitatem illic solenniter agens penitentia duceretur: et euz dereliqueret: et ad regem pristinum remearet: vnde et duos vitulos aureos: et totidez templa construxit: et vnum quidez in ciuitate Bethel: et aliud in Dan. Et sic seduxit populus: et preuaricare eum leges patrias suasit. Quod hebreis maloz initium fuit. Naz et phana in excelsis edificans etiaz sacerdotes constituit: ac primuz se pontificem faciens cum ceteris sacerdotibus altare conscendit: et hostias et sacrificia de vitulis obtulit. Ad quem propheta veniens coraz populo cum durissime redarguit: sed indignatus rex dum esset super altare manus extendit et precepit: vt continuo caperetur propheta: cuius manus continuo arefacta et marcida non valuit eam reuocare: donec propheta eidem per orationem restituere fecisset: verum quum ad deuz reuerti statuisset: quidā malignis propheta eius mentem penitus auertit a deo: et ad actus impios euocauit: vt deinceps omnem contumelia

994

divinitati facere curaverit: propter cuius impietates non multo post in eum et eius generationē dominus supplicia multa intulit: et cum vna cum eius domo penitus evertit. Et tandem omnis israhel ea pertinacia eo deductus est: vt vna cum religione et secta imperiū omnino amiserit: et in turpissimā seruitutem redactus sit. Mortuus est autem hieroboaz quum regnasset predictū tempus relicto regno eius filio Nadab.

992 **T**herisippus quartus arbeniensis dux tertio regni roboam anno apud arbenienses magistratum sumens 420 4 regnavit annis vno et quadraginta.

990 **P**rimas quartus corinthiorum rex quinto regni Roboam anno apud corinthum regnum iniens regna 4209 vit annis quinq; et triginta.

986 **A**thbis filius albe filius septimus latinorum rex nono regni roboam anno latinis regnare cepit: et regna 4213 vit annis quatuor et viginti. hunc Eusebium egyptū filium vocat: qui quū predictum tempus regnasset Capi filio derelicto diem clausit extrinū.

984 **B**eristbus quintus lacedemonioꝝ rex vndecimo regni Roboam anno lacedemonijs regnare cepit: et re 4215 gnauit annis nonem et viginti.

981 **P**yrithiades trigessimus secundus assyriorum rex sextodecimo regni Roboam anno assyrijs regnare ce 4218 pit: et regnavit annis triginta.

Achimaas Sadoch filius nonus summus hebreoꝝ sacerdos his temporibus clarus et inclutus fuit: et maxima in veneratione apud iudeos habitus est.

Abias

675

Abias Roboam ex macha vxore absalonis filia susceptus quartus iudeoꝝ rex post patrem anno nonagesimo septimo regni David quū hieroboaz octauum decimum haberet in regno regnare cepit: et regnavit annis tribus: Vir quidē cunctis suis fratribus sapientia et fortitudine 4224 clarior: qui quū iustus et rei militaris scientissimus esset hieroboam regeꝝ israhel ad se euz in geni exercitu venientem facile cōpescuit ac superauit. Ex cuius quidē exercitu ad quinquaginta hominū milia vno prelio interfecit: vt habetur. 3. 1. xv. et secundo paralipomenon. cap. 13. hic quatuordecim duxit vxores: e quibus vigintiduos genuit filios: et sexdecim filias. Dormiuitq; abias cum patribus suis: et sepultus est in hierosolymis in monumentis paternis.

Affa

613

Affa abie ex macha vxore natus: quintus iudeoꝝ rex anno centesimo regni david post patre 4226 rernare cepit: et regnavit annis. xli. In isto autem rege qui ad diuinitatē semper respexit iudei ab israhelitis alijsq; nationibus aliquandiu oppressi paulisper respirare ceperunt: quippe qui corporis et animi dotibus cum rege David comparari potuit. Hic nonnullas in iudea vrbes edidit. Idola queq; destruxit: templum dñi mundauit: Bellosq; fortunatus: ethiopie regem cum innumeraibili multitudine interfecit: et omnes legem moysi pro viribus complexus est. Regnum quoq; omne composuit cunctam ab eo abscidens nequitiam: et ab omni macula emundans. Veruntamen excelsa omnino non abstulit. Tandem quum fedus pepigisset cum Benadab rege syrie: et thesauros omnes domus domini: domusq; regie renitente anani propheta ei ostendisset pedum morbo percussus: bona tamē et felici morte defunctus est: vt patet. 3. 1. 15. et secundo paralipomenon. xliij. xv. et xvj. capitulis: quo moriente successit ei eius filius Josaphatb.

Azarias propheta filius obeth his temporibus vt plurimum floruit: et multe auctoritatis apud Affa regem iuda extitit: quem et doctrina predicationeq; erga dei cultū bene animatum: proprioꝝ ad bene de deo promerendum se reddidit: vt patet. 2. paralipomenon. cap. xv. Hic inter cetera predixit hierusalem a chal deis fore capiendam.

Anani propheta et ipse per hoc tempus claruit. Qui quum affa regem predictum durius obiurgaret qd Benadab regem syrie contra Affa regem israhel vocasset: ab eodeꝝ captus in neruo cunctis diebus vite sue poni iussus est. sic habetur. 2. paralipomenon. cap. xvj.

941

Nadab hieroboam regis filius secundus israhelitarū rex secundo regni affe anno israhelitis regnare cepit et regnavit annis duobus. Hic sicut habetur. 3. 1. cap. xv. patris impietatis malitieq; concordans malum fecit in conspectu domini: Sed superveniente diuina vltione dum Heberbon ciuitateꝝ palestinoꝝ obsideret: dolum passus a quodaz amico suo nomine Bassa Abeli filio mortuus est. Qui post eius obitum imperio potitus: omne genus hieroboam interemit: et euenit vt secundum prophetiam achie prophete: alij quidē cognatoꝝ hieroboam in ciuitate mortui a canibus lacerarentur: et alij a volucribus deuorarentur. Et sic domus hieroboam pro impietate et iniquitate sua pertulit vltionem odignā.

969

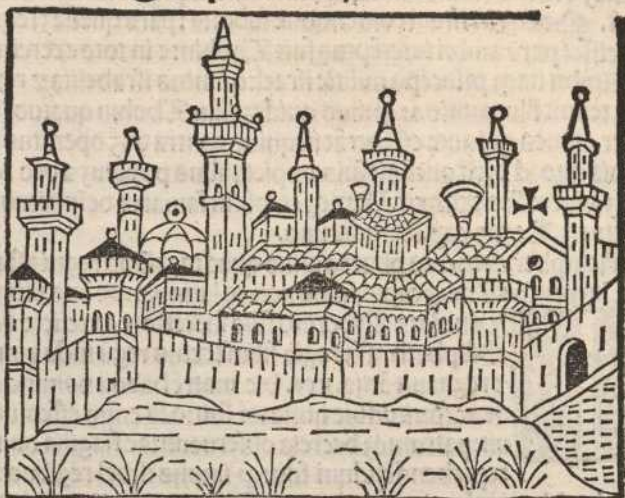
Bassa igitur de tribu Isachar tertius israhelitarum rex anno quarto Affe regis Iude obruncato nadab regnare cepit: et regnavit super decem tribus annis. xxiiij. hic suscepto imperio omnes domus hiero 4230 boam evertit. Veruntamen et ipse tanq; impius et malignus in vijs hieroboaz atq; eius peccatis: quibus peccare fecit israhel ambulans populum suū multis malis afflixit: et deo multaz iniuriā intulit. Ad queꝝ dominus prophetaz misit dicens se omne eius genus exterminaturū: sicut perdidit domus hieroboam. Habuit autē hic grauissimū bellum cuuctis diebus vite sue cum Affa rege iuda: et tandem hien propheta iugulato: et ipse a Creone quodaz peremptus in ciuitate thersa sepultus est: cui successit eius filius belan: vt patet. 3. 1. xvj. et secundo paralipomenon. c. 16.

Capis athis regis filius octauus latinoꝝ rex ano. 13. regni Affe regis iuda latinis regnare cepit: et regna

uit annis. xxviiij. tandem Carpentio filio regnuz relinquens diez clausit. Sunt qui dicant ab ipso Capuam campanie ciuitatem conditam.

Capua in laborijs ciuitas.

Capua igitur campanie ciuitas ab isto cō dita id nomen ab eodem accepisse creden dum est dicente virgilio. x. li. enei. Et capis huic nomen campanie dicitur vrbi. Scru Linius li. 4. ab vrbe. et n̄ Isidorus i quito decimo etbi. cap. primo: ac strabo in quin to volunt eam a locis campestribus in qui bus sita est capuam fuisse appellataz: Idē qz liuius eodem libro ait. Vulturū etru scoz vrbe que nunc capua est ab sanniti bus captaz capuamqz ab duce eoz Capuo dictaz. Unde et seruius teste constat eam a tuscis conditaz viso falconis augurio. Ea quippe ciuitas insignis et permaxima fuit: et totius regiōis campanie caput: et inter ma ximas ciuitates videlicet Romaz et cartha ginez numeratam. Vicuntur adhuc extare

longe a noua capua duo milia passuuz. huius vetuste vrbis aliqua fundamēta portaz: temploz: teatroz et ceteroz edificioz: que vrbis dignitates pre se ferunt. Illaz enīz hannibal: deinde Romani quuz p̄ualidam proquinquamqz inimicaz haberent primo eidez magistratus consiliuz et senatum ac deniqz omnia in signia reipu. substulerūt: postmodū hierericus vandaloz rex omnino igne ferroqz destituta reliquit. Quis autez postea extantez capuā ab antiqua duobus mille passibus distantez condiderit inuenire nequiuimus. Fuerunt autez capuani: vt Cicero refert propter agrozu bonitatez: et vrbis magnitudinē superbissimi vi ri: nec etiam modernis temporibus meliores: seu humiliores referuntur.

4246

953

CAgessilaus sextus lacedemonioz rex uigesimo regni asse āno lacedemonijs regnar cepit: et regnauit ānis xliiij. hic vir immortalitate merito dignus fuit: qui ab hercule originez ducens: quuz iuuenili adhuc etate floxeret regnū hoc adeptus est. Et inter cetera quoad vixit sepe fidei obseruator fuit: qui quuz aliquando euz Tisapherne persaruz regis iperatore iureiurando indutias fecisset: ac ipse Tisaphernes emētus ēet p̄bедера tamen ipsa apud se inuolata esse voluit. Ex quo factum est: vt nec Greci: nec Barbari quocunqz iure secum p̄bedus inire vererentur. Quo factum est vt ad tantum glorie enectus fuerit: vt infinitas pro pe modum vrbes et insulas multas suo subdidit imperio. Inde qz contra thebanos et arginos bellum ge rens eos omnes p̄ofligauit et vicit de qua victoria: alijsqz facinoribus suis Plutarchus historicus diffu se pertractauit. De eius autez virtutibus admirandis paucis dicendū est. Quuz enīz a ciuitate iudicatum fuisset: vt omnia que Agidis fuerant in eius manus p̄uenirēt: ipse quos sciebat et videbat pauperrimos eis omnia ex equo dividere curauit. Ab ebrietate autem et gule improbitate: cibisqz intempestiuis: non se cus q̄ ab ingenti flagitio abstinebat. In conuiujs quoqz quum duplo maiores acciperet epulas eas distri buebat. Eius insuper lectus omnium vilissimus erat: arbitrans principē oportere non mollitia: sed tempe rantia priuatis superiorem esse. Ipsius p̄cterea continentia permaxima fuit: quia nūquā in domo priuata cum muliere loqui voluit: sed vel in templo: vbi talia fieri impossibile erat: vel in propatulo: vbi cunctozum modestie sue testes habiturus esset. Sed vt paucis me expediaz: Agessilaus iure beatus dici potest: qui quū statiz a puero gloriofus fieri cupierit: id supra ceteros etatis sue hoimines assecutus est: et apud eos: quoz dux erat: et erga hostes absqz omni crimine ad extremum vsqz spiritum vixit: putans eos qui bene viuant non dum fortunatos: qui vero gloriose interierint eos iam beatos esse.

Chieu propheta anani prophete filius tempestate hac spiritu prophetic plurimū flozuisse constat: eo qz ver bum dñi contra Bassaz regez israel et eius domuz in ore eius sanctuz ad eundez regē accesserit et dixit. Do minum eius genus fore exterminaturuz: sicut perdidit domū hieroboam: qz imitatus esset pessimuz ipsius viri idolatrie scelus et ipso scelere quam maxime irritasset dñz deuz patrum suoz. Propter quod indigna tus rex in eum insurrexit et trucidans martyriū ostāni aio vsqz ad mortē pertulit: vt ps. 3. vs. c. 16.

4250

949

CPhorbas sextus atheniensuz dux quarto et vigesimo regni Alse anno apud athenienses regnare cepit: et regnauit annis. 31.

4252

941

Chela Bassē regis filius quartus regū israhel anno vigeesimo sexto regni asse in israhel regnare cepit: et regnauit ānis duobus. Hic quippe flagitiosus temulentusqz ac maximus manduco fuit: et omniuz virtutū prius immunis: p̄pter quod Jambzi eius seruus in sermone domini qz locutus fuerat in manu hieu pre dicti prophete: quū cum temulentuz in tharsa vrbe vidisset super eum irruēs interfecit: et ipse regnū occu panit: quo obtento omne Bassē genus secūduz prophetiam hieu vsqz mingentem ad parietem interemit. Et sic eodem modo domus Bassa propter impietate radicitus euulsa est. Eo itaqz mortuo p̄. dictus Jā. bzi septem diebus regnauit. Exercitus autem audiens que gesserat cambzi: confestim Ambzi principē suū

ipsi constituerunt regem: qui eius exercitu multo venit in thersa ciuitate: et bellica manu cepit eaz. Sambri autem videns ciuitates: in qua erat fuisse captam: ad arces confugiens semetipsuz vna cū arce concremauit. Adorq; in israel contentione suborta: pars quedaz sequebatur ambri: pars vero Thobin. Quinq; vicisset pars ambri interēptus fuit Thobin: et in toto exercitu et israel regnauit Ambri.

945 **A**mbri itaq; princeps militie israel: quintus israhelitarū rex trigesimo anno regis assa suscipiens imperiū tenuit illuz annis. i. z. primo quidez cum Thobin quatuor annis: posteaq; in samaria octo annis: hic su per omnes qui ante eū fuerāt nequius contra dñz operatus est: et dñz deuz in vanitatibus irritare studuit quia quoad vixit quesuit suis impietatibus populuz a deo recedere facere: propter quod et hūc dominus euz genere suo extinxit. Veniq; et ipse in samaria defunctus achab filium regni successorez: reliquit: vt habetur. 3. Reguz. cap. sextodecimo.

952 **A**memphes ebrenes pharao anno quadagesimo regni assa egyptijs regnare cepit: et regnauit annis. 4. **C**arpentus filius capis filius nonus latinoz rex ano vltimo assa regis latinis regnare cepit: et regnauit

Josaphat

951

is. annis: et Tyberino filio successore derelicto decessit. **J**osaphat assa regis filius sextus regū iuda anno. i. 41. regni dauid in hierosalez regnare cepit et regnauit annis. xxv. hic matrē habuit nomine abidā qui et proau sui Dauid pietate et religio ne ac fortitudine imitator fuit: oēs enim effeminatos e terra iuda extinxit. Idola queq; deleuit: patrumq; decreta obseruauit: ac flagitia omnia presertim emendauit: vñ duntaxat in eo reprehendendum fuit: qd impijs israel regibus auxilium prestauit. **I**his enim virtutibus hic io

saphat beniuolentiaz omnium confinium principum sibi comparauit. Et palestini ei tributa multa redde bāt. Quibus auxilijs muniuit maximas ciuitates: et exercitus et arma contra hostes in eisdem preparauit. **H**abuit eniz in exercitu suo (vt Iosephus li. octauo meminit. i. 600. bellatores: quorum auxilio amonitas et moabitas atq; ethiopes quasi deleuit. Reuersus autem hic herosolymā post multas victorias: post pau cum tempus defunctus est: quz vixisset annis sexaginta. Eius quippe corpus ingenti pompa in hierosolymis sepultum fuit. Reliquit autem filios multos: inter quos successorem habuit seniorē filiū nomine Joran: vt patet secundo paraly pomnon. c. i. 7. is. et. 19. ac. 20.

930 **A**cab ambri regis filius sextus israhelitarū rex anno primo regni Josaphat in israel regnare cepit: et regnauit annis. 22. **H**ic super omnes qui ante eum fuerant pessimus fuit: et magnitudine malozum intendit ad maiora super omnes eoz nequitias. Ipse eniz Jezebel tyri regis filiam ex genere Didonis duxit vxorez per quam etiam eius didicit adorare deos: cuius quidez consilio et opera omnibus in rebus vsus est: eo qd mulier acerrima et nimis audax esset. Que cum ad tantā perduxit yefaniaz: vt etiaz preter vitulos quos fecerat Baal deo tyri et sidonis templuz edificaret et plantaret omniū arborum lucos: cui et sacerdotes et falsos prophetas eidem deferuituros constituit. Insuper et consilio iezebel vxoris sue innumeris domini in terfecit prophetas: et micheam prophetam vizum sanctissimū trusit in carcerem: atq; naboth vizum optimuz propter denegataz sibi vineam lapidibus obrui fecit. In iudea tamen multas crexit ciuitates: atq; in samaria eburneā domum et quidem superbissima magna impensa edificauit. Venuit hic septuaginta filios: inter quos fuere ochozias eius in regno successor: atq; athalia hierosolymozū postea regina: quos omnes hie rex israel postea interfecit. Tandem vero michea propheta aliter sentiente et reclamante quum i Ramoth galaath contra regem syrie in prelium perrexisset a sagittarijs solus i curru vulneratus interijt: Cuius sanguinem iuxta verbum helye prophete canes linxere. Quod certe ei non accidisset si bene monēti prophete obtemperare voluisset. **H**ec ex. 3. B. li. c. vltimo hēntur: et. 2. palipo. c. 18

927 **A**menophis pharao quarto regni Josaphat anno apud egyptios regnare cepit: et regnauit annis nouez post quem Oschor eius filius annis sex.

921 **T**yberinus filius carpenti regis filius decimus latinoz rex tertio decimo anno regni Josaphat latinis regnare cepit: et regnauit annis nouez. Tandem Agrippa filio successore relicto in tyberim amnem decidens fluuiū illi nomen eternum dedit: qui prius albula dicebatur: quod Suidius in secundo fastoz testatur dicens: Albula quem tyberim mersus tyberinus in vndis reddidit in vndis forte timebat aquis. Verumtamen et ante hunc tyberinum tyberim appellatum fuisse inuenimus. Quippe quum Euander ad eneaz regem loqueretur dixit ad virgiliū. li. octauo. Tum reges asperq; immani corpore tybris: A quo post itali fluuiuz cognomine tybris diximus et cetera. Alij vero cum tyberiz appellatum fuisse a quodam tuscoruz rege ibi latrocinante.

Agelas sextus corinthiorū rex quartodecimo regni Josaphat anno corinthijs regnar cepit et regnauit annis triginta.

912 **A**griga seu agrippa filius vndecimus latinoz rex anno. xxij. regni Josaphat patre eius rebus humanis exempto latinis regnare cepit: et regnauit annis. 40. Qui quū predictū tempus regnasset moriens Armulum filium regni reliquit heredem.

911 **O**chozias achab regis ex Jezabel filius septimus reguz israel anno. xxiiij. regni Josaphat in samaria regnare cepit et regnauit annis duobus. **H**ic: vt tertius regum habet homo malignus fuit: et per omnia vtroq; parenti similis: atq; hieroboam qui prius populum decipere inchoauerat. Nam quum in vjs eozum am

bularet: dominum deum israel ad iracundiaz concitauit: et regē moabitaz sibi rebellare fecit: et tributa: que patri suo reddere consueuerat ministrare cessauit: et demuz quuz sederet super quoddam canzelluz domus sue dei nutu e cancello decidens in pessimuz languorē decidit: et quū uehementissimo dolore pmeretur misit ad muscam deum acharon consulere de salute sua. Occurritq; belias propheta in uerbo domini nunciis a rege missis: et dixit eis ad regem yestruz regredimini: et dicite ei q; non euadet hūc languorē. Et sic paruo tempore trāfacto: sic predixerat helyas: extinctus est sine filio: cui successit in regno frater eius Joram: ut patet quarto regum primo.

Helyas thesbites maximus prophetaz sui temporis per hoc tempus ab hominibus est ablatu: cuius finem nemo cognouit. Hic multis miraculis quoad uixit claruit: atq; sicut ignis ardens totus erat: ita et uerba eius quasi facula ardebant. Hic primū ad regēz Achab: qui dereliquerat mandata domini: et secutus fuerat Baal in uerbo dñi accessit: et siccitate trium annorū atq; uehementēz famez futuraz in samaria predixit. quibus prenūciatis statim ab eo aufugit: et abscondit se in torrente tribus annis: ubi per id tēpus quotidie coruus ales eidem cibuz detulit. Unde siccato flumio in sareptaz ciuitatez secessit: Ubi a quada; muliere uidua paupercola: donec siccitas defecit et enutritus est. Undeq; quuz mulieri: que sibi pabulū prebebat filius ynicus ex morte defecisset precibus prophete dominus illuz matri uiuuz restituit: et hunc Jona; prophtam fuisse dicunt. Rursusq; eo post tertium annū in conspectu achab orante celi pluuiaz et glandines docere pluuiaz. Quunq; helyas quadringentos et quinquaginta excelsozū sacerdotēz: qui achab regēz: et populū seducebant interfecisset ab ieszabel regina in ytionem ipsoz ubiq; persecutus est. Sed ipse tandem in montem dei orez accedens inde in damascuz peruenit: ubi et azaelz in regē syrie: et hieu regēz samarie ex precepto domini inuinxit. Unde reuersus ad regione; hebreozum inueniens helyseuz bubulcū arantez cum duo decim alijs profecit palium suū super eum: et prophetare cepit sicut habetur. 3. Reguz. c. xviij. et. i. postmodum exustis duobus Schozie regis quinquagenarijs cum quinquaginta uiris suis a domino helyseo uidente per turbinem in celum uectus est: ut quartus regum habet libe r. cap. 2. relicto in eius loco helyseo

propheta.

4290

Joram iosaphath regis filius septimus regum iuda anno. i66. regni dauid post patre; regnare cepit: et regnauit annis. viij. Quadraginta quippe annorū erat quū regnare cepisset: et athaliaz Achab regis samarie filiā duxit uxorez. Cuius impiū uozis seductione pñitiosuz pñuz suoz nō admōz fuit. nā inuito impio mox ad necē fratru suoz: et pñoz amicoz piter et pñcipū ē uersus: oēs deide patrū suoz ritus dereliquit: et excelsa more hieroboā regis samarie i dī Judea extruxit: cūctosq; habitatores iuda fornicari: et pñuaricari docuit: et p Athalia uxorē nihil pñtermisit quominus ali quid quotidie noue impietat is efficeret: et q; ad uastationēz paterne traditionis attenderet: Propter qd palestinōs et ethiopes in eum dominus iuxta uerbu; helye prophete concitauit: qui cū exercitu hostili antimo in hierusalem vsq; ascendentes cuncta ferro flammaq; uastarunt: et regis domum: insuper et eius filios et uxores pariter occiderunt: et unus solummodo filiozū eius nomine Schozias hostes effugiens derelictus est. Insuper et post calamitatez hanc dominus langore alui insanabili euz percussit: quo egestis cunctis uisceribus uitam cū morte mutauit. Quem etiaz mortuum populus multis contumelijs affectit: nec ex equijs regalibus eum fecere dignū: sed ueluti pñuatu; tumulto tradiderunt: ut habetur secundo paralipomenon cap. uigesimo primo.

Joram

909

Jorā alius achozie regis israel frater octauus reguz israel ante iozā predictū regnū suscipiēs regnauit in samaria annis. i2. hic quū aliquot annis obseruatione pceptoz dei et moderatione in suos uisus fuisset: et helyseum prophetam in ueneratione et precio habuisset moabitaz regem fudit et eius ciuitates subuertit. Et quum a syrioz rege in samariā diu obsessus fuisset: Ubi tanta fuit necessarioz inopia: ut ibidez caput asini octoginta numismatibus argenteis pre magnitudine famis uenderet: et quinq; numismatibus sextariuz fini colūbaz pro salute comparabant hebrei: etiam intercessionibus helysei sine yllo bello liberatus est: et oia inimicoz spolia consecutus est: ut habet ex quarto regū. cap. vj. et. vij. et secundo paralipo. c. xxij. Uex quū postmoduz in peccatis hieroboaz pñuaricatus fuisset ab helye seruo suo: et militie sue pñcipe cum omni domo sua interfectus est: ut ex eodem libro. c. ix. et. x. habetur.

4299

Joiada summus hebreoz sacerdos bis temporibus ob sanctitatez et rez experientia apud iudeos summo in honore habitus est. Hic post mortē Jorā et filij eius ochozie regum iuda: et cerneret athalia reginam mulierē perniciosissimā i dies deseruire in populo paci et quieti intendens: eam a regno amouens extra tēpluz obruncari precepit: et Joas iozā regis huius filiu cūctis letantibus iudeis: regē p ea in hierusalem cōstituit. Hic iosaphath sororē iozā regis uxore duxit: ex qua zacharias eius successore filiu suscepit. Qui tan dē de deo: deq; hominibus bene meritus: anno etatis sue. i30. obdormiuit in dño: ut habetur quarto Regum. cap. xi. et secundo paralipomenon. c. xxij.

900

Jonadab filius rechab ex ietro cognati moysi sacerdotis Adadian familia natus: uir religione et moribus insignis per hoc tempus ut habetur ex quarto Reguz. c. x. apud iudeos clarus fuit. Et quo quedaz stirps admodū religiosa initiū sumpsit: que perpetuo tan q; peregrina sine rez temporalium copia: uita; primo agere cepit. Hic hieu samarie regis postea amicissimus fuit.

Zacharias ioiad e ipsius summi sacerdotis filius uir utiq; magnus tempestate hac propter patris dignita

tem eiusq; precipuas virtutes apud hebreos maximo in precio haberi ceptus est: et Joiade patri postea successit. hic quum didicisset principes iuda templū dñi propter lucos et vitulas deseruisse: ad eos prophetas dñi sanctos quoad potuit mittere non destitit eos comonefaciēs vt ad decem patruz suoz reuerteret: quos audire contemnentēs ipse congregata multitudine coram ioas rege in spū dñi dixit. Vos principes et populi in deoz dereliquistis dñi; decem patruz nostroz: animaduertite: q; paulopost et ipse derelinquet vos: et eritis in opprobriū omnibns percircuitū. Qui indignabundi irruentes in eum ipsuz inter templū et altare mittentes lapides interfecerunt: vt patet. 2. palipomenon. c. xxiiij. Et ex tunc populus manifeste respōsum vllum accipere non promeruit.

Ochozias

901

Ochozias vel azarias ioram regis filius octauus regum iuda septuagesimo quarto supra centesimū regni dauid anno in hierusalem regnare cepit: et vno tantūmodo anno regnavit. hic vna cum matre atbalia et patre viro perniciosissimo oibus probis cōtaminatus fuit: et multo plusq; eius pater malignus exiit: propter quod nec ipsuz nec iosiaz filium atq; amasiam nepotē Matthæus euāgelista in christi genealogia ponere voluit. hunc itaq; hien princeps militie ioram regis samarie apud iezael ciuitatem vna cum omni domo achab obruncare fecit: Cuius corpus ex ciuitate magedon portatū fuit in ciuitate hierosolymoz: ibiq; sepultus.

4298

Atbalia

900

Atbalia eius mater achab regis et iezabel regine nequissime filia: mulier siquide; efferata: mortuis viro et filio tumultu concitato per tyrānidē imperiū occupans regnavit in hierusalem annis septem. hec. n. quū audisset ochoziam filius sagitte ictus fuisse extinctū: et Joraz fratres suū cum vniuersa domo sua fuisse occisus: et ipsa atrocissima mulier in desideriū regni ad accēsa pulsa pietate feminea statuit: vt omnes dauidice prolis posteritate extingueret: vt nullus ex ea ad regni vltimus perueniret successione. Sed diuina clemētia solus immanitati sue Joas ochozie filij sui filius paruulus ea nesciente subtractus est. Nam iosaberb eiusdem filia et ochozie soroz furtiue subtractū paruulus in domū Joiade pontificis viri sui abscondit: et sex annos eū enutrire fecit: postremo ne sanguinolēta mulier pertransiret impune: quū septē annos regnasset opera Joiade pontificis elenato ioas nepotes suuz in regez: quem ipsa arbitrabatur occisus: e regno suo vi detrabi vidit: et clamante eaz in populo a militibus dedecorose ad portā mulariā perducta: ibidem trucidata et interfecta est. hec ex quarto Regū li. ca. xi. et secundo paralpomenon. cap. 22. et nono Josephi. c. vij.

4299

897

Bien namsi filius nonus israhelitarū rex anno. 5. atbalie regine regni in samaria regnare cepit: et regnavit annis. xxviiij. hunc iam diu dominus per helyā pphētā inuixerat regez: vt domū achab regis pessimi dederet. Qui quū ioram regez et vniuersas eius domuz euerteret: et sanguinē prophetaz et seruoꝝ domini de manu Iezabel vlcisceretur: etiā Ochoziā regē iuda: qui ad ioraz cognatū suū visendi gratia venerat: vna cū eodez cognato suo interfecit. Sed et iezabelē regis matrz ornata et turri celsissima deiecit: cuius cadauer: et sanguinē iuxta verbum domini canes comederunt. Septuaginta insuper alios achab filios in ore gladij interfecit et eoz capita palis insigi mandauit: ac ceteros quoscunq; cognatos confodit: nec vnus quidem euadere potuit: quin eiusdez percussoris ferro cōfoderetur. Ac sic facta est domus achab sicut domus hie roboam filij nabath: et domus Passa filij achie: que ad quartaz vsq; generationem non peruenere. Sed et insuper quadragintaduos Ochozie filios iugulari fecit. Omnes preterea sacerdotes Baal deceptione quadaz et dolo comprehendit: et vniuersos interfecit: et domuz baal igne concremavit: eozq; loco laterinas fecit: et vniuersam samariam a peregrinis solemnitatibus liberauit. Aureos tamen vitulos israhelitas adorare hic permisit. Hec omnia dum fecisset hien: deus ei per prophetaz predixit: q; in quartam generationem super israhel eius filij essent regnaturi. Tandez ab azael rege syrie aliquandiu vexatus hien dormiuit euz patribns suis: et in samaria sepellitur: vt quartus Regum habet liber. c. io. et secundus paralpomenon. cap. vigesimosecundo.

4302

Azael adadezer regis syrie famulus per hoc tempus ab helya propheta pridē rex syrie inunctus regnū syrie suscipiens regnavit in syria annis multis: qui suscepto regno in deos acerrime persecutus. hic quum esset adadezer seu benadab regis necessarius suum lectulo decubantem laqueo strangulauit: et ipse regie potestatis apicem in damasco obtinuit. Erat enim vir efficax: et in re militari valde strenuus: et multa populi deuotione florebat: ita vt vna cum domino suo adadezer rege quasi deus coleretur. Et hoc propter beneficia et templorum edificia: quibus damascenozum exornauit ciuitatem. Hic itaq; imperio suscepto congregauit exercitum multum: et contra israhelitas in gerb ascendit: eosq; in breui subiugauit: et in ea optimates quosq; interfecit: vrbem quoq; incendit: et paruulos lapidibus allisit: ac mulieres pregnantes excidit: ac quecunq; bona diripuit: et vniuersas prouincias eoz vastauit. Post hec quum in hierosolymaz deducturus esset exercitū: Joas rex metuens obsidionem omnes thesauros templi domini et domus regie eidem obtulit: vt ab eo discedere dignaretur: quod et factum est. Hec eniz mala helyseus propheta preuiderat: et ei flendo denunciabat: vt haberetur quarto regum. cap. x. et secundo paralpomenon. c. 24.

Joas

Joas Ochozie regis filius decimus regum iuda octogesimo secundo supra centesimum regni dauid anno post Atbaliā regnare cepit: et regnavit in hierusalē annis. lx. Septem q; anno rum erat quū regnare cepisset: cuius mater fuit nomine Josaberb ex bersabea regione: Qui quoad vixit

Joias pontifex optime de deo: deq; patrijs legibus meritus fuit: Nam dei cultum & reguz dignitatē po-
rum seditionibus & negligentia labefactam breui restituit: & templū domini quod ab Joram & athalia: ac
eorum filijs videbatur destructū renovare fecit. Quo reparato etiam multa vasa aurea atq; argentea pro
sacrificijs adolendis fieri mandavit: Sed mortuo Joias pontifice maximo: Joas hic curā perdidit di-
vine religionis: Cuius etiam exemplo p̄mates Jude omnes pariter corrupti sunt: propter quod & summi
dei indignationē in iudeos concitavit. Scrūtamen deus misit eis prophetas qui cōtestarentur eos: vt ab
huiusmodi gestozū malignitate recederent: Illi vero non modo penitentiam de iniquitate agere voluerūt
sed & çachariā p̄tificis Joias filii lapidibus in tēplo occiderunt. Rex autem qui huiusmodi sceleris au-
ctor fuit: non multo post iustissimas penas horū in quibus prevaricatus fuit exolvit. Quia Acael Syroz
rex predictus in verbo domini in Beth venit & vniuersam prouinciā deuastauit & suburbana hierosolymo-
rū diripiens & succēdens: cū eius obsidionē extimesceret: euacuatis oibus templi thesauris atq; regalibus
misit Acaeli vt ab eo recederet: Tandē cū diuinos honores sibi a populo voluisset impendi: in languorem
pessimū decidit. Instantesq; multi qui mortē çacharie predicti defendebant: ei insidias facientes interfe-
cerunt eū: Quo mortuo sepelierūt eū in hierosolymis: sed nō i sepulchris regū tāq̄ indignus q̄ iimic⁹ fue-
rat dñi cultus: sicut ex. 4. Re. li. c. 12. & ex. 2.º para. c. 24. hētur. In eius at̄ impio successit Amasias.

4308 **C** Biogenetus. 7. atheniensiu dux āno 6o regni Joas magistratū sumens regnavit annis vigintiocto.

4309 **C** Eudemus septimus Corinthioꝝ rex eodē anno & ipse regnare cepit: & regnavit annis viginti quq;.

891

C Heraçappes. 35. Assyrioꝝ rex tertio decio anno regni Joas regnare cepit: & regnavit annis. 42.

880

4326 **C** Tremulus sylvius Agrippæ regis filius duodecimis latinorū rex vigesimo regni Joas anno regnuꝝ su-
scipiens regnavit annis decem & nouē: Hic suscepto regno p̄imū albanorū p̄sidia inter montes posuit:
vbi Roma postea condita fuit: quod ea tempestate impie factū existimātū est: & ob id existimauere illius tē-
poris homines cū fulminis ictu iuste exanimatū: Ex eo Julius & Auentinus filij superstites fuere: Qui
Julius Proculi proauus postea cum Romulo fuit: & Juliam gentem fundauit.

873

C Sesoncoris Pharao & ipse in Egypto eo ipso anno Dynastiam vigesimam secundam incepit: vbi regna-
uit annis vigintiuno.

4330 **C** Joachab Hic regis filius decimus regum Israel anno vigesimo quarto regni Joas in Samaria regna-
re cepit: & regnavit annis decē & septem: Vir quideꝝ fortis & animo prestans: Qui & ipse nec imitator pa-
tris sui exiit: & impie in omnibus se habuit: derelinquens deum ambulauit in vijs Hieroboam: & quouis
modo ab eisdeꝝ declinare noluit: Propter quod iratus dominus humiliavit illum: & eum tradidit in ma-
nu Acaelis & Benadab Regum Syriæ: & eidem ciuitates multas & maximas abstulit: & cum profligauit:
ac vniuersum eius exercitum trucidauit. Cumq; in his anxietatibus teneretur: ad supplicationes domini
confugit: vt eum liberare dignaretur: Ad cuius penitentiam permorus deus: concessit ei pacē & prouin-
ciam: rursus eidē in pristinū statū & copiā restituere fecit. Nec propterea omnino a luxurijs & idolis re-
cessere Iudei. Tandē & hic cū patribus suis dormiens in Samaria sepelitur: relicto post se Joas filio suc-
cessore: sicut. 4. Reguz liber capitulo tredecimo testatur.

869

4334 **C** Aristemides octauus Corinthio: um rex octauo & vigesimo regni Joas anno Corinthijs regnare cepit
& regnavit annis triginta quinq;.

865

C Pheredus similiter sequenti anno apud athenienses magistratum sumens regnavit annis decē & nouē.

4344 **C** Auentinus sylvius Tremuli regis filius tertius decimus latinorū rex anno trigesimo octauo regni Joias
latinis regnare cepit: & regnavit annis triginta septē: Hic vt diuo Augustino placet. s. libro decimo octauo
de ciuitate dei capitulo vigesimo primo cui fuisse in bello prostratus: & in auentino monte sepultus loco il-
li sui nominis nomen eternum dedit: Quod etiaz Quindius libro decimo quarto Abetbamoꝝphoscos testa-
tur dicens: Tradidit auentino qui quo regnaret eodem: A monte iacet positus: tribuitq; vocabula monti.
Alij vero volunt eum in prelio fuisse occisus: sed non apparuisse: nec eius vocabulo appellatus montem:
sed ex auiū aduentu illuc frequentari: sicut refert Varro dictum auentinus. Relatus est autem a latinis
in deozū nūcerum: Hic post se successorem reliquit Phocam filium.

855

4346 **A** Masias Joas regis filius vndecimus regū iuda āno ducētesimo vigesimo octauo regni Da-
uid in Hierusalem regnare cepit: & regnavit annis vigintinoꝝ: Hic matrem habuit nomi-
ne Jodam: vir quidem eloquentissimus: & a principio singulari in omnes humanitate insi-
gnitus: ac preceptorum dei aliqua ex parte obseruator: Verumtamen excelsa omnino non
abstulit. Suscepto itaq; regno inimicos qui patrem suum occiderant cōprehendēs omnes
interemit. Filijs autē eorum pepercit: inde comparatis maximis copijs de Juda & Benjamin in Ama-
lechitas & Idumeos duxit: & facta pugnandi copia ex hostibus ad decē milia interfecit: & totidem cepit:
ac predam & diuitias ex hostibus infinitas abstulit. Cumq; deos quos ex amalechitis tulerat in contem-
ptum dei adorasset: eo q̄ eos responsa dedisse intellexerat: a domino per prophetam durissime corripitur
Dum vero hic amasias in superbiam & contemptum elatus se in rebus felicibus abstinere non possēt: ad
Regem Israelitarum scripsit: vt ei obediret: Et populus sicut antea fecerant David & Salomoni: aliter
bellum sibi inferret: Cui cum Israelitarum rex litteras rescripsisset contemptibiles: Amasias ad bellum
incitatus (Deo impellente vt penas exolveret: proque ab eo turpiter commissā fuerant) produxit exer-

853

citū contra Regem Israel: Cuius iam esset prelium commissurus: eius milites repentinus terror et stu-
por inuasi. Et antequam ad manus conuenirent: in fugam animi pauore conuersi sunt: Quibus dipsis:
Amasias in fugam conuersus ab inimicis capti: cui Joas mortē interminatus est nisi urbem Hierosoly-
mam ei aperiri p̄ciperet. Et aperiētes hierosolymite ei portas Joas quadrigētos cubitos muri destruere
fecit: et cum curru ingressus ē urbē: ducens secū Amasiaz captiuū. Factusq; Joas hoc modo hierosoly-
morum dominus omnes thesauros domus dei et regalis aule exhausi: et in Samaria; transulit: propter
quod facta ē paulopost contra eū iuratio: et fugit qdē in ciuitatē Lachis: et a suis insecutus ibidē interfe-
ctus est. Et hoc modo Amasias propter superbiam et contemptum dei finiuit vitam suam: eius tñ corpus
in hierosolymā referētes regijs excquijs tumulauerūt: vt. 4. Regū li. c. 14. et 2° paralip. c. 25. referunt.

852

C Joas Joachaz regis filius undecimus israelitaz rex primo anno regni Amasie post mortē patris susci-
piens regnū regnauit in Samaria annis decē et sex: qui et ipse in p̄uicationibus Hieroboaz filij Nabat
coinquatus malū fecit corā domino: sed non q̄ntū pater eius: Eo q̄ p̄phetarū cōuersione plurimū ob
lectatus fuerit: et p̄serti Helysei prophete viri sanctissimi: cuius consilio cum Benadab rege Syrie tribus
cōgressiōibus cōslixit: quē et fudit et profligauit: et ciuitates omnes et vicos quos Azael pater suus ab eo et
patre suo subtraxerat liberauit. Et hoc idē Helysei p̄dixerat. Cūq; et hic mortuus fuisset in Samaria se-
pultus est regni filio suo hieroboā herede derelicto: sicut. 4. regū liber capitulo. 13° narrat.

C Theleclus octauus Lacedemoniorum rex: et ipse primo regni Amasie regis anno lacedemonijs regna-
cepit: et regnauit annis quadraginta.

845

C Atripbron atheniensis dux: nono Amasie regni anno apud athenienses magistratum sumens regnauit
annis viginti. Sub quo sm Eusebium assyriorum regnum consumptum est.

851

C Sardanapallus vltimus assyrioz rex sextodecimo regni Amasie regni anno assyrijs regna-
cepit et regnauit
annis viginti: De quo quidem Diodorus Siculus in historijs grecoz multa disseruit: Sed et Iustinus
in hec verba tetigit dicens: Sardanapallus rex: vir oīum mulierū corruptior repertus ē ab Arbace prefe-
cto suo inter scortorū greges purpurā collo trabēs sub muliebri habitu eius fila partiēs: Unde indigna-
tus Arbaces in eū milites in cōiurationē excitauit: et pugna cōmissa vincitur rex: qui Regiam suaz ingres-
sus Pyram quam ipemet fecerat incendit: et semetipm cum innumerabilibus diuitijs concremauit. Jus-
sitq; vt Tullius libro quinto tusculanarū questionū refert hec verba busto suo inscribi. Hec habui q̄edi:
queq; exsaturata libdo hausi. Alia iacent multa et p̄clara relicta. Et sic illud maximū oīum regnoz sinez
sue tate diuturnitatis accipiēs ad Aedos p̄ ipm Arbace trāslatū ē: post ānos: vt diuus p̄ Aug. lib. 18. de
ciui. dei cap. 17. mille trecētos et gnq; vt ēt Beli qui p̄mus rex fuit tēpora cōputentur.

4354

4362

C Assyriorum regum epilogus.

C Assyrioz itaq; regū noia et tempora singuloz distincta: vt mortem suscepimus ad supradictozum corzo-
borationem hic sub epilogo describimus. Quorum primus.

Bellus	1 añ. 65	Banchalē	13 añ. 30	Ahitrus	25 añ. 19
Minus	2 añ. 52	Iphereus	14 añ. 20	Thautanes	26 añ. 24
Semiramis	3 añ. 42	Abanullus	15 añ. 30	Thautus	27 añ. 32
Minas	4 añ. 38	Sparetus	16 añ. 90	Tineus	28 añ. 40
Arius	5 añ. 30	Ascades	17 añ. 40	Bercylus	29 añ. 30
Aralius	6 añ. 40	Amintes	18 añ. 45	Eupales	30 añ. 40
Xerxes	1 añ. 30	Belochus	19 añ. 25	Laosthenes	31 añ. 38
Armanitres	8 añ. 38	Belopares	20 añ. 30	Pyriciades	32 añ. 45
Belloclus	9 añ. 35	Sofares	21 añ. 32	Opbrateus	33 añ. 30
Baleus	10 añ. 52	Lampades	22 añ. 20	Opbratanes	34 añ. 50
Altadas	11 añ. 32	Pannias	23 añ. 30	Acrapapes	35 añ. 42
Adamitus	12 añ. 30	Sofarinus	24 añ. 45	Sardanapallus	36 añ. 20

C Viri disciplinis excellentes.

C Helyseus propheta sanctissimus: Helye; precipuus discipulus: per hoc tempus posteaq; ecclesiam dei
non solum opere: exemploq; ac predicatione: sed etiam frequentissimis et inauditis confirmasset miracu-
lis: Jam senex et plenus dierum migravit ad dominum: Cuius quidem corpus: vt testatur Hieronymus
apud Samariam Palestine ciuitatem tumulatum est: Quo in loco etiam Abdias propheta quicui:
In cuius qdē sepulchro ad cōprobandā viri sanctitatem: Cum quoddam hominis cadauer paulopost
proiectum fuisset: et ossa Helysei tetigisset: confestim reuiuixit: et super pedes erectum stetit. Cuius postea
amniuersalis diei celebratas. 8° calēdas Julij celebrari statuta fuit: Cuius quidē gesta et miracula grandia
quartus liber Regum refert: videlz a capitulo secundo vsq; ad decimū.

C Jonam prophetam quem hebrei virum sanctum nominant: hac eadem tempestate fuisse: et miraculis
plurimis claruisse constat: Hunc mulieres vidue Sareptane filium quem Helyas propheta mortuum su-
scitauerat: diuus Hieronymus fuisse dicit: matre ad eundem prophetam postea dicente: In hoc enim co-
gnoui: q̄ vir dei es tu: et verbum ipius in ore tuo verax est. Et ob hanc causam ipsum puerum mater vo-
cauit amatibi: quod lingua nostra veritatem sonat: Et ex eo q̄ Helyas verum locutus fuerat: filium veri

ratis fuisse dixerunt. Jonas enī colūba sonat: et quidē colūba pulcherrima fuit. Quoniam prophetia illuminante peccatores ciuitatis Ninive dei misericordiā eū videret cōsecuturos ne videretur falsa predicat ad denunciandum eiusdem ciuitatis interitū: ire omnino recusabat: ideo a conspectu dei se fugere posse putauit: propter quod in mare demersus: et a ceto deglutitus: passionē xp̄i in naufragio presfigurauit.

C Amos propheta ex oppido Thebue natus: per hoc tempus de numero pastorum ablati a domino in Samaria propheta missus est: et cū ibidē contra decē tribus prophetaret: etiā pauca de duabus inscriuit: quē Amasias rex multis plagis affligere quoadiuxit fecit: Tandem eū spiritui scō tradicere non posset. Quas rex eius filius per tempora vecte transfixit. Ac sic semiuuus in terram suā ex Samaria seu Hierusalem in patriā suā translatus est: vbi post aliquot dies dolore vulneris deficiens cū patribus suis sepultus est: Qui cū sanctus habitus ē: eius festiuitas secundo calendās apulias celebratur.

C Amos alius pph̄a fuit. Iste pph̄a p̄: q̄ alij l̄ris apud hebreos scribit: q̄ differētia apud nos nō hētur: hisdē ē t̄pibus floruit: et apud reges multa intrepide dicēs robustus vel fortis interpretatur.

C Hieroboābuius nois secundus Joas regis Israel filius duodecimus regū israelitarū decimo septimo anno regni Amasie imperiū suscipiens regnauit in Samaria annis. 41. Vir sane rei bellice insignis: qui impio suscepto de mandato domini cōtra Benadab Regis filium regem: scilicet Syrie regnū suscipiēs ad mirabili virtute et felicitate confecit: deq; eo triūphauit: ac vniuersa a patre suo per Regem ablata ab Antiochia vsq; ad mare mortuū iuxta vrbū dñi qd locutus fuerat per Jonam prophetam Israelī et regno suo restituere coegit: Qua victoria elatus: non deo gratias egit: sed idolis hostias obtulit: et malū coram dño sicut Hieroboā filius Nabat fecit: propter quod et dominus indignatus ad eū Amos prophetam misit: qui eius interitū et populī calamitatē predixit: Quamobrē rex hic prophetam comprehendēs eū per tempora vecte ferro transfigi iussit: Tandem zacharia filio superstitē relicto dormiuit cum patribus suis: et in Samaria in sepulchris regū sepultus ē: Cuius gesta p̄ma ac nouissima capi. i. 4. quarti lib. regū cōtinet.

C Egeon nonus Corinthiorum rex anno secundo et vigesimo regni Amasie Corinthijs regnare cepit: et regnauit annis sedecim.

C Telspleus Aripbronis ducis atheniensis filius anno vltimo Amasie regis Juda apud athenienses Regnum iniens regnauit annis viginti septē: sub quo vt Eusebius scribit assyriorū regnū deletum est.

Jias qui et Azarias Amasie regis filius duodecimus regū Juda. 251° regni David anno: regni vero Hieroboā predicti regis israel duodecimo regnare cepit: et regnauit ānis quinquaginta duobus: hic multe mansuetudinis et dignitatis vir fuit: cuius ob virtutes et religionis cultū deo: hominibusq; plurimū gratus fuit: eo qd oibus in rebus quod gratū et rectum coram domino deo nro

fuerat: iuxta omnia que fecerant patres eius: fecit vno excepto qd excelsa non abstulit. Inuito itaq; regno: et imperio: et contractis vndiq; copijs trecentorū milium pugnatorū omnes hostes per circuitum prostravit: et tributarios sibi fecit: Quibus superatis et prostratis ad exorandā quāmaxime Hierusalem ciuitatem animū adiecit: et muros quos Joas Israel rex destruxerat restituit: ac turres multas et altissimas per circuitum muroz erexit: atq; alia multa bona vrbī contulit: Deinde: vt quartus Regum liber habet: agriculturę et plantationibus operam dans: multas sibi conlauit diuitias: Quibus elatus: aut forte nimio religionis amore per motus contra fas turbulo arrepto: sacerdotale officium exercere presumpsit: quāobrē confestim terremotus quāmaximus in dei templo exortus: ipse lepre plaga percussus ē: De qua et zacharias propheta meminit. Leprosus igitur effectus zacharias summus pontifex et reliqui sacerdotes s̄m legē Moyli expulerunt eum extra ciuitatem: et fuit leprosus Quas vsq; ad diē mortis sue. Joathan aut eius filius pro eo rexit domū regiā: et iudicauit populū duarū tribuū: Verū cum obijisset: transfulerūt eum in hierusalem: et sepelierunt in sepulchris regū: cuius gesta p̄ma et nouissima quartus Regum liber capitulo. 15. et secundus paralipomenon. c. 26. continent.

C Hoc tamen in loco aduertendum est qd mortuo Amasia patre huius regnum Juda tredecim annis sine rege fuerit: qd ex regū Jude: Israelq; facile conijcere possumus: quia s̄m Regū historias Amasias predictus rex anno secundo Joas regis Israel regnare cepit: cuius tempus in quadagesimū primum annum protrahitur: a quo si Amasie ānos amonere volueris: remanebunt anni tredecim: quibus Quas iste necdū ad regendū erat idoneus: Hoc quidē Eusebius noster: cuius ordine seruamus: non habet: Et idō ne error eueniat: ceteris postpositis illū imitari curauimus.

C Medorum regni principium.

C Arbaces igitur natione Medus Sardanapalli assyriorum olim Regis prefectus anno sexto Quasie Regis domino et rege suo interfecto: regnoq; assyriorum in Medos translato ibidem regnauit annis centū et viginti octo: Ipsam enī orientis monarchiam: vt Iustinus scribit: spe nō re quidem ad Medos suos transfudit: quod postea Barius rex perfectit: Verū tamen post Sardanapallū etiā assyriorū fuere reges: sed hoc non monarche vsq; ad Ninive ciuitatis subuersionem: De ipsius autem Medie regionis descriptione supra dictum est: vbi agitur de Medo Medce filio.

C Obul qdā gnē assyrius Sardanapallo regi successit in regno assyriorū qd suscepto regno monarchiā v̄p̄ditā recuperat ān̄i⁹ bella inuēra v̄isit: idq; eius fecer posterū: nā vt. 4. re. dicit hist. p̄mū i tharfa ciuitate h̄ regē israel magno fragorē cuncta ferro igneq; vastatā scēdit: qd vbi manabē idē israelitarū rex itellexit: scēsti lega

836

831

Quas

824

818

tos pro pace impetranda misit: a quo ea federa obtinuit: Ut si ab eo discedere deberet mille talenta argenti quot annis eidem persolui volebat: atq; ei per singulos ānos foret auxilio. Cūq; ipse Abanaben band multo post Phul regi sophisticam transmisisset pecuniam: indignatus rex contra israelitas veniens multa eis intulit damna: vt infra patebit: z quartus regū liber. c. 15. refert.

Procas sylvius Auentini regis filius quartusdecimus latinorū rex sexto Scie regis anno latinis regna recepit z regnavit annis vigintitribus: De quo Virgilius meminit dicens: Proximus ille procas: hic duos post se reliquit filios: videlicet Amulium z Numitorē patrē Rhee Romuli z Remi mris: d qbus ifra.

817

Lycurgus Lacedemoniorū princeps z legūlator vir plane clarissimus: z inter pbilosophos admirāndus his temporibus: vt Eusebio placet inclitus z in pccio habitus est. Quauis Plutarchus z alij varias de eius tempore protulerit sententias: Cum alij bipbitti: Alij ante primam Olympiadem: Alij homeri: alij heraclidarū temporibus fuisse z floruisse dixerunt: hic patre Spartiatarū rege: necnon z eius fratre natu maiore mortuis cū regnare potuisset: certior factus q fratris defuncti vxor pregnans eēt: euestigio declarauit regnū pueri eē debere: si mas foret: Sed cū mulier verba fecisset de perdēdo puero quo illi nuberi posset z spartiatis imperaret: eius opinionem detestatus est: natoq; puero cū aliquando ipse cum principibus cenaret: cum lycurgo detulerunt: quem ille suscipiens ad discumbentes dixisse fertur: Sparciate rex nobis est natus: impositoq; in regio solio oēs: tū eius animi magnitudinē: tum iustitiaz admirati sūt regnauitq; hic menses octo. Deinde cū cedere dominatui statuisset: primū in Cretam: postmodū in asiaz nauigauit: Dehinc ad sparciatas reuersus leges eis instituit: Que quid contineant: ex Plutarcho haberi potest: Cuz autem in legibus suis nullam diuitiarū vellet haberi curā: fertur locupletes aduersus Lycurgum exarsisse: a quibus multis iniurijs pulsatus etiam oculum amisit. Cupiens itaq; eā suam institutionem reddere imortalē ad concionem oibus conuocatis iuramentū exegit: vt nil vel remouerent: vel imutarent: donec ex delphis reuerteretur. Cūq; oraculum consulisset an pie leges z satis ad felicitatem late eēt: responsum habuit: z leges pie latas eēt: z ciuitatez illā clarissimā fore: vbi ipius Lycurgi vterent legibus: Quo audito vaticinium mox scripsit: z Spartam transmisit: z se ilico interemit: quo Sparte legibus vterentur suis. De hoc Plutarchus Valcrius libro de ingratis. Et Iustinus in 3.º epithomatū: ac Aristoteles in politicis multa scripsere.

4382

814

Alexander decimus Corinthiorum rex decimo Scie Regis anno Corinthijs regnare cepit: z regnavit annis vigintiquinq;.

812

Albmcnes nonus Lacedemoniorum rex tertio decimo regni Scie anno Lacedemonijs regnare cepit z regnavit annis trigintaseptem. Albmcnes tamen alius quidam in Grecia fuit statuarus celeberrimus: De quo Quintilianus libro duodecimo de instit. oratoria meminit.

4385

4387

Macedonum regni principium.

Carnaus quidam Macedo vir ingenio z manu promptissimus: post innumera prelia cum finitimis regibus strenue gesta Macedoniam ortus sui prouinciam sibi subiciens in ea regni sedem primus constituit: Atq; duodecimo regni Scie regnare incipiens (teste Eusebio) regnavit annis vigintiocto.

Macedoniā at huius Carnai regnū Europe prouinciā eē dicunt: z a Macedone Syridis filio pmo cognominatam fuisse inuenimus: quā Solino teste Thracius limes ab oriente precingit a meridie Epirothe Thessalie: Ab occidente Bardania z Alyricus: z in Septentrione paphlagonia fuit: tamen in isto principio angustis terminis: sed postea regū suorum virtute z gentis industria subactis finitimis ita ampliata: q; eā Plinius in quarto centū quinquaginta populos aliquando tenuisse scribat: De qua Solinus etiam sic dicit: Qui Edonij olim populi: queq; migdonia erat terra: aut Emathium thessalicumq; erat solum nunc omne vniformi vocabulo macedonica res est factum corpus vnum: Regnum itaq; Abacedonicū illustre potensq; fuit: z q; maxime Alexandri magni tēporibus: S; Onie pontificis iudeoz tēporibus destructū fuit: in quo quidē regno mēozabile quoddā factū legimus contigisse: q; cū Alyrici z thraces coadunati finitimos hos macedones atterre conati eēt: cogerēturq; macedones cōmissa pugna fugere: tulerant in cunis infantē defuncti regis filius: Quo iuxta acie posito acrius repetiere certamen: qua si ideo victi eēt: q; bellantibus defuerint auspicia regis sui victoris futuri: Tandemq; Alyricos magna cede fuderunt: ostendentes hostibus priore pugna regem non virtutem Abacedonibus defuisse: Cuius q; dem regis nomen ignoratur.

Prophete viri excellentes.

810

Osee Beerī filius pms duodecim prophetaz: his tēporibus (ipomet referēte) ad prophetiā vicēdā spiritu sancto repletus est. Et ad Sciam regem nunc regnantē: eiusq; filium Joatban z Eccechiam regū Iuda: ac Hieroboam reges Israel: aliosq; eius successores qui dominū deū patrū suoz dereliquerant: z populū idolatrie crimen admittere coegerant: Irā dei in eos pcellura denunciare cepit. Et dixit dñs deū ad se i bec sba locutū fuisse: Osee accipe tibi vxorē fornicariā: z fac filios fornicatiōis: fornicariā at dic n meretricē corpis: sed gētilē deū ignoratē appellat: q; dī creatoris sui amore p tēpro simulachroz se sibicebāt dñiderij. d isto at pphā Irido. i. s. ethy. li. sic ait: osee iter ptaf saluator: eo q; dū irā dī in pplm israhel pphetas pcellurā domui iuda salutē pnūciānit: pp qd eo tūc eccechias rex Iuda idol sublat: que pcedētes reges psecuerāt: tēplū dī purgasse mostrāf: dñiq; mōtus z it scōf rlatuf eius dici festū. 4. no. iulij celebrāf.

4389

T Joel phatuel filius secundus duodecim prophetarum: et ipse secundum Hieronymum per hoc ipsum tempus bisdecem regibus quibus et Osee prophetauit librum propheticum scribit: in quo quidem terram duodecim tribuum describit. Erucica: Bruco: locusta: rubiginosque forte delendam: et post reuersionem prioris populi effusus iri spiritum sanctum super seruos dei et ancillas: id est super centum viginti credentes homines: qui tempore resurrectionis in cenaculo fuere syon: qui centum ab uno usque ad quindecim paulatim et per incrementa surgentes quindecim graduum numerum efficiunt qui in psalterio mystice continentur: Quo autem hic genere mortis obierit non habemus: sed cum scissime vixerit: etiam post mortem inter sanctos relatus sit: Et festum 3. idus iulij a christianis celebratur.

T Abdias propheta: qui domini seruus interpretatur quartum duodecim prophetarum bisdem quoque temporibus diuus Hieronymus commemorat fuisse etiam temporibus Hieroboam regis Israel capitulum vndecimum historie tertij libri regum testantur: quem et hebrei sub Achab rege et impiissima Jezabel fuisse dicunt: qui et centum prophetas in specu quodam panit: qui scilicet non incurruerunt ante Baal: et propterea prophetie gratiam accipere promeruit: et de duce exercitus ecclesie dux factus fuit: Unde et librum prophetie suo nomine prenotatum edidit: in quo personam domini nostri Jesu Christi contra Edom representat: qui sanguinem terrenum fratrem semper fratris sui Jacob emulum spirituali percutit hasta: Et propter Abdias: sicut olim prophetarum gregem in Samaria pauerat: sic et nunc sua prophetia in toto orbe Christi pascit ecclesiam: Et sic tandem antiquissimus mores iter sanctos dignissime refert: cuius diei celebritas .8. cal. Jul. celebrari statuta est: eius vero scissimum corpus apud Samariam civitatem in mausoleo helysei prophete fuisse sepultum.

T Isaias propheta sanctissimus Amos prophete filius natione hierosolymitanus familia nobilissima natus: et ipse hac tempestate in hierusalem prophete orsus est: et librum nomine sui prenotatum sue prophetie ibidem disertissime componere voluit: in quo ut diuus refert Hieronymus non tam prophetia: quam evangelium componere videtur: ubi licet ad duas tantummodo tribus prophetasse videatur: Eius tamen omnis cura de vocatione gentium et Christi aduentu principalis habetur. Et cum tandem Manassen rex hierusalem affinem suum persepe corripere: eum in duas partes ferra lignea scindi fecit: Quo mortuo sub quercu Rogel iuxta transitum aquarum sepelitur. Et eius diei festum secundo nonas Julij celebratur.

4399 **T** Osoribis egyptiorum rex quem ipse hercule dixit. 25. regni octavo anno egyptijs regnare cepit et regnavit annis .9.

008

T Agamestor quidam grecus eo ipso anno: et ipse apud Athenienses magistratum sumens regnavit annis .10.

4042 **T** Zacharias hieroboam regis filius tertiusdecimus Israelitarum Rex anno nono et vigesimo regni Ocie in Samaria post patrem imperium suscipiens sex tantummodo mensibus regnavit: Qui imperio suscepto: mox et hieroboam filij Nabat confestim in idolis lascivis et luxuriis cepit: propter quod iuxta verbum domini quod locutus fuerat ad hunc proavum suum: videlicet quod usque ad quartam generationem filij sui sederent super thronum israela Seluz Habes seditioso viro cunctis videntibus percussus et interfectus est: sicut historia quarti Regum lib. capitulo decimo quinto habetur. Et regno per tyrannidem occupato: et ipse post triginta dies a Manaben Hadi filio obruncatus est: ut eodem libro et capitulo continetur.

196

T Hic tamen ad advertendum est: sicut magistro historiaram placet quod secundum veram annum supputationem Israel regnum post predicti hieroboam regis mortem tribus et .20. annis sine rege fuit: Vel potius zacharias iste quod totidem regni Ocie anno regnare cepit: et sic per illos tres et viginti annos: quos ob eius nebandissimam gesta non computamus: sed sex tantummodo illos menses quibus correctius vixit.

T Amulius Sylvius Proce regis iunior filius quintusdecimus latinorum rex: et ipse eodem anno quo et zacharias predictus regnare cepit: et regnavit annis quadragintaquattuor: Hic patre defuncto per vim et nephas Numitorem fratrem cui regnum debebatur regno depulit: et Laulum filium eius interfecit: et Rheam eiusdem filiam ad subtrahendam spem proles sub specie honoris Vestis perpetua virginitate dedit: Sed cum iam septem regnasset annis: Rheam geminos peperit filios: scilicet Remum et Romulum: qui cum adolevisent Amulium hunc interfecerunt: et Numitorem quoque regnum reddiderunt.

T Rheam autem que et Ilia dicebatur: Numitoris ipsius filia tempestate hac adhuc virgineula a patre eius vi regno privato: ab Amulio patruo Vestalibus virginibus addita perpetua virginitatem profiteri compulsa est: Que cum in plenioribus devenisset etatem: stimulis acta veneris: in amplexus incogniti viri devenit: et pregnant effecta Romulum atque Remum eodem partu enixa est: Quos dum peperisset iussu regis Amulij viva defossa est: Qua mortua etiam geminos in Lyberim deici iussit: Verum nequentibus ministris ad ripam fluminis propter aquarum multitudinem devenire illos in ripa potuerunt: Qui a faustulo pastore comperti eos ad Achaz meretricem uxorem suam alendos educandosque attulit. Sunt tamen qui dicant: cum expositi vagientes iacerent: primum a qua nescio meretrice collectos: et prius eius fixisse mammam. Meretrices enim Lupas vocare consueverant: Unde et earum loca lupanaria dicuntur: Strum tamen a lupa bestia vel a meretrice fuerint lactati varie sunt opiniones: Verum tamen adhuc per urbem antique cernuntur picture: quibus videntur a lupa bestia fuisse lactatos. Cum autem adolevisent non parva pastorum et latronum manu collecta: amulium patrum regem interfecerunt: et Numitorem avum in regnum restituerunt.

4405 **T** Manaben Hadi filius quintusdecimus Israelitarum Rex .30. regni Ocie regis anno regnum per seditionem occupans regnavit in samaria annis .x. vir certe seditiosus et tyrannidis amator: qui vita nil oio adisit quod ad bonum dei pertinet videtur: sicut ut fac. 4. Regum. li. h.3. histo. i. peccis et luxuriis hieroboam filij nabat abulavit. Hic itaque re

794

gno in pace adepto ingentē exercitū statim cōparavit: et in Thapsam urbē hostili animo ascendit: ubi pri-
mum oia circumquaq; depopulans: etiā agros igne ferroq; vastavit: et cū Thapsenses cū aperire nollēt
vi civitatē capiens pregnantes scidit: et vniuersos cecidit: ac sic ingentē cedem egit: Hic etiā: vt hebrei tra-
dunt: Pbul assyrioz regi vitulos aureos qui erant in Bethel Ban pro munere transmittere spopōdit: s;
sacerdotes eneos similes cōflatiles ei trāsmittere fecere: fraudeq; a pncipibus assyrioz postea depbēta:
eorum reges quāplurimum: et israelitas exardescere ceperunt: post hec Anaben defunctus in Samaria
sepultus est: Reliqua vero eius gesta: prima scilicet et nouissima scripta sunt i quarto Regū. 15° capitulo

790 **C** Solaramus secundus Medoz rex ano. 4. et 30. regni Scie medoz rex factus regnavit annis. 30. 4409

C Thelestes corinthiorū vndecimus rex: et ipse eodē ano regnū suscipiens regnavit annis. 12.

C Psammus Egyptiorum rex eo ipso anno regnans prefuit annis decem.

786 **C** Lenus filius macedonū rex. 40. regni Scie ano macedonū regnū accipiens regnavit annis duodecim. 4415

C Phacea Anaben regis filius sextusdecimus israelitarum rex. 40. anno regni Scie paternū regnum suscipiens regnavit in Samaria annis decē: sed fm hebreos tantūmodo annis duobus. Hic quoq; pater nam crudelitatem sequens in vijs Hieroboam filij Nabat ambulavit: et pessimus fuit coram domino: cōtra quem (vt quart us Regū; habet liber) Phaceas millenarius filius Romelie conturavit: et dolo cū gnq; ginta viris amicis suis in conuiuio peremit: vt patet quarto Regum decimoquinto.

782 **C** Bobochozus egyptiorum rex quarto et quadragesimo regni Scie ano in Dynastia vigesimaquarta egyptijs regnare cepit: et regnavit ānis. 43. vir certe bellator: iustusq; ac prudēs qbus ex rebus maris impiū primus post phenices egyptijs obrinuit: quibusq; et iura ac leges dedit: sub quo (vt Eusebius habet) agnus in regno locutus est. 4417

180 **C** Antomenes duodecimus corinthiorū rex Thelestis regis filius anno sexto et quadragesimo regni Scie vltimo loco Corinthijs regnare cepit: et tantūmodo vno anno regnavit: de quo nil me legisse memini: Sed eo mortuo Corinthiorum respublica per annuos magistratus gubernari cepta est: Regnatūq; itaq; est in Corintho sub regibus duodecim annis. 33. quoz etiā nomina et tēpora epilogādo hic repetimus. 4418

C Corinthiorum regum epilogus.

Aletes	i añ. 35	Bachis	5 añ. 35	Egemon	9 añ. 16
Ixon	2 añ. 37	Bgelas	6 añ. 30	Alexander	10 añ. 25
Argesilans	3 añ. 37	Eudemus	7 añ. 35	Thelestes	11 añ. 12
Pymmas	4 añ. 35	Aristomedes	8 añ. 35	Antomenes	12 añ. 11

779 **C** Escbylus atbeniensium iudex. 41. regni Scie anno apud atbeniensis magistratum sument imperavit annis. 23. Cuius secundo anno fm Eusebium et Isidorum prima olympias instituta est. 4420

C Lydozum regni principium.

178 **C** Ardisius siue Ardis quidam grecus: Vir genere et animi magnitudine insignis: octauo et quadragesimo regni Scie anno Lydis primus regnare cepit: et regnavit Eusebio teste annis vigintis sex: De cuius gestis autenticum nihil inuenire potui. 4421

C Lydia vero minoris Asia regio fuit: quam in partem nunc Ahozeam appellare dicimus. Et vt Plinio placet libro scilicet quinto naturalis historie prius meonia dicebat: De qua dictum est: Sed postea a Lydo Athbis regis filio: fratreq; Tyrri Lydia dicta fuit: Qui duo fratres cum propter regni breuitates se simul ferre non possent: Tyrrenus forte discedens in Italiam venit: Eamq; partem: que ad mare inferum versa est: tenuit: quam etiam Tyrrenam a se nominavit: Lydus vero illic remanens: Atheoniam a se Lydiam vocavit: In qua fuerunt vrbes Ephesus: Colophon: Laçomene et Phoece: Id tamen regnum haud multum in signe fuit: quod postea a Persis sub Creso rege: qui Caldeis contra persas auxilium tulit subuersum fuit.

114 **C** Olympias prima apud grecos quinquagesimo regni Scie anno: vt Eusebio et Isidoro in quinto etby. 4425 libro capitulo decimo placet ex Agone gymnico instituta est. Hercules enim: vt premissum ē octauo Jair Judicis Israel anno olympiadis: cum Agonem apud grecos ad honorem Iouis in Olympo monte primus constituit: Quod de quinquennio in quinquennium (quattuor in medio annis expletis) fieri voluit: a quo vsq; in tempus presens supputatur anni quadringenti triginta. Greci anteq; quigeniale certamen celebrare assueti: etiam quattuor annuos principes in ludo et certamine illo constituentes tempus illud quattuor annorum olympiadem appellauerunt: quadriennio scilicet in vna Olympiade supputato: Hæ nanq; festiuitates et ludī in quinquennio semel fiebant: ne si vltterius protraherentur: oblivioni darentur: Aut si citra fierent: expensarum nimietas grauaret. Olympias igitur quattuor plenos continebat annos: Et quidem sub centesima nonagesimatercia olympiade: vt martylogium habet: Iesus Christus dominus noster nasci voluit: Ex qua fiunt anni septingenti septuagintaquattuor. Beda tamen et Apbri canus dicunt Olympiadem primam anno primo Joarhan regis Iuda post annos. 406. Troiane eladis ab helydensibus: idest grecis fuisse institutam.

C Spartanozum origo.

C Spartanozum genus et ipm tempestate hac: hoc est quinquagesimo regni Scie anno: Alcumene Lacedemoniozum rege mortuo: eozūq; regno cōsumpto: hoc modo pncipiū habuisse Iustinus i. 3°. epi. suoz refert

Lacedæmones contra Aethanos decennale belluz sumpserunt: Qui post aliquot annos querellis vxorum: quas domi reliquerant fatigati: cuz timerent ne diuturnitate belli spes prolis aitterent: decreto statuerunt vt virgines eorum cū iuuenibus domi relictis promiscue concūberent: arbitantes per hoc sobolez maturiorem prouenire: si singule mulieres plures experirentur viros: Ex quibus genitos ob notaz materni pudoris Spartanos vocauerunt: Qui cuz trigefimū postea attigissent annum: inopie metu veriti: cū nulluz certū cognoscerent patrem: donec Pbalanco Atrasij filio matribus insalutatis per varios casus acti: tandem Italiā deuenerunt: vbi expulsis veteribus incolis sedes apud Larentū posuerunt: Quorū postmoduz aicitia Egyptij reges ac indei sumope q̄sierūt: vt libri Achabe. testant. Josephus at̄ historicus d̄ ipar nis in quarto antigtatū libro aliter sentit: z quidē rectius. Dicit eni eos ex Abraam filijs originez habuisse: z propterea semper eisdez amantissimos fuisse.

Dathan Rex regis filius tertiusdecimus regum Iuda. 303. regni David anno in Hierusalem regnare cepit: z regnavit annis sexdecim: Hic cuz regnare cepisset: viginti quinqz annoz etatis habebat: optimus quidē filius ex bono patre natus: nihil pretermisit quod ad bonuz principem pertinere videretur: hoc vno duntaxat excepto q̄ nec ipse excelsa abstulit: Verū cetera iuste z integre ex animi sui sententia bene quidez a natura deiqz dono instituti semper gubernavit: z dei templū quoaduixit frequentavit: Quibus ex virtutibus z dei auxilio pprium au

xit regnuz: amonitas quāmaxie bello vincens: z tributa centuz talentozum auri singulis annis sibi soluerē cōpellens: Factusqz ab omnibus inimicis securus: ad exornandā ciuitatez Hierusalem animū adiecit: z post innumera preclare gesta porticū etiā in templo: ac portaz domus domini superbissimam edificauit:

4426 Quā: sicut i actus apostoloruz legitur: speciosaz nūcupauit: que in euerfioe tante vt bis a Caldeis facta d̄ inntu sola remansit: Baros quoqz Urbis vetustate collapsos restituit: z turres proceres z fortissimas in eis edificauit: Quibus gestis facinuz est: vt oibus hostibus esset terribilis atqz formidabilis: suis vero p̄cipue felix: Tandez magna cuz laude defunctus in ciuitate David cuz patribus suis sepelitur: relicto post Achabz filio successore: huius itaqz gesta prima z nouissima scripta habentur in quarto Regum capitulo decimo quinto: z secundo paralipomenon. 27.

773

Phaces alias Phacea Romelie filius: decimusseptimus israelitarū rex eodem anno quo z Joathan regnare cepit: z regnavit in Samaria annis. 20. vir sane seditiosus: impius ac iniquus: qui cū millenarius eēt: dominū suū in seditione interfecit: z regnū per tyrannidē obtinuit: Quo adepto predecessoz suozum flagitia secutus ē: z in peccatis Hieroboā cunctis diebus vite sue ābulauit: propter quod dei iudicio quarto ipius regni āno Teglatphalassar assyrioz rex in Samariā maximo conscendit impetu: vbi suis: p̄fligatisqz iudeis eidē obuiam factus transiordanem oia longe lateqz populatus ē: z duabus tribubus captis i assyrios ide trāstulit: q̄ res qdē captiuitat' iutiū fuit: sed z ipse rādē pfidie sue meritas d̄dit p̄as: qz vt historia. 4. Regū libri. c. 15. h3. Osee Hela filius p̄ isidias cū pcutiēs iterfecit: vt p3 etiā. 2. paralipo. 24.

Viri disciplinis excellentes.

Aicheā Bemorasthite sextu duodecim p̄phetarū coheredē qdē Christi: hisdē etiā tēporibus floruisse lectio sua demonstrat: qui p̄ter sanctitatē maximā ēt p̄phete sue libellum edidit: in quo cōtra Samarie z Hierusalē preuaricatores qui populū fallaci per suasioē ad colenda idola impulerant p̄phetat: in qua p̄phetia vastationē annūciat filie latronis: z obsidionē cōtra eā p̄dit: qz maxillā iudicis israel percussit. Floruit autē vsqz ad Ezechie regis Iude tēpora: An tamē vnus z idē sit cū illo q̄ Achab regi Israel mortē z captiuitatē a rege Syroz accipiendā p̄dixerat: ignoro: ille quidē longe añ istū fuit: z duos potius fuisse p̄phetas: huius nois deniqz z hic Aicheas p̄pheta deficiens miraculis claruit multis: z vt sanctus ab oibus habitus: eius festū decimo octauo calendas Februarij celebratur.

Auum septimus duodecim p̄phetarū: qui vniuersi orbis consolator interpretatur: per hec tēpora in precio fuit: z librum p̄phete sue noie suo prenotatum scripsit in quo increpat ciuitatē sanguinuz z post uersionem illius loquitur dicens: Ecce super montes euangelizantis z annunciantis pacem.

Emilius poeta grecus per hoc ipsum tempus ob eius eloquentiam agnoscitur qui postmodum inter cetera sue virtutis opera Bugoniam z Europiam versibus conscripsit.

Archimus similiter grecus poeta z ipse temporibus his clarus fuit: qui z Ethiopicam composuit z illiam vastationem metro pulcherrimo exarauit.

Cynethon lacedemonius poeta his tēporibus floruit: z Thegloniā cōscripsit. nā Theglonus: alias thelegonus Alyxis filius fuit: qui patrem ipm postea incognitum interfecit: Ideo eius infortunū cōposuit.

Achabz Joathā regis filius. i. 4. regū iuda. 319. regni David āno z. 6. olympiade. 20. etat' sue regnum suscipiēs regnavit i hierusalē ānis. 16. vir p̄ oia pessimus q̄ nō ābulauit i vijs d̄ni sicut p̄ su' s3: s3 relicto patrū suoz dō vō idola Samarie coluit: ac eisdez sacrificauit: z q̄ detestabile plurimū erat filios quosdā suos igni cremādos i sacrificiū obtulit: qbus malis ita irā z indignatōnem dei in se: populūqz suū cōcitauit: vt Rasim Syrie regē z phaccā regē israel i iudeos suscitauerit q̄ magno exercitu z zegato hierusalē veniētēs hostilē i modū vrbē obsederūt z circūqz oia euerterūt: q̄ dū Achā hic cū exercitu suo eisdez obsistē tētast3: ab ipis vict' z p̄fligatus ē: z ea clades vniuerso hierosolymoz regno q̄s exitiū fuit: i ea q̄ppe pugna zacharias eius filius cū inūcrabili iudeoz mul

titudine obtruncatus fuit: Unde q; (vt sacra secundi paralipomenon libri habet historia) Abaceas Samarie rex cū ducentis mulierū pnerozūq; ac puellarū milibus ex Iuda & Benjamin nudis captiuos abduceret in Samariā ei Obeth tū clarissimus dei propheta occurrit pedes: & obiurgans cū q; contribulos suos ignominiose captiuos traheret: Quibus verbis cōmōtus rex: vniuersos comites suscepit: latiretq; eos precepit pedes & itineris expensas dans oēs innoxios ad ppria remisit. Rex autē hic Abaz hęc passus ab rege Samarie statim ad regem assyrioz pro solacio belli contra eundē samarie regē & syrioz ac damascenoz reges misit: & ab eo auxiliū postulauit: cui & multas pecunias se daturū spondit: qui Assyrioz rex in auxiliū huius regis cū multo exercitu veniens: castrametatus est primū aduersus Syros & eozū regione depopulatus est: ac Damascū vrbez eozum vi cepit: Ibiq; Kasim reges occidit. Unde q; in Israhelitas exercitū ducens eozū terras nimis afflixit: & multos ipsoz captiuos abduxit. Hūz hęc in syros agerentur: Rex hic Abaz omnes tēpli thesauros ac regie domus deuehens ad retributionis gratiam assyrioz regi obtulit: eiq; gratias referens ex Damasco in hierosolymaz remeauit: vbi tanquā stultus & a ratione alienus postposito deo vero assyrioz deos denuo colere cepit: & ad tātā inasniā: contēptūq; dei peruenit: vt omnino clauerit templū & eius ornamenta auferi pceperit: atq; cū ista iniuria hic mortuus ē anno etatis sue trigesimo sexto nullo de se relicto desiderio: Cuius corpus sepultum fuit non in sepulchris regum: sicut habetur libro quarto regum capitulo decimo sexto: & secundo paralipomenon capitulo vigesimo octauo.

752

T Amitor Proce regis filius vltimus latinoz rex tertio regni Abaz regis anno latinis regnare cepit 4447 & vno tantum anno regnavit: Hic autē (sicut iam dictum est) e regno ab Amulio fratre iuniorē proiectus in rure priuatus consenuit: Verū hoc anno a nepotibus Remo & Romulo occiso Amulio restitutus ē: Sed & Romulus hoc eodē anno dominandi cupiditate incēsus: quo sibi & fratri vendicare posset: ipsum auū suum interfecit: Quo extincto domū reuersus regnum occupauit: & aliā vrbe in locis non quidē arbitrio derelictis: sed timoris necessitate oblati vna cū fratre condidit: & ibidem regni sedem (vt mox dicemus) constituit: Ac sic latinoz seu albanoz regum defecere nomina: vbi sub vno & 20. regibus: sexcentis & 23. annis regnatū est: Quoz etiā noia & tēpora epilogando recensenda esse existimo.

T Latinozum regum epilogus.

Janus	1	Sylvius	8 añ. 29	Liberinus	15 añ. 8.
Saturnus	2 isti qnq;	Eneas sylvius	9 añ. 31	Agrippa	16 añ. 40.
Picus	3 añ. 200.	Latinus	10 añ. 50.	Aremulus	17 añ. 19
Faunus	4	Alba sylvius	11 añ. 39	Quentinus	18 añ. 38
Latinus	5	Egyptus sylvius	12 añ. 24	Procas	19 añ. 3
Eneas	6 añ. 3.	Lapis	13 añ. 28	Amulius	20 añ. 44
Alcanius	7 añ. 38.	Carpentus	14 añ. 13	Amitor	21 añ. 1.

T Remus Rbee vestalis virginis ex incognito patre filius & Romuli frater: hoc anno vna cum fratre auo suo Amitore in regno latinozum restituo: deinde interfecto vrbe vbi nunc est Roma sibi constituerūt ac condiderūt. Et dū vterq; noue vrbi de se nomen vellet imponere: in hanc concordia ex composito denenerunt: vt si quis faustius sumpsisset auguriū ex diuersis montibus: is nomen imponēt vrbis: Ex quo secutū fuit: vt sex vultures vidēt Remus hic: & duodeci Romulus: & cū plures vidisset Romulus: Romaz a se nuncupauit vrbe. Remus autē postea: quia sulcū loco muri signatum contra edictū Romuli superasset: seu aliam ob causam a Romulo iussu fecisset: a Fabio Romuli duce Remus hic cultro pastorali occisus est. Et in eodem loco vbi futuri muri vestigiū transgressus est sepultus fuit.

T Romanozum regni principium.

751

T Romulus igitur seu Romus: vt veteres asseruere Romani primus Romanozum rex: vigesimo quarto supra trecentesimo regni David anno: Olympiade autem septima: etatisq; sue anno primo & vigesimo paricidio prius perpetrato: regnoq; latinozum in confuso posito: pastorum non parua manu collecta vna cum fratre Remo iam dicto statim vrbe parua in solo nequaquam munito conditam: quam a se Ro 4448 mam nominauit: ibidem primum hoc anno regnare incipiens: teste Eusebio regnavit annis triginta octo Aderant tum eo seorsum & alia loca prius Urbis ipsius edificande menibus propinqua: videlicet Col-latia: antenne: Fidene: Lauinium: Lameffa: Janiculum: & alie huius generis vrbes: atq; alia quorundā edificia priuata: que postea in vnum collecta Romam effecere magnam: Hic itaq; (vt iam bis dictum est) vna cum Remo germano suo ex Rbea Vestali virgine a Marte: Scu (vt alijs placet) ab amulio patruo suo compressa natus est: Qui ideo Romus seu Romulus & Remus dicti sunt: q; Rumas: id est Lupe mammas emungere comperit sunt. Romulus autē hic licet turpiter natus esset: eius tamen indoles: vt Plutarchus ait nequaquam seruilis erat: sed quandam regiam magnitudinem ac probitatem preserebat. Eminēbat in eo natura facilis: & ad consiliū ciuileq; probitatez aptissimū ingenius: & inter cōmunia pecozū pabula & venationes ea maxime cuiq; de se prestabat: que potius imperatorio viro q̄ seruo aptiora videbantur. Et propterea contribulos suos: & quēcuq; ex infinito loco natū ad se contrahēbat: quā victū & consuetudine quadā liberali pre ceteris vtebatur. Ad in primis nequaquam ingenui hois officii esse ratus: si ocio aut ignauia torpescere animū sineret: cursando: venādo: predones profligādo: fures

diuidendum quippiã fuerit: maior diuidat: et minor eligat. Atq; loth elegit terram: que est posita circa iordanis fluenta non longe a sodomorum ciuitate: que tunc insignis erat: posteaq; a deo exterminata fuit: vt suo loco dicemus.

C Eliso abrae.

C Abraam itaq; et Loth quum hoc modo digressi essent: seperatim deinceps habitauerunt. Abraam scilicet in terra chanaã: hoc est iudeã: Loth vero in sodomis: cui apparens deus dixit ad abraam tertio. Respicies oculis tuis vide a loco: in quo nunc stas ad aquilonem et apud orientem et mare: quia oem terram: quam conspicias tibi dabo: et semini tuo vsq; in seculu: faciaq; semen tuum tibi q; barenam terre. hoc itaq; promissionis responso accepto. Inde migravit in terras iuxta quercum mabe: que est hebron ciuitas. Ipsa enim cariarhabe vrbis erat: que dicebatur cariarh: quod e ciuitas et Arbe quatuor: eo q; quatuor patriarche ibidem teste hieronymo scilicet abraam: isaac: et iacob: atq; adam sepulti fuerint. Ipsa enim hebron olim philistinorum metropolis fuit: et regu atq; gigantum habitaculu: postea regnante dauid ciuitas ipsa fugiuorum: et sacerdotalis fuit. Tpe autem diui hieronimi: vt ipse refert: viculus erat.

C Belchisedech regẽ salem viz quidem optimu et iustum hisde temporibus fuisse constat: qui etiam eam ob causam sacerdos dei ea in vrbe constitutus fuerat. Illum enim hebrei hieronymo testante Sem Noe primogenitu fuisse dixerunt: et vsq; ad isaac tempora peruenisse tradunt: hic itaq; primus salem vrbe: id est ierusalem condidit: de qua tractabimus quu de eius vltima euerfione a Tito facta: vt infra libro octauo patebit dicemus. Hic etiam abrae exercitui quum quatuor reges assyriorum expugnasset xenia ministravit: et multa rex abundantia simul exhibuit: hndixitq; abrae post victoria: q; subdidisset ei inimicos: abraam vobis date ei et decimas spoliory munus accepit.

C Victoria abrae o assyriory reges.

C Hisdem quoq; temporibus quinq; reges assyriory aduersus quatuor: qui habitabant in sodomis bellum indixere: qui conferta pugna sodomitas fuderunt. Imponetesq; assyriory reges sodomitis tributũ per xij. annos persolvere passi sunt: tertio autem decimo anno renuerunt. Quã ob rem exercitus assyriory super eos repente aduenit: et superatis sodomory regibus vniuersam diripuerunt asiam: et gigantuz subuerterunt generationem. Multosq; reges interficientes etiam innumerabilem pene populũ captiuuz duxerunt: cu quibus et loth captiuus ductus est: qui sodomia tunc aduenerat. Quo audito abraaz misericordia motus sup Loth nepotẽ suũ repete solatiũ ei ferre studuit: et. 318. vt scriptura ait: vernaculory suory exercitu cõgregato. v. post noctẽ sup assyrios irruit: et alios qdẽ occidit: alios pulsos expoliavit: et vniuersos captiuos cu spolijs redimes cu eis simul et Loth libauit: rex vobis sodomory quũ ad gratitudinis signũ spolia nõ nulla abrae obtulisset. Ipse vt erat ingens ai viroblata renuit: sed Loth tantũmodo cu suis recepit. Belchisedech at solimory ciuitatis rex: et sacerdos dei altissimi occurrens abrae grã egit: et hndixit ei: ac panẽ et vinuz abundanter obtulit: vt hntur gen. i. 4. Hac at victoria et captiuory omiũ remissionẽ qdaz tobeleũ principũ sumpsisse dicunt: qd Tobel idẽ e qd remissio: siue iniriũ: exinde tobeleus institutus e: v. d. 50. in. 50. qd tunc Loth quinquagenarius erat. Tobel. n. apud hebreos sũ Ensebiuz quinquagenarius annus appellat.

C Ismaelẽ at filiu abraã anno etatis sue. 88. ex agar egyptia Sare acilla genuit: a quo ismaelitaz genus: qui postea agarem: et postrema saraceni dicti sunt. Sara. n. abrae vxor: vt scriptura ait: v. 3. Gen. 21. quũ nõ haberet liberos dixit ad abraã maritu suũ: ingredere ad ancilla meã agar: si forte ex ea suscipias filios. Cũ que abraã ad eã ingressus fuisset statim cõcepit. Que se cõcepisse sciens sare õne sue iniuriã facere presupsit quasi rex foret filius ex ea pcreatus: post hec natus e ismael: que p in. xij. vite sue aũo circũcidi voluit. illũ at pmitus sara qd pũ filiu diligebat tan qd pnciparus heredẽ. Sz Isaac sibi nato ab eius amore declinauit: suasitq; marito abrae: vt euz cum matre in alia regionẽ trãsmitteret: qd et tãdẽ deo sic volente obtinuit. Qui quũ ad etatẽ puenisset Agar mater vxorẽ ei et egyptia diuixit: ex qua. xij. filios reges pcreauit: Qui oẽz terrã ab Euphrate ad mare rubru posita vsq; postea tenuerũt. Sunt at isti q gentẽ arabicaz sũ tribũ ab eis vocat: et propter virtutẽ eoz: et ppter abrae dignitatem.

C Sodoma et Gomora et alie assyrie ciuitates iusto dei iudicio funditus euerse.

C Sodoma et gomora atq; ciuitates alie aũo etatis abrae nonagesimo nono ob nepharij peccati vindictã a domino perhibentur succenit: solo Loth cum duabus filiabus ac vxore liberato. Eodem enim tempore

quū sodomite gloria & diuitijs abūdarent omnibus aduentātibus: & maxime viris iniuriā & contumeliāz faciebant. Quā obrem deus eoz̄ superbiā punire disponens eos cum vniuersa ciuitate delere: & subuere: ac vniuersam regionem simul exterminare fecit. Quibus quū tres angelos in similitudinē iuuenū viroz̄ misisset ad Loth virū perhumanū atq; benignū peruenerunt. Sodomite autē respiciētes innēculos nimio vultus decore fulgentes: & apud loth declinasse cognoscentes statiz̄ vniuersi ciuitatis viri ad domū Loth concurrentes eozum pulchritudini vjz & iniuriā facere conati sunt. Deus vero eozum improbitati indignatus alios quidem excecauit: & vlios pestifera morte damnavit. Tandem angeli Loth cum vxore & duabus filiabus ex tra deducētes. Deus misit gladium suum in ciuitatem suam & vniuersam cum habitato ribus suis concremauit. Vxor autem Loth quū descenderet: & contra angeloz̄ preceptum sepius ciuitatem respiceret: & eius curam habere videretur in statuam salis versa est. Quam quidem statuāz iosephus se vidisse contestatus est. Fugit autem loth cum duabus filiabus in segoz̄. Virgines eniz̄ omne genus humanū deficeret: vnde & ibidez̄ pater inebriatus: ex ipsīs duos genuit filios ex maiore moab ac si quis diceret filius ex patre: a quo moabite: ex altera vero amonite. he eniz̄ gentes in valle syrie habitauerunt. Et huiusmodi gentes ex Loth descenderūt: ut habetur gen̄. xix. Sodoma autem secundum isidorum regio erat: Que & pentapolis a quinq; ciuitatibus dicta. Quondam quidem vbertima: cuius nunc species & umbra ignis adhuc in arboribus cernitur. Poma quippe eo in loco virentia sub tanta maturitatis specie nascuntur: vt maximū edendi desiderū signant. Que si excerpūtur manu fatiscunt: fumūq; exhalant. Vbidez̄ eniz̄ mare mortuum inuenitur: quod ab ierusalem stadijs ducentis distat: & indecam palestinaūq; pariter & arabia dīsternat.

C Inventa itaq; illa impia sodomozū ciuitate Abraā centenarius diuino iussu saram cognouit vxorem: q̄ concipiens anno expleto filium peperit: quem & iussu domini vocauit Isaac: significans gentes magnas ex eo futuras. Quo nato die octavo circumcidit carnem prepurijs eius. Gen̄. xi.

Isaac
191

Isaac itaq; abrae filius vir deo carus & multa eius prouidentia dignus: & post patrem valde longeuus: & ipse sexagesimo vite sue anno geminos videlicet Jacob & Esau ex Rebecha vxore filia batuelis genuit filios. hunc autem quum pro singulari munere dominus abrae in senectute concessisset: ipsum quum esset vnigenitus pater summe diligebat. Ipse etiam ad amoz̄ suum atq; fauorem parentes prouocabat: eo q̄ omni bonitate & virtute studeret: & parentum suozum maximāz haberet sollicitudinem: ac etiam effectum circa dei cultum: hunc itaq; quum quinq; & viginti esset annozum pater Abraam deo sacrificare voluit: & quū ad cedem & ad altare pariter intrepidus accessisset hortatus est patrem dei precepta in eo forti animo explere dicens: pater mi nequāq; istum esset: vt initio quis nasceretur: si dei & patris iudicium esset refutaturus: aut non se monstraret amborum voluntatibus promptum: quando liceret solo patre hec volente facere: si non obediret esset iniustum: hoc dicens presto & voluntarie accessit ad altare. Quod quidem opus statiz̄ infirmatum est deo impediēte. Hīs gestis quum isaac quadraginta esset annozum patre sic volente Rebecham duxit vxorem: que post mortem abrae geminos in vtero concepit filios: cuius venter quūz nimium intumesceret hecitantē consulit deum: cui respondens dixit ipsam geminos vno partu esse parituras: qui gemini omnibus in gentibus essent nominati. Ediditq; vno partu geminos filios. Quozū prior: vt sacra historia tradit: a capite vsq; ad pedes hirsutus erat: quez̄ iunior egredientem tenebat planta: Isaac autem seniozem precipuo amore diligebat: quē ob pilozum multitudinēz vocauit Esau. Jacob vero iunior charior erat matri. Hic autē Isaac sicut & pater fame preualente ex chanaanica descendit in egyptū: vbi & ipse mentitus est Rebecaz̄ soroz̄ suā esse: ibi quippe ab Abimelech geraris rege multa pertulit: a quo etiaz̄ expulsus: tandē in chanaanēz̄ regressus est: vbi quūz senex & cecus effectus fuisset: incertusq; quando moreretur: vocauit ad se filium suū Esau: cui mandauit ad venandum egredi: vt dum quippiam caperet ex eo sibi cenā prepararet: qua demum sumpta: eidem benedictionez̄ paternaz̄ impenderet. Quo ad venationem egresso. Pater que Jacob magnopere diligebat suavit ei: vt benedictionē Esau surriperet: quod & factum est: vt habetur Gen̄. Jacob vero vltionē Esau metuens suadente matre mesopotamiam petijt: vbi & duas Laban auunculi sui filias accepit vxores: videlicet Rachel & Lyam: ex quibus duabus octo genuit filios legitimos: quatuor autem spurios ex ancillis suscepit. Quibus genitis venit i ciuitate ebron inter chananēos positam: vbi & Isaac plenus diez̄ comorabatur: qui & non multo post q̄ filius Jacob ex mesopotamia venit: supernixit. Defunctus autem est isaac vir omni virtute plenus quum vixisset octuaginta quinq; annis: quez̄ iacob & esau filij cum vxore in ebron sepellere: vbi erat sepulchroz̄ parentū suoz̄: vt habetur Gen̄. 35. hic sicut & pater: deum nouit: q̄ in sapientia consistit: eumq; toto corde coluit: quod iustitie tribuitur. Et propterea iure iurando dedit illi dominus gloriā in gēte sua: & crescere illūz̄ quasi terre cumulū fecit: & eius semen magnopere exaltauit.

3284

1894

C Aralius quintus assyriozum rex post Niniam anno a natiuitate isaac vigesimo primo regnare cepit: & regnauit annis quadraginta.

C Egidius sextus sicionyoz̄ rex Thalesone patre defuncto anno a natiuitate isaac. 22° regnare cepit: & regnauit annis. xxxiiij.

3305

C Cretensium regni principium.

335 **C**res siue orion demogorgonis: vt quibusdam placet: filius primus crete insule rex: vt Eusebius scribit anno a natiuitate isaac. xxix. apud eandem insulam regnum suscepit: et a se cretam nominauit. primo nante: vt quidam volunt a celi temperie aerea dicebatur: postmodum Bacoronefon: id est beata insula: alij autem a creta hesperidis filia denominatione accepisse eam dicunt. Hic autem Cres: vt non nulli tradunt: vnus curetum fuit: a quibus postmodum Iuppiter tertius absconditus fuit atq; nutritus: Qui curetes gnosum ciuitatem et Cybelis deorum matris templum in eadē insula condiderunt.

1886

Creta itaq; insula nunc venetis subdita: sicut Aristoteles libro politicorum secundo scribit: videtur ad principatum grece fuisse nata ac preclare sita: cuncto namq; iminet mari: quum fere greci omnes circum mare sint positi: Abest: inquit: modicus a peloponesso: que est archadia: in medio enim mundi esse dicitur. Nam illi a septentrione egeus mare est: et ab occiduo ioniu seu myrteum: que europe sunt maria: a mane autem est illi icareum mare atque egyptium: que asiatica maria sunt. Et a meridie deniq; et occiduo aphro abluitur ponto. Hec enim vt Isidorus in. xiiij. etimologiarum libro cap. sexto scribit quondam centum insignibus urbibus insignita fuit. Ipsaq; p̄ma remis et sagittis valuit. Studium quoq; musicus ab ideis dactilis in ea ceptus fuit. Capris copiosa est: ceruosq; agitat lupos et vulpes: aliaq; ferarum noxia nusq; gignit: Serpens ibi nullus: nulla noctua ibi inuenitur: et si inueniatur statim emoritur. Sunt etiam qui dicant eam creatas appellatas a tenaci terra: que creta appellatur: quia ibi melior comperitur. et fortassis sanior opinio.

C Sare obitus.

332 **C**Sara abrae vxor anno a natiuitate Isaac filij sui trigesimo septimo quuz annos centū et viginti septē etatis haberet in chanaaz ciuitate ebron defuncta est: ibidemq; permittentibus chananeis sepulta. Sepulchrum autem eius publice factus fuit. Abraam emente agrus siclis quadringentis a quodam ciue ebron nomine vt patet Gen. vigesimo tertio. Ibidem quoq; abraam sepulchra sibi et successoribus suis delegit. Beceus quippe annis abraam vir suus eam precedebat: sic ipse quando sibi ex illa promissus fuit filius: sicut ipsemet dixit. Si mihi annorum centus nascetur filios: et si Sara nonagenaria pariet: vt habetur Gen. decimo octauo. Et actis deinde tribus annis quadragenarius isaac Rebecchā Hatuelis filiaz quadragenariaz duxit vxorem: Et autem illam duceret missus fuit seruus ab abraam patre in mesopotamiaz: vt patet Gen. 24.

1878

C Cethure nuptie.

CAbraaz vero magnus ille pater Sara vxore defuncta adiiciens cethurā duxit vxorem: ex qua: vt premisus est: et filij sex nati sunt: viri quidem validi et sapientia canti: quos omnes ab Isaac filio legitimo separauit: et dona omnibus prebuit. Hi omnes Trogoditen et phenicem atq; arabiam apprehenderunt: videlicet in quantum in mare rubrum pertingit: De hac autem Cethura varie sunt doctorum opiniones: vtrum ipsa agar ancilla fuerit an alia: hebrei ceturaz asserunt nomen fuisse appellatum: quod interpretatur copulatā quam Agar fuisse affirmant: que de concubina post sare mortem transiit in coniugium: ne si senex aliam q̄ prius cognitam duceret nouis nuptijs lasciuire uideretur. Unde de eo diuus pater augustinus decimo sexto de ciuitate dei cap. trigesimo quarto sic intulit dicens. Quod autem abraaz post mortem sare cethurā duxerit vxorem: absit a me vt incontinentiam suspicer: presertim in illa iaz etate et in illa fidei sanctitate. huius autem cethure liberi a nomine libere se appellauerunt: id est saraceni: qui primo (vt premisum est) tragonitidem et phenicem: atq; arabiam vsq; ad terminos rubri maris possederunt.

CAfer autem sicut Iosephus in primo antiquitatum libro cap. 23. refert: ex his natus est: qui primo castra fixit in libya regione: quam posterī africanam ab illo dixere.

CAfricana igitur regio ab afer predicto sic dicta plures in se continet provincias: occidentalē videlicet ethiopiae partem: Libyam: tripolim: numidiam: et mauritaniam. Ethiopia preterea tres continet partes: quarum prima occidentalis motuosa est: q̄ ab atlantico monte cellissimo p̄cedit vsq; in egyptus: cuius media pars barenosa perhibetur. Tertia vero: que orientalis pene deserta est: et inter australem oceanum et nilum fluuius situatur habens ab ortu mare rubrum. Dicta est ethiopia a calore populorum: quos solis vicinitas torret continetq; monstrosos homines garamantes et trogoditas: de quibus Herodotus libro historiarum quarto. Et post eum Franciscus petrarcha in sua aethiopia multa commemorat. hi trogodite cursu ceruos superant. Quorum aliqui propter nimiam feruorem maledicunt soli. Alij serpentes comedunt: alij leones et pantheras venantur: Alij specus cauant et inhabitant: ignes ibi in nocte videntur. Satyri quoq; apilos: gameleum et basiliscus: cameli: pardis: et dragones ibi inueniuntur. In africa etiam fons est: cuius aqua potata canoras reddit voces.

334 **C**Adineruaz cantatissimā poetarum omnium mulierem secunduz Augustinus in primo libro de ciuitate dei capitulo octauo anno etatis Isaac quinquagesimo octauo apud tritonidē lacuz apparuisse dicit: ex cuius nomine et ipsa postmodum Tritonia appellata est: hec etiam Pallas dicitur a pallante theatie insula: vbi nutrita fuit: siue a pallante gigante: quem interfecit. Hec quippe iouis primi primogenita fitu: que apud

578

rudes afros quum multa ante non cognita repperisset non soluz afri: sed & greci eaz ab: s: q: matre ex ionis cerebro genitaz credidere. Que ideo: vt Augustinus inquit: tanto procliuus dea credita fuit: quanto eius origo minus innotuit. Ipsa eniz primo lanificiuz omnibus antea incognituz adinuenit. Nam ostenso quo ordine purgata lana: & dentibus ferreis pectinata: atq: colo filata: etiam textrinum excogitauit officium. In cuius opificij laude: pugna illa insignis eiusde: & aragnes colophone recitatur. Unde & lanifices postea: fullones: tinctoroz: textricesq: puella teste Suidio tertio fastozum libro eius festum religiose celebrare ceperunt. Usus insuper olei eo vsq: mortalibus incognitum hec ipsa inuenit atq: docuit. Quod quidem quia multuz utilitatis atticis populis attulit ei aduerius neptunuz in nominandis a se athenis attributa victoria fuit: volunt etiam ipsius fuisse opus: quum iaz quadrigarum prima repperisset vsu ferrum q: in arma arte conuertere: armis corpus contegere: aciem bellantiuz ordinare: & leges omnes: quibus ea tur in pugnaz edocuisse. Id eniz Cicero in tertio de natura deozum libro testatus est. Et propterea a nonnullis Bellona vocata est: soroz scilicet & auriga martis: dicunt insuper eam numeros inuenisse: & in ordine: quez in hodiernuz vsq: seruamus eduxisse. Ceteruz eaz tibias: seu pastorales fistulas prima composuisse multi credunt. His enim ob tot compertis prodigijs deitatz largitrix antiquitas eidez sapientie nume attribuit. Et ideo: vt Cicero vbi supra ait: Ipsa eadem sapientie dea: & artium omnium inuentrix dicitur. Tandem quuz eius virtutis fama & numinis reuerentia longe lateq: diffusa fuisset tantum illi antiquoz error: vt per vniuersam fere terram in eius honorem templa multa construerentur: & sacra celebrarentur: eoq: vsq: conscenderet vt in capitolio Romaz penes iouem patrez eidē cella dedicaretur. Huius autē templum milesios fuisse admirandum herodotus historicus scribit: quod postmoduz ab Alitate viro iniquissimo absumptum fuit.

C Minervas quinq: fuisse inuenimus primaz hanc ionis filiam & apollinis matrem. Secundaz nilo ortaz quaz egyptij saletem dicunt. Tertiam ex ioue secundo natam. Quartā iue tertio & Corsee oceani filiam: quam archades Corion nominant quadrigarum inuentricez. Quintaz pallantis filiaz: que patrem interemisse dicitur virginitatem suaz violare volentes: Cui pennarum talaria affigunt. Sunt in nonnulli grauissimi viri: qui asserunt non huius prime Minerve: s: pluriuz: que dicta sunt fuisse comperta.

C Solem primuz ionis primi filiu: & minerue predictę germanuz hac eadaz tempestate fioruisse Tullius dicit virum vtq: insignē ac splendidum homine: & ingentis regijq: animi preclaruz. Quem ob ingentes virtutes: vt aliquo modo nomine generoso nobilitarent euz taz claro nomine declararunt. Putabant eniz veteres a Them: orb gigante seducti: primaz rerum causam igne: esse: & propterea illi nobilius nomen sole dare non poterant: seu q: euz celestes putarent homine: seu domini e celo venisse ratione profunditatis ingenij: seu quia illi natura igneam viderent more ignis semper ad alta tendentem. Sunt tamen qui volunt hunc Apim eius fratres fuisse: eo q: loco solis ab egyptijs cultus fuerit. Sed certe alius fuit ab api.

C Diana prima huius solis soroz & ionis primi filia: & ipsa tempestate hac in precio fuit: de qua Tullius: vbi de natura deozum scribit multa commemorat: & dicit eam non ionis filiam: sed ascriptitiaz fuisse. Hanc tamen eā nō esse dicit: quā poete insignē virginitate perpetua voluer: quuz legatur hanc ex Mercurio liberari & proserpine filio pinnatuz concepisse cupidinem.

C Eurimachus Thalesionis regis filius sextus sicyoniuz rex quinquagesimo sexto natiuitatis Isaach sicyonijs regnare cepit: & regnauit annis. 45.

C Argiuzum regni exordium.

585

Isachus oceani & terre (vt aiunt) filius testibus Augustino & Eusebio sexagesimo a natiuitate Isaach anno apud argos in thessalia primus regnare cepit: & regnauit annis quinquaginta: a quo inachus achaie grandis fluius nomen accepit: qui & argolicuz: vt pomponius ait: psecat tractuz: Hic duos post se reliquit filios: videlicet Isides postea egypti reginam: & phoroneuz eius successorē. Id vero regnu: durauit annis. 544.

3344

A Argos itaq: ab vrbe nomen accepit: & ab ea vniuersa prouicia: que argos thessalia siue pelagia nuncupatur: & eaz boherus argos pelagicum nominat. Eum enim plinius libro quarto naturalis historie a phoroneo ipsius inachi filio: & successorē condituz fuisse dicit. De quo Lucanus in sexto: Ubi nobile quondaz Nunc super argos arant. Aliud vero argos est in attica non longe ab athenis. Et aliud est restē etiaz plinio libro quarto in achaia hippiu: cognominatum supra locum lerne a mari octo milibus passuum distans: a quo regiuncula argos & greci ipsi argui sunt cognominati.

C Balus qui & Xerxes sextus assyriozum rex anno sexagesimo primo vite Isaac assyrijs regnare cepit: & regnauit annis triginta.

Jacob

Jacob autem patriarcha vir quidem sanctissimus ex isaac natus: & ipse post annum vite suo nonagesimum Joseph ex rachel vxore genuit filium: vt habetur Gen. trigesimo. Quo nato superuixit annis quinquaginta sex: & tandem in egypto mortuus est. Hic est ille patriarcha vir sanctissimus: de quo iesus filius Syrach laudando promulit dicens. Benedictionem omniuz genitium dedit illi: & testamentum suum confirmauit super caput iacob. Cognouit illum in bene-

3345

1854

dictionibus suis: et dedit illi hereditatem et diuisit ei partem in tribubus duodecim: et conseruauit illi ioseph uirum misericordie inuenire gratiam in conspectu omnis carnis. Hic itaque iacob surrepta benedictione Esau fratris sui senioris quum pro uxore ducenda Mesopotamiam profectus fuisset quatuor uxores sortitus est. Non ex libidine quidem: sed quum una pro altera ei ab auunculo supponeretur: supposita quidem: quoniam ea innocenter usus fuerat: ne ipsam ludibrio habuisse videretur in uxore duxit. Et qui alex mundus prohibebat quin plures uxores multiplicande posteritatis causa haberi possent. Jacob accepit illam: cui vni coniugij futuri spem fecerat. Que scilicet Rachel quum sterilis esset ancillam suam: de qua filios suscipere marito contradidit. Quod et Lea eius soror: quauis multos peperisset filios: quoniam proles cupiebat multiplicare similiter effecit. Fuerunt igitur huic iacob uxores quatuor: Lea videlicet et Rachel sorores. Bala et Zelpha: non quidem ancille sed subdite. Et quibus duodecim genuit filios. Ex Lea natum maiore sex suscepit. Quorum nomina sunt hec.

Judasa a quo regia tribus descendit: et deinceps dominus noster iesus christus.

Ruben qui perdidit primogenitum	Ex Rachel autem	Ioseph et Benjamin.
Simeon et	Ex Bala	Dan et manassen.
Leui a quo leuitarum genus	Ex Zelpha.	Asser et Sath. Et hi omnes fuerunt patriarche: qui quum vendidissent ioseph fratrem suum: tandem in egyptum sub ditione sua venientes omnes ibidem feliciter cum eo conuenerunt et ipsi mortui sunt: quorum corpora posteri in ebron repositantes sepellere.

3375 **C** Armanitres septimus assyriorum rex primo et trigesimo anno etatis iacob post Xersem seu Balcum assyrijs regnare cepit: et regnauit annis. 38. Quo regnare incipiente locutus est dominus ad Isaac patrem iacob ipsique eadem que patri duo illa promiserat pollicitus est scilicet dare terram chanaan: id est indeam semini suo: ac deinde in eius semine benedictiones omnium gentium Gen. 26.

3394 **C** Phozoneus inachi argiuorum regis filius (vt Eusebius scribit) anno etatis iacob quin quagesimo patre defuncto argiuis regnare cepit: et regnauit annis sexaginta: homo sane insignis et sapientia industriaque conspicuus. Qui vt diuus pater angustinus decimo octauo de ciuitate dei ca. tertio scribit prius grecie leges dedit: et sub iudice causas agi instituit. Et propterea a iuris ciuilibus periti dicunt eum locum: quem forum dicimus: in quo scilicet iura redduntur ab eo forum denominari: hunc Laetantius dicit inuoni primum sacrificasse. Eius autem filios egyptum atque nioben fuisse Eusebius dicit.

C Phogocus phozonici ipsius germanus vir quidem doctissimus: et ipse tempestate hac floruit: qui: vt Eusebius refert tempora per menses et annos et numeros obseruare docuit: et ad deos colendos sacella et aras primus instituit atque inuenit: vnde et post obitum eius predictorum consideratione tanquam deus veneratus est: et ad eius tumulum confestim templum constructum fuit.

C Isis cui antea io nomen fuit Inachi regis filia et phozonei soror his temporibus non solum ob regiam dignitatem adeptam: sed etiam ob multarum virtutum prestantiam insignis habita fuit: propter quod egyptiorum sanctissimus et venerabile numen fuit. Hec enim quum inachi regis vnica femina esset a ioue secundo uero coprexa fuit: que ob patris metum impulsam acceptis quibusdam amicis suis nauem conscendit: cui vacca insigne erat: et prospero uento ex achaa in egyptum transfretauit: et ibidem desiderio suo satisfaciens constitit: ibique quum comperisset rudes et inertes populos humanarum rerum omnino ignaros: ac bestiarum ritu uiuentes: regnum cupidine agitata non absque magno labore et industria illos primus terras colere docuit: culturaque semina committere: et tandem fruges collectas in panem conficere. Insuper vagos homines: et semi siluestres in vnum reduxit: quibus legibus datis ciuili more uiuere docuit. Et quod longe prestantius fuit litteras idiomati conuenientes caracteribus adinuenit: et eas eis docuit. Que quum mirabilia insuetis: et indoctis hominibus visa fuissent. Eam non ex grecia venisse dixerunt: sed e celo lapsam crediderunt. Et propterea diuinos honores statim instituerunt. Sed ea mortua etiam dyabolo fallente in tantam venerationem euasit: vt non solum apud egyptios singulis annis sacra instituerentur: sed etiam apud Romanos atque alios multos templa pregrandia illi construerentur. Huius autem preclare mulieris Isis vir fuit: qui cum eadem iside multis annis (vt suo loco dicemus) imperauit. Sunt tamen qui dicant huic Isidi Theglorum quendam fuisse virum: et ex ea suscepisse Epaphum: qui egyptijs postea regnauit. De ea enim veteres poetre finxere multa: que ad historiam dicere non attinet.

3400 **C** Ceres prima Celi filia secunda his temporibus apud siculos veniens maximo in precio fuit. Hec quippe quum Sicano siculorum regi coniugio copulata fuisset: ibidem tanto ingenio valuit: vt et ipsa quum agrorum excogitasset cultum prima apud siculos boues domuit: et iugo assuescere docuit: et aratro adiuuente cum vomere terram sulcis proscindit: et semina tradidit: que quum in segetem excreuissent collectis spicis flabellis separare: et molis terere: ac panem conficere docuit: quum antea homines glandibus et pomis siluestribus sustentarentur. Ob quod meritum quum mortalis femina esset eam deam frugum arbitrati sunt et eam diuinis honoribus extulere. Huic autem vnica filia nomine proserpina ex ioue secundo fratre fuit. Que quum ab Ercho molossorum rege rapta fuisset eam mater maxima maris perturbatione diu quesit

nit: que res maximaz fabulatoribus occasionez prebuit.

C Altera quoqz ceres apud eleusiz attice regionis ciuitate fuit eiusde meriti apud suos clara: Cui Triptolo-
moms postea obsequiosus: vt mox dicetur: extitit. Ambe quippe deitatibus z honoribus extulere.

149i

C Bolocus octauus assyrioz rex anno etatis iacob .64. fm Eusebium assyrijs regnare cepit: z regnavit 3408
annis. 35.

C Thessalozum regni principuz.

Thessalus Creti regis filius (vt Eusebius refert) anno etatis iacob .64. in thessalia regnare ce-
pit: que prius teste plinio quarto naturalis historie li. Emonia dicebat: z ab ipso postea thessa-
lia appellata fuit. Ea quippe grece regio est: que sub ar tica coprehendebatur: que (vt fama e)
olim lacus fuit a montibus vadiqz conclusus. ipsa enim: vt herodotus scribit: ab oriente pe-
lion montem habet z coniunctos colles a septentrione olympum: ab occidente pyndum: a me-
ridie orbzym: in quozum media concavitate thessalia ipsa concluditur: per quaz quinqz princi-

pales fluuios decurere dixit: videlicet penem: apidanuz: oenochonuz: enipbeum z parmisuz: qui postea
in vnuz iuncti per vnicum tantum transitum in mare decurrunt. Et solius penei nomen detinet.

1719

C Jacob patriarcha hoc anno primogenitis a fratre suo Esau epris surreptaqz eius benedictione iuxta ma-
tris cosiliuz in mesopotamiaz syrie ad auunculum suuz Laban ex chanaanica descendit: vt patet Gen. vige-
simo octauo: a quo libentissime susceptus gregi suo prefecit: pro cuius quidem mercede Rachel filie suez 420
nuptias exposulauit. Cui Laban puella nuptias cum gaudio repromisit: z septez annos ministrare com-
promisit. Temporeqz transacto poposcit Jacob nuptias: cui Laban annuens dum nox supervenisset Ja-
cob ignorate alteraz filiarum nomine lyam ei collocavit seniore quidem z aspectu indecoram. Qui mane de-
prehendens iacob de iniustitia apud soceram conquestus est. Qui necessitati veniaz exposulans amante
Rachel post septem alios seruituris annos repromisit. Quibus annis preteritis ipsam optataz Rachel vxo-
rez accepit: ex quibus duabus octo genuit filios legitimos z ex ancillis quatuor in .xx. annis.

174i

C Ruben iacob primogenitus hoc anno qui est octogesimus quartus vite Jacob in mesopotamia syrie ex 428
Lya vxore primo nascitur.

3435

C Biluuiū particulare per maximū anno etatis Jacob primo z nonagesimo secundū Orosius in achaia ter i 64
ra attica fuit: Quo tpe in loco regnabat Ogiges rex.

C Eleusis ciuitas eodem anno in insula Thera sub euboea iuxta atricam terraz haud longe ab athenis ab eo-
dem Ogige rege condita fuit: a qua postea tota insula Eleusina vocata fuit. Hunc autem procius deserta
habetur.

C Triptolomus autez rex eleusi sue Celoi z Menaline filius ea in vrbe haud molto post natus est. Ad que
quom Ceres querens proserpinaz filiaz deuenisset: z eum in cunis dormiente patre z matre inuenisset: vl-
tro se altricez infantulo obrulit: Atqz euz gremio sustulit illa suo Arreproqz eo ter manu mulsit: ac tria ca-
rima: vt Quidius ait: volensqz ceres paruulum imortalez facere: interdum lacte diuino nutrebat: noctu-
qz clam igne obruebat: atqz ita preter naturaz puer crescebat. Quod quuz miraretur pater elaz nocturno te-
pore obseruasit quid in puerum nutrix ageret: z quū vidisset eum igne obrui exclamauit dicens. Quid a-
gis: membraqz ab igne rapit. Cui dea dum non vis inquit scelerata fuisti Irrita materno sunt mea dona
metu: Iste quidez mortalis erit sed primus arabit: Et seret z culta premia tollet humo. Ei quippe scilicet
Triptolomo Ceres tria hec beneficia contulit. Hic igitur cum tempore ingentis penurie a concursu po-
puli patre Eleusio occisio quia pereūt fame plebe filium abunde aluisset aufugit z longa nau: cuius ser-
pens erat insigne ad exteras gentes abiit: ibiqz frumenti copia quesita in patriam redijt: ex qua Celoi: seu
lynceo pulso in regnuz paternuz restitutus est: z non soluz restitutus: alimenta restituit subditis: sed etiaz
facto aratro illos docuit terram colere: ex quo Cereris alūnus dictus est. Eam ob rem dicunt euz in par-
tibus atticis vsuz frugum primū adinuenisse.

C Joseph vir castissimus atqz humillimus anno primo z nonagesimo etatis patris sui Jacob ex Rachele
vxore Laban filia in mesopotamia syrie finitis quatuordecim annis: quibus pater suus Jacob pro vxori-
bus suis seruierat natus est. Quibus expletis Laban socer suus fedus cum eo pepigit: qz quicquid variū
in grege soceri sui nasceretur: id merces sua esset. Quam ob rez Jacob virgas virides tulit: scilicet pople-
as: amygdalinas: z plantaminas: quas per loca decorticans in aquaruz canalibus in ipso coitus seruoze an-
te conspectum ouiu posuit: vt sic tales conciperent fetus: quales ymbraz ascendentiuz arictuz in aquaruz
speculo videbantur: vt autez omnes fetus varij coloris fierent: z ne dolus deprehederetur in verno conce-
ptu virgas ponebat: in serotina vero admixtura non ponebat: hec vero habentur Gen. trigesimo: hāc ob

rum comestoz dixit: Jacob nouam scropham comentatus fuisse: qua naturam arte quadaaz na-
turali pugnaret.

Joseph

1465

Joseph itaqz hic patriarcha castissimus z desiderioz vir: z ipse su toto centum decem annis
vixit: z i egypto ex aseneb filia Putifariz sacerdotis vxore duos genuit filios Adanassen sci-
licet z Effraim. Hic ab adolescentia quuz forma pulcherrimus haberetur: atqz animi virtu: z 434
te z sapientia alios fratres precelleret: pater eum amplius alijs filijs diligebat: Cui siue patris

vislectio siue somnia maximuz fratruz concitauit odiuz. Nam quuz duas visiones vidisset: et patri fratribusq; cunctis rettulisset: multa in se conflauit inuidiaz: quam ob causaz quindecimo etatis sue anno a fratribus in egypto venditus est: indeq; vite sue triginta annis exactis coraz pharaone stetit: et eius somnia interpretans prenunciavit septez annos ybertatis futuros: quoz abundantiaz: septez alij sequentes anni steriles cōsumpturi erāt: et propter hoc rex cum e carceribus liberauit: in quibus eū conecerat integritas castitatis: Ipsumq; egypto p̄ficiens per annos octoginta purpura vestitus: et corona coronatus in curru aureo incedere fecit: et quum virtute omni admirabilis esset: omnia ratione disponebat: et potestate concessa omnibus in rebus humiliter utebatur: que res: huiusmodi felicitatis apud egyptios causa fuit. Hunc autē ioseph quuz pater suus iacob oēs filios suos benedictionibus suis benediceret: vt habetur Gen. 49. maximis p̄conijs p̄tulit: quia maloz memoriaz circa fratres suos non habuisset: sed potius i eis benignissimus fuerit: et bona pro malis p̄tulit: dixit filius accrescēs ioseph decorus aspectu: filie discurreūt p̄ muruz exasperauerunt euz: et iurgiati sunt: inuideruntq; illi habentes iacula: dedit in forti arcus eius: et dissoluta sunt: vincula brachioz eius per manus potentis iacob: inde pastor egressus est lapis israel: deus patris tui erit adiutor tuus: et omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper: et benedictionibus abyssi iacens decorsus: benedictionibus yberuz et yluue. Benedictiones patris tui confortate sūt benedictionibus patrum eius donec veniret desideriu colluz eternoz. Fiant inquit in capite ioseph et in vertice nazarei inter fratres suos hec ille. Joseph itaq; post q̄ in egypto octoginta annis ita regnasset completis centuz et decez annis in egypto mortuus est. Ossa vero eius nouissime quando hebrei egressi sunt ex egypto in ebananeaz hoc est iudeaz reportauerunt: sic eniz eos adiurauerat ioseph q̄do mori debuerat.

3435 **C** Esopus nonus sicyoniorum rex anno primo etatis ioseph sicyonijs regnare cepit: et regnauit secunduz 1764
Eusebium annis. 47.

3445 **C** Balcus nonus assyriorum rex et ipse decimo anno vite ioseph assyris regnare cepit: et regnauit secunduz 1654
Eusebium annis. 52.

C Iuppiter secundus Celi seu celij nonus filius his temporibus apud archadiam: ubi natus erat ob ingenia facinora clarus fuit. Cuius gesta non certum habetur an sua an potius primi vel tertij fuerunt iouis: eius tamen hoc gestum fuisse tradunt: q̄ lycaonem archaduz regem in p̄lio vicit: et regno priuauit: eo q̄ humana corpora in conuiuijs misrabat: Quam ob rez ipse de iniquo et pessimo rege vltionem sumpsit: et ob hoc primū apud suos iuppiter vocari ceptus est. Sunt tamen qui dicant id gestum fuisse a Lysania primo ioue. Undeq; ex archadia atenas digressus maximo i honoris culmine habitus fuit: eo q̄ aduersus Celum: qui Latonaz stuprauerat ingens habuerit bellum: quo superato maxima cum gloria atenas redierit: vbi ioui primo bouem imolauit: et multa ad laudabilem ciuitatez spectantia apud eos instituit. Quibus ex causis iuppiter cōmuni omnium consensu vocatus est. Huius tamen tempus nullus historicus p̄fixuz apponere p̄sumpsit: licet nos huic loco ipsum apposuerimus. Quindecim enim filios hunc genuisse constat. Quorum prima diana: Secundus Apollo: Tertius Titus: Quartus bacchus: Quintus amphion. Sextus Cethus. Septimus Calatus. Octaua Pasythea. Nona Eglyales. Decima Euphrosine. Undecimus Lacedemon. Duodecimus Tantalus. Tertiusdecimus Hercules. Quartadecima Minerva: et vltimus Arbas.

C Vulcanum primum huius iouis fratrem tempestate hac flouisse dicunt: licet Eusebius noster tempore isaach cum fuisse dicat: De quo nil aliud habemus nisi q̄ ex minerva neptis sua predicti iouis filia apollinem genuit primum. Sui enim hic igneus et inexhausti amoris vir. Tres enim vulcanos fuisse legimus. Hunc primum. Secundum saturni filium: de quo latinus dicitur. Tertium Auli filiu.

3457 **C** Apis quem Osirim egyptij dicunt quartus argiuorum rex decimoseptimo anno vite Joseph post patrem arginis regnare cepit: et regnauit annis quinque et triginta. Hic apis ionisa ex Aiope phoronei filia filius fuit: qui cum phoroneo auo in regno successisset: et per quinq; et triginta annos imperasset: et Agilauz fratrem in regno p̄fecisset: ipse cupiditate glorie: et amplioris regni captus ad egyptios transfretauit: et obtento regno ibidem Isidem regnantem virginem inachi olim filiam matr monio sibi copulauit. Qui et ipse sicut vxor Isis quum rudes homines multa docuisset: et potissime vini vsium loco dei haberi ceptus est dicente Tibullo.

Primum aratra manu solerti fecit Osiris:

Et teneram ferro sollicitauit bimum.

Primum in experte commisit semina terre.

Pomaq; non notis legit ab arboribus

Hic docuit teneram palis adiungere vitem.

Hic viridem dura cedere falce comam.

Et alia multa que idem de Api p̄sequitur. Sed tandem teste Seneca libro: quem de sacris egyptiorum composuit a Typhoeo fratre occisus atq; membrisatim discerptus fuit: vinq; ab Iside vxore quesitus: et po-

stremo inuentus in maximos proripit luctus: atq; ita egyptijs ob mariti membra cōperta placata est: et lo-
cum ubi ea inuenerat grece phyalas dixit: quod latine amicas dicimus. Et cōfestim ad sepeliendum se ac-
cinxit: locumq; comperit et elegit pro illius sepultura tutissimuz: et difficillimi transitus: hoc est insulam aba-
ton quā inaccessibilis interpretat: eo q̄ sit in palude iuxta memphim limosa. In eo quippe loco illuz sepelli-
nit: et paludem stygem hoc est merorem vocari noluit. Nec ad illaz insulam queuis accedere posse statuit
nisi certis diebus et quibusdam limitatis. Siquis forte ea in palude deperisset: nec cadauer reperiri posset.
Multa quippe annis egyptij quedam sacra officia ei exolvebant. Sed quum deinde eisdem egyptijs ap-
parere cepisset bos instar numinis putarunt illum Osirim esse: et vt deum adorare ceperunt. Et commuta-
to nomine illum apim vocarunt: hoc est bouem. Sic enim bos egyptiorum lingua Apis nūcupatur. Nā
teste Plinio octauo naturalis historie. Bos insignis ex improviso illis appareret: quem certo detinēt tempo-
re et adorant: Et vt nonnulli ferunt per annum illum detinere consueuerunt: alij per decenium dixerunt:
Deinde referentibus quibusdam auctoribus et quammaxime Plinio ubi supra statuto die sacerdotes il-
lum in sacro fonte sumergunt. Quo extincto: mox aliter non sine publico luctu queritur. et donec aliū inue-
nerit ad instar isamerent: Sed non diu queritur: Quem compertum centum Antistites Memphiz cū
puerorum gregibus populoz: et omni musicozuz genere prosequuntur dicente Tibullo: Te canit atq; suuz
pubes miratur Osirim: Barbara memphitez plangere docta bonez: et Quidiuz in. viii. metra. nunq̄ q; sa-
tis questus Osiris: Semper eniz perdunt semper: et inueniunt Quo sane inuento populos mira applau-
dēs leticia magna cum voce salutat. Diosdorus Siculus historicus varias et longas diuersaruz nationuz
Osirisq; atq; isidis. Theologias retulit. quas si quis videre cupit apud illuz varijs in libris videre poterit
Hic autem Memphim urbem dignissimā in Egipto condidit: Et alia multa: que enarrare longum esset:
Hic apud Egiptios tanta veneratione habitus fuit vt si quis post mortez illuz homines fuisse dicere pre-
sumpsisset ex iustitudo publico capite puniri decreuerunt: et ob id in quibuscunq; templis erat eius simula-
chroz digito labijs impresso: qui admoneret silentium. Quis preterea bouis: quem serapim arbitrabant
egyptij caput inde deirantes in eremo loco dei coluerunt. Venerabatur preterea apud alexandriam egi-
pti mirabilis cultu. Illumq; apim arbitrabantur solem.

140

Rhodos vrbs a qua insula rhodus nomen accepit bis temporibus secundum Eusebium a thelbines et
canacibus a phozoneo argiuorum rege iam diu deuictis in ipsa rhodo lycie in insula condita est: De qua
Pomponius sic refert: q̄ dum vrbs fundamenta foderentur rhose capulum fuisse inuentum dicit: a quo 349
ciuitas et insula cognominantur. Rhodos eniz grece latine dicitur rhosa prius tamen insula opbnisa dicta
fuit: deinde stadia: et postea thelbines (vt diximus) eo q̄ Thelbines vrbs ibidem condiderunt: et insu-
lam incoluerunt. Quos nonnulli maleficos et fascinatores fuisse tradunt tanq̄ stygiam aquam stirpibus
et animalibus perniciosi gratia inspargerent. Alij tamen econtra dixerunt Thelbines eximios artifices: pri-
mosq; ferri et eris in asiam fabricam inuenisse: quos ex creta in rhodum profectos vicini per inuidiam fa-
scinatores perdidit: post Thelbines: eliades insulam tenuere: quorum posteri lyndum ac ialissum cō-
diderunt: poete huius insule dignitatem et antiquitatem astruentes fabulam confinxerunt dicentes auruz
in ea pluuisse quam pallas in ionis capite nasceretur. Hec quippe insula nongentorum stadiorum ambitu
continetur. In orientali promontorio sita: que et portubus et vijs et menibus olim sicut et nunc ceteras asie
vrbes superauit Romanis et grecis semper amica: que quum libera esset multis et donis et simulachris ex-
cellentissimis claruit: precipua vero fama colossi extitit: Statuā enim illam alij iouis: alij solis fuisse tradūt
quam cares Lyndus: vt suo loco dicemus: decies septenum cubitum altam ex ere edidit. Multa quip-
pe hec rhodus ciuitas per ciuilia Romanorum bella perpeffa fuit damna: nec sub grecorum imperio ca-
lamitatibus caruit. Sed postq̄ saraceni egyptum et syriam. Turci vero asiam obtinere longe maioribus
cladibus subiecta fuit: et aliquando venetorum iugum: aliquandoq; aliorū christianorum pertulit: Neque
ullo pacto turcorum viribus restitisset nisi religioni milites: qui beato Joanni dicati sunt insule curam sus-
cepissent. De quibus infra libro tertio decimo latius dicemus. Ex hac insula multi illustres viri prodie-
runt: et imperatores atq; pugiles. Quibus Panetij philozophi progenitores fuere: et alij multi.

Ciri disciplinis excellentes.

Apollo medicus Vulcani et Minerve prime filius bis temporibus Eusebio testante phocen-
sibus et delijs clarus habitus est. Qui medicine artis reparator: et herbaruz virium primus co-
gnitor fuit dicente ipso ad virginez Baphnez apud Quidiuz libro metamorzeos Primo inue-
tuz medicina meū ē: opiferq; per orbez Bicolor: et herbarum subiecta potentia nobis. Quāq; pli-
nius libro septimo naturalis historie Libonem quendam eius artis inuentorem dixerit. Hic
antez apollo phitonis et iapientie deus a poetis appellatus est: qui et phitonem serpentem: qui matres la-
tonaz psecutus fuerat sagittis confecit. Accipitur etiam pro sole: quia sicut in claritate solus habetur: sic
iste in cognitione medicine tantam claritatem solus obtinuit.

Chiron Medicus iustissimus atq; sapientissimus vir Centauroꝝ ductor, nutritorq; Esculapij: et magni doctor Achilles: his de temporibus (vt nonnullis placet) multa bonitate et industria clarus fuit: Qui vt multi affirmant medicinaꝝ et herbaruꝝ bonitates primus inuenit: q̄ postea antiquissimus factus: Esculapiuꝝ docuit et achilles: hic (teste Orpheo) cuꝝ argonautis nauigauit: et illorum iudex ac Medicus fuisse dicitur: vbi et achillem chiterra pulsare docuit: Tandem cuꝝ berculeꝝ hospitio suscepisset: et eius arma con- tractaret: sagittae manibus cadens pedē leuū vulnerauit: dicente Quidio: Būq; senex tractat squallētia tela venenis Excidit: et leuo fixa sagitta pede. Sed vt dixit vterius Quidius illum nunquā tali vulnere lēberatum: et post nonum diem miseratione deorum ne amplius dolore cruciaretur ad celos tractus: Unde ait: Ipse etiam lectas pegaseis collibus herbas Temperat: et vana vulnera mulcet Ope. Et infra subdit: Nona dies aderat cum tu iustissime chiron: Bis septem stellis corpore cunctus eras.

Venerem magnam Celi et diei (vt Cicero scribit) filiam: hisdem temporibus fuisse dicunt: licet alias tres fuisse idem Cicero de natura deorum ostendat: Sed hanc primam et vulgatā affirmat extitisse: De qbus omnibus multa signa poete finxere: hec igitur incomparabili oris decore et totius corporis splendore emicuit: Et propterea multi insanientes illam ipsam celi sydus dixerunt: quod Venerem nuncupamus: et alij non terrestres: sed celestem feminā ex Iouis gremio lapsam in terrā dixerunt: atq; multi eamobrē deā imortalem ipsam asserabant: Cuius filium geminū amorem fuisse poete dixere: quem quidē Cupidinē nominauerunt: Et cū ex Deabus gentiliuꝝ venerandissimā habita esset: non solum apud Cyprios vbi enutritata erat: thure placata fuit: sed etiam mortuam et incestuosam feminā eo delectari odore existimabant q̄ vinēdo in prostibuloꝝ voluptatibus vtebatur: et non solum apud suos: Sed etiam apud Romanos qui ei templum sub titulo Veneris virginis construxerant precipuis honoribus venerata fuit: hec enim tribus viris nupsit. Quibus mortuis cum iuuenula et formosissimā haberetur in tam grandem luxurie pruritū venit: vt omnes decoris sui claritatem crebris fornicationibus maculauerit. Unde et prima (vt aiunt) meretricia publica adinuenit: et fornicēs instituit: et matronas inire compulit: quod quidem scelus execrabile apud Cyprios in consuetudinem quasi deductum est. Nam idem Cyprij hanc consuetudinem seruare consueuerunt: vt virgines suas ad littora mitterent: vt nauigantiuꝝ vterentur concubitu: et sic future castitatis sue libamenta persoluisse viderētur Veneri: et pro suis nuptijs quesiuisse votes: Ipsa enim Vesta dicta fuit: que apud Cypriū viridarium deliciosus atq; amenuꝝ ad explendā libidinem suā construxit. Multa de his tribus veneribus dicuntur: que breuitatis causa omittuntur. Vide Joannem Bocaciū Florentinū in Hecatanologijs Deoꝝ libro tertio et quarto: et nono et vndecimo: ac quinto multis in locis.

Dynastia decima octaua hic incipit.

3475 **D**ynastia Diapolitarū decima octaua anno vite Joseph q̄dragesimo tertio Egyptijs regnat̄ cepta ē que et durauit annis tricenis q̄draginta sex sub Regibus quindecim: quoruꝝ primus Amasis: qui pulsa pastozū secta: que regnauerat in Egypto vndecim et quingentis annis. 25. omnē regni possessionē et predam sub- stulit: et eozū nomen omnino deleuit: Huic autē successit secundus rex cui nomen erat Amenophis qui et regnauit annis vigintimo. Tertius Ephres annis duodecim. Quartus Aispbar Autosis annis vigintifex. Quintus Luthemosis annis nouem. Sextus Amenoptes annis trigintauno: hic est queꝝ quidam Memnonem putant: cuius statua vsq; ad aduentum Christi Sole oriente vocem dare dicebatur. Septimus Orus annis triginta octo. Octauus Accenedis annis duodecim. Nonus Achoris annis nouem. Decimus Chencres annis sexdecim. Undecimus Acheres annis octo. Duodecimus Cheres: annis quindecim. Tertiusdecimus Arnieus qui et Banauus annis quinq;. Quartusdecimus Ramesis: qui et Egyptus a quo prouinciā nomen accepit annis sexaginta octo. Quintusdecimus et vltimus Aenophis annis quadraginta. His finitis decimanona dynastia subsecuta est centū et quadraginta quatuor a[n]noꝝ.

3482 **T**heratus decimus Sicyoniorū rex quinquagesimo a[n]no vite Joseph: et ipsius Joseph Imperij vigesimo anno post Adesappum Regem Sicyonijs regnare cepit: et regnauit annis quadraginta sex.

Sparta Ciuitas que alio nomine Lacedemon appellat̄: his temporibus Eusebio referēte a Sparta phoronei filio condita est: a qua postmodum Regio ipsa etiam Lacedemonia nomen accepit: Veruz Justinus in tertio Epithomatuꝝ libro alia de causa illam Spartam cognouit fuisse dixit: vt infra loco alio dicemus: Lacedemon autē hec Lyaonie Ciuitas: que scilicet Taygeto monti subijcitur: a Lacedemone Iouis filio: Que autem a Semelis filio eadem Sparta dicitur.

3489 **A**tradas decimus Assyrioꝝ Rex post Balem septimo et quinquagesimo vite Joseph Assyrijs regnare cepit et regnauit annis triginta duobus.

Jacob patriarcha sanctissimus hoc ipso anno etatis sue. 147. regnantibus predictis regibus d̄ Christo et de vocatione gentium prophetans in Egypto diem obiit: Cuius propheta (teste Vincentio historico) hec breuiter fuit. De stirpe inq; Iuda filij mei nascet vgo stellā h[ab]is byssinā: vestēq; candidissimā d̄ q̄ nascet agnus imaculatus q̄ agnus d̄i grā saluās oēs: cuius regnū erit ieternū quod non corrūp[er]t. Dñs

1724

1727

1720

deus magnus apparebit in terra vt homo: corpusq; assumet: et comedet vt homo. Orietur astrum eius in celo: ac ipse resplendet vt sol in terra: Celi super ipsum et ex templo glorie veniet ipsum sanctificatus cum voce paterna: et ipse effundet spiritum gratie super vos: et eritis filij eius in veritate: Hic erit ex Leui sacerdos: et ex Iuda Rex deus et homo mediator dei et hominum: qui omnes tenebras de sub celo tollet: et erit pax in vniuersa terra. Vos vero deniq; implegetis contra eum et sacerdotum principes imponent super eum: et exterminabunt et interficient eum nescientes eius resurrectionem: Innocentisq; sanguinem recipietis super capita vestra: et in passione altissimi petre scindentur: et sol extinguet: et cetera queq; turbabuntur: Inuisibiles spiritus contremiscent: et infernus spoliabitur: Ipse vero paradisi portas reserabit: et stare faciet minantem gladium aduersus Adam: et dabit sanctis comedere de ligno vite: et Belial ligabitur ab ipso: Tunc videbitis Enoch: Noe: Sem et Abraam: Isaac ac me patrem vestrum resurgentes a dextris in exultatione: Suisq; filijs potestatem dabit conculcandi perniciosos spiritus: et quotquot i eoz crediderunt in terra gaudebunt: Tunc omnes resurgent: et hi quidez in gloria: Impij vero ad ignominiam: Atque in primis Israel iudicabit: quia non crediderunt ei et cetera: Eo deniq; mortuo diebus triginta conditus aromatibus fuit: Inde q; concedente sibi met Rege celebri pompa corpus a Ioseph in hebron delatum in spelunca duplici multa cum largitate sepelitur: vt patet Genesis quadagesimonono. Tunc quippe Ethniconum mos erat nouem diebus incondita corpora seruare in singulisq; diebus ea calida fouere aqua: et per interualla conclamar: vt siquis forte spiritus interclusus esset clamoribus excitaret. Conditis vero quadraginta diebus seruabantur: Hebreis vero septem tantummodo diebus incondita seruari consueuerant: Conditis aut triginta. Hinc dici septimi et trigesimi apud nos observatio inoleuit: qua sacra obseruat ecclesia: Sicut etiaz habetur in Secretis. ij. q. 2. c. Quia alij.

1599

Prometheus Iapeti filius ex Asia Nympha coniuge: his temporibus (testibus diuo patre Augustino de cimo octauo de Ciuitate dei: et Eusebio in Archadia claruit: Vir vtiq; acutissimi ingenij et spectate peritice: qui homines in compositos ac rudes ad politiores mores composuit: Stimulachra quoque hominum primus de terra formauit: et arte quadam veluti spiritum habentia moueri fecit: Hinc et fabulationes multe conficte fuerunt: Unde cum in altissimo Caucasi montis resideret et Astrologiam didicisset: eam prius assyrijs docuit: Insuper etiam ignem e silice primus eduxit: vt Plinius testatus est: Qsum preterea anuli scilicet ferrei primus inuenit: Quem quarto digito in honorem cordialis vene portari suasis: Tempore deinde procedente apud Romanos (vt Isidorus decimonono Ethimolo. libro capitulo duodecimo refert) Statutum emanauit: vt liberi ciuesq; aureo vterentur anulo: libertini argenteo: et serui ferreo tantum Fulminum deniq; rationem in Caucaaso monte etiam deprehendisse dicitur: propter quod ignem celestem illum furatum fuisse tradunt: Hunc sapientissimum virum diuus pater Augustinus libro de ciuitate dei: et post eum Rabanus: et Luon Carnotensis: ac Quidius et Horatius et Claudianus in panagertico suo: ac multi alij doctores miris extulerunt laudibus.

3600

Atlas et ipse archadicus Promethei frater: Sen vt alijs placet filius: et Abac pater: hac quoq; tempestate vir excellentis vene et multe contemplationis clarus fuit: Quippe astrorum cursum peruigili studio comprehendit: et primus de astrologia inter grecos disseruit: Propter quod finxerunt fabule eum celum portare: quauis idem mons eius nomine nuncupetur: Cuius altitudinem celi portationem in opinionem vulgi venisse videatur. Hic autem septem genuit filias nymphas appellatas: quarum hec nomina sunt: Prima Abais cuiusdam Mercurij mater: et Jouis tertij concubina: Secunda Electra Bardani mater. Tertia Stenopex Martis concubina et mater: Parcbon et Celben: que habita e perpetua virgo. Quinta Celene Neptuni concubina: Sexta Tayeta vel Tayetbon mater Tantalij et Apollinis et Thebali et Lacedemon. Septima dicta est Pyrrha: hec sorores septem ab Insula hesperida dicte sunt hesperides. Tres n. Atlantes fuisse dicuntur: Quoz primus hic archadicus creditur. Alter Thebalius: Inde Abaurus fuit. Tertius ille scilicet qui cum bespero fratre ad Abauros transfretauit.

Atlas preterea Italus quartus fuit: qui vt vulgo fertur apud Felulas Etrurie ciuitatem imperauit: Quot autem imperauerit tempore non satis certum habemus: licet sint qui dicant ipsum hoc tempore regnasse. Ipse quippe septem genuit filias Plyades dictas: Quarum prima dicta est Abais. Altera Electra etiam alterius Bardani mater et Lucris: De quibus Papias refert qd ex Latino Bardanius in phrygia profectus fuit vbi et Erictonium genuit: qui dater fuit Troia a quo postmodum Troia nomen accepit. Et hinc colligitur qd Troiani ex Italia primum duxere principia.

Epimachus alter Promethei frater his temporibus fuit: De quo Quidius meminit dicens: Hinc promethiades placidos epimacha dicit: Juber. Hic genuit pyrrbum: Ex cuius stirpe Fastidia fuit: Qui ex Regina Terra duodecimi gigantes progeniuit viros vtiq; fortissimos: Quorum nomina Typhus scilicet et Briareus et alij decem fuere.

- 3610 **C** Hesperus antezalter Promethei frater hoc anno mortuo Atlante germano Italie rege in regnum successit: hic primo apud Hispaniam regnans a fratre pulsus in Italiam venit: et ea loca ubi nunc Italia est occupans Hesperiam a se nominavit. Unde Hesperus occidentalis stella etiam ab ipso Hespero cognominata fuit: hic tres filias genuit: quas ab Insula Hesperide: ubi eas enutrire fecit hesperides appellavit: quorum nomina sunt Eglen: Arethusa et Hesperusa: he a poetis amenissimum viridarium custodire cum vigili Dracone dicebantur: In quo auree arbores erant aurea poma tenentes: que teste Ouidio libro quarto Methamorpho. Quia Themis predixerat a quodam nato Jovis diripienda esse: Hesperion pomarum montibus circumsepsit: Sed tandem hercules ad illa rapienda ab Euristheo missus occiso dracone aurea mala tulit: Dicente Lucano libro nono: ubi de hoc ordo plura locutus est: Abstulit arboribus precium memoriq; laboris: Alcides passusq; inopes sine pondere ramos: Rettulit argolico fulgentia poma tyranno.
- 3527 **C** Argus quintus arguorum rex post Apim in Egyptum profectum anno quo Jacob mortuus est regnare cepit: et regnavit annis septuaginta: hunc centum oculos habuisse ferunt: id est cuncta vidisse sua incomparabili prudentia: sub quo et Calitias primum Argus sanctus est sacerdos.
- C** Plemens undecimus Sydoniorum rex: post Heratum Regem anno sexagesimo octavo vite Joseph Sydoniis regnare cepit: et regnavit annis quadraginta octo.
- 3528 **C** Manutus undecimus Assyriorum Rex Atalda rege mortuo assyrijs regnare cepit: et regnavit annis triginta.

C Exodus liber hic initium sumit.

- 3541 **H**ebrei in Egypto sub servitute fuerunt secundum Isidorum. i. 4. 4. Verum secundum Augustinum. i. 4. 5. Cum ergo mortuus esset Joseph Amenoptes quartus post Ephem pharaonem cum alijs Egypti pharaonibus populus Israel exorsum habens propter ingenij magnitudines: laborum industriam: operum affluentiam: ac sobolis elegantiam: calide eum opprimere et delere statuit: ne scilicet multiplicatus in ipsius consurgere posset. Quamobrem multimodis eidem operum angarias imponere curavit: utpote lateres coquere: fossas purgare et lutum exportare quibus operum sionibus ab uxorum amplexibus cessarent: ac per hoc eius proles deficeret genus israelitarum ex terminaretur. Dum vero in his calamitatibus versarentur: Contingit ut quidam Scriba sacrorum prescius futurorum Pharaoni prenunciaret: unum ex hebraicis mox nasciturum: qui Egyptiorum regnum humiliaret et filios israel exaltaret: cuius virtus transcenderet uniuersos. Et propterea consuluit regi ut omnes hebreorum infantes occideret: Verum adhuc ipso populo magis ac magis multiplicante precepit Rex obstetricibus: ut obstetricando hebreas mulieres: earum mares quoscunq; interficerent: feminas vero servarent: tanquam invalidum sexum: et ad Egyptiorum libidinem dedicatum: Sed et adhuc eodem populo cresce: de deo mandavit: ut eorum nati in flumine proficerentur: ut ita hebrei paulatim ad nihilum redigerentur. Sed contra dei voluntatem nemo prevalere potest: Quapropter tempestate hac: hoc est anno octavo et vigesimo regni Amenophis puer quem predixerat ille sacerdos scriba scilicet Moyses et amram hebreo natus est: quem cum tribus mensibus absconditum pater tenuisset: videns quod amplius eum celare non posset fuscilla sericea sumpsit: et eam bitumine et pice liniuit. Intusq; infantem composuit: eumq; in careto ripe fluminis exposuit et eius salutem deo reliquit. Et fluvius quidem puerulum insipienter deportabat. Maria autem pueri soror matris instu illum sequebatur a longe considerans eventum rei: Tunc deus ostendit non humana prudentia: sed omnia quecumq; vult ipse fieri effectum optimum protinus adipisci: nec prevalere eos qui pro cautela sua alios condemnare nituntur: unde et hunc puerulum inopinabiliter salvavit. Thamar itaq; erat filia Pharaonis: que dum circa fluminis litus cum tuenculis luderet: vidit illud vas a fluvio deportari et statim precepit suis illud sibi afferri: Aperiensq; fuscillam comperit infantem elegantissimum de quo valde gaudiosa est: mandavitq; Thamar regis filia ut mulier adduceretur: que matrem filio preberet: Sed cum multe illi adducte fuissent nullius mammillas sugere voluit. Maria autem eius soror: que cum alijs ad videndum astabat: ait Frustra o Regina ad nutrimentum huius infantis vocasti: que nullam ad eam cognationem habet: sed si vis adducam vnam hebreorum mulierem a qua verba excipiet: Cui dixit: Vade. Illa autem confestim ad matrem revertens illam ad Reginam adduxit. Infans vero euestigio ad matris ubera accessit: Quo viso Regina cum ignoraret hanc esse infantis matrem: cum supplicatione commisit ei infantis nutrimentum: Cui secundum rei eventum nomen imposuit Moysen: eo quod de flumine fuerit salvatus. Aquam enim Egyptij moy vocant: ses vero salvatus. Componetes itaq; (ut Josephus ait) hec ex abobus Moyses ei nomen imposuerunt: hoc est ex aqua salvatus. Ipse enim ex stirpe Leui ortum habuit.

C Leni quoque a quo leuitarum genus ex Jacob patriarcha natus vixit annis. 134. et genuit Caath: hic namque omnium leuitarum preextitit: quod postmodum ob moysi et aaron claritate non exigua sacerdotalis honoris dignitate consecutus fuit: et quod esset dominus noster iesus christus nasci dignatus est. Caath autem Leui filius et ipse vixit annis. 133. et genuit amram.

C Aniran vero Caath filius vixit annis. 134. et genuit aaron et moysen atque maria prophetam quam domino carne cecinit et ob murmuracionem fratris moysi lepra. 7. diebus percussa fuit: et tandem mortua in cades sepulta est: is. n. anira cum iter hebreos nobilissimus hunc metuel hebreorum defectionem periret: et graviter hoc ferret: nec eius uxorem amplius pareret:

Rogavit dominum vt misereri dignaretur populi sui qui illo tempore affligebatur pro extinctione paruorum suorum. Deus autez ad orationes suas misericordie aurem inclinans: per visum ei astirit: exhortansq; euz dixit memoriam habere eorum pietatis: Et propterea eidem propiciationem in proximum fore prebiturum. Hancq; consurgens Aniran visionem hanc Jobuel coniugi sue indicavit: Intellexitque Aniran non solum de filio sibi daturus: sed etia; de futura felicitate hebreorum. Atq; ita mox ea que per visum ei preunciata fuerant: adeo partus vxoris fidem prebuit: et filium genuit: qui secundum dei proloquium omnium sapientium hebreorum prudentia: et laborum magnitudine prestantior fuit. De quo mox latinus dicitur.

Criasus quintus Argiuorum Rex Argi regis filius ano quintodecimo scrutitutis hebraice Arginis regnare cepit: et regnavit annis quinquagintaquatuor.

CAsia nympa oceani et Thetias filia Japeti vxor: et Promethei predicti mater vel magis (vt Herodoto placet) vxor per hoc tempus: vt Varro tradit: ea loca que Asia minor dicitur incoluit: et a se Asiam nominavit: que regio per maxima est: licet Asia minor nominata sit: In qua et quingentas Civitates aliquando fuisse compertum est: Hec autem a mediterraneo nostro mari cingi et Phrygia ac Lycia conclusis terminatur. Incipit enim in occidentali litore et vsq; ad paludem Meotidem et fluvium Tanaym extenditur inter mare ponticum iacens et oceanuz septentrionalem: Ea quippe Asia minor partita nunc continet infra scriptas prouincias et Insulas: videlicet Gallatiam: Bythiniam: Lychaoniam: paphlagoniam: Salonem Asiam: Sypinam: Pergamuz: Eoliam et Lesbium: Joniam: Cariam: Lidiam: Lyciam: Pamphiliam phrygiam: Ciliciam: Rhodum et Cyprum: Que sicut olim Asia vocabatur: nunc pro maiori parte ex augmento Turcorum nominis Turcia appellata est: In ea beatus Joannes euangelista primum Christi euangelium predicauit et vniuersam Christo credidit: pulcherrimasq; ecclesias erexit. Ibiq; martyrio coronati pro Christo postmodum fuerunt sancti: quorum constantia ibi cessauit omnis spurcicia veteris idolorum cultus. Sed nostro (vt ita dixerim seculo) factum est: vt Turcorum aduentu cuncta quasi ibidem immutata sint: Habumetea quippe lex per eosdem turcos Christi euangelium reppulit Christianoz nostrorum auaritia et inertia: Ea certe regio seu prouincia plurimos doctrina excellentes protulit viros: De quibus omnibus locis et temporibus suis infra dicemus.

CAsia vero maior ab Asio Choti filio denominata fuit: que a palestina et Syria incipit: et in Indiaz terminatur: que tamen a minori (vt aiunt) nomen a se traxit.

1642 **C**Danchalco Damitbi filius duodecimus assyriozum Rex decimoseptimo hebraice scrutitutis anno 3557 Assyrijs regnare cepit: et regnavit annis triginta.

1625 **C**Orthopolis duodecimus Sycioniorum Rex Pelemneo patre defuncto trigemotertio hebraice serui 3574 tutis anno Sicionijs regnare cepit et regnavit annis sexaginta tribus.

1612 **C**Ipherens tertiusdecimus Assyriozu Rex: Danchalco rege patre defuncto quadragesimosexto hebraice 3587 ce scrutitutis anno Assyrijs regnare cepit: et regnavit annis viginti.

CAsiam Athlantis ex Pelione coniuge filiam: bis temporibus Mercurium ex Jone suscepisse serunt a qua postmodum mensem Asiam nonnulli denominatum fuisse affirmant: q; in mense illo mercatores omnes Asie et Mercurio pariter sacrificabant. Sed Macrobius dixit Asiam cui mense maiores diuina agebatur eam terram fuisse hoc adeptam nomen a magnitudine: et ipsaz eandem Bonaz deam esse ex ipso cultiori sacrozum ritu: Faunamq; et Opem ac Fatuam pontificum libris iudicari: Bonam primo: q; omnium nobis ad victum bonorum causa est: Faunam q; omni vsu animantium fauet: Opem q; eius auxilio vita constet: Fatuam vero a fando: q; infantes partu editi non prius vocem edunt: q; attingerint terram: Hec adeo pudica fuit: vt nunquam eius nomen in publicum auditum fuerit: nec virum vquam viderit: nec a viro visa sit: Propter quod ferunt viros eius templum omnino ingredi non debere: Hec autem Asia apud Romanos in maxima fuit reuerentia: Cui et pregnantem suam mactabant quam hostiam terre propiciam dicebant.

CCylleno eque mulier clarissima huic ex eadem matre soror fuit: Que et ipsa a Jone Creteni vitata mercurium alium a superiori peperit: qui cognominatus fuit Cyllenius a matre: seu a monte Archadie nomine Cyllion in quo forte natus est.

CMercurius itaq; Jouis ex Asia predicta filius: hisde; temporibus: vt quidaz volunt nascitur: Quamquam crediderim longe ante natus: Sed quia plures legimus fuisse homines Mercurios omnes huic loco reseruauimus: Primuz autez deozum nunciuz seu interpretez fuisse omnes poete describunt: eumque varijs ornamentis insignituz: vt per illas intelligatur ipsius Mercurij varietas officioz. Et propterea: vt Martianus dixit: Mox vt natus fuit: Capella suis vberibus allactauit: Qui diuino lacte perfusus: et si mortali semina natus: Immortalis tamen habitus est: Victusque est Deus facundie. Mercurum palestra: furum uuncius: et interprez deozum: eundeq; dicunt: et aliu ex sorore venere hermafroditu: ex q; lichaone de galiois filia Autoliu genuisse: quiq; et Junois scibus Martie e duris carceribus liberauit.

Ipse quoque Argum interemit: prometheum in caucaso relegauit: et alia mille que de illo et alijs Mercurijs poete confixerunt. Ipse etiam lyram septicordem comperit: Ipse denique datur virga caducea: In cuius laudem postmodum Horatius in primo carminum hunc hymnum cecinit dicens: Mercuri facundene, pos atlantis: Qui feros cultus hominum recentum voce formasti: Cantus et decore more palestra: Te canunt magni iouis et deorum nuntium: Curueque lyre parentem Callidum quicquid placuit iocoso Condere furto: et alia multa. Hic autem adeo in omni doctrine genere et quae maxime physice edoctus fuit: ut dicatur eius sua virga et herbis tantum mortuos suscitasse: Unde et post mortem inter deos relatus et stellificatus est: Et ab eo stella quedam que in virgine regnat: queque et semper in patet et soli comitatur: Mercurij nomen accepit. Ea quippe praesente facundie et eloquentie ut plurimum consueuisse dicitur: Et propterea: ut habetur Actuum i. 4. Pauli apostoli quia erat dux verbi gentiles Mercurium appellauere.

C Mercurius autem alius egyptius fuit qui cognominabatur Trimegistus: id est ter magnus: ipse tepestate hac floruit: primus stellarum apud egyptios inventor: qui camobrem apud eosdem in introitu signorum solis aliquam fieri solemnitate mandauit: Hic ex Egypto digressus doctrine gratia vniuersam peregrinatus est terram: et hinc inde centum civitates condidit: ibidemque deum verum colere homines docuisse perhibetur: Hic propterea maior et antiquior Mercurius appellatus est: sed cuius patris hic filius fuerit non habet.

C Mercurium alium cognomento Hermem natione Italicum inuenimus fuisse: quoniam ab Amigda pastore Agrigentino in Sicilia Insula: vel a Fauno Italiae Rege lyram et harmoniam didicisse credunt: eamque ob gratiam modulanti instrumenta multa confecisse et Orpheo tradidisse ferunt: Quae et canino capite cum virga serpentibus innexa in manibus depingunt.

C Mercurius quartus ante diluuium Lamec filius fuit: quem Tubal appellauimus: a quo musice principia sumpsere. Sueret et alij mercurij: scilicet quintus et sextus: quibus omnibus dantur caetera ornamenta: sed non eadem veritas: Quia alius Mercurius deus: alius mercatorum: alius furum: que omnia a multis confunduntur.

5600 **C** Saturnus R. x. Cui Iberides proprium nomen fuit: Celi et Vestae filius: qui et deorum summus a poetis fingitur: hisdem temporibus (Petro eluniacense testante) patre Celio eunuchato regnum Cretense sibi desumpsit: qui cum potentissimus rex euasisset: ad retinendam patrum suorum memoriam: eorum nomina celo: ter regis indicit: Quare patri sibi Celum dixit: matrem vero terram appellauit: que et Vestae interpretatur: Eo quod Terra rebus omnibus vestiatur: Sed quia ut sua stat: Haec et ipse ideo Saturnus appellatus est: Quod tempus significat: quod e celo ortum habuit: Nil aliud quippe tempus ipsum dicere volens quam celestis motus: Atque cum omnia que orta sunt tempore intereant: Ipsius Saturni poete finxerunt: quem etiam natos suos omnes vorare dixerunt: quoniam omnia tempore consumerentur. Quamobrem auctores omnes ipsum Saturnum appellauerunt: quia annis insaturabiliter expletur: Huius namque pater Celius Cretis filius fuit: ut supra longe ante dictum est: alios etiam fratres et sororem unam Rheam nomine: que et Opim habuit: quae quidem Rheam sororem Saturnus duxit uxorem: Eius autem frater natus Titan erat: qui et ut ipse regnaret postulabat: quod ubi eius mater et soror persenserunt: sua erunt Saturno ne aliquo modo fratri Titani de regno uti concederet: Quia Titan erat facie deterior quam Saturnus: quod postquam Titan perpendit equo animo concessit ei regnum: sed hac lege: ut si quis natus ei fuisset filius masculus necaretur: Id eius rei causa facere voluit: ut ad natos eius regnum rediret: Itaque qui primus Saturno natus est filius necatus est: Deinde posterius nati sunt gemini: Iuppiter et Juno: Sed mater Junonem Saturno in conspectum dedit: Iones vero clam abscondens Saturno in scio educandum dedit. Item Neptunum clam Ops peperit: eumque clanculum abscondit. Et cum deinde plutonem pareret: et Glaucam illa patri ostensa clam Pluto seruatus est. Glaucam vero paruula emoritur. Quod quum Titan postea rescivisset: nouissetque Saturno iam virile sexum superesse: ductis secum Titanis filiis: saturnum et Opem uxorem captiuauit: et muro illos circumegit: custodiamque apposuit: Hoc cum eorum filius Iuppiter cognouisset: veniens cum magna Cretensium copia Titanem ac filios expugnauit: parentesque vinculis exemit: et patri regnum restituit: Ipseque in Cretam remeavit: sed quum deinde saturnus forte admonitus esset ut a ioue filio caueret ne cum regno expelleret: effugiendi periculi causa ioui filio insidias parauit: Quod cum Iuppiter persensisset: patrem fugauit: Regnumque sibi vendicauit. Huiusque armatos qui illum per omnem terram aut comprehenderent: aut necarent. saturnus vero pulsus cum diu errasset: vix in italia locum quo lateret inuenit: hic autem preter ionem Neptunum et plutonem alios suscepit filios: Chironem videlicet Mesappum: Genium: Amicum: Erigenem Dycum et Thyphonem gigante maximus: sed et semiramis: Uenerem iunioem: Cererem: Vestam et iunonem filias. De quibus Suidius libro Faustorum dixit: Ex ope iunonem memorat cereremque creatus.

Tertia saturni semine vesta fuit

Iuppiter astra: fretum: neptunus: tartara pluto

Regna paterna tenent: tres tria quisque suum. Multis autem nominibus saturnus cognouatus est: Et primo: ut promissus est dictus est saturnus: eo quod saturni animus: vel a sarti edo: quae ubique agricultura docuit. Item Thebech. i. e. uozato: quae propositos deuozauit filios. Item cronus vel cronos. i. temporaneus: quae ultra communem hominum con-

suetudinē vixit. Itē Mēbroth propter corporis sui magnitudinē. Itē Stercutius appellatus est: quia ipse tanquā optimus agricola vsus stercozandorū agrorū primus inuenit: Dictus quoq; est origo deorū: et totius prosperitatis deus: quia eius filij et filie inter deos vel stellas relati sunt: quomōdō at̄ i Italia regna uerit: et que ibidez gesserit: vide infra i Moyſi tēpora. Pingitur autē Saturnus senex et mestus et capite obuolutus tardusq; et sordidus atq; falee ornatus: que omnia ipsi Saturno hominī et etiāz planete conueniunt. Astrologi enim dicunt Saturnū planetam fore complexionē frigidū et siccū et melācholicū et fetidū oris. Vicuntq; preterea ipsum auarū: maliciosū: inuidū seductorē: superbū: simulatorē et multe cogitationis: atq; profundū consilij: tardū ad irā: sed irrenocabilē fere esse. Insuper ferunt eū si significatorē opis ad agriculturā spectantis mēsuratiōnū terrāz: et multorū aliorū consimiliū.

1597

COps igitur seu opis Celi ex Cēsta filia: soror vxorq; Saturni (Seruio teste) pluribus nomib; et ipsa co³⁶⁰¹gnominata fuit: vt Berecinthia: Libele: Rbea: Bona dea et Echate: Primo namq; Berecinthia a quodā monte pbrygie cognominata est: Teste Ouidio quarto fastorū libro qui ait: Quod bene mutaris sedez berecinthia dixit: Sed a Libele alio Pbrygie monte Libeles dicta est: quia in eo monte illius sacra p̄mitus fuerunt instituta: deinde plurimū honorata: De qua idēz Ouidius eodem libro meminit dicens: Inter ait viridem Libelen altaq; celenas: Amnis id insana nomine gallus aqua. Rbea autem eo q; idē grece sonet quod ops latine: Almā etiā eam dixerunt ab alendo: eo q; suis fructibus terra omnis alat. Palem deniq; eā vocare pastores et pabulorū dixerunt ab alendo: eo q; gregibus et armentis suis pabula p̄stet. Hāc ipsam sacerdotē aliqui dicunt eiusmodi sacrorū post Cēstam matrē inuentricē fuisse. Et quia ab ipsa multū originem traxerunt qui diuinos meruerunt honores dignā propter sue posteritatis merita deorū consortio putauerunt: Et propterea antiqui delirantes: vt Joui filio maximo regi adularentur: miris fictionibus eā ornauerunt: adeo vt loco maximi Ruminis a multis coleretur: Et ei templa: sacraq; ac sacerdotes varijs in locis et q̄maxime in pergamo constituerentur: vbi eidem sublimē statuam ex marmore erexer: quā postmodū Romani (vt tradit L. ius libro secundo de bello punico) Romā deferri iusserunt: Et quoq; tā quā deorum matri quadrigam a leonibus tractam constituere: et sceptrū in manibus tradiderunt cū corona turrata in capite eius: Ornauerq; preterea eā veste herbarū conspicua: Et multis alijs ornauerunt in signibus que breuitatis causa omittuntur.

Cēsta autē ipsius Opis mater virgo et Sacerdos continentissima fuit: que conuentui sacerdotum mulierum initū dedit: Illa quippe propter eius modestam vitā: et propter sacerdotalis ordinis initium: vt dea habita fuit: Quam etiam pleriq; ignē: nonnulli tellurem esse dixerunt q; herbis varijs vestiatur. Duos autem filios non ex hominibus: sed ex celo totidemq; filias eā genuisse fingitur. Titanē scilicet primogenitum: et Saturnum: Opemq; hanc et Cererem tā dictam.

Chonogirus quidāz p̄uatus vir: per hoc tēpus vna cum Cerere apud Grecos multe industrie clarus fuit: Eo quod primus apud eos Boues ad aratrum iunxit: Propterea et diuinis sacrificijs ab eis honoratus est.

CApollo primus primi Sulcani et Minerue filius: his temporibus floruit: Hunc dicit Lullius vbi de natura deorum scribit omnium Apollinum antiquiorē fuisse dicit: Et medicine artis primū repertorē primūq; herbarū viriū cognitorē: q̄tūcūq; Plinius hoc inuentū chironi tribuat.

1596

CApollo autē Delphicus secundi Jouis ex Latona filius vno partu cum Diana natus: tempestate³⁶⁰³ hac in Insula Belos clarus fuit: Vir certe multe peritie: qui non contentus preteritorū: presentiumq; fuit nisi et futura intelligeret. Eamque ob gratiam adipiscendam cuiusdam magice artis: que Pbitionica nuncupatur primus inuentor fuit: Unde Fatidicus appellatus est: Eius rei gratia post mortem diuinationis et sapientie deus a poetis appellatus est. Medicine artis et herbarum viriūz compertorē ipsūz fuisse Ouidius contestatus est: Qui chytēra a Mercurio donatus eam optime pulsans Abusis canentibus postea prefectus est. Quare chiteram tenens mitis dicebatur: vt Horatius inquit: Condito mitis: placidoque selo: Supplices audi p̄ucos Apollo: Namque sagittis ornatus: alias armatus nocuus putabatur. Hic primo amauit Baphnem: et post illam Jacintum p̄uerum: quem quum secum disco luderet agente inuidia Borea interfecit: Hic autem ob singulares eius in omni genere virtutes post mortē tanquāz Sol: idest solus inter Deos habitus est: quia tantam claritatez solus obrinuit: Eamobrem Templo mire magnitudinis atque pulchritudinis apud Belos Insulam ab Erictone honoratus est: quod quidem templū et locus nunc desertus habetur: Illius quidez et Amphiteatri (vt fertur) Adhuc aliqua extant vestigia: Vbi alba marmora et quedāz colonne: ac signorum eiusdem dignitatis maximus numerus. Fertur et ibi esse Colossū quindecim cubitorum longitudinis cum aliquibus Grecis inscriptionibus: et aliq̄e cisterne mire magnitudinis: que etiāz aqua plene videntur. Huius autēz Apollinis Ceres magna vxor fuit: ex qua Euristheum filium genuit: quem Hesiodus pastoralem Apollinem appellauit: Postea a canibus (vt multi tradunt) dilaniatum: Hunc autem iuuenem et imberbem depingunt cui et dedicantur laurus. Tripbes coruus et Bucholicum carmen: Pauissequē armenta Admeti Regis Thassallie tradunt.

C Apollines tres fuisse comperimus: primus fuit medicus apollo de quo dictum est quod propter eius medendi excellentiam in deorum consortium putatur receptus. Secundus Delius: hic vaticinandi scientia celebratissimus: cuius nomen (ut diximus) tanquam sol superioris offuscavit apollinem. Tertius apollo pastoralis: huius filius fuit qui et memorabilia quedam peregit: horum autem apollinum gesta scriptores confundentes vniuersiusque proprium ambiguum posteris reliquerunt.

C Dianam igitur que et luna apollinis Belphegi sororem huiusmodi temporibus insignem virginitate perpetua fuisse oēs dixerunt: Et licet Cicero de natura deorum multas fuisse dianas referat: Hanc tamen precipuam et nominatissimam fuisse dixit: Cui omnia attribuuntur: que ob virginitatis amorem spreto hominum consortio silvas petijt: et venationibus plurimum vacauit: Quare eam cum arcu et pharetra describere: et nemonum montiumque dixerunt deam: curruque uti voluere a ceruis (sicut frater) albis tracto. Et propterea ipsam virgines plures simili proposito sequebantur. Unde et nympharum societate et obsequio usam fuisse dixerunt: voluere etiam ipsam viarum presidem esse: et vna cum luna multis vocauerunt nominibus: Ipsa namque femina fuit que more sancti monialium nostri seculi libidinis pruritu a se omnino abdicauit. Et ideo stulta gentium opinio eam lunam dixit: eo quod lune planete conuenire visa sit: que suo frigore concupiscentias venereas re frenare habet: et nemora montesque nocte suo lustrare lumine ei ad lunam spectantia tanquam si ipsa luna esset: hec Orionem Neptuni filium eam vitare volentem occidit: Eidez ex humana carne sacra hostia fiebat: habuit enim apud Ephesum templum admirandum et magna religione frequentatum: hec enim a parturientibus plurimum inuocabatur: eo quia primum ut nata fuit parturienti matri apollinem fratrem suum obstetricis officium exercuisse Seruius scribit.

C Phorcum etiam Saturni fratrem eiusdem Celi ex Theosa nymphe filium per hec tempora floruisse constat que ex Cetha coniuge quattuor scribitur genuisse eximie pulchritudinis filias: Euriale videlicet et Stenionem: Medusam ac Syllam: quas Horgones fuisse putamus: que ita sibi similime feruntur: ut vix vna dignosceretur ab altera: quibus etiam vnum tantum erat regnum. Unde et finguntur fuisse monocule: id est eiusdem vultus et pulchritudinis cum omni pulchritudine: hunc Varro dicit fuisse Sardinie et Corsice Insularum regem: qui cum Atlante nauali prelio decertans: victus et in mari summersus greca loquacitate: Marius deus vocatus est: Quod Virg. in. 5. Encl. tetigit dicens: Tritonesque cethi: phorcique exercitus ois.

C Aaron Moysi frater: sexagesimo tertio hebraice seruitutis anno ex Anira de tribu Leui et Jacob nepote viro inter hebreos nobilissimo in Egypto nascitur: vir plane sanctus et insigni eloquentia ornatus quibus ex rebus ad summum sacerdotium a deo vocatus excelsus factus est: eo quod statuerit ei testamentum eternum: et beatificauerit eum in gloria: cinxeritque eum zona iusticie: et induerit eum stolam glorie: atque denique coronauerit ipsum in vasis virtutis: Nam Moyses primo mense anni secundi egressionis filiorum Israel ex Egypto die prima mensis de mandato domini erexit et vniuit tabernaculum testamenti domini: atque omnia tabernaculorum vniuersalia et mensas et candelabrum propiciatorij: ac sacerdotales vestes preparauit: quibus preparatis et extractis assistit dominus Moysi: dixitque sacerdotium sanctum Aaron fratri suo eius dare debere: qui propter sanctitatem et ingentes eius virtutes oibus preponendus erat: et eo honore iustior habebatur: Tunc moyses congregata multitudine filiorum Israel: dixit: Viri israelite: Tabernaculi fabrica quidem preparata est. Quia vero tabernaculum oportet dedicari: decet prius sacerdotem fieri sacrificij ministraturum et pro nobis oraturum. Deus autem mihi assistit: precepitque ut Aaron fratrem meum inungerem sacerdotem tanquam nobis oibus iustior: sciens ipsius dignissimum qui altaris curam habebit: et hostias ac oblationes pro nobis libenter offerret: Quamobrem Moyses Aaron fratrem suum oleo sancto perunctum confestim circumpedes et femoralia: ac humerale quoddam imposuit ei multis tintinabulis aureis in gyro cinctus et auro scilicet et purpura: ac Jacinto et lapidibus preciosis redimita erat. Eius quoque capiti mitram quandam et coronam ad eum primedum ipsius sanctitatis et dignitatis signum imposuit: quo quidem ornatu et vestimento nullus unquam filiorum Israel vestiri visus est nisi tantum Aaron hic et filij eius atque nepotes quod eius sanctitate omnia sacrificia diuino igni semper consumpta fuerint. Et propterea hac illi dominus addidit gloriam quod eide: filijque eius hereditatem dedit sempiternam in omnes primitias frugum terre filiorum Israel. Hebreis itaque hec: que a Moysse gesta fuerunt admodum placuere et tanquam a deo facta prebucere consensus. Erat enim Aaron (ut Josephus inquit) propter genus et prophetie donum: ac fratris virtute illo honore dignior vniuersis. Ipse autem Aaron ex se quattuor protulit filios: videlicet Gamar: Eleazarum: Nadab et Abiu: Equibus duo ultimi: huius etate primi: quum hostias portarent super aram: non quas mandauerat Moyses: Sed quibus primitus vtebantur subito concremati sunt. Tandem anno vite sue centesimo vigesimo tertio: Pontificatus vero sui sexto et trigesimo bona senectute confectus: Eleazar filio suo prius sacerdotij stola tradita in Arabia morte Oreb mortuus est populo vniuerso eum mori vidente. Eo quippe anno paulo ante eius soror Maria defecerat. Eo namque mortuo: ut sacre tradunt littere omnis multitudo filiorum israel triginta diebus fleuit super eum: ut habetur Numeri vigesimo capitulo. Eius quippe dici celebritatem agimus prima die mensis Julij.

3604

1595

C Moysen et Aaron germanum. 3. post ipsius natiuitatem anno Anira septuaginta ex Jocabeth vxore suscepit: quo nato matrem cernens ipse elegansimum et optima idole puerulum. 3. mensi. abscondit: credens si eum educat posset 1597

3607

magne virū potentie et laudis apud hebreos fore venturū. S; imperiū pharaonis paulopost verita pue-
rum trimestrē in capsulam birumine litam reposuit: et in careo fluminis collocavit: cuiusq; salutis curam
deo commendavit. Quod et factum est. Amenoptis autem Regis filia tunc eo loci forte spaciandi gra-
tia cum suis pervenit: que visam capsulam ad se deferri precepit. Introspectiensq; vidit puerulum hilarem
atque elegantissimum. Ob cuius elegantiam Regina ipsum adoptavit in filium: moysenque ipsum qua-
si ex aqua salvatum nuncupavit. Cuius igitur Regina cum adoptasset in filius: utpote q bene a natura et
grā institutus erat: accedente et summa ipsius regine et pedagogoz cura: ac disciplina brevi in oi egyptioz
doctrina omnes regie aule pueros longe superavit. Hinc cum factus esset vir: nulla in regionibus re-
gni viris inferior evasit: Hunc talē ac tantū cū Amenoptis legitima sobole careret adoptasset in filium: ali-
quando portavit ad patrē: posuitq; eū in manibus suis: Ille autē suscipiens eū pro amore filie imposuit ei
regium diadema. Moyses autē convoluēs illud proiecit in terrā: et evestigio pedibus suis conculcare cepit
quod cernēs sacerdos ille scriba q eius natiuitatē predixerat ita futurū ad humiliādū pncipatū egypti: cō-
festim imperiū fecit ut occideret eū: et exclamās ait: Hic ē puer ille o rex que deus nobis occidēdū ostendit
Et cōtra quidā sapiens id cōfestim nō fuisse prodigiū dixit: sed casu factitatū: in cuius rei argumentū pue-
ro etiā prunas afferrī pcepit: quas puerulus ori apponēs linguā exussit: et deinceps ipeditio: is lingue fuit
Factus itaq; moyses vir et sui iuris existēs lōge magis q̄ antea in oi virtutū prestantia clarior effulsit: nō
solū apud regē et vicinos eiusdē regionis: sed et apud aduenas et egyptioz inimicos in admiratiōe et tremo-
re fuit: Quāobrem ethiopiibus egyptū vastantibus egyptij ad resposā et diuinationes cōuersi: et deo eis consi-
lium sbente auxiliorē hebreo eos vti debere: Ac moyses ab Amenoptis regina pariter et a rege exoratus
libētē id opus suscepit: et sapiētie sue mirabile iudiciū ostēdit: q mox omnes ethiopes in fugā vertit: ac in
Saba eoz vrbe regia conclusit. Cūq; Moyses diutius urbē obsideret: Tandē Corbis ethiopū regis fi-
lie auxilio urbē obtinuit: eamq; in vxorē duxit: Quāobrem (vt sacre tradūt littere) Aaron cū Maria soro-
re cōtra eū murmurare ceperūt. Reiecta deinde vxore Ethiopissa ad fratres suos in Egyptum reg: essus ē
Cuius in Bessen eoz terrā peruēisset: Egyptiū quendā virū de hebreis perentientē vidit: et huc atq; il-
luc circūspiciens nullūq; adesse vidēs egyptium interfecit et sabulo abscondit: que res cū pharaoni intima-
ta fuisset: moysen interficere quesivit: q sibi cauens in terrā Madian fugit: et Sephorā Raguelis sacerdo-
tis filiā vxorem duxit: que duos ei pepit filios: Heran v; et Heliezer dicens: Deus patris mei adiutor me-
us eripuit me de manu Pharaonis: vt patet Exodi 6o. Post multa vero tēpora dū moyses pasceret gregē
socerū sui in monte Synai: apparuit ei prodigiū valde mirabile: q; vidit ignē ardentē et nō comburētē: q
visione vehemētē obstupuit. Accedēsq; ad locū audiuit dñm sibi dicentē vt cū fiducia in Egyptū abiret
qui futurus erat dux et pnceps multitudinis hebreoz et suos ab egyptioz iūria liberaturus: Dixitq; hebre-
os in hāc felicissimā terrā tu introduces vbi habitauit pater vester Abraā. Moyses autē in dño cōfidens
auditoq; q egyptioz rex pharaō defunctus eēt: sub quo ipse moyses degerat: venit in egyptū cui statū fra-
ter eius aaron iubente deo occurrit: eiq; moyses significauit: que in mōte synai illi cōtigerat: pariter et man-
data. Occurrerūt quoq; et multi hebreoz nobiliores sciētēs eius aduentū: quibus et signa sibi met ostensa
mōstrauit: promisitq; illis securitatē et libertatē si ei obedire vellēt: Dū vero iā obedientēs haberet hebreos
venit ad nouū regē q nuper suscepit pncipatū: ei quoq; beneficia sua q egyptijs cōtra ethiopes contulerat
enarravit: qā nō dignā p suis laboribus accepit retributionē: intinuit pter et q illi in mōte sinai cōtigerāt
deiq; voces: et signa multa ab eo mōstrata ppter fidē rerū optime exposuit: Rogauitq; ne incredulus fie-
ret: nec impedimentū dei voluntati facere psumeret: Sed ab rege incredulo derisus fuit. Et moyses ex p-
cepto domini cōfestim Nilū fluiū cōuertit in sanguinē: varijsq; alijs plagis: vt infra dicitur: domuit
Regem et Egiptioz astutiam et tandem hebreis per mare rubrum iter ostendit: et inimicos eozum proz
sus absorbere fecit et eozum arma cum nulla non berent abunde ministravit. Inde q; in desertum innume-
rabili multitudini celestē cibum ministravit: atq; potum de petra estuanti populo emanare fecit: et multa
alia eisdem contulit beneficia: que cōmemorare longum est.

Pluto: qui et Orchus grece dicitur Saturni ex ope filius Ionis et Neptuni frater tempestate hac: cum
pater filios diuideret ab eodem in sortem siluas et loca inferiora obtinuit. Unde et decem inferorū po-
stea cum poete appellauerunt. De quo Statius dixit: Sorte sedens media regnavit felix in arc: Dux
heredi populos posebat crimina vite: Nil hominum miserans: iratusq; omnibus vmbis: et reliqua que
sequuntur. Alij autem ditem patrem et Februm eum vocant: quoniam animarū existimabant purgato-
rem. Nam Februa Romani dicebant purgamina: Alij etiam Charonem dixerunt: vt per hoc significa-
retur infima pars mundi: In cuius quidem sacrificio nigras pecudes imolare consueverant. quia victi-
me per similitudinem numinis vt plurimum doceremur. Nil certe inferno deterius declarans. Lactanti-
us tamen libro diuinarum institutionum de Plutone isto sic ait. Saturno scilicet Jonem: Neptunum: et
Plutonem fuisse filios. qui eo mortuo cum eis partiretur Imperium: contingit Plutoni iuniori in occidi-
uam regni partem regnare apud ea loca: in quibus postea mansere molossi secus inferum mare: et is a cir-
cum adiacentibus regno suo populis orchus appellatus est: eo q; seuus et scelestorum receptor esset: et q
ingenti cani suo quem Cerberum appellabat consuetus esset viuos homines apponere trucidandos.

hic proserpinam virginem sicilā quā interceptet in regnū deportauit suū: eamq; sibi coningez copulauit. Neptunū autem plutonis natu maiorem ex eodē patre z matre genitum: quem Varro deum maris appellat hīsdē tēporibus fuisse constat. Hic patris Saturni seuitiam formidans ab eius conspectu per mare se surripuit: secūq; habitauit: Undeq; bello supatus i achademia fugit: ob qd locus postmodū achademia id est tristite locus nomen accepit: z quia ex regio genere ortus fuit: z per mare nauigans patris iraz ena sit. Deus maris post obitū habitus est. Alij dixerūt q; saturnus pater in diuisione filioz neptuno huic a quas assignauit: propterea deum aquaz dictū. Alij quia a patre marinis aquis obtutus fuerit. Huic autē vt infra dicitur de impositione nois athenaz cum Minerva litigiū fuit. Sic etiā de muris troie ab eo z ab apolline constructis. Hic loco sceptri gestasse dicitur tridentē: z rex oīz illi sacrata esse fūdamēta. Cui z. 35. filios fuisse legimus: quos enumerare superuacaneum puto.

3608 **C** Adamyllus quartusdecimus assyrioz rex sexto z sexagesimo iudaice seruitutis anno ipbereo patre de 1591
functo assyrijs regnare cepit: z regnauit annis triginta.

3610 **C** Phorbas sextus arginoz rex Criassi regis filius octauo z sexagesimo iudaice seruitutis anno argis re- 1589
gnare cepit: z regnauit annis. 25. hic duodecimo regni sui anno rhodū insulam obtinuit: qui z post mortē vna cum vxore Helantolica inter deos relatus fuit.

3636 **C** Sparateus quintusdecimus assyrioz rex Adamyllo patre defuncto nonagesimo sexto iudaice seruitutis 1565
anno assyrijs regnare cepit: z regnauit annis. xl.

C Adaratus tertiusdecimus sicyoniōz rex: z ipse eodē āno regnare cepit: z regnauit ānis triginta.

C Atheniensium regni principium.

3639 **C** Cecrops natione egyptius quarto z nonagesimo iudaice seruitutis anno secunduz Ensebiū regno argi- 1560
uoz relicto primus atheniēsis regnauit annis. 40. a quo vsq; ad troie captiuitatez quique z septuagin-
ta supra trecentos fluxerunt anni. Hic autē cecrops diphes dictus ē. i. duaz naturaz vir: sine ob longitudi-
nez corporis: sine iccirco q; duas linguas grecā vs; z egypticā sciebat: Qui z atheniensū vrbē longe ante
conditā instaurauit: quā ex subita oliue apparitione mineruā. i. athenam nominauit. Aug. eiz pater noster
li. 18. de ci. dei de eo sic habet. Cecrope athenaz vrbē instaurāte subito aqua vno in loco erupit: z alio repē
tē olea arbor apparuit: super quibus prodigijs sciscitatus apollo delphicus quid intelligēdū: quidue faciē
dum foret respondiisse fertur: q; olea mineruā: aqua vero neptunū significaret: ambo sobrii: amboq; dij
z contēporanei: effectq; in eoz ciuū arbitrio: vt ex alterius duoz deoz nomine ciuitas vocaret. Cōgrega-
tis itaq; omnibus vtriusq; sexus viri adheferūt neptuno. Mulieres vero minerne: que z obtinnerunt: vt
ex minerne nomine ciuitas appellaret: ac sic athenaz grece vrbez cognominauerūt: quod latine Minervā
dicimus: eo q; muliez voces vna viroz numez superarint. Quā ob rez iratus Neptunus marinis extuā
tibus vndis atheniensū terras populatus est. Quē cines placare volentes triplici supplicio mulieres affe-
cere: primo vt de cetero nullis publicis interessent consultationibus. Secundo vt nullus nascētuz cogno-
men maternuz acciperet: Tertio ne quis filias suas athenas vocaret. Poete vero neptunū z mineruā athe-
nā cōdidisse dixerūt. Sed quū de nois ipositōe inter eos fieret dissensio. Dijs reliqs pñibus fit inter eos
cōuētio: vt q; percussa terra laudabiliorē produceret effectū: vrbī nomē iponeret. Neptunus autē tridente suo
percussa terra z equū perduxit belli omen. At minerva hasta protecta oliuā, pdurit pacis arborē. Que quo-
niaz vtilior eoz iudicio visa fuit: ex suo nomine athenas dixit: de qua Lucanus li. vi. dixit.

Primus ab equorea percussis cuspidē saxis
Thesalicus sonipes bellis feralibus omen Exilit.

C Epidaurum epiro hoc est albanie ciuitas his tē-
poribus teste eusebio in epiro: prouincia scilicet al-
bania in maris littoze condita est: a quibus tamē
non constat. Que postmodum romanzorum ciui-
um colonia facta propter inauspicatum nomen a
Romanis dyrachium appellata fuit. Ea quippe
est ciuitas: que postea propter aeris malignitatez
pene derelicta habetur. Veruntamē adhuc mul-
ta ipsius vrbis monumēta visuntur: inter que sta-
tua equestris enea: ad quandam portā extat: quā
alij theodosij imperatoris: alij Constantini esse af-
firmant. Ipsa ciuitas nunc venetozum dictioni
subiacet: quam propter portus comoditatez sena-
tus ipse venetus posito presidio a turcozū excur-
sionibus custodit. Epidaurum tamen alia vrbis i
Achaia est: vt Plinius in quarto naturalis hystorie scribit: Esculapio delpho percelebris: vnde Romani
continuis tribus annis peste vexati inspectis sibyllinis libris Esculapianū sub serpentis forma veluti fatale
remedium duxerunt ad vrbem. Ragusium etiam dalmatie ciuitas Epidaurus a nonnullis dicta est.

C Epidaurū epiro ciuitas.

Chalcis etiam euboie insule ciuitas: quas nostro seculo micropote dicimus p hec quoq; tempora condita fuit: sed a quibus ipsa condita fuerit varie sunt opiniones. Quidam a Cecrope dicunt: alij aut: vt Cicero de na deoz libro. 3. ab Alabado condita dixit. Plato vero in thimeo Amas; regē egyptiū eiusdē vrbis cōditore dixit. Hec enim quā eidem insule metropolitana et celebris: atq; pugnacissima esset a Nabumeto thomano turcoꝝ principe superioribus annis venetis ablata fuit: vt infra libro. xv. loco suo dicitur: in ea quippe Cecrops rex p mus apollinez deū appellauit: simulachraq; repetijt: et aras ibidē instituit: atq; victimas imolauit. Ibidem etiā preter tres filias: et quartā genuit nomine Phrygiā: que inde traiciens phrygiā a se habitata; noiauit.

Cchalcis euboie ciuitas.

1547

Curtes et coribantes populi his temporibus: vt Eusebius scribit: gnosuz ciuitatē in creta insula condiderunt: in qua Ainos vt plurimū habitare cōsuevit. Hi crete populi religiosi fuere: qui Iouez infantē aluerunt. Sed quā temporis successu religionē suā prophanarent ab ipso ioue deleti sunt. Hi modulata: et inter se cōcinentem in armis saltationes primi repperere. Fuerunt tñ et alij eiusdē nois in dalmatia ferocissimi populi: quos tellus adriaticū maris alebat: apud quos A. antonius fuit a pompeianis clausus cū magno ipsius discrimine.

3657

1540

Deucalion promethei filius decimonono supra centesimū hebraice seruitutis anno secundum Eusebiū in thessalia regione grece regnare orsus est: Cui ob animi prestātiā et ingenij mititate; Epimetus patruus suus pyrham filiā vxore; dedit: seminā siquidem piissimā: de quibus Ouidius ait: Non illo melior quā: nec amantior equi Cir fuit: haud illa reuerētior vlla deaz. etc. Sub quibus seuū diluuiū apud thessalos fuit. Quod quidē sicut Orosius i primo li. refert magnā greci partes assumpsit paucis per refugia montium liberatis maxime in parnasso monte in quo deucalion ipse et pyrha saluati sunt: eo q; in eius in circuitu ipse regno potiretur. Nā quicūq; ratibus ad eū confugiebant per summa parnassi iuga fouit: a quo propterea humanū genus reparatū fuisse ferunt. Hi deucalion et pyrha: vt poete finxerūt: quā aque decreuissent: viderentq; humanū genus plurimū defecisse: ipsiq; senes essent: et ex se instaurari diffiderent ad oraculum themidos perrexerūt postulantes quonā modo humanū genus instaurari posset. Quibus dea respondit id fieri posse si post terga iacerent materna ossa. Deucalion vero quā sapiens esset intellexit terrā genitricē esse cunctaz rez: ossaq; illius lapides esse. Itaq; quos deucalion post terga iaciebat lapides facies traxere viroz. Et de femineo reparata est femina iactu.

3659

3662

Phaeton solis egyptij ex Climene filius his temporibus fuit: sub quo maximū incēdiū fuisse Eusebius scribit. hic est phaeton de quo multa fabulant poete: et q; maxime Ouidius v3 q; solis et Climene filius fuerit: In cuius climenis psona dixit. Per iubar hoc iquit radijs insigne coruscis Nate tibi iuro: q; nos auditq; videtq; Hoc te quē spectas: hoc te qui temperat orbē Sole satū etc. Vex quuz de genere suo dubitaret: et ad solē patrem accessisset: vix tandē ab eodem obtinuit: vt eius equos per diē regeret: quos deinde deducens ex visione scorpionis tremefactus habenas reliquit. Quā ob cā; ab irato ioue fulminatus: et in paduz deiectus fluuiū illi Eridani nomen dedit. Que quidē res ab ordine nature cōtinuo sumpte sū: quaruz expositionē philosophis relinquimus. Ipse tñ phaeton qui et Eridanus: vt Paulus perusinus refert: cum multa suoz copia ex egypto per nilum nauigans deuenit i mare: et inde ex suasiōe suoz in medi terraneā pergere statuit. Ibidē quibusdam ex suis relictis ipse superatis montibus plantiē amplissimā et fertilem inuenit: vbi boies rudes atq; agrestes: sed natura seroces reperijt: sperāsq; eos ingenio superare secus paduz consedit: vbi fm quendā Eustachij oppidū condidit: et ex suo noie Eridanus appellauit: quod postmodū thaurinū dictum fuit: de quo li. vj. infra dicemus. Ibidēq; quā aliquādiu regnasset relicto ligure filio in pado fluuiū perijt: a quo padus erydanus appellatus est. Quem veteres egyptij i memoriā compatriote sui inter celi imagines locauerunt.

1537

Padus itaq; totius italie permaximus fluuius hisdē temporibus a phaetonte predicto qui alio noie erydanus vicebatur erydani nomē accepit. Hic autē padus: vt oculis nostris vidimus: ad radices vesuli montis oziri videtur. Primo quidē admodū tenuissimus: vt vix sine aqua incipit: sed deinde triginta fluminibus (vt plinius in tertio testatur) tantū maximo impetu in adriaticum mare septē hostijs diffunditur.

Lygnus autē seu lygustus predicti phaetonis regis filius post patrem in regno successit. Quantū autē regnauerit non inuenio: sed et ipse quos habuit i ditioe populos lygures de suo noie nūcupauit: et inde lyguria

C Lygurie itaq; italie regio est ab ipso lygusto cognominata: videlicet conuersione y greci in v nostrum facta. Que p maiori sui parte mōtuosa est: et i apenino constituta: vt L uis mōstrat. Cuius caput est genus vrbū clarissima. Hec enīz a varo flumine ad macre amnis hostia longitudinē habet: et ex vna parte apēnīnū habet: et in alia infero mari clauditur. Quā ob rez pars ipsius infero mari adiacens a varo vsq; ad macram lygusticū dicitur mare. In ea: vt infra li. x. dicitur sunt Senua: fauona: nauū: albigena: et vintimilīz ciuitates. Endū hi lygnstici in domibus siluestribus viciatibāt: qui tanq̄ veloces ex locoꝝ oportunitate latrociniā magis q̄ bella factitabant. Nec etiā id hoīz genus nostris ipibus aliquibus in locis veterē latrociniādi morē omīserūt. Jordanus monachus dicit hos obstinatus semp romanoꝝ iugum recusasse: et illis animose aduersatos fuisse. Hos oēs et q̄maxime montanos Lato fallaces et subdolos dicit. Et qdē hoc merito dicere potest. Lyguria itaq; p̄uincia: que hodie oriētalis et occidentalis genuensū riparia appellatur. quinq; tantū predictas ciuitates in occidentali continet. Undeq; a genua vrbē sine vrbē ad Lume portus p̄tenditur: qui locus centum passuꝝ milibus p̄tensus orientalis riparia appellatur. In quo et delphini portus et ripalis sinus est: vbi sunt citri feracissimi: et clauaz oppidū: et vicus lauaniū: ac spedia oppidum celebre habetur.

3665 **C** Marathus marathi regis filius quartusdecimus sicyonioꝝ rex vigesimo septimo post centesimū hebraice seruitutis anno regnare cepit: et regnavit annis. xx. hic marathon vrbē ex suo nomine in attica regione ab athenis passū circiter decem milia condidit. In cuius campis cētū milia peditū: et decē milia equitūz Darius persaz regis a decēz milibus armatis atheniēsū consilio et industria melchiadis eoꝝ prefecti profligata referuntur. 1537

3668 **C** Chencres pbarao vndecimus egyptioꝝ rex ex diapolitanoꝝ dinastia Achoris regis filius vigesimo nono supra centesimū hebraice seruitutis anno egyptijs regnare cepit: et regnavit annis. xvi. hic est chēeres pharao qui contradixit p moysen deo. Et propterea in rubro mari obrutus est. et filij israel ex egypto per mare sine aliqua passione illos effugere. Post eum autēz achores pbarao regnavit. Pbarao nanq; non proprius nomen fuit: sed dignitatis cognomen. 1531

C Escades Spareti regis filius sextusdecimus assyriorum rex. 136. hebraice seruitutis anno patre defuncto assyrijs regnare cepit: et regnavit annis. 40.

C Insubrium regni principium.

3682 **C** Cynus stelenci regis filius his temporibus post phaetontis interitū apud insubres primo imperasse dicitur: qui et septū in insubri regione iuxta lacū maiore: quē verbanū auctores appellāt cōdidisse dicit. Hic autē cynus amator ardentissimus phaetōtis fuit: quē poete finxerūt post phaetontis interitū ex longo ploratu in cynū albissimaz auez conuersus. De cuius insubrij p̄uincia nostra: quūz de longobardoꝝ regno dicitur: tractabimus. 1514

C Corinthus olim achaie insignis ciuitas octogesimo etatis moysi āno: vt Eusebius scribit: a quodā Syrisbo latroni Eoli filio sup istmon in ionij maris medio cōdita fuit: et primo certhya cognominata. indeq; aucta ephira vocata: vnde et apud Vir. Ephiraq; era. Nā corinthij in ere fundēdo principatū obtinebāt: eo q̄ ioi pulcherrima et artificiosa eiusmodi eris fiebant vasa. hos ab idoloꝝ cultura ad verā dei religionē paulus apostolus rationibus et doctrina atq; miraculis pertraxit. Hec postmodū eversa: et a corintho Bestis filio instaurata: Corinthi nomen induit. Ultimo a Romanis incensa nunq̄ coaluit. Illius quippe achaie regionis caput extitit.

3684 **C** Job vir sanctissimus clarissimq; p̄bīs atq; propheta: necnon et patientie insigne specimen tempestate hac testantibus diuo patre aug. Hreg. nicholao de lira in terra visitidi in idumee et arabie sinibus ex zareth patre matreq; Bosra nascitur. Cuius quidēz pater ex esan filijs fuerat: ita vt quintus ab Abrahā fuerit. Cui primo iobab nomen fuit: qui et post patrē in edom in nachaba ciuitate regnavit prius quippe Balach filius Beoz in ea regnavit. et post eum zareth ipsius Job pater. Job autem qui et Jobab post patrem regnavit: post vero Job Cusram Themanorum regionis dux. Post illum regnavit Adar filius Beath: Qui excidit Adian in campo Moab: et nomen ciuitatis eius Cherbauit. Hic itaque Job iustus vir erat reclusus: modestus: prudens: gravis: temporibus prudenter vtēs: pius animo maximo: adeoq; veritatis amator: vt ne ioco quidem mentiret. Idem quoq; continens: ac mirū in modū patiēs: vt ex vulgatissimis eius historijs compertuz habemus: Qui vxorez arabissaz accipiens sex filios et feminas tres ex ea suscepit quorūz de numero vnus Emon dictus fuit. Bines quippe inter omnes sui temporis oriētales. Cuius possessio septem milia ouium fuit: tria milia camelloꝝ: quingenta iuga bouz: quingenteq; asine: ac familia multa nimis. Cuius animi fortitudinē vt dominus certo argumento cōprobaret: permisit: vt a diabolo tentaretur. Qui accepta potestate omnē eius substātiā filioꝝ oēs ac filias perdidit: eum quoq; deniq; graui vulnere vlcerauit. Quibus in omnibus Job labijs suis non peccauit: nec quippiam stultum contra dominum suum loqui p̄sumpsit. Sed in terram corruens cum lacrimis dixit. Dominus omnia mihi dedit dominusq; abstulit: nudus egressus sum de utero matris mee: nudus quoq; illuc reuertar. Sit (inquit) nomen dñi mei semper benedictum. Ad eius deniq; penitentiam conuersus dominus. Omnia quecunq; ei a principio fuerant dupplicis addidit: eiusq; nouissimis magisq; a principio benedixit: Unde et post flagella sanitati restitutus ouium quatuordecim milia ei facta sunt: et sex milia camelloꝝ: milleq; iuga boum: 1515

ac mille asine. Septem preterea filios: et tres mire speciositatis filias etiam genuit. Superuixit deinde iob post flagella quadraginta et centum annos: et vidit filios suos: ac filiorum suorum filios usque ad quartam generationem: ac sic senex et plenus dierum mortuus est. Cuius etiam diei celebritas agitur sexto idus maii. Scriptum autem hic Job labores suos: atque patientiam suam heroico carmine libro vno: qui quidem liber nomine suo prenotatur. Cuius certe singula verba plena sunt sensibus. Nam mortuorum resurrectionem in eo sic prophetando declarat: ut nullus vel manifestus: vel cautus de ea scripserit dicens: Scio quod redemptor meus uiuit: et in nouissimo die de terra surrecturus suus: et c.

C Plague pharaonis submersio.

Moyses amram ex iocabeth filius hoc anno qui est octogesimo vite sue annus: annoque centesimo quadagesimo quarto hebraice seruitutis egyptum relinquens: in eremumque secedens post uisionem rubi in monte oreb vna cum Aaron fratre suo ex precepto domini pharaonem alloquitur: ut scilicet dimittat populum israel ex egypto exire in monte syna: ut habetur exodi. 5. Quo indurato dominus per Moysen decem ei memorabiles plagas intulit: quum dei populum omnino dimittere noller. Quarum prima quod nili fluminis aquas in sanguinem vertit: ex quo bibi non possent: quia si quis contingere ex eis presumeret dolores vehementissimos inferebant. Secunda fuit ranarum squalores per loca munda et imunda reptantes. Tertia igne scynipbes. Quarta canine musce: que dicitur cinomyia. Quinta repentina et generalis iumentorum et pecorum mors. Sexta vesice efferuentes: et vlcera sanie erumpentia. Septima grando cum igne mixta: que egyptiorum arbores omnia contriuit. Octava locustarum nubes: que omnia protinus exhausere. Nona tenebre imaginibus dire: crassitudineque palpabiles: ac diuturnitate mortales. Decima et vltima vniuersalis primogenitorum egypti mors fuit. De quibus hi extant versus.

- Prima rubens vnda: ranarum plaga secunda.
- Inde culex tristis post musca nocentior istis.
- Quinta pecus stravit: vesicas sexta creauit.
- Post sequitur grando: post brucus dente nefando.
- Nona tegit soles: prima necat vltima proles
- Sanguis vnda: culex: musca: pecus: vlcera: grando:
- Brucus: caligo: mors pignora prima necando.

Ad extremum referete dno patre au g. 16. de ci. cap. xliij. et xviiij. ca. xi. Moyses quum esset annorum octoginta populum israeliticum ex egypto eduxit nouissimo tempore cecropis atheniensium regis: quum apud assyrios regnaret Ascades: apud sicyonios marathus: et apud argiuos Trioppus cum quo omnis multitudo mulierum pariter et infantium egressorum innumerabilis fuit. Sed qui etate aptas habebat: et Josephus libro. 2. cap. xi. scribit: sexcenta milia fuere: qui secum ossa ioseph: et farinam conspersam portauerunt: qua et triginta diebus usi sunt. Coluna vero nubis eos pressit die: nocte autem columna ignis. Quumque ad mare rubrum peruenissent moyses facta oratione virga percussit mare. Quod repente ea percussione diuisus est: et terras dimisit nudas: ut hebreis via esset et fuga. Moyses autem videns pelagus cessisse hebreis in dno confusus primus intrauit et post eum frater eius Aaron et Josue ac Saleph: et relique multitudini propter periculum insequentium inimicorum se sequi precepit. Egyptii autem quum vidissent eos illesos transisse persequi eos aggressi sunt. Et dum omnis exercitus in mare intrasset dominus super eos reduxit aquas maris: et vnus ex eis non remansit: ut patet exodi. i. 4. Eo in loco Cheneres pharao cum sexcentis curribus et quinquaginta milia equitibus ac ducentis milibus armatis pariter interfuit. Quorum arma vento et violentia in terra allata Moyses colligere fecit quibus hebreis munitis et armatis per desertum ad montem syna in olaturum perduxit.

Moyses verus dei seruus et omnium prophetarum summus: theologorum quoque ac historiographorum princeps: vir sane mansuetissimus super omnes gentes hoc anno postquam dei populum de egyptiaca seruitute liberauit quadraginta annis ipsum in eremo rexit. Ipse enim Moyses ille dilectus deo et hominibus vir fuit: cuius memoria semper in benedictione extitit: cui non simile fecit in gloria sanctorum: sed magnificauit in timore inimicorum: ac in omnibus verbis suis apud

Moyses
1516

3685

hebreos monstra placauit et glorificauit eum in conspectu regum: et vixit illud coram populo suo. Illi quoque in monte syna gloria sua ostendere voluit: vnde et propter fidei et lenitatem ipsius sanctum fecit illum: elegit eum eum ex omni carne: et propterea in omnibus petitionibus audiuit vocem ipsius: et induxit illum in nubem: et dedit illi cor ad precepta sua: et legem vite ac discipline docere omnes testimonia sua. Hic igitur decima die aprilis in desertum ingressus mox in vniuerso populo israeli mandauit: ut ad eum agni paschalis se prepararet. Qui et quartadecima luna eiusdem mensis comederunt illum: et fecerunt pascha. id est transitus. Et pro gratiarum actione propitiationis domini hymnum tota die et nocte dixerunt. Moyses autem canticum in deum ex ametro versu compositum dicens canticum domino: gloriose enim magnificatus est: equum et ascensorem proiecit in mare: et cetera. Pascha itaque celebrato inde digressi venerunt in marath: vbi eisdem per Moysen dulcorate sunt aque amarissimi: hinc etiam castrametati uenerunt in helym: vbi et septuaginta erant palme steriles quidem. Post triginta autem egressiois dies deficiente annona: sicut refert Josephus li. 3. cap. i. dedit dominus populo illi coturnices: manna et aquam de petra oreb ut etiam patet exodi. i. 7. Qui locus hactenus sic irrigabatur imbribus sicut tunc per moysen dominus ministravit. Post tres vero menses egressiois Moyses ascendit in montem sy-

na: vbi qua draginta diebus et noctibus ieiunans legē dñi meruit accipere: vt patet exodi. 20. ac deinde arcam seu tabernaculum septem mensibus construxit ex lignis natura fortissimis: vt hētur exodi. 26. A qua die vsq; ad templi Salomonis edificationem numerantur anni quadringenti et octoginta. Inde quoq; secundo anno sue egressionis duodecim exploratores ad terrā promissionis transmisit et reuersi propter murmur populi prohibiti sunt ulterius p̄gredi. Qui ad solitudinem reuersi quadraginta anni sunt afflicti et c. Strabo autē libro suo dicit Moysen et progenitores suos egyptios fuisse: et ipsius sacerdotē egyptiorū extitisse. Qui quāz partes aliquas ipsius egyptiace regionis haberet: ferretq; molesse egyptiorū instituta: inde comigravit: cuius quo multi discessere: quibus diuina cure erant. Dicebat enim quomodo egyptij non recte sentirent: qui ferarum ac pecorum imagines deo tribuerent: et q̄ id solus deus esset qđ nos cōtineret: et terrā ac mare qđ celū et mundum et rerum omnium naturas appellamus: cuius profecto imaginē nemo sane mentis similes audeat effingere. Sportere itaq; dicebat relicta omni simulachrorum effigie: et digno ei pbano ac templo constituto sine forma colere: et vel pro se quicūq; indormire: vel alios qui boni insomniatores essent p̄ alijs: ac semp̄ bonum aliqd et donū et signū a deo expectere: eos presertim: qui caste integreque et cuius iustitia viuerent: ceteros vero nequaquā. Ille hec dicens hominibus bonis non sane paucis id persuasit: et in eum locū deduxit: vbi nunc condita est hierosolyma: quē locum facile obtinuit: quūz minime esset inuidiosus. Eius autē successores aliq̄ diu in iisdem institutis permanserunt: hec ille. Veniq; Moyses postq̄ christus venturum per figuras carnalium obseruationum in tabernaculo et sacerdotio: ac sacrificijs: alijsq; mysticis et plurimis mandatis prophetasset: et benedictionem singulis tribubus iudeorū dedisset comitate eū Eleazar summo sacerdote: et principe iesu Nauecum vniuerso populo ad montes: qui vocatur Abarim ex precepto dñi peruenit. Ibiq; dimissis senioribus: et salutans eleazarum et iesum dum adhuc eis loqueretur: nubes super eum descendit: et in quadāz parua valle sublatus est. Defunctus est itaq; moyses anno etatis sue centesimo et vigesimo. Uxit autē cum vniuerso populo ingenti luctu triginta diebus: vt habet libro deuteronomij. c. vltimo. Eius autē festiuitas celebratur secundo nonas septēbris. Superavit autē moyses sapientia omnes: qui vnq̄ vllō tempore fuerunt: eo q̄ quecumq; intelligeret optime vteretur. Erat quippe: vt Iosephus ait: ad loquendū et ad docendū valde grauissimus: et ad singula gerenda nimis idoneus. Fuit enim dux et p̄pheta excellentissimus: nec vllus vnq̄ illi similis fuit: Cui deus facie ad faciem loq̄retur. Nam quecumq; loqui cogitabat deus putabatur in eo audiri. Ipse enim primus omnium diuinas leges litteris explanauit: alias explicauit: et librorū veteris testamenti auctor: primus perhibetur. Quoniaz diuine historie cosmographiam in quinque voluminibus edidit: quem pentatheucus appellatur. Vicit at̄ a pente grece quod latine quinq; dicitur: et theucus volumē: eo q̄ quinq; librorū volumina ediderit: quorum primus.

Genesis vocatur: eo q̄ exordium mundi et generationis in eo conscribantur.

Exodus secundus appellatur: quia in eo exitum populi israel ex egypto digerat.

Leuiticus tertius inscribitur: eo q̄ leuitarum ministeria: et victimarum diuersitatem exquirat: totusq; in eo leuiticus ordo annotetur.

Numerorum quartus est: eo q̄ egressu tribus de egypto in eo dinumerantur: et quadraginta duarum mansionum per eremū describuntur.

Deuteronomius liber quintus dicitur: quod latine secunda lex appellatur. Et ob hoc quidāz errātes duas esse leges dicere voluerunt: vnam a deo datam: que in quatuor precedentibus libris continetur. Aliam a Moysē hoc in libro collatam. Et forte hoc eos mouet: quod in libro numeri dicitur: Locutus est dñs ad Moysen. In hoc uero dicitur: locutus est Moyses ad omnes israel. Sed notādum q̄ non ob aliud liber iste secunda lex dicitur: nisi q̄ ea que in precedentibus libris dicta sunt. In isto etiam iterantur. Vita itaq; Moysi et finis ex libris diuinis et Iosephi excerptus a nobis hoc modo declaratus sufficiat.

3686 **C**heberes pharao decimus ex dynastia diopoli tanorū anno octogesimo primo vite Moysi patre eius Chenerē cum sexcentis curribus: et ducentis milibus armatorum in mare demerso egyptijs regnare cepit: et regnauit annis octo.

3689 **C**ebireus quintusdecimus Sicyoniorū rex Abaratho patre sublato anno tertio egressionis populi israel sicyonij regnare cepit: et regnauit annis. 55.

Chytilene ciuitas memoratu digna a mithilena Bacharei filia cognominata bis temporibus Eusebio teste a Sancto triopa condita est: a qua nunc Lesbos insula Mithilena dicta est. Joannes bocacius in quarto genealogie deorum dicit eam a Miletio solis filio primo conditam: et a suo nomine Mithilenem nominatam.

Chytilene lesbi oppidum.

1513

1510

Sed postea imutatis litteris ex mitileue mitilenam dictam. Hec eis in egeo mari: quod est minoris asie si-
ta e: que et rebus omnibus refertissima perhibetur. Ipsa duos portus habuit multarum tum triremium
tum aliarum nauium capaces: in qua Sanctus ipse primo habitauit: post coles: deinde persarum imperi-
um subiit: postea macedonuz: ac tandem Romanorum. postremo quuz sub grecos varia illi esset fortuna
Et Caloianes constantinopolitanus imperator: a Cantabaculino armis pulsus esset ope Francisci Bate-
lusij genuensis imperiu[m] recuperasset: ea vrbs cum tota insula ob gratitudinem auxiliatori tradita est: ac
etiam eius posteris: sub quibus durauit vsq; ad annuz domini sexagesimuz quartuz supra millesimuz qua-
dringentesimuz: quo anno mahumetus othomanus turcoruz imperator ipsam vrbez et insulaz cum maxi-
ma humani sanguinis effusione inuasit: cepit: diripuit: ac de ea triumphauit: cuius animas omnis in asia
transportauit. Ex hac autez vrbe multi singulares viri prodire: et quibus pythachus vnus ex septem sa-
pientibus. Alceus poeta eiusq; frater antbimenes. Sappho poetrix. Diophanes orator: ac theophanes
rerum scriptor: et multi alij.

1507

C Eranaus secundus atheniensium rex mortuo Cecrope rege anno sexto egressionis populi israel ex egypto
atheniensibus regnare cepit: et regnauit annis nouem. Hic filiaz arhis genuit: ex cuius nomine attica
terra nominata est. Est autez terra hec inter macedonias et achaiaz: qua[m] veraz dicimus grecia. Cuius due
sunt partes Boeotia scilicet et peloponessus: quam turci paulo ante suo subiecere imperio: vt suo loco infra
libro quintodecimo dicemus.

369z

C Crothopus octauus argiuorum Rex: et ipse eodem anno arguis regnare cepit: et regnauit annis vnis et
viginti.

C Italic regni principium.

C Janus pater et deorum deus cognominatus: vir utiq; perhumanus: bonusq; ac summus hospitalitatis
cultor hisdez temporibus ex orientalibus partibus veniens primuz omnium in italia regnare cepit: nec qua-
tum regnauerit constat. Is inter cetera sue virtutis opera Saturnum cretensium regem a Jone filio re-
gno pulsuz non modo benigne suscepit: veruz etiam cum eo regnum partitus est. Ipse eniz saturnus in ma-
xima miseria constitutus ad Janum hunc sordidatus accesserat: id est vestibus miseriaz maximam prece-
dentibus indutus erat. Unde ipse Janus cognita hominis calamitate et dignitate cum eo regnu[m] diuidens
singuli in signuz regni diuisi singula condidere oppidula. Janus ianiculuz band procul a roma condidit.
De quo solinus sic loquitur. Quis dubitat ianiculum a iano non fuisse condituz? Hunc opinio hominum
inter deos rettulit: quem postericas postmoduz interpretata ipsum quasi munduz aut celi aut ani sue men-
suum Januam appellauit. Cui etiam ianuarium mensem dedicarunt: eo qd mensis ipse principium et sinez
respiciat. Unde et bifrontem eum depingere consueuerunt. Janos tamen septem fuisse auctores ostendit
Quorum primus ianus bifrons a sapientie magnitudine dictus. Hoc filius fuit: qui cum ipso in italiaz in-
gressus est. Secundus bicozporus ob corporis magnitudinem: qui fuit filius Japheth filij Noe. hunc
quidam dicunt ianiculuz condidisse: a quo ianiculus mons nomen accepit. De isto iosephus scribit qd ia-
phet duos genuit filios ianu[m] scilicet et Abedum. Tertius dictus ianus insubres filius Tubal filij iaphet
quem voluit mediolanuz construxisse a quo: vt Papias scribit: iannarius mensis. Quartus hic: qui se-
cundum Macrobiu[m] dictus est ianus pater: id est deus deorum. Quintus Janus quirinus ab hasta qm
q[ui] belloruz potentiaz habens. Sextus ianus grecus: qui fuit ionis filius: qui intrauit italia[m] cum saturno
Septimus Janus troianus: qui genuam vrbem maritimam ampliauit.

C Italia quippe europe regio est omnium totius orbis celeberrima: que a bobus nomen habuisse existima-
tur. Unde etiam plato in Thimeo tauros vocauit italos: a quorum multitudine: pulchritudineq; ac fetu
italiam dixit. Est autem hec regio in forma cruris inter adriaticu[m] et thuscum mare: siue superum: siue infe-
rum: et a iugis alpiu[m] dorsoq; apenini montis porrecta se paulatim attollens vsq; ad rbeginu[m] verticez et li-
toza brutioru[m] extenditur. In vltimo sui in duo scinditur cornua: quorum alteru[m] ionium spectat mare: alte-
rum siculum: in extremitate rbeginum oppiduz habens. Eius longitudo ab augusta preroria q[ui] i alpino sine-
sita: et per Romam capnaq; porzigitur vsq; ad oppidu[m] rbeginuz: Solino teste decies centena et viginti milia
passuum colligitur. Latitudo vero quadringenta decem: vbi maior latitudo: vbi vero minor centum trigin-
ta sex. Habetq; vmbilicum in agro reatino: que duduz ex latere maris superi rubiconez flunium pro fini-
bus habuit. Dicta est autem prius hesperia vt diximus ab hespero atlantis fratre. Deinde oenotria ab o-
primo vino: quod ibi nascitur: vt testatur Seruius super primo enei. vel Oenotrio sabinoz rege. Postre-
mo italia ab italo siculorum rege dicta est: qui venit ad hec loca: in quibus et habitauit et regnauit. Deniq;
lombardia a longobardis: vt infra in principio decimi libri latius dicitur. Hec quippe illa regio est: que si-
ue agrorum vbertate: siue armorum gloria nullis vnq[ui] sciuit cedere terris. Cuius si viros in omni virtu-
tum genere prestantes: et vrbe fama celeberrimas: aut preclara eorum gesta recensere voluero maius mihi
volumen exurget: q[uam] ipse decreueriz. Pleni sunt enim libri omnes italie laudibus: nec est vel mediocriter e-
ruditus: quem eius laudes effugiat: que non solum humanaz rez: sed etiam diuinarum mater habita est.
Habet autem italia ducenta sexaginta quatuor ciuitates: quas sub decem et octo regionibus extare cogno-
uimus. De quibus plurimis locis et temporibus suis infra dicemus.

Genuā quā nostro seculo etiam visitatio ri vocabulo Jannā dicimus italie siquidē vrbes celebrē clarissimāq; his tēporibus: vt nonnullis placet: i ligustici maris littoze a quodaz Senno Saturni regis filio pditā: et cognominatā fuisse dicunt. Alij autem: vt Paulus Perusinus historicus: a Senno no vno ex phocionis socijs conditam dicit. Refert eiz idē Paulus q; duz phocion ex egypto in lygustino mare venisset: Sennum vnum ex socijs suis nauca maris debili

Genua lygurie ciuitas.

tatus euz parte nauis custodez in littoze reliquit. Qui iunctus accolis loci siluestribus hominibus oppidū condidit: et genuaz ex suo nomine nuncupauit. Alij quoq; a Janno predicto italoze rege pditaz astruunt. Deinde post troianū excidium a quodam Janno troianozum principe ampliataz: vbi et ipsius iani bifrons idoluz primo coli ceptuz est. Cuius sigillū inscriptio sic haberi dicitur. Huius vt has angit sic hos Jannaz frangit. Hec plane ciuitas totius lygustini sinus emporium est: que q̄maxime a quadrigentis annis citra quū antea haud magnuz fuerit oppiduz maximū habuit incrementū. Unde et ingentes nacla vires et portu: edibulq; superbissimis: ac reliquis in omni genere ornamentis nunc vsq; preter venetias ceteras italie maritimas vrbes superat: Queq; et naualis belli peritia adeo excellit: et excellit: vt annos multos maris imperio potiretur: et piratarū abstulerit latrocinia. Ipsa eiz Romanis et grecis imperatoribus sepe amicitissima fuit. Et p̄pea quū ab hannibale peno penitus dissipata fuisset: statiz Cornelius seruilus consul: vt L. iulius refert: per Lucetiuū imperatoze eā instaurare mandauit. Post aduentū vero christi nonnullas direptiones et incendia a barbaris pertulit. Ipsa eniz post apostolos statiz sacrū christi euangelium suscepit eius deinde res nūc prospere: nūc aduerse per multas manus postea diu acte sunt: sed permaxime nostro seculo propter eius (vt ita dixerim) discordiā aduersaz pertulit fortunā. Nā post longobardos reges et Carolū magnū: eiusq; filios plurimā ciuituz sustinuit tyrannidez. Propter quod et peregrinos dominos sibi superinducere aliquādo necesse habuit. Que sic auxilio et consilio destituta eius imperiū longe lateq; diffusuz pene totuz exhaustuz est. Peram eniz vrbem constantinopoli oppositā: mytilenem insulā: Samagustā vrbem totius cyprie insule columen: Chium insulaz: aliasq; grecanas vrbes plurimas a turcis alijsq; gentibus ablatas deperdidit: vel tributarias fecit. Capha etiam eius coloniā in thaurico eberoneso non procul a bossoro cymerico superioribus annis amisit. Genua tamen: vt quibusdaz placet: a genu nomen accepit: eo q; in genu forma sita fuerit: a qua apenni: us mons incipit. Distatq; a sabatijs stadijs ducentis sexaginta. In ea aliquādo sanguinē seaturisse compertuz est. Ex hac celeberrima vrbe complurimi illustres p̄dicere viri: Et quibus Syrus ipsius vrbis episcopus sanctissimus fuit. Innocentiusq; quartus pontifex maximus: Hadrianus quintus: Nicholans quintus: Innocentius octauus nunc superstes: Alij quoq; multi bellozum naualium imperatores: et pugiles audacissimi: qui potētissimos reges: aliazq; vrbuz potentatus (vt infra locis suis dicemus) captiuarunt. Multi etiam circa res ciuiles: circa philosophiam artesq; liberales clari emerere. Ornaturq; q̄maxime genua ciuitas cineribus precursoris domini: et Chantino quodaz smaragdino imprecabili: quez tradunt illuz fuisse: in quo dñs noster iesus christus agnum pascale in cena domini cum apostolis suis comedit.

3694 **T**helegonus horis pastoris filius septimus rex ab inacho rege sexto egressionis anno scilicet israel ab egypto arbeniensibus regnare cepit: et regnavit annis nouem.

3701 **A**mpbytrion tertius arbeniensiu rex anno quintodecimo egressionis populi israel arbeniensibus regnare cepit: et regnavit annis decem. An hic alcei thebani filius fuerit: qui alemenaz Electryonis filiaz ex Lyfidice formosissimā habuit vxorez a ioue amataz ignoratur. Ex ea eniz genuit berculem: qui nonnunq; a marito matris a mpbitrionides a poetis v: sicut belena a Tyndaro tyndaris: que similiter iouis filia dī.

1505

1497

1490

Chore hebreorum ex genere nobilis ex leuitarum tribu natus: ac Moyſi cognatus: vir quideſq; facultati-
bus plenus: et ad dicendum facundiffimus hoc anno cum trecentis viris ob ſeditioneſq; factam contra moy-
ſen et Aarō pp ſacerdotij dignitatē a dño interficitur: vt habetur numeri. xvj. Hic quippe videns moyſen
in maximo honore conſtitutū p inuidiā ſuſtinere nō poterat: ſed dicebat moyſen viz crudelē: et gloriā illam
ſibimet per calliditatē queſiſſe ſub occasione q; viderit deū: et ptra leges Aaron fratri ſacerdotum dediſſe
nō cōibus ppli ſuffragijs: ſ; ſuo iudicio. Dicebatq; ſi ſacerdotij dignitatē alicui ex tribu leui deus preben-
dā eſſe decreuit ſibi tanq; iuſtiori et forma et diuitijs potentiori deberi. Si vero maior tribus deus quere-
reſ dignū eſt vt ruben tribus potius honoret: et hunc honore dathan et abiron accipiāt: qui ſunt in illa tri-
bu et facultate et dignitate ſu blimiozes. hec itaq; chore dicens nitebatur hāc dignitateſq; populi favore in ſe
transferre. Quibus verbis vniuerſus populus cōcitatus eſt in derogando aaron i hāc quippe ſententiā du-
centi et quinquaginta viri ex primoribus iſrael concordabant: vt aaron ſacerdotij iure pū areni. ad hec verba
populus ēt moyſen lapidare voluit. S; moyſes ſ; pplz turbulentuz q; ſe venire cerneret nō expanit ſciens
fratre dei volūate ſacerdotij meruiſſe: vnde et ad ſciliū accessit. Cōgregatoq; ingenti cōcilio oibus aſtā-
tibus et audientibus Moyſes chore et ſuis cōplicitibus dixit. Ad eiz Aaron frater meus gratia mea hoc: ſ; iudicio
diuino ſortitus eſt. Quare o chore et reliqui a ſeditione et murmure quietate: ſ; mane oēs qui ſacer-
dotij queritis thuribula ſingula portātes a veſtris domibus cū igne et thimiamate huc venite. S; et tu cho-
re vir peſſime cede deo iudicij et pro hac ambitione expecta electionis de ſacerdotio pcertatiū. Igitur moyſes euocauit
eos q; de ſacerdotio contendebāt ad ſacerdotij pbatoneſq; vt ſcirent cuius ſacrificium deus ſuſciperet: et il-
lū conſtituere ſacerdotē poſſent. Cōueniētibus at Aaron et Chore cum trecentis viris ante tabernaculum
omnes ſanctificauit Moyſes in thuribulis que ferebant. vnde ſtatiz tantus eſfulſit ignis quātus vllus opī
ſex vidit vnq;: quo repente Chore ſimul cūz trecētis viris adeo exuſtus eſt: vt nec aliquoz corpora alicubi
viſa ſint. Aaron vero ſolus liberatus eſt: qui vtique adeo electus viſus eſt.

Cathan vero et abiron ex tribu ruben viri inter hebreos potentiffimi: et ipſi pp eoz blaſſemiā per hoc ipſz
tps abſorbent. ipſi quoq; cū Chore contra moyſen et aaron ppter ſacerdotij cōſpirauerāt. Sed quum a
Moyſe ante tabernaculū puocati fuiſſent Moyſes eleuatus manus in celū fudit orōnes ad dñz dicens.
Fac dñe ſuper eos apertū iudiciū puenire: qui ita contra tuā gloriā ſcuerūt: vt nō cōi morte ex hac vita p
tranſeant. Ad cuius preces repēte cōmota eſt terra: et aperta deglutiuit Athan et abiron: atq; oia que il-
loz erāt in momento abſorpta ſunt. Quibus ſic exterminatis cōfeſtiz apertio terre ſuper eos reducta eſt:
et ita reintegrata: vt n hil hoz: que dicta ſunt factuz eſſe videretur. Et ita illi blaſſemij periere: vt habetur
Numeri. xvi.

Caitulus conſtanteſ filij iſrael hiſdez etiam temporibus egyptioz more: qui buſiridem adorabāt ſibi fece-
runt. Quā ob rem quatuordecz milia ſeptingentos viros eoz dñs in deſerto percuffit: et interfecit: vt ha-
betur numeri. xvij.

1489

Cuppiter tertius creteſis ſaturni ex ope filius hoc anno ſaturno patre de regno pulſo in Creta inſula re-
gnare cepit: ſed quātū regnauerit non habemus. Hic: vt ſupra dictū ē in ſaturni vita: eodem partu cū iuno
ne editus ne a ſaturno patre occideret ob pactionē cū Titano fratre factā: p̄cito natus eclā ab ope matre
i idā mōtez creteſes alendus tranſmiſſus eſt: et curetis populis cōmendatus varie de eius enutritione fe-
runtur ſententię: ſed oēs in hāc ſententiā conuenire vident q; melle tātuz nutritus ſit. Qui quum adoleuiſſet
ob captos parentes bellū habuit cū titanis: et liberauit illos. Vnde haud paulo poſt patre regno expulſit: eo
q; cōperiffet euz vite ſue inſidiari. Et hinc illi bellū dicunt cū gigātibz cōſecutu: quos ſuperatos ſuppoſuit
montibus. Veniq; orbe ſubacto cū fratribz imperiū partitus eſt. Dato plutoni infernoꝝ dominio: He-
ptuno aut maris ſibi olympo reſeruato. Et quū iadiu ante iunonē ſorore ſuā in contugē ſumpſiſſet: et rex po-
tens factus eſt: et vt erat vir glorie cupidus ambire cepit: et nō minus aſtutia q; viribus non ſolū humanas
laudes: ſed diuinos et honores ſibi queſiuit: templa qdē multis in locis ſibi ipſi cōſtruxit: et ſuo dicit nōi
et i quacūq; regione venerat reges principesq; populoz hoſpitio et amicitia ſibi copulabat: et quū ab eis di-
grediret impabat ſibi edificari templū. Et hac aſtutia factū ē: vt iouis hic ſibi diuinū honore acqſierit cū re-
ligione connexuz. Plurimi nāq; reges eideſq; obſequentes: et nois ſui gratia ritus annuoſ et feſta celebrabāt
et hoc modo religionem cultus ſui Cuppiter per orbē terre diſſeminauit: et exemplū ceteris ad hoc imitan-
duz dedit: et quantūcūq; hic hō circa honores abitiuoſ eēt: et libidini turpiſſime deſeruiret: multa tamē
bona et vtilia humane vite adinuenit: et mala plurima ſuſtulit: et inter cetera ab hominū moribus conſuetu-
dine comedēdi carnes humanas amouit: quibus illo tpe veſcebant. Demū iuppiter hic poſtq; terrā quin-
quies circūuirit: et oibus amicis atq; cognatis ſuis impia diuiſit: et leges morēſq; hoīuz cōpoſuit: et multa alia
bona fecit: quibus immortalē gloriā memoriāq; ſempiternā adeptus eſt: et atq; peſſime actā in creta vitā cō-
mutauit in morte: et ad deos: vt multi delirāt: abiit: cuius funus curtes filij ſui curauerunt. Reliquit autez
iuppiter hic. xxxix. filios et filias: de quibus multos infra cōmemorabimus.

C Saturnus igitur a ioue filio hiſ temporibus fugatus dum diu pre timore filij erraſſet vix tandem in Ita-
lia locam quo latere poſſet inuenit. Sed ab Iano tunc ibi regnante humaniſſime exceptuz eiusdem regni
conſors effectus eſt. Et propterea Virgilius i octauo libro eneidos: dixit: Primus ab ethereo venit ſatur

409

3710

nas olympo: Arma Iouis fugiens et regnis exul adeptis. Ipse enim Saturnus postquam a Iano susceptus est: non procul tamen ab urbe latuit: ubi et postmodum Saturnia qua modo Iatrii viciniam urbe condidit: in qua et regni sui sedem constituit: ubi etiam rudes admodum populos coposuit: et domos etiam edificare: agros colere vineasque plantare docuit. Antea enim homines glandibus sustentabantur: et sub contextis frondibus debebant. Quod Virgilius ubi supra testatus est dicens.

Is genus indocile et dispersum montibus altis
Hauit bis qui latuisset tutus in ozis. Et Ouidius primo Metamorphoseos de eo sic retulit:

Composuit: legesque dedit: latinumque vocari.

Postquam Saturno tenebrosa in tartara misso
Sub Ioue mundus erat subijt argentea proles

Aurea ut perhibent illo sub rege fuere Secula etc.

37ii **Vulcanus** Iouis predicti regis filius hac tepestate floruit: hunc deformem et claudum natum fuisse oēs poete ferme testantur: et propterea quod cito natus est: parietes in Lemnū insulam eum deiecerunt: ibique teste Seruio in bucho. a symijs nutritus est: quod cum adoleuisset deorum faber effectus est: et Ioui fulmina et arma alijs dijs contra gigantes fabricauit. Fecitque monile Hermonis coronam Ariadnes: arma Achillis: et Enē et plura alia que supra humanum ingenium fuisse visa sunt: Nec tamen ob ea beneficia ad deorum mensam admittus est: Quapp supplicauit Ioui patri ut saltē minerue nuptijs iungeret: a qua tamen spreus fuit: Que Virgi. i bucho. tetigit: cum ait Cui non risere parietes: Nec deus hunc mensa dea: nec dignata cubili est. Habuitque Venerē deinde uxorem: quam cum Marte seu armigero adulteratē vidisset subtilissimis catenis deuinxit: et dijs omnibus scelus propalauit: Hic autem fabricorum deus appellatus unum tantum filium Erictonium post se reliquit.

1488

34i2 **Erictonius** itaque. 4. Atheniensium rex anno. 25. ducatus moysi post Amphitrionem Atheniensibus regnare cepit et regnavit annis. 50. Hic Vulcani et Minerue filius fuit: et eisdem parentibus ac Apollini et Minerue templum extruxit: ludosque eis instituit: hunc serpentes pedes habuisse dicitur: ad quos cōtegēdos cum etate puerus fuisset: currum primus excogitauit: ut dicit Virgi. in. 3. Georg. li. Primus Erictonius currus: et quattuor ausus Jungere equos: rapidisque rotis insistere victor: Ipsumque Pli. dixit in septio li. na. histo. primū inuenisse argentū. Et quoniam vir industrius et de genere deorum creditus est: ad regiam maiestatem promotus fuit. Diuus autem per Aug. 18. li. de ciui. dei. c. 12. dicit apud Athenienses templum fuisse Vulcano et Minerue cōe: in quo comptus est infans dracone circumuolutus: qui cum eum magnum virum futurum iudicio Atheniensium protenderent: eum seruauerunt ex eo quod parentes essent incogniti his quibus dicatum erat templum in quo compertus erat: viderunt filium: Hic preterea in celum inter alias celestes imagines assumptus Serpētarius dicitur est.

1487

34i5 **Stenellus**. 9. Argiuorum rex anno. 28. ducatus Moysi Argiuis regnare cepit et regnavit annis. xi. Hic ex Castore equorum domitore: Argiuorumque principe ortum habuit: qui et cum Danao micenarum rege bellum gessit: a quo cum tandem expulsus fuisset: Danaus Argos tenuit: eiusque minores perseuerauerunt usque ad Euristhenem Stellem filium: perseique nepotem: post quem Pelopide imperium susceperunt regnante Atreo.

1484

Iunonem Saturni et Opis filiam ac Iouis sororem atque coniugem hac etate fuisse constat: Hec enim errore gentium deorum regina dicta fuit: et propterea regnorum eam et diuitiarum fecerunt deam: sic et coniugij: ut Virgilius scribit dicens: Iunoni autem omnis cui vincula iugalia cure: Et ideo parturientibus ipsam posse voluerunt: Illi insuper insignem currum et arma attribuunt: illi quoque tanquam regine excellentissime quattuordecim nymphas pedissequas ascripserunt: ut in eius persona Virgilius dixit: Sunt mihi bis septem prestanti corpore nymphæ: in cuius etiam tutelam pavonem dixerunt: cuius caude dicit Ouidius eam Argi pastoris sui a Mercurio occisi oculos apposuisse: Hanc quippe vocant preter Iunonem et reginam multis nominibus: videlicet Lucinam: matronam: curiam: Deum matrem: Fluoniam: Sebuanam: Interducam: Deinducam: Uraniam: Cynthiam: Socienam: Populoniam: et Proserpinam: Eamque fingunt comestis lactucis siluestribus Hebe filiam concepisse: Sic et percusso flore Martem: Ex Ioue vero viro suo Vulcanum predictum et alios multos: hec. n. post mortem iter deas relata: Sani nobilissimum templum eidem construxerunt: in quo et eius simulacrum in habitu puellæ nubentis erexerunt ubi et eius anniuersaria sacra famij populi ritu nuptiarum singulis annis celebrare consueverunt.

37i6 **Hercules** Argiuus non magnus ille Thebanus: de quo suo loco dicemus Atlantis imitator: his temporibus Aug. teste claruisse dicitur: Quē Eusebius Belonaam cognominatum dixit: Qui et astrologie peritiam ex Atlantis dogmatibus accepit: propter quod fingitur celum sustinuisse ab Atlante susceptum: quod cum in ea disciplina admodum studiosus esset audita Anthei Apbri fama qui in oi scientia clarus habebatur Cōfesti: ut eius sciaz expiri posset: eum uentire studuit: Ortaque iter eos maria disceptatio: Duos autem post se hic reliquit filios: Sardinumque et Syrenem: a quibus postea Sardinia et Corsica Insule nomen accepere.

1485

Anteus autem Lybicum ex Mauritania incertis parentibus natum: virum utique (ut Lucanus scribit) ingentem fortissimumque ac ferum: et in omni genere doctrine et presertim Geometrie prestantissimum (hisdem quoque temporibus floruisse Augustinus scribit: qui cum quibuscumque luctam susciperet victor exibat: quo audito Hercules laborum victor ad eum accessit: ut eum eo luctamē iniret: et cum in agone eēnt: eumque sepius prostratum robustiorē resurgentem cernebat queriens quod a terra vires recuperaret: ita scissus vlnis in altum extulit: tanquam diu sic tenuit donec expirauit: Cuius fabule sensus talis est: quod Anteus cum Hercule disputas totius sue disputatiois effectum terrenis rebus applicat nitere: in eam rem eruditus prenalere confideret: sed ab Hercule tandem:

licet inferiorum haud magnam cognitionem haberet superatus est. Hercules. n. cum inferiorum solidas
nō haberet cognitionē in disputatione semper ingeniu[m] suum ad superiora conuerteret satagit: vt sic in dispu
tando de superioribus antheus semper deficeret: Antheus vō licet victorie p̄miū tandē berculi dedit
Unde (vt dictū ē) confictū fuit: q̄ Antheus cū bercule pugnādo vires a terra recipiebat: q̄bus se ab bercu
le tueri cōfidebat: Demū cū Hercules illum e terra: hoc est geometria ad astrologiam eleuasset succubuit
Eusebius autem noster dicit hunc palestrice artis doctissimū fuisse et aliorum quorumcumq; certaminum:
que exercentur in terris. De isto Lucanus in quarto multa conscripsit dicens.

Non dum post genitos tellus effeta gigantes:
Terribilem lybicus partu concepit in antris:
Hec tam iusta fuit terrarum gloria typhon:
Aut tythios briaensq; ferox celoq; pepercit:
Quam non flegreis antheum sustulit arnis
Hoc quoq; tam vastus cumulauit munere vires:
Terra sui fetus que cum tetigere parentem:
Jam defeta vigent renouato robore membra:
Hec illi spelunca domus latuisse sub alta:
Rupe ferunt epulas raptos habuisse leones:
Ad somnos non terga fere prebere cubile:
Assuerunt: non silua thozum viresq; resumpsit.
In nuda tellure iacens: periere coloni:
Arumq; lybicus percunt quos appulit equor:
Auxilioq; diu virtus non ausa cadendi
Terre spernit opes inuictus robore cunctis.

1476

Quāuis staret erat etc. Ubi apparet per hec carmina: Quā grandis q̄q; fortis et ferus fuit iste antheus.
C Bananus Beli p̄sci filius. x. arginoꝝ rex: anno. 37. p̄ncipatus moysi Stenello rege expulso argis regnare 725
cepit et regnauit annis. 50. q̄ sicut refert Euse. et alij multi quinquaginta filias ex pluribus cōiugibus genuit:
quas Belides idē p̄ noiauit: de quibus Iunc. memit q̄n dixit: Occurrēt multe tibi belides. Egistus vō fr
eius totidē filios simili mō. p̄creauit: q̄ p̄curate Banano oēs se filiabus suis m̄rimonio copularūt: veritus at
Bananus ne tāta generū multitudo sibi regnū adimeret: per suasisit filiabus vt vnaqueq; p̄ma nocte vix suā
occideret: q̄d et factū est: vna dūtaxat excepta q̄ hypmestra vocabat: q̄ L yno viro suo pepcit: q̄ et ipse soce
ro suo tādē otrucellum post ip̄m regnauit: Iste aut Bananus p̄mū apud Egyptuꝝ regnauit: sed inde pulsus
argos veniens Stenellum ibidem regnantē regno expulit: et ipse regnum id suscepit: hic (vt Plinius lib. de
naturalī histo. ait primus ex Egypto in greca puteos fodientes ostendit.

C Archas Iouis ex Calisthone filius tēpestate hac pelagis in deditionē suā redactis eoꝝ regionē a se Ar
chadia nūcupauit: q̄ p̄us (Sernio teste) Parthasia dicta fuit: hec enī Archae ps est: inter mare Ionium et
egeū disposita: In ea sigdē regiōe sunt asini maiores et alij p̄statiores. Illā quoq; mōtuosam totā eē Pl.
affirmat. Iste sigdē archas cū didicisset matrē Calisthonē virginē sacrā a Ioue vitiatā et ab alijs sacris vir
ginibus vna cū eodē parvulo e claustris fuisse exclusā: cū adoleuisset matrē occidē voluit: q̄ tiorē peita sil
uas in quas diu latuit linquēs ad Iouē cōfugit: q̄ eā i filij grāz recōciliant: p̄misitq; vt in p̄mū posset redi
re regnū: Nā ipsa L ycaonis regis quē Iouis ex regno expulerat filia fuit: Archas at cū ferox iuuenis ena
sisset: et pelagos i dōditionē redegisset: illos ex suo noie archades appellauit. archades at calisthonē ei matrē
post mortem ob diurnā eius latebram eā appellauere vrsam: et a nomine matris etiā filiū Arsum voca
uere: Quos ambos postea stellificauerunt.

1476

C Eleazarus Baron p̄mi hebreoꝝ p̄ntificis filius: q̄dragesimo āno p̄ncipatus Moysi: p̄re vita defuncto a
dño a[n] p̄ris interitū p̄ manū Moysi secūdu[m] hebreoꝝ subrogatus sedit ānis. 27. vir qdē prudētissimus 5725
et deo dilectus: q̄ sacerdotio et p̄ntificatu suscepto cū Josue filio vniuersam chananeoꝝ terrā obtinuit: et ob
tētā filijs Israel p̄ tribus vndecim diuisit: vt p̄ Josue vltio: ip̄e deniq; eodē āno quo et Josue mortuus
est p̄binec filio sacerdotū derelinquens: Cuius corpus in Sabatha ciuitate sepultum traditur. Ab isto si
quidem vsq; ad Christum paucis exceptis pontifices omnes descendere.

C Serpentes ignitos hoc ip̄o anno super filios Israel propter murmuracionem dominus misit: quorum
morsibus multi periere: vt patet numeri vigesimoprimo.

C Balaam propheta filius Beor: qui habitabat super flumen terre filioꝝ Amon: Vir vtiq; p̄clarus
his temporibus floruit: Hunc enī Balach rex Adianitarum: quum audisset Moysen percussisse Eg
Regem Basan cum omni eius populo: veritus ne et cum expugnaret: ad se vocauit vt malediceret popu
lo Israeli: hic qui deo gratus erat: et ad magnam prophetie grātiā propter veritatis eloquium cum
perduxerat a deo: vt cui benedicebat benedictus erat: atq; e contrario cui maledicta ingerebat maledictio
nibus replebat: ad hūc itaq; idē Balach rex legatos fide dignissimos misit rogātes vt v̄t̄ret et maledicēt
isrlitico: ille at p̄sulēs dñz ab eodē p̄bitus ē. Venno rex alios legatos ad Balaā misit q̄ eoz volūtatī obtē
perat volēs sternēs asinā cū legatis ad regē ibat: Et dū p̄gēt āgelus dñi eidē occurrit: et euaginato gladio

in via contra eum stetit: cernensq; asinā angelū in angustissimo vie loco euaginato gladio stātes q; nec ad dextram: nec ad sinistram deuari poterat: cōcidit sub pedibus sedentis: et cū uehementius larera eius cedere rentur: dñs aperuit os asine: et dixit pphete: Quid feci tibi? Cur me percutis iā tertio? Rñdit Balaā: qz cū meruisti et illuisti mihi: yrinā inquit gladiū habere ut percuterē te: Dixit asina: Nōne aial tuū suz: cui semp sedere cōsueuisti vsq; in pñte diē? Sic qd simile vnq; feceri tibi: Et ille ait: Nūq; Et cōfessi Balaā uidit angelū dñi euaginato gladio ptra se: q; corripuit pphētā: Et ille statim dixit: Peccauit nescies q; tu stares cōtra me: Et nūc si displicet tibi ut vadā et maledicā populo dei: reuertar: Qui iussu angeli pgenes pphetauit dicēs: Oriet stella ex Jacob: et cōsurget vga de israhel et percutiet duces moab: vastabitq; oēs filios Seir: et erit idumea possessio eius: hereditas Seir cedet inimicis suis: Israhel vero fructusq; ager: De iacob crit qui dñabit et pder reliq;as ciuitatis: pphetauit quoq; Balaā et cōtra amalech et ptra Assur et demū contra filiū os iacob: Dixitq; eis: Veniēt in trieribus d'italia et supabūt assyrios: vastabūtq; hebreos: et ad extremū ēt ipi itali: hoc ē Romāi peribūt. Demū cū hec dixisset: et a Balaac sine yllo honore remuneratus remittētur: suauit ut filias ptra eos idignetur deus: Quibus dictis abscessit et reuersus ē i locū suū: ut hēt nūeri. 25.

C Belphegor eo ēt āno ab hebreis iitari ceptus ē: qz filij israhel pp cōcupiscētiā virginū madianitaz qual cognouerāt reliquētes patrias leges et i honore dei eaz ritū colere et obseruare ceperūt: Nā Balaac iuxta cōsiliū Balaā pphete plurimas yirgines speciosas circa exercitū israhelitarū iussit apponi: qbus deludi et confundi possit insipietū honestatē pp eaz pulchritudinē: mādauitq; eis ut cū iuuenibus israhelitaz amplexibus miserētur. Illi aut amoz earū deuicti semetiplos eaz voluptatibus oio tradidere: patrias leges trāsgredietes et plurimos deos putātes et oēs ad libidinē mulieruz insurgētes: ea de cā seditio pessima et multo peior seditiōis choze excitari cepta ē. Et moyses celo dei p motus oēs israhelitaz pncipes apphendēs cōsinpatibilis suspēdi mādauit: et de filijs israhel. 24. milia interficere fecit: Sed et eo tūc p binee Eleazar filius vir qdē strenuus vidēs vnū ex pncipibus israhel noie Samarias cū scorto madianita cōcubere celo dī cōmorus cōfestim ābos in locis genitalibus pugione pfodit: et mortui sunt. Et sic Moyses scelus filioz israhel expiauit: ut p; numeri. 25. Hac itaq; de cā exaggeratū moyses ad interitū madianitaz misit exercitū et qnq; eoz reges cū inūcrabili multitudie pemit: qbus supatis et fugatis filij israhel eoz pncipiā tennere.

C Sardus herculis pdicti filius (ut volūt Rabanus et Anselmus) hisdē tpbus cū innūcrabili multitudie et Lybia discessit et in tyrrheno mari venit: ibiq; insulā Sardinie occupans: q; Jcus a grecis vocabatur de suo noie insulā Sardinā nūcupauit: Solinus vero vbi de mirabilibus mūdi dicit: eā a Thimeo sandalio Them dictā et a Chrysippo munitiā: et q; sardus hercule pcreatus noie mutato eā vocauit Sardiniam.

C Sardinia itaq; insula in tyrrheno mari sic cōstituta et appellata: ut Strabonē in qnto li. placet: bz latitudinis nonaginta octo miliaria. lōgitudis vō. ccxx. fm aut alios eius ambitus circiter. 4. milia stadia ē. H; n. hec insula multā ptē asperā mimeq; trāgllā. Reliquā vō rebus oibus felicē: pncipue tritico et pecoribus atq; pascuis: ibi nullus lupus gignitur: nullus serpens reptur. Est tamē hec insula estiuo tpe morbofa in locis maxie fecūdis: cōtinetq; multas ciuitates: inter quas pncipua calaris ē: vbi coralloz magna reptur piscatio: q; et lōgo tpe brissimi patris Augustini reliquijs illustrata fuit: Ea in insula antiquus nascebantur arietes q; p lana pilū caprīnū pcreabāt: quos musimones vocabāt quoz pellibus sardi thozacis mō sefe munitabant. Antea enī sardi Tolenses dicebātur: Undeq; Tolē herculis amasiā ferūt sardū ipm et plerosq; herculis filios eo adduxisse: et cū accolis habitasse: a qbus postea sardiniēses dicti sunt: Illius postmodū imperij dignitatē peni et ex Africa delati sortiti sunt: q; cū aduersus Romanos bellū gererēt ab eisdem penitus delati sunt: Quis insule dñium Romani p multa tēpora potiti sunt: multas quoq; postmodum clades et deprectōes a barbaris: pisanis ac genuēsibus ppeffa: tandē in aragonēsū regū manus est deducta.

C Cyrinus ciuidē Sardi frater et herculis filius et ipse tēpestate hac vigit: q; (ut Rabano placet) ex Lybia veniens insulā quā hodie Corsicā dicimus ab eo pñmū habitatā Lyrinū a suo noie nūcupauit. Deinde cū qdā mulier noie Corsica in Liguria taurū depasceret: ipse aial trāsnatādo mare in insulā puenit: Mulier autem pro tauro sollicita nauigio statim inscijs parentibus illo delata est: Compertoq; in pascuis vberimīs thauo delectata insule pulchritudine ibidem habitare constituit: et a se eam Corsicam nominauit.

C Corsice igitur ipius insule lōgitudō. dx. miliaria ē: latitudo vō. lxx. Ambitus aut ipius tria milia et ducēta stadia: Hec qppe insula in lygustico mari ē: sed a septētriōe thulco propior: Inter hāc et Sardinia insulā interiacent quidecim miliaria: fm aut Pli. in. 3. lib. tātmōdo octo: Ea qppe insula tēpore Strabōis: ut ipse scribit maligne colebatur: et multis in locis inaccessibilis adeo erat: ut q; eius mōtes inhabitabāt vitam la trocinijs degētes belluas immanitate superabāt: Idē quoq; Strabo in qnto de ipis sic inq;: Quod cū romani in eos irruerent: eozq; castella irrūperēt magnū seruoꝝ gregē captū aduehebant: quos Romā delati eos videre mirari erat q; agrestis eoz effigies videret: q; q; bestiaz apperet diritas: faciesq; truculēte in māibus postmodū romanoꝝ deducta: cū feracissimā etiā multis i locis reperissent multas in ea crexere ciuitates quod Pli. in tertio naturalis historie cōprobans dicit Corsicā suo tempore tres et triginta habuisse ciuitates: que quidem feracitatem et Insule dignitatem pre se ferre videntur. In ea nunc sex non ignobiles extant Ciuitates sub Archiepiscopatibus Venuesium: et Pisanorum ab honozio quarto Pontifice (ut suo loco infra dicimus) supposite. Dia nanque post varios casus Corsicā a Mauris

Quo maxime oppelli Aethiarius quidam genuensis dux eam liberavit: et eorum quindecim naues demersit: quos
cum postea mauri detruncassent nihilominus insula in genuensium manus per aliquod tempus devenit: hoc
prope Caroli magni filiorum temporibus accidit: Sed postmodum florente pisano republica per aliquod
tempus eiusdem paruit inter duos ecclesie romane tandem supatis pisani in manus genuensium itez devenit: et nunc
vsq; perdurat: Hec ipsa (vt aiunt) insula preter optimu vinu etiam alios fructus suauissimos gignit: abun-
datq; bobus: capris et ouibus ac alijs animalibus: s; non eque: sicut Sardinia: Et inter cetera canes ferocissi-
mos producit: pduxitq; preterea etiam nostris temporibus viros clarissimos: tum lraz: tum pacis belliq; ar-
tibus pccipuos: quoz prestantia insula vniuersa plurimu decoratur: De quibus infra locis suis dicitur.

Josue
1472

Iosue filius Naue ppheta et dux Moysi successore: hoc anno ducatu a Moise suscipiens: po-
pulu domini fm Zugu. et reliquos vigintisepte annis rexit: Vir sane robustus et eloquentia in-
genioq; clarus: magnus quoq; s; nome suu habitus: s; et in saluatioe ele ctroz dei pmaximus
q vt filij israel cosegreni hereditate patz suoz ipse preter qnq; philistinoz satrapas oes hostes
contra eos insurgentes expugnauit ac debellauit: Ad cuius preces sol desisse dicit: ita vna dies
sit facta quasi duo donec victoria de inimicis reportaret: vt cognoscerent cuncti potentia domini
quia contra deu pugnare no est facile: pmo namq; ducatus sui anno Jordane patefacto populu domini de-
uictis viginti quattuor regibus ad promissam terra perduxit: phasce tertiu imolauit: circuncisionem intermis-
sam inuouauit: cuius quidem religiosa mens et sanctitas: necnon et preclara in bellis gesta in libro nomini
suo pnotato pulchre habetur descripta: In quo de inimicor subuersione et populi introductione in terram
promissiois: et de distributioe possessionu agitur: et per singulas vrbes viculos motes: flumina: torrentes:
atq; confinia ecclesie celestis hierusalẽ spiritualia etia regna describit. Fuit autẽ hic trinomius: videlicet ie-
sus Josue et osee: qui non solum in gestis: verum etia in nomine typum domini Jesu gessit: hic ipse solus
vna cu Caleph ex sexcentis milibus viris qui ex Egypto egressi fuerant: terram pmissionis cosecutus e.
Mortuus tandem centesimo et decimo vite sue anno in mote effraim sepelitur. Filij autẽ israel domino ser-
uierunt cunctis diebus Josue et seniorum qui longo tempore vixerant post Josue: et qui nouerant oia opa do-
mini que fecerat in israel. Et cum sanctus habitus sit eius festiuitas celebratur prima die mensis septembris.

27

Lybia Epaphi regis et Cassiopie coniugis filia et Busiridis tyranni mater ad hec vsq; tempora peruenit:
hec eni (vt Lactantius refert) cu in Neptuni venisset cocubitu. i. alieni hois ab egypto: ex eo cepit et pepit
busiride imane postea tyrannu: ipsa deide vt Isido. i. li. ethi. scribit: Facta cuiusdam apbrice pris regina: eius
ps ex suo noie Lbia dicta e: hec eni regio ab atlare mauritanie incipit et ad canopu vsq; nili hostiu padis.

1471

Busiris autem huius Lybie ex Neptuno filius anno primo ducatus Josue (vt diuus pater Aug. scribit)
apud Egyptum tyrannidem exercens regnare orlus est: Qui inter cetera sue tyrannidis opera fertur ho-
pites suos dijs suis persepe imolasse: Quamobcausam cum hercules ad eum diuerneret: et simili perfidia
qua ceteros eum perdere tentasset: Ipsum regem aris impositum hercules interfecit: Cuius quide perfi-
di ritus causam posuit Quindius primo de arte dicens:

Dicitur egiptus caruisse iuuantibus arua
Imbribus atq; annos sicca fuisse nouem
Cum thrasius busir im adit: monstratq; piari
firis Amiano marcello historiographo teste: vrberu condidit in thebaico tractu centu portarum: quaz alij
Jonis Thebas: alij Thebas cuiusdam dixerunt. Greci illam Heliopolim vocant.

Hoplitis effuso sanguine posse iouem
Illi busiris fratres ionis hostia primus
Inquit: et egipto tu dabis hospes aqs. **H**ic at Bu-
Thebe Egypti ciuitas.

728

Thebe igitur: q et Heliopolis insignis egi-
pti ciuitas sic a busiride p hoc tps codita te-
ste Biondo. hnt menia cetu. xl. stadioz abi-
tu: fuitq; magnis edificijs speciosisq; deozu
teplis atq; alijs pulcherrimis ornamentis hdi-
ta. posuit quoq; i ea: vt Home. die cetu por-
tas: qd June. i. saty. tetigit cu dixit: Atq; ve-
tus thebe cetu iacet obruta portis i cuius me-
dio fluius iter fluebat: hac Pl. li. 36. natu-
histo. tora pẽsile fuisse scribit: q no solu egi-
pti: s; orbis et totius ciuitatu felicissima fu-
it: et io ab ea regio thebaica ethiopiae termi-
na dnoata fuit: huius ciues teste Herodo.
li. 2. apd egyptios oiu sapiẽtissimi habant
Ex hac prope ciuitate tpe Augusti cesaris:
Hallus poeta foroliuensis ibide proz obeli-
scos tres admirandos abstulit: quoz vnus q
acus d; i vaticano iuxta teplu diuo petro di-
catu alter i circho maxio: et alter i capo martio locatus e: cocbas quoq; marmoreas et alia ornamenta gbus
et bononiensiu ciuitas nunc ornata e: ab ea retulit: illustrat etenim adhuc hec celebris ciuitas scõz theoz legioe
sub Maximiano impatore: videlicet Mauricii et socioz eius. p xpo martyrio corozatoz q ex ea pdierunt.

Thebe Egypti ciuitas.

- 3143 **C**Chorax quintusdecimus Sicyoniorum rex anno decimo septimo ducatus Iosue Sicyonijs regnare cepit & regnavit annis triginta. 1456
- C**Bardanus Corithi regis ex Electra coniuge filius his temporibus sub Eusebio Bardaniam condidit: & a se nominavit: hic italus fuit: & Iasum fratrem habuit: Qui mortuo patre cum fratre de successione regni in discordia venit: ex qua etiam fratrem interemit: Quia obrem cum turbatos ciues Bardanus cerneret canens sibi statim cum parte populi navem conscendit: & longa actus navigatione primo in Samothracia: que tunc Samos erat sedes habuit: Et inde in eam Asiaticam partem que helesponto contigua est abiit: & illam quam occupavit oram de suo nomine Bardaniam nuncupavit: ibidemque oppido haud magno constructo regnavit annis quinquaginta: Erictonio denique filio superstiti relicto diem clausit extremum: Hunc autem ad eius posteritatem nobilitandam fingunt Iouis secundi fuisse filium: & inter ceteros filios patrem precipue dilexisse: & eius mores summo opere imitasse: eo quod natura mitis & religiosus erat.
- 3744 **C**Phenix & Cadmus Agenoris filij: hoc anno qui est decimus octavus ducatus iosue (Eusebio teste) Thebis Egyptiorum civitate profecti in Syriam venerunt: & apud Tyrum & Sydonem regnare ceperunt: Iupiter enim Saturni filius: ut dicitur pater Augu. 18. libro de civitate dei capi. 12. scribit Europam Agenoris filiam: & eorum sororem sibi rapuerat: eamque in Creta insulam deuxerat: ubi ex ea tres filios suscepit: Agenor vero cum peperisset filiam suam sublatam tribus filijs suis Europe tribus: videlicet Cilici phenici & Cadmo precepit sub interminatione non redeundi: ut quesitam sororem reducerent: Sed cum non inveniissent eam patris iram formidantes ad patrem regredi noluerunt: Sed Cilix cum insulam pervenisset in eodem loco resedens: locum a suo nomine Ciliciam nominavit: ibique duos filios superstiti dereliquit: Lampaciū scilicet & pigmalconem: Fuit enim hic acris ingenij & robusti corporis vir. Cilicia autem provincia Syrie proxima est: & Tauro monti subiacet: ut Plinius in 5. testatur. 1455
- C**Phenix autem & Cadmus ibidem fratre relicto cum multo comitatu inde profecti per mare rubrum in Syriam venerunt: ubi Sydonem nobilem urbem condiderunt: quam a multitudine piscium Sydonam vocauerunt: eo quod tali nomine piscem ipsi vocarent: in qua phenix ipse post regnavit: Regionemque ipsam a se pheniciam appellavit: ibique phenix ipse cum artificiosus vir esset: ut Isidorus in Etym. scribit: quasdam litteras seu litterarum caracteres adinvenit: quas phenicibus dedit: Deinde ad scribendum eas instituisse vermiculum: unde & color ille phenicius dictus est. Et deinceps inolevit consuetudo capita librorum ex pheniceo seu puniceo: id est rubeo colore conscribi.
- C**Litterarum grecarum inventio.
- 3745 **C**Cadmus autem phenicis frater & ipse vir sapientissimus atque ingenio prestans in phenicia fratre relicto in greciam commigravit: ibique secus hyocrenen fontem sedere cepit: & meditans sexdecim litterarum caracteres exquisivit: illasque primus grecis contulit: & eis uti deinceps docuit: propter quod confectum est ipsum serpentinos dentes feminasse: Et cum haud longe a parnaso monte venisset oraculum consulens responsum habuit ut boue sequeretur indomitum: & ibidem ubi consisteret sedem sibi assumeret: qui in destinatum sibi locum ductus acquievit: ibique boue capto: eum imolavit: locumque a boue ipso boeciam nominavit: eamque in regione Thebaniam aliam urbem ab antiquis Thebis Egyptijs ex quibus venerat edificavit in qua & regnum obtinuit: hic autem Syringam duxit uxorem: ex qua quattuor suscepit filias: videlicet Semelē: de qua pulcherrima proles liber condignam pertulit edita frugem & Agauem: quam pater Erictonij vni ex socijs qui illum iunere Thebas ponere matrimonio copulavit: & Auctonē tertiam etiam hanc Aristeo coniunxit: que ex eo Attheonez peperit: ut Ovidius ait: Quartam Inoē pudicissimam mulierem: ex cuius tumultu post mortem propter eius castitatem dicitur virgam thuream surrexisse. 1454
- C**Thebane igitur civitatis ab ipso Cadmo in Boecia his temporibus condite Amphion Mercurij filius muris perornare curavit: qui deductis ceterarijs (ut Servius scribit) ipse adeo dulciter lyra cecinit: ut saxa in muros deducerentur: dicente Horatio: Dicitur & Amphion thebane conditor urbis Saxa movere sono testudinis & prece blanda Bucere quo vellet. &c. Hanc Alexander magnus vendidit sub corona civibus tandem funditus evertit.
- C**Boecia autem a Cadmo sic denotata Europe regio est in confinio Atheniensis constituta: quam nonnulli sub attica regione comprehendendi volunt: quin & olim sub Macedonie regibus nonnulli devenisse ferunt noniter vero quonia a Gandalis ab Africa pulsus occupata fuit Gandalia dicta est.
- 3757 **C**Siculus Neptuni filius: his temporibus in Siciliam insulam veniens post Sicanum fratrem ibidem regnare cepit: & a se insulam denotari voluit: primo namque insula ipsa trinacria dicebatur: deinde a Sicanio sicania: De qua Solinus ubi de mirabilibus mundi dicit: Sicanie diu ante troiana bella Sicanus rex dedit. &c. Postremo a siculo isto sicilia denominata fuit: Hunc tamen quidam dicunt Corithi fuisse filium: & Bardani proxime dicti fratrem Neptuni filium dictum: eo quod ex Thulcia in Siciliam transfretasset: & multa ibidem rudes homines docuisset. 1443
- C**Sicilia itaque a siculo sic dicta insula est: & quodam italie pars olim fuit: sed terremoto superveniente (ut Plinius ait) ab italia divisa est: quibusdam vndis iteravenientibus & sine rege fluctuantibus: quae & triangularis est & in quibusdam angulis tria per motoria hinc dicitur: ex quibus unus ad meridiem vergit & pachynus dicitur. Alter ad septentrionem spectat & Pelorus vocatur. Nec plus distat ab Italia quam mille quingentis passibus. Alius autem in Lybia & occasum tendit:

atq; in ipsam Carthaginē maxime spectare videtur: Nec ab Aphrice littoze plus q̄ centū viginti milia pas-
sum distare cōstat: Vocaturq; lilybeus: et hi tres montes tria insule latera cōstituentes: vnum quidez ad
aphricam exponūt. Reliqua vero duo latera versus Italiā coarctantes insulā in pelozū deducunt. Hāc an-
tiqui Rome horreum vocauerunt: que oibus in rebus superior alijs Italic p̄tib; habita est: vt pote frumen-
to: croco: melle: alijsq; permultis: et nō fructibus modo: sed et pecoribus: pellibus lana et casco.

Europa itaq; hozz sorozem et Agenoris filiam per hoc tēpus insigni pulchritudine floruisse constat: quā
quidē mulierē vt Suidius in. 3. Berthamoz. narrat Juppiter Cretensū rex) ob eius imensaz formositate
summe dilexit: et vt ad eius concubitū peruenire posset: Mercuriū ex Creta in phenicē provinciam misit
cui et impauit vt quecūq; armenta que in phenicū montanis cerneret in litus perduceret: vbi scilicet Eu-
ropa adoleſcētula cum puellis ludere cōsueuerat: quod cū Mercurius fecisset cōfestim Juppiter (vt erat
magicē artis peritissimus) se in taurū candidissimū transformauit: et armentis se imiscuit: Que euz cernēt
virgo pulcherimū atq; māfuctū eo plurimū delectata ē: et cū in eius dorſum cōscendisset: taurus in mare
descendit: ac sic territā dorſo innitentes natādo in Cretā tranſtulit: vbi in verā Juppiter redactus formaz
eā stupranit: et pregnantē fecit: atq; ex ea Radamantū iuniozem et Sarpedonez filios suscepit: Sed et ipse
Juppiter in eius sempiternā memoriā tertią partē orbis Europam ex huius hicyte mulieris noie appella-
uit: Illā n̄ postmodū Asterus cretēsū rex in cōiugē assumpsit. De tpe tamē huius rapine auctozes discre-
pare vident: cuius vitatē curiosis relinqmus p̄quirēdā. Pitagoras at p̄būs istius imaginē pegregiā ex ere
fabrefecit: quā et Parenti collocauit. Sunt et alia Europa Oceani et Thetys filia: vt scribit Hesiodus.

Judicum historia hic incipit.

Othoniel

1440

Othoniel frater Caleph iunior de tribu Juda post Josue mortē iudicauit israelez iam in promissionis ter-
rā collocatū ātis. 40. Josue q̄ppē mortuo credit q̄ Caleph huius Othonielis frater senior p̄uerit po-
pulo: Sed ob tēporis breuitatē nec inter duces nec inter indices annūeratur. Tribus enīz Juda et Syme-
on mortuo Josue ascenderūt Hierusalē et vniuersam exusserūt ciuitatē: verūtamen Jebuseos eicere neq-
uerunt: Sed inde ipsa tribus profecta Bācam et Alcalonē vrbes cōprehēdit. Lunq; s̄m domini p̄ceptum 3159
iparum habitatozes nō interfecissent: sed ibidem idolis ac libidini vacassent: tradidit eos dominus in ma-
nus regum Mesopotamie et Syrie: qui eos octo annos multis tributis et impēsis oppressere. Bemuz iu-
deis propter huiusmodi afflictioes et iniurias ad dominū clamantibus: deus eis suscitauit liberatozē otho-
nielē: qui s̄m Josephū cognouit et ē genes de tribu iuda: virum vtiq; prestantissimū: et industriū. prudē-
tiaq; fortissimū: Qui respōso accepto ne despiceret populū suū in huiusmodi necessitate cōstitutū: quo au-
dito cōfestim exercitū regis Mesopotamie aggrediens vniuersum fudit atq; fugauit: Quamobcausaz iu-
dex populi ab vniuersis delectus est: Cuius virtute et industria terra trigintaduobus annis quieuit: Hic
Exam Caleph filiam fratris sui duxit vxozem: cui pater dotis noie in ciuitate Carthiarim: que inter p̄-
tatur ciuitas litterarum irriguū superius et inferius dedit: vt patet iudicum primo.

1439

Phinees Eleazari summi sacerdotis filius eo ipso anno quo et Othoniel principatum obtinuit: et ipse ter-
tius in pontificatu patri successit: sed quantum sederit non habeo: Vir quidem in agendis rebus strennu 3760
us: qui ante pontificatuz a iosue exercitus dux constitutus vniuersos regulos debellauit: Sed pontifica-
tu suscepto in omni vtiq; reuerentia et timore ac bonitate domino deo israel seruiuit. Et propterea statuit
illi dominus testamētum pacis: Hic ab adolescentia sua (vt sacra habet historia) celum domini celatus est
Quia (vt premissum est) cum filij israel filij Belial presente Moise inuicassent Belphegor: et comedissent
sacrificia mortuozum: vidissetq; gambi duce ex tribu Simeon coram fratribus suis accessisse ad scortū
Abadianen etiam vidente Moise: et cuncto populo cernente surrexit de medio: et pugioe arrepto ingres-
sus est lupanar: et cum impetu ambos in locis genitalis perfodiens interfecit: propter quod dixit dominus
ad Moisen: Phinees Eleazari filius: filij Aaron sacerdotis auertit iram meam a filiis israel: quia celo
meo commotus est contra eos: vt non ipse delearem omnes filios israel in furore meo.

1433

Pandion Erictonij regis filius quintus Atheniensium rex octauo anno iudicis Othonielis Athenien 3166
sibus regnare cepit: et regnavit annis quadraginta: Hic duos habuit filios et totidem filias: Magnūq;
bellum diu cum Rege Thracum gessit: et tandem cum pace reuersus fuisset vnam ex filiabus suis prognē
nomine cum ipso rege Thracum Thereo matrimonio copulauit: Que cum iam illi Ithim filium peperis-
set: paulopost in desiderium videndi Philomenam sorozem suam venit. Oravitq; maritum suum: vt aut
Athēnas pro ipsa mitteret: aut ab Athēnis accersiretur Philomena soroz. Thereus autem Athēnas
vadens: a Pandione Rege impetrauit: vt Philomenam ad Prognem sorozem duceret: Que cum specio-
sissima esset: et ab eo plurimum diligeretur: ab illo in itinere oppressa est: et minanti se cum Progni
accusaturam: eidem linguam abscidit: et in quandam domum illam reseruauit: et tādē ad Prognem vxo-
rem sorditatus veniens dixit Philomenam nausea maris fore mortuam: Sed a sorore Progne tandem
veritate comperta Ithim filium proprium patri comedendum apposuit: que euz pater comedisset statim
affuit Philomena cognata sua cum capite filii: et patri in mensa apposuit: Sed et pater in iracundia cōmo-
tus duz illas gladio persequeretur: Factū est vt miseratione deoz prognēs in irudinē auē verteret: et phi-
lomena in auē sui nois ac Thereus in ypupa factus ē: et sic ois regia domus fuit transformata: Hec enim:

lz fabulose dicta sint: magnum tamen habent sensum.

C Dionysius q & Bacchus dicitur: hisdē tēporibus teste pze Augu. ex Semele Cadmi filia nascit: q adul-
tus primum in Greciam vini usum attulit: Inde per totum mundum peragrans vniuersas domesticas
regiones adire curauit: quibus etiā simili modo vinum prebuit: potumq; ex ordeo non multum a vini sa-
pore distans germanos conficere docuit: hic multas vrbes & inter, cetera archos in Greciam condidit:
ac Nisibin vrbem potentissimā a Nino rege conditā instaurauit: & quinquaginta milibus viroꝝum adim-
pleuit: Ordine preterea militare primus adinuenit: propter quod illi ludi scenici sunt instituti: Eāobrē In-
dis populis bellum intulit: in quo quidē bello multas amaçones mulieres adiutrices hūit: Et propterea
muliebri corpore pingitur: Appellate autē sunt eius adiutrices Bacche: non tam q; virtute fuerint nobiles
q; furore. Sustulit autem vt Biodozus refert) oēs impios qui in orbe erant: primusq; boues multas in lo-
cis iunxisse ferūt: quoz opera vberioꝝem & nitidiorē frugem semina produxere: Quamobrem illum poete
cū cornibus sinxere: Ferunt quoq; illū pre ceteris decoro & molli corpore fuisse & delitijs admodū deditū
Tradūt insup multas cū illo fuisse pfectas. bōis qdē artibus doctas: & q; maxie psallēdi eruditas: qbus deus
ipse plurimum delectabat. Securusq; est illū semper Silenus illius pedagogus ac eius nutritor: Vir sane
optimozum studioꝝum institutor: De isto Dionysio multa narrantur.

C Dionysius alter sine liber pater fuit in diebus Moyſi: quē de industria hic referuauit: vir sane potēs atq;
splendidus: qui mēozabilia opera gessit: hic in Egypto natus: cū deus Egyptios israelitarum persecuto-
res varijs plagis affligeret: timens Egyptum periturā: inde cū multis secessit: & in Europa cōcessit.

C Dionysius itē alius Sicilie tyrannus fuit: de quo libro quinto infra dicemus: Is Dionysium genuit. re-
gni successozem: virum dedecozosum & in omni turpitudine repletum.

C Epopeus. i. 1. Sicyonioꝝ rex āno. 7. iudicis Orthonielis sicyonijs regnare cepit: & regnavit annis. 35.

C Lynceus ēt vndecimus argioꝝum rex post Danaū regem socerū suū eodem anno regnare cepit & regna-
uit annis. 41. hunc Lynū Ouidius appellat: qui & solus ex quinquaginta fratribus suis & Egisti filijs pie-
tate Hypermetre coniugis a morte euasit. Sed demū Danao patruo & socero suo pulso pro eo regnavit.
Alij autē dicunt cum socerum suum occidisse: Tandem & ipse cuz regnasset quadragintauno annis Aban-
te & Iasio atq; Acrisio filijs derelictis diem clausit.

C Belocus decimus octauus Assyriozum rex decimo orthonielis iudicis anno post Amyntam regem qui
regnauerat quadraginta q; annis: & ipse regnare cepit & regnavit ānis viginti q; q; Cuius filia Atho-
la: que & Semiramis dicebatur: cum eodē patre regnavit annis septem.

C Viri disciplinis excellentes.

C Lynus Thebus musicus & poeta Mercurij ex Medusa Grania filius: per hoc tps teste Euse. clarnit
hic primus e tribus poetis quadam diuine mentis instigatione commotus carmina peregrina mensuris
& temporibus regulata confinxit: Qui (sicut Hermodoros primo disciplinarum testatur) Scripsit mundi
generationes: videlicet solis & lune cursum. Animaliuq; & fructuum generationes. Et in primo sui opis
versu cuncta simul nata dixit: quem secutus Anaxagoras facta similiter omnia dixit: eaq; mente composi-
ta. Occubuit autem in Euboca ab Apolline sagitta transfixus: Quez Virg. in buch. dixit illi patrē fuisse.

C Amphion similiter musicus Jouis ex antiope vxore filius: sed alij dicunt Mercurij: hisdem etiā tem-
poribus floruisse dicitur: qui fm Plin. in. 7. naturalis historie lib. primus musicam inuenit: & lyra cantādo
Thebanos muros struxit: dicēte Seneca in Hercule furēte. Cuiusq; muros natus amphion ioue: Stru-
xit canoro saxa modulati trabas: hic vt diximus Thebas ampliauit vrbem: atq; ea cum fratre regnavit
Ipse preterea cum ceto & Chala fratribus in vltionem matris sue Lynceum Argioꝝum regem & Dirce
eius coniugē occidit: eo q; matrē occiderit & Cadmū regē depulerit: Nyobemq; Tantalū filias accipiens
ex ea septem genuit filios & totidē filias: tandem in semetipso manum iniiciens occubuit.

C Esculapius medicus Apollinis & Coronidis (vt poete testantur) filius: hac etiā tempestate floruit: hic
a patre apolline Chironi centauro traditus didicit medicinam: & adeo peritus euasit: vt Hippolitū The-
sei filium ab equis dilaceratum sua arte ad vitam reduxerit: ob quod a Jone ex indignatione fulminatus
occubuit: Quod Virgilius testatur dicens: Penes reuocatum herbis & amore dianę

Tu pater omnipotens aliquem indignatus ab vndis

Abortalem infernis ad lumina surgere vite

Ipse repertoꝝem medicine talis & artis

Fulmine phoebiginam fligias detrusit in vndaꝝ. &c. Dicuntq; hunc Epidauri moratus fuisse.

C Esculapios autem tres Cicero de natura deozum fuisse dixit: Quozum primum dicit filium fuisse apol-
linis: eumq; primum speculum inuenisse: & primum vulnus obligasse: & hunc ab archadibus asserit sum-
me coli: Secundum vero dicit fratrem fuisse secundi Mercurij: ex Valente patre atq; Coronide matre
natum: eumq; percussum fulmine interisse: & cynosuris humatum. Tertium vero dicitur filiū fuisse Asip-
pi & Carſinoe: Eumq; primum alui purgationem & ventis euulsionem comperisse: Eiusq; sepulchrum
esse in Archadia. Vni autem istozum Romani insigne templum in Insula Tyberis construxere: & loco
salutaris dei diu coluere.

1432

1430

1419

Chiobes predicti Amphionis vxor & Tantalii filia per hoc tēpus inter egregias mulieres nō solum regia dignitate: sed & precipua filioꝝum fecūditate & sapientia plurimū illustrata fuit: Ipsa enim (vt omnes affirmant) septē filios & totidem filias summo decoꝝe pstantes ex Amphione rege peperit: De qua quidē prole superbiens admodū gloriabatur: & se Latone istoꝝ filioꝝum numero p̄ferebat: Quamobrem irata larona vt fabule ferunt mandauit Apollini vt filios & Diane vt filias eius arcu interficeret: Quibus latone tanq̄ matri obrēperatibus cōtigit vt vno tēpore Chiobes filijs orbata fieret: Quia ex re Amphion rex qui ex parte tantozum filioꝝum orbus factus eet: dolore impellente manu proprio gladio se perimeret: Sed & Chiobes mater tot filioꝝum funeribus superstes: vidua mestaq; in tam grandem & obstinatam taciturnitatem devenit: vt potius imobile saxum videretur q̄ femina: Quamobrem a poetis postea fictum est eam apud Siphilum vbi filij fuerant sepulti in lapideam statuam fuerit conuersa.

Ceterum musicum & eloquentie p̄ditum Amphionis predicti fratrem euz ipso floruisse & regnasse Homerus dicit: Hic cum Amphione fratre in vltionem matris Linceum regem interfecit: quem tamen Lactantius & Seruius dicunt fuisse rusticum virum: esto cum fratre regni gloria insignitus fuerit: Duos enim filios: v3 Siphilum & Thylm ex Aidona coniuge genuit.

CAlynos Europe & Jouts filius trigessimono Othonielis iudicis anno post Jonem patrem siue Asterium regem in Creta regnavit: qui primus Cretensibus: vt Aristoteles in Ethicis testatur: leges dedit: Hic Pasiphen Solis filiam sumpsit vxorem: ex qua filios filiasq; suscepit: Inter quos Androgeum p̄clare indolis filium: & duas filias: Ariadnam & Phedram Thoantis matrem habuit: Utrum cum Androgeus eius filius Atleta fortissimus cunctos superaret: ab atheniensibus & vicinis Megarensibus apud Athenas conuocatis occisus est: Ob cuius mortem Alynos pater ira parcitus: euestigio nauibus nōnullis collectis atheniensibus durum intulit bellum: quibus victis penam statuit: vt quot annis septem filios darent seruituros: aut in vltionem Androgei vltimum subirent supplicium: p̄out placeret regie maiestati dicente Virgilio sexto: Tum pendere penas: Cecropide iussi miserum septena quot annis Corpora natoꝝum: stat ductis fortibus vna. Et vt nonnulli ferunt: primis tribus annis plebeozum natos: secundis tribus populares: Tertijs vero nobiles exhibuerunt: Inter quos Theseus sorte missus: adiutorio Ariadnes Minotaurum interemit: & ex ipso die atheniensis a tributi pena liberati sunt: Postremo hic Bedalū eo q̄ leno fuisset in adulterio pasiphen vna cum Icaro eius filio labyrintho clausit: ex quo quum euolasset sumptis armis eos vsq; in Siciliam persecutus est: vbi (vt Aristoteli placet) apud Camerinum oppidum a filiabus crotali occisus est: cuius post mortem cum apud inferos iudicem dixere poete: Tres enim filios post se reliquit: seu genuit: videlicet Androgeum: Blaucum & Deucalionem: ac ariadnā & phedrā filias.

Caria regio vltima asie minozis pars Rhodo Insule contermina: De qua infra libro quinto latius dicitur: his temporibus sub Alynoe isto regni sui principium sumpsit: seq; eidem primo subdidit: Cuius populi prius (vt Herodotus scribit) leges vocabantur: que est postmodum halycarnasia dicta fuit: In qua arthemisia regina sepulchrum viro suo Ahsolo adeo magnificum cōstruxit: vt e septē spectaculis mundi vnum esse censetur. Eius viri batenus circa rem militarem admodum studiosi fuerunt: Vbi nunc opulentissima Tarcoꝝum possessio habetur: plana equidem vicis opulentissimis: quos omnes superiori bus annis post Eubozam perditam Petrus Mucenico Venetozum postea dux tum classis venete p̄fectus hostili animo inuasit: diripuitq; ac incendit.

CBeniamin & Sabaa destructio pro muliere stuprata.

Cuir quidam leuita de tribu leui habitans in Effraim hisdem tēporibus cum vxore ex Bethleem in gaba que erat de tribu Beniamin venit: illucq; in domū cuiusdam senis de tribu sua diuertit: Et du3 hospitatus esset quidam iuuenuli illius ciuitatis qui viderunt mulierem in platea pulcherrimam senioris in domum in qua manebat circumdederunt volentes illa abuti. Et cum cernerent senior & leuites sibi violentiā pro libidine inferri: necessitate coacti tradiderunt mulierem illudendam: qua cū tota nocte abusi fuissent: mane ad ostium viri corruens mortua est: q̄ cernens vir vxorem scilicet fore defunctam: eius cadauer in duodecim partes concidit: easq; in omnem israel misit: mandauit quoq; seruis suis portitoꝝibus vt oibns auctozes mortis eius proderent: & eiusmodi inonestatem cunctis tribubus indicarent: quamobrem filij israel in ira concitati in Sylo ante tabernaculum conuenerunt & conclamantes in arma repente processerunt: & irruentes vniuersos ciuitatis Sabaa viros cum vniuersa Beniamin tribu ceciderunt atq; interemerunt. In ea quippe pugna de viris israel quadraginta milia pugnatoꝝum primo occiderunt. Sed de viris Beniamin circa viginti quinq; milia extincti sunt: & vniuersam ciuitatem Sabaa igne concremauerunt: & non remanserunt de vniuerso Beniamin qui euadere potuerunt nisi sexcenti viri: Reliquos autem euz iumentis percusserunt gladio. Proposuerant enim filij israel hanc tribum omnino deleri: sed mutato cōsilio dederunt viris qui super fuerant quadringentas virgines de ciuitate Gabel quam euerterant: quia se cum in p̄lium accedere noluerunt: Sibi autem alias ducentas in die festo rapti singulis singulas permisunt. Atq; hoc modo tribus Beniamin cum pene tota perisset: israelitarum sapientia reparata est. Floruitq; repente: vt Josephus lib. 5. refert & opulentie magnitudine: alijsq; bonis omnibus: Hoc itaq; bellum ita actum & sedatum est: vt habetur Judicum vltimo.

C Belloparca decimus nonus assyrioz rex trigesimo sexto Othomelis iudicis anno assyrijs regnare cepit
et regnavit annis. 30.

Aioth secundus hebreoz iudex ex tribu beniamin Gare filius hoc anno dux super israel con-
stitutus iudicavit annis. 80. vir q̄dez inclutus: et audacia ac corpore ad opera exercenda robu-
stissimus: qui in utraqz manu maximā fortitudinē habebat. hic quoz videret eglon moabitaꝝ
regez multis bellis populū israel afflixisse: et multas civitates abstulisse: ac multa eis tributa i-
posuisse: miseratus his que patiebatur ab iniuria moabitaꝝ hoc modo iubente deo populū suū

Aioth

1599

liberavit. Nam quedā munera cum Egloni regi in hierico obtulisset eidem secretuz petijt. Quo audito
festiz vniuersos famulos e conclavi obire precepit. Quibus egressis aioth cōfestiz in corde regē percussit:
et adeo valide vt in vulnere capulus ferrum sequeretur. Ibiqz in vulnere gladiū derelinquens e camera e-
gressus est clausaz ianuā derelinquens. Et sic mortuo aioth iere cunctis israeliticis latenter rē a se gestam
iudicavit. Qui sumentes arma super inimicos irruerūt: et alios quidem peremerūt: alios vero fugauerūt:
et ex inimicis ad decem milia interfecerunt: reliquos autē moabitas extra confines suos eiecerunt. Et sic
hoc modo hebrei per aioth a seruitute moabitaꝝ liberati sunt: et ob hanc cām Aioth principatus honore
a p̄ lebe honoratus est. Et quū hanc dignitatez. 80. annis tenuisset defunctus est omni virtute et laude di-
gnus. Sangar autēz quidaz filius anath post hunc electus est: vir quidē strēnuus: qui suo vomere sexcen-
tos viros occidit: sed primo anno vitam expleuit: vt patet iudicum quarto cap.

C Tantalus phrygiōꝝ rex iouis tertij ex plote nimpha filius susceptus ad hoc tempus vsqz peruenit: vir:
vt aiunt magnitudinis immēse. hic bellum ob raptuz ganymedē aduersus troez dardanie regem et Gany-
medis patrē habuit. Et quoz esset vir auarissimus: et rem domesticā suā plurimū augere curaret: pro qua
popularez exhauriebat pecuniā: fingunt poete eū deos ad conuiuū inuitasse: quibus vt experientiā eoruz
deitatis experiri posset: filiū pelopem eis comedendū apposuit: mentitus alias esse carnē. Qui cognoscē-
tes facinus non solū abstinuere: vtz collectis in vniuz membris puerū ad vitā reducere: ppter quod see-
lus iuppiter eū in infernū detruxit: hocqz supplicio damnauit: vt vsque ad inferiū labiū lepidissima diuer-
saret aqua. Insuper et ei inclinari arbores redolentibus pomis vsqz ad eius os statuit. Que oīa fugiebant
dum ea carperē conaretur: et ab ipso extollebantur. Et sic factum ē vt inter poma et aquas positus fame et si-
ti deficeret: dicente quodaz poeta. Nec bibit inter aquas: nec poma pendentia carpit Tantalus infelix: quē
sua fata premunt. Diuitis hoc magni facies erit oīa laute: Qui tenet et sicco concoquit ore famē. hūc duos
habuisse filios ex taygeta vxore legimus. Aiothem predictā filiaz et pelopem.

C Tantalus alius corinthioꝝ rex fuit: quē dicunt iouis hi fuisse filiū: vtz quidez pijsimū: et adeo: vt dicatur
a poetis deoz mensis accubuisse. Quod ideo fictū puto: quia supremus philosophus et eloquentissimus
fuit: sicut testatur diuus hieronymus ad paulinū dicens: Et de tantali fonte potatē. Nam ob rem eidez ex-
cellissimaz arceꝝ corinthij extraxerunt: vt qui in eaz ascendissent in celum ascēdisse viderētur.

1594

C Pelops autem tertius decimus argiuoz rex tantali primij predicti filius anno tertio aioth iudicis apud ar-
gos regnare cepit: et regnavit annis. 52. vir quidez insignis bellator. Qui quum apud phrygas primum re-
gnaret bellū aduersus Eonomaꝝ belidis: atqz pise regē habuit. Eius quidē causaz hippodamiā eonomaꝝ
filiaz ab ipso dilectā: atqz in coniugiū postulata: et denegatā fuisse dicunt. Quā tamē tadē obtinuit. hic pe-
loponessum et cberonessū za se noiauit. Quin et deide pifas in thuscia condidisse nonnulli affirmāt virgi-
liū inducentes: q̄ ait in. x. enei. Hos parere iubent alphee ab origine pise Urbs ethrusca solo. Alij vero nō
pifaz thuscie: sed alpheā illū condidisse volunt: a qua hoc est ab eius colonis: et ea que est in thuscia traxit
originē. Hunc pater: vt diximus: dijs comedendū apposuit: pro quo dij tantalū predicta pena mulctarunt
hic quattuor ex hippodamia vxore genuit filios: Agamemnonē: menelaū: atreum et thestē.

1596

C Erichtheus sextus atheniensium rex pandionis regis filius post patrē octauo Aioth iudicis israel anno
regnare cepit: et regnavit annis. 50. hunc scribit Homerus li. 2. iliados fuisse regē magnanimū: et a princi-
pio a Minerva susceptuz atqz educatū: populoz atheniensij pro rege traditū: ppter quod atheniēses an-
nua minerne solēnia tauroꝝ. s. et agnoz sacrificijs in ea insigni vrbe ab illo: et deinceps agere ceperunt. hic
Orithyam pulcherrimā genuit filiā: quā quū Bozeas adamasset: et sibi in coniugem dari postulasset: nec
impetrare potuisset: eam vi rapuit: et in thracia secum detulit: vbi ex ea Jctum et calaym procreauit. Hunc
fabula ventum fuisse confingit.

1592

C Laumedon .xviii. sicyonioꝝ rex anno sextodecimo aioth iudicis israel sicyonijs regnare cepit: et regna-
uit annis. xl. hic troiane seu ilionis vrbis muros extruere cepit: et quum ei pecuniā deficeret: audiuit apud
troianos pecuniā esse in sacrario Neptuni et apollinis reseruataz: quā ipse Laumedon iureiurādo presti-
to se non solū eandem restituz: sed insuper ex propria largituz in predictis locis sacris repromisit: atqz
ita accepta pecuniā in edificatione muroꝝ ciuitatis expendit: nec tandem petentibus eam restituere voluit.
Sed adueniēte aquaz inundatione: et post eam non satis a sole digestam aerem infecit: et pestem intulit: q̄
duo qm̄ ad apollinē et neptunū pertinere videntur adinuentū est: ea ob perinriuz a deceptis dijs fore im-
missa. poete autēz fingunt eū quum ciuitatez muris circumdare voluisset cum apolline et neptuno conuenis-
se: vt ipsi muros facerent mercede cum iuramento promissa: Qui quoz fecissent Laumedon promissum
seruare noluit. Quam ob rem indignati dij Neptunus vrbe aquis repleuit: et apollo pestem immisit. hūc

1583

multi filij & filie fuere: & inter ceteros priamus eius successor fuit.

1377 **C** Abas lyncei regis ex hypermestra coniuge filius duodecimus argiuoz rex anno vigesimo secundo aiorb iudicis israel arginis regnare cepit: & regnavit annis. 23. Hunc autem bellicosum hominē & acerrimi ingenij fuisse dicunt. Qui quum multa strenue gessisset: etiam duos post se reliquit filios pretbum. s. & acrisiū 3822

C Perseus vir nobilissimus & totius grecie nobilitatis pater: iouis & danais Achrysi argiuoz regis filie ex adulterio: ut aiunt procreatus: his temporibus vna cū matre danaces postq̄ ad rutiloz regem se contulerat eidemq; mater matrimonio se coniunxerat ardeam vrbez condidit: quam postea hannibal cum romanis bellum gerens exussit. Deinde quum in greciaz rediens achrysum avum argiuoz regem: lz non spē te interemisset pre timore argolicos dimittens se in micenas transtulit: vbi et primus principatus obtinuit. Unde etiam e grecia recedens in asiam venit. Ibiq; persis a se domitis ethernum nois sui cognomentum dedit. In qua etiā persipolim vrbez persici regni caput condidit: & atlantes mauroz reges in apolydoro ob sedit: & demum fugavit. Post hec medusam gorgonez dictā sardinie insule reginam locupletissimā interficiens eius diuitias infinitas rapuit: & per mare in persiaz deuenit. Unde confictum est ipsius Borgonis caput fuisse serpentibus crinituz: q̄ pro diuitijs accipitur. Fertur quoq; & alios quosdam superasse. s. p̄b̄neum & eius socios. i. vicia in nuptijs perpetranda. Item p̄orbeū vatem: magnūq; philosophum: qui relicta patria paterna: prius regnavit in carpato insula: ac imperavit egyptijs. Qui p̄b̄us prius scripsit hois naturam esse duplicem: videlicet terrenam & celestem. Polidectē preterea magnetis filium nutritorē suum superavit: qui pluralitatem vicioz significat. Deniq; Dionysius: qui & liber pater dicitur in persiam interfecit. Alia quoq; multa hic perseus viuendo peregit. Demū dicunt perseus vna cum cepheo & Cassiopea atq; andromeda coniugē in celū fuisse assumptū: & inter celi sidera collocatū.

1369 **C** Dynastia decima nona apud egyptū anno. 30. iudicis aiorb cepta est: que duravit annis. 144. sub imperatoribus quinq;. Quia ea in dynastia egyptij suo imperatore vti ceperūt. Quoz primus Serbus noie im- 3830 peravit. an. 17. Rameffes secundus annis. 17. Tertius amenophis an. 11. Quartus ammenomes annis 17. Tercio quintus annis. 7. his consuptis dyapolitanoz dynastia subsecuta est.

C Troianoz regni principium.

1359 **C** Troia a quo troia erichonij regia filius filij Bardani filij iouis tertij ex electra anno quadagesimo iudicis aiorb iam veteranus dardaniā veniens troiā cōdidit: & quoz esset vir armoz peritissimus ampliato re- 3840 gno ex suo noie regionē: que vsq; tunc Bardania dicebatur troiam appellavit: hic belluz habuit aduersus tantalum predictum p̄hygie reges: & id ob raptum sibi ab eo Sanymedem filium: quem preter Glionem: & affaracum genuit: quibus superstitibus diem obiit.

C Troia igitur teste Livio li. 7. de bello macedonico non ciuitas sed minoris asie regio fuit: in qua Glion cātatissima ciuitas fuit. Que & nonūq̄ pro ipsa vrbe troia ponitur: vt Quidius primo epistolaz ait: Troia ia cet certe. & alibi in eadem epistola. Jam seges est vbi troia fuit: que teste Homero li. 4. Omnū que sub sole ac stellifero celo sunt vrbum quidem insignissima est Troia. Duo tamen in loco illum: seu ipsa troia ciuitas fuerit nulli nunc compertuz habetur. Quia ea exusta lapides: & quecumq; alia inde ablata sunt. ex quo satis edocemur: vt nemo in rebus humanis spem suā cōstituat: aut se p̄petuo in hoc seculo mansurum putet: quando ingens troia: & totius asie columen ita extincta est: vt neq; cadauer neq; vestigium aliquod appareat.

C Fesule thuscie ciuitas.

1354 **C** Fesulana insignis olim ethurie ciuitas & ipsa hisdem temporibus ab Fasio dardani fratre cōdita fuit: que haud longe a florentina vrbe condita fuerat. Ab ipsis deinde florentinis anno salutaris nostre. 1024. primo acceptis: & in se populariter tractis fesulanis ciuibus euerfa fuit: & adeo vt nūc vicus modici pretij habita sit: quāuis episcopalez sedez nūcvsque retineat. Cuius nunc Enlielmus bechius florentinus ciuis: & quōdā nri ordinis generalis p̄tor dignissimus episcopus est: vir quidē eloquentissimus: & literaz sacraz interpres celeberrimus. Hanc tāte potentie fuisse legimus: vt p̄sepe cladibus grauissimis gothos attriverit: & fuderit: & ad cētuz milia vno pretio detruncauerit.

3842

C Sanymedes troi predicti regis filius hac tempestate fuit: Cui quū ab adolescētia speciosissimus adolescēs eēt a Tātalo rege p̄hygie p̄ri raptus fuit: p̄p̄ quod maximuz preliū inter ipsos reges fuit. Aiunt. n. tantalū ad Iouis cretensis graz promerēdā: que sciebat vix ipudicissimū sub signis aquile venārē adolescētuluz patri rapuisse: & Ioui dono dedisse: p̄p̄ quod fictum est eū deoz picernā factū fuisse: qz inter celi imagines eū greci figurarunt. Cuius quidē celestē imaginē ad suoz solacium dicūt eam esse: quā aquariū vocamus. In quo existēte sole terra maximis bimbrū-

bus irrigatur. De huius pulchritudinis elegantia Vir. dixit. Intextusq; puer frondosa regibus ida Vello
loces iaculo cernos cursuq; fatigat: Acer anbelanti similis: que prepes ab ida Sublimez pedibus rapuit
ionis armiger uctis. Logeui palmas neq; qd ad sidera tedut Custodes: seuitq; canu latratus ad auras. 27.

3843 **C** Samia sibylla prima inter decem vates perhemone hisdem temporibus: sicut eusebius refert: exametris
versibus de dño nostro iesu christo: deq; beata virgine maria aperte prophetasse dicitur: cuius mentionez
facit Nichanoz qui res gestas alexandri macedonis scripsit. 1556

3844 **C** Proetus seu prius tertiusdecimus argiuoz rex anno quadragesimo quarto iudicis aioth argiuus regna
re cepit: et regnavit post abantem patrem suum annis. 17. huic anthiope coniunx fuit ex qua tres speciosis-
simas suscepit filias: q; quu fo: solissime euassissent: vino et i ipsa eaz adolescia vltra q; decet mulieres vri ce-
perunt: et aliqn inebriate nonuq; vltro se pri regi preferre audebat. Qua ob re figit poete q; sic clare tēplū
iunonis intrauerūt: et se eidē iunoni dee preclerūt: ex quo turbata iuno illis furore tale imisit: vt se vaccos
arbitrarentur: et aratra timentes siluas optarent. Pater autem egre serena earum superbiam: eas melam
po physico curadas tradidit. 1555

C Delāpus itaq; medicus amithaōis filius: p'ria argiuus tēpestate hac et Eusebio teste. floruit. qui: vt vir.
in. 3. geor. li. et Vetruntius i li. architecture tradit medicus fuit illustris. Quiq; et predictas proeti regis fili
as elatione maxima inflatas ipso helleboro sanauit morbo. Sui quoq; egregius mantes. i. totus vates si-
ue diuinus: vt idem Eusebius testatur: ac statius li. 3. thebaidos.

3845 **C** Hercules gigas posterior illo supradicto p hoc tps teste diuino p'ie aug. xix. de ciuitate dei floruit. Quem
dicunt. xij. insignes et inhumanos perfecisse labores: quoz primus: vt p' aug. xviii. de ci. dei. c. xij. scribit:
q; semitanz deū vicit Secundus interfectio et excoziatio leonis in insula Nemea. Tertius fugatio arpiāz
Quartus ablatio pomoz aureoz de horto filiaz atlātis dracone custo: de sopito. Quintus cathenatio Cer-
beri deuozantis pitthou in raptu proserpine. Sextus oppressio diomedis regis thratie: qui pavit equos hu-
mana carne. Septimus extinctio hydre serpentis in lerna palude. Octauus deuictio acheloi in varias for-
mas se mutans. Nonus p'fratio anthei gigantis libye: q; terrā tāgēdo sēp vires resumebat. Decimus occi-
sio cacchi: q; ignē euomere dī. Undecimus interfectio apri archadie regis. Duodecimus suppozatio celi:
donec Atlas respiraret. Alios his superaddidit Quidius. ix. metra. dicens atbeū libye gigatē vicit. Heri-
onē gigatē hispanie regem occidit: Cuius armēta in signuz victorie abduxit. Ex filia Fanni Latinū regē
procreauit. Leonem interfecit. Hydram serpētē in lerna palude extinxit. Stadium itineris vno anhelitu per-
currit. Agonē olympicuz instaurauit. Centauros contriuit. In insulis gades columnas posuit. Ilium ciui-
tatez euerit: et Laumedontē pbrygie regē interfecit. Hic ionis filius fuit. Cui oēs poete sine alioz differen-
tia vniuersas has laudes tribuūt. De cuius laudibus et diris laboribus Martialis in. ix. epigramatuz sic
prosequitur dicens.

Si cupis alcidē cognoscere facta prioris
Disce: libyn domuit: aurea poma tulit
Peltatā schytico discussit amazona dono
Addidit archadico terga leonis apro.

Aeripidem siluis ceruam: stymphalidas vndis
Abstulit a stygia cum cane venit aqua.
Secundā vetui reparari moribus hydram.
Hesperias thufco lauit in amne boues.

Hic tñ aduertendū q; nō ē vnus et idē videtur hercules: cui tot tāraq; ingētia facta tribuūt. Nā quū Car-
ro. xliij. hercules numerasset: postea adiecit: q; oēs qui aliquid fortiter fecissent hercules velut appellatio
noie dicti fuerūt. Quod et diuus pater aug. in. xvij. de ciuitate dei. cap. xix. confirmare videtur dicens: mul-
tos fuisse hercules: q; et Samson ppter mirabilem ipsius fortitudinē putatus sit hercules.

3855 **C** Sycion decimuoctauus sycionioz rex: a quo ob viri prestatiā syeyonij dicti sunt: qui prius egelai dicebā
tur anno. lv. iudicis aioth patre Laumedōte defuncto Syeyonij regnare cepit: et regnavit annis. xlv. Mul-
libi tamen inuenire potui hunc a Laumedonte fuisse generatum. 1544

C Fabularum inuentio.

C Fabule et tēpestate hac secūdū Eusebiū primo inuēte sunt: s; sint qui dicāt Esopū primū eaz inuentorē
ad veritate naturalē exomādā: ne. s. vilescerent nature secreta. Unde secūdū diuersas rez naturas et qua-
litates: deoz noia: et actiōes cōfinxerūt. Diuus at p' aug. xvij. d. ci. d. c. 13. dicit: a diebus iosue vsq; ad tro-
ianū bellū has fabulas in grecia fuisse confictas. Et q; impetuosa libidine vulcani cū Minerva: Erictio-
niuz cum pedibus draconiū fuisse progenitū: fabulosuz: et poeticū dicit. Sed re vera in tēplo Vulcani et
Minerve quod ambo athenis commune habebāt inuentus fuit puer dracone inuolutus: quod significa-
bat euz magnū futurū: et pp cōc āboz tēplū vtriusq; dicebatur filius: quū tñ eius parētes ignoti essent.

C Item de triptolomo q; iubēte cerere anguibz alitibus portatus idigētibus terris frumēta distribuit.

C Item de minotauro q; fuerit bestia reclusa labyrintho: quo quū intrassent homines inextricabili errore
non poterant exire.

C Item de centauro: q; equi hominisq; natura coniunctus erat.

C Item de cerbero q; sit triceps inferoz canis. Itē d; pbryxo et belle eius sorore: q; vecti arietē volarint.

C Item de gorgone: q; fuerit crinita serpentibus: et aspicientes conuertebat in lapides.

C Item de bellorophonte q; equo pēnis volāte sit rectus: qui pegafus equus dicitur est.

C Item de amphione musico q; cithare suauitate lapides mulxerit: et attraxerit in muros thebe.

- Item de pedalo et learo eius filio qd coactatis penis volauerint.
- Item de Edippo qd monstru quoddam: que spynga dicebatur humana facie quadrupedem soluta: que ab illo proponi solet velut insolubili questione sub precipitio perire compulerit.
- Item de antheo: que necauit hercules: qd filius terre fuerit pp qd cadens in terram fortior fuerit.

¶ Fabula vnde dicatur.

¶ Fabule autem teste isidoro primo et hb. li. c. xxv. dicuntur a fando: non qd fuerint res facte: sed loquedo ficte: quas poete primo induxerunt triplici de causa: aut delectandi ca quales sunt apud plantu et Terentiu et ille que a vulgo narrantur: aut ad rez natura narrada: seu exornadam: vt qd vulcanus sit claudus: quia ignis nuq sua na fuerit rectus: Et qd chymera hois cito proueniens sit bestia triformis: cuius prima pars adolescentia est ferox vt leo: Secunda iuuentus: quam vidit vt capram: qd sic luxuria fetida est vt capra. Tertia senectus canutus et inflexus. sic fabula hippocentauri ex equo et homine confecti humane vite velocitate exprimit. Tertio ad mores componendos cofinguntur quecuqz res siue animatia inter se loquentia vt per narratione fictam ad id quod agitur verax significatio referatur: vt apud horatius de mure et mustella: apud Esopum et Amianuz de vulpe et Lupo: et in li. iudicu. c. ix. de lignis libani. Et apud demosthenem de lupis et canibus ad liberationem oratoz.

Belboza

1320

Elboza propheta de tribu effraim vna cum Sifarach viro suo de tribu neptalij iudicauit israel annis. xl. vbi connumeratur. xx. anni: quibus iabin cananeoz rex oppressit populu dei. Ad tuo. n. aiorb iudice filij israel addiderunt facere malu i conspectu dñi: qui non colentes dñz deu patrum suoz et mandata eius contenes tradidit eos in manus iabin cananeoz regem: qui regnabat i ciuitate aserorb: qui habebat armatoz. 300. milia equitu. 10. milia: et curru tria milia possidebat. Cuius exercitus dux erat vir noie Sifara: qui veniens ad israelitas vehementer afflixit eos et subiciens sibi tributa per. 20. abnis soluere copulit. Atqz ita dum tribularentur clamauerunt ad dñz: rogaueruntqz Belbozam prophetissam vt dominu pro eis deprecaretur ne. s. despiceret eos a cananeis oppressos. Cuius precibus deus annuit: et ducem elegit viz suu noie Barach: qui exortatione delboze cogregauit sibi exercitum. 10. milia iuenu: et ad hostes processerunt: et facto congressu vniuersum cananeoz exercitu fuderunt: et alios quidem occiderunt: alios vero inter currus et equites conculcauerunt. Sifara autem de curru exilens fugiens in domu cuiusda mulieris se abscondit: qui siti fatigatus lactis potu ab ipsa recepit: et quu nimiu bibisset obdormiuit. illa vero dormienu clauu ferreu per tempus infixit: et malleo eu terra confixit. Venientibus paulopost hominibus Barach eum ostendit cu terra cofossus: ac sic triumphus herbeis p mulierez accessit. inde Barach exercitus super assur ducens iabin regem interfecit: quo mortuo ciuitatem eius cepit: et ad fundamenta vsqz deiecit. Et sic Barach cu Belboza iudicauit israel. xl. annis. Quibus mortuis Abadianite etiam eos afflixerunt septem annis: vide hec iudicu. xlv. cap.

3879

¶ Laurentum seu laurentoz regni principiu.

¶ Picus augur ausonie rex et saturni regis filius Eutropio teste. vi. Belboze iudicis anno patri in latij regno successit: et regnavit annis. 31. egregius sane vir et augur ac bellator fortissimus: qui ideo augur et picus dictus fuit: quia domi picuz auem tenebat p que futura prenoscibat. et quu eam ob rezet eloquentissimus et ualisset: qua eloquentia multos in suu comodum traxit agrestes viros: quos fecit sibi obsequiosos: ideo fictum a poetis fuit: eum in auoz sui nois fuisse conuersu. Nam sicut picus auis lingua ad se formicas trahit sic et hic rex sua eloquentia. i. lingua traxit agrestes: qui formicis sunt similes. hic luso: ia pilaz adinuenit: et id ludendi exercituz: vt plinius ait: suis primu docuit. Ipse autem in regno laurentu vrbem condidit: que nuc sabinoz ciuitas nuncupatur: queqz et ab vrbe roma militario trigesimo distat: vbi et regni sui sedez constituit. Ideo at Laurentum appellauit: qd in eius arce: vt papias ait: arbor laurus reperta sit. Et quu prius Aecaba diceretur: eam ob rem laurentu appellare voluit. Hoc autem lauretu siue laurentoz regnu primu oiu regnoz in italia celebre dictum fuit. hic vxoz duxit noie Fauna seu fatuam que suis carminibus persepe demetare faciebat hoies a qua faunu filiu regni successorz suscepit. Hic at non contentus regni sui possessione vltra procedens regionem no parua occupans a se picenu nominauit: qua nuc marchiaz anchonitanam dicimus: in qua nonnullae sunt ciuitates: et potissimu vrbium: Firmuz: ascolum: anchona: et Adria: a qua a qua adzaticu mare: atqz alie multe.

3885

1314

¶ Picenuz itaqz regio a pico isto rege sic dicta: hodie anchonitana marchia dñ: qd l3 a pico rege appellata dixerimus: primo. s. loci ipsius hitatoze: sunt tamen qui dicat: et putent potius ab aue pico cognominata: qd his diebus in huiusce gentis vexillis confedisit dñ. hec quippe regio ab oriente h3 isauz fluiu: nuc folia dictum a meridie superu mare: post fluiu troentus Esculum preterlabens. Ea eniz piceni regio omni frugum genere refertissima est.

3886

1313

¶ Tyrribenus lydi regis frater tempestate hac regno fratri dimisso ex lydia: que et meonia secedes in cisalpinam galliam peruenit: et tandem quuz ad maritima tuscie deuenisset eam regionem occupans a se tyrribenaz nominauit: ac deinceps pisanu mare tyrribenu appellatu est: qui ibidez predis latrocinijqz insitens ad pdones conuocados tubaz vsu primus inuenit.

¶ Etruria: que et tuscia italie regio primo tyrribena: vt diximus: a tyrribeno predicto nome accepit: l3 mox a sacrificio ritu et deoz frequentia tuscica est appellata: cuius termini nunc a macra fluiu vsqz ad tyberim

que inter se .i. 74. milibus passuum distare feruntur. Apenninus equidem mons et in fere mare eius pars maris: que ad dictorum annuum ostijs longitudine: et ad sardiniam insulam usque latitudine terminata est. Quibus thuscum: quandoque tyrrhenum pelagus dicta est. Eiusdem autem regionis ethurie laudibus noui et veteres pleni sunt libri. Que omnium virtutum tam diuinarum quam humanarum magistra habita est. Duodecim hec extantes continet ciuitates: v3 perusium: cornetum: volaterram: pisas: lucam: sarzanam: pistozium: aretium: senas massam et florentiam. Fuere et antiquis temporibus alie non ignobiles ethurie ciuitates iam solo equate. Luna populonia: agillina: fescule: rusalle: clusium: faleria: et vulsinum.

C Prenestina inexpugnabilis ciuitas in aretino monte posita iuxta Arretium decem et octo milibus passuum hisdem temporibus a Ceculo vulcani filio condita fuit: que sorores iuxta ignem fortuito inuenerunt: dicente vir. in. vij. eneidos. Nec prenestine fundator defuit v3bis Vulcano genitum pecora inter agrestia regem: Inuentumque focus omnia quem credidit etas Ceculus. hanc tamen Solinus vbi de mirabilibus mundi a prenestina regis filio conditam potius fuisse dixit. Ipse autem Ceculus postea multitudine sceleratorum collecta: quibus diu latrocinatus fuisset prenestinam urbem in montibus condidit. Dictaque prenestina fuit: vt quidam aiunt: a multitudine arborum: que in eo loco frequenter nascuntur.

C Adidas gordij regis phrygie filius per hoc ipsam tempus secundum Eusebium regnavit: qui post patrem in phrygia tantarum diuitiarum locuples fuit: vt cunctos pene reges opulencia et diuitijs superarit: de quo ferunt poete: quod omnia que tangebat iuxta uotum vertebatur in aux. Vex quum gelidi et ignaui cordis homo esset existimans optimus diuitias augere infinitas: vsu tandem earum ex auaritia caruit. hic ideo vt scribit Suidius: quum inter marthiam seu inter Danem apollinemque iudex delectus fuisset: et ex hebeti suo ingenio per Marthiam sententiam tulisset: ab apolline asininis auribus deformatus est.

389i **C** Acrisius abantis regis filius: et proeti regis frater vltimus argiuorum rex hoc anno qui est duodecimus ante 1308
nunc delbore iudicis quum regnasset annis .31. a perseo eius nepote non sponte sed occiditur: et quo non nisi Danem filiam post se reliquisset regnum transiit in mycenis. hic autem vt Lactantius scribit: quum vnicam haberet filiam in responsis habuit se manu filij filie sue moriturus fore. Qui ad hoc evitandum filiam in quadam turri reclusit: mandauitque ne quis homo ad eam accedere posset. Sed iuppiter qui eius formositatem audierat quum ad eam accedere non valeret: se in auri guttam vertit: et per regulas in eius gremium se cadere permisit: et eo modo pregnans effecta fuit. Quo audito pater eam in arcam recludi et in mari proijci iussit: tandem casu a piscatore arca capta comperit ibi danem et paruulum filium: quem in ea enixa fuerat: et ad Pilonum regem eos detulit qui mulieris genus cognoscens: illam libenter sibi coniugio copulauit. Filium autem eius cui perseus nomen fuerat: quum exercuisset in argos veniens acrisium non sponte interfecit. Eo itaque interfecto timore perculsus argos reliquit: et in mycenas impium transiit: vbi quum ibidem pacem regnasset ipse. s. et filius eius stenellus dimisso regno euristheo inde secessere.

C Argiuorum regum epilogus

C Argiuorum reges quum a primo Inacho rege usque ad hunc acrisium vltimum. 544. annis impasset. xij. Delbore iudicis anno defecere. Fuerunt autem qui regnauerunt reges quatuordecim. Quorum primus inachus: qui anno .lx. isaach patriarche regnare ceperat: et regnavit annis .50.

Secundus phoroneus annis 60 Sertus phorbas annis 35. Decimus danus annis 50.

Tertius apis annis 35 Septimus triopas annis 64 Undecimus lyceus annis 40.

Quartus argus annis 10 Octauus crotopus annis 21 Duodecimus abas annis 23

Quintus Crassus annis 54 Nonus stenellus annis 11 Tertiusdecimus petus annis 17

C Acrisius vltimus annis 31. Quibus supputatis sunt anni. 544. ex tunc translatus est regnum ad mycenas: vnde fuit agamemnon: sicut patet. is. de ci. dei. cap. 15.

C Mycenarum regni principium.

C Post acrisium itaque in mycenis regno argiuorum translato hi reges fuere: v3 Perseus stenellus: Euristheus Atreus: thycstes: agamemnon: egisthus: borestes: crisamenes: penthilus: et comethes usque ad bereclidarum descensum.

C Mycene autem v3bis in argolica archadie puencie sic primum cognominata a mycena nymphe. hec eius agamemnonis patria et regnum fuit: dicente vir. Eruct ille argos agamemnonis et mycenas. Argos similiter in achaia erat que hippinorum cognominabatur: vt testatur pli. li. 4. natural historie distans nouem milibus passuum a mycenis: vbi: et regnicula argos erat: a qua greci proprie argiuum dicti sunt: aliud tamen fuit argos ciuitatis nomen in attica non longe ab athenis: Aliud insuper ciuitatis nomen i pelagica: quod argos pelagicum dicitur.

3892 **C** Perseus itaque predictus iouis ex Dane filius auctore acrisio non sponte interfecto mycenis primus regnare cepit. 1307
Ibi et cum pace vna cum stenello filio regnasset dimittens regnum euristheo stenelli filio inde secessit.

3896 **C** Euristheus itaque stenelli filius tertius mycenarum rex decimosextimo Delbore iudicis anno mycenis regnare cepit: et regnavit Eusebio teste annis. 45. hic bercule quedam habebat obsequere. Cui et iunonis astu impavit quotidie varia aggredi monstra: quibus perire posset: hic omnibus circumquaque diuatus est: rade quum regnasset predictum tempus successoris moriens atreum filium reliquit. 1303

C Pandion huius nominis secundus: octauus athenensium rex eo ipso anno cum Euristheo athenensibus regnare cepit: et regnavit annis. 25. hic adiuuante eo tyrrceo regem thracum ponti regem fudit: qui athenas obsiderat

pro cuius merito pandion filiā prognem illi dedit vxores sicut dicit Ouidius .6. metba. li.

1300 **C** Polybus vigesimus sicyonioꝝ rex post sicyonem patrem vigesimo Belboze iudicis anno sicyonijs r̄gna 3899
re cepit: et regnavit annis .xl.

1293 **C** Pannias vigesimus tertius assyrtoꝝ rex post Lamparem regem vigesimoseptimo Belboze iudicis an- 3906
no regnare cepit: et regnavit annis .xv.

C Ilion trois regis troianoꝝ filius hoc anno: vt dicit Eusebius ilionem illam inelytam homeri carmi-
ne condidit vrbem: imo potius ampliauit: et ex suo noie nuncupavit: quoz prius ex noie pris dicta fuerit
troia: eam quippe: vt Plinius li. v. naturalis historie scribit amplissima instauravit. mille enim et quingen-
tis passibus a mari remota erat: vbi omnium reꝝ vrbetas: ipsa quippe est: que decennalem grecoꝝ obli-
onem passa fuit: ab eis tadem deleta vt infra dicitur.

C Viri disciplinis excellentes

1289 **C** Mercurius lyricus posterior illo medico de quo supra diximus tempestate hac floruit: quem ferunt lyrā 3910
et syringas. i. phistulas a Syringa archadie nymphā postmodum dictas inuenisse hoc scilicet modo: vt J
sidorus .3. ethi. li. c. 8. scribit. Quū nilus post inūdationē ad proprios meatus regrederetur: variaq; anima
lia in cāpis relicta essent: inuenit Mercurius mortuā testudinē quasi putrefactā: cuius neruuli arentes et
extensi in ore conche ad aurā posite tenues sibilum reddebant: ad cuius imitationem ipse lyrā fabricauit

C Erithrea seu eriphile sibylla plurimū insignis in babyllone orta: quam Apollodorus erithreus philosot
phus affirmat suā fuisse conciuē: his tēporibus fuisse et floruisse creditur. hec eis magni meriti apud deu-
fuit: ex cuius quidem munere futura tanta claritate meruit describere: vt euangelium potius q̄ vaticini
scripta sua videantur. Nam de christi incarnatione passioneq; ac beata virgine: necnon et de iudeoꝝ reū
gno plurima vaticinata est. Deinde per cunctantibus grecis de expeditione troie: Tanta claritate suos la-
bores: et vbi excidium carminibus descripsit: vt nil post factum nosceretur clarius q̄ ante ab ipsa prola-
tum fuerat: longe quoq; ante Romanoꝝ imperiū: et eoz varios casus quibusdā carminibus complexa.

Que quū perpetua virginitate floruisse: tandē felici dormitione quieuit in pace.

1280 **G** Edeon siue gere boal quartus hebreoꝝ index post aioth iudicem iudicauit israelē ānis. 40. 3919
quibus etiaz numerantur septē anni: quibus israel seruauit madianitis et amalechitis. hic igi-
tur ex tribu manase et Jasi filius fuit: vir certe humilis: s; virtute sūmus: qui quū populuz dei
cum dijs alienis fornicari deprehēdisset: et aram Baal extruere vidisset: celo dei et legis sue cō-
motus aram et Bal destruxit: et ieroboal vocatus est. Suscepto inde ducatu congregatis trecē

tia viris fortissimis nocte quadam de mandato dñi se certamini dedit: et percussit quatuor: madianitaz re-
ges: v3 oreb; zeb; zebce et salmana. Quibus superatis et interfectis: ois madian humiliatus est coroz filijs
israel. Interfecitq; in ea pugna quasi .c. xx. milia madianitaz et arabum: qui eis solatia prebuerant: pro qua
multa preda hebreis collata est. Nec deinceps quoad Edeon vixit potuerūt madianite vltra ceruices eri-
gere: sed quieuit terra per. 40. ānos: quibus p̄fuit Edeon populo dei. Venit autēz gedeon hic. 10. fi-
lios: ex multis vxoribus: quas habebat: quos oēs Abimelech spurius ipsius gedeonis filius post patris i-
teritum interfecit. Mortuus est tandem gedeon senex et sepultus est in effrem regione in sepulchro patris
sui: vt patet iudiciū octauo cap.

1248 **C** Egeus pandionis regis filius sextus atheniensū rex .2º. Edeonis iudicis anno post patres regnare ce- 3921
pit: et regnavit annis .xlvij. hic duas habuit vxores: et ex prima Theseū genuit. Secunda autem fuit me-
dea a Jalone profuga. Isto autē regnate multa incōmoda atheniensibus euenerē. Bellum eniz cum Adis:
no cretensium rege diu tulere: cum quo tandem athenienses succubere: Quibus et has leges imposuit:
vt singulis annis septem nobiles iuuenes ad minorauz in cretā mitterent. Et tandem quū fors super the-
seum cecidisset: illū p̄ egeus in nauī: vbi erant oia nauigij ornamenta nigra misit: mandauitq; filio Ege-
us: vt si contingeret in agendis cum felicem obtinere exitum: rediendo nauī album poneret velū amoto ni-
gro: vt alonge fortunū suuz cernere posset. Theseus autem patris mandatoꝝ in redeundo inmemor: nō
amoto nigro velo redibat. Egeus at ex celsa turri alonge prospectās nigrūz videns velūz: Theseū mortuū
credens: ex turri se in mare precipitez dedit: et mortuus ē. Sed atheniensibus liberatis Egeus i filij solatiū
marinū deum vocauerunt: vt multoꝝ opinio est egeo mari nomen dedit.

1277 **C** Tyrus insignis Syrie ciuitas vetustate originis: et magnitudine ac claritate ante omnes eiusdeꝝ Sirie et 3922
phenicis regionum ciuitates memoranda: tertio Edeonis iudicis anno secundum ensebiuz condita fuit:

Que tū prius Sara dicta fuit: Eius at conditionis auctor Agenoz Belli prisici in quadaz Insula extitit
terra septuaginta passūz milibus diuisa: sed postmodūz Alexandri magni oppugnantis industria terra sa-
cta fuit: vt Qui. li. 15. Metba. restatus est: Hec vt Josephus i. 3. li. scribit ante Ierosolimitarum tēplū ānis
ducentis et quadraginta condita fuit.

1257 **C** Anachus vigesimus primus Siciuionioꝝ rex: anno .xxij. Edeonis iudicis post Polybum patres Si 3940
cyonijs regnare cepit et regnavit annis. 41.

1256 **C** Atreus et thyeses fratres euristhei filij. et 4. gedeonis iudicis anno post patres mycenis regnare ceperūt 3943
et regnauerūt nunc vnus: nūc alter annis. lxx. Atreus at astronomus nō ignobilis existēs primus ecclipsiz
inuenit. Thyeses vero vir lubricus fuit: iqu cum aliquādo cū europa fratris vxore concubuisse: ab irato

fratre atrei eius filij occisi sunt: et ad patris mensaz appositi: cuius facinoris ultionē quū thyestes a dijs ex peteret: respondit ei Apollo posse altero scelere nasci eius facinoris vindicē: si v3 cū pelopia filia sua propa concumberet. Quo facto natus est egistus: q atreū patrū tādē interfecit: atq3 agamēnonē a bello troiano redeuntez similiter interemit. De quibus fratribus inter se dissidentibus et seuentibus multa a poetis nar rantur: et presertim a Statio diuersis in locis.

3944 **C** Argonautaz navigatio que troiani belli causa fuit secundū Eusebiū āno. xxv. gedionis iudicis incepit: q sic introducit. Post neptunū erictonij successorē: vt Justinus qui hu iusmodi historiā li. 2.º scripsit. Dicit 1255
atheniensiu3 regē ad egeū descenderat: cui thescus filius (vt predictū ē) ex priore vxore erat: qua mortua Medea colcoz regis filiā sumpsit vxorē: ex qua Medū suscepit. Medea vero sibi timēs ppter adlntam Thefei priuigni eratē ad patrē suū vna cu3 medo calchos redijt. Peleus aut peloponensis rex timēs ne Ja son illustris esionis filius fratris sui regnū innaderet suavit iasoni querere vellus aureū apud colchos insu lam sperās per hoc aut ex longa nanigatione: aut ex bello barbarico interituz iuuenis prouenire. Fecitq3 sibi preparari Jason nauē pulcherrimā ab argo eius architecto sic dictā. Ad cuius magnitudinē stupētibus cunctis: quūz diffusa esset eius rei fama multos egregios iuuenes ad certamiē Jason allexit. E quibus clarissimi erāt Castor et pollux: hercules: Telamon: orpheus: zeibus: Calays: alijq3 plures splēdidissimi genere et virtute iuuenes: quos ob nobilitatē semideoz appellat Statius: et nanigas phrygiā applicuit re gnāte ibi Laumedonte. Vex: sicut iustinus li. 4.º refert: Jason e phrygia repulsus colchos venit: vbi regē deuincens egilaz regis filium interfecit: vellus aureūz abstulit. Medeaq3 regisq3 filiā abducens sibi vxorē fecit: quā et postea repudiavit. Sed quū postmodū a pelia regis filio e thessalia pulsus esset recōciliata sibi Medea cū filio medo ingētē iuuenū multitudinē collegit: colchos repetijt: vbi socep suū regno pulsuz viri liter restituit. Nonnullas ēt ciuitates in recōpēsationē prioris iniurie regno eius adiecit. Hęc argonautarū historiā multi tam greci q̄ latini scriptis cōmēdanere: ex quibus Orpheus q̄ interfuit: et Apollonius gre cus: qui materiā hanc late profecutus est. Ex latinis vero Qui. li. merba. Valerius Flaccus poeta: Diodo rus siculus historicus: et Justinus a quo pene hec oīa scripta elicimus.

C Viri disciplinis excellentes.

C Sibylla delphica vates insignissima his tēporibus: vt Eusebius testat: floruit: q̄ inter cetera a sancto spū edocta multis carminibus incarnationē verbi dei scripsit. Eiusq3 verbi vitā et miracū: proditiōnēq3 et cap turā: illusionē: turpissimā mortē: resurrectionē quoq3 ac ascensionē eius ita perlucide p̄scripsit: ut historiāz magis dictasse q̄ venturos actus predictisse visa sit. De hac crisippus: vt Lactantius refert: locutus ē i co libro: quem de diuinatione cōposuit.

C Orpheus theologus et poeta natione thrax his tēporibus in precio fuit. Qui diodoro siculo in. v. historiā rū li. testate. Ses quoz extat memoria in doctrina: melodia: ac poesi excessit: et suauitate cātus p̄e ceteris clarus extitit. Qui citharā ab apolline p̄e a poetis accepisse d̄r: cuius modulatu et dulcedine nō solū hoies sed et lapides ac siluas in numeroz se motare cogebat: dicitē Qui. Saxa serasq3 lyra mouit rhodopeus orpheus: Tartareosq3 lacus: trigeminūq3 canez. Huius antez inuētū Pli. in li. historiāz naturalis fuisse auguria ex ceteris aialibus sumi: q̄ p̄mo tātū ex auiibus sumebātur. Fertur. n. quū hic sacra primus liberi patris in greciā induxisset: mulieres i eū cōiurauere: et nil mali eū suspicātē illū ligonibus interfecere: et in bebnz fluminem proiecere.

C Buscus insignis poeta orphico predicto in argonautica testate cum ipso clarus fuit: hic cuiusdā Eumol phi filius fuit: et qui hoc affirmāt inducūt testimoniū illius epitaphiū his verbis traductū. Eumolphi di lecti filiū h3 phalericū solū Buscus corruptū corpore sub hoc tumulo: hic vnus ex tribus inuētōribus poe sis fuit. Quedā de isto reperiunt̄ poemata: et q̄ maxime de amore Leandri.

C Bedalus faber prestantissimi ingenij vir his tēporibus floruisse dicitur: qui fm Plinium. vij. naturalis historie: parietū ac tectorum primus inuento3 fuit: et apud cretā insulaz labyrinthuz extruxit: auesq3 metal linas artificioso spiritu volare fecit. Simulachra quoq3 cōposuit: que eadē arte mouebātur. Primusq3 oīuz pedes statuarz seiunctos fecit. Mensam etiam ac sellā primus fabricauit. Qui tandem propter nepotis ne cem vna cum Icaro eius filio in labyrintho: quē ipse construxerat inclusus fuit: vbi quū aliq̄ diu permā sisset vxoris Minois auxilio euasit: assumptozq3 nauigādī remedio vna cum icaro fugam petijt. Quā ob rē sumpta est fabula q̄ ambo alis sibi impostis ad fugā volādī officiū sibi suscepērūt: s3 icarus patri non obte perās defecit. Que oīa apud Quidiū octauo metha. plenius habetur.

C Perdix ēt Bedali ipsius ex sorore nepos natione atheniēsis: et ipse ingenij acutissimi adolescēs tēpestate hac ferrā in modū spine piscis ad secādū ligna primus fabricauit: pp qd Bedalus q̄ eūdē perdicē nepotez suū i arte lignaria erudiedū susceperat inuidia motus ab arce precipitē ded̄: vnde pdix postea a poetis i quez sui nominis fingitur mutatus.

1359 **C** Sotarinus. 24. assyrioz rex Dania p̄e rege d̄fūcto. 32.º Bed. iudicis āno ignare cepit: et ignauit ānis. 19 1248
Bimelech. v. iudeoz iudex iudicauit israelē post gedeon ānis. 3. bic. n. gedeonis ex meretrice filius Abimelec.
3959 **C** pto noie Joathan. Quā obrē illū d̄ns mala morte p̄re fecit. Nā quū oppidū quoddā obsideret no mine thebes factō discursu caz cepit. Ibdēq3 quū esset turris celsissima vniuersi cōfugerūt in eaz: 1240

obsidereq; z hanc volens: dū p̄xime venisset ad muꝝ eius mulier q̄dā fragmentū mole sumens caput ip̄
suis repente percussit. Et cadens i terrā saucius armigey eius rogauit: vt eū occideret: ne a muliere inter
fectus esse uideret. Et ille quidē p̄ceptū adimpleuit. Ac sic deus reddidit ei malū quod fecerat cōtra patrē
suū interficiēdo fratres suos: ac ēt q̄ in Sybimitas: quos os deuenit hāc penā exoluit. hāc quippe calami
tatem eius frater Joathan ei diuinādo p̄dixerat: vt p̄ iudicū. c. ix.

1241

Fason esonis thessalie regis filius: z pelie ēt regis nepos bis, temporibus cū ingentis ai z virtutis hō cēt
multa per asiā egit magnifica: z tāta quidē vt ibidē dei ritu coleretur: z suo nomini tēpla construerent plu- 3960
rima. Ipse. n. vt plinius ait: p̄mus fuit glōga nauis: quā trirēmē dicimus vsus fuit: z ipsā quidē in pegaso si
nu ab Argo architecto suo extruere fecit: vt supra in argonautis satis dictū est. Ex pegaso igitur sinu trire
mez solues in lemnū insulā deuenit. Ibiq; superatis mulieribus que viros interfecerāt Ispibiles thoātis
regis oliz filiā vxorē duxit: z p̄gnatē relinques cū nauī in colebos deuenit. Ubi z quū eius famositatē a me
dea coleboꝝ regis filia cū ingenti gaudio exceptus ē. Cui quū se maritū futurū sponduisset ab ea doctus
fuit quomodo Peripedes tauros hūtes eneos pedes. i. regni p̄ceres viribus insupabiles domare: z iugo
suo subigere possēt: hec quidē sunt poetica: q̄ ad historīā nō p̄tinēt verā. Sed quū esset Jason eloquentissi
mus vlr apud colebos existens p̄ceres regni coleboꝝ hoies elatos nō bello tm̄: s; oratione suauis: z circū
uentionibus suis superauit. Illosq; in suā medeeq; sententiā trabens populares ad seditionē concitauit. I
bi quoq; p̄fecto regni ab ip̄s̄ propter dissensionē ceso colebi aduersū se ipsos armauerunt: z i bello quodā
p̄seuerātes demū fatigati a Jasonē: non solū subiugati sunt: s; et diuitijs suis penitus nudati sunt: atq; au
reo vellere. i. grege habēte p̄ciosissimū vellus p̄iuati sunt: His gestis z Laomedōte rege occiso in ilius ve
niēs troiā vastauit atq; esonia regis filiā rapuit: quā z belamoni vxorē dedit: eo q̄ troiā p̄rimus intrauit
rit. Inde cū ingenti p̄da abiens cū suis ad propā remeant. Cuius at huius iasonis finis fuerit nō me le
gisse memini.

1238

Tamyrts ammonis filius natione thrax vir cātādi gratia egregius his tpibus clarus fuit: Quī teste ho
mero: quū ex occalia aliqñ veniēs in dozio eēt: Abasq; obuias habuisset cātādi sciētiā gloriabūdus sibi 3961
ip̄s̄ vendicauit: atq; eas ea gratia elatus ad certamē musices inuitauit. Ad cuius insolētem vocem ille io
uis filie stomachate. Et modulationē: qua p̄ditus erat: z pulsāde cythare periciā: ac sensus: visus quoq;
penitus ei abstulerūt. Quā ob rem dicebat Proptius: Abc lz z thamyre cantoris fata sequat̄: Namq; ad
formosōz inuide cecus ero.

Philamon musicus grecus patria delphius p̄ hoc ipsuz tps apud grecos instrumentū: quod eboꝝus dī
primus inuenit. Id enīz: vt hyfidorus ait: est pellis quedā duas buccas habens per vnā eaz vētus īspira
tur: z per aliam sonus emittitur.

Laphytaz z centauroꝝ bellū per hoc ip̄sū tps (vt scribit Eusebius) fuit. hi fuerūt populi in thessalia al
pestres a qbus centauri ip̄s̄ q̄ media pte viri: z media pte equi erāt originē duxere: vt oēs testantur poete.
S; laphyte postea cū ip̄s̄ cētauris crudelia duxere bella. Unde vir. 2. geor. li. ait. Et magno ileū laphyt
cratere minātē. Hos imanisimos laphytas quū p̄irithous eoz rex vxorē duceret cētaurus sibi vicinos: z
deos oēs marte dūtaxat excepto ad nuptias vocauit. Quare numē iratū i illos furore imisse p̄misit hāc la
phytaz gentē fugari cediq; atq; deleri. Unde dicit vir. Abas p̄dere gētē inanē Laphytū valuit. Hi nā
q; laphyte: vt Rabanus asserit: a laphyta apollinis filiā seu vxorē denoiati sūt. Que apud thessalos magni
momēti et precij mulier fuit: z qdē n̄ nisi insignis mulier fuit: postq̄ egregij ab ea populi denoiati sunt.

Martē at Jouis z iunonis filiū deū vtiq; ferocissimū atq; armigey ad hec vsq; tpa puenisse stat. Qui
quū ferocissimus ab oibus p̄dicet: ob id bello: armisq; p̄esse poete volūt. Cui statius in thebayde regio
nē domū z ministros fuisse describit. Et lz eū referāt hoiez ac deū dīz atq; eruentū: amantē tamē fuisse vo
lunt: z inter alias venerē Vulcani vxorē dilexisse: z eius vsuz cōcubitiū. Ex quo multa fabulāt poete: z q̄
maxime Homerus in odyssa. hic apud thraces z bistonas habitasse scribit: que est frigidissima regio. I
biq; quū esset ferox z sanguine plenus oēs vitā suā icudibus cōsumpsit. Ferūt eiz hūc sāguineū fuisse: cibo
ruz obruncatorē: vini gurgitatorē imoderatissimū: cōsilio segnē: fraudibus copiosū: in p̄cipitijs facilē: cla
mosū: furiosū: nil nisi p̄ certamē optātē: z multa alia: que certe oia marti planete: vt astrologi volūt cōuenire
dicuntur. Hec enīz stella sub arctoo cardine in aquilone est: qua vt plurimū tēpestates: grandines: fulgu
ra: tonitrua: nimbi: z stridentes aquilones p̄cedere videmus: hūc nāq; deo currus attribuitur: z lupū
ei in tutelā attribuit: ac picū auē: z ex herbis gramen: z ideo Romani quū bellū aliquod tractare vellent:
eidem marti in ara ex gramine constructa sacrificabāt.

Tola.

1237

Ola ex tribu Isachar sextus israelitaz index post abimelec iudicauit israelē annis. 23. vt patet iu
dicum. x. hic pbue patruī abimelech iudicis filius fuit: de quo nil memorie dignū repperi. Adonēs
tandem in Sanir sepellit̄. 3962

1236

Sannus Pici regis filius secundus Laurentorum Rex patre anno secundo Tole Iudicis defuncto in
regnum succedens regnavit annis triginta. Hic vt pompilius ait Saturno auo suo nepharia sacra con
stituit: z eius sororē seu vxorē Sannam illi consecrauit: eo q̄ contra mores decusq; regū cam vini ollam
ebibisset: quo ebria facta eaz virgis myteis turbatus rex vsq; ad mortem cecidit: postea facti penitens illi
sacros detulit honores. Sunt tamen qui oicant: q̄ Sannus satidicus vir fuerit: z eius coniux z iorōz 3964

Fauna fatidica et inde fatua appellata quae se in tyberim fluvium precipitauerit. Quapropter qui adhuc inspi-
rari solent fatuari dicuntur. Hi post mortem etiam opione oium deorum consortio sunt adiecti. tunc enim
populorum opio ad deificam dum facilia erat: eos. scilicet quibus alicuius gratia splendor et industria singularis enitebat
hic autem genuit faunos: satyros. p[ro]p[ri]os et syluanos. Aeu[m] et Eurimedon et latinum et faunam quae fuit ei soror et co[m]i-
t[er]na.

Deorum Selectorum Epilogus.

Et ut discelestis dijs in fauno isto finem faciam dignum duxi deorum selectorum nomina hic singulati recenseo quorum
oium selectorum. id est. mares et feie. 8. fuere. quorum viginti nomina hic secundum ordinem dignitatis eorum ponuntur. Et primo:

Janus	Mercurius	Neptunus	Tellus	Minerva
Jupiter	Apollo	Sol	Ceres	Venus
Saturnus	Mars	Orchus qui et Pluto	Juno	Vesta et
Genius	Vulcanus	Liber pater qui et Bacchus	Biana	Luna: Hi ideo p[ro]-

cipui habentur: quia magis innotuerunt populis.

Priamus Laomedontis regis Troianorum filius decimo Tole iudicis israel anno post patrem ab Iasone in-
terfectum regnum suscipiens regnavit usque ad Troiam captam annis ferme. 72. hic inter mortales adeo nomen
exitit: ut vix usque modo eo notior alter sit: Qui suscepto regno Ilium urbem super a Iasone: et eius socijs
diruta statim ingenti gloria instauravit atque exornavit: homo certe oium pulcherrimus: statura ingenti lin-
guaque facundus ac viribus oibus prestans: sed oculis strabo: In civibus enim suis clemens: et in hostes
formidabilis: Cui cum cuncta pro votis prospere succederent: Hecubam Dimantis regis Thracie filiaz
duxit uxorem: ex qua ut Cicero in primo tusculanarum questionum ait decem et octo suscepit filios et filias: quo-
rum primus Hector: Secundus Heiphebus: Tertius Hellenus: Quartus Troilus: Quintus Alexan-
der qui et Paris qui Helenam habuit uxorem: et alios filios: quorum nomina sunt Crensa: Cassandra: Iliona: Lao-
dices: Lycastes: Mediscastes: Polixena: Caon: Polidorus: Lycan: Elacus Anthysus: Ius: Teucer
Bimocoones: Echemon: Enomeon: Gorgyton Cebrion et Phorbas: Boriclon: Paminon: Alipbon:
Agaton: hippoton: Aganon: Lacaontes: Alistor: Iphates: Testorius: Tymootes et Polites: atque alij
ex alijs mulieribus numero sexaginta: Eo itaque tam grandi filiorum numero in tam insigne regnum suum splendo-
rem amplavit: ut non solum Troie rex: sed totius asie videretur: huic etiam Eneas consobrinus fuit: Quo-
rum genealogiam ab Ione originem traxisse multi asseverant: quia ut supra expressum est: Jupiter ex Ele-
ctra Bardanum genuit: a quo Bardania. Bardanus autem Erictonium: Erictonius vero Troe: a quo
Troia. Troes autem arafacii: Sanimedem et Ilium: Ilius quoque genuit Laomedontem Priami patrem. Afara-
cus autem Troia filius etiam genuit Capim. Capis Anchisem: Anchises vero genuit Eneam patrem Asca-
nij. quorum genealogiam Suidius quarto factorum libro expressit dicens. Bardanum electra quos nescit Atlan-
tide natum: Scilicet electram concubuisse Ione: Huius erictonius troes est generatus ab illo. Afaracum cre-
at hic: asaracusque capim: Proximus anchises cum quo commune parentis Non dedignata est nomen habere
venus: Hinc fatus enneas: huius namque filius paris cum didicisset hercule rapuisse Hesionam amitam suam: et
ipse Helenam Menelai coniugem rapuit: et in Troiam perduxit: Et cum nullis suasioibus induci posset: ut Gre-
cis illam repetentibus restituere vellet: eos cum mille navibus contra eum habuit pugnales: in quorum pugna
omnes tandem perdidit filios: quibus diversis modis obtruncatis et cesis: ultimo ilionem capi vidit: ac filias ca-
ptivas abduci et igne cuncta concremari: Sed ipse infelix cum polyte filio parvulo fugeret Neptolomus: Vir
quidem audacissimus persequens eum: eidem in sinu proprio filium occidit: et hac cum gladio confodit.
De eius tamen morte varia opinantur.

Hesionam Priami ex eiusdem parentibus soror: primo ab hercule a monstro marino liberata fuit: Sed eius
postmodum ob ingratitude signum Laomedon eius pater ab Iasone fuisse interfectus: et ilionem deiecta
ab ipso hercule capta fuit: et Theclamoni qui primus urbis muros conscenderat: in partem prede concessa
est: qua libenter suscepta eam secum Salaminam perduxit: et ei Teucrum peperit filiam. Et cum sepius
frustra a Priamo postea repetita fuisset: maximum incendium oibus excitavit: ut supra et infra dicitur.

Medea Octe Colchorum Regis ex Iphoea coniuge filia: mulier quidem formosissima et malefica: hoc
anno qui est undecimus Tole iudicis annus ab Egeo viro suo seni timore per se discessit: et Iasonem in Greci-
am rediit. Hec enim Iasonis supradicti uxor fuit. Que postea ab eo repudiata: furis quoque agitata: filios quos
ab ipso Iasone susceperat interfecit: Athenasque aduolans Egeo regi anno so nupsit: ex quo Medum fi-
lium suscepit. Sed cum Theseus Egei ex prioris uxore filius et longa peregrinatione redisset: videns illum
magis virtutis virum: Medum vero filium suum adhuc infantem: ac Egeum virum satis senem: quum
frustra ipsum Theseum veneno occidere tentasset: per diuortium ab eo discessit: et in Asiam cum medo
filio perrexit: ibidemque urbem haud grandem construxit: et ex eius nomine Mediam dixit: a qua tota
postmodum Regio Media appellata est. Egeus autem eo ipso anno grandis et tandem plenus die-
rum confectus merore vitam cum morte mutavit. Cui successit Theseus eius filius. Medea autem quid
postea gesserit: aut quo mortis genere dies clausit me vidisse non recordor. Hec enim pessima inter mu-
lieres malefica fuit: et herbarum vires adeo familiares habuit ut veneficia et maleficia ipsa medea exercere-
rit. Et inter cetera suorum maleficiorum facinorosa hoc pessimum genus fuit: Quod direptis quidem bo-
ni suis paternis dum cum Iasone fugeret: Egealium puerum fratrem suum quem fuge comitem fecerat

obtruncari fecit: et membra per arua dispergi precepit. Hoc quippe gessisse dicitur: quod timebat patrem esse secuturum.

C Bedie regionis descriptio.

C Bedia igitur regio ut de ipsa aliquid explicemus in Asia minori est assyrie et persie ac mari hircano contermina in qua quattuor regiones memoratur esse: ubi Medus ipse Medee filius in honorem matris medea urbem condidit: ubi et regnum ex suo nomine Medorum constituit: sub cuius quodam parte orientis imperium aliquando fuit. Bedi tamen (ut loco suo dicemus) assyrijs regibus usque ad Sardanapallum paruerunt: Sed Arbaces qui Sardanapallum virum ignavum occiderat imperium transtulit ad Medos: quod postea sub Astyage in magno culmine fuit: sicut patet Judith ca. i. Verum Cyrus persarum rex imperium illud extinxit: et ad persas detulit: post persas medii etiam macedonibus paruerunt: deinde parthis: fuerunt et Bedi romanis confederati: Taberlanus novissimus parthorum rex eos subegit: quibus et quoadiuvit imperavit: ut videbimus infra anno a natiuitate domini. i. 402. Hodie autem medos sub magno cane degere nobis relatum est: hoc tamen imperium per inaccessum nobis incognitum alijs inquirendum relinquimus: huiusce gentis Medorum mores diversi referuntur: Montanorum ingenia ferocia: Campesium vero mitiora: Illi latrocinij viuunt: in veneremque profusi: quibus et equitandi et sagittandi magnum semper fuit studium.

1225 **C** Theseus itaque septimus atheniensium rex duodecimo Tole iudicis Israel anno Egeopatre defuncto atheniensibus regnare cepit et regnavit annis. x. q. inelytus rex tot memoratum digna pegit ut inter hercules et ipse numeret: et inter cetera quodam sue prudentie opera athenienses leucatum dispersos in unum corpus collegit et civitati facie dedit: et ut primum regnum adiret: Athynotaurum in Creta occiso a tributaria pena athenienses liberavit: Erat hic Theseus vir bellicosus et una cum viribus prudentia insignitus qui cum multa de virtute et prudentia herculis audiret: ad eum imitandum postea accessus est: unde et primum in Epidaurum periphytum clava armatum occidit clavaque sibi arripuit qua semper usus est: in Isechino Signi dum in varias figuras se vertente interemit: Scam bellicosam feminam et Schironem viatores spoliante: Megaram versus enecavit. Et cum paululum progrediret damasum in Ermione sibi obvia factum coegit precipitibus rueret: ut qua morte hospites afficiebat: ea quoque afficeretur. Sicque nepharios homines pro eorum sceleribus pena mulctabat: Palantidas etiam cum eo bellum gerentes trucidavit. Egresso deinde ad Marathonium thaurum capiendum qui multas habitantibus Tetrapolim molestias inferebat: captum diu per urbem ductando ostentavit: apollinique mactavit: primumque Athenis optiatus ab opificibus et agricolis segregavit: Eosdemque religionem cognoscere: principatus prebere: leges inter preterita sacraque et divina exponere instituit: et numeros in sculpsit iussit. Adepto deinde megaro agro inelytia in Isthmo columnam erexit: in qua regionis divisionem duobus trimetris inscripsit: Tandem cum per orbem ad perdomanda mostra vagaret: opera mnestheci ex atheniensium optiatus unius seditio: tumultusque contra eum in urbe exorti sunt. Cumque nulla spes impandi amplius superet: filijs in Euboeam transmissis in Schiros Insulam traiecit: in qua Licomedes tunc impabat: qui sine gloria hominis extiteret: siue ut mnestheco satisfaceret: illi in locum quendam excelsum adductum tamquam idem onifurum agros pro ripa precipites dedit. 3. post se relictis filijs: hippolito: omophote et arigono.

1235 **C** Abithreus. 25. assyriorum rex eo anno quo Theseus post Sofarinum regem regnavit cepit et regnavit annis. 24.

C Phestus. 27. Sicyoniorum rex. 27. Thole iudicis anno post Inachum regem regnavit cepit et regnavit annis octo. 3984
C Sybilla phrygia his temporibus studiis et divinis gratia illustris effecta multa preduxit Anchisi troiano videlicet de flagellatioe potentium et regum terre: et de descensu dei de olympo etc.

C Ionius archadis iam dicti regis archadii filius his temporibus bellica arte: et potissimum navalium adeo excelluit: ut littora Peloponensia: et ad mare usque siculum sue ditioni ferme omnia subigeret: et a suo nomine deinceps Ionium mare cognominaret: Hec quippe que sibi subdita fecerat: totius Græcie quarta pars extitit. Quibus subditis Ionicis litteris et sua grammatica uti coegit: Sui enim huius Ionio unica filia: nomine Nichostrata.

C Anchises: Lapis Troiani filius: qui fuit Assaraci: qui fuit Troi: Troianorum Regis: tempestate hac ante Troianum bellum a Sybilla phrygia promonitus civitatem scilicet troianam fore perituram: ea relicta in nemore secessit: et solitudines coluit: et armentorum atque gregum curam suscepit: circa que ut plurimum divitie antiquorum fuere: Quibus cum apud Symeontem vacaret fluvium a Venere dilectus est: et eius amicitia atque concubitu usus: Eneam genuit filium: Sed cum se iactaret cum Venere concubuisse: ab ipsa luminibus privatus est: et cum cecus effectus fuisset (ut Servius scribit) Troianorum non interesse potuit consilij: Capto denique Ilione secundum Sibylle phrygie vaticinium: atque incenso cum vellet Eneas eum secum trahere: potiusquam abire vellet: mori disposuit: Verum tamen instante: et regnante Enea filio tandem obtemperasse legitur. Abijt autem Anchises vir bonus et mitis: Quum fugiente filio: ab ipso Enea humeris per ignes et mille volantia tela subtractus: et nanibus usque Drepanum Sicilie oppidum deuctus est: Ibidemque senio confectus: mortuus est: et in monte Ericis (ut Virgilius testatur) sepultus. Coniugem enim habuisse constat: ex qua filias nonnullas suscepit: Quarum de numero Hippodamia antiquior fuit: Filia quidem formosissima: et a parentibus plurimum dilectissima.

1214 **N** Air Saladitides ex tribu Danasse: septimus index israel post Tolam principatum suscipiens indicavit Israellem annis viginti duobus: vir quidem felicissimus: eo quod triginta filios bonos huerit viros in egratatione claros: quibus et principatum et xx. civitatum galaditarum et galadinarum con

didit: et suo tempore apud hebreos omnia in pace acta fuerint: et cum duobus et viginti annis id dignitatibus tenuisset: senex defunctus est: et in Samon Baladinozum ciuitatem sepelitur: ut habetur iudicum x. post cuius mortem hebreorum res ad inonestam vitam et iniuriam dei atq; legum deleta est: Quãobrem paleſtini eorum prouinciam cum magno exercitu denaſtauerunt.

3985 **C** Adraſtus tertius et uigelimus Sicyoniorum rex post Pbeſtum regem anno quinto principatus Fair regnare cepit: et regnauit annis quattuor.

C Latinarum litterarum inuentio.

C Nichoſtrata vaticinatrix clarissima: mulier quidẽ archadica et Jonij p̄dicti regis filia: q̄ a carnibus carmenta fuit cognouata: tẽpeſtate hac ſocero eius ſeu viro ab Eũadro ipſius filio caſu interfecto: cũ ipſo Eũadro filio patriã linquẽs in italiã uẽit: et oſtia tyberis intrãs in palatio m̄ore cõſedit: Ibiq; ubi nunc Romã hẽtur oppidũ haud magnũ cõdidit: i quo Eũadro filio rege cõſtituto: ipſa ſe fauno lauretorũ regi m̄rimõio copulauit: q̄ cũ grecã irarũ doctiſſima eẽt: atq; verſatilis igenij hẽc: et incolã ſilueſtres et rudes op̄iſſz nouos irãz caracteres adinuẽit: eoſq; eãz cõiunctiões atq; ſonos edocuit: q̄ ab initio. i. ſtere. Siluius de inde qdã ludoz magiſter. k. poſtea ſupadicit. q. at ſupuaqua hẽtur. b. yõ nõ ẽ littera: ſed aſpiratiõis nota. x. t̄pibus diui p̄is Aug. p̄hibet inuẽta. Tũc quoq; y. z. a grecis latini mutuati ſũt. Atq; ita his ſupadditiſ eis vſq; in hodiernũ diẽ v̄timur: cuius admirati rudes poſteri noſtri eã nõ mulierẽ huãã ſed deã arbitra ti ſunt. Et propterea adhuc viuẽtem diuinis honoribus celebrare ceperunt: Et poſt mortem eidem apud capitolium ubi primũ confederat Sacellũ ſuo nomini condidere.

C Syllabarum primus inuentor.

C Byoniſius aut lyncius Romanus eminentiſſimi ingenij vir: poſt lrãs a Nichoſtrata latinis collatas primus oĩuz ſyllabaz (vt aiũt) ſingulas formas aptiſſimas fecit. Quãobrez ſtatua i foro honoratus fuit. Nota dum tñ ẽ q̄ latina lingua q̄drifariã diſtincta p̄hibet: i p̄iſcã. ſ. et latinã romanã: ac mixtã: P̄iſca ſub Jano et ſaturno: laſia q̄ ſub rege latino: ceteriſq; thufcie regibus fuit: Romana deide q̄ p̄mo poſt reges exactos cepit: qua vſi ſunt: Plautus et Cicero: Cato ac Virgi. Adixta aut q̄ poſt dilatatũ impiũ latinis creuit.

C Eũader Nichoſtrate vaticinatrix ex Mercurio (vt aiũt) filius: et pallantis archadũ nepos: hõ certẽ forti tudine et ingenio atq; eloquẽtia iſignis p̄ id t̄ps poſtq̄ patrẽ caſu occidiſſet: ſuadẽte matre Nichoſtrata: q̄ per vaticiniũ fugienti filio maxima p̄mittebat: diſmiſſa Archadia: in Italiã cũ eadẽ venit: et pulſis ab originibus tenuit illa loca ubi poſtea Roma condita eſt: et oppidũ parũ in palatino monte fundauit: et palanteum noiẽ appellauit: ipſo Eũandro apud Virgiliũ in octauo ad Eneã dicente.

Ann rex euandrus romane condi. oz arcis De patria pulſum pelagiãz extrema ſequentem:

Fortuna omnipotens et ineluctabile fatum His poſuere locis matrisq; egere tremenda.

Carmentis nympe monita: et deas auctor apollo: hoc idem Quidius in lib. Faſtoz cõfirmat: Huic at Eũadro Faunus laurentũ rex (vt Juſtinus ſcribit) Agros in codẽ loco benigne cõceſſit: quez locũ poſtea pallatiũ appellauit: ibidemq; Herculem ex Iſpania redeuntem cum ingenti pompa ſuperati Verionis ſuſcepit: Inde poſt euerſionem Troie Eneã nouas ſedes querentem recepit: quem etiã aduerſus Turnum inuit: miſſo in bellum cum eo Pallante filio: quẽ ſenex a Turno occiſum miſere fleuit.

C Pallas autẽ ſeu pallantis ipſius Eũandri filius: immenſe magnitudinis et celebratiſſime virtutis iuuenis poſt Iliõis excidium Eneã amicitiam ſibi comparans illi quoaduixit incredibili amicitia iunctus ſu it: Qui ex p̄cepto patris Eũandri congregatis auxilijs: Eneã aduerſus Turnum ſecutus eſt: a quo tamen Turno tandem Pallas hic in acie vulneratus occubuit: Quez pater infelix ſepeliuit: Eiusq; tumulo tale epigramma conſcripſit: Filius Eũandri pallas quem lancea turni Militis occidit: more ſuo iacet hic: Eius autem corpus: vt ex Martiana habemus: vſq; ad Henricum Imperatorem ſecundum: ſub anno domini milieſimo quadrageſimo primo integrum et incorruptum permãſit: quod quidã agricola non longe ab vrbe Roma comperit: ad cuius quidẽ caput lucernã ardentem inuẽit: que nullo poterat extingui ſtatu: vel liquore aliquo: donec in fundo ſoramine facta extiucta fuit. Erat enim idẽ corpus adeo ingentis ſtature: vt muroz alitudinem (vt Martianus ait) longitudine ſuperaret. Refertq; q̄ in illo hiatu vulneris a Turno illato quattuor pedum longitudinis excedebat: In eius vero ſepulchro predictũ ep̄i taphium ſcriptum inuenit: Huic autem ſoro: fuit nomine pallantia: Quã dicit Seruius Herculem vitiãſſe: et ex ea genuiſſe Latinum regem: Et demum defunctã in monte ſepultã: qui de ſuo nomine palatinus appellatus eſt: in eius autem memoria et ex nomine ipſius turrim cratiſſimã eo tempore quo corpus eius repertum fuit apud Bixiam Ciſalpine gallie ciuitatem extructã fuiſſe exiſtimo: ex lapidibus ſectis et quadris adhuc extantem: que palladis turris nuncupatur.

3992 **C** Agon primus olympiacus anno octauo iudicis Fair (teſte Eufebio) ab Hercule in honorem Pelopis atãui ſui conſtituitur: a quo vſq; ad primã olympiãdem ſupputantur anni quadringenti triginta: id enĩ agon ludus dicitur: quem (vt ait Quidius libro faſtozũ primo: Et prius antiquitus dicebat agonia ſermo: Nam et compoſita dictio eſt: ex a quod eſt ſine: et gonã anguli: quia locus in quo huiusmodi ludi facti ſunt: ſine angulo fuit: et inde agonia deducitur: quod idem deſignat: et locus Agon: vt etiãz Cerebus ſtamineus Rome hodierna diẽ vocatur.

3993 **C** Polyphides uigelimus quartus Sicyoniorum rex: nono iudicis Fair anno: poſt Adraſtum regnarẽ cepit: et regnauit annis trigintauno.

f210

f204

f206

1202 **T**autbanes vigesimussextus Assyriorum rex: tertiodecimo anno principatus Jair post Athreum re-3997
gem regnar̄ cepit: et regnavit annis. 31. sub quo secundū Eusebiū Troia capta est: hic vigintis sex milia et bio-
pum et ducentos currus Priamo regi in subsidium misit: vt infra dicitur.

1199 **A**nestheus ultimus atheniesū rex āno. 16. principatus Jair iudicis post Thebeū pfugū atheniesibus re 4000
gnare cepit: et regnavit ānis. 23. hic cū ex atheniesū optiatis vnus eēt: et Thebeus rex p orbē vagaret̄
cū seditionē suscitavit: Quapp Thebeus pfugus Athenas reliquit: et Anestheus regnum obtinuit.

Typbis grecus carpentarius: per ipm̄ tempus in carpentaria lignaria apud grecos clarissimus fuit: qui
teste Plinio septimo naturalis histo. libro: p̄mus gubernandi naues moduz instituit: Et vt refert Seneca
Argonautarum gubernator fuit: ipso dicente in medea: Ausus es Typbis pandere vasto: carbasa ponto:
Legesq; novas scribere ventis: in qua quidem navigatione: sicut ipse testatur perijt.

1192 **M**epre Galaditides ppugnator fortissimus meretricis cuiusdam ex tribu Sad filius. 8. index Is-
rael post Jair p̄ncipatū suscipiēs iudicavit Israhel annis sex: Mā (vt supradictū ē) post mortē 4004
Jair filij Israhel cōtra p̄cepta dñi inique egerūt: p̄pter quod tradidit eos dñs in māibus inimi-
corū suoz: Unde Amonite et palestini oēs decē et octo ānis in suā ditionē redederūt: q̄ āni cuz
temporibus posteriorū iudicū copulāt̄ fm̄ iudeoz traditionē: ac iudei cū p̄pter peccata tribu
larentur: Idola gentiū projiciētes ex toto corde ad deū clamauerunt vt ab ira q̄scē dignaret̄ q̄
bus placatus sc̄ibus suū eis cōcessit auxiliū: et misit ad eos Septe viz vtiq; fortissimū: quez fratres eius a-
se eiecerāt: q̄ ex p̄cepto dñi exercitū grandē in Masphat cōgregās in hostes irruit: et interfecit ex eis fer-
me ad. 42. milia: Rediēs q; domū cū gloria (cū p̄mū vouiss; si vivus reuenteret̄ q̄ qcquid ei p̄us occurrēt)
imolaret deo: eidē veniētī occurrit vnigenita eius filia virgo: quā cū imolāre vellet: duoz mensū inducias
expostulavit: vt iuneturē suā cū ciuibus suis lamētaret̄: et tunc votū perficeret: quo tpe trāsente filia p̄ imo-
lauit: nec legitimū qdē sacrificiū fecit: nec deo acceptū: Exinde mos inoleuit in Israhel vt post āni circūluz
filie israhel ouērēt i vnū: et plāgerēt filia Septe galaditide diebus. 4. Fratros p̄terea seditionē ad vada toz
danis faciētes iuasit et iterfecit ex eis spāliter q̄ p̄ sebbolēth chebbolēth p̄nūciabāt spicā xp̄mē n̄ valētē q̄
i loco pene. 42. milia eoz iterfecit: ipse vō cū p̄ncipatū tenuisset p̄dictū tempus defunctus est: et sepultus i
Sebasti patria sua que est in terra galaditide: vt patet Iudicum. xi. et xij.

1191 **L**atinus laurētū. 3. rex fauni regis et Barice nympe filius defuncto p̄re p̄o āno Septe iudicis regnare ce-4008
pit: et regnavit Eutro. teste ānis. 32. a q̄ latioz regnū iūtiū sūpsit: et laurētū nomē exide cessauit: qd̄ p̄ ānos
multos sub. 2. regibus pyco. f. et fauno p̄rectū fuisse cōstat: hi at: vt refert Aug. 18. d. ci. di. c. i. iter deos nu-
merati sūt: hic at latinus Amara dauni regis ardee soroz hūit i iugē: vt p̄ Virgi. p3. alij at pallaria Luā
dri filia hūisse vxozē dicūt: ex q̄ Lanina filia suscepit: quā iā Turno filio Dauni p̄missam Enee pfugo tā
dem dedit vxozē: p̄ qua bellū ingēs inter Eneā et Turnū exortū est: in quo Latinus hic tandē cecidit.

Menelaus helene maritus: et Atrei regis filius: agamēnoisq; fr̄: et ipse p̄o āno Septe i lacede. regnar̄ cepit
et regnavit vsq; ad troie captiuitatē ānis ferme. 16. hic (vt dictū ē) helena Jouis filia hūit vxozē: quā q̄dez
p̄o āno agamēnois absēte menelao q̄ ad nestozē pylon iuerat: paris p̄ami filius ad castozē et pollucē legatus
missus rapuit: ea. f. cōfētiēte: exiitibus fr̄ibus apd̄ agamē. quo scō menelaus ex fr̄is p̄silio apd̄ grecoz p̄nci-
pes plurimū cōstitus ē: et vltro citroq; p̄sepe p̄ repetitōe vxozis legatōibus a menelao missis greci frustra-
rent: Bemū obsidiōe vr̄bis repetita fuit helēa: et post decenniū fraude magis q̄ viribus capta Troia reas-
sumpta ē et restituta Menelao: q̄ cū eadē nauī patriā repetiturus intrasset i tēpestate actus ad Mozim re-
gem Egypti deuectus ē: ibiq; cū. 8. ānis errasset: tādē i lacede. redijt agamēnoe fr̄e diu añ obrūcato: quid
postea egerit menelaus: vel q̄ morte obierit si inuenio: Hermionā tātū filia ex helena suscepisse dicūt.

1190 **A**gamēno Atrei regis filius. 6. mycenaz rex ipse iterfecto auo āno bo p̄ncipatus Septe mycenis regnar̄ ce-
pit et regnavit ānis. 27. huius p̄o āno regni helēa fr̄is sui menelai a paride p̄ami filio rapta fuit: p̄ quo oīs 4009
grecia in p̄amū et filios excitata ē: et pari oium grecoz cōsensu cōgregat̄ i aulide mille nauibus oī exercitui
ipator d̄signatus ē agamēno hic: cū quo i bellū p̄gēs Clitēnestra iugē ex q̄ multos suscepit filios reliquit:
Cūq; apd̄ troiā p̄ aliq̄d̄ t̄ps multos labores passus fuiss; et quozdā p̄ncipū simulatēs p̄tulit p̄ q̄bus ab
ipio d̄poitus fuit: et illi palamedes suffectus ē: quē cū vlixes occidiss; ipse maiori sua gloria ipiū reassūpsit.
ibi quoq; ēt m̄l̄as postea idignatōel sustinuit: tādē capta troia et dirupta cū igētī p̄da et cassādra p̄ami filia
i patriā rediturus naues cōscēdit: vix et ipse tēpestate actus p̄ ānū ferme errauit: iteri at̄ Egestus Abieftis
filius cū tacite oia occupasset: poitis p̄ litnis spiculatoribus: et audito ab eis agamēnois reditu. 20. ex aicif
suis i isidijs posuit: et ipse cū comitatu filiq̄ ficta aicif iā illi obuius factus ē: et lautatissimū ei p̄pauit cū iūiū
i q̄ clitēnestre iugis obsu illū cū socijs egyptus dū d̄trabē seu iduē uellet vestē iterfecit: duobus filijs mas-
culis: v; alefo et boreste ac ephigēia et electra filiabus post se relictis. **M**elēa igit̄ Tyndari oeba
lie regis et lede formosissime mulieris filie q̄ ex sua admirāda pulchritudie visa fuit solis filia: q̄ these. atbeni.
rex supiorib; diebus iā rapuerat: et tractā fr̄ibus suis reddiderat: hoc āno iā matura viro menelao lacede.
f̄gi h̄dco nupsit: q̄ audito paris p̄ami filius absēte menelao eā volētē rapuit et troiā p̄duxit: s; paride i bel-
lo defuncto: postea Deiphebo Paridis fratri iterum nupsit: propter quod troianum bellū exortuz est
de quo mox dicemus: ipam tamen post troie excidiū greci Menelao reddiderunt: Qui gaudens nanim
cum illa conscendit: patriā scilicet petiturus: sed tempestatibus acti in Egyptum ad polybū regē deuene

re. Indeque discedentes: atque per octo annos errantes (ut testis est Eusebius) tandem in patriam redierunt: longe ante mortuo Agamemnone: et forte illis diebus Egipto: Hanc nonnulli poete fingunt fuisse imortales: quod autem post reditum suum domi egerit: aut quantum vixerit: seu quo tempore obierit: non habetur. Servius enim belene tempora ex longa etate computare volens dixit Castorem et Pollucem fratres belene cum Argonautis fuisse: qui fuerunt ante Troiam captam: ut supra dictum est: annis ferme centum. Sed utrumque res se habuerit: Retulit Socrates illam senio iam consecrata: et in rugas facie contracta per specula viros illos fortes inspicientem: longo risu ridere consuevisse: qui pro tam caduca tamque fallaci re tanto ardore ac pertinacia depugnassent. Ad. n. ob aliud pugnas ab Homero dicuntur: quia restituta belena se recessuros permittebant: Illa vero Quidius fleuisse refert: cum ait: Flet quoque in speculum rugas aspexit aniles: Tyndaris et secum cur sit bis rapta regit.

Hector Priami troiano regis ex hecuba uxore filius: a poetis omnibus cantatissimus his temporibus ob maximam eius militie fulgorem apud Troianos maximo in pretio habitus est: nam ob incredibilem eius pulchritudinem: prudentiamque ac fortitudinem: non solum parentes: sed et patriam perbelli nobilitate atque gloria splendendam fecit: Hic ante troianum bellum Andromacham Iectionis Thebarum Cilicie regis filiam duxerat uxorem ex qua filium suscepit nomine Astianactem qui cum esset maximi animi audacia perditus (cepto troiano bello) prece solus grecorum turmas aggredi ausus fuit: adeo ut ipse solus esset terror omnibus grecis: nam et inter cetera aduersus aiace Thelamontium singulari pugnavit certamine: a quo cum tandem suscepisset ex more antiquo: baltheum ipse illi galeam dono dedit: cum quo se aiax interemit. Hecctor vero paulo post ab achille occisus est: quem non solum armis: ornatusque reliquum a victore nudatus est: Verum et curru cum baltheo ab Aiace coepto circa Troiam Priamo spectante tractus est: sed et ad naues usque grecorum denectus: ubi per dies. xij. eius cadaver super litus inserpulsum servari iussit: donec nocte redepturus miserabilis pater Priamus veniret: Verum: ut Homerus refert Iussu Iouis ab Apolline cadaver tam insigne: ne eorumperetur ante funus sacris liquoribus pluitum fuit. Priamo denique restitutum iuxta Ilij regis sepulchrum cum ingenti popa comitate Priamo patre et ceteris fratribus: ac hecuba matre et Andromacha ipsius uxore: necnon et omni populo non aliter flete quam si priami tota curia: sicque vrbis troiana unico atque optio rege et desore fuisset: obata: cuius quidem sepulchrum: ut aiunt his versibus annotatum fuit.

Defensor patrie iuvenum fortissimus hector	Qui iuuenis manibus traxerat ante suis.
Qui murus miseris civibus alter erat.	Quantos priamo lux attulit illa dolores
Occubuit telo violenti victus achillis	Quos fletus hecubae: quot dedit andromacha
Occubere simul spesque salusque pbrygum	Sed raptum infelix pater auroque repensum
Hunc ferus aeacides circum sua menta traxit	Condidit: et merens accumulavit humo

Hic ex Andromacha coniuge plures genuit filios: e quibus Franchonus vnus fuit: a quo (ut ait Vincentius historialis burgundus) franci originem habuerunt.

Parisque Alexander dictus est: eiusdem Hectoris frater: ex priamo et hecuba natus: hoc anno ad famam pulchritudinis belene tractus: a priamo sub spe legationis cum. xx. navibus in Greciam mittitur: et a menelao Lacedaemonum rege belene viro hospitio suscipitur: et multis honoribus honoratur: cuius cum aspexisset uxorem: illam volentem absente marito: tandem cum omnibus regibus thesauris abstulit et Troiam perduxit ex qua rapina bellum decem le grecorum aduersus troianos susceptum est: Hic autem paris cum speciosissimus vir esset: multis voluptatibus se immergit: per quos et tandem mortem permervit. Scribitur enim hunc fuisse non modo speciosissimum: sed et eloquentissimum atque fortissimum: et quomaxime inter litigantes equissimum arbitrum: per quibus rebus in maximam iustitie famam evasit: et adeo magnam (ut poete tradunt) ut litigantibus de formositate: pallade: iunone et venere pro antea pomum a discordia eis in quinio pietum: in quo scriptum erat: Deo dignior: qui cum in litigium maximam incidissent: a Ioue: per snia misse sunt: vix cum ob voluptatem veneri id oberi iudicasset: quod eadem pulchriorum orbis mulierem spoponderat a multis iniustus indicatus est: Hic autem cum troianis vrbem obsidibus multa strenue gessisset: et periti in agonali certamine quod Troie agebatur: in quo omnes: ac et ipsum hectorem superabat: postremo Hectore et Troilo ab achille peremptum cum ipse arcu et sagitta: ipse achille fraude in replum apollis nocte occidisset: et ipse a pyrro achillis filio occisus fuit.

Pheiphebus predictorum frater: vir armis strenuus: cum multa in hostes egisset: et ipse tandem dum se tutum arbitratetur: occubuit: quia inter tumultum capiti Iliois dormiens: belene insidijs: quam post mortem paridis iungit duxerat: occisus et turpiter laceratus fuit: De quo Virgilius. li. 6. ait: Atque hunc pyramidem laniatum corpore toto etc.

Cassandra autem virgo formosissima: horum ex eodem patre et matre soror fuit: que capta Troia in sortem Agamemnonis venit: et eam Aeneas secum perduxit: ubi eam dolosa Clytemnestra Agamemnonis uxor interemit: Hanc cum Apollo plurimum amaret: et eius concubitum expeteret: ipsa munus ab eo ex hoc expostulavit: quod illi Apollo iuramento se daturum affirmavit: Cui petijt ut vates fieret: et facta statim fuit: volens deinde Apollo quod petierat ipsa negavit. Quamobrem turbatus Apollo: cum auferre nequiret quod dederat: egit ut nulla prestaretur fides vaticinijs suis: et sic factum est: Nam cum ex rapto belene futura patri et fratribus predicaret: non solum non credebant ei: sed et verberibus duris castigabant eam. Et licet Antigonio iuveni desponsata fuisset: et ipsa infelix a grecis capta fuit.

Polixena quoque horum germana ex eisdem parentibus nata: virgo ingentis pulchritudinis atque elegantie: et ipsa post captam Troiam a Pyrro Achillis filio supra patris tumulum iugulata fuit: Nam cum inter ceteras Priami filias formosior esset: ab Achille qui Paridem fratrem occiderat dilecta plurimum fuit: Quo quidem a noce hecuba mater in mortem fortissimi iuuenis usa est: non existimans enim per Achillis vulnere sanguinem filie sue se fore fusuram: Quippe post eversam Troiam Pyrrobus Achillis fi-

lius in piaculum manum patris ad eius tumulum adolescentulã perduxit vbi post longas multoz lachrymas truculentus iuuenis ingulauit. Seruntq; eam lz tenellam tam constanti animo z intrepido vultu hac mortem suscepisse: vt maxima admiratio eius fortitudinis omnibus fieret.

1181

401

C Pantheilea Amaçonũ regina: que (Justino teste libro 6o) Dytbee regine successit: his tẽporibus cõtra grecos Troiã obsidentes magne virtutis bellice documenta mõstrauit: Ipsa enim audita hectoris virtute: ipsũ: lz inuisum ardentè amauit: z desiderio suscipiendi ab eo prolem: cum maxima copia mulierum eius auxiliũ ex Scythia descendit: nec eam tam belara principum grecorum perterruit fama: quin hectori armis z virtute auxilio foret: vnde z per sepe ipsa intrepida multas grecoz acies fudit: verũtamen dũ virago hec inter fortissimos hostes preliaretur: multisq; e suis iam cecis a Pyrrho Achilles filio letali vulnere sauciata: inter medios grecos a se interfectos occubuit. Serunt eam securis vsu primo inuenisse: z multas grecorum naues exulisse.

C Palamedes Naupli Euboeæ regis filius vir forma elegans: facundiaq; ac magnanimitate h̄cipuus: tempestare hac clarus fuit: Hic cõtra Troianos vna cũ reliquis grecis fuit: vbi cum ex seditione Agamemnoni impatoriam potestatem subtraxissent: eius loco dux belli suffectus ẽ. Et cum multas simultates contra Ulyxẽ habuisset: eo q; insania simulata ad Troianum bellũ ire recufasset: Tandẽ ab eo ficta accusatiõẽ q; cũ Priamo regi tractatũ haberet a reliquis Palamedes lapidibus obrutus mortuus est: Hic inter cetera sue virtutis opa ad cuitandas ociosi exercitus seditiones p̄mus tabularũ ludum adinuenit.

C Achilles autem Pellei Thessalie regis filius: grecoz oĩum fortissimus: ab Homero ceterisq; poetis taz latinis q; grecis caratissimus: p hoc tẽpus in astrologia ac medicina z musica a Chirone edoctus p̄ter militiam singularem magne excellentie documentũ dedit: Nã. cũ coniurassent greci in troianos: respõsus ac ceperunt absq; Achille capi Troia nõ posse: Qui ab Ulyxe perquisitus z tandẽ in habitu muliebri iter feminas inuẽtus: In grecoz presidũ peruẽit: z armis a Vulcão sibi fabrefactis assumptis in vltionẽ cuiusdam aici sui ab Hectore perẽpti in bellũ p̄cessit: Et cũ multos ex troianis occidisset hectorẽ etiã interemit cuius corpus cũ multo ludibzio patri reddidisset: etiã alia pugna Troilũ hectoris fratrem interfecit: quo dolore comota hecuba regina z mater timens suspitibus z patrie: si longo tẽpore supuueret Achilles: insidias ei hoc modo i mortẽ eius parare disposuit: Nouerat eni eũ polixenã filias diligẽ: z iccirco p intermedium spopõdit illi nuptias suas: si a plijs abstineret: cui cũ assensisset achilles: in talẽ cõuenere vt clã solus nocte v̄iret in tẽplũ apollinis: q; fere secus muros Troie erat: z ibidẽ eã cũ filia inẽiret: eãq; desposaret: qd amãs z cupiẽs achilles credẽs sic se rẽ h̄c: iermis z solus nocte tẽplũ intrauit: in quẽ statim Paris ex insidijs pliliẽs sagittis eũ interfecit: quo mortuo i Sigeo troiano pmõrorio cũ hoc epitaphio a suis sepultus ẽ.

Pellides ego sum Thetide notissima proles
Cui virtus clarum nomen habere dedit
Qui stravi tortens armis victricibus hostes
Hincq; fugam solus milia multa dedi:
Hectore sed magna gloria est mihi gloria cefo

Qui sepe argolicas debilitauit opes
Ille interemptus subiit me vindice penas
Pergama tunc seretro occubere meo
Laudibus immensis victor super astra ferebar
Compressi hostilem fraude peremptus humum.

C Pyrrhus v̄o q alio noie Ptolemy vocat achillis p̄dicti filius z ipse mortuo p̄re pubes z adolescẽtulus i troianũ bellũ tãq; ad istar p̄ris aiosissimus p̄ductus fuit q cũ eẽt acris igenij iuuenis iter alios iuuenes audaces: i quẽdã equũ lignẽũ: quẽ greci dolose cõstrui fecerãt intrauit: z i vltionẽ se p̄ijci pmisit: z cũ nocte stragẽ multã troiãis intulisset: ẽt in regiã domũ intrãs: Politẽ priami filiu: i tibus p̄ris gremio iteremit: ac ẽt iu Priamũ obiurgãtẽ irruit. Inde vltione delcto: polixenã formosissimã virginẽ: vt dictũ ẽ ad manes placandos patrios ad achillis p̄ris sepulchrũ occidit. Biscẽdẽs v̄o a Troia: Andromachã oli hectoris p̄rigem: q; ei i sorte h̄de cõtingerat sibi coniuxit vxorẽ: ex qua duos suscepit filios: Peripeleũ. s. z Adolossũ a quo Adolossi populi dicti sũt: postmodũ Epyrij: nũc ar albanẽses: Inde q; captus pulcherrimẽ Hermiõis filie Helenai tradita Andromacha heleno filio Priami cũ pte regni ipaz rapuit: z sibi cõingẽ fecit. Deide aiferozore ad h̄dã impulsus mare nauibus isestauit: q; qdẽ nauigatio alijs molesta: ab eo pyrratica denoiata est. Tandẽ hic ab hõeste ex filijs priami in templo apollinis delphici trucidatus illius finis fuit.

C Ulyxes Laerthe Irbace insule regis filius ex cõiuge Antholia q alio noie Laertius cognoiatus ẽ: vocatusq; Ithacus ab Ithaca insula: in qua post patrem ipse regnauit: Quin z Bulichius a quadã insula Bulichia: que in illius regno habebatur: similiter z Naritius dictus est: a naritia insula q est in mari Ionio: queq; ex eius regno fuit: De quo Quidius in p̄mo de tristibus ait: Produe naritio docti mala n̄ra poete Sczibere naritio: nã mala multa tulit: hũc at pulcherrimũ: eloquẽtissimũ: prudẽtissimũq;: s; dolosũ fuisse auctores oẽs affirmãt q z h̄ troiãos cũ. i. z. falcãt) nauibus v̄it: z multa ibidẽ strẽnne gessit. Multa q; quoaduixit prulit: q; oia mira fortitudie superauit: hic penolopẽ Jacari filia iuuenis duxit vxorẽ vtute z corpe speciosissimã ex qua ilico Thelamachũ suscepit filiu: quẽ ad Troiã pergẽs cũ vxore puulũ reliq;: quẽ qdẽ Palamedes ad explorandã patriis fraudẽ q ad troianũ bellũ cũ ire nollet isania simulabat ate aratrũ p̄ris arantis opposuit: quo viso. confestim Ulyxes aratrũ dimouit: ne filio dilecto offenderet: sic cognitus vlyxes subdolis in expeditionem ire coactus est: in qua Diomedis amicitiam sibi comparauit cum quo maxima solertia ad obtinendã victoriã plurimũ laborauit: Nam ipse achillem nolentem in obsidionem perduxit: ipseq; herculis sagittas ad id q; maxime necessarias inuenit: z ad Troiam desferri fecit. Et cum

ipso Biomede amico: fatale palladiū ex Troia rapuit: et multa alia callide ea in obsidione peregit. tegebat enim aliquando tegumento mendici bovis: et multa verbera volens perferere: ut sic in eo habitu troiam exploraturus intraret: Simulatas multas cum Palamide habuit: eo quod inuitum eum intravisset in bellum ad ultimum hic proditione composuit: pro qua troia capta et dirupta fuit: Quibus gestis cum naues in patriam rediturus ascēdisset: multis procellis agitatus in longissimos errores et peregrinatione decennem perductus est: Nam cum in extremo Italiae Siciliam versus cum unica naui ad Circē magam diuertēde fortunę gratia diuertisset: lestrigones gentes quasdam feritate famosas expertus est: Deinde cum perueniret ad pbeacas: et in conuiuio Alcinoi hos et Cyclopas hūana carne vesci narraret: tanquam ingentē et mendacē nonnulli aspernati sunt: Hunc Ulixbonā in Hispania Solinus condidisse scribit: et ab ipso Ulixē Ulixbone nomen accepisse dicit: Multas p̄terea alias hincinde ciuitates extruxisse peragrado ferunt: Tandem a filio proprio Telegono casu interfectus hic fuit: De eius autem erroribus: Penelopeq; vxoris casibus Homerus. 2. 4. libros diuino carmine scripsit: quos Odyssee volumen appellauit.

403

Alessa seu Efebon Betblamita ex tribu Iuda nonus Israel index mortuo Septe loco eius princeps successus iudicauit Israelē annis septē: ut hētur Iudicū. xij. Hunc nonnulli asserunt fuisse hoc qui Ruth moabitidē in coniugē habuit: qui et triginta habuit masculos et totidē feminas quas omnes foras emittens maritis tradidit: et eiusdē numeri filijs suis accepit vxores: quas omnes in domū suam introduxit: quos oēs viuos dimisit: qui cum nil memoria dignū gessisset: in senectute bona defunctus est: et sepulturā in patria sua pmeruit Iudicum ut supra.

ii86

404

Troianū bellum decēnale p̄mo Efebon iudicis anno (teste Eusebio) surrexit: cuius cā fuit premiū trium mulierū de pulchritudinē: certantiū: ut infra dicit: Sane Priamus rex hoc anno Anthenorē necessariū suū nobilē et grandē ad grecanos p̄ncipes misit dicens se omnes iniurias preteritas equo animo laturum: si Hesionam sororē diu raptam redderent. Regantibus grecis Priamus euestigio bellum instaurat et Hectorē primogenitū copijs preficit: Id idem Paris qui et Alexander Hectoris frater hortatur dicens: Dū olim in Idam insulam venatū isset: vidisse mercuriū in somnijs: qui eidē Junonem mineruā et venerem adduxit: ut inter illas de pulchritudine certātes iudicaret. Tūq; mineruā sibi promississe si eius specie preferret se ei vxorem in grecia daturam: qua nulla eēt pulchrior: Helenus autem alter frater in contrariū vaticinatur dicens: Si Alexander de grecia vxorē acciperet: venturos graios et ilionē vastaturos: Id idē Cassandra vaticinata est: paratur nihilominus naues: et Alexander qui et Paris vna cum Anthenore: ceterisq; in greciam mittitur: vbi dū in Insula Cytherea ad fratrem Junonis conueniret: Helenam regis Helenai vxorem ad videndum Alexandri formā ibi occurrentē: et a marito susceptum tandem rapuit: domūq; redijt: Quo facto priamus pariter applaudit: quasi Hesionam sororem propter hoc recuperaturus eēt.

ii85

Helenao itaq; vna cum Agamēnone grauiter conquerēte: confestim congregatur fortis quiq; v; Achilles: patroclos: Ulyxes: Aiax et Nestor: cum ceteris validis numero quadragintaseptem habentes naues paratas in portu Achen nūero mille. 200. Respōsoq; accepto ab Apolline delphico: ut in decio anno Iliū foret subuertendū: Greci mare sulcant: p̄bygiā vniuersam p̄dātur ac redeunt. Interea Agamēnon mit tit legatos: Ulyxem et Biomedē ad Priamū regem: si veller cognatā suā Helenam reddere: Priamus illico argonauticā iniuriā cōmemorat: patrisq; interitū: Sororis raptū: et Anthenorē legati sui contēptū refert: et iō pacē repudiat: bellūq; indicit. Congregato itaq; hincinde exercitu: et manū serente Hector patroclo et Herionē occidit: multosq; alios vulnerat: vsq; dū Aiax Thelemonis consobrini Hectoris de Hesionē natus cognita inter eos cōsanguinitate eū ipediret: Cōcedunt iterim hyemales inducie ut vnus quisq; mortuos suos sepeliat: post biennij vero tēpus bellū repetitur in quo Hector decem fortes duces occidit: et contra Achilles quattuor illustres interemit. Per triginta enim dies acriter pugnatur: Rursusq; dantur inducie triennales: post triennū deuo certamine inito plures vtrinq; communt. Et quīs Hector per somnium Andromache moneretur: ut se a bello abstineret: In bellum tamen properat: et ab Achille insidiose interimitur: Quo sepulto iterum inducie dantur per annum. Dum vero anniuersaria Hectoris dies ageretur: adest Achilles: et Polixene Priami filie amore corripitur: petiq; eius nuptias: qui bus promissis: a bello se subtrahit asserens iniquum esse propter raptum Helenē totam conturbari Europam: Tandem Grecorum rogatu procedens a Troilo vulneratur: qui iam multos occiderat grecos Unde ira succensus Troilum et Memnonem occidit: Ex quo dolore percussa Hecuba vxor Priami dolum excogitat: diemq; Achilli statuit: qua filiam suam vxorem ducat: In qua etiam eadem a Paride dolo occidit: Unde accepto a dijs respōso: quod ex p̄genie Achillis greci essent victuri: Neptolomus Achillis filius in prelium statim prodijt: in quo Aiax et Paris mutuis vulneribus confodiuntur. Septimo autem belli anno Panthasilea Amāzonum Regina (iam dicta) ad auxiliū Troianorum venit: Que grecos ab ipsa obsidione fugat: et naues eorum pene comburit: Tandem quum Neptolomum vulnerasset: ab eodem occiditur: Post hec exhortantibus Anthenore et Enea ut Helena redderetur et pax peteretur: Indignatus Priamus mortem eis inentatur: Propter quod ab eis Polydemos ad grecos mittitur qui vrbis traditionem grecis offerat: pacēq; pro ipsis tantum impetrans: Qua orientata grecis nocte vrbis traditur: Priamus a pyrro Achillis filio ante Iouis aram interficitur. Eneas Polixenā apud Anchisem patrē abscondit: et ad istātiā Helenē liberta et andromache p̄cedit. Vex cum iuēta eēt polixena ad achil-

lis tumulū iugulatur: et Eneas propter hoc ab vrbe discedere iubetur: Anthenori tamen ibi habitare per mittitur: Helena etiā cum viro suo Menelao (vt dictum est) redijt: pugnatum est itaq; apud Troiam de cem ānis et sex mēribus: vbi ex troianis ceciderunt ante q̄ vrbs caperet. 676000. post captā vero vrbem si credi s; 278000. Ex grecis autē. 876000. desiderati referuntur. Aug. autē. is. de ciui. dei meminit. Tro iam fuisse destructam Latino apud latinos Fauni filio.

Abilon

1279

Abilon quē Josephus chilon noiat decimus iudex israel post Efebon iudicauit Israelē annis decē quem quidem septuaginta interpretes nō annūerant: Et ideo sicut tradit Eusebius tem poribus Josue et Samuelis et Saulis ascribuntur: quoz annos scriptura tacer: Hic autem ad duntur plus anni q̄ sint apud Josephum: ita vt ab egressu Israel de Egypto vsq; ad Salomo nis tēplum nūerentur anni. 480. vnde bene quozlibet supputandi sunt anni: quia alioquin in errorem laborentur: Hic autē de tribu gabulon fuit: q̄ nec aliquā egit virtutez precipuam.

Labdon

1169

Labdon seu Abdon Bilonis filius de tribu Efraim. xi. iudicū israel post Abilon p̄ncipatū susci piens iudicauit ānis. 8. Hic (vt Josephus ait) p̄ sola eruditōe poterat habere mēoriā: nullumq; opus p̄pter pacē: rerūq; abūditiā clarū fecit. Septuaginta enim filios et filias habuit: et gbus. 40. mares fuere viri in armis exercitatissimi: quos oēs supstitēs derelinquēs in senectute bōa desun ctus ē. Sub istis tribus iudicibus nō recessit Israel a dño: et propterea genuit terra tēporibus suis: vt patet Iudicū cap. 12. Et cum isto āmoto palestini israelitis preualuerunt multis diebus.

Demnon Titonis filij Laomedontis troiani regis filius p̄mo Labdon iudicis Israel anno Eusebio teste vna cū amaçonibus Priamo subsidia tulit: Hic assyrioz regis exercitus ductor fuit: Quem vt Bio dorus in. 3. histo. libro scribit: Teutanes assyrioz rex et dominus suus cum decē milibus Etbiozum: toti demq; Susianis cū ducentis curribus Troiā in auxiliū misit: quia tunc Titonus eius pater persarū pre fectus erat acceptus maxime regi: et Demnon ipse etate florens: ac animi corozisq; viribus prestā erat quē edificasse ferunt Susam seu Susis regiā ciuitatem in loco excelso: q̄ vsq; ad plax impiū pmāsit: q̄ et mēoria ab illo dñata fuit: hic cū apō Troiā mltos grecos occidit; tādē a thestalis p̄ insidias iunctus ē.

Troia ciuitas Assyrie.

1166

Troia igitur ciuitas tertio anno Labdon iudicis Israel capta fuit: a cuius captiuitate: vt Euse. scribit vsq; ad primā olympiadē sunt anni. 416. Colligitur autē oē tempus vsq; in p̄sentē diez fm assyrios a quadragesimotertio anno regni Nini 835. secūdū hebreos a p̄mo āno natiuitatē abrae anni. 835. a natiuitate Moysi. 410. āte vrbe con dita āni. 430. Hic greci suos ānos ānotā ceperūt Bicētes anno p̄mo a captiuitate Troie.

4033

4034

1165

Bemophon Thesei regis ex Phedra filius āno secūdo captiuitatis troie mortuo Mnestheo re ge atbeniensis vrbis habenas suscipiēs regnanit annis. 23. Hic cū Antigono fratre cōtra troianos grecis auxilia tulit: Vastatoq; Thione dū ad prō pria rediret: sciuēte tēpestate in Thraciā delatus ē ubi a Phylide lycurgi regis filia nō solū hospicio: sed et lecto susceptus est. Cumq; aliq̄ diu cū ea mo: am traxisset: audita mnesthei atbenarū regis morte: regni paterni cupidine tractus: ipetrata ad breue tempus a phylide licentia refarcitis nauibus suis atbenas redijt: vbi post. 23. annū paterni exilij atbenaz regnū re assumpsit. Cūq; vltra pmisus; tps redeūdi tardaret: phylis amoris feruētis impatiēs laqueo se suspendit et iuxta fabulā in amigdala sicca conuersa ē. Vide Quiddium: Cumq; hic predictū tēpus regnasset mortu us est: cui successit Simthes: sed vtrū istius filius fuerit: incertū habetur.

Penolopes Jacari filia et Ulixis uxor his tēpibus ob pudicitia suā tutādā multas a pcuratoribus suis p̄tul it insidias: nā posteaq̄ marito suo Thelemachū filiū pepisset: vlixes ipse troiā euz reliqs ire p̄pulsus ē: sed troia oleta cū diu vir suus errasset: plurimū eā sollicitates i maxias deduxer erunas: Ea. n. cū adolescētū la pulcherria drelicta fuisset: et eius forma atq; mores pbabiles: necnō et egregiū genus ad diligēdā ac p̄cu piscēdā eā multos puocass; mult; istigatōibus vexata fuit: verūm vlla vnq̄ molestia a p̄posito fidei mariti dinelli potuit: q̄ factū ē vt penolopes hec illibati decoris atq; itemerate pudicitie matronis oibus semp exē plum scissimū fuerit.

Cyrces solis et perse Hymphe (vt poete oēs testant) filia incatatiōibus et for ma pulcherria: his tēpibus famosissima fuit: ipa iō solis filia dca fuit: qz (vt aiūt) singulari floruit pulchritu dine: ac etiā herbaz oium claruerit cognitione: Lasobres meretrix et maga noiatissima euasit: Et relictis colchis ad veneficia exercēda italiā venit: et etheū volveboz montē inhabitās Cyrcus d suo noie vsq; in bodiernū diē appellatus ē: Et lz multa poetica dea referant: v3 q̄ suis blādicijs et veneficijs boies i eius amore successos i bellnas cōmutasset. Bivus tñ Aug. is. de ci. dei ca. 16. non fabulosum hoc fuisse dixit: ga cantatis quibusdā carminibus: aut infectis veneno poculis inferas diuersarum speciez homines conuer

tebat: inter quos fuere ſocij vlixis: vbi cum idem vlixes eam obrem per annum permanſiſſet: ex ea thelo-
gonum ſuſcepit filium: verum cum enaginato gladio eidem mortem minaret niſi ſocios in priſtinam for-
mā redigeret ab eadez qđ poſtulabat obtinuit & plenus conſilijs diſceſſit. Hec itaq; vt predictū ē habitauit
haud longe a cayeta vrbe campanie: in quodam monte olim inſula: qui cyrcus ab ea vſq; hodie dicitur ē:
ſuper quez etiam oppidum in cacumine poſtmodum fabricatum Cyrcum nomen impoſitum fuit. Sicut
teſtis eſt virg. in. 7. ene. Circa qđ adhuc aiunt incolae rugire beſtias diuerſi generis. In eo autē poſtea tem-
pluz permagnificum in eius laudez extractum fuiſſe dicitur: ibi etiam monſtrabantur olim quedam vlixis
filia & Hincue antra. Quo in loco poſtmoduz romani pontifices arcē condidere munitiſſimā: que aſſit
ctis: Ro. eccleſie rebus Barbaroz quā maxime ſēporibus auxilio ſemp fuit. Quando autē: vel quo mortis
genere deſuncto fuerit hec cyrcus non inuenitur.

Diomedes Zydei ex Beiphile filius hiſdez tēporibus poſtq̄ in obſidionem troianam cum alijs grecis
fuiſſet: apud quaz adeo ſe ſtrenue habuit: vt poſt achillem & aiacem omnium fortior: & audacior haberet:
dum de eadez clade reuerteretur: audiens vxorē ſuā apud arginos turpiter agentem verecūdia dactus: do-
muz ingredi noluit. Sed in dicto ſibi ipſi exilio ad partes apulie ſe contulit: vbi teſte Feſto cuꝝ dauno rege
partem regni ſortitus eſt: vt etiā narrat Quidius. li. quarto faſtoꝝ. Et genus eneaduz appule daune tuum
Ibiq; circa garganū montē reſidens beneuentum: arpos: & alias condidit vrbes. habitauitq; poſtmoduz
cum ſuis in meſapia: & peucena: & dantia apulie vrbibus. Socij vero eius brundūſiū et neapolim crexere:
que nunc clariffima regia eſt. Alij quoq; ex ſocijs eius ab ipſo recedentes diomedea inſulaz ab ipſo ſic di-
ctaz haud procul a monte gargano habitare ceperunt: vbi & diomedes ipſe fertur ſepultus: ac templo tāq̄
deus ibidem honorificatus: quod quidem templū nūc canonici regulares diui auguſtini inhabitant: mul-
toꝝ introitū refertiffimū: ibi et aues diomedearū quaſdā admodū anſerū eē dicuntur.

Diomedes alius rex thracū longe ante hunc fuit: vir quidez truculentus: qui equos ſuos humana carne
aduenaꝝ ad eum venientū depaſcere conſueuerat: qui et ipſe ab hercule mactatus iumentis ſuis in pabu-
lum datus fuit: dicente Seneca in hercule furente: Suiſq; regem pabulū armentis datum.

Anthenoz nobilis troianus priami regis affinis anno. 2. captiuitatis troie ab agamemnone enee irato:
4034 rex illij preſicit: & ibidē regnauit ānis ferme. 23. Eneas antez licet iſto dignior: & natu maior eſſet: tñ quia po-
lixenam conſobrīnaz ſuā panij filiaz apud anchiſem patrē ſuū abſconderat: ab agamemnone rep: obatus:
troia pulſus fuit: Quam ob rem eneeas indignabūduz exiens in dardaniā inſulā vt ſuū ibidem cōgregaret
exercitum profectus ab anthenoze clauſis portis ſecluſus eſt: tunc troiani omnes: qui grecoꝝ cedez euase-
rant reuertentes Enea ſic abiecto anthenozem ſuū eſſe regez recognouere. At eneeas quuz nil proficere co-
gnofceret poſt tertiuꝝ exactum annum cum vniuerſo patrimonio ſuo: & nauibus duabus & viginꝝ ſuſceptis
cum anchiſe patrē & caicta nutrice ſua: vniuerſaq; familia: ac tribus milibus & quadringentis vtriuſq; ſe-
xus viris in italiā nauigauit. Anthenoz vero: quum predictū tempus vna cū filijs regnaſſet ab hectoriꝝ
filijs eiſdem heleno rege ſubſidiū ſerente regno pulſus eſt. Quo turpiter pulſo profugus cum duobus mili-
bus troianis in venetia prouincia conſeſit: & ibidem quibuſdam occupatis patauine vrbis fundamenta ie-
cit: Ibidemq; quoad vixit regnauit: dicēte Vir. Ibi tñ ille vrbem pataui ſedeſq; locauit.

Diapolitanoz dynaſtia vigefima: conſūpta decimanona: apud egyptios quarto ſcipatus labdō anno ce-
4038 pra eſt: in qua ſuo imperatore egyptij vti ceperunt: & hec quidem poteſtas apud eos. clxxvij. annis durauit
Illa quippe dynaſtia generalis poteſtas erat: que vniuerſum regnum ſuo ſub imperio quicq; princeps de-
ſignatus: ſeu a toto populo delectus cohibebat: vt nunc venetoz mos eſt.

Latinorum regni exordium.

Latinoꝝ autem regū puincia illam fuiſſe dicimus: quam nunc cāpaniaz appellamus. Et hec vna ex de-
cē & octo italie regionibus habita eſt: que certe plura habebat loca a ceteris regionibus frequentata: vt Li-
nius et Vir. conſeſtati ſunt: ſed quum plus iacture in ea q̄ ceteraz ſit factuz: enenit vt nunc aliqua regionū
ea ſit incultoz: aut infrequentioꝝ habeatur: hec ideo latina appellata eſt: quia ſaturnus cretenſiū rex: vt ſu-
pra dictū eſt: Jouis filij arma fugiens in eiſdem locis latuit: quod Vir. in octauo bis verſibus poſuit di-
cens. Primus ab ethereo venit ſaturnus olympo Arma iouis fugiens: & regnis exul ademptis: Iſ genus
indocile ac diſperſum montibus altis Compoſuit: legesq; dedit: latiumq; vocari Abaluit: his qm̄ latuiſſet
tutus in oris. Eius tamen magnitudo a principio anguſtior fuit: q̄ que nunc campania appellatur. Serui
us autem dicit latinos proprie appellatos fuiſſe eos: qui intererant viſceribus albani montis. Fines vero
huius regionis latine nūc campanie nuncupate a maritima parte ab hoſtjis tyberinis incipiunt: & in caie-
tam vrbem terminantur: vbi ſunt ciuitates extantes & dirute: videlicet hoſtia: ſinueſſa: ardea: Terracina: &
cayeta: & inſule pontia: & pandana: atq; mons cyrcus. In mediterraneis autem ſunt veletre: aritis olim
ciuitas: anagnia: preneſtina: tyburtina: thbuſculum: & alba olim ciuitas: a qua albani reges: In hac igitur re-
gione fuere populi: qui aborigines: rutili: volſci: bernici: equicoli: & marſi dicebantur. Magnū enim hec
regio habet circuitū.

Eneas igitur anchiſe filius patrie & parentum ſecundū aliquos pditor a troianis tanq̄ deus habitus: an-
4036 no ſexto ſcipatus labdon in latio veniens regnare cepit: & regnauit: vt Eusebio placet annis tribus. hic
certe eneeas omni forma & elegantia inelytus fuit. Qui eſt & troia pulſus cum patrē anchiſe & aſcanio filio:
S

ii65

ii6i

ii63

26

ac cayeta nutrice multis troianoꝝ confociatus: p̄fugus in delphos insulam p̄imū ad oraculū apollinis p̄
venit: a quo de italie regno obtinendo certior factus in cretam confectis navigavit. Alij tamen dicunt eum
circa macedonē olympū p̄imo habitasse. Alij circa matinaꝝ in archadia capuas condidisse: alij in sicilia
p̄fectum quedam occupasse: ibidemq; anchisem patrem mortuū sepelisse. Virgilius autē: si ei credere
fas est: ipsum in cartagineꝝ ad Didoneꝝ reginā traicisse dixit: cuius amicitia & lecto v̄sus fuit: inde quo
que superum monitu discedens in sicilia iteꝝ venit: & demuz in latium pervenit. Responsoq; accepto eo ī
loco sibi permanenduz esse: vbi mensas ederet. Quod in latio prope lauinium accidit. Vbi. n. ingēs panis p̄
mensa per imprudentiam appositus eū cū carnibus: que super eo erant absūpsit. Homerum tamen his con
sentire nolle dixerūt: nec cū alijs auctoribus: qui de eo scripserunt dicentē Eneā imperij successoreꝝ in tro
ia remansisse: ac illud troie imperiū extincto priamidaꝝ genere filijs filioꝝ tradidisse quoz dicit: Jam pria
mi genus est miseratus turpiter. At nunc imperiuz troie enee violentus habebit: Et nati natorꝝ: & qui na
scuntur ab illis: sed hoc modo ab omnibus dissentire videretur: qui eneam dicunt vsq; in italiaꝝ enatigaf
se: atq; ibidem obiisse. Ingressus itaq; enee italiaꝝ in adriatici maris ora corcyram & melinam vrbes cō
didit: atq; per ostia tyberina intrans: haud longe a laurenta vrbe confedit: vbi & quibusdam latini regis a
gris occupatis troiā nouā condidit: inde ad euandruz regem: vt paulo ante scriptuz est: nicostate filius p̄
fectus eo procurante cuz Latino aboriginuz rege ei infenso pacem fecit: cuius rei firmande gratia Latinus
filiam Latinam tradidit vxorem: secumq; pari auctoritate conregnare fecit. Qua ex re enee laurentum
rex appellari ceptus est. Turnus autem ardee & rutiloꝝ rex grauiter ferens eneeꝝ externuz a latino sibi
prelatum vxoris ipsius ablata iniuria permotus: bello vices suas vindicare statuit: vnde & a diomede apu
lie rege: & Aezentio tuscie superioris seu agellie atq; lygusto ligurie regibus: & a Camilla volcoꝝ regina
auxilium per legatos postulauit. Qui omnes contra latinum: Euandrum: Pallantēq; eius filiū: atque E
neam bella producunt. Et cōgressi post innumeras vtrinq; cedēs Latinus a Turno interficitur: inde pal
lantem Euandri filiū inuadens ipsum lancea per fossium occidit. Eneas vero in turnū acri animo consur
gens post multos conflictus ipsū superans interfecit. Quo mortuo Camillam volcoꝝ reginam cum toto
exercitu fudit. Victoria igitur enee obtenta interfecitq; regibus latium predictuz cum campanie partes
obtinnit: & tribus annis regnavit. Tandē in numicum laurentis agri fluium decidens in ortez obiit: in
deq; sublato corpore. & apud laurentum vrbem sepulto: fluius idem consecratus est: & deus indiges ab
accolis creditus est: a prudentissimis quidem auctoribus creditur ipsum in eodem flumine nectum: & in
mare deuolutum: & piscibus escam fuisse. Hic creusam priami regis duxerat vxorem: ex qua Ascanium
filium susceperat. Regnoq; latij suscepto: Lauiniam latini regis suscipiens: p̄cognatē moriens reliquit.

C Camilla volcoꝝ regina ex methabo rege & Cassamilla coniuge nata: virgo insignis & memoratu dignissi
ma per hoc tempus inter armata exercitia ab Arunte sagitta sauciata expirauit. Ea quidem tante dignita
tis: & p̄bitatis virgo fuit: vt in eius laudes Virgilius longa descriptione septimū Ene. li. terminauerit. hu
ius enim mater regina quum primuz eā peperisset emortua ē. Qua mortua & Methabo rex ipsius camil
le pater regno statim pulsus fuit: & d̄ eius regno nil arripuit preter hanc paruulā p̄e ceteris rebus sibi dile
ctam: & quum in nemore detulisset eā ferino lacte educavit. Que quū adulta fuisset: femineos labores a se
omnes abiecit: & corpus suū multis laboribus assuescere cepit: vt pote fūdas circūagere: arcus tendē: cer
uos cursu insequi: & alia multa pertractare: vt sic virginitatē suā p̄e ceteris omnibus inuolatāz obseruare
posset. Quibus exercitijs assuesceta in paternū regnū aliquēdo peruenit. Tandem cū Eneas e troia in
italiaꝝ peruenisset: & Lauinā sumpsisset vxorē: & ob id bellū inter Turnū & Eneā exortum fuisset: ipsa tur
ni partibus fauens eidē cū grandi suoꝝ agmine in auxilium venit. Et quū armata sepius irruisset in troia
nos & multos ex eis occidisset: tādē & ipsa sauciata occubuit.

C Lauina latini regis ex Amata coniuge filia formosissima his dē t̄pibus: quū iaz illā Turno regi pater spo
pondisset vxorem enee troiano ob generis claritatē eidē poscenti amicitiaꝝ tradidit coniugē. quā ob rem
inter eneeꝝ & Turnū maximū bellū iuscitatum est: sed tādē mortuo patre Latino & turnū perdidisset ma
rimū Enee aduene coniugio iuncta fuit. Ex quo quū p̄cepisset filiū ante diē partus maritus eius rebus hu
manis subtractus est. Vt quū ascaniū p̄uignū regnatē extimuisset p̄cognās in siluas aufugit: & ibi filiū
peperit: quē Iulium filium posthumuz appellauit: eo q̄ post patris funis in siluis fuerit natus. Ascanius
autem postmodum in nouercā mitior factus: quuz albam vrbem cōdidisset: vltro secedens: Lauinie huic
regnū paternū reliquit. Quod lauina cū multa honestate: & pudicitia: atq; iustitia tādū seruauit: donec fi
lio pubescētū resignaret: quo resignato ipsa (vt Eusebius refert) cuidā Delampodi nupsit: ex quo filiū pe
perit: quē Latinū filium noiauit: qui ēt fratri suo posthumo mortuo successit.

C Pelagus polyphidis regis filius vigesimus quintus sycionioꝝ rex: & ipse sexto Labdon anno sycionis
regnare cepit: & regnavit annis. xx.

1162

C Egiptus thyeftis filius ex pelopeia eiusdē thyeftis regis filia susceptus vltimo Labdon iudicis israel 4034
anno mycenis regnare cepit: & regnavit annis tribus. Hunc Seneca oraculo natū refert. Nam quū thye
stes pater acropen Atrei fratris vxorē stuprasset: filioq; ex ea suscepisset regno pulsus fuit: atreus vero si
mulata pace: eum in regni consortium reuocauit: cui redempti tres filios comedēdos apposuit: eoz sangui
nem vino mixtum in potum p̄bens: consumatoq; conuiuio: ostendit manus ac capita dicens eum residu

um comedisse. Verum quū thyestes tanti facinoris vltionem quereret ab oraculo edoctus est. Ex se si cuz pelopeia filia propria rem haberet nascitur filium: qui iniurias suas plene vindicaret. Quod & factum ē Nam sicut Lactantius grammaticus super quarto thebaidos refert: mox vt natus est propter pudorem eiectus fuit infans in siluis: vt dilaceratus: a belluis turpitudinis patris ac matris viuens non prestaret testimoniu: Sed aliter factum est. Nam permittēte deo a capris nutritus fuit: quo scito Egestus ab ege ca pra nutrice dicitur. Tandē in regiam perductus dū creuissz patre (vt creditur) impellente atreu patruū suum occidit: cui thyestes pater occupata regia successit. Tandem patre mortuo quū regnarent agamem- nō & menelaus eius fratruales: & ob raptam helenā in troianum iussēt excidium: Egestus hic suasionibus Nauplij in amplexus optantis Clitemnestre deuenit: & postremo redeuntē agamemnonez a desolatione troiana: illum fauente Clitemnestra trucidauit: & regnum obtinuit. ad vltimum et ipse ab Oreste agamē- nonis filio vna cū adultera clitemnestra nullo remanente ex eo superstitē obruncatus est.

Beneuentum aprutij regionis ciuitas bis temporibus: vt Seruius scribit a Biomedis socijs condita fuit. Hec in campestri solo sita est: que & multos habet colles admodum fertiles cum multis villulis: quaz L. iunius patauinus libro quinto malauentū non Beneuentū nominat: eo q̄ ibi ad triginta samnitum milia Sulpitio & petilio sulibus a Romanis fuerunt cesa. Colonia ē eo testante a Romanis illo deducta sit. Ipsa nūc Ro. ecclesie subiecta ē.

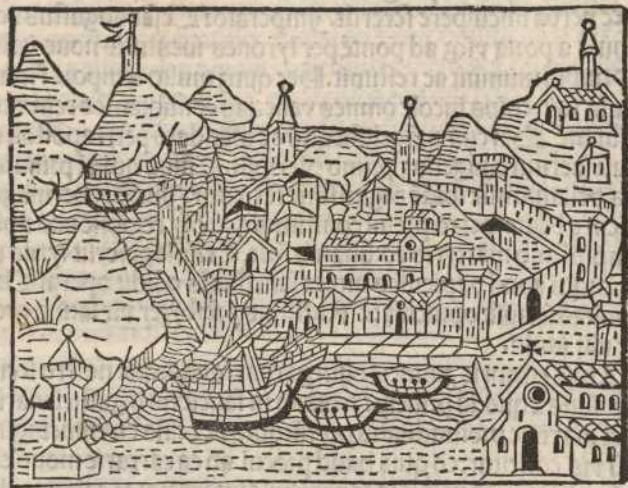
Neapolis autem regia olim parthenope campe ciuitas: & ipsa per id tēpus a dio mede rege in littoribus maris condita est. Que postq̄ Romanis se subiecit eisdem alijsq; principibus & dominis fidem constā- tissimaz semp seruauit. Eam ob rez tempo- re consulū romanoz florere q̄ maxime cepit. Sza trecētis anis citra regia dignitate insignita ē & basilicis: mēib⁹q; arce pulcher- rima: alijsq; publicis priuatisq; edificijs su- perbissimis pre ceteris italie vrbibus euasit clarissima. In qua etiā non nulla extant re- ligiosoꝝ monasteria celeberrima: & inter a- lia alphonus p̄ntis Ferdinādi regis pater arcem vnaq; ibidez in maris margine extru- xit: quā castellū nouū nominauit: opus cer- te omnibus italie tā nouis q̄ antiquis mo- numentis & structuris preferendū. In qua celssissima turris existit: & muri crassissimi: atque aule celeberrime esse referuntur. Ex qua quidem inelyta vrbe multi clarissimi e- mertere viri. E quibus fuere Bonifacius

vii. pon. ex gēte Thoinacella: & Joannes. xxiij. ex gente colsea: quē Sigismūdu impator: vt suo lo- co li. i. 4. infra dicemus: pro vnione ecclesie facien- da puauit. Ipsa quoq; clarissimoz viroz: v3 vir- giliij: T. Luuij patauii: ac Horatij sedes: & domi- ciliuz aliquū fuit: vbi et cōstat virgiliū poetaz sepul- ture mādatū fuisse.

Caieta latine regionis ciuitas p̄ ipsa quoq; tē- poza ab Enea troiano p̄ditiois sue initū sumpsit & cayeta a nomine Cayete ipsius enee nutricis ibidē sepulte noiauit: dicēte vir. i. p̄n. vj. Tu quo- q; littoribus n̄ris enea nutrix: Eterna mories fa- mam cayeta dedisti. Hec a terracina vrbe. xx. pas- suū milibus distat: h̄is optimū portū: in qua ē ter-

Beneuen-
tū samitum
Ciuitas.

Neapolis
cāmpanie
ciuitas

Caieta cā-
pantie ciui-
tas

zA

ra amenissima: fontibus amenissimis irrigua: ac citris arancijsq3 confita pulcherrimis: Ipsaq3 ciuitas & si parua sit: omni tamen splendore & decore refulget. Estq3 q̄maxime hec ciuitas cayeta alphonfi: aliorūq3 regum captiuitate nunc notissima: quos genuenses p̄stātissimo aio bello ceperūt: & philippo mediolanen. si duci transmiserunt: vt infra libro. xv. dicitur.

Cume campanie olim ciuitas nunc omni prorsus habitatore destituta hisdem t̄pibus ab enea construi cepta est. Quippe (vt aiunt) quū e nauī Eneas descendisset quedam mulier grauida ibidē visa est. Quo augurio soli fecunditatē auspicatus: ciuitatē eodē loco condens cumas vocauit apo tu .i. a pregnāte: vel a cyna: quod est vnda: q̄ cyna vnda d̄f: q̄ fluctibus agit̄. Linius vero i. viij. & Solinus vbi de mirabilibus: Cumanos a chalcide euboica originez duxisse tradūt. Illuc Tarquinius superbus post fractas latinorū opes ad Aristodemū tyrānū se stulit: vbi tadē mortuus ē. Ex ea sibylla: que cumana nūcupatur ortū habuit: vbi ad hūc solū in cacumine eiusdē vrbis exat sacellū integrū: in quo sibylle antruz inuisitur.

C Aquileia foriulij ciuitas.

C Aquileia olim italie citrapadane primaria ciuitas potentissima quidez a mari aliquārisper semota no stro etiā seculo pene derelicta: p̄ hec tempora carino historico teste a quodā troiano nomine equilo e troia cum alijs pulso condictionis sue principuz sumpsit: & a se aquileiam nominat: vel: vt magister ait: Aquileia quasi aquis ligata cognomentū accepit. Hec adeo nunc derelicta habetur vt preter pastores & piscatores: atq3 cōplurimos sacerdotes q̄ diuina hiemis tempore in ea celebrant nullus eam incolere potest. Quā quidez octavianus Augustus v̄plurimū inhabitauit: & propterea suo tēpore oī ornatu: & rez abundātia florere cepit. Sed & Iulius cesar ante ipsuz forum orientaliuz atq3 occidentaliuz mercimonū in ea constituerat. Quo instituto eam foriulium appellauit. Et ideo ibidē adhuc extantem lapidem per grandem erexerunt: in quo

hec verba inculpere fecerūt. Imperator Cesar augustus aquileiensū restimtor & conditor: viāz quoq3 geminā a porta vsq3 ad pontē per tyrones iuenturis none italie sue dilectus posterioris longi temporis labe corrupta munuit ac restituit. Hec quoz multo tempore floruerit postremo ab Atrila gothorū rege oīo diruta fuit: cuius incole omnes venetias conuolantes rem venetā mixz in moduz auxere. Hanc itaq3 celebrē ciuitatē Marcus euāgelista quū ex mandato petri apostoli alexādria peteret ad fidez christi conuertit: ibiq3 suū sacrum euāgelium primo s̄scripsit. Cuius quidē primus liber sua manu sic exaratus postmodū veneti as delatus: nūc ibidē dignissime seruatur. Inde q3 hermagozas ad marci ipsius predicationē cōuersus ibidem a beato petro presul constitutus eā oēs regionē deo nostro lucratus est: Quā ob rē postea a Hierone impijsimo martyrio coronatus fuit. Exinde emerfit syrus papiensis postea episcopus hermagoze discipulus: qui apud papienses multa sanctitatis edidit opera. Chromatius quoq3 eps: ad quē diuus Iherony. multas scripsit opuscula: & Ruffinus presbyter vir latina grecaq3 lingua eruditissimus. Aquileienses fuere & alij multi.

C Luna ethurie puincie olim parua ciuitas: que nostro seculo penitus desolata videtur hisdē quoq3 temporibus a quodā principe troiano in faucibus lygustici maris condita fuit. Que quidez adhuc pulchrū habet maxime profunditatis portū: quiq3 & celsis circumcingitur mōtibus: ex quo ēt maxima alboz marmorū vis educitur: eo quia haud procul ab ea carrarie mons est: in quo ipsorū marmorū fodine adeo celeberrime habentur vt vnico saxo tabule integre: atq3 colūne exhibeant. Ipsaz at̄ hac de eā ferūt fuisse euerfaz q̄ cuiusdā impatoris vxor i adolescentē ipsius ciuitatis mire pulchritudinis principē oculos iniecerat: q̄ quū nullo modo ad eū pertingere posset: mortuā se protinus simulauit. Impator autē de eius morte certior fieri volens: impatoris pedes sudis acutibus perforari fecit. Sed illa adolefcētis amore successa: insensibile se penitus fecit. Quūq3 sepulture tradita fuisset: nocte sequēti ad iuuenis domū explēde libidinis grā se cōtulit. Imperator at̄ post aliq̄ tps fraudis certior factus lunaz venit: & hostili animo vrbem ingressus vxorem diris supplicijs primo interfecit: deide vrbē vniuersam euertit: ipsius tñ desolationē diuissime aū inchoasse Lucanus indicat dicēs: Hoc pp placuit tuscōs de more vetusto Acciri vates: quoz q̄ maximus euo Aruns incoluit deserte menia lune. Cuius tñ vrbis adhuc retinet denoiationē regio lunensis appellata. Cuius qdē ep̄atum Nicholaus pon. v. in sarzanā sui ortus oppidū contulit: & episcopalē sedez ibidē cōstituit. Hec quippe Eutitianū pon. maximū genuit.

C Hecubā priami troianorū regis cōiugē vsq3 in hoc tps puenisse dicūt: quā i hūc modū i canē fuisse cōuersam Quidius. i. j. merba. finxit polynestorē thracū regē hēbat fratē: cui Priamus rex cognatus & amicus iāz dubitans de vita sua: sui q3 regni statu filiū vnū & ipsaz soroz suaz cū magno auri pōdere s̄seruādos nūtriēdosq3 i thraciā misit vt si contingeret troiā capi: ipse filius relictus genus & vrbē instaurare posset. S3

destructa troia polynestor auri cupiditate tractus nepotē in scia matre obrūcat. Ad quū cognouisset infelix mater hecuba: sinxit se illi aliud auri pondus velle secreto indicare: vt ipse ēt illud p filio acciperet. q̄ aua rus rex et parricida vera eē credens: et i cōspectu hecubae sororis veniēs ab illa statim unguibus occatus: et dētibz tanq̄ a cane fuit dilaceratus: vt onidius eodē loco ptractat. Quo malo atq; alijs innumerabilibus et imanibus oppressa doloribus: i rabiē certe deuenisse nōnulli volūt p thracios agros ritu ylulasse canum et sic defecisse: Fuerat .n. hec regina pclarissima Dimantis Alonis filia vel vt alij volunt cecsei Thracum regis mulier siquidez elegantissima et virilis animi insignita piaq; bēigna s; miseriarū tādez certissimuz documētuz: quia decē et nouē vtriusq; sexus filios quos mixtiz ex Priamo rege conceperat vna cum mari

to et regno omnes amisit.

Amson duodecimuz et vltimus iudicū israel post Labdonē iudicauit israelē annis .20. Hic he

bzeoz fortissimus fuit: cuius ingentia facta cū herculis factis merito cōpari possent. Hāz p̄z

Manuen de tribu dan habuit: et matrē noicanani. hi quū prolē primo nō haberet deū pro co

rū successione iugiter deprecabantur. Quibus tandē apparuit angelus dñi: et eisdē masculuz

faturz dei munere pronūciauit: qui foret vir optimus: et fortitudie precipua clarus ad cōpmē

dos inimicos dei asseruit. Honnitq; eos vt ipsius capillos capitis minime tōderēt: nec aliud potū nisi sim

plicez aquā bibere pmitterēt. Cōceptoq; filio grās agentes custodierūt mādata dñi: et natū filiū Samso

nē appellauerūt: qd̄ nomē significat robustū: seu solē fortē: creuitq; puer velociter: et p capilloz remissionē

factus est robustissimus vir. Cui dñs bñdicēs sp̄s suū effudit in eū. Factusq; vir duxit vxorē ex thamna

palestinoz ciuitate: quā quū frequēter i domū focoz suoz inuiseret: occurrit ei aliqñ vt leonē interficeret:

quo mortuo extra viā in siluā proiecit. Rursūq; aliqñ inde progrediens inuenit fauū mellis i capite illius

et ex illo percipit et comedit: ac tres fauos puelle portauit: et cum alijs donis illos sibi contradidit. T̄biq; i

nuptijs existens .30. iuuenibus thāntibus locādo pblema. pposuit dicēs: si solueritis in septez diebus q̄sti

onē quā pposuero dabo vobis singulis vestē seu stolā. Illisq; petētibus: vt diceret: ait. De comedēte exi

uit cibus: et de forte egressa est fortitudo. Illis at nō valētibus qōez inuenire rogauerūt puellaz vt ab ipso

solutionē exquireret: atq; eis indicaret. Samson tāde puella rogāte: vt diceret: indicauit ei quēadmoduz

leonē interfecerat: et quomodo apes in ore eius inueniens fauos mellis ei portasse: ac sic qd; pblematis de

clarauit illi: q̄ statiz petentibus exposuit: qua intellecta septima die cōueniēs Samsonē dixerūt ei. Quid

dulcius melle: et quid fortius leone? Ille indignabundus ait: si nō arassetis in uetula mea non inuenissetis

ppositionē meā: irruitq; confestiz in eū sp̄s dñi: et descēdit in ascalonez: ibiq; percussis .30. viris abstulit

eorz vestes: et dedit his iumenibus: qui pblema soluerāt. Indignatusq; Samson vxorē dimittens perre

xit: et cepit trecētas vulpes: et ad singulaz caudas faces alligauit et dimisit i palestinoz messes: et eas oēs suc

cendit: ac sic eoz depopulatus est fructus: pp quod palestini eius vxorez et parentes oēs interemerūt. Sā

son at quū postea multos ex hoc palestinoz occidisset: a palestiniis capis: et duabus funibus ligatur: et quū

duceret ad suppliciu: ille vincula dirupit: et arrepta mandibula asini: q̄ iacebat i terra mille eoz interfecit.

Quinq; lassus periclitaretur siti: dñs ex molari dente mandibule asini aquaz eduxit: qua hausta refocil

latus: vocauit nomen loci illius fons inuocātis de maxilla: post hec despiciens palestinos: quū ingressus

esset gacā eoz vrbē ad meretricez mulierez: palestini insidias posuerūt: vt caperent euz. Quod quū cogno

uisset Sāson de nocte surgens arripuit ambas portas: ipsaq; clausuras: et vectes portauit in vertice mō

tis. Quibus gestis valida meretricez: cui et fortitudines suā rāta eē i capillis capitis sui tāde indicauit: hec

illa cognoscens dñi dormiret in sinu illius torōdit illū: et tradidit palestiniis. Qui cōprehēdētes illū eruerūt

eius oculos: et tradētes in carcerē molere eū fecerūt. Vex renascētibus sibi capillis: et fortitudo simili ei re

stituta est. Et quū die quadam ad diē solēritatis dagon perductus fuisset: vt .f. corā nobiliozibus palestiniis

in phano laderet: ipse apprehēsis duabus colāntis: in quibus phanū dagonū oē iminebat: dixit magna vo

ce: Adorāf Samson et phalistinū: concussisq; colāntis tota domus super p̄ncipēs vnuerfos cecidit: et tria

mīlta hoīnz extinxit: inter quos et ipse vna cū eis defunctus ē. veniēs q; fratres eius sustulerūt corpus et se

pellierūt in sepulchro patris sui: vt hētur iudicū. c. 16. Fuit eim hic non modo fortissimus: sed et magnani

mus atq; virtuosus. Cuius obitus diuus pater Augustinus. 16. de ci. di excusauit dicens: q̄ quodā familia

ri consilio spiritus sancti id factitatum fuit.

4039 **A**scanius enee ex creusa Priami regis filia susceptus secūduz latinoz rex āno p̄mo p̄ncipatus Samson

post patrē latinis regnare cepit: et regnauit ānis .38. Eusebius at .33. tantū eū regnasse scribit. Hic nāq; vt

Str. placet: nō solū enee filius: s; et laboz ac fuge i querēdo regnū comes fuit: vt ipse p oēm enei. li. diffuse

scripsit. Hā apud troiā matrē pdidit: et cū p̄e aduersus grecos plurima strēnue gessit. Cui et plurima fuer

noia. Hā p̄tinū ascantiū vocauerūt ab ascantio phrygie flumio dictū qdā purāt. Fuit et appellatus Plus ab

ilo Troi filio et fratre Astarici aui anchise. Deinde iulus a p̄ma barbe lanugine: quo tpe Mezeriū ethurie

regē certamine singulari vicit: quo mortuo Ascantiū iulus vocari cepit. Quin et vt Seruius sup. 4.

enei. refert Dardanus et Leodamas ad extinctoz fratru solatiū dictus fuit. p qd̄ ostēdit enēā alios ex creu

sa suscepisse filios. Hic itaq; mortuo patre siluiū p̄sthumū fratrem ex Lauina nouerca p̄genitū sūma cum

pietate educauit: cui et postq̄ octo et .30. ānis regnasset abundāte Lauinij multitudine florētē iā: vt tuz res

erant: atq; opulentā vrbē reliquit: et ipse aliā sibi ciuitatē cōdidit: et albā lōgā appellauit. Illā qdem ex ora

culo: Suis albe quā in albaño monte euz triginta pullis ibidē inuenerat: cōdidit: et ab situ porrecte in dor
so vrbis longā albam appellauit: a qua deinceps latini reges albani dicti sunt.

Chorestes agamemnonis filius: et ipse eodē āno post egyptū mycenarū regnum suscipiens regnauit annis
is. Qui paruulus quū adhuc esset hermonē menelai patruū sui et helene filiam duxit vxorez. Sed quū egypti
opera agamemnon pater suus interfectus esset: ac ipse ad mortē quereretur Electre sororis diligentia ser
uatus ē. Is itaqz adultus: vt supra premissuz ē: capta oportunitate elā mycenā intrāuit: egyptūqz regē in
teremit: necnon et clitemnestraz matrē ppriā crudelissimis penis affecit. Quo facto statim euz serunt in tā
tā furiā deuenisse: vt sibi videretur semp unire occidē imaginē facibus et serpētibus armatas: et ei
continū minitantes exitū. Quo autē tpe hic diē clausit incertū hētur. Solinus autē in libro quē de mira
bilibus scriptis: dicit qd corpus eius inuētū tante fuit magnitudinis: vt ossa eius cubitoz septem in longitu
dinez essent. Tres hic post se reliquissē filios cōpētū est: v3 Thysamenē corinthū et herestē: de quibus pau
ca habentur. **C**ex ab horeste filio dicit Pausaniā philippi regis macedonū occisore duxisse originē.

Cthantheus thantanis assyrioz regis filius anno secundo Samsonis Iudicis israel vigesimo et septimo
loco assyrijs regnare cepit: et regnauit annis. 40.

ii 59

CRuth mulieris moabitidis historia: que secundum hieronymum Iſaie vaticinium explet sub Samſone
iudice isto fuit. Et licet eius liber incipiat: In diebus vnus iudicis quando iudices p̄cerant: nec quo sub
iudice exprimat: tamen a dauid rege annis: qui fuit nepos obeth filius huius Ruth retrogradiendo sup
putatis pulchre conijcere poterimus magis his temporibus fuisse: q̄ superioribus. Unde illud quod dixi
mus nōnullos fuisse abestaz q̄ Booc fuisse putent: stare non potest cum a Samſone vsqz ad Dauid tantū
modo centum numerentur anni. Sunt autē he generationes obeth ani regis Dauid incipiendo ab Abra
ham. Abrahā genuit isaach: Iſaach genuit iacob: Iacob genuit phares: Phares genuit esrom: Esrom
genuit aram: Aram autem genuit aminadab: Aminadab genuit salmon: Salmon genuit booc de Rhab.
Booc at genuit obeth ex ista Ruth. Hec itaqz q̄ q̄ origine minus clara censeatur: quibusdam tamen vir
tutibus a diuinis scripturis extollitur: eo qd posteris integerrimū: atqz p̄claz conjugalis amoris testimo
nium perenne reliquerit: ob quo meruit regiam atqz diuinam generationez: scilicet iesu christi ex se p̄ocre
are: vt ex euangelio Mathei colligi potest. Ipsa enim ruth: vt sacra eius habet historia moabitides gene
re fuit: que vix nomine Halion genere iudeum ex bethleez ciuitate natum accepit virum: cuius viri pa
ter elimelech fuit: et mater Neomi. Qui famez terre sue ferre non valentes in terram moabitarum euz du
obus filijs suis migrare: ibiqz dū cuncta eis dēbene p̄cederēt filijs suis moabitidas dedere vxores vni. s.
Cellion orphani: et Hallioni Ruth. Transactis deinde. 17. annis Elimelech: et duo filij eius mortui sunt.

4040

ii 58

CNeomi autem amare ferens infortunium suum in terram suaz iuda regredi propoluit: sed eius nurus de
feri se ab ea non tolerabant: nunc ipsa sine eis proficisci non poterat. Tandē vna remanēte: ruth ipsa quū
remanere non potuisset. Neomi soerus sociam sibi duxit in iudeam. Quinqz in bethleem ingressē fuisse
Booc elimelech cognatus suscepit eas in domuz suam. Et quum Neomi morte suo nomine suo vocarent.
Illa ait: iustus Abara me vocare. Neomi autem lingua hebreā felicitatem: Abara vero dolorem signifi
cat. procedente deinde tempore booc quum didicisset Ruth vxorem fuisse cognati sui defuncti: et ipse sine
vxore esset: secunduz leges moyſi duxit vxorem. Quo facto post annum peperit ei filium: quem Neomi so
crus sumēs suo filio vocauit eū obeth: eo qd i eius senectute nutrireñ. Inde et ipse obeth genuit Jesse: ex
quo natus est Dauid rex. Et hec que de Ruth ista gesta fuere dicta sufficiant: vt rez ordo non p̄termit
tam. Ad delarandum dei potentiam: quā ei facile est ad dignitatis culmen euehere quoscunqz voluerit.

4041

ii 43

CJeusippus pelasgi regis filius vltimu sicyonioz rex āno. 18. p̄cipat? Samson post p̄ez sicyonijs r̄gnare
cepit: et regnauit ānis. 31. Qui quū sine virili p̄ole obiisse: regnū deficit. **C**Anchona piceni ciuitas

4056

ii 41

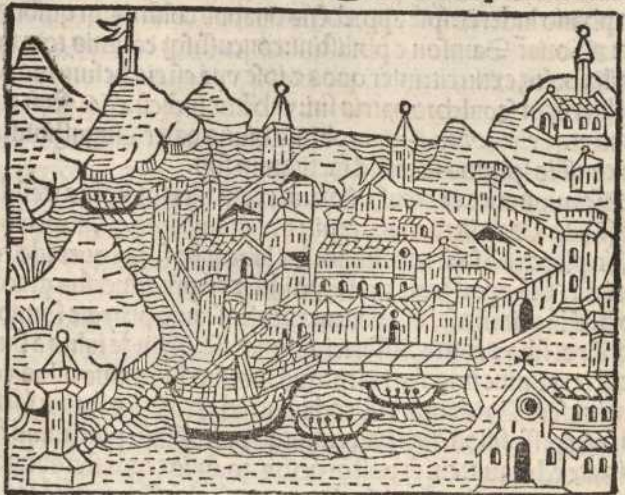
CJudicum israel magistratus.

CJudices israel mortuo samſone finē habu
er: et hi. 12. tātmōdo fuere: quoz conceptuz
fuit corā dño: et p̄a illoz memoria sēp i b̄
dictione fuit. Quoz quidez noīa et tot erāt
figure. Eoz at magistratus: vt s̄ mōstratus
est: tricentos numerat annos.

CRegū libri p̄mi historia hic icipit.

COzi sumus p̄o. filioz israel filius bocci filij
abihue filij p̄binees: filij eleazari: filij aaron
p̄mi sacerdotis: et ipse eodē āno morte
sublatus di num pon. trāsijt ad lineā Iſtha
mar fr̄is eleazari p̄dicti p̄ ānos. 120. in qua
beli pontifex p̄mus fuit: et abiatbar vltimus
quē Salomon rex interfecit: et sacerdociu
ad domum Eleazari iterato redijt.

CAnchona piceni: se marehie anchonita.

4058

ne urbem quidem vetustissimam his temporibus Carino historico teste a dolopibus thessalic populis super adriaticum mare conditam fuisse constat: quam certe ab ipsa littoris curvitate anchonam dixerunt. Eam tamen Plinius a sculis edificatam: vel potius auctam dixit. Hec quippe quum celeberrima existat civitas etiam portum tutissimum ornatissimumque insigni opera Traiano imperatore fabricatum habet: quae gorbi tempore iustiniani primi imperatoris et Sergij pontificis temporibus saraceni venientes de novo illam de novo captam spoliaverunt: totamque incensam desolatamque cum omnibus urbibus et locis usque ad idruntum apulie urbem dimiserunt. verumtamen libertate donata cum civibus bene moratis ac mercatoribus potentissimis florere cepisset mixta in modum cito instaurata fuit. Habet et nunc anchonitana civitas complures viros celeberrimos reconsultos ac theologos: inter quos celeberrimum sacrarum litterarum et aliarum bonarum litterarum studiis ornatum alexandrum ordinis nostri heremitarum preconem celeberrimum.

4058

Heli ex ithamar filijs filij aaron post mortem samson seu samsonis non modo iudex: sed et summus hebreorum sacerdos regit populum domini quadraginta annis. Verumtamen septuaginta interpretes eum viginti tantum annis presuisse dicunt: et viginti annis sine regimine hebreos fuisse faciens unusquisque quod sibi rectum videbatur: ut hinc iudicium ultimo. huic itaque sacerdoti erant duo filij ophni et phinees filij belial: et circa homines iniuriosi: ac nulli impietati parcetes quorum petulantiam quum remissius argueret: et ut dicebat corripere a domino reprobatus est. Quam ob rem domino iudicio factum est ut palestinam castra moverent super israelitas: et multos eorum interfecerunt: et reliquos ut que ad castra persecuti sunt. Formidantes autem hebrei de ultima eorum perditione miserunt ad seniores et sacerdotes: ut arcam dei in castra deferrent: qua presente pugnantibus hostibus prevaleret. Facta quoque congressione victoria palestinis puenit: et omnes tam arca quam reliqua multitudo in manibus hostium deuenit: et amiserunt usque ab triginta milia virorum: inter quos ceciderunt quoque duo filij heli: et arca ab hostibus ablata est. Aunciata autem hec in sylo pontifici maximo statim de sede ruens fractis cervicibus expiravit: dum octo et nonaginta vixisset annos: ut patet primo regum. 4.

Belii
ii 4i

Ea quoque die phinees uxore defuncta est: dum post occasum mariti et arche quam maxime captivitate vivere nequaquam tolerasset.

Hectoris filij per id tempus illius receperunt expulsis inde Antenoribus et Nestoribus posteris: qui troie post excidium remanserant. Verum longo post tempore: quum Rome auctoribus Lucio Sylla et Laio Mario civile bellum ortum esset: et Symbria Romanus civis vir iniquissimus marianarum partium imperator factus eorum exercitum in dardaniam profectus esset. Illum tertio et ultimo delent excidium: coere mans omnes qui ibi reperti fuerant: qui Sylle civitatem integram servare volebant.

4060 **A**edius demophontis filius Quintus dicitur tertiusdecimus atheniensium rex nono belli sacerdotis anno atheniensibus regnare cepit: et regnavit annis. 12.

ii 3

4078 **S**ilvius posthumus enee ex Laivia filius tertius latinorum rex vigesimo belli sacerdotis anno post ascensionem suam regnare cepit: et regnavit annis. 29. Nam Ascanius huius frater natus maior trigesimo tertio regni sui anno in silvium genuit filium: a quo iuliorum clarissima Romanorum familia originem habuit: quod propter antiquorum paucitatem utpote ad regendum imperium ineptum regni experte fecit. Silvius isto hunc de relicto. Hic ideo posthumus dicitur est: quia post humanatum patrem natus est. Silvius autem eo quia latinia cum in silvium peperisset: qui tandem Enea silvio filio superstiti relicto diem obiit. Sunt etiam qui dicant hunc et alium genuisse filium nomine Brutum: a quo brutones ut infra dicemus: et a quo postmodum inadvertenter occisus fuit.

ii 3

4089 **A**phidas Aedij filius quartusdecimus atheniensium rex anno vigesimo primo belli regnare cepit: et regnavit anno uno post quem Thimocotes quintusdecimus annis octo.

ii 20

4081 **T**hineus vigesimo octavo assyriorum rex anno 23. belli regnare cepit: et regnavit annis. 30.

ii 8

Antenor priami consanguineus per id tempus ab Hectoris filijs regno pulsus cum ingenti suorum exercitu additis secum multis paphlagonibus: quum tota peruagatus fuisset asiam minorem tandem in italiam multo labore puenit: et per paludes adriatici maris conscendens apud tymanum fluvium confedit: ibique patavium nobilissimam urbem testibus Solino senecaque ac Virgilio condidit: dicente vir. de ipso antenore: Hic tamen ille Urbem patavi: sedesque locavit in qua quidem urbe regni sui sedes usque ad mortem constituit. Hortuo denique eius tumulo tale disticon inscriptum fuit. Hic iacet antenor: patavine conditor: urbis: proditor ipse fuit hic sequuntur eum

Patavina igitur urbs celeberrima ab Antenoribus

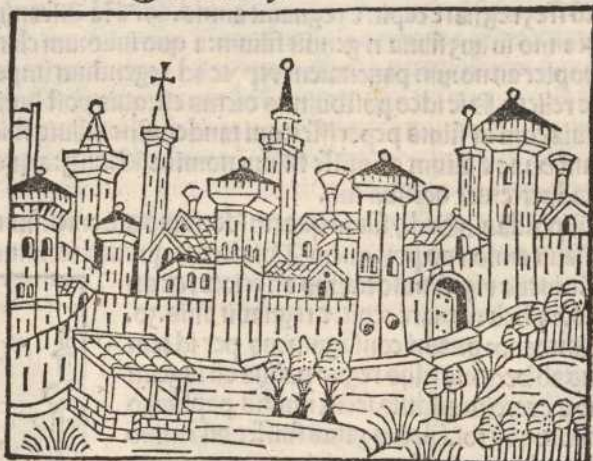

29

nore sic condita civitaz venetie regionis vrbūz excellētissima semp fuit: eo q̄ bonis omnibus semp refer-
tissima fuerit: et quū populosissima olim extitisset: p̄pter sūmaz eius equitates plurimū crevit: vñ et antiqs
temporibus cētū et viginti equitū milita in ea aliquādo censa fuisse Strabo comemorat: Romanoꝝ quoq;
tp̄ibus in ipsa quingentis equestris ordinis viri censi referuntur. Quaz ob rez eoz rē pu. difficilimis t̄p̄ibus
et armis ac pecunia plurimū iuere. Ea. n. et si condicione vetustissima sit habita edificijs tamen nūc extā-
tibus publicis et privatis noua habent. Attila eiz vndoꝝ rex igni ferroq; vastatā imunitā reliquit: quā quū
rauenates postea instaurassent: etiaz post centesimū ipsius instauracionis annū longobardi venientes pe-
nitus incenderūt. Destructisq; longobardis a Carolo magno eiusq; filijs ac nepotibus miruz in modum
aucta fuit: Sed Ecellinus de rumano eius tyrānus oīz crudelissimus: vt suo loco li. i. 4. infra dicemus:
eā civibus alijsq; bonis viduataz reddidit. Quo mortuo in carrar tensū nobilitū manus tādē deueniens
mirabiliter excitata et ornata fuit: et inter cetera triplici muro eā munit: ac tymauro fluuio exornauere. ibi
q; pretoriuz toto orbe celeberrimū inter alia insignia extraxere: quod postmodū igni casu concrematū ve-
neri instaurauere. In ea etiam henricus eius noīs quartus impator et ipse illis temporibus cathedralē
ecclesiā nunc extantē edificauit. Ex hac clarissima ac inclyta vrbe vt de ceteris taceam: quatuor fama ce-
lebres prodire viri Titus Linius historicoꝝ oīz facile princeps: qui Romanoꝝ res gestas lacteo sermo-
ne conscripsit: ita vt Romanoꝝ scriba merito appellari possit: Cuius ossa veneti pretorio instaurato in
spicuo loco ea collocare fecerunt. Secundus paulus iuriscōsultus vir in ea facultate et in philosphia p̄-
cipuus. Tertius albertus cremītaꝝ ordinis nostri theologus celeberrimus: qui pentateucū atq; euāge-
lia oīa accuratissime explanauit. Quartus petrus aponus iūmus tū metbarnaticus tum phisicus: cuius p̄-
clarissima scripta ad cōz hoīz vtilitates edita maximo in precio sunt habita. Fuere et alij cōplurimi excel-
lentes patavini viri: vꝫ Stella: Flaccus: et Volusius: q; romanoꝝ ānales more Ennij carmine scripsit: nec
non et Musatus et Lonatus poete: ac nonnulli iuriscōsulti ornatissimi: alij atq; alij innumerabiles excel-
lentissimi medici: de quibus infra locis suis dicitur. Habet et hec celeberrima ciuitas arcē intra mētia mu-
nitissimā: et coniunctū illi palatium superbi operis munitissimū: atq; inter italos facile primariuz. Et pre-
ter parrochiales ecclesias quasi innumerabiles quatuor mendicantiuz loca magnifici operis: que cūcs pa-
tauini diuersis temporibus edificauere: sed et inter ea insignis beati Antonij basilica excellit. Est et in ea s̄-
tissime iustine templum: et monasteriuz amplissimuz ordinis diui Benedicti dicatum: Ubi et ipsius beate iu-
stine corpus: ac luce euangeliste: Marini: et felicitatis: ac Matie apostoli: necnon et Prosdocimi epi-
scopi corpora: et reliquie habentur. In ipsa quoq; gymnasiū habetur omnium italie celeberrimū: Ubi
sunt edes amplissime studentibus et legentibus dicatē. Habet et hec ciuitas agrum fecundissimū non mi-
nus q̄ vrbī edificia conspiciendum. A mariq; rursūm habet navigationem fluuio Brinta: qui secus eam
fluit: et in extremo adriatici maris mergitur.

¶ Taruisiuz venetie ciuitas

¶ Taruisium ipsius marchie taruisane ciuitas:
et ipsa per hec tempora: vt Sicardo cremonen-
si episcopo placet: a quibusdam troianis funda-
ta fuit. Abluitur autē: imo potius diuiditur silo
fluuio: qui ex ipsius propinquoꝝ montibus
exit: alijs quoq; vberimis aquis i ea quasi sca-
turientibus irrigatur. hec gotthorum tempoꝝ-
suam: quam etiam nunc retinet dignitatem ob-
tinuit. Eo quia Totile pater rex ibidē sedem re-
gni sibi constituit: et in ea Totlam filium viruz
postea prestantissimū genuit: educauitq;: ac
nutriuit. Lamq; postea alboinus primus lon-
gobardorum rex quum italiā ingressus fuisset:
et omnes ciuitates huius regionis per deditio-
nem cepisset: quia ei tardius deditioem face-
re recusasset diruere omnino constituerat nisi
Felix ipsius vrbis episcopus: vt Gregorius scribit: regis scuitiam sua prudentia delinisset. Qui autem ab
hac vrbe vniuersa regio taruisina marchia denominetur. Factum esse credo a maioꝝi nominis absurdita-
te: vt hec appellatio marchie taruisina in ipsa manserit: quum ea in regione sint amplissime ciuitates: Ve-
ronaz atq; patauium: que semper et dignitate: atq; potentatu: necnon et opulētia taruisio anteierint. hec
etiam Ecelini et Alberti eius germani de rumano sicut patauiuꝝ ciuitas tyrānide non caruit: a quibus in-
numeras pertulit calamitates.

lii7

¶ Francorum regni principium hic sumimus.
¶ Francius quidaz ex hectoris filijs: a quo francoꝝ nomen tractū est: his tēporibus: vt Vincentius gallus
historicus scribit: vna cū anthēoze alijsq; troianis a sribus p̄p̄ijs fugatus p̄s tota asia p̄uagata i danubij
ripis tādē puenit. Ibiq; quū aliq̄diu p̄sederet mox auctore anthēoze locū querens a cōi hoīz societate

408z

sciuntũ ad Thanaí fluentia z paludes Aecotidas secessit: vbi cũ marinis fluctibus se circũceptũ videt Sicãbriam condidit vrbẽ vbi z per multa tẽpora sub armis contra finitimos cruentã eius successores exercuere vitã: donec a Valentiniano iuniorẽ Romanorũ imperatore cui aduersus Alanos opem tulerant: sub Francorum vetusto nomine meriti fuerunt libertatis p̄uilegiũ: Tunc quoq; sibi ex ducibus reges constituere ceperunt: vt infra libro nono dicitur.

Galliarum omnium prouinciarũ descriptio.

Francia igitur regio est z ipsa ea est que transalpina gallia nuncupatur: Sed vt z de ipsa pro suscepto ope et aliqd exponamus: Notãdũ ẽ qd duplex ẽ gallia: v3 transalpina z cisalpina: Gallia v̄o trãsalpina inter alpes z mare gallicũ z p̄rupta pyrreni Oceanoq; ac Rbeno fluuio terminatur: z hec in Belgicã z Celticã z Aquaniã galliã subdiuiditur. Cisalpina autem gallia in sex diuiditur partes: de qbus mox dicemus.

Gallia itaq; Belgica p̄ma est que a Belga ciuitate nomen accepit: z hec Treueris nũc dicit: In hac quoq; cõplures ducatus z comitatus cõtinent: v3 Barbantie: Luciburgensis: Flandrẽsis: picardie seu Arabatensis: Barenis: ac multe alie regiões. Belgica autẽ vt Iulius Cesar in cõmẽtarijs testã duplex est: p̄ma. s. z secũda. Belgica p̄ma illa est: cuius Treueris Metropolis est: Secũda autẽ: cuius Renu sedes ẽ: z hec: vt Anselmus in li. de imagine mũdi testatur a Ionis monte surgit z Britannico mari finitur.

Celtica autẽ gallia illa dicitur que ob comas longas comata gallia nuncupat: z hec bipartita ẽ: nã quedã lugdunensis ẽ: quedã v̄o narbonẽsis: Gallia autẽ lugdunẽsis triplex ẽ: p̄ma quãz Lugdunũz p̄stantissima ciuitas caput ẽ: In secũda v̄o Rothomagensis Metropolis Normanie etiã ẽ caput: In tertia deniq; caput est Turo Metropolis ciuitas comitatus Andaganie vbi z beatissimi Martini episcopi sedes fuit.

Gallia v̄ero Narbonensis z ipsa in duas subdiuiditur partes: scilicet in Borham: cuius Narbona Metropolis est: z Burgundiã in qua sunt vrbes iste Metropolitane: Arelates Burgũdie regni caput: Aqs Vienna: Eubudunũ: z Tarantasia: In Celtica ac Gallia due precipue habẽtur ciuitates: Augustudinũ: scilicet quam Iulius Cesar Hedunã nominat: que tante fuit potentie: vt Romanorum auxilio vniuersam pene subiugarit Galliam: Senonensis altera fuit: que Romã obtinuit z incẽdit: Huius vero populi Mediolanũ: aliaq; cisalpine gallie ciuitates condidere z instaurauere: Condiderunt quoq; in Transalpinis gallijs: z has vrbes Barunam: Matronam z Sequanam flumina habent.

Aquitania gallia tertia dicit: eo qd duabus supioribus regiõibus aquis et flumibus abundet: hanc garũna fluuius a celtis diuidit: que z oceanũ mare attingit: in qua sunt iste metropoles: Burdegalensis: Auxitana: p̄cipue earũq; suffraganeæ. Pars itẽ aliarũ m: tropolũ extra terminos eisdem sitarũ: que autẽ Aquitanie attribuũtur est Bituricensis quedam pars z ducatus Aquitanie: in quo quidẽ due z. xx. ciuitates episcopales nũterantur: inter quas sunt Baionia z insuper Gasconia: que patria lingua Auxitane noiantur: ac comitatus armeniaci z pictauiensis: Befusso ac de Begora principatus: ac omnia multa alia in ea cõsistẽ dicunt: hãc ẽt liger flu. pene i orbẽ abit: i haz medio frãcia ẽ puicia a Frãco p̄dco appellata ẽ vbi ẽ Parisi us regni sedes.

Gallie etiam cisalpine diuisio.

Gallia alia quoq; ẽ: q̄ cisalpina d̄r a gallis celticis occupata: z ipsa in sex diuidit regiõibus: Ibi nãq; galli celtici: cũ eos non capet terra q̄ genuerat trecẽta boiũ milia: ad sedes nouas q̄ rẽdas accesserũt z eorum portio in Italia cõsedit: ibiq; masculinis oibus interfectis eoz seminaz dixerũt vxores e qbus liberos sciapietes hitu: ligna z moribus p̄mos ritus imitãtes purissimi effecti sunt galli: ac ẽt vniuersa puincia cisalpina deide appellata ẽ gallia: q̄ quidẽ postea diuersis noibus cognoiata fuit gallia: quarũ prima.

Cenomancensis gallia est: que vt Ventius alexandrinus historicus refert continet Brixiam Cremonaz z Mantuam: Veronam: Vicentiam z Patauium.

Senonẽsis gallia secunda fuit: q̄ eodẽ teste continebat Senã seu Senas Senogalliã z Senogallias: hij Senogallensium nomen postea acceperũt: De quibus meminit L. iulius q̄ contra Romanos multa gesser certamina: qui z ducentos post annos ex aduentu Breni valde roborati fuerunt.

Boioz gallia tertia dicitur: a Boijs gallis e francia orientali egressis: Et vt aiunt hij Boioz condiderũt vrbem inter padum z Trebiam: vt L. iulius commemorat: cuius nullum extat vestigium.

Lygurum Gallia quarta appellatur: que continet Thaurinum Segudiam: Eporediam: z Augustam: atq; alias pedemontium ciuitates: et Sabaudie montes.

Insubrum gallia quinta cognominatur: vbi sunt Uercelle: Auaria: Comum: Bergomum: Lauda: Papia et Mediolanum: que insubris dicitur.

Genuã galliã sextã cẽ dicũt q̄ genuã p̄iet et Berdonã: alexãdriã: Ast: Saonã: nauulũ et albigã: õ qbus õibus L. iul. li. 2. 4. cõmẽmorat.

Anglorum regni principium.

4083 **B**rutus Syluij posthumi latinoz regis filius: ex nepote L. auinie matris sue susceptus: quã nascẽdo occiderat: tẽpestare hac cũ inaduerterẽ patrẽ venãdo occidisset timore conceptus ex Italia pulsus fuga sibi salutẽ p̄parã in Leogreciã grece abiit: et respõsus ibi accepit sibi deberi externi occidini regni insulã: ibi Brandasij regis filiam duxit vxorẽ: qua suscepta inde p̄festi delapsus: cũ ea: alijsq; i Troiã v̄ẽt multosq; exinde a huius iugo eripiẽs ad Tyrrenũ mare itez p̄uẽt: eoz loci Corineum ducem cum quattuor stirpibus Troianoz exulũ inuenit: quẽ in sociũ auxiliãrẽ euocans v̄ra Hopheriũ Aquitanoz regẽ et Turnũ ipsius Bruti nepotem ac Suardũ cõsulẽ in pugnã processit: Quibus superatis et interfectis statĩ ide est.

fugit et ad mare britannicū quod sinū armoricū dicitur peruenit ex in albionam insulam: quam incolēbāt gigantes superatā ab ipso Britannia appellauit. Et hec Britannia maior: quam nunc Angliam dicimus. Et hoc ad minoris Britanie differentia gallias contingentis: que ad tēpus Brutī ipsius fuerat illo fugiētia: que Cornueo postea in partē cedens: ab ipso Cornubie nomen accepit. Brutus itaq; cū in Britanniam seu Angliam mansionem sibi delegisset: cuestigio Ramestis fluij ripas Trimoantem condidit urbē munitissimam: et quidem omnibus copijs feracissimā ad veteris Troie memoriam recensendam: Ad enī quadragesimo anno ab excidio Troie factitatum fuisse tradunt: Brutū autem hunc tres genuisse filios fuerunt: scilicet Locrinum: Albancū et Lambrem: qui primo insulam inter sese diuidētes Locrino natu maiori media insule pars obuēnit: que ab ipso Locria postea fuit cogniata: In ea adhuc iamdiu ciuitas extare dicitur: urbs mercatoribus et negociatoribus maxime celeberrima: In qua adhuc Anglie reges p̄ncipi et p̄s q; ac Senatus populi cum mercatoribus conuenire vt plurimum tradunt: Albancō vero secūdo eius filio quarta insule pars obuēnit que ab eodem Albania fuit dicta: et hec Scotia nunc nuncupatur. Cābri vero tertio filio Lambriam que nunc Tylle dicitur.

C Anglie insule descriptio.

C Britania itaq; insula a Bruto isto sic noiata p̄us (vt dictum ē) Albiona a quibusdam albis montibus: quā ad eā nauigantibus prius apparent: dicta fuit. Deinde a quodam Anglo potentissimo rege Anglia vsq; i hodiernū diem appellata est: Hec enim triangularis est inter septentrionem et occidentē sita: que ab omni continente habetur diuisa: Nam a Germania que sub septentrione est: incipit et iuxta galliā et Hispaniāq; versus occidentē protenditur. Et propterea dixit Solinus: Sinus erat orbis ora gallici littoꝝis: nisi Britania insula nomen p̄ne orbis alterius mereretur: Unde ait Virgilius: Et penitus toto diuisos orbe britanos: Hec enim secundū eundē Solinū porrigitur in longum octingentis et amplius passuū milibus: metūturq; vsq; ad Calydonicū angulum ad quē appulsum Olyxem ara et grecis litteris inscriptū: votum manifestant: In ea tēpore solstitij est iū: hoc est cū sol intrat cancrū fiunt dies longiores: Et hoc tanto magis quanto ad septentrionē ipsa magis porrigitur: Nam teste Plinio libro. 2. Dies longissimus in italia cōtinet horas quindecim: in Britania vero decē et septem: et nox nostra breuissima nouē resultat horarū et illorū septē: Nam in Insulā diuū Cesarej bis transisse dicitur: in qua nulla re magnifice gesta cuestigio reuenit: Huius enim insule pars maxia plena est et frugifera: Abundat pecore: auro: argento: ferroq;. Efferuntur quoq; ex ea pelles et mancipia: necnō et canes ad venādum aprissimi: Hanc Gregorius beatissime pontifex huius nois primus eo missis Aug. Aduleto et Joanne monachis cū alijs vite probatissime uiris primū ad Christi fidē conuertit: vnde et in ea postmodū multi reges clarere miraculis: de quibus locis suis infra dicemus: Et cū multi eorū diuini honoris et sancte Romāe ecclesie amātissimi fuissent: statuerunt in tota ferme insula: vt vnaqueq; domus certū quidpiā collatiōe singulis annis ecclesie Romane penderet: habet anglia p̄ter hyberniā insulā annexam: et alias quasdam paruas orchades appellatas: que ad viginti tres referunt: quar. 20. deserte sunt: et tres sunt habitabiles: Habet et Tylle. i. Cābria insulā inter septentrionalem plagam et occidentalem: que vltima fuerat ex cognitis a Romanis.

C Hibernia igitur et ipsa magna insula ad Hispaniam: occidentemq; solem sita est: qua medium Anglie latus vergit: dimidio minor est: vt existimatur q̄ anglia: Sed pari spacio transmisit triginta mille passuū huius autem: incole longe magis siluestres fuerunt q̄ Britanni: qui hactenus carne hominum vescēbatur. Sanducones quippe magni erant: in Hibernia sunt plures Metropolitane ciuitates q̄ in anglia: ibi quippe Agates et Fris lapides preciosi nascuntur: Hanc quoq; Celestinus papa primus per patricij beati Martini episcopi ex sorore nepotem: quez episcopū ibi postea creauit: ad Christi fidē conuertit: Ex Britannia et Hibernia uiri quasi innumerabiles emerere: quorū ingenia tū in diuinis: tū in humanis p̄pe diuina habita sunt. Venit et inter ceteros sydus illud mirificum beate Brigide prophetisse: q̄ multa christiane religioni contulit beneficia: vt loco suo infra tractabit: hibernorū et anglorū historias venerabilis Beda optime descripsit: quas qui legere voluerit: noscat vbi potissimum legere possit.

C Sicyoniorum regum epilogus.

C Teusippo vltimo Sicyoniorum rege nono et vigesimo principatus Helii sacerdotis anno sine liberis mortuo regnum ipsum consumptum est: quod per annos. 939. sub regibus. 26. teste diuo patre Augusti. is. li. 4087 de ciui. dei capi. 20. traditur fuisse porrectum: Quorū primus fuit.

iii2

Agialcus	1 añ. 50	Eratus	10 añ. 46	Sicyon	19 añ. 45
Europa	2 añ. 45	Plēmeus	11 añ. 48	Polybus	20 añ. 40
Stelchin	3 añ. 20	Orthopolis	12 añ. 43	Inachus	21 añ. 42
Apis	4 añ. 25	Haratus	13 añ. 30	Phestus	22 añ. 8
Thalesion	5 añ. 52	Echireus	14 añ. 55	Adrastus	23 añ. 4
Egidius	6 añ. 34	Harathus	15 añ. 20	Polyphides	24 añ. 31
Thurinachus	7 añ. 45	Chorax	16 añ. 30	Pelasgus	25 añ. 20
Leucippus	8 añ. 53	Epopeos	17 añ. 35	Teusippus	26 añ. 31
Delappus	9 añ. 41	Laomedon	18 añ. 40		

Et sic omnes hi vigintisex sicyoniorum reges cum nongentos trigintanouem reguissent annos defecerunt.

4088 **C** Helantus sextus decimus Atheniensium rex anno .30. principatus Heli sacerdotis hebreorum athenien- sibus regnare cepit: et regnavit annis triginta septem. iiii

4097 **C** Archa testamenti domini anno principatus Heli quadragesimo a philistinis capta fuit: ut patet primo re- gum. 5. et 6. pro cuius captivitate: sicut dudum prediximus (Heli mortuus est) Tenentes igitur Palestini captivam archam in Azotus eorum civitatem portaverunt eam: et apud Bagon deum suum collocaverunt. Sed et Bagon idolum confestim coram archa decidit. Videntes autem palestini graviter de eius casu do- luerunt: et in angustia et confusione gravissima constituti sunt: Pauloque post Azotorum civitates et univer- sam provinciam deus gravi peste dissenterie percussit: qua crudeli passione multi moriebantur: Deinde multitudo murium consurgens universam provinciam devastavit: Dumque his malis Azoti gravarentur: in- tellexerunt eam sibi cladem provenire propter archam domini. Mittentes autem azoti archam in Alca- lonem similes passiones Alcalonitis archa deiecit: Dumque per septem annos archa apud palestinos cum innumerabilibus damnis permansisset: desperati his malis archam ad suos remittere statuerunt: cum eius propriam vendicarent eam: Et plaustrum facientes novum duas vaccas fetas eidem iunxerunt: et earum fetus tuus domi recluserunt que recto itinere venerunt in terra Iuda ad vicum Bethsamis: ibique ab accolis levi- tis deposita archa cum multis thesauris imolauerunt vaccas cum plastro. Venientesque universi iudei re- posuerunt eam in Cariatharim Civitate et collocaverunt in domum aminadab lenite viri iustissimi: et eius curam gessit per viginti annos: postea Samuel propheta transtulit eam in Belphat: Unde in Galgala per eundem Samuelem et Saulem Regem: postmodum a David in domum Naboth: Unde in syon: Ultimoque a Salomone in templum fuit transportata: Denique in templo domini: a Caldeis Hieremias propheta abscidit eam: Fere postea Romam fuisse productam: Hanc itaque archam Moyses in deserto ex lignis natura fortissi- mis fieri fecit. Cuius constructio erat quinque cubitorum longitudinis: et trium latitudinis: et intrinsecus atque extrinsecus auro tegebatur: ac eius tegimen compaginatum erat cardinibus aureis. Et super tegimen eius erant duo Cherubin. In hac ergo archa Moyses duas tabulas legis domini recondidit: et virgam: atque Anna quod de celo pluerat dominus.

4098 **S** Samuel sanctissimus propheta domini hebreorum sacerdos et iudex post Heli sacerdotem dei populum rexit annis quadraginta: hic belchame leuitis et Anne uxoris eius filius fuit: qui a pue- ricia usque in senium digne domino deo ministravit: Cuius vita et preclara gesta Iesus filius Sy- rac in Ecclesiastico libro his verbis breuiter perstrinxit: dicens: Samuel dilectus domini pro- pheta fuit: qui imperium renouavit et binos de gente sua iunxit reges: Quique et per multos an- nos secundum preceptum domini populum suum iudicasset: ab omni munere semper manus suam ex- cussit: Cuius opera cum dominus videret spiritu prophete replevit illum: Cumque in expugnatione circumstan- tium hostium invocasset omnipotens deus: eius voces audivit: et terrarum principes contrivit: ac philistinorum duces subvertit: Sauli quoque regi cum esset propheta domini finem vite sue notum fecit: Illique preterea predi- xit quod dominus propter eius impietatem hereditatem suam foret consumpturus: Et cum non mediocriter eru- ditus esset scripsit: ut Isidorus sexto Eth. libro memorat Iudicum et Ruth libros: ac primum Regum edidit. Qui tandem cum iudicasset israel annis quadraginta: secundo ante obitum Saulis anno diem suum obiit: quem singuli ex populo Israel tanquam proprium fletu parentem: Eius autem corpus in Ramatha sepul- tum fuit: ut patet primo Regum capitulo vigesimo quinto: Cuius sanctissima ossa: ut dicit Hieronymus scri- bit: Archadius angustus postmodum de India in Thraciam transtulit: Festus autem eius tredecimo Ca- lendas septembris celebratur. Samuel
lioi

4100 **C** Saul primus Iudeorum Rex Cis de tribu Benjamin filius duodecimo sacerdotum Samuelis anno a domino in Regem electus regnavit cum ipso samuele annis vigintisex: hic a principio vir bonus: deoque dilectus fuit: Qui Imperio suscepto duobus primis annis adeo populum sibi creditum optime rexit: ut me- rito omnia ei beneplacita auxilia a domino contra adversarios subministrarentur. At post duos annos magnanimitatis: que regibus pro dignitatis cumulo maxime convenit: expers factus dei mandata et pre- cepta contemnens: ex rege tyrannus et subditorum suorum oppressor evasit: Nam in principio regni sui ex- ercitu congregato: Jordaneque traiecto Naas Amonitarum Regem superavit et interfecit: Undeque contra eisdem Amonitas: Palestinos: Moabitique ac Idumeos vadens: omnes iure belli sibi subie- cit: Verum cum Agag pinguisimum amalechitarum regem ex mandato domini interficere recusasset: per internuncium samuelem prophetam a domino reprobatus est. Unde et propter hoc et Achielech sa- cerdotis mortem: et eius generationis extinctionem eius regale fastigium in posteros ipsius non transtulit. Quobrem regnum eius umbram regni mansuri in eternitate fuisse dictum est: Tandem post multas David regi et genero suo persecutiones illatas: cum contra palestinos in monte Belboe syrie provincie pugnaret ab eis deus sulus et superatus: suis omnibus pene prostratis ac interfectis: primum Jonatha et Aminadab: atque Bel- chisue filius: et ipse postremo graviter vulneratus in evaginatum gladium irruens mortuus est. Hoc videtur eius 1089

armiger et ipse semetipsum interfecit: Audientes autem hebrei qui in castris civitatibus habitabant: quod Saul cecidisset et eius filij ac omnes qui cum eisdem erant: relictis proprijs civitatibus fugerunt: et maxima plaga in israel. Eo itaque mortuo viri civitatis Jabes venerunt et tulerunt corpora Saul et filiorum eius: et sepelierunt in nemore in optimo loco provincie: ut patet primo regum capitulo .31. Huius autem vita et gesta habentur primo regum li. a. nono capitulo: et deinceps usque in calcem.

Lacedemoniorum regni principium.

Leuristheus quidam nomine patria grecus primus lacedemoniorum rex anno a nativitate Abrae octavo supra nonagesimum: lacedemonijs primus regnare cepit: et regnavit annis. 42.

Lacedemonia autem Liconie civitas fuit a Lacedemone Iouis filio condita a qua ipsa grecie regio nomen accepit: que alio nomine Sparta dicitur: Et indifferenter altera pro altera ab auditoribus usurpatur: Sed quoniam ob causam Sparta dicta fuerit: Iustinus in tertio Epitome suorum libro exponit.

Corinthiorum regni exordium.

Atletes quidam grecus luctator victoriosissimus hisdem temporibus apud Corinthos cum se plurimum posse in eadem urbe videret: et populum quo vellet aut vi aut persuasione perduceret: per munificentias corinthiorum imperium sibi assumpsit: et regnavit Eusebio teste annis trigintaquatuor.

Derocyllus vigesimus nonus assyriorum rex anno principatus Samuelis tertio decimo assyrijs regnare cepit: et regnavit annis quadraginta.

1088

Eneas sylvius Sylvij posthumi filius quartus latinorum rex hoc eodem anno latinis regnare cepit et regnavit annis .31. Aug. tamen lib. 18. de civi. dei cap. 19. ponit fratrem posthumi Latinum et quintum quod nunc hic quarto loco ponitur: De isto autem Virgilius meminit dicens: Et qui te nomine reddet Sylvius eneas pariter pietate vel armis Egregius: Hic latino Sylvio post se herede relicto expiravit.

411

Achimelech summus hebreorum sacerdos et pontifex his temporibus postquam aliquot annos sedisset: a Saule rege cum universa domo obructus est: Hic namque Achimelech pontifex Achioth filius fuit: quod fuit Phinees filius filij Ieli. Ad eum itaque David fugiens saule in civitate Nobe accesserat: a quo benignissime exceptus non solum sumptus ei necessarios prebuit: sed et Halie lanceam quam ipse a deo roverat: obtulit. Quo audito rex saul vocans sacerdotem interrogavit an ei sumptus et arma prebuisse: Cui sacerdos qui sciam fuerat non negavit: sed cum fiducia se illa ei prebuisse dixit: Cuius quidem excusationem cum rex non susciperet: iussit armatis circumstantibus: ut eum cum omni sua cognatione pimerent: quod cum illi non presumerent contingere sacerdotem: sed dei iudicium formidaret: Rex iratus impavit eundem Syro nomine Doech ut in eum irrueret: quod sumens consimilem sibi sacerdotem et omnes eius progeniem occidit quod erat omnes. 405. quo secundo est civitatem sacerdotum evertit et omnes in ea occidit: non mulierem: non infantem: non denique ulli peperit etati: verum unus filius achimelech nomine Abiatar tantummodo liberatus fuit.

1087

Belus qui et Petros a Servio appellatur phenicis regis phenicium filius hisdem temporibus rex constitutus adeo bello et armis insignis fuit: ut Tyrus littus phenicium piratica infestates suda subigeret: quod Virgilius in persona Bidonis eius filie tetigit dicens: genitor tam scelus opima Castabat cyprum: et vinctor ditide tenebat: Hic unum tantum filium nomine pigmalconem et duas filias. s. didonem atque Annam post se reliquit.

412

Philistenes huius Beli frater et ipse per hoc tempus fuit: qui cum esset herculis sacerdos: videretque phenice pietate mortuo Belu fratrem predictum natu maiorem apud phenices regnare relicto siceo filio sacerdotis et copiarum parte sumpta naues conscendit: et post multos casus cum herculis columnas superasset: ibidem in litore oceani sedes assumpsit perpetuas: condensque ibi civitatem Bades vocavit: ubi et templum herculi constituit et sacra omnia ritu tyriorum in eo innovavit: Hic siceum filium unicum Bidonis postea maritum sacerdotij in Tyrio heredem reliquit.

Viri disciplinis excellentes.

Homerus poetarum omnium grecorum clarissimus cui Alexignes nomen proprium fuit: hisdem temporibus: Eusebio et Isidoro testibus floruit: hic ideo homerus dictus fuit: quia cecus erat: Nam Cumei et Jones oculis captos homeros appellare consueverunt: quod homeris. i. itineris ducibus egeant: Ipse enim pro Quintilian sententia vir per omnia eruditus fuit: quique et eloquentie partibus ortum et exemplum prebuit hunc certe magnis in rebus sublimitate: in parvis vero nemo proprietate superavit. Idem: ut Quintilian ait: letus ac pressus: incudus ac gravis: tum copia: tum brevitate admirabilis: nec poetica modo: sed et oratoria virtute eminentissimus fuit: quicquid dicere voluit verius et lucidius omnibus explicavit: hic itaque post pagratum orbem cum extrema paupertate tandem archadam littus habitavit: et ibidem inter aspera scopulorum et montana nemorum sic cecus existens ingentia illa atque admiranda volumina melle perlita Iliados et odysee dictavit Nam Troie seu Iliadis captivitate iuxta numerum grecarum litterarum. 24. lib. heroicis versus descripsit. Edisseam vero eodem genere metri edidit: que vlyxis errores descripsit. Quidam vero Hyomachias et Margitem libros illi ascribunt: vixit autem annos centum et octo semper ut plurimum cecus: De cuius quidem tempore primo de quo genere: cum tam varie sint sententie: ut incertum sit quid potissimum certum queat satius tacendum duximus: quam dubia explicare.

Hesiodus poeta similiter grecus ex Eolia natus: pro hoc ipsum tempus (Helio in epigramate teste) clarus fuit: quod ex pauperibus principibus natus: cum prius oves in monte pnaaso depasceret: a musis reptus mox ab eis poeta condonatus et constitutus est: quod Virgilius in Bucolicis tetigit: hic primus agriculturam metricis scripsit: ut testatur

Plinius. i. 4. naturalis histo. Scripsit etiam ex his que habentur Tegonia z Aspida.

Atheniensium regni finis.

417

Codrus Delanti regis filius vltimus atheniensiu rex septimo z vigesimo principatus Samuelis sacerdotis anno post patre Atheniensibus regnare cepit: z regnavit annis vigintiuno: post cuius morte arbeniensium reges defecere: hic Iesu Christi domini nostri figuram gessit: qui peloponensibus hostibus sic diuus refert Augustinus. is. libro de ciuitate dei capitu. 19. non regali sed despecto habitu: quo ignotus cet interficiendum se obijcit: vt morte sua patriam ab hostibus liberaret. Sciebat quippe peloponenses responsuz accepisse: q[ui] si Atheniensiu non occiderent regem: tu sibi athenienses cessuros: Codrus itaqz hoc cognito vltimo regni sui anno sarmentoz sarcinam per hostes portans sibiqz per iurgiu necem pro uocare volens ex militibus quendam percussit: At ille ira parcitus mox Codru gladio peremit: Quo cognito peloponenses bellum euestigio solvunt: z athenienses liberantur. Valuit hic certe sic mori vt sui vincerent q[ui] suis superatis gloriosus viuere: Codro itaqz defuncto Atheniensiu respublica tamdiu per magistratus postea est administrata: quousqz Solon insignis legulatoz in ducem fuit electus. Reges vero athenienses: qui a centesimo hebreozum seruitutis anno vsqz in presens Athenis regnauerunt: sunt isti.

1086

Atheniensium regum epilogus.

Cerops	1 a[n]. 50	Cecrops	1 a[n]. 40.	Democles	13 a[n]. 12
Erancus	2 a[n]. 9	Pandion	8 a[n]. 25	Alphidas	14 a[n]. 1
Ampbitrion	3 a[n]. 10	Egeus	9 a[n]. 48	Thimoctes	15 a[n]. 3
Erichonius	4 a[n]. 50	Theseus	10 a[n]. 30	Delantus	16 a[n]. 37
Pandion	5 a[n]. 40	Ancstheus	11 a[n]. 23	Codrus	17 a[n]. 21
Erieteus	6 a[n]. 50	Demophon	12 a[n]. 33		

niensibus regnauere fuerunt. 487. anni.

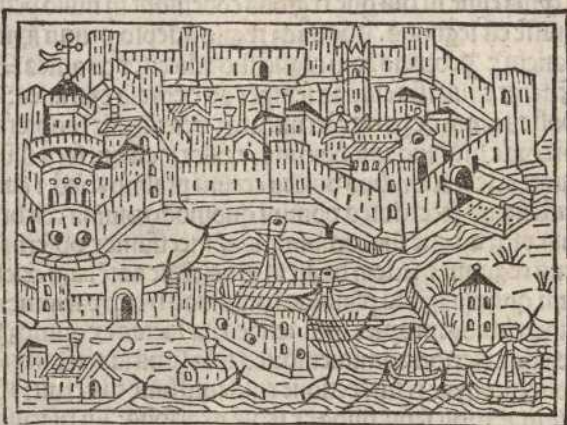
418

Latinus sylvius Enee Syluii filius: quintus latinorum rex: vltimo Samuelis principatus anno Latinis regnare cepit: z regnavit annis. 50. Ab isto aut pmu colonie deducte fuerut: eoz. s. q. p[ri]sci latini nucupati sunt: Cuiqz anis pdictis regnasset: genuissetqz Alba Syluiu: que liquit superstitem diem obiit.

1706

Pisaram Ciuitas Etrurie.

Pisaram Etrurie insignis ciuitas: his temporibus (vt Strabo refert) a Grecis ex Pisa archa die ciuitate venientibus initium sumpsit: Nam Seruius sic inquit: Quidam ex ea z Elide ciuitatibus venerunt: z Pisas in Italia condiderunt quas sic ex pristina ciuitate vocauer: Quod Virgilius tunc tetigit: cum ait: Hos parere iubet Alpbec ab origine pise Urbs etrusca solo: z Solinus inquit: Quis ignorata pelope pisas: hec igitur ciuitas: quauis infelix nunc sit habita: vtpore que florentino populo grauissimis subiaceat pssuris: olim tamen potentissima fuit: nullo tamen potentatu Romanorum temporibus eam floruisse inuenimus: Sed post q[ui] populonia z Luna maritime ciuitates delete fuerunt ea qua postea huius potentiam: etiam Caroli temporibus assumer cepit: qbus t[em]p[or]ibus z deiceps milros pstatissimos huius maritimo bello viros: quoz v[ir]tute z pstatia mix i modu aucta fuit: quo factu e: vt iter etruscas vrbes z belli glia diuitijs atqz potetia pncipatu obrine pmeruerit: z multas ifulas atqz ipaz qm hierusalé suo dno subegerit: Sz phdolor sua dsidia atqz discordia a. 76. anis citra qbus fame z bello a florentio populo domita z subiugata fuit: ifreques populo opibusqz ignobilis z obscura p[er]itus e reddita: ea tu et nuc supbissimis edificijs z potibus sup Arnú flu. poit exornata plurimu e bz iter cetera hec vrbs replu diue v[ir]gini dicatu z clausu toto orbe celeberrimu qd capus scus nucupaf: atqz turri capanaria miro ordie pfecta q oia vide z mirari incredibile vi. gennit hec vrbs iter cetera raync. z bartolomeu theologos z iuris potificij doctissimos ordis pdicatoz: atqz Egucioné gramaticu z alios multos.

Turo Galliarum Biturungie provincie Metropolis ciuitas: hac ipsa tempestate (vt Carino historico placet) a Bruto Britannorum rege iam dicto condita est: quam a Turno eius nepote ibidem a Hualfredo Aquitanorum duce in prelio interfecto Turonem nominauit: Ea siquidem celebris nunc Ciuitas e: Ligeri enim fluvio abluitur: qui Bituringes ab heduis diuidit: z ab Oceano sursum navigationez habet: a qua non parnam commoditatem ciuitas ipsa percipit: hec quippe cum archiepiscopalis sedes existat: vndecim suffraganeos continet: qui z pro maiori parte in Celtica sunt: z ex maiori parte in Britannie citerioris ducatu nomen retinens: in Francorum Regno sita est: hanc z Andagauensem vrbem scus ludouicus fraco[rum] rex ducatu britanie dtraxit: i cuius m[er]itu oes alie britanie ciuitates remaserut vt ate: sicut Gratianus in canoe testat. 3. q. 6. capitulo: hoc qppe: 3pa cu multaru reru opulentissima sit

Turo Galliarum Biturungie provincie Metropolis ciuitas: hac ipsa tempestate (vt Carino historico placet) a Bruto Britannorum rege iam dicto condita est: quam a Turno eius nepote ibidem a Hualfredo Aquitanorum duce in prelio interfecto Turonem nominauit: Ea siquidem celebris nunc Ciuitas e: Ligeri enim fluvio abluitur: qui Bituringes ab heduis diuidit: z ab Oceano sursum navigationez habet: a qua non parnam commoditatem ciuitas ipsa percipit: hec quippe cum archiepiscopalis sedes existat: vndecim suffraganeos continet: qui z pro maiori parte in Celtica sunt: z ex maiori parte in Britannie citerioris ducatu nomen retinens: in Francorum Regno sita est: hanc z Andagauensem vrbem scus ludouicus fraco[rum] rex ducatu britanie dtraxit: i cuius m[er]itu oes alie britanie ciuitates remaserut vt ate: sicut Gratianus in canoe testat. 3. q. 6. capitulo: hoc qppe: 3pa cu multaru reru opulentissima sit

2001

2001

habita etiam non ignobiles continet edes. Habuit hec ipsa ciuitas plurimos celebres viros omni virtute: et sanctitate insignitos: inter quos diuus Martinus eiusdem episcopus scissimus fuit: qui tate sanctitatis extitit pontifex: vt trium mortuorum meruerit esse suscitator. Atq; alium nomine perpetuum habuit episcopum admirande sanctitatis virum.

Fratriis Jacobiphilippi Bergomensis ordinis fratrum Eremitarum diui Augustini in omnimoda historia nouissime congesta Chronicarum supplementum appellata liber quartus feliciter incipit.

Las seculi quarta per annos quadringētos octoagintaquinque (vt Isidorus ponit duratura: quā etiā in suscepto opere librum quartū fecimus: Cuius quidem tempora prophetarum tempora nuncupata sunt: Vbi et Regum liber secundus incipit.

Quid prophetarū omnium princeps Isai dicitur tribu Iuda filius primus hebreorum rex anno a natiuitate Abrae nonagesimo quadragesimo primo hebreis regnare cepit: et regnauit oibus computatis in hierusalem et in Ebron annis. 40. primo namq; in Ebron tantum super Iudam septem annis regnauit cuius super aliam multitudinem filius Saul regnaret. Abortuo deinde Hishobeth filio Saul Dauid regnauit super omnē israel trigintatribus annis: vir quidem ab infantia pulcherrimus: rufusq; ac decora facie: ingenti fortitudine: sed animo maior: quā cum leonibus et vrsis (vt sancte tra-

1075

414

dunt littere) quasi cum agnis ludere non timuit: atq; eos aliquando apprehēdens manu suffocauit: in super et optimus vir et omni virtute plenus fuit: quas esse oportet in regibus: fortisq; qualis non fuit alius. Et preter philistheum giganteum virū fortissimū quem ante regni susceptionem funda interemerat: etiā in certaminibus (suscepto imperio) que pro subiectis suscipiebat primus ad pericula semper propabat: cuius exemplo laborare et pugnare omnes incitabat potius operando quā impando. Fuit preterea ad intelligēdū futura et disponēdū presentia nimis idoneus: mansuetus quoq; ac benignissimus: iustus itē ac nimis perhumanus: et quā maxime in his que regibus cōueniunt in nullo penitus nisi in vxore Urie plenitudine potestatis deliquisse eū legimus. Ipse itaq; regno adeptus primū hierosolymā obsidens tandē cepit: et expulsis inde cananeis et Iebuseis eam regno suo adiecit: et cū antea Solima vocaretur: eam hierosolymā ipse appellauit. Fuerat enim ipsa ciuitas semper ab hebreis extranea: Adceptaq; hierosolyma palestinos oēs: vniuersosq; hostes omni ex parte cōtriuuit atq; deleuit. Et propterea (vt Iesus filius Syrach refert) gratias agens de oī corde suo laudauit dominū: et dilexit eū qui fecit illū: propter quod et cantores stare fecit cōtra altare: in quoz celebrationibus dulces cecinit psalmos: sed et cum in canticis ac politicis institutionibus optime eēt instructus sacerdotes domini quomodo diuina celebrarent obsequia: omnes edocuit decorem: quē quidē ritum vsq; ad vite sue consumationē incessanter obseruari fecit. Quāobrem et dominus vt exaltaret cornu eius regnum et sedem dedit in israel: hic autē cum celestis cytharista eēt: dulcedine carminis delectatus eēt tum quinquaginta psalmos mellifluos lyrico carmine conscripsit: Quos diuus Hieronymus in quinq; distinxit libros: propter distinctiones ibi factas ex quinq; fiat fiat: vbi et prophetiā suā preter aliorū mortes sine vilo exteriori adminiculo: sed solo spūs sancti instinctu de eterna genitura: deq; christi incarnatione: passione quoq; ac resurrectione euidentissime differuit. Edidit preterea librum secundū Regum: Venit autē hic in Ebron septē filios ex septē vxoribus: In hierusalē vero quattuor ex Bersabea: de quoz numero salomon vnus fuit: Sed et alios nouem (exceptis concubinarū filijs) genuit. Hic deniq; regno in pace adeptus contra legē Moysi qua precepit nō dinuerādū eē populū: precepit Joab principi militie sue vt dinueraret vniuersū populū et cētū hito iuēt mille milia et cētū milia viroz educētū gladiū: et dō tribu Iuda solū. 400. et 10. milia bellatoz. displicuit at̄ deo quod populū recēfisset: et percussit israel pestilētie plaga: ex q̄ ad. 10. milia dō oī israel cecidisse plaga referūt. Tandē cū ad edificationē tēpli dñi oēs pparassent ipesā: ac Salomō eius filio ipsius tēpli descriptionē dedisset: q̄ rex ab eo cōstitutus fuerat. 40. calē. Janu. cū pdictū tps regnassent plenus diez bonozq; opez obdormiuit in dño: cū vixisset. 70. ānis: sepeluitq; eū Salomon filius eius in hierusalē decēter cū inuerabilibus diuitiis q̄s ipse reliq̄rat: ex quibus postmodū: vt infra diceat: hircanus pōtifer Antiocho regi Bemetri filio: vt ab obsidiōe hierusalē recederet tria milia talēta dedit. Dauid at̄ scissimi regis et pphē gesta p̄ma et nouissima scripta sunt in lib. paralip. p̄mo et regū 6o: ac. 7. Josephi at̄iq; tamq; p̄is h̄z adolefētulus pōtifer successus quoaduixit dauid rex maxio i p̄cio ap̄d eū fuit: h̄z eo defuncto a salomone ab offō amotus Sadoch eius loco successus ē: vt hēc. 3. Re. 2. ip̄e. n. nolebat Salomonē regnarē post patrem: sed Adonaā eius fr̄em.

C Athā h̄z Had ac aspha pelarissimi pphē: his tribus floruit: et Dauid regnū isigne reddidere: quoz p̄mus erat ex fr̄e dauid nepos: quē Isai adoptauerat sibi i filium.

1068

415

C Sedō codri oli at̄be. regis filius. 7. dauid regni āno: p̄re i pelopo. bello uerfecto ap̄d at̄be. n̄ ipsi h̄z magfatus suscepti insignia i q̄ vsq; ad mōtē p. 20. p̄fuit aū. hic in nullas p̄ fr̄es suos ap̄d asā mio. pdidit v̄bes vt. j. diceat. 414

1062

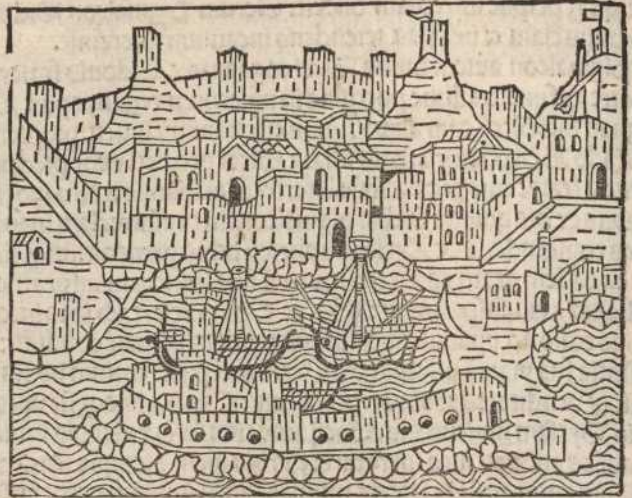
C Lupalles Bercylli regis assyrio. filius. 30. rex. h̄z regni dauid āno assyrijs regnarē cepit et regnauit ānis. 38.

- 4142 **C** Agis Euristei Lacedemonioꝝ regis primogenitus secundus rex decimo octavo regni David anno regnare cepit: et regnavit anno vno: post quem eius frater nomine Arcestratus tertius annis triginta nqꝫ qui cum Arbeniensibus cruentissima gessit bella. 105
- 415 **C** Agastus secundus arbeniensium princeps Hedone mortuo anno regni David vigesimo septimo magi stratum suscipiens presuit annis triginta sex. 1048
- 4152 **C** Siceus philisthenis sacerdotis Herculis filius: et Bidonis regine maritus: que Servius Sicarbaz nominat: his temporibus a pigmaleone eius cognato ob avariciam incautus interimit: Na philistene eius patre (vt supra dictum est) a Tyrio recedente huic sacerdoti reliquit: qui ultra quas pater reliquerat multas sibi aliunde etiam acquisiuit diuitias: quibus copiosus factus Bidonem Beli regis filiaz accepit uxore: quas scipne susceptam dilexit: Verum Pigmaleon Bidonis frater et rex auri avidus desideratis eius diuitijs clam ei insidias tendens incautum interemit.
- C** Pigmaleon autem huius Sicei cognatus et Bidonis frater per hoc quidem tempus: vt Justinus refert patre defuncto adhuc puerulus in paternum regnum apud Tyrium successit: qui factus vir: in diuitias cognati sui Sicei cum avarissimus esset: animu inicit: propter quod illum dolo interemit.
- 4153 **C** Bido Beli phenicu regis filia: et Sicei predicti vxor precipui viduitatis exemplū per hoc tempus marito a fratre eius pigmalione interfecto in somnis a viro suo sic mortuo pmonita sumpto virili animo pluribus ex his quibus sciebat pigmaleonem exosum: clam in sua sententia tractis secus thesauris viri sui naues conscendens ex Tyrio in apbricu litus peruenit: ibiqꝫ statione firmata cu accolis amicitias inis cepit et cu eisdem gratū appareret: eam cu suis ibidem mansura: ne iniuria cuiqꝫ inferre videretur: et ne de ea qd aliquid mali suspicaretur: Ipa (vt Linius refert) ab ipis incolis mercato tantu littoꝝ quantu posset bonino corio occupare: bellicosissimam postea ciuitate condidit: et Carthaginem eam nuncupauit. Ipsa eniz astutia sua isa: cu primum datu terre accepisset corium bonis in cartam redactu multo plus terre occupauit qꝫ venditores arbitrari potuerunt: Carthagineqꝫ sic vocata: etiam arcem in ea conditam a bouino corio Byrsam nuncupauit. Socij autē eius fuga videntes vt bis principiu ac thesauros Bidonis incomparabiles animati ilico surrexere: et vrbis menia templa foruqꝫ: ac edificia publica et priuata erigere ceperunt. Dum enim ex fuga fratris primu Lypru insulam peruenisset: plurimas virgines que ibidem suozu more libamenta Veneri in littoꝝ soluebant: rapuit: quas in solacium iuuentutis et prolem procreandam secū in Apbricam ducens eisdē postea matrimonio copulauit: Quibus peractis etiā ipa populo leges et norma viuendi tradidit: Quasobres ciuitas repente egregia euasit: et ipa tu pulchritudine mirabili: tuqꝫ inaudite virtutis atqꝫ castimonie: per omnē Apbricam inclita diuulgata est. Verū cu in libidine proptissimi sint Apbri: factū est vt in concupiscentia Abusitanozum regis propter eius pulchritudinem sit deducta: qui (vt Justinus ait) ea a principibus carthaginensibus sub belli denunciatione postulauit in coniugē: Quod cum ipa refecisset: et sua se ante sententia ad omnē casuz pro salute patrie damnasset: egre tulit: sed terminu impetrauit: infra quem se ad viru promisit iuram: Qui cu venisset constructo ingenti rogo i eminetoꝝ vt bis pte qsi Sicei oli mariti placatura manes illu cōcedit: Et astutibus ciuibus: atqꝫ expectatibus qdnā factura eēt: q cu oia p vortis egisset: educto cultro que sub vestibus gesserat: Dixit: Dines carissimi vt vultis ad viru vado: Vocatoqꝫ Siceio: inqt: Ego cu te viro meo ad iferos venio: et vix vbis tā paucis finitis in cultrum et in ignem sese precipitem dedit: et mortua est: De qua diuus Hieronymus contra Iouinianuz ait. Casta Bido Carthaginem condidit: et pro castitate vitam finit: quia maluit ardere qꝫ nubere. Et qꝫ diu (inquit) Carthago stetit Bido pro dea habita fuit. Iulius enim pudicissime matrone proprium nome Elisa fuit: sed pp ipius ai virile robur postea Bidonis nome accipe pmeruit: qd latine virago iter ptat.
- C** Smyrna grece ciuitas vt Eusebio placet his temporibus in Eolia insula a codri filijs condita fuit: In q diuus Iohannes apostolus ecclesiam constituit: hec potius ab eisdem instaurata qꝫ condita fuit: cu ab vna ex Amaconibus feminis id nomen accepisse legatur: De qua etiam meminit Homerus in secundo libro Iliados: que et portum habuit perpulchrum.
- 4156 **C** Ephesus etiā Ionic minoris asie prouincie ciuitas trigesimo secundo regni David anno (vt Eusebius habet) ab Androdo Codri regis filio condita fuit: vbi et regiam constituit: cuius posterij vsqꝫ ad romanozu tempora reges dicebantur: in qua et naualia multa erant: necnon et portus perpulcher: cuius quidē oportunitate multu creuit: verū vt fama est nunc pauci sunt eius incole: cuz pene diruta referatur: Aliunt enim ibidē aliquando fuisse senatu: per quez omnia (sicut nunc Venetijs) administrabant. In illa inter cetera tēplū toto orbe terraru celebre Diane dee dicatu erat: quod ab Archiphronē mira arte confectum fuerat et id vrbem hanc plurimū decorabat: Quod postea herostratus vir iniquissimus: quo sibi famam acquire ret: incendit: De quo suo loco dicemus: In hac vrbe beatus Iohannes apostolus ecclesiam a Paulo fundatam erexit: vbi et Drusianam eius discipulam a morte suscitauit. Ex hac vrbe complures multi nominis exiere viri: e quibus Heraclitus et Ermodorus philosphi et Hipponax poeta parafius pictor: Theodotion qui Bibliam interpretatus est. Sed nouissimis temporibus in ea exiit quidam marcus eiusdem vrbis episcopus doctissimus et vehementissimus disputator: qui in florentino consilio anno salutis nostre i 439. sub Eugenio papa quarto interfuit: qui tante obstinationis et duricie vir fuit: qꝫ solus nunqꝫ patru ordinatōibus acquiescere voluit: sed et non multo post condignas sui erroris penas luit. 1045

Chiletū autē alia ea in provincia ciuitas per hoc ipsū tempus non condita sed instaurata fuit: quam nō nulli a Neleo Pbyli rege conditā perhibent: hec (vt Pli. 5. libro naturalis historie scribit) eiusdem Ionie provincie caput fuit: in qua teste Seruio lana optime tingebatur: a qua Chiletia vellera traduntur dicta: Ea multos portus habuit: quā etiam Turci (z vicus nunc paruus censeat) cū tota provincia occupauere: Ex hac vrbe Thales e septē sapientibus p̄mus originem duxit: z Anaximader ip̄ius Thaleris discipulus Necnon z Anaximenes ambo philosophi. Hebatens quoq; historicus z Eschines orator: alijq; q̄ plures e Chiletō huic originem duxere: Urbes quoq; alias in Grecia Codri filij: atq; alie nationes tempestate istac condidere: quas scripto mandare superuacuum videtur.

Carthago ciuitas Aphrice.

Carthago inclita ciuitas z vetustate originis magnitudine z claritate ante oēs aphricę z hispanie provincialiū vrbes memoranda: hisdem tēporibus (Eusebio testante) a Bidone Regina condita fuit: in cuius medio arcem constituens: Byrsam a bonis corio ip̄am noiauit: Ipsa enim Bido (vt predictum est) tantū loci emerat ab incolis q̄ tum corio bonis circundari posset: dicente Virgilio p̄mo Eneidos: Mercatiq; soluz facti de noie Byrsam: Taurino q̄tum posset circū dare tergo: Coriuz enim illud in tenuissimos filios secari fecit: quo loco multū circū dedit: vocantes illum locū lingua p̄benicea Byrsam: idest corium seu caribadam quod villam sonat: Tandem mutato vocabulo Carthago vocitata est: Que teste Pli nio lib. 5. Centū viginti annis postea Romanis emula extitit: pluries enim destructa: pluries instaurta: p̄mo nanq; excidit: Scipio iunior magni Scipiois nepos: in tertio bello punico consul factus sex continuis diebus ac noctibus illam oppugnauit: z vltra desperationem tandem ciues ad deditionem traxit: petētes vt quos belli clades reliquos fecerat: seruire saltem liceret: Eo in bello mulierū viginti quinque milia: virorum vero triginta trucidata fuisse referuntur. Hasdrubal autē eorum rex vltro transfugiēs eius vxori se suosq; filios in mediū iecit incendiū: q̄ sexdecim diebus continuis ciuitatē arsit: z miserū (vt Linius ait) ēt victoribus spectaculū p̄buit: Atq; eo tunc Carthago hec (vt Eusebius scribit) sexcentesimo sexagesimo octauo ab eius conditione anno omni murali lapide deleta fuit: Verū postq̄ euerfa fuit vigesimo secundo āno Lelio Cecilio Metello: z. T. Q. Flamineo consulibus reparari iussa fuit: Qua reparata Romani ciues eo multi educti sunt: Sed vt idē Linius inq;: intra breue tēpus Ethna vltra solitū flāmineos ignes euomens calidis cineribus exusta eius tecta dstruxit: Cuius subleuande calamitatis cā senatus Ro. decē annis vectigalia ei remisit. Multas enim per tempora Eethorum hec pertulit calamitates. Veniq; in maurozum manus deueniens eorum Regum sedes z regia nunc vsq; habita est: Que z vernacula lingua etiam Tuniciū appellata est.

Carthagine quoq; ciuitates fuisse compertū habemus: quoz tpe Jair iudicis Israel (testibus Sicardo cremonēsi ep̄o: Eusebio ac magistro Carchedone) z cetero tyronibus ciuibus: q̄nā z a suo noie Carthagine dixerūt: z hec famosior hita ē. Secūda peni (teste Isidoro) postea i Sparta cōdiderē: Tertiaz Cyrrus rex. 4 z. āno post vrbe cōditā (teste Papia z Seruio) cōdidit: quartā (vt Anselmus i li. 9 imago di i hispāia fuit: q̄ntā extatē Romāi cōdiderūt. Cato at i senatoria orōne hec ip̄a vba de Carthagine rettulit dicens: In Lybia cū rex Japon regno potiret: q̄dā mulier Elysa deā extruxit Bampnē: quā Carthagine dixit. i. sermone punico nouā ciuitatē. Ex quibus verbis inferitur q̄ Carthago longe ante condita sit.

Salomō

Salomō q̄ inter p̄taf̄ pacificus David regis ex Barsabea filius secūdus hebreoz rex āno a natiuitate Abrae. 980. adhuc viuēte p̄re hebreis regnare cepit: z regnauit ānis. 40. Hūc dñs ab ineūte etate more exūdātis flumis tāta repleuit sapia: vt dice ausim q̄ q̄cqd nā effice potui tū eo videt̄ expta: Nihil eo excellētius fuit: nihil dignius: sicut e sacris eius colligimus histo. vel i v̄tutibus p̄mo: postea i vitijs: hūc itaq; natū p̄ p̄festi Nathā. p̄phē viro doctissimo atq; sanctissimo educādū nutriedūq; dedit: quē cū suscepisset p̄ eius clarissimā idolē cū Annibalē apellauit: z boarū artūū disciplina: oiq; doctrine studijs ibūē studuit: eo maxie qz mores suos nā graues z cōpitos regijs negotiis excitāf̄ ad bonū z equū modestissime ferri videbat̄. Facti igit̄ adolecēs ea i iunēti etate flozēte suas ob v̄tutē ēt dño sic iubēte (siq; s̄ribul suis abiect) dauid i regnū p̄fec̄ q̄ rex p̄stitutus p̄festi chanaan eos: ceterosq; hostes s̄ obellāf̄ pacē v̄ndiq; obtinuit: vñ dño disponēte p̄ factū ē vt q̄ b̄ficiū ab eo se suscepisse existiabāt: z q̄ eius metu fugerāt: pecūias z mūera eidē inuēra p̄tribuerūt: q̄ obrē tāta auri z argēti vim i hierusalē p̄gregauit: vt argētū ibidē p̄ nibilo reputaret̄. Erat at auri p̄odus qd̄ eos p̄ singulos ānos of

1035

*aliquid que factu
ut atas.*

capiendo: et violentissimis quibuscunque manus in ferendo: gloriam sibi parare posse putabant. Quapropter euenit ut ad magnū dignitatis culmen peruenerit. Amulio siquidem armis oppresso: cum multam praedam acquisisset domus intactus rediit. Ab orno etiam anno suo numitore. Romam una cum fratre Remo edificauit. Qua condita: primus eos quibus cratis vigor inerat: in militares legiones distribuit: ceteras vero multitudines populus appellauit: Centum deinde Senatores creans: eos patres dixit: ut ea nominis mansuetudine magistratus austeritatem et priuatorum formidinem succideret: voluitque ut qui ex eis nascerentur patricios dici. Quarto deinde mense post urbem conditam cum videret civitatem nona indies Incolarum frequentia conualescere: atque ob inopiam mulierum minime duraturam: cum a vicinorum conubio depellerentur: simulauit se ludos et spectacula facturum propter inuentam aram. Concitisque plurimis ex ciuitatibus finitimis: in sabinas virgines iussit irruere remissis sine iniuria patribus. Quod quidem actus non ut Sabinis iniuriam ferret: sed ut firmam amicitiam ex conubio sanciret. Sabini vero hac accepta iniuria confestim legatos pro redimendis virginibus suis Romam misere. Sed Romulus eas se nolle reddere respondit. Interea Aeron Cinenisum rex acerrimi animi vir comparata plurima militum manu bellum intulit Romulo. Cui romulus occurrens infesto telo acronem traiecit. Delectoque exercitu urbem eius primo impetu cepit: effecitque ex duabus ciuitatibus unum corpus: ut ex hoc par esset voluntas: proptereaque euenit ut adiecta undique multitudine statim roma magnitudine concrederet. Post captam ciuenensium ciuitatem sabini accitis crustrinjs: Antenantibus vicinis contra Romanos bellum suscipiunt. Quibus denictis oppressisque: Romulus iussit ut se Romam traducerent. Reliqui vero Sabini grauer id ferentes Tacio sibi Imperatore delecto: contra romanos iterum cum exercitu erumpunt. Tandem cum diu ac varie pugnatum esset: Sabinorum precibus ambo duces ad percutiendum sedus concesserunt. Quare mitigati hostes sedus hac conditione inter se vixerunt: ut mulieres libere ab omni seruitute essent amboque eandem Ciuitatem Romanam colerent: pariterque imperarent. Aucta igitur ciuitate ilico centum alios ex sabinis creauit Senatores: et duplicauit legionum numerus: populumque diuisit in curias: et equitum tres centurias descripsit: et alia multa fecit bellica: potiusque pacis tempora prospiciantia: Anno deinde quinto Tacij imperij cum idem Tacius una cum Romulo sacrificaret. Laurens Tacio interfecto Romulus illesus remittunt: quasi ipse equitatis et iustitiae fautor extitisset insignis. Camerij vero paulo post aduersus Romanos impetum facientes a Romulo superantur: et sex milibus ex eis celsa ciuitas eorum capitur. Unquam Romulus fidenas cepisset: vietas qui res amplas in Tyrrhenia habebant: missis legatis quis fidenas tamquam Ciuitatem sibi attinentem petierunt: qui condignam petitioni retulere responsum. Quare indignitatem copias contra Romulum ducunt: sed vietas ab eo victi: octo milia eo in prelio amiserunt. Fractis itaque vientium rebus quique fugiebant dimissis Ciuitatibus suis Quas Romulus repente inuasit. Spidani vero ob acceptam cladem perteriti: pacem in centum annos petierunt: qua impetrata: septima agrorum parte mulctati sunt. Pace itaque undique parta. Annum primus apud Romanos in .io. menses ordinauit: quorum primum a Marti patre suo Martium appellauit. Indeque multarum victoriarum insignis dum apud Capreas paludes ad recedendum exercitum accessisset: e medijs Liuium oculis euannit: et nullum sue mortis vestigium penitus reliquit.

URbs Roma

URbs Roma igitur urbe toto orbe celebranda a Romulo eius conditore sic noiatam undecimo Ezechie regis iuda anno: seculo quoque .8. olympiade anno: ab ipso conditam fuisse omnes affirmant. Quo tamen in loco prima huius tante orbis iacta fuerint fundameta: nullibi clare legimus: quod ea in urbe .7. sunt montes: in quibus .7. fuerunt ciuitates tales quales. Inter collem tamen auentinum et capitolium eam primo ab eodem conditam fuisse Straboni placet. Sed alij in palatio more primo

fundatā dixerūt: vbi et euāder primo cōsedit: et vrbē siue palatium condidit. Vbi etiā camasem Nembroth
gigantis filium: post linguaz cōfusiōē Hotbifredus viterbiensis historicus cōsedisse et Camessam vrbē
ex suo noie cōdedisse dicit. Ea pp et diuus pater Aug. li. de ci. dei etiam comprobās dixit: Romā veluti al
terā Babyloniā ac ipsius Babyloniē filiā dditam fuisse. Vbidē esset Saturnū latuisse proditū est Come
lius vero tacitus de ea sic inquit. Sup palatino mōte primo vrbis edificata fuit. Et iccirco in eo reges prio
deinde cōsules: postea imperatores maiozi ex pte sedē ibidē hūere. Cuius at ambitū: variū fuisse credendū
est: cū et plinius in tertio nālis historie a principio parū extitisse dicat et suo tempore. 20. milia passū or
nuisse. Et flavius voposcus historicus scribit Aureliū imperatozē ambitū vrbis ad. 30. passuum milia am
pliasse Verū cū sepe diruta fuerit: de singulis eius locis scribere ipossibile v̄. Cuius vrbis magnificentia
spendoremq; ac ornatum cum infiniti sit opis: et multozum defadicit ingenia etiā hoc in loco ad scriben
dum idoneum me non satis inuenio. Sed siquis eius potentiam imensozū apparatus aliqua ex pte scire
voluerit: Videat caernas: forinces: fundamenta sub vineis sub ecclesijs: sub multozum Ciuum domi
bus in multis tum foris: tum in vrbis locis: videbit certe grandes ruinas: que sunt per vias porte Aurelie
latine: flāminee: Apieq; vidimus nāq; et nos aliquando pavimenta vermiculata mire pulchritudinis in
signita. Videnturq; et piscine fera ruoz vel claustra. ex hijs certe conijcere poterit: quis que oliz eius fue
rint edificia preclara: quāta insuper fuerit romani populi potentia: vbi et pene totius orbis fuerunt reda
cte diuicie. Cuius nimirū vrbis Ciuēs dictatores. Imperatores: Consules: adeo fuerunt potentes: vt in
ea amplissimas domos atq; extra: complures villas sumptuosissime paratas haberent: cum etiāz liberti
magnificis edibus fuerint adornati. Verū nec tunc quidē diues apud Romanos habebatur: qui exerci
tū non poterat ex proprijs alere sumptibus: pro ut. **A.** Crassus aluit. Preterea ut hoc etiāz ad Romano
rum potentiaz addam. Quis inquam in italia princeps tam potens visus sit: et tanta preditus est supelle
ctili: ut lucullus (quez Cicero xerxes appellat) qui ad. 25. boium honorifice suscipere poterat. Nec tamen
lucullus solus ea in vrbis diues habebatur: cum etiam viginti ciuiū milia et eo amplius in ea essent: qui cū
lucullo de omni diuitiarum splendore apparatusq; sine iniuria contendere potuissent. Attulit insuper hec
Imperiosissima Ciuitas innumerabiles viros: cum rei militaris peritia: tum omni virtutū genere ac sci
entia preclaros: quos quidē enumerare operosissimus et quasi impossibilis esset. Verū aliquos etiāz hoc
in loco afferre non indignum putamus: et vt a militaribus incipiamus. Et pyrrhum genuit dictatores: qui
de Samnitibus triumphauit. **M.** Fabium: qui de gallis et hircisq; Scipionem Africanū: qui de affris
A. Catonez: qui de hispanis. **L.** quintiū: qui de lacedemonijs. **L.** Corneliū: qui de Bois. **A.** Suluū
qui de Gothis. **L.** Manliū: qui de gallis asiam incollentibus. **P.** emiliū: qui de persis. **L.** Pompeium:
qui de Bitridate alijsq; complurimis regulis: ac. **L.** Cesare: qui de gallis hispanis. Germanis Alexan
drinis ponticis et Africanis triumphū gessit pulcherrimū. Fuere et alij imperatores inuictissimi: de qui
bus oibus infra suis locis explicabimus. Ad litteratos autē descendendū ē. Equibus precipuos hūit. **A.**
Catonē. **A.** Varonē. **C.** Ciceronē. **R.**igidū figulū. Scipionē consulē. **P.**anciuū. **S.**imachū patriciū. **B.**oe
tium phūm. **S.**alustiū historiciū. **P.**lautiū comiciū. **T.**ibullū et **A.**raconē: **D.**yaconū poetas. Et ut et de nostris
loquamur: infiniti prope sanctissimi atq; doctissimi ex ea prodierunt presules: e quibus duo doctrina et san
ctimonia insigniores fuere v3 **A.**mbrosius **A.**mediolanensis archieps et **G.**regorius magnus ambo sanctis
simi amboq; ecclesie sancte Doctores precipui. Octuaginta et eo amplius ex ea etiā emerere summi ponti
fices viri doctissimi de quibus infra tractabit. **H.**ec ipsa ciuitas. 30. quoq; habuit portas: quaz prima flumē
tana postea **F.**laminea: nunc autē populi porta. Secūda collatina. Tertia nūc **S.**alaria dicta antiquitus qui
rinalis dicebatur. Quarta numentana nunc sancte **A.**gnetis. Quinta exquilina: nunc sancti **L.**aurantij por
ta. Sexta dicebatur **N.**euia. Septima que a prescis **A.**sinaria dicebat nunc sancti **J.**oannis. Octaua que in
loco abdito nunc clausa cernitur **H.**abiusa fuit. **N.**ona neuia nunc maior porta dicitur. Decima et. **A.**lie qz
fuerunt porte que vbi site fuerint: nunc ignoratur: quartū noia hec fuere: v3 carmentalis pandana **A.**ugo
nia. **Q.**uerquculana lauernalis. **R.**udusculana: **R.**butumena: **C.**atbularia et triumphalis oīz celeberrima
Fuerunt et sex leonina extantes porte. **H.**abuitq; (vt diximus) **R.**oma septē montes siue potius colles et in
capitolio fuerunt edificia toto orbe celeberrima: et potissimū **J.**ouis templū vulgarissimū **J.**unonis edes
atq; alia innumera: vbi omniū simulachra deozū constituta erant. **D.**eniq; ut ad cōpendiū veniāz: quan
ta fuerit **R.**oma ipsa sua ruina docet.

Osee **C.** Prophete dñi oēs his tpiibus dū ceciderēt **R.**oma q̄ maxime florere: quos iō dñs tēpesta
Joel te istac erūpere voluit: vt quēadmodū p̄mo **A.**ssyrioz regni tpe **A.**braā extitit cui. s. aperte pro
Amos missiones fiebāt q̄ de eius semine oīz gentiūz bñdictionē esset nasciturā. Ita et i exordio **R.**o
Jonas mane vrbis: qua insipante christus dñs nr erat vēturus. In quo implerent illa promissa oracu
Abdias la pphetaz: nō solū loquentiū s3 et scribentiū in tante rei future testimonio soluerētur: **C.**ū. n.
Naui prophete (ut diuus pater Aug. refert) et post q̄ reges eē ceperunt pp̄lo nūq̄ defuerint in vsū
Isayas tantūmodo eoz fuere nō gentiūz. Quādo et ea scriptura prophetica manifestus probabatur
Oberth que gentibus et aliqñ prodesset nunc incipere oportebat qñ hec ciuitas debebat: que gentibus
imperaret cū et in filijs abrae gentiūz populus esse nascatur.

C. Captiuitas decem tribuum **J.**udeozum.

4457 **O**see bela filius vltimus Israelitarꝝ rex duodecimo Achaꝝ regni año p tyrānidē regno occupato regna-
uit in Samaria annis. 9. Sic et si dei contemptor fuerit et in peccatis regum israel ambulauerit et gentium
idola adorauerit eisq; in contemptus dei israel Imolauerit vt sacra quarti reguꝝ libri hēt histoꝝia inter ma-
los tamen reges omnino censendus non est: quia nec Auaritia aut scuitia tempu. offendit. Verum cuz ip-
sius preteritorumq; regum peccata corā deo incruissent eoruꝝ regnum de sub celo dominus exterminare
dubitans Salmanasar Assyriozꝝ regem aduersus eum suscitauit qui magno milite in regnum ipsum
pducto vniuersum maximis attriuit cladibus captaq; Samaria cum vtiq; hic deum non haberet propi-
tium nec adiutorem cum Salmanasar cōprehendit et vinctum abduxit et vniuersa eius bona diripuit et sibi
subditum fecit. Verum postea multa pecunia redemptus: et eidem tributarius factus in regnum redire
pmisit. Sꝫ post aliquod tps cū Salmanasar predictus rex didicisset qd osee latenter misisset ad susaz regez
Egyptioꝝ petēs solatia cōtra eum iratus vehementer rursus cum grandi exercitu samariam conscendit:
quam et tribus annis durissime obsedit: nonoq; regni sui illam cepit: et regem cum toto populo in seruitu-
tem rapuit: ac li mediaꝝ et persidem transmigravit: illos quoq; vltra montes caspios iuxta fluiuium gonzam
habitare fecit. Et sic cum decem tribubꝝ israel legitima queq; domini dei sui et patrum suozꝝ abicci-
scent dominus a facie sua eos abiecit: et quum vane egissent ad nihilum redacti sunt. Tranlato itaq; israel
de terra sua a rege salmanasar alias gentes ex quodam loco nomine anti: qui ex flumine persico ita voca-
tur in samaria et in israhelitica regione cōstituit: qui quum ibidem habitare cepissent: non sapientes que dī
sunt: dominus statim inter eos leones ferocissimos suscitauit: qui vnunquenq; lacera bant. Que res quuz
regi Salmanasar renuinciata fuissent: supplicauerunt vt sacerdotes eis ex captiuis israhelitarum: quos ab-
duxerat destinare dignarentur. Quo mittente sacerdotes leges et dei culturam eos edocuerunt. Et quum
cepissent deum in summa deuotione venerari: leonum pestilentia repente cessauit. At illi propter hoc iu-
daice legis emulatores effecti: samarie nuncupati sunt: quod latina lingua custodes exprimuntur: eo qd iu-
deam suo habitatore vacuatam custodierint. Et sic israhelitarum regnum ab assyrijs consumptus est: vbi
post seditionem factam circa nepotem Dauid roboam ab hieroboam eius seruo: quem fecerant regem
regnatum est annis. ccclviij. sub regibus decem et octo: quozꝝ nomina et tempora sub epilogo hic recen-
sentur.

746

Israhelitarum regum epilogus.

Hieroboam	1 añ. 22	Echozias	7 añ. 2	Zacharias	13 añ. 6
Hadab	2 añ. 2	Zoram	8 añ. 12	Selum	14 dieb. 3
Baasa	3 añ. 24	Bieu	9 añ. 28	Danaben	15 añ. 10
Bela	4 añ. 2	Joachab	10 añ. 14	Phaceas	16 añ. 10
Ambri	5 añ. 12	Joas	11 añ. 16	Phacee	17 añ. 20
Achab	6 añ. 22	Hieroboam	12 añ. 41	Osee	18 añ. 9

4457 **A**liactes secundus lydoruꝝ rex quindodecimo regni achaꝝ anno lydis regnare cepit: et regnavit anno de-
cimo quarto.

747

4458 **E**zechias achaꝝ regis filius quintus decimus regum iuda. 335. regni dauid anno secundo none
antem olympiadis regnare cepit: et regnavit in hierusalem annis. xxviiij. optimus sane vir de
pessimo patre natus: qui confestiz intermissa sacrificia restituit: Idolaq; destruxit: et urbem se-
midirutam restituit atq; muniuit. Fuit quippe tanto regno dignus: qui: vt sacra eius habet hi-
stoꝝia: sapientia: prudentia: consilio plurimuz valebat: ac ita manu promptus: vt nemo vetera-
noꝝum eo pugnatior fuerit. Unde de eo. ca. 18. quarti libri regū dicit: qd post euz non fuit similis de cunctis
regibus iuda. Sed neq; in his: qui ante eum fuerunt. adhesit enim domino omnibus diebus vite sue: et
ab eius vestigijs non recessit. Fecit enim mandata que dominus preceperat Moysi. Et propterea quum
dominus esset cum eo in cunctis: ad que procedebat sapiēter se habebat. Ea quippe domini gratia cōsilijs
assyriozꝝ regi rebellauit: nec ei seruire voluit: ac vniuersos palestinos debellauit: et eozꝝ ditionem sibi ar-
mis vendicauit. Quo audito Senacherib assyriozꝝ rex capta samaria et filijs israhel in assyrios translatis
ascendit: qui ob astutiā et ingenij sui ferocitatem omnibus arma intentabat: et sua potentia elatus per Rap-
facem seruū suū manū cōtra populū iuda sustulit: et verbis impurissimis deum israhel blaffemauit. Que
quū Ezechias hic audinisset confestiz vestimenta sua scidit: et opertus sacco domus domini dei sui introi-
uit: ac vna cum Isaia propheta viro sanctissimo dñz exorauit: vt aspiciere dignaretur verba exprobrātis se-
nacherib. Illo siquidē orante deus exaudiens maximā plagā sequenti nocte misit in blaffemū: quia ange-
lus dñi percussit ex castris eius. 185. milia viroz. Qd quū rex diluculo surrexisset: et mortuozꝝ suozꝝ corpo-
ra pspexisset: timore perterritus obsidionē soluit: et in ninuen fugit. Et dū modicū tps ibidē cōmoratus fu-
isset: dolo a senioribus filijs adramelech et Selustro in templo Mesrach perēptus ē. Ezechias autē in opi-
nabiliter a terroribus liberatus: quū gratificas hostias nō per soluisset grani morbo percussus i lāgoꝝe mor-
tis decidit: Cui Isaia in voce dñi dixit: Dispone domui tue: qz p hac noxa moricris: et non uiues. Dūq;
nimis p hac re se affligeret rogauit dñz: vt ei ignoscere dignaretur ac paruo tempore ei vitam cōderet do-
nec filios haberet. ad cuius orationē cōmorus dñs pepercit homini et diebus suis. xv. anos adiecit: et cun-
ctis diebus vite sue ab assyriozꝝ bellis ipsū liberū fecit: In cuius rei signuz dies decē gradibus retro reuer-

748

versus est. Rex vero babylonioꝝ audiens cum egrotasse eidem confestis visitationis gratia legatos cum muneribus misit: quorum aduentu mirum in modum et fortassis plus debito letatus est Ezechias. eos qꝫ libenter excipiens laute splendideqꝫ nimium fovit: et thesauros eis ostendit: ac armorꝫ instructionem: et alia oia que i auro et gemis habebat ostendit: et multis muneribus donatos eos dimisit. Que res quū displicuit set dño misit ad euz statim Isaiam propbetam dicens: Scito inquit qꝫ non post multum tempus ad babylonias filios tuos et divitias tuas fore transmigrandas: insuper et nepotes tuos eunuchos esse faciendos: et regi babylonioꝝ futuros. Quo audito dixit Ezechias. Bonus est sermo dñi: fiat tantū pax i diebus meis Ezechias itaqꝫ ab externo hoste securus factus: ad exornandā hierusalem tantum animus adiecit: vbi et mirifice ac splendide mlit in locis edificavit: et multos aque ductus in eā introduxit: ac piscinas celebres ex truxit. Eius deniqꝫ vita omni ex parte laudata anno vite sue. liij. moritur: et apud arcē syon magno sui de siderio apud oēs relicto sepellitur. Cuius quidē gesta prima ac nouissima historia quarti regū li. cap. 19. et 20. continet. ac ipsa eadē secūdu paralyppo. li. cap. 29. 30. 31. ac. 32. comemorat.

Syracusana sicily insule vrbē celebres di-
ne lucie virginis et martyris patriā a tqꝫ se
pulchrum per hoc idē tps sub pachino pro
mōtorio a quodā corinthio noie Archio
ditas fuisse Eusebius noster cesariēsis con
testatus est. Hec: vt strabo inqt: a principio
tū agri fertilitate: tū portus comoditate nō
parū incrementū habuit. Quā ēt Cicero in
sexto verrinaz descripsit: et Florus de syra
cusis breuiter scribens sic inquit: Illis tri
plex murustotidemqꝫ arces: marmoreus
portus: fons celebratus: Arctuse que bac
tenus eis profuere vt pulchritudini victe vr
bis parceretur. Hāc cartaginenses alijqꝫ
tyranni durissimo quodā affecerunt iugo.
Sꝫ quū ēt Pōpeius eaz deuastasset ab Au
gusto cesare postmodū iustaurata fuit. Hic
multi insignes prodire viri: E quibus ste
phanus tertius summus pontifex vnus fuit: vir sane sanctitate: scientiaqꝫ: atqꝫ iustitia eminentissimus.

Civitas syracusana.

Cathania eiusdem insule vrbem agate sanctissime patriā atqꝫ sepulchꝫ a Maxia iuxta etnam montes
per hec tempora conditam fuisse Eusebius noster affirmat.

Naxos a qua insula naxos nomen accepit hac ipsa tempestate nō pcul a sicilia insula condita fuit: cuius
insule ager: vt Virgilio placet: vini potissimū feracissimus est. Unde et ides poeta i tertio eneidos ait: Hac
catbam iugis naxon.

- 437 **S**cabon genere ethiops egyptioꝝ rex quinto Ezechie regni anno in xxv. Dynastia egyptijs regnare ce
pit: et regnavit annis. 12. Qui cōtra bochoꝝ aliū egyptioꝝ reges dira gerens certamina tadē vicit: quo su
perato et interfecto regnū omne sibi desumpsit: et loco eius regnavit. 4462
- 736 **P**erdica quartus macedonū rex: et ipse sexto regni Ezechie āno macedonibus regnare cepit: et regnavit
annis quindecim. 4463
- 729 **A**deles tertius lydoꝝ rex tertio decimo regni Ezechie regis anno lydis regnare cepit: et regnavit an
nis duodecim. 4470
- 722 **C**ardiceas quartus medozum rex vigesimo regni Ezechie āno medis regnare cepit: et regnavit ānis. 13. 4477
- 716 **C**andaules quartus lydoꝝ rex hoc anno qui est quintus et vigesimus regni Ezechie annus lydis regna
re cepit et regnavit ānis. xvij. Vir qdē ignavus: et libidini plurimū deditus: q nil egregius de se reliqt. Huic
quū esset vxor elegantissime forme mulier: vt Justinus in primo epito. h3: eius pulchritudinē oibus pedi
care osueuerat: nō cōtentusqꝫ voluptatū suaz tacita conscientia nisi ēt matrimonij secreta publicaret: ad ex
tremū vt assertioni sue fidez faceret nudā illā aliquādo sodali suo gigi ostendit. Quo facto et amicū in adul
terijs sollicitavit: et hostē sibi illū cōstituit: et vxorē veluti tradito alij amore a se alieavit. Porroqꝫ breui post
tpe cedens cādauit nuptiaz pmiū fuit: vxor mariti sanguie dotata regnū viri et se pariter adultero tradidit.
- 714 **A**ūma pompilius secundus Romanoꝝ rex vij: et vigesimo regni Ezechie anno: id est secūdo sextedeci
me olympiadis post Romulū regnare cepit: et regnavit annis. 41. Verū mortuo Romulo centū senatoꝝ
repu. aliqdū rexere: ita: vt quilibet eoz quinos regnaret dies: qꝫ per annū fere et dimidiū duravit: quod
quidē tps inter regnū nominat: et Nume re gno applicat. Mortuo nanqꝫ romulo inter romanos et sabinos
vnanimiter conuenerūt. Qui: vt plutarchus ait: quū esset ingenio ad oēs virtutē accomodatus: seipsū ma
gis per disciplinaꝫ: labozqꝫ ac pbiaz coluit: non ad detestandas perturbationes modo: sed et laudatas quo
qꝫ inter barbaros viz et habēdi cupiditatē ase amoueret. Hic itaqꝫ a domo delicias: simul ac magnificos ap

paratus pellenz: et omnibus se cũ ciuibus tuz peregrinis integerrimũ indicez et consultore prestabat. Per
ociũ autem non ad voluptates ac delittas: nõ ad questus: sed ad deoz immortalũ cultuz: et ad ipsoz naturã
q̃tũ rõe poterat cognoscẽdã semet ipso vtẽ magnuz adeo nomẽ adeptus est: vt Tacius ex vnica Tacia filia
sibi genex fecerit. Neq; is eo connubio clatus migravit ad socey: sed patrem seniozem fouens in sabinis
mansit. Qui etiaz deserens vr̃bis: consilia in agris frequentius morabatur: solusq; ibidẽ libeter peragrabat
et i deoz lucis et desertis locis vitam degebat. Anno igitur quadagesimo etatis sue: quũ legari venissent p
eo rege assumendo: ipsoq; non acquiescente ac dicente: q̃ omnis vite humane mutatio sit periculosa: tan
dez instantibus legatis atq; rogantibus ne populus itez i seditionez veniret regnuz laceffitus suscepit. Eo
q; suscepto confestuz populũ clamuz: aspezq; ad pacem et ad religionẽ traduxit. Rex quoq; prohibuit ro
manos imaginem dei existimare specieẽ hominis aut animalis habere formã. Unde nec fuit apud eos pi
cta neq; ficta dei species: ac si nephas esse deterioribus meliora assimilare: quuz neq; alter q̃ intelligentia
percipi deus possit. Mutauit quippe mensium ordines et martiũ: quem Romulus primum fecerat tertiu
posuit: incipies a ianuario: qui. xi. erat. Duodecimus ṽo february. Et quũ annus. 300. et. 60. p̃tineret dies
instituit vt. 300. ac. 65. haberet. Multi tamẽ sunt qui Ianuariũ ac February a Numã additos dicant quũ
ante decem tantum esset menses. Quidius: Sed numã nec ianuz: nec auitas preterit umbras: Adhibus an
tiquis p̃p̃osuitq; duos. Huius temporibus neq; bellum: neq; seditio: neq; tumultus in re pu. fuisse tra
ditur: sed neq; aduersus euz vllẽ inimitie: vel inuidia: seu ob regnãdi cupiditatez insidie virozve conspi
ratio. Obijt deniq; octogenarius leui morbo. Cuius gloriaz reguz posterioz calamitates illustrioz fecer
e. Nam quũ quinq; post illuz regnauerunt reges. postremus ex imperio decidens in exilio cõsenuit e re
liquis vero quatuor nemo naturali morte defunctus est.

Assyriorum regni finis.

4486 **A**ssaradon alias assaracodas iunior filiozum senacberis tempestate hac patre in templo a senioribus fili
is obruncato: et paricidis fratribus in armenia effugatis in regnũ successit. Quo suscepto cõfestuz i sama
ria colonias deduxit. Cuius tpe Herodach chaldeoz rex ab assyriozũ monarchia penitus defecit. Quã
ob rem et assyrioz regnuz ita debilitatũ est: vt de eo deinceps nulluz oio extiterit monumentuz. 713

Chaldeorum regni principiu.

Herodach igitur chaldeum per hoc tempus in babylone regnasse constat. q̃tuz autẽ regnauerit nec dũ
cõpertũ est. Qui et ab assyrijs deficiens: chaldeoz regnuz sibi constituit. Sic quoq; et medoz rex fecerat.
Hic ipse merodach fuit: qui Ezechie egrotãti legatos visitationis gratia euz muneribus misit: vt patet q̃r
to regum. cap. vigesimo.

Chaldea itaq; vt iaz scmel dictuz est: asie regio est: arabie contermina: longe plana: sed fontiu q̃ maxime
indigna: in qua babylon maxima ciuitas regni caput erat. Ex hac nanq; regione zigari populi exierunt:
qui tempestate nostra euz liberis et vxoribus oẽz pene pernagantur europã: Qui quũ fures subtilissimi sint
in oppidis permanere nisi tres tantũ dies permittuntur. Hos veneti nostri ab omni suo excluderunt regno
tũ maxime propter furta: tũ etiã ppter explorationes: quibus suspecti habentur. Hos ipsoz quedã aliq̃
do sciscitatu fuimus: quãaz ex patria essent. Respondit se chaldeũ euz omnibus suis esse: liguaq; chaldeã
eos vti semper consueuisse

Thobias iudeus p̃pheta sanctissimus ex tribu et ciuitate neptalim oriundus: mitissimi ingenij vir: mire
q; suauitatis: ac ois gr̃e sp̃ialis p̃stã: q̃ superioribus anis a Salmanasar assyrioz rege in captiuitate ab
ductus fuerat: tẽpestate hac pietate: ac religione insignis habitus est. Hic quũ apud niniey cõstitutus p̃ce
ptoz patrũ suoz nõ imemor egros visitaret: eosq; ad paciẽtiãz q̃ maxime hortaret: et indigentibus elemo
synas p̃beret: desp̃atos quoq; cõsolaret: atq; errãtes ad veritatis viã h̃dicationibus et admonitionibus de
ducere niteret: cecitatis plaga tẽtatur e: p̃ qua et oẽz eius de p̃didit sbãz: ac oĩz paup̃imus euasit. Cuius
paciẽtiã quũ dñs diu cognouisset statim Raphaelẽ angelũ ad eũ misit: q̃ eidẽ visu restituit: sbãzq; oẽz in decu
pluz multiplicauit: ac ceteris iudeis oibus in rebus eũ antulit. Et quũ in eo statu vsq; ad annos duos: et
centuz vixisset cõfectus senectute bona primo interitũ niniey et in iustationẽ hierusalẽ: et tẽpli dñi ac xpi
dñi nri aduetũ h̃dicẽs sp̃uz dño reddidit. Quo mortuo collachymãtibz thobia filio ac nepotibus oibus
i ninie sepellit: vt eius sacra h̃z historia: q̃ ab oibus sũma cũ voluptate et deuotione legi et audiri cõsueit

Viri disciplinis excellẽtes.

Talẽtẽ milesiũ e. vij. grece sapiẽtibz primũ his t̃pibus floruisse diuus p̃ Aug. 18. de ci. di. c. 24. dicit. hic
ex thasidaz familia p̃e examio: m̃e Cleobolina natus fuit: q̃ phenicũ nobilissimi fuerũt: et a Cadmo A
genore origine duxerũt. Hic itaq; adultus factus post reipu. negocia ad rex nãz cõtẽplãdã: vt hyfidorus i
ij. et bi. c. 3. scribit se transtulit: et vt Cicero de nã doz ait: primus dñã rex disputauit. Quãuis: vt Laerti
us scribit: nullũ ingenij reliquerit monumẽtũ. Callimachus at dicit hũc fuisse inuentore minor s ṽse: ac
stellas norasse: q̃bus phenices nauigãt. putãtq; pleriq; hunc primũ astrologie secreta rimatũ: solisq; defe
ctus: ac conuersiones p̃dixisse. Sũt et q̃ affirmẽt illũ primo imortales aios dixisse. Hic preterea ab egypti
is geometrie p̃cepta suscepit: et quũ esset celo astrisq; familiarissimus. Dixit aquã primũ fuisse rex oĩz eãz
camq; in se diuinãz h̃re m̃etẽ: et oia p̃ducẽtẽ. Et rhodio (vt diuus refert hiero.) onidit pbũz posse d̃itari si
vellet: quũ olei penuriã p̃uidisset. Obijt deniq; .lxxvij. etatis sue ãno quũ gymniciũ certamẽ spectaret estu

scilicet ac siti defatigatus. Cuius inter cetera preclara hec ab eo dicta referuntur: sicut Laertius ait. Antiquissimū entium est deus: ingenituz eteniz. Optimū entium est mundus: nā opus dei est. Maximum entium est locus: oia nanqz capit. Velocissimū entium est intellectus: passim eteniz currit. Validissimū entium est necessitas: dñatur eniz cunctis. Prudentissimū entium est tempus: adinuenit eniz oia.

Solon phūs e septē sapientibus grecie secūdus: patria atheniēsis siue salaminus his temporibus Bellio teste li. f. i. 1. noctiū atticaz athenis floruit: et ibi leges multas atque optimas instituit: quas sicut Valerius li. de ingratis ait: si athenienses perpetuo seruare voluissent sempiternū habituri fuissent impiuz. Cōstat nanqz vt Laertius scribit: ipsuz leges et contiones scripsisse: et in semetipsū monita elegit. Qui quū huiuz oium: ac oraculi iudicio sapientissimus hēret: vino indulsisse fert. De solone at isto plato in thimeo: et Aristotiles in. 2. politicoz multa scripsere. Tādē in cypzo insula obiit octogesimo etatis sue anno: quū mādas fer suis: vt ossa sua salaminā transferrēt: atqz ea in cinerē dissoluta p oēz puinciā disseminarēt. S3 eius insis obrēperatū nō fuit: quū ipsius sepulchro tale epigramma iscriptū sit. Que dudū rabidas medoz ppulit iras Legifeyz solonē pulchra tenet salamis. Ex sūis at eius plurimis hāc solā hic habeamus. Satiētatē ex diuitijs nasci. et ex facietate cōtumelias gigni. Que nō posuisti non tollas. Mētiri noli. et.

Chilon phūs pzia lacedemonius tertius e septē sapientibus: et ipse p hec quoqz tpa teste aug. vbi supra a pud atheniēses in precio fuit. Qui ob eius pfūdissimā sapiētā inter ceteros breuiloquus dictus est. An- de et Aristagoras hunc dicendi modū: seu moxē postea chilonitū vocauit. Multa eniz notabilia in ducētis carminibus: vt Laertius testatur: scripsit: quoqz hec p̄cipua fuit sentētia. Discere primo bñi sibi p̄cesse: indeqz domui sue: atqz in aduersis ire sue dñari. Vixit at. lvi. annis. Quo defuncto iuxta eius sepulchrū cō- festim erecta fuit statua. Defunctū vero asserūt nimia letitia filiū. f. deofculās: qui in olympico certamine fuerat coronatus.

Peribacius mitileneus phūs. 4. e septē grecie sapiētibus his temporibus cū supradictis nō doctrina solum sed etiā in re militari p̄stāntissimus hūus ē: qz et decē annis patrie sue impiū illustrissime tenuit: quā quuz optimus legibus: institutisqz p̄dictū tps constituit: sponē se ipsuz magistratui abdicauit. Cuius hec notāda fuit sūia. Principatus virū ostēdit. Scripsit at hic d moribus et politica sexcētos versus: multa quoqz a lia prosa. Vixitqz vsqz ad Cresi lydoz regis tēpora: ad quē eius extrabat epistola. lxx. annis.

Biantem phūienē phūz quintū e septē grecie sapiētibus cū superioribus floruisse cōstat: qui ob regiā eius presentā: et ciuū suoz p̄cipuā beniuolētā: vt Laertius testat: maximo in precio semper ab oibus habi- tus est: eo qz multis periculis eos in aduersis tutatus fuerit. multaqz p̄cetera duobus milibus versuū vti- lia conscripsit: cuius inter cetera memoratu digna: hec singularis fuit sūia. Vitā sic esse mēsurādā quasi ho mines breui et multo tempore victuri sint: tādē quū aliq̄do ex aduocatione fessus caput in nepotis filie gre- mio declinasset p̄e senectute expirauit: cui mortuo phūienēses ei tēplū dedicauerūt. De hoc multa Valeri- us et Laertius scripsere.

Cleobolus lyndus e septē grecie sapiētibus sextus: et ipse per idem tēpus insignis et clarus fuit: cui nataz filiam noie Cleobolinā fuisse ferunt: quā exametroz enigmatuz vatez dixere: qui et librū de enigmatibus questionibus in tribus milibus versuuz exscripsit: ex quibus hec memorāda excerptū sententia. Uxorē de paribus ducito: quia si ex maioribus duxeris cognatos habebis dños. vixitqz ānis septuaginta: cuius p̄e clarissima gesta scripsit Laertius.

Perianther corinthius e septē grecie sapiētibus phūs septimus hac etiā tēpestate: vt diuio Aug. placet: flo- ruit: quez Aristotiles tyrannū fuisse dixit: et annis. xl. apud corinthios eādē exercuit: quod in plato negat: sed aliū phūz et aliū tyrannū fuisse affirmat. Hic itaqz in duobus milibus versuū multa et vtilia cōscripsit do- cumenta. Ex quibus hanc p̄cipuā elicimus sūiaz. Prosperās modestus esto: infortunatus vero prudens. Amicis felicibus et infelicibus idē sis. Obijt deniqz octogenarius: vt Laertius h3.

Manases

712

Manases ezechie regis optimi viri filius sextus decimus regū iuda. ccc. lxx. regni dauid āno: deciaqz septima olympiade: quū. xij. annoz eēt etatis regnare cepit: et regnavit ānis. lv. vir quidē a pater 4 487 nis voluptatibus abscessus: et ad oia malignitatis genera conuersus: qz nihil impiū p̄termisit: s3 i impietatibus regum israhel oio ābulauit. Itaqz suscepto impio p̄phanauit templū: ac illū claudē re fecit: sacerdotiūqz sustulit: confudit ordīnē: temeravit regnū: corrupitqz quicquid erat religiōis quod legis: quod vite: qd mox: qd fidei: qd patris et maioz suoz discipline perdidit: atqz cōfudit. Abbo- minationes eniz pessimas in iuda fecit: et quidē maiores q̄ antea amozei fecerūt: et vniuersū iuda suo exē- plo: suoz errore: atqz hortatu in imūdicijs amozoz: aliazqz gentiū peccare fecit: multos ēt iudeoz no- biles proscripsit: multosqz interfecit: et magnis supplicijs sacerdotes iustos: et Isaias p̄phāz vix sanctissi- mū trucidauit: ac sic et ipse hō scelestissimus: quū nil domi forisue strenue gereret: s3 oia auaritia sua expli- caret: diuinā tādē in se expertus est vltionē. Nam: vt sacra secūdi parali. libri. c. 33. p̄tinet hystoria: i his ira- tus dñs: exercitū babilonioz et chaldeoꝝ super eum intulit: et vniuersam iudee regionē depopulans: etiāz ipsum manases regem dolo cepit: et captū pedibus manibusqz cathenis vinctū in babilonē rex eoz ad se deduci fecit: vbi et eum ad ea q̄ voluit tormēta subiectū habuit. Manases vero ad se reuersus: arbitrāsqz se maloꝝ q̄ patiebatur fuisse auctozē: p̄nā ductus dñz deū patrū suoz humili p̄ce exorauit: vt hostē suuz ei clemētē faceret: cuius orationē exaudiēs: hoc ei concessit: et vt a babilonioꝝ rege relaxatus ad sua regna re-

uertitur. Cumq; hierosolymā venisset cognouit dñz esse deum. Et priorū quidē delictorū que gesserat penitens studuit omnibus viribus ad cultū diuine religionis se conferre: templūq; purgare: et ciuitatē semicol lapsas refarcire: et de alio aliquo nil aliud cogitare nisi gratias deo p dono salutis sibi prestito exoluere: hec quoq; ipsa populū suū agere docuit: agnoscens in quibus calamitatibus incidisset ppter peccata sua: destruensq; aras baal: rursus altare edificauit: et solennes hostias imolauit: et sicut moyses diuinā culturā exposuit: et post hec oīo beatissimaz: vt Iosephus scribit: habuit vitam: et multos ad eius exemplū traxit. tandē vbi ea que ad sui sceleris emendā peregrisset: 67. vite sue anno defunctus est: et sepultus in hortis suis sicut quartus regū liber. c. 33. habet.

Thracius ethiops egyptiorū rex Sibecho rege interfecto primo anno regni manase egyptijs regnare cepit: et regnauit annis. xx.

4490 **C**reocles quintus medorum rex quarto regni manase anno medis regnare cepit: et regnauit annis. liiij. 709
Hic: vt Apollodorus adriamitinus historicus tradit: eathanā ciuitatē ipsius regni caput i montibus condidit: quā postea arphasath ipsoꝝ rex: vt bētur iudith primo: amplians turribus celsissimis: ac menibus exornauit.

4499 **C**igius quintus lydoꝝ rex hoc anno qui est duodecimus regni manase annus candaulē predecessore (vt dictum est) interfecto: reginaq; vxore ducta eius loco regnū suscipiēs regnauit annis. 36. 700

4515 **C**herres ethiops egypti rex. 21. regni manase anno in dynastia. xxvj. post thraciū regnū suscepit: et regnauit annis. xij. post hunc stephanatis regnauit annis. 38. 684

CArgeus. v. macedonū rex. 8. et vigesimo regni manase āno macedonū regnū accipiēs regnauit ānis. 38.

4526 **C**ullus hostilius tertius Romanoꝝ rex trigesimo nono regni manase āno: tertioq; 27. olympiadis anno post Numā pō. regē a romanorū rex susceptus regnauit annis. 31. huius cunabula: vt Eutropius scribit: tuguriiu agreste cepit: et postea adolescentia in pecoribus pascendis occupata fuit: validior deinde factus romanū rexit populū. Et primus quideꝝ romanoꝝ regum fascibus et purpura vti cepit: ac urbem adiecto celio monte ampliāuit. post longā deinde paceꝝ in albanos bella tulit: quos tam metu q̄ pudore deuictos pstratosq; in urbem postea admisit: et illoꝝ urbē penitus enertit preter templa: a quibus et iussu ipsius tepertum est: cumq; ipsius populi adiectione romana res plurimū aucta fuisset Tullus sabinis nouū indixit bellū: puocatosq; fudit atq; fugauit. tandē quū vno et triginta ānis cū magna belli gloria regnasset cum tota domo ictu fulminis conflagratus est. 2673

4535 **C**ardas sextus lydoꝝ rex hoc anno qui ē nonus et quadragesimus regni manase regis annus post Cigius regē lydis regnare cepit: et regnauit annis. 37. 664

C Grecane ciuitates.

Calicomedia asie ciuitas p hoc tps: ut Eusebius scribit: a quodaz Calicomedē bythinio rege in bitinia p uincia condita fuit. Que quū postea christianissima facta fuisset in ea tpe Diocliciani impatoris leuissima christianorū persecutio fuit: indeq; quū magno eēt in precio apud eā diuus Constantinus cognomento magnus suum diem clausit extremum.

Calcedon similiter asie ciuitas hac ipsa tempestate in eadeꝝ bitiniē puincia ex opposito cōstātinopolis in ore pontici maris a megarensibus condita perhibetur: vbi et martiani principis temporibus magna illa synodus celebrata fuit. Cui et inter ceteras synodos ecclesia romana precipuū desert honorem: vt Gratianus in canone prestatuē ē. di. 15. c. Scōꝝ canones. f. quarta synodus.

4536 **C**Bizantium que et cōstātinopolis imperialis ciuitas a magno constantino sic appellata p id tēpuf vt Eusebio placet in grecia ex opposito calcedonē sis agri: loco quidem optimo et nimitissimo a paufania spartanoꝝ rege condictionis sue initium habuit: et quū parua admodum esset eam postmodū Constantinus magnus Roma pōtifi Siluestro relicta sibi diligēs structis fortissimis menibus celsisq; ac crassissimis turribus a se cōstātinopoliz nominari voluit: quam etiam eius successores imperatores passim plurimis tuz publicis edibus: tū prinatis ciuium palatiis et quidem superbissimis exornare curarūt: et adeo vt exteri eo venientes vrbis splendore admirati non tam mortaliū q̄ celestium eam domicilium dixerint. Extant enim i ea preter cetera magnificentissima edificia et sacre so phie templum Iustiniani opus toto orbe memorabile. Habet preterea hec ciuitas vndecim portas dignitatem ipsius pre se ferentes: quarū noia hec sunt. Aurea: pagea: sancti Romani carthagea: regia: caligaria Hyllina: bacinagona: phara: theodosa: et Sylaca. Ipsam enī ppter ipsius pulchritudinis splendorem p̄sci nouaz appellauere Romam: q̄ patriarchali sede: ac impiali throno ab ipso Constantino redimita fuerit. Hec pfecto tantō splendore ac dignitate insignita est: q̄: vt ita dixerim: totius orientis columen: et vni-

C Constantinopolis thracie vrbs

cum grece sapientie domiciliuz habita fuerit: vbi tria magna concilia Gratiano testante celebrata fuerunt videlicet sub theodosio seniore: sub mathone papa: et sub Iustiniano principe: vt habetur in canone. 15. di. c. Sexta synodus. Eam quū turci diu exosaz ppter eius dignitatē habuissent anno salutis nostre. 1093. a Belzeto quodam eoz principe cū ingenti turcoz manu obfessa et capta fuit: vbi impatore capto cum pro vili mancipio diu captū tenuit: indeq; galli cum venetis expulsi impatoribus p. 5. et 50. annos possedere Postmodū paleologoz clarissima familia genuensum ope a gallis ademit. et usq; in annuz dñi nostri iesu christi. i. 453. gloriosissime possedit. Quo anno mahumemus octomanus turcoz princeps eaz cepit: diripuitq; ac de ipsa tam preclara ciuitate: q̄ toti orienti leges dabat: triūpbauit: vbi et eius sacratissima tēpla spurcite mahumettee dedicauit. Innumerabiles autez ex hac celeberrima vrbe in omni scientia atq; virtute p̄ clarissimi exire viri: inter quos: vt ex multis paucos recensēā: fuerūt: Ioannes cognomēto chrisostomus ipsius vr̄bis episcopus: vir plane scientia ac virtute singularis: q̄ multa ad cōez fideliz vtilitatē edidit: Articūsq; etia; ipsius ep̄us: cuius inter cetera ad reginas Archadij filias extat d̄ virginitate liber. Venadius quoq; alter ep̄us eius: vir lingua nitidus. Ioanne cassianus diaconus: q̄ precipuos cōfecit libellos. Prouissimus oīz Emanuel chrisoloras ph̄s et orator eminentissimus extitit: q̄ litteras grecas in italiā cum ingenti vtilitate rettulit: que iam p̄ septingentos annos apud nostros nō fuerāt in vsu. Ex quo multi evasere clarissimi: de quibus locis suis infra accurate dicemus.

Viri disciplinis excellentes.

Archilocus poeta ratione lacedemonius tēpestate hac p̄ Cornelij nepos s̄tia floruit: In quo vt Quin. i. li. de arte oratoria refert summa uis elocutionis fuit: tū breues vibrantesq; s̄tie plurimuz sanguinis ac neruoz. Hic iambicū versū in soceri sui vindictā primus adiuuenit dicēte horatio i poetria. Archilochū pprio ratices armauit iambo: Hunc socci cepere pedē grandēsq; corburni. Et pp̄ impudicā eius lectionē a lacedemonijs exilio damnatus ē: dicēte Quidio in ibi;: Utq; reptori nocuit pugnantē iambi Sic sit in exiliuz lingua p̄terua tuū. Tandē eius exigentibus meritis interfectus est.

Aristodemus musicus his t̄pibus: vt Eusebius scribit: clarus fuit vir fm gelliū in quarto noc. at. litteraz veterē diligētissimus: q̄ teste cicerone: dixit aiaz nil aliud esse q̄ armoniā.

Alcus poeta lyricus p̄ hec ēt tempora fm eusebiū in precio fuit: hic patria mitilenus fuit dicēte Sappho poetrice: Nec plus alcus consoz patrie q; lyre q; Laudis habz quāuis grādus ille sonet. et Horatius in 2. car. Et te sonante plenius aure Alceē plectro. De isto ēt herodotus i li. v. histo. meminit.

Alcidamus orator grecus per hoc quoq; tempus: vt Cicero in primo tusculanaz questioz scribit: clarus fuit: qui inter cetera mortis laudationem pulcherrime scripsit.

Alesbes quidaz lesbis poeta hisdem quoq; temporibus floruit: qui post homerum primus Iliada fecit

Anthemides similiter mitileneus poeta et alcei predicti frater: et ipse cum eodem fratre floruit: quem babylonioz sociuz alcus fuisse dixit: et magna certamina p̄ eis suscepisse: atq; eos magnis laboribus eripuisse viro pugnacissimo: et vt inquit: regum luctatore preempto.

Ancepsus grecus medicus: magicēq; artis peritissimus: et ipse hoc tempore floruit: cuius multa medicinalia ab eodem habentur scripta.

Amon

651

Amon manase regis pdicti filius decimusseptimus regū iuda. 419. regni dauid: et tertio trigesima olympiadis anno post patrem suuz quum etatis esset duozum et viginti annozum regnare cepit et regnavit in hierusalem secundum Eusebium et interpretes duodecim annis. Sed secū 454 2. dum hebreos et Iosephum duobus tantum. Hic dum patris eius opera immitaretur: Que scilicet in iuuentute sua presumpserat dolum a suis in domo propria passus preemptus est. quo mortuo populus eius peremit interfectores: et eū cū patre suo sepellicrūt. Eius autem gesta prima et nouissima scribuntur. 4. 13. c. 21. et 2. paralipomenon. 33.

Aphrotes sextus medozum rex anno tertio regni amon medis regnare cepit: et regnavit annis. 24.

Iosias

645

Iosias amon predicti regis filius decimusoctavus regni iuda. i. 431. regni Dauid: et tertio trigesima tertie olympiadis anno regnum accipiens regnavit in hierusalem annis duobus et triginta: Hic octo annozum habebat etatis quando regnum adeptus est: qui etia; ea mibi tenella etate tante virtutis et sanctitatis extitit: vt omnibus: qui ante cum regibus et claris viris tanto excellere visus est quanto vel sideribus ceteris sol: vel mare fluminibus cunctis. Quumq; ad duodecimum etatis peruenisset annum (vt Iosephus scribit) non laudis non iocis: aut volup tatibus intentus: vt superiores adolescentes reges facere consueverant: sed doctrinam: pietatem: iustitiaz et beate uiuendi normam ex lectione legis Moyse: atq; exemplo bonozum regum sumens omnia superiorum regum mala opera veluti iam senioz emendauit. Octauo siquidem regni sui anno: vt sacra quarti regum: et secundi Paralipomenon habet hystoria omnes ipsius regni ciuitates multis erroribus labefactas ab Idolorum cultu ita purgauit: vt nullum idolatrie vestigio in toto superesset regno. Et nequid insuper latenter remaneret vniuersas domos scrutari mandauit: sed et serpentem ereum a Moyse factum: cui populus superstitione idolorum ductus imolabat comminuit. Etq; in vnaquaq; causa adeo iustitiam semper coluit tanquam anime sue medicinā: et omnibus alijs in rebus ita gloriosus extitit: vt euz eo iudeo

rū gloria fere orta simul et extincta visa fuerit: Nā (testante Iosepho) erat modestus prudens: grauis: cōtinens: clemens diuine legis scientissimus: manuq; fortis: ac aīo maximo. Et adeo religionis amator: et legis emulato: fuit: vt omnia sacerdotū: falso: q; pphetarū ossa e sepulchris erui et exuri mandauerit: hocq; modo purgata oī puincia ad hierosolymā oēm populū conuocauit: et ad Agimorum festiuitatem: que pasca dicitur eos adduxit: vbi et pbasee maximū celebravit: et adeo celebratissimū vt a diebus iudicūz tale in hierusalem nō sit factitū: Et propterea Iesus filius Sirach laudando euz: sic prulit dicens: memoria Iosie in cōpositione odoris est facta: et opus pigmentarij in omniū ore quasi mel indulcoratū et velut musica in cōuiuio vini. Ipe diuinitus in penitentiā populi sui directus fuit: et cunctas impietat; abhominaciones abstulit preter Dauid (inquit) et Ezechias atq; Iosiam oēs reges iude peccatū cōmiserūt. Reliqui vero reges Iuda legem dei altissimi reliquerunt: deiq; timorem contēpserunt: suū quoq; regnum alijs dederunt: et gloriā suā aliene genti: hec ille: Hic deniq; optimus rex nullo religionis: pietatis: humanitatis benignitatisq; exēplo pretermisso cū rege Egypti in campo Magedon congressus ab ipso iaculatus in hierusalē remeans ex eodē vulnere defunctus est: sepultusq; magnifice collachrymātibus omnib; suamq; vicē dolentibus in Mausoleo patruz suozum. Sed et Hieremias ppheta ciuitatis vicē potius q̄ optimi regis mortē dolens carmen trenoꝝ lamentabili modulatione composuit dicēs: Quomodo sedet sola ciuitas plena populo et. Quibus lamentatiōibus postea cantores et cantatrices in exequijs mortuorum vti consueuerūt. Tres autē filios post se reliquit: quoz primus Eliachim qui et Ieconias fuit. Secundus Achaz qui et Selum: Tertius Bathaman qui et Sedechias: Hec omnia ex quarto regum libro capitulo vigesimo secundo: et 23. et 60 paralipomenon. c. 34. et 35. habentur.

4558 **C** Anchus martius Nume regis ex filia nepos quartus Romanoz rex quarto Iosie regni āno post Tulum hostilitū regnū accipiens regnavit annis viginti quinq;. Nā defuncto predicto eius antecessore rege Romanozum res ad interregnum redijt: quod quidem tempus huic etiā applicatur: Hic itaq; nulli superioroz regum belli: pacifq; artibus ac gloria vnq; inferior fuit. Sed et Auentinū ianiculūq; montes vrbi ad didit: et pontē primus Tyberi adiecit: Carcerē quoq; primo ad terrorem crescentis audacie in media vrbe loco publico construxit: Politonū etiam latinoz vrbem vi cepit: et diripuit: oēm eius populū in Romā nā ciuitatē itroduxit: Ostiā deniq; vrbez sextodecimo ab vrbe miliario supra mare cōstruxit: vbi et beata Thonica diui patris Augustini mater vita decessit: tadē morbo correptus vitā cū morte mutauit.

642

C Arfaces siue Ericates Medoz septimus rex hoc āno q̄ ḡntuldecimus regni Iosie annus Medis regnare cepit: et regnavit ānis. 32. vir sane bello et pace clarissimus q̄ v̄tute Aminiē maximā ciuitatē oīo sbuertit et dēnit iuxta v̄bū nāū et Tobie pphetaz: vt p; Tobie. i. 4. c. q̄ dēta assyrioz regnū penitus cessauit.

Aminie
euerio.

4569 **C** Ezechias maximus hebreoz pōtifex per hoc ipm ips vt sacra quarti Regū libri habet historia apō hierusalem maximo in precio fuit: qui patrem habuit Selix qui fuit Sadoch: qui fuit Acharie: qui fuit Iosidae: qui fuit alterius cacherie: qui fuit Achimaas filij Sadoch summi pontificis: quem Salomon rex abiecto altero pontificem fecerat.

630

C Phaleris Agrigentinus tyrannus orator et declamator ornatissimus: tempestate hac: vt Eusebio placet floruit: cui cum quidam perillus eris ingeniosus artifex amicissimus esset: ex Athenis Agrigentum ad eum venit: vbi cognita hominis scuitia: vt eidem placeret: ex ere taurum artificiosum fabricauit: et in eius latere ianuam posuit: vt reus in eo inclusus subiectis ignibus torqueretur: atq; ita sonus vocis hominis exclamantis: non gemitus hominis sed bouis mugitus vidcretur: pro quo inuento cum munus ab eodez qui nouis tormentis delectabatur: postulasset illum intercludi iussit: et suppositis ignibus primus artificij sui verū prebuit experimentum: dicente Quidio primo de arte amandi: Et phaleris tauro violenti mēbra perilli: Torruit infelix: imbuit auctor opus. Et postea sequitur: Hec enim lex equioꝝ vlla est q̄ necis artifices arte perire sua. Hec ipse phaleris arbeniensibus de se pro illo conquestis rescripsit. Alij tñ cū a[n] vrbe conditā. 64. annis fuisse dicūt. Extant enim huius phaleris ad huc celebres et graues epistole.

C Ostiam maritimam vrbem inter mare et Tyberim constitutam his tēporibus Anchus Martius Romanozum rex in Latio provincia condidit: loco scilicet vbi Eneas e Troia profugus primum castra constituit. Que cū diu propter Lymū quem Tyberis fluminis congregabat importuosa steterit: Claudius Imperator eidem portū maxima impensa construxit: vbi deinde Aurelianus imperator propter ipsius portus cōmoditatem forum nominis sui publicum constituit: et ingentia edificia ibidem erexit: Que cum postmodū a sarracenis funditus fuisset euerfa: Leo quartus pontifex instauratam corsis repleuit. Et q̄ quid edificiorum veterum in ea fuerat: preter quandam turrim deletum est: Ea quippe multoz sanctorū reliquijs illustrata diu fuit: atq; diu etiā Thonice matris sanctissimi doctoris Augustini vsq; ad Martini quinti pontificis tempora sepulchrum extitit.

4573 **C** Sadiates Arde regis filius filij Sigij septimus Lydoꝝum rex decimonono regni Iosie anno Lydis regnare cepit: et regnavit annis quindecim: De quo Herodotus in primo historiarū meminit: Hic filiuꝝ nomine Alyatez genuit: qui eidez in regno postea successit.

626

C Tarquinius priscus quintus Romanoz rex: hoc anno qui est vigesimusseptimus regni Iosie post Anchij martiū rex delectus regnavit ānis triginta septē: hic Demarathū corinthū hūit patrē: a quo lucumon

pmo vocatus fuit: sed impio suscepto mutatu est nomen: et Le. Tarquinius dicitur est: qui non minus regi sui firmandi q̄ augende reipublice memor: centum patres et ipse elegit: quos etiam Senatores vocavit. Firmatoq; regno Alpiolas latinoꝝ oppidu vi cepit: et in signu letitie Romanis confestim ludos instituit: Inde q; vrbe muris ampliavit: et Capitoliu erexit: Sabinos rebellantes vixit: eisq; Collatiã ademit. Belloq; in Sabinos pfecto omne latinoꝝ nomen domuit: et cloacas postea in vrbe fecit: prius naq; cum patre suo Tuscia omnes magnis insigniuit ornamentis: et inde triumphalia ornamenta: insigniaq; consularia: et simpliciter magistratuū decora in Romanam transfudit vrbem: Necno et virgas: sectores tubas: sacroꝝq; ritus et musicam: qua Romani postmodum ad bellicas artes vtebantur: ex Tarquinij Tuscis Romam detulit: qui post multa strenue gesta ab Anchi filijs interfectus est.

¶ Viri doctrinis excellentes.

625 **C** Pherecides Syrus natione philosophus egregius Pittaci philosophi auditor: tēpestate istac ingenio singulari peditus agnoscitur: q̄ primus apud grecos de natura et de dijs scripsit: p̄musq; Cicerone teste libro. s. tuscu. questionū: boiuz aios sempiternos eē affirmavit: Quin et teste Laertio ulmta pdixit q̄ mira 4574 bilia videbantur: Hic etiam Plinio testeli. xij. prosam orationem p̄mus condidit. Suiq; preterea Pythagore philosophi preceptor: et litteras multas Thaleti philosopho scripsit: et ab eodē multas suscepit.

Symonides grecus poeta: his tēporibus (vt Eusebio placet) inclitus et clarus fuit: Qui cū ad octogesimum peruenisset annu multa cōposuit et carmina docuit: In eaq; etate gloriabatur in hec descendisse certamina: Quis aliquando interrogatus quid inter hoies facile consenscat: ait beneficiū: Huius cuz multe fuerint sententie: hanc precipuam existimo: Fortuna innocentem sepe deserit: spes autem bona nunq̄.

624 **S**tesicorus poeta lyricus eximius per hoc ipm tempus in Grecia floruit: De quo Quintilia. decimo li. de institu. orato. meminit: et Hora. in. 4. carminū: Ceceq; et alcei minaces Stesicorizq; graues camene. 4575

Arion Methynens Cytharedus optimus quidē hisdem tēporibus in Lesbo insula claruit: Cuius historiā Herodotus Pliniusq; nono li. natura. histo. et Helius. 16. noc. at. late retulerunt: Sed breuiter a nobis comprehensa talis fuit: hic cū arte sua multas diuitias in Italia et Sicilia congregasset Corinthuz remeans: et in mari a nautis p̄cipitatus est: sed a delphino pisce exceptus in laconiã aⁿ nautas ipos deportatus: corinthū adiit: vbi re sua cognita: et illis supplicio traditis oia bona sua recuperauit.

623 **S**appho cretea diuini ingenij poetriz per hec tēpora claruit: et plectrū prima inuenit: hec viro ditissimo nupsit ex quo Hydan filiū suscepit: habuitq; discipulas: Anagoram: Milestiam Longyllam: Colopho 4576 niam: Eubemā et Salaminam: quas etiam lyricos quosdam docuit versus. Scripsit autē hec modulos lyricos: Epygrammata: elegiam iambos et monades: Fuit quoq; vates nobilissima.

Milda pphetissa Selū sumi sacerdotis hebreoꝝ vxor: et Helchie maximi et hebreoꝝ p̄tificis mī his tēporibus fuit et Josie regi vaticinando multa predixit: et presertim hierosolymozum euerisionem: ac populi ipsius captiuitatem: vt patet quarto regum capitulo. 22.

Sophonias propheta nonus duodecim prophetarū Chus nobilissimi inter hebreos viri, filius filij Hodolie qui fuit Amasie: qui et Ezechie per hoc ipsum tempus prophetauit: et librum nominis sui titulo prenotatum composuit in quo tanquam speculator et archanoꝝ dei cognitor imminentē duabus tribubus captiuitatem prenunciat: vbi indicit vlulatum habitatoribus p̄le: quia conticuit omnis populus chanaaz disperieruntq; vninersi qui inuoluti erant argento.

622 **H**ieremias propheta sanctissimus et ab ipso matris vtero sanctificatus ex viculo Anathotites: qui non longe ab hierosolymis distabat sacerdos et ex sacerdotibus natus: his temporibus adhuc puerulus vaticinari orsus est: et deinde futuram ciuitatis cladem: totiusq; populi captiuitatem: non solum spiritu: s; etiam oculis carnis intuitus et expertus est. Unde et in Iuda et Benjamin tantum prophetauit: et ciuitatis sue omnes futuras ruinas quadruplici plangit alphabeto: Quod diuus Hieronymus et Isidorus in sexto et bi. mensure metri versibus reddiderunt. Hic itaq; post captam euer samq; hierosolymozum ciuitatem: a populo suo in Egyptum violenter tractus: ibidem post multas iniurias sibi illatas apud Taphnas ab eodem populo lapidibus obrutus occubuit: eoq; in loco sepultus: vbi olim Pbarao rex habitauerat. Et quoniam sua oratione multos serpentes infestos ab eodem loco fugauerat: et Egyptios a tactu et morsu eozum serpentum liberos fecerat: Ipsum magna religione post mortem venerati sunt: Et cum sanctus habitus sit eius festum prima die maij celebratur. 4577

Baruch autem eiusdem hieremie prophete notarius vir eloquentissimus ac celeberrimus vates et ipse vna cum domino suo aliam propheticum librum nominis sui titulo prenotatum edidit: In quo post ciuitatis calamitates et ruinas a hieremia prophetatas consolationem eidem ciuitati de reditu a captiuitate p̄nunciat: Ipse tamen liber ab hebreis nec habetur nec legitur: Quem quidem librum diuus Hieronymus de greco in latinum iuxta vulgatam editionem transfudit: Hic cum librum magistri sui scripsisset et regi Joachin legendum obtulisset: quia in eodem scripserat quod imminere ciuitati hierusalem vt a Rege Babylonioꝝ vastaretur: et ipse rex ab eo subderetur: iratus rex librum dirupit et igne concremauit et hieremiam ac Baruch duris supplicijs affecit.

4586

Nachaz secundus Josie regis filius decimus nonus regum Juda. 463. regni David et primo q̄
dragesime olympiadis anno patri in regnum succedens regnavit mensibus tantummodo tri
bus: hunc populus seniore fratre eius spreto post patre cū trium et viginti etatis esset annozū
regem constituit: Sed quoniam (vt sacra eius habet historia) impius et scelestus erat: et in vjs
patris renuit ambulare: a Achao rege iudicio dei capitur: et vinctus in Egyptum perducit:
et eius seniori fratri ex eodem patre progenito nomine Eliachim tradidit regnū: mutans ei nomen Joa
chib: provincie quoq; omni tributū posuit: centū talenta argenti: et vnū auri: vt p̄ quarto regum vltimo:
et secundo paralipomenon similiter vltimo.

Joachaz
65

4590

Nachim primogenitus Josie regis q̄ alio noie Beliachim appellat̄ vigesimus regū Juda eodē
āno loco fratris a Achao Pharaone suffectus regnavit in hierusalē. xi. ānis: hō qdē flagitiosus
infidusq; ac idolatra: de quo hoc i loco nescio qd dicere ausim: vt tantus pater tot flagitiosos ge
nuerit filios: q̄ nō hoies certe: sed teterrima mōstra merito noiari p̄it: quos ēt p̄scriber̄ piger: hic
iḡr p̄ncipatu inito i oēs turpitudinē idoloz̄ p̄lapsus: Oriam ēt sacerdotē viz̄ iustū obiurgātes interfecit: et
oēs tēpli mīstros depulit atq; fugavit: necnō et oīa auaricia expilauit: p̄pter qd̄ et iusto dei iudicio Nabu
chodonosor rex Babylonie (vt Iosephus li. x. h3) cū magno apparatu ad Euphratem venit: et cōtra Achao
regē Egypti pugnavit: et eo supato fluuiū trāsies oēm Syriā p̄ter Judeā vsq; pelusū cepit: Inde q̄
post quartū ānū q̄ erat octauus regnū Joachim: idē Babylonie rex cū magno exercitu cōtra iudeos castra
metati tributa ab Joachim exacturus: aut certe dimicaturus: sed ille eius minas metuēs tributa que pete
bat p̄ tres ānos p̄bere spopodit: Tertio v̄o anno audiēs Egyptios denuo cōtra Babylonios pugnaturos
tributa solvere recusauit. Prop̄eta autē Hieremias monebat et p̄dicabat qd̄ frustra Egyptioz̄ spe teneret
quod et verū fuit: q̄ Egypti cōtra babilonios pugnare nō p̄sumpserūt: sed stati venientē Babyloniorū
regem cū exercitu magno iure federis suscepit: Dūq; Nabuchodonosor Hierosolymā intrasset: fidē ne
quaq̄ seruās: p̄mo innumeros iuuenes fortissimos vna cū Joachim rege interfecit: eiusq; cadauer igno
miniose extra muros vr̄bis iuxta verbū Hieremie p̄phete p̄ijci p̄cepit: Et Zechonīā p̄oris interfecti filiū
pro eo regem constituit.

Joachim
609

Nabuchodonosor Caldeoz̄ seu Babylonie rex: cui res bñ geste magni cognomē dederē: āno quarto re
gni Joachim apud Babylonīā regnare cepit: sed q̄tū regnauerit comptū nō habemus: q̄ suscepto regno
vt Iosephus ait: multa cū finitimis bella summa v̄tute cōfecit: et q̄maxime cū Egyptijs p̄spere dimicauit
et Achao eoz̄ regē: ac Psameticū eius filiū regni successorē: vt quartus liber regū h3: ad extremū deu
cit: Judeā deinde et Syriā durissimo sibi subiugauit iugo. Joachim predictū interfecit: ac eius successorē
bis victū vna cū matre: oīq; familia: ac cūctis p̄ncipibus: et alijs cōplurimis q̄ sese tradiderāt: et vasis dñi
in Babylonē trāstulit: et Sedechiā patrū suū suo loco suffecit: q̄ cū et ipse iusturādū trāsgressus fuisset:
et tributū p̄missus denegasset: ad eū cū ingēti exercitu vēit: et diu obsedit: et tādē fame coactū cū ad deditio
nem cōpulisset ciues: ip̄m captū et in cōspectu suo adductū cōfessi excecari fecit: et eius vniuersam familiā
trucidari mādanit: innumeros quoq; ciuitatis in Babylonīā traxit i seruos: ac totā vr̄bē vna cū tēplo euer
ti et incēdi p̄cepit: sed et Assyrioz̄ regnū a Medis destructū tādē obtinuit: p̄pter qd̄ Babylonioz̄ regnū
factū ē oīum monarcha: Sed cū suū p̄ius opione se nimīū extulisset: dñs eū insania circūuenit: et septē an
nis fenui vt bos comedere cōpulit: sicut hētur Danielis quarto: Post ānos v̄o septē idēz̄ eleuās oculos ad
celū supplicauit deo vt regnū recipei cōcederet: qd̄ eidē vna cū sensu restitūtū ē: Quo recepto bñdicēs altis
simo grās egit qd̄ p̄tās eius sit eterna: eiusq; regnū in gnātōe et gnationē: et cūcta regna terre apud eū i nī
bilū reputata sint: Qu regnū ei restitūtū aplioz̄ ēt gloria addita ē: pp̄ qd̄ idē Nabuchodonosor dixit: Ego
laudo et magnifico ac glorifico regē celi: q̄ oīa opa ei v̄a st: et vie ei iudicia: et i supbia gradiētes hūiltat̄ scit
et p̄t: vt h̄ daniel. 4. porro dū vixissz̄ ānis. 40. d̄fūct̄ ē i baby. flicto ei filio Nabuchodo. regni successor.

4597

Nachim cognomēto Zechonias p̄dicti Joachiz̄ nepos: imo potius filius: vt Iosephus testat̄ p̄
mus et. 20. regū iuda. 474. regni david: et. 3. 44. olympiadis āno a Nabuchodo. rex cōstitu
tus regnavit i hierusalē mē. 3. et diebus. 10. Hic at̄ Joachin supioris ioachim filius scribi debet
vt Hiero. ait: cū extrēa syllaba chin. p̄ v̄o p̄ chim: et ob hāc cāz̄ i enā. Dat. vna v̄i deesse gnātō
q̄z̄ fa tesseredecas i patrē huius Joachin d̄finit: et tertia ab isto icipit. Cūq; p̄mū hic regnat̄ ce
pisset: repete tior babilonioz̄ regē iuasit: timēs q; ne mali mēoria p̄ nece p̄na p̄nicā iuader̄: cōfessi exerci
tū in hierusalē misit: et eū i vr̄bē obsedit: ip̄e at̄ cū ēt vir bonus nolēs ciuitatē pdere p̄silio Hieremie p̄phe
te vsus: se cū m̄re oīq; domo ac religis eius p̄ncipibus vltro Nabuchodonosor tradidit: Cūq; iusturādū
Joachin ab eis q̄ a rege Babylonie decreti fuerāt: accepisset qd̄ nihil mali q̄ remāfuri erāt i vr̄be patēnt̄:
eoz̄ fides nequaq̄ iniolata māsit. Sed cū Joachin cū p̄dictis i babilonē accessisset: rex Babylonie p̄cepit
p̄ncipibus suis: vt oēs q̄ erāt i hierusalē iuuenes captiuos sumerēt p̄ter et artifices: eosq; ad se ligatos ad
ducerēt: q̄ oēs: vt Iose. scribit fuerūt decē milia et. 832. iter quos ēt fuere Hardocheul: Ezechiel et Dani
el. māsit at̄ Joachin iste i carcē apd̄ caldeos. 37. ānis: d̄oec Nabuchodo. filius p̄re d̄fūcto leuaret eū: et bec
babilōis trāsmigratō appellata ē: hūc itaq; Nabucho. iunior p̄ mortē p̄ris a vicul̄ soluit: eūq; quoaduixit
iter aicos hūit: et ml̄ta ei d̄oā p̄cessit: fecitq; i baby. iter reges b̄ri: acceptaq; vxore genuit salathiel q̄ genuit

Joachin
602

151

Zorobabel qui genuit Abinib.

601

Sedechias Josie regis filius et predicti Joachin patris ultimus regum Juda et hierusalem an 4598
 no ut supra rex a Nabuchodonosor loco superioris in hierusalem constitutus regnavit annis .xii.
 huic Nabuchodonosor in subiectionis signum nomen permittit: et tributarium sub iuramento si-
 bi constituit: mandavitque ut nihil ei hostiliter agere presumeret: nec Egyptijs faueret: Verum cum
 in omni turpitudine et avaricia atque segnicie tam sacerdotum principes quam ipse ac universus populus
 deum offendisset: et nullum sibi venire locum reliquisset: e regno tandem turpissime cum omni populo cie-
 ctus ac interfectus est. Nam nono sui regni anno subornatis egyptijs tributum caldeis permittit denegare et
 libertatem se vendicare tentavit. Quamobrem Nabuchodonosor iracundus maximo coacto exercitu in hieru-
 salim tumultuarie ascendit: et primo omnes Judee urbes in fide recepit: indeque direptis: incensisque circumquaque hie-
 rusalem vicis et suburbanis anno nono Sedechie huius regis decima die mensis decembris Nabuchodono-
 sor circa hierosolymam castrametatus est: qua cum decem et octo mensibus durissima fame et peste obsidisset: ta-
 dem in potentate sua redegit: regeque cum filiis ac principibus capto ad regem Nabuchodonosor milites perdu-
 xerunt: potentate quoque ad se regem Nabuchodonosor ipsius impium et infidum ac infelicem vocare cepit: et iuris-
 iurandi in memoriam quod presbuerat ei ut provinciam custodiret: super hoc etiam cum ingratis obiurgavit: quia dum ab eo pre-
 cepisset imperium quod ab eis frater tulerat et illi contulerat: contra munificum largitorem egisse videbatur hostili-
 ter: his verbis adversus Sedechiam dicitis statim eius filios in conspectu suo iussit periri: Deinde eius oculos
 eruens cum vinculis perduxit in Babyloniam: Hec quippe Hieremias et Ezechiel eidem prophetaverunt quod vinculus du-
 ceretur ad babilonicum regem. Captus igitur rege universus populus caldei trucidaverunt: et quod gladius evaserat ad
 servendum caldeis adducti sunt: ac sic iudei iuxta verbum Salomonis: cum prophetarum exortas habuissent discipli-
 nam: et timorem domini non suscepisset: sed unice se correctioni domini detrahisset: tandem fructus vite sue comederunt: et
 suis consilijs saturati sunt: hac igitur conversatione que de genere David regnauerunt habuisse noscuntur.

Transalpine gallie civitas.

Transalpine gallie civitas primo
 anno regni Sedechie. 45. olympiade So-
 lino teste a phocensibus per sax adven-
 tu pro-
 fugis condita fuit: Hec olim clarissima civitas
 fuit: et in Harbonensi provincia in galliarum
 sinu iuxta Rhodanum fluvium in loco petroso
 sita: magnitudinis eximie extitit: huic portus
 subiacet pulcherrimus que arcem pugnacissimam
 loco edito etiam habet: in qua quidem olim
 apollinis delphici pulcherrimum templum
 structum erat: Cuius urbis ciues posteaquam
 a principio: per multa tempora in bellis se
 exercuerant: pacatis omnibus rebus ad ci-
 viles institutiones: terreeque cultum conuer-
 terunt: Quinimmo primores urbis ad elo-
 quentiam et philosophicam artes ita se transtule-
 re: ut doctrina grecis comparari potuissent

4599

ad quam plane urbem complurimi ex nobilioribus Romanis adolescentes pro acquirendis doctrinis
 transmittentur: Nam eorum victus frugaliter et modestus semper fuerat: Propter quod Cesar: eiusque
 successores Romani etiam cum eisdem in bellis temperantius se habuerunt: et Galli: alique nationes viden-
 tes eos in tanta pace vivere: ad eorum vivendi normam se contulere. Cumque varios sortita fuisset: vel
 dominos: vel tyrannos: prout se tempora offerrebant: nunquam tamen aut legem: aut ab alienigenis di-
 spendia pertulit: preterquam a Cathelanis: qui anno salutis nostre millesimo noningentesimo quadragesimo
 multa instructa classe: eam invaserunt: et quasque divitias auferentes bonis omnibus vacuum reliquerunt:
 Propter quod vllas deinceps visa fuit reassumere vires: Huic Lazarus quem dominus a mortuis susci-
 tauit: primus ab apostolis destinatus fuit episcopus: Cuius quidem reliquie nunc usque magno in honore
 apud eam habite sunt. Fertur quoque et beate Marie Magdalene ipsius Lazari sororis corpus ibidem
 quiescere: Apud hanc multi clarissimi florere viri: Inter quos fuit Saluianus eiusdem ecclesie presby-
 ter: divina humanaque litteratura admodum doctus. Et Auscus in divinis scripturis presbyter non me-
 diocriter instructus: Atque Venadius similiter presbyter: greca latinaque lingua eruditissimus: qui de vi-
 ris illustribus more divi Hieronymi librum edidit: Hinc etiam Corvinus orator et Victorinus Rhetor
 clarissimus qui multa in divinis edidit: origine duxerunt: atque alij complurimi: de quibus infra dicitur.

Astages Arsactis regis filius octavus et ultimus Medorum Rex: tertio Sedechie regis anno 4602
 dis regnare cepit: et regnavit annis triginta octo: Hic ut Herodoto in primo historiaram placet: et Ju-
 stino in epitomate suo unam tantum nomine Mandaniam genuit filiam: quam tantum aliqui in somnijs

600

597

mixisse vidit vt totū orbem eius yrina replere videret. Iustinus vero noster aliter de somno sentit: quia non mictum: sed vitem e filie genitalibus oriri Astyagem vidisse dicit: que totam occupavit prouinciam: hanc igitur pater eo somnij portento perterritus ex Arioloꝝ suorum consilio Cambysi cuidam Persarum mediocri viro dedit vxorem ne paterna: maternaue nobilitas animos nascentium nepotum extolleret: Ac nec siquidem metum depofuit: Sed cum natus esset ei primus infans illum harpago archanoꝝ suorum participi dedit occidendum: Sed ille prudentia vsus existimans imperium aliquando ad filiam fore deuoluendum: cuz scilicet Astyagi nulli eēnt masculi: ipsum occidere timuit: ne aliquando necati infantis penā subiret: Quamobrem causam vni ex pastoribus regis puerum exponendum dedit: Quod audiēs pastoris vxor que etiam eodem tempore filium pepererat: rogauit virum sibi puerum regium alendum afferri: Cuius precibus vir morem gerens in siluam redijt: vidensq; puerū iuxta canem feminā eius vbera sugentem: quem a feris auibusq; defendebat: misericordia motus puerum suscipiens vxori detulit: canem cū persequente: quem vbi in manum mulier accepit: mox velut ad notam puerulus allusit: propter qđ proprio partu exposito regium educarunt infantem. At puerulus adultus cuz inter ludētes rex delectus fuisset: et contumaces aliquando cecidisset: delata est regi querella qđ a seruo ingenui verberarentur. Ille accessit puero: et interrogato: et cū imutato vultu se id fecisse vt regē responderet: Admiratus eius cōstātiā in memoriā somnij reuocatur: Cognitoq; qđ nepos esset iratus Harpagi filium interfecit: et patri epulandū dedit: Quod Harpagus egre ferens: dolore in tempus aliud dissimulato vindictā distulit: naz cū puer: quē Cyrum vocauerat etiā adoleuisset: et ipse omnē Astyagis duceret exercitū: Harpagus hortatus est Cyrū vt arma contra auū Astyagem sumat: seq; ei omnē exercitū dediturū pollicetur: Quod vbi Cyrus audivit: collectis persis contra Astyagem auū ducit exercitū: et Harpagus confestim cuz exercitu ad eū defect. Astyages autē contractis vndiq; auxiliariis copijs in Cyrū proficiscitur: cumq; superat. Verū fugientibus persis: matres: eorūq; vxores eisdem obuiam fiunt: et nates atq; pudenda ostēdentes dicunt. Nunquid iterato tanquā paruuli in vterum refugere vultis. Qui pudore repressi rursus in plium redierunt: et facto impetu Astyagem superarunt: eog; capto nil aliud qđ regnum abstulit: Veruz eisdem se magis nepotem qđ victorem exhibens hircanis eū prefectit. Regnoq; suscepto in Persas transtulit: et sic Abedorū regnum defecit: quod per annos ducentos et quinquagintanouē sub regibus octo potestum fuit: Quoz etiam nomina et tempora hic epilogando recensemus.

Abedorum regum epilogus.

Arbaces	1 añ. 28	Cardiceas	4 añ. 15	Cyxares	7 añ. 3.
Sosiranus	2 añ. 30	Diocles	5 añ. 54	Astyages	8 añ. 38
Abedidus	3 añ. 40	Phraortes	6 añ. 24.	Hi in vnum supputati fiunt anni. 259.	

4603 **Thabres pbarao** Psameticus regis filius: hoc anno qui est quartus Sedechie regis annus Egyptiorū regnum accipiens regnavit annis triginta. Adhuc capta a Caldeis Hierosolyma: iudei qui remanserāt Sodolia Caldeorum regis prefecto ab eis interfecto veriti confugerunt: Hieremia propheta secum tracto: De quo idem Hieremias meminit.

596

Viri doctrinis excellentes.

Abach propheta in numero duodecim prophetarum decimus: his temporibus prophetie spiritu plenus apud iudeam in precio fuit: Qui et ex precepto domini Danieli in lacum leonum existenti prandium attulit: Hic librum prophetie sue titulo nominis sui prenotatum in Judea edidit: Vbi Christi domini nostri natiuitatem atq; passionem prophetat dicens. Spernit celos gloria eius et plena est terra. Splendor eius vt lux erit: eorum in manibus eius: Vbi abscondita est fortitudo eius: Et propterea diuus Hieronymus eum luctatorem fortem ac rigidum virum appellat. Tandem mortuus vt sanctus habitus est. Eius festus decimo octauo calendis Februarij celebratur. Corpus vero eius cum diu occulisset sub Archadio pncipe diuina reuelatione repertum fuit.

Ezechiel autem propheta et sacerdos domini: vir sanctus atq; pulcherrimus qui superioribus annis cū Joachin rege captiuus adductus fuerat in Babylonem tempestate hac ibidem existens prophetauit futuras populi iudeorum calamitates: et hec ex Babylonia in Hierusalem ad Sedechiam regem misit: Cui tamen idem rex non credidit: sed nec hij qui cum eo captiui fuerant: videntes adhuc Hierusalem urbem stare: quam Hieremias et ipse casuram esse predixerant. Tricesimo deinde etatis sue anno et captiuitatē sue quinto librum prophetie sue componere cepit: Cuius quidez libri sermo (vt diuus scribit Hieronymus) nec satis disertus: nec admodum rusticus est: sed ex vtroq; medio temperatus: Cuius sane principia et finis magnis inuoluuntur obscuritatibus. Et sunt qui dicant eundem a quibusdam sapientissimis viris: non ab Ezechiele scriptū. Et propterea apud hebreos non nisi a vtris doctissimis legi permittitur: Hunc tandem quedam reliquie iudeorum: scilicet Dan et Had quibus predixerat eos in Hierusalem non regressuros: apud Babyloniā interfecerunt: et tanq; martyr habitus est: et in sepulchro Sem filij Noe et Arphaxath eius filio sepultus: Cuius quidez diei festū. 4. idus aprilis celebramus.

4608 **Daniel** desideriorum vir et propheta celeberrimus ex regum iudeorum familia natus a Nabuchodono sor caldeorum rege in Babylonem cum Joachin rege captiuus ductus: et ab eodem enutritus: anno nono Sedechie Regis hierusalem: postquam paruulus insontem Susannam a morte liberasset: diuino

591

spū illustratus primaz regi Nabuchodonosor in Caldea soluit visionem: Quamobrem rex eius obstupescens ingenium: prociens in faciem suā eum, salutauit: et gratias egit: ac ei quasi deo sacrificari precepit: eidemq; proprii dei nomen imponens totius regni curatorem constituit: et cum in honore precipuo haberetur: eo etiā qd eū forma occoruz et omni sapiētia precipuū fuisse deprehenderat: et q̄maxime quia omnium visionum et somnioruz intelligentiam in eo cerneret. Nam cum in conspectu eius staret omne verbum: et sapientie intellectus qd ab eo rex sciscitatus fuisset: in decuplum super ariolos suos in eo inuenit: Eū tamen idem rex Nabuchodonosor: cū statuum suā quaz exererat adorare recusasset cū cognatis suis in fornacē ignis ardentis mitti iussit: quos diuina prouidentia liberauit: nec eos omnino ignis contigit: et propterea in maiori precio haberi ceptus est. Mortuus deinde Nabuchodonosor: qui mutatus fuit in bestia: eius filio Baltasar etiam pronunciauit: qui terminus sibi erat futurus: cum litteras in pariete de scriptas exposuisset: destructo deinde Babylonioruz principatu a Bario Astyagis filio in Mediam ab eodem Daniel perductus fuit: vbi eum omni honore celebrauit: et super omnes Satrapas preposuit: sed ibidem inuidia preualente eum in lacū leonum rex Barius mitti coactus est: sed nihil mali ab eis passus: cognoscens diuinitatē eum saluasse: deinceps in preclsiore honore habuit Danielem: Et cum excelsus et clarus haberetur: eo qd religiosus et sanctus esset in Ebatheis ciuitate Medie Mausolum sibi edificauit preclarissimū: vbi et tandem sepultus est. Hic itaq; prophetauit non solum futura: sicut alij prophete sed etiā tempus diffiniuit quo sue prophete necesse erant adimpleri. Scripsit autem librum prophete i decem visiones diuinum: quas se vidisse refert: Tres sub Nabuchodonosor: Tresq; sub Baltasar eius filio: Septimā et octauā sub Bario: et duas vltimas sub Cyro: Liber tamen eius apud hebreos nec sane historā habet: nec hymnū trium pueroz: nec Bel draconisq; fabulas: quas diuus Hieronymus dispersas in vñū collegit. Hunc itaq; Hieronymus totius mundi philozozicū vocat: eo qd lapidem e monte sine manibus precifum et alia multa descripsit. Nec tamen eius liber inter prophetas apud hebreos computatur: sed inter agiographa: idest qui sacram descriperunt historiam. Mortuus deniq; et inter sanctos habitus: eius festum duodecimo calendis augusti celebratur.

Pythagoras preclarissimus philozophus natione samius: et ipse tēpestate hac toto orbe terrarū clarissimus fuit: Hic et a primeno eximie pulchritudinis: ac venustissime forme insignis fuit: qui euz musice plurimū doctus esset: eius principia apud grecos primus ad artem perduxit: et geometriam omnes perfecit: Atq; pondera et mensuras inueniens: etiam grecis primus contulit. In primis namq; circa Arithmetice vacauit: nec etiam medicinam neglexit. Animalq; hominū de corpore in corpus transire opinatus ē. Quippe et illius generis philozophozum auctor extitit: quod Italicum vocant: quia apud Corthoniam Etrurie vrōe ex grecia venit: ibiq; cū discipulis multis clarus esset: Italis nostris legem dedit: et hz etas illa nullum sibi peperisset equalem: se tamen sapientem appellari erubuit. Sed cum interrogaret cuius professionis esset: primus se philozophum: idest sapientie amatorem dixit: Huius autem institutū fuit: ne quis scholas eius intrans locuturus de philozophicis os aperire presumeret: ante qd per quinquenium audiret: De ipso autem varie feruntur sententie: quas si quis cognoscere cupit legat Laertium: qui longo decursu illas explanauit. Eius libri ab atheniensibus fuerunt concremati. Verū complurime memoratu digne ei attribuntur sententie: e quibus vnam duntaxat hic apponimus. Fugienda (inquit) modis omnibus et abscedenda sunt hec oia: scilicet languor a corpore: imperitia ab anima: Luxuria a ventre a ciuitate sedictio: a domo discordia: et a cunctis rebus intemperantia.

Anacharsis patria Scythicus philozophus scientissimus per hoc tempus floruit: cuius admirandaz extitisse sapientiam Cicero in libro tusculanarum scribit: Qui cum a quodam vituperaretur qd Scythia esset: nemo enim tum ex scythis sapiens arbitrabatur: respondit: Mihi inquit dedecus patria est: Tu vero patrie interrogatus quid sit in homine bonū et malum? At lingua . Suit hic anacharsis cadnidi scythaz regis frater: a quo et demū sagitta occisus fuit: eo qd grecoz leges scythis inducere tentauerit.

Alison Cheneus philozophus bis temporibus athenis plurimū enituit: Qui cum patrem Tyrannum haberet vt sapientie considerationi liberius vacaret: in deserto apud lacedemones habitare elegit: vbi et vsq; ad nonagesimūseptimū vite annuz vixit.

Alcineon Chrotoniates pbūs Pyrihi cuiusdā filius et Pythagore auditor: p id tps (vt Eusebio placet) multo ingenio preditus agnoscitur: Qui primus: vt Laertius habet de nature ratione scripsit: et animaz dixit immortalem atq; ad instar solis moueri.

Epimenides Cretēsis pbūs bis cōtēporaneus fuit: q aliquādo: vt Laertius scribit: duz adhuc iuuenis eēt: et a p̄re p deducēda ex rure oue missus foret: meridiano estu ex itinere diuertit in antrū: vbi et p septez et gnuaaginta ānos cōtinuo sopore genuit. Excitus deinde ouē quesuit: putās se parū obdormisse: quā euz nō inuēret: i agrū reuersus ē. Cū vō agz paternū i alterius prātē deuenisse itelligēt: et cūcta mutata cernēt i oppidū redijt: vbi a iuniore frē iā vetulo ognitus oēs ab illo didicit rei vitatē. Deinde cū philozophic opaz ddisset d̄ genesi scripsit: ortuzq; dino i .5. milibus vsū. De diuersz rez naturis i .9. milibus et qngēt) vsibus scripsit ēt: vt Laer. ait: p̄sa d̄ victorijs et d̄ politica cretēsiū: p̄mus p̄trea fert agros et domos expiāse. Sū danit quoq; tēplū venerādoz deoz: et ad Salōnē pbūm veteranū epistolas scripsit. Vixit āt: vt Laer. te statur ānis .179. sed fm alios .194.

Hierosolymozum prima ciuitas.

4609

590

C Nabuchodonosor itaq; caldeoꝝ rex: hoc anno qui est nonus annus ⁊ mensis sextus regni Sedechie: vt dictum est propter iuranduz violatum: ⁊ tributum ab ipso Sedechia denegatum cum ingenti exercitu in Iudeam venit: ibiq; magnis cladibus cunctas eius ciuitates affecit: ac etiam ipsam Hierosolymam obsidet: Quo audito Saphres Pbarao Egyptioꝝ rex confestim cum exercitu magno aduersus eum proficiscitur soluende hierosolymitane obsidionis causa. Sed Nabuchodonosor omitta obsidione eideꝝ occurrit: que ⁊ post multos vtrinq; conflictus innumerasq; cedes tandeꝝ superauit: propter quod pseudo prophete illudentes Hieremie prophete dicebant: Babylonij sicut tu prophetas amplius non reuertentur. Sed cuꝝ propheta eadem iteru atq; iterum affirmaret: a principibus captus: in quendaꝝ lacum lutuofum vsq; ad guttur deposuerunt: vt morte propria suffocatus extingueretur. Veruz eodem anno decimo mense Pbaraone a Nabuchodonosor fuso atq; fugato Nabucardan sui exercitus principem ad obsidendam Hierosolyma rursus misit: ibidemq; decem ⁊ octo mensibus statione firmata adeo grauer vrbem obsedit: vt prenalente fame mulieres pre angustia natos suos comederint: Quamobrem iudei se ⁊ vrbez Caldeis ignominiose tradiderunt: Qui vrbem ingressi capto prius rege cum filijs: ⁊ interfecto muros ⁊ turres euerterunt: eiusq; vasa omnia sustulerunt: ⁊ vniuersuz populum in ore gladij ceciderunt: Non parcentes: vt sacra secundi paralipomenon libri continet historia: neq; adolescentibus: neq; virginibus: neq; senibus aut decrepitis: sed oēs eade durissima interfecerunt. Et siquis gladium euasisset: captiuus abductus sub corona venditus est. Ac sic rege interfecto: temploq; ab eius constructione quadragesimo quadragesimosecundo anno incenso finitus est regnu iudeoꝝ sub regibus duobus ⁊ viginti: qui regnauerunt annis. 485. ⁊ mensibus sex: Quozu noia ⁊ teꝝora ista fuerunt: vs.

C Regum iudeoꝝ epilogus.

David	i añ. 40.	Joram	7 añ. 8	Joathan	13 añ. 16	Josias	18 añ. 32
Salomon	2 añ. 40	Obocias	8 añ. 1	Abaz	14 añ. 16	Joachã	19 mēsi. 3
Roboam	3 añ. 14.	Athalia	9 añ. 7	Ezechias	15 añ. 29	Joachim	20 añ. 11
Abias	4 añ. 3	Joas	10 añ. 40	Manases	16 añ. 5	Joachim	21 mē. 3.
Asa	5 añ. 41	Amasias	11 añ. 29	Amon	17 añ. 12	Sedechias	22 añ. 11
Josaphat	6 añ. 25	Scias	12 añ. 51	supputati sunt anni. 484. ⁊ menses. 6.		Horuz anni in vnu	

C Pontificum iudeoꝝ epilogus.

C igitur quia genus regum exptecatum est: etiã nomina pontificu qui fuerunt in tēplo temporibus predictorum regu referare huic loco necessariu iudico: a primo scilicet Sadoch: que Salomon abiecto Abiathar instituerat vsq; ad Josodech vltimu sacerdotem: Quozuz tempora pretermittuntur: eo q; de ea non constet. Nomina vero eozuz hec fuerunt: videlicet.

C Sadoch primus templi fuit sacerdos. Abimas. 2. Azarias. 3. Joiada. 4. Azarias. 5. Ama. 6. Abithob 7. Sadoch. 8. Selum. 9. Belchias. 10. Azarias. 11. Sarias. 12. ⁊ Josodech vltimus: Qui captiuus in Babylonē ductus atq; ibideꝝ occisus fuit: vt patet paralipomenon capi. 6°. Et Josephus libro. x. capi. x. hoc affirmat. Ac sic ea que ego vidi ⁊ diligēter legi: hec ita conscripsi. Et sic liber quartus hic explicit.

C Fratris Jacobiphilippi Bergomēsis ordis fratru eremitaru diui Augustini in omnimoda historia nouissime congesta: Supplementu Chronicaru appellata Liber quintus feliciter incipit.

Vinta seculi etas qua in suscepto ope librū quintū facimus: hic incipit:

Duratq; vsq; ad natiuitate dñi nri Jesu xp̄i p̄ anos. 500. tā est sint q in butus etatis supputatioe aliter sentire velint. Unde ⁊ q recte captiuitatē annos nūerare voluerit: ab vndecimo Sedechie regni año: sicut Eusebius incipiat: ⁊ tūc septuaginta captiuitatis ānos in secūdu Barij annū terminabit. Josephus autem ⁊ diuus Hiero. sup Ezechielē illos. 70. ānos nūerā vident ab año. 13. Josie regis vsq; ad tertiū Lyri regis ānū: nōnulli et illos. 70. ānos ab vltio regis Joachin año cōputat vsq; ad vltimū Lyri ānū. At sane sentiēdo. 70. illi āni q in. 3. vel vltio Lyri año terminatur p̄te captiuitatis iudaice āni dicūtur. Illi vō q in secūdo Barij terminant p̄te p̄plete trāsmigrationis sunt. Et hec p̄ncipalioꝝ ⁊ p̄cipua sacre scripture Era hētur: q. s. sc̄a ē año ab exordio mūdi. 4610. A diluuiō at. 2369. a natiuitate Abrae. 1427. Olympiadeq; quadragesima septima: ac vigesimo octauo regni Tarquini Romanoꝝ regis regnantibus etiā apud Medos Astyage: apud Macedones Europe: apudq; Lydos Alyacte: ⁊ apud Egyptios Saphre: ac apud Caldeos Nabuchodonosor primo.

4610

589

Captiuitas igitur hebreoꝝ q fuit exterminiu ppli hierusalē hic icipit ⁊ p̄ ānos. 70. pdurat. hieremias captiuitas eni p̄pheta (vt p̄missuz ē) ob cāz piurij Sedechie regis q fidē p̄missā Nabuchodonosor regi n̄ seruauerat populū israel r̄fert cū mēozato rege expugnata hierusalē captiuū i babylonē fuisse p̄ductū S; cū populū israel tā mlti t̄pib; idolis hūiedo et effusione sāguis inocētū se graui ipias; volēs degnatiōez hui; ppli totā p̄ mēozatas cās p̄it; depir. 70. ānoꝝ captiuitatē eūde populū i regno caldeoꝝ stauit sustinē hac rōe: vt p̄pleto ānoꝝ nūcro nouus populus a mēozat; peccat; imunis ad renouationē hie rusalē p̄uēret. Sexagesimo itaq; ⁊. 2. captiuitatē anno s̄uerso caldeoꝝ regno: vbi adhuc octo restabant

anni ad regnādū: quod etiā sexta Daniēlis visio ostendit cum propter causam sacrilegij: quod in eadem visione cōtinetur fuisse extinctū. Barius qui Aedīs imperabat (vt septima Daniēlis visio ostendit) memoratus in regno successit: Cuius primo regni anno: vt etiā decima Daniēlis visio manifestat. Daniel supputatis annis videns appropinquare tēpus reuersionis que per Hieremiā fuerant promissa: orās taz pro se q̄ pro populo: eandē promissionem a deo postulabat impleri: cui per Sabrielē archangelus in eadē visione iuxta preces eiusdem: vniuersa eē completa dixit deus. Nā moriente Bario Aedorum rege: et in regno Cyro persarū rege succedente promissione dei completa per eundē regem populū israel i Hierusalem reductū historia secundi libri paralipomenon et initium Esdre prophete confirmant.

Codolias genere caldeus: hoc anno Nabucarde principi militie post captā et desolatam Hierusalem prouincie preficitur: vir quidem iustus et mansuetus: qui suscepto principatu confestim ex regis mandato hieremiam propherā et Baruch eius discipulū de carcere soluit: atq; illi per omnia que beneplacita erāt ministravit. Mansit autē Hieremias cū Codolia in ciuitate masphath. Ipse autem Codolias cum eēt vir iustus et prefectus eēt rātūmō paupibus et agricolis iudeis: qui tributa regi caldeoz persoluerent. Audientes iudei qui dispersi fuerant per certa loca recessisse Babilonyos e terra Juda confisi viri bonitate venerūt ad ipsum Codoliā in masphath: inter quos erat quidam Ismael de semine regio: Vir quidem prauus: atq; malignus: qui dū obsideretur Hierosolyma ad regem enasit Amonitarū: et ibi illo tempore moratus est: Hos autem Codolias perbenigne suscepit: et ibidē permanere concessit: suasitq; vt in quacunq; vellēt ciuitate singuli morarentur: iuramentoq; firmavit q; nihil mali paterentur: quoniam obtulit se eis habitacula reparaturū: vt vinū et oleum atq; triticū cum ipis recondere possent: quatenus hyemis tempore necessarijs non indigerent: Sanaq; discurrente per prouincias q; Codolias clemētissime ad se de fuga venientes susceperet et terram excolere permitteret multi ad eū concurrerunt: et ibidē habitauerunt considerantes prouinciam in pace regi et Codolie bonitate atq; clementiam: Omnes enim hanc urbem iudei diligebant et Codoliā. Post aliquod vero tempus venit ad Codoliā in Masphath etia; Ismael predictus cum decem viris: quos Codolia splendide suscepit: Et cum essent in conuiuio: Codolias inebriatus est: quem Ismael videns vino repletum: surgens cum decem viris occidit: et qui cum eo erant: post cuius mortē surgens cunctos pariter trucidauit iudeos et milites qui erant in ciuitate q; a Babilonijs fuerant derelicti. Undeq; post multas cedes fugit ad regem Amonitarū. Iudei autē propter Codolie mortem metuentes sibi deliberauerunt fugere in Egyptum: sed dissuadente Hieremiā: atq; dicente q; in egyptum ventura esset in manibus Babiloniorum vbi omnes deperirent: si illo accederent: populus eius cōsilio obedire noluit: sed discedens in Egyptum duxerunt secum Hieremiā pariter et Baruch. Dumq; illic eēt: post quintum annū venit Nabuchodonosor in Egyptū: et vniuersam subuertit: et iudeos omnes qui ibidem erant captiuos duxit in Babiloniam iuxta prophetiam Hieremie: et hebreozum quidem huiusmodi terminum habuit: et deinceps vniuersa iudea et hierosolyma per septuaginta annos omnino desolata permansit: vt patet quarto regum vltimo.

Celestas octauus Macedonum Rex octauo captiuitatis anno Macedonibus regnare cepit: et regnavit annis vigintinovem. 4618

S81 **S**80 **C**eruius Tullius sextus Romanorum Rex post Tarquinum priscum nono iudaice captiuitatis aⁿo regnum suscipiens regnavit annis trigintaquattuor: hic Vulcani ex Cresā corniculana (vt Quidius in libro fastozum fabulatur) filius fuit. Nam vt Linius ait: Dum Tarquinius priscus Latinos expugnasset: inter alias captiuas Cresā Corniculā Latinozum prefecti filiam pregnantem cepit: Quam cum in domum pregnantem produxisset: filium peperit: quem Tullium Seruiliū nominauit: Cui puerulo in cunis dormienti: rege et regina videntibus igniculus ab alto descendit: et capiti infantulo infedit: nullam inferens lesionem: Quem cum vidisset regina: augurozum prescia suasit marito regi puerum cum diligentia seruandum: dicens magnum futurū familie sue commodum. Hinc Seruatus cuz strenuus cuasisset Tarquinij postea filiaz sumpsit in coniugem: et vulnerato Tarquinio a filijs Ancimarci: et a regina socera sua mortuo clam seruato ea iubente paruulis adhuc existentibus filijs suis Seruius illi occupauit regiam: Qua occupata: et morte regis patefacta Seruius illi suffectus est rex: Cui cuz due essent ex coniuge filie: illas filijs Tarquini prisci dedit vxores: Ceterum eo in officio tante modestie fuit: vt bono etiam moderatoq; successorū difficilis esset emulatio. Insuper id quoq; ad eius gloriam accessit: q; cum illo iusta simul et legitima regna occiderunt: primus namq; censum in vrbe instituit: et omnem vrbis iustravit exercitum: vbi inuenta fuerunt octoginta hominum milia: propter quam multitudinem tres colles: scilicet qui rinalē: viminalem et exquilias vrbi adiecit: eamq; aggere: fossisq; ac muro circumdedit: Hec itaq; et alia bona cum fecisset Romanis a Tarquinio superbo genero suo filie sue impulsu occisus est: Quod autem Vulcani filius fuerit: ostendit Quidius vbi supra dicens. Signa dedit genitor tunc cum caput igne corusco contigit: hincq; ois flāmeus egit apex. Pl. tñ in libro virozum illustrium dicit: Hunc Publiū corniculariū et Seruaciū captiue fuisse filium.

S71 **C**abuchodonosor huius nominis secundus magni Nabuchodonosor filius: tertius Caldeozum rex decimo octauo captiuitatis anno patri in regno succedens regnavit aⁿis decē: vir qdē p̄stantissimi ai et igētis 4628

potentie: qui vt Josephus li. x. ca. 13. testatur paternis regalibus multa superaddidit. Et p̄pterea ferūt eū
z fortitudine z gestoz magnitudine herculem transcendisse: libyam enim z hiberiaz uastauit: z alia multa
z plurima facinora gessit: que dicere superuacuum puto. Inq; babilonia multa magnifice edificauit: z vr
bem uetustate collapsam restituit. Templum permagnificum belli extruxit: z multa ei donaria contulit.
Sed et uiridariū celeberrimū multis constituz arboribus construxit: quem instar montis ex lapidibus cō
posuit: quod suspensibile dicebatur: eo q̄ vxoz eius positionem regionis sue uidere ex eo desiderabat: que
medoz regis filia erat.

4637 **C**ressus alyactis regis filius nonus z ultimus lydoz rex uigesimo septimo iudaice captiuitatis anno ly- 562
dis regnare incipiens regnauit annis. 15. hic primo felicissimus fuit: infinitissimasq; diuitias aggregauit:
quaz multitudinē elatus factus cum Cyro rege congredi presumens superatus est: amissozq; regno mise
ram uitam subire coactus est. De quo Iustinus primo ep̄ito. li. multa prolequitur: Et Suidius de eo si cin
quit. Diuitis audita est cui non opulencia cresi. Nampe tamen uita captus ab hoste tulit.

4638 **C**uilmerodach quartus chaldeoz rex magni nabuchodonosoz regis filius anno. 28. captiuitatis iudaice 561
fratre predicto sine liberis defuncto regnuz suscipiens regnauit annis. 18. hic suscepto regno mox eodem
anno: vt sacra quarti libri 18. habet historia hierosolymitaz regem Zeconiaz: qui et Joachin a uiculis sol
uit: z cum inter amicos charissimos habuit: z multa ei donaria concessit: fecitq; euz in babilonia inter re
ges haberi. Nam pater eius fidem non seruauerat ei: qui se utiq; cum vxozibus z filiis z omni cognatione
sponte tradiderat pro ciuitate: hanc ideo illi fecisse dicitur misericordiaz q̄ frater suus Nabuchodonosoz
in diebus paterne eiectionis multa impie in eum exercuerat: patre q; restituto ipsum accusado carceri mā
cipatus est: ubi idem Joachin incarceratus erat. Zecireo quum regnare cepisset ipsum eleuauit. Et hic q̄r
ti libri regū finis ē. Henuit autē hic tres filios: inter quos belthassar ultimus rex fuit.

Ciri disciplinis excellentes.

CAnaximander philosophus z medicus celeberrimus uita Abelisius z Erbaletis auditor: ac i eius scho
la successor his temporibus: vt Eusebio placet floruit. Qui quum primus celestia docuisset etiam primus
horoscopia fabricauit: ac maris et terre circuitum primus descripsit: necnon et materialem spheraz cōstru
xit. Et propterea Plinius li. 2. eum peritissimum astrologum dixit. Obijt deniq; sexagesimo quarto uite
sue anno. Fuit z alius Anaximander milesius historicus non ignobilis: de quo Laertius scribit.

CAnaximenem philosophum pariter atq; physicum Anaximander hic habuit discipulum z quidez claris
simuz qui p̄ncipium aera dixit: z in infinitum moueri sydera non supra terram: sed circa ipsam. Obijt ue
ro: vt Laertius ait: ea die qua et sardis capta fuit.

CElopus natione phrygius seu grecus: fortuna seruus fabulatoz clarissimus: hisdez temporibus ob inge
nij magnitudines: z admirabiles sapentiaz: atq; grauitates: apud uniuersas sui temporis uetustatem maxi
mo in precio habitus est. Qui fabulas multas animalium brutoruz inter se eloquentiuz scripsit: ex quibus
non voluptates soluz: sed quod maxime querendum est utilitates: non mediocrez quisq; lector excerpere po
test. Cum nil eque (ut aiunt) sic utile uite mortaliuz nil ue oppositum prosperis aduersisq; rebus: quam ciuis
dicta ac gesta: quibus non solum ciuile uulgus: sed etiam agrestes cupidissime utuntur. Harum fabularuz
nonnullas cum Romulus quidam ad eruditionez filij Tyburtini uersu in latinum iamdiu transfulerit: no
uissime eas omnes na cuz ipsius Elopi uita: Rinucius quidā eruditus uir: ad Antoniuū tituli sancti Briso
goni cardinales latinas accuratissime fecit.

CPersarum regni p̄ncipium.

4640 **C**Cyrus primus persarum rex potentissimus quidez: hoc anno qui est trigessimus captiuitatis Iudaicean 559
nus: z quinquagesima quinta olympias: persis regium z imperium instituit: regnauit annis. 30. hic asty
agis Medozum regis ex Abandana filia (vt dicitur est) nepos fuit: qui (ut herodotus z Iustinus tradunt)
Astyagem auuz deuicit: z regnuz eius in persas transfudit: domitisq; multis ciuitatibus rebellantibus: ad
uersus Belthasar chaldeoz z Babiloniorum regez belluz intulit atq; deuicit: quo deuicto: eius regiam
Babiloniaz superbissimaz urbem statim subuertit. Postmoduz aduersus Cresum lydoz regez: qui Ba
bylonijs auxiliuz tulerat profectus est: quez sine ullo negocio fudit z cepit: ablatiq; ei omnibus sui regni
rebus: uitaz miseram ducere coegit: licet sint qui dicant: q̄ ad degendaz uitam eidem concesserit proximaz
regie maiestati urbem. Cūq; Cyrus Asiam: totumq; pene orientem in sua redeuisset potestatem: Scy
thas etiam bello adortus est quibus tum Tamiris regina preerat: ac primo quidem p̄elio cum Cyrus re
gine filium omenemq; eius obruncasset exercitum: Haud multo post z ipse ab regina compositis in mon
tibus insidijs cum omni exercitu deletus est. Nam Tamiris cum audisset suozum cedem z filij uicij mor
tem: non femineo more se dedit in lachrymas: sed cum residuo exercitu in montibus simulata diffidētia
propter acceptuz uulnus: cum insidijs refugit: ac cyrum ad montiu angustias reduxit: ibidemq; cum
cum ducentis milibus obrucari fecit: ita vt ne vnus quidem tante cladi superuenerit. Quibus gestis. Ta
miris statim inter cadauera corpus cyri exquiri mandauit: cui comper to auferi caput: z in uirem sangui
ne suozum plenū immitti precepit: z quasi superbo regi dignuz exhibuisset tumulu dixit. Sume Cyri san
guinem quem semper sitiisti. Eius tamen truncum in pafargadas urbem delatum: in hostis sepeliterunt. In
cuius tumulo talis epigrāma fertur fuisse inscriptū. Ob̄ ego Cyrus suz asie rex: qui psis imperiū cōstitui.

Persia autēz asie maioris regio ē: que a perseo acrisij argiuoz regis nepote: vt dictum est: nomen accepit. i qua persipolis ipsius regionis z regni caput condidit: quam postea greci regijs concrematis vastauerunt. Hec itaqz regio caramanis bactrianisqz ac medis contermina est: et in multos diuiditur sinus: de quibus modo dicendum non est: quum ad vtilitatem non pertineant. Curtius tamen in quarto de gestis alexandri magni eam optime describit. Ipsa quippe montuosa permaxime est: et propter estum ac ventos fructuum inops esse perhibetur. In ipsa tamen celeberrime vrbes referuntur z presertim ipsa persipolis z pasargadas: ac plurime alie que sunt in gabijs superioribus partibus eiusdem regionis. In ter persiam autem z susam: que ab arphasath medoꝝ rege magnis structuris edificata fuerat quedam montana prerupta interiacebant: quam postea Cambises Cyri regis filius suo adiecit imperio. Eius autēz imperium z si aliquando permaximuz fuerit: postea tamen a macedonibus partibusqz diminutum et dilaceratuz fuit. Perse vero a Membroth gigante primuz edocti pro deo solem et ignem coluerunt: z lune minerveqz sacrificauerunt: sed nunc relictis idolis illis Babumeteam legez sequuntur. Persica autem poma teste Plinio libro. 15. ab hac aduecta feruntur. Illustratur adhuc persipolis regio: seu ciuitas beatissimi geozgij martyris triupho.

Aminthas nonus macedonum rex trigesimo septimo iudaice captiuitatis anno macedonibus regnat ce 4647 pit: z regnauit annis quinquaginta.

552

Lydorum regni finis.

Cresus itaqz lydorum rex hoc anno qui est trigessimus nonus iudaice captiuitatis annus postq̄ apud lydos quindecim regnasset annos a Cyro rege superatus regnum amittens in persas translatus est: quod 4649 ducentis et triginta annis sub nouem regibus steterat: Quorum nomina et tempora etiaꝝ epilogando hic apponimus.

550

Ardisius	1 añ. 36.	Cadaules	4 añ. 14.	Salitates	7 añ. 15.
Alyates	2 añ. 14	Digius	5 añ. 15.	Alyates	8 añ. 49.
Adeles	3 añ. 12	Ardis	6 añ. 37	Cresus	9 añ. 15

Lucius Tarquinius prisci tarquinij regis filius z Tulli seruij gener: cui superbo facta cognomen indiderunt anno quarto et quadragesimo iudaice captiuitatis mortuo socero suo rege romanoꝝ septimus rex factus regnauit annis. xxxv. Qui suscepto regno mox primiores ciuitatis: quos rebus soceri Tulli seruij fauisse putabat vna cu Tarquino tarquinie sororis sue filio interficij iussit. Sciensqz preerea qd male sibi regnū qsi uisset corpus suū p̄mū armatis circunsepsit. Unde nec ad ius regni quicq̄ p̄ter vi sibi psuasit adeo vt neqz ppli iussu ne auctoribus p̄ib⁹ r̄gnaret. Eozqz actus est: vt i caritate ciniū nihil spei reponēs iudicari metu regnū eē tutādū. Vñ testibus Aug. Tul. atqz eutropio ad id pficiēdū varia excogitauit tormentoz genera. Vt scilicet z Thauras: Sustes: laminas: Carceres: compedes: Exilia: z Abetalla. Hic cum filiam genuisset: eam latinozꝝ principi ut eius amicitia sibi conciliaret vxorem dedit. Quo facto: statim volscis bellum intulit: z sinuessam pomeciam vi cepit. Unde ad vrbana negocia se conuertens: Jouis templum in Tarquinio monte. Forumqz in circo: ac cloacham maximaz extruxit: quam omnium purgamentozum vr bis receptaculum fecit: tandem propter tyrannidem quam in ciues exercuerat: dum ardeam expugnaret: ac Tarquinij eius filij qui Lucretiaz violauerat: necnon z propter nepotis fratris Lucij bruti cedem: eodem Bruto conspirante regno expulsus est. Qui in gabios ad portenam tanq̄ in regnū suum profectus: ab eisdem propter illatas aliquando iniurias interfectus est.

Ciri disciplinis excellentes.

Ageus propheta in numero duodecim prophetarum vndecimus: quem diuus hieronymus festiuuz z letum nominat: his temporibus libꝝ sue prophetie scripsit. In quo reuersionem populi z templi edificationem conscribit: ac renouationem Ciuitatis nec non z sacerdotalem obseruationem comprehendit: ut sicut in lachrymis seminauit in gaudio quoqz meteret. Deum patrem loquentem inducit dicens. Adhuc vnum modicum est z ego comouebo celum z terram mareqz z aridam z mouebo omnes gentes: z veniet desideratus conctis gentibus. Completo deniqz templo: statim obiit: z iuxta sacerdotum sepulchra ut sanctus sepultus est.

Zacharias quoqz prophetaz duodecim prophetarum extremuz: hisdem temporibus fuisse lectio ipsius declarat. Qui memor domini dei sui: libꝝ sue prophetie edidit perpulchrum: in quo multipliciter Iesum cum sordidis vestibus: z lapidem oculoꝝ septem: candelabꝝqz aureum cum totidem lucernis quot oculis: duas quoqz Olinas a sinistris lampadis cernit: z a dextris: z post equos rufos varios albos: z dissipatas quadrigas ex effraim: z equum de hierusalem: pauperem regem vaticinatur sedentem super pullum filium asine subiugalis. Hic vna cum ageo Jozobabeli z Iesui principi sacerdotum in edificationem templi z hierusalem ad exortandum populuz auxilio plurimuz fuit. Tandem post multa bona opera: completo templo z ipse obiit: z iuxta ageuz prophetaz sepultus fuit: quo mortuo eius dies natalitiuz octauo idus septembris agi ceptus est.

Amalthea Sybilla virgo clarissima ex cumis campanie vrbis origineꝝ ducens: hisdez temporibus floruit: z libros nouez conscripsit: quos cuz ad tarquinium regez Romanum detulisset z pro eis trecentos phlippeos postulasset: denegato a rege precio postulato Abulter tres eo vidente combussit: z cum die sequenti pro sex reliquis illud idem preciuꝝ quod ante ex nouem petierat postulasset asseruissetqz ni daretur tres

euestigio exusturam: die sequenti Tarquinius pro tribus reliquis petittum precium ei contulit. Quos quū seruasset rex a posteris postea compertum est. eos Romanorum facta omnia continere. Quam ob causam maxima cum diligentia post hec Romani seruauerunt: et iuxta oportunitatem exigentiam de futuris consul- tūri ad eosdem quasi ad oraculum recurrerant. Hic itaq; postea apud siculos diem clausit: vbi et diu eius tumultum ab accolis demonstratum fuisse legitur.

4655 **S**ibyllam hellepontiam in agro troiano vico marmesso circa oppidum gergiteum natam hisdem etiam temporibus fuisse Solinus scribit. Que de christo vaticinans dixit. Nascet iesus christus de casta.

4655 **B**elthasar Euilmerodach regis filius: seu nepos quintus chaldeorum rex hoc anno post patrem regna- re cepit: et teste Josepho regnavit annis. i. 4. Cuius regni anno primo Daniel propheta quartam visionem vidit: qua quatuor in mari angelos: ac quatuor bestias vidit: leonem scilicet: vrsū: pardum: et apum: pro quibus quatuor principalia designantur regna: necnon et decem cornua: que alia sunt decem subalterna re- gna. Viditq; preterea sub eodem rege quādam visionem: quum aricem cornua excelsa habentem videret: et hircum in predicto aricem effrenatum: vt patet danielis. 8. Sexta autem non multo post ei contigit visio: quod dum Cyrus persarum rex: et darius medoz rex castrametati contra eum in babilonia oblidrent: dum sacrilegus in conuiuio cum principibus suis et cōcubinīs recumberet: et de vasis domini biberet: que auus nabuchodonosor de hierusalem tulcrat euestigio vidit de muro manum uenientem: et in pariete has litteras scribentem: scilicet **M**ane: techel: phares: que latine vt exposuit daniel sonant: Numerus: appen- sio: diuisio. Quod daniel regi exponens dixit: Deus o rex ob sacrilegium tuum dinumerauit: id est vite tue et regni tui tempus: quia tibi parum superesse decreuit: quia illud franget: et persis ac medis distribuet: ac sic non multo post: et ipse belthasar captus est: et ciuitas a Lyro persarum rege aduersus eum fortissime di- micante tradita est: et funditus euerfa: et adeo vt nullus tante vrbis remanserit vestigiuz: sed eā que modo stat Cābises cyri filius alio in loco condidit.

4656 **D**arius autem astyagis medoz regis frater: qui babiloniorz regnum cum Lyro cognato suo destruxit: tunc quidem quando babilonem inuasit annum habebat sexagesimum secundū. Hic danielē prophetam ex babilonia sumens visis eius miraculis secuz in Media duxit: et eum omni honore celebravit: ita vt q̄ si soli cuncta viderentur cōmissa. Naz vnus et precipuus inter oēs satrapas habebatur. p̄ qua re apud ce- teros crimine inuidie plurimū laborabat. Et dū aduersus euz aliquaz quererent occasionez: nullaz proba- biles inuenire poterant causaz: tandem videntes euz frequenter orantes accusauerunt euz regi: et cōpulerunt euz in lacuz leonuz recludi: vt deuoraretur ab eisdez: et quū per triduū ibidē fuisset: nihil mali ab eis passus est: sed intromissis inimicis satrapis in momento deuorati sunt: quibus deuoratis rex quod actum fuerat in omni regno diuulgauit laudans deuz danielis: que colebat asserens eū veruz et omnipotentē esse soluz. Ve- rum mortuo dario regnū medoz oio in persaz monarchiā cessit.

4670 **C**ambyfes Lyri regis filius secundus persaruz rex sexagesimo captiuitatis anno post patrem regnum accipiens regnavit annis. 8. hunc Cyrus pater Assyrioruz regno primo preficiens Nabuchodonosor co- gnominauit: qui et apud Esdras Artaxerxes: et apud Judith assuerus dicitur: qui Imperiuz suscipiens mi- litari gloria atq; iustitia cum quadaz crudelitate mixta in suos deseuens etiaz patrem superauit: vnde et im- perij fines vt ex Judith historia habetur: longe lateq; diffudit nec per se bella: sed per holophernez impi- gerrimū imperatores gessit et Arphaxath meduz: qui in ebatbanis Ciuitate surrexerat quāq; et muris tur- ribusq; in expugnabilem reddiderat primo regi sui anno superauit et interfecit: indeq; ethiopes non mul- to post non inuenta pugna subegit: ac multas alias prouincias et regna suo adiecit imperio. Et vt solus haberetur deus omnes prouintiarum deos exterminari mandauit: at olophernes imperator ipfius euz in- deos in Betsulta existentes incredibili multitudine ex mandato regis obsideret: deniq; a Judith hebrea muliere formosissima deo sic volente somno vinoq; sepultus in cubiculo papilionis sui occisus est: et omnis eius exercitus relictis innumerabilibus spolijs a iudeis susus et fugatus est. Quam ob cladem Cambyfes toto tempore vite sue iudeis insensissimus et inimicus existens instaurationem vrbis et templi interdixit. Adeo etiam crudelis extitit vt non modo in extraneos verum etiaz in proprios cedēs cruentissimas exer- cuerit: et Smerdim germanum paruulum suspitione regni per praxarpe amicum suuz occulte interfecit postea quoq; in Egyptum accedens eius conctos vastauit fines: et ibidem Babilonem condidit aliam: in- deq; regrediens (vt herodotus in tertio testatur) cum regum cernicibus in Syria portaretur in achatanā vrbēz debitū naturale persoluit. De Cābyse isto Valerius in sexto sic refert. Ad iudicis male iudiciū pel- lé detrabi fecisset selle iudiciarie: vbi filius suuz iudicē constituerat apponi precepit dicens.

Sedens sede ista index inflexibilis: sta.

Manibus reuoces munus ab aure preces.

Sit tibi lucerna lux lex pellisq; paterna.

Egyptioz regni defectio.

4670 **E**gyptus quinto Cambyfis regni anno in monarchiā persaruz per cambysem transfertur: in qua depo- sita primuz vniuersis deoz templis etiaz vniuersaz religionē vastauit: cuius reges libentissime: vt mox est: sub epologo cōmemorare nisi eoz gesta vetusta oblitterasset. Neq; congruuz videtur singulos reges absq; temporibus vel eoz gestis dinumerare.

C Judith vidua castitatis q³ exemplum Berari cuiusdā nobilis iudei ex filijs symeon filia: manaseq³ quō
daz vxor: mulier siquidem p^{re}stantissima: z incredibilis aspectus spetiosa his tēporibus post q³ holopher
nez princeps obruncasset tanto in precio apud iudeos habita est: vt cūctis diebus vite sue oibus iudeis p^{er}
ferreretur: z triumphali laude: perpetuisq³ preconijs celebraretur: quas non soluz feminis p^{re}tulerunt: s^{ed}
etiaz viris imitabilez exhibuerunt: quia castitatis eius remuneratoz virtutez talez contulit: vt inuictum om
nibus vinceret: z insuperabilez superet. Nam Holopherne interfecto: ciuitateq³ liberata apud iudeos tan
q³ regina vixit. Et quū centum et quinq³ annos compleisset moriens apud viruz in betulia ingenti luctu et
pompa sepellitur: cuius liber quū apud hebreos inter agiographa haberetur in nicena synodo in sanctaz
scripturaz numero fuit computatus.

521 **S**merdis tertius perfarū rex octauo z sexagesimo iudaice captiuitatis anno Cambyses in syria mortuo 4678
regnuz suscepit: z regnavit mensibus septez. Cambise eniz sine liberis defuncto Patizetes quidam magus
smerdis huius frater: quez rebus suis cambyses p^{re}fecerat: z domus sue p^{re}fectū reliquerat sciens smer
dis Cābysis fratrez esse sublatum hunc fratrez suū nomine: z facie smerdi simillimū regez declarauit. Sed
post menses sex paraxaspe nobili persa superveniente: qui: vt herodotus in tertio scribit: Smerdim Cābys
sis fratrez iussū ipsius regis occiderat fraudez omnez aperuit: p^{ro}pter quod d^{omi}nus varius histaspis filius confe
stim coniuuratione cum nonnullis perfarū nobilibus facta: smerdis z eius fratré patizetez cābysis cognatuz
trucidauit: z ipse post tridū p^{er}farū rex constitutus est: sicut i. 3. herodotus scribit.

520 **D**arius itaq³ histaspis filius quartus persaz rex anno septuagesimo captiuitatis persis regnare cepit: z
regnavit triginta sex annis. hic herodoto libro historiā quarto teste quuz cognouisset smerdis patizetes 4649
fratrez perfarū regnū occupasse facta coniuuratione cum sex alijs nobilibus smerdis iam regem z patizetez
maguz eius fratrez (vt diximus) trucidauit: quo mortuo ita inter eos de persaz regno cōuenerūt: vt cuius
eorum equus sequenti die prius in ortu solis hinnitus ante regiā emitteret: ille perfarū rex haberetur. Quō
Dario huic: qui votum ob hoc deo vouerat: z Debaris stabularij sui solertia contigit. Nā Darius: vt se
cundi libri hēdre habet historia: dum priuatus esset: deuz orauit: q³ si fieret rex omnia dei vasa quanta ba
bylonie inuenirēt ad tēpluz hierosolymoz mittere se promisit: quod z factū est. Ea g^ope nocte oebaris sta
bularius equā aⁿ fores regias darij equo supposuit: atq³ manū ī genitiuā eque p^{re} dimisit. cūq³ mane scūz
fuisse ad determinatū locū magi veniētes Debaris statiz manū ad equi Darij nares admonit: quo odor
ad voluntatē equus iratus ilico aⁿ oēs hinitū dedit. Quo facto enestigio Darius rex creatus ē: Qui susce
pio regno Atosa cābysis filiā viro suo patizete mago interfecto duxit vxorem: ex qua p^{re}ter Xersem etiam
alios suscepit filios. Abozq³ explendi voti sui causa Zorobabel Salatiel filium iudeozum p^{ri}ncipem con
stituens: dedit ei epistolas z auctoritatem: vt iudeos qui in Chaldea erant in hierusalem reducere possent:
insuper z vasa queq³ reddi iussit: mandauitq³ p^{re}terea omnibus per circuitum: ne Judeis edificandis
molestias inferret: sed ut in structura templi: per singulos annos: viginti argenti talenta darent: eos quo
q³ iudeos qui e Babylonia ad condendam hierusalem venerant: voluit esse liberos. Accepit itaq³ Zero
babel epistolis e Babylonia in iudeam p^{ro}fectus est: z nunciauit fratribus suis qui omnes deum benedi
centes: ascenderunt z templum edificauerunt: Crudelis tamen darius habitus fuit: qui cum aliquando
Scythis bellum inferre vellet. z multos in exercitum redigeret: ab arbace nobili viro z sene rogatus: vt e
tribus eius liberis in militiam ascitis: vel vnuz ad senectutis sue solatiuz sibi relinquere dignaretur: duozuz
vero opera vteretur: respondit se omnes permissuruz: z non ita multo post: eos occisos coraz patre proie
cit. Multa quoq³ alia huiusmodi recenseri possent: que breuitati studentes: omittimus: veruz anteq³ e vi
ta discederet: Egyptus ab eo defecit.

Zorobabel autem filius Salathiel filij Joachin regis iuda: his temporibus apud iudeos maximo in pre
cio habitus: a Dario etiam rege princeps populi designatus: primum ex chaldea iudeos ad proprias pro
uinciam reducere cepit: z templum reedificare: concedente Cyro: incepit. Nam Cyrus idem rex cum le
gisset Isaiam qui ante annos centum p^{re}dixerat nomen suum: z q³ populum dei remitteret ad propriam
terram z templum reedificaret deo admirans quodam impetu impulsus magnificam scripturam imple
re decreuit. Et conuocans Zorobabel z alios clarissimos iudeozum: qui erant in Babylone dixit se conce
dere vt ad propriam terram remearent. at Zorobabel susceptis epistolis confestim conuocatis iudeis z Je
su p^{ri}ncipe Sacerdotum cum leuitis cum quinquaginta milibus iudeozum in iudeam p^{ro}fectus est. dixit
rat autem rex Cyrus epistolas Syrie Satrapis vt eos non impedirent Ciuitatem z templum reponere
sed dum iudei templi fundamenta mitterent et ninus: vt Josephus scribit: circa edificia festinarent: a Sa
trapis pecunia corruptis impediti sunt: quod Cyrus ad bella occupatus ignorabat. Abortuoq³ Cyro eius
filius Cambyses: qui erat natura malivolus vetuit ne in structura procederetur: z sic per nouem annos
opus fuit impeditum vsq³ ad secundum annum Darij regis: verum Zorobabel hic cum Dario carissimus
esset: z inter aulicos p^{re}cipuus corporis darij custos haberetur: ac etiam sapientioz in problemate concit
apud ipsum iudicatus fuisse ab eodez complende domus domini z vrbis licentiam z auxiliuz obtinuit et
regressus cum ingenti gloria omnia p^{er}fecit: hic antez genuit filiu³ noie Abiud qui genuit Elyachim qui
Aboz: qui Sadoch: z cetera ut Darbeus in principio Euangelij testatus est.

T Jesus iosedech summi sacerdotis iudeorum filius: et ipse summus pontifex anno secundo darij regis qui iam sedisset annis octo: veniens iterato cum Zorobabel et innumera multitudine iudeorum in hierusalem ad reponendum templum: qui septimus venisset mensis: ex quo ibidem applicuerunt congregans vniuersas provincias construxit altare in loco: quo prius edificatus fuerat legitimis hostias secundum legem Moysi obrulit: insuper et dies tabernaculorum celebravit: et ritus omnes instaurare conatus est: hisque gestis cepit reponere templum: sed paulo post defunctus est.

4680 **T** Joachin autem ipsius filius post patrem in pontificatu succedens sedit annis sex et viginti: Sub quo Zorobabel prophetantibus et adiuantibus Agro et zacharia templum et ciuitatem reposuit: ac libertatis immunitatem obtinuit. Edificato autem templo et ianitoribus per singulas templi portas constitutis: ac pascha cum innumerabilibus holocaustis celebrata: quum optimas gubernationes iudei habere cepissent: deinceps libero existere iudeorum populo cura gerendarum rerum committeret sacerdotibus usque quo regnare contigit nepotes asamonei: id est machabci: seu Aristobolus: qui sibi ipsi diadema imposuit: quum ante (ut dicitur) est captiuitatem et transmigrations reges et iudices fuissent: ac sic pontificatum et gubernationem suscepta legum patrum calamitate permotus edificato templo et sacrificijs celebratis etiam ad componendos mores: et ad exorandam urbem ita animus adiecit: ut breui conualescens meliores facies pro se tulerit. Et hanc ob rem non modo pontifex: sed patrie patrem eum omnes appellauere.

4684 **T** Templo itaque domini in modum castrorum sexto regni darij anno perfecto: qui fuit secundus annus sexagesime sexte olympiadis: menseque octauo presul ante Joachin predicto pontifice a Zorobabel principe tribuum iude et beniamin cum munitissimo muro: qui fuit quadragesimus sextus annus regni persarum primo scilicet anno regni Cyri regis: quo permitti fuerant iudei templum reedificare: ita ut illud euangelicum verificet. Quadraginta et sex annis edificatus est templum hoc: quo perfecto Joachin pontifex cum sacerdotibus surgens cum tubis et ornatu solenni laudauerunt deum laudibus: quas dauid prius eis ostenderat. Clemens autem in primo Stromate his conuenit dicens. Et perseueravit captiuitas annis septuaginta usque ad secundum annum Darij filij bistaspis: qui regnabat persis: assyrijs: atque egyptijs: sub quo Agens et zacharias prophetauerunt: sacerdotisque iunctus Iosedech: et consumato templo illud duodecimo mense cum omni apparatu dedicauerunt. Et haec secunda templi dedicatio fuit: quo dedicato: ut secundus machabeorum habet liber. Ignis qui in puteo ex altari sublatum: et absconditus fuerat: quum omnino extinctus esset: confestim reuixit.

T Viri doctrinis excellentes.

T Xenophanes conophonus philosophus: his temporibus: ut Eusebio placet: clarus fuit: hic ortheomenis cuiusdam greci: filius fuit: qui cum viginti esset annorum a patria pulsus: quinque et sexaginta annis relegatus stetit: sicut ipsemet testatus est: Et sunt qui dicant eum neminem audiuisset: scripsit autem contra Esiodum et homerum elegias. Fuit quoque eiusdem nominis vir patria lesbios poeta iambicus: de quo nihil nobis constat.

T Theogonus etiam poeta grecus: hoc eodem tempore: teste Eusebio: floruit: de quo plato in libro de legibus sepe meminit.

T Sapho lesbica ex Abtilena urbe oriunda: altera poetrix: hac etiam tempestate inclita fuit. Que adeo genere mentis extitit: ut etate florens et forma: non contenta solum litteras iungere plurimas: sed ampliore feruore animi ingenijque suauitate: consensu studio vigili per abrupta parnassi montis se felici ausu musis immiscuit: a quibus gratia accepta: modulorum lyricos expromere non dubitauit: a qua id genus versuum Saphici ab ea dicti sunt: de qua Ouidius in secundo de tristibus sic meminit dicens: Lesbica quid docuit Sapho nisi amare puellas: et de remedijs li. 2. De certi Sapho meliorem fecit amice: et propterea illi erecta fuit statua enea et suo nomini dicata: eo quod inter celebres poetas fuerit numerata. Eius tamen opera maiorum negligentia amissa sunt: verum si danda sit omnibus fides infelici corrupta amore fuit quia phaconem cretensem nimium amauit: Que demum spe frustrata: ex leucano saxo se precipitem dedit: atque interijt.

T Rhodopes meretrix mire pulchritudinis mulier: hoc etiam tempore floruit: et cum Esopo fabulatore (sicut herodotus tradit) captiua fuit: haec in Egyptum deportata a crasse Saphonis fratre (qui forte venale vinum eo ex lesbo deuenerat) maxima pecunia redempta fuit: Cuius rei meminit Sapho soror: in epistola ad phaconem cum ait: Arsit inops frater victus meretricis amore: Multaque cum multo damna pudore tulit. Tantas namque haec meretrix suo comertio confluxit opes: sicut docet plinius li. 26. histor. ut apud Memphis pyramidem laudatissimam extrui fecerit: suntque qui putent quod cum aliquando lauaretur ab aquila calcem sibi fuisse ablatam: et in caput cuiusdam regis fuisse delatum: cuius augurio commotus rex sciscitans cuius is calcem fuisset: et re cognita. Rhodope duxisse uxorem: haec Strabo. Plinius vero asserit: Esopi conseruam et contubernalem fuisse.

T Pyndarum thebanum poetam hisdem etiam temporibus floruisse Eusebius dicit: Qui teste Quintiliano in decimo de institutione ora. Omnium lyricorum princeps fuit. s. spiritus magnificentia: sententiarum figuris beatissima: rerum verborumque copia velut quodam eloquentie flumine. Unde Ithoratus in quarto carminum eum nemini merito credidit imitabilem: et ideo propter eius clarissimas virtutes a macedonie

regibus plurimuz fuit dilectus: mors tamen eius non vulgaris extitit: quuz a diuersis & maxime a Valerio maximo proferditur: q̄ quum in gymnasio super gremio pueri: quo vnice delectabatur deposito capite se quieti dedisse decessit incognitus.

Romanorum regum occasus.

513 **L**ucretia matrona romana omnium romanoruz mulierum pudicissima: formaque ac elegantia clarissima Lucretij spurij romani viri filia & coniunx Tarquinij collatini olim egregij fratris tarquinij prisca filij: hoc anno qui est nonus regni Barij persarum regis a Sexto Tarquinio: Tarquinij superbi filio per viz 4686 stuprata semetipsam interfecit nam cuz Tarquinius superbus Ardeam obsideret ciuitatem apud Collatij oppidum quidam regij iuuenes insimul cenare ceperunt: inter quos collatinus Lucretie maritus erat: Et cum cenassent vt moris est confabulantibus iuuenibus sermo de honestate coniuguz inter eos incidit: Et cum suam vnusquisq; alius preferret in hoc consilium ventum est vt conscensis equis ad domum mulieruz accederent: & cum domos vnusquisq; inuisissent etiam collatium deuenientes Lucretiam lanificio vacantem sine vilo ornatu inuenerunt: que omnibus prelata fuit. Collatinus autem omnes iuuenes benigne in domo suscepit: in qua dum honorarentur Sextus Tarquinij superbi filius impudicos oculos in honestatem Lucretie iniecit: vnde & post paucos dies infans iuuenis relictis castris ad domum lucretie: viro inficio: peruenit: vbi a lucretia tanq̄ viri consanguineus comiter susceptus est: sed postq̄ in nocte domum omnem tacitam sensit extracto gladio cubiculum lucretie intrauit: & illam per vim violauit: & inde statiz recessit: lucretia autez manefacto confestiz ad lucretiuz patres & Brutuz mariti patruū ac alios necessarios & affines misit: illosq; omnes vna cuz viro suo accersu iecit. Quibus aduenientibus que in nocte illa a Sexto passa fuerat cuz lachrymis enarrauit: Et cuz illas flentes consolarentur: acceptis primuz a patre aliisq; omnibus dextris in fidez adulteruz vlciscendi: cultruz quez sub veste eclanerat educens dixit: Ego me si peccato absoluo: supplicio non libero & sine mora (ut Quidius ait) Celato fixit sua pectora ferro: Et cecidit in patrios sanguinolera pedes: Tunc quoq; itaz mortens ne etiaz procerberet in honeste respexit: & hoc etiaz cura cadentis erat: Ea; mortua cuz pater maritusq; in luctu occuparetur: Brutus eius auunculus: confestiz cultruz ex lucretie vulnere extractuz sumens: cruozes prese ferrentes magna voce dixit: Per hunc castissimuz sanguinez iuro me deinceps quacunque vi poterō: Tarquinuz persequi superbus: & nunc illuz neque aliuz Rome regnare passuruz: traditoque cultro Collatino viro: mox qui aderant omnes iurarunt Bruti seruare preceptuz: sumptis armis confestiz: ad expugnanduz reges Brutuz duces secuti sunt: facto itaq; impetu Tarquinum regem cum liberis & vxore vrbe excludentes eidez imperium abolerunt: quo pulso ex Senatus populiq; Romani sententia perpetuo exilio relegari cum vxore & liberis iubetur. Lucretia igitur violenter compressa et si nullo adulterio fuerit maculata consensu: quia in preclaris eius laudibus dictum est duo fuerunt et adulterium vnus admisit: tamen: ut diuus pater Augustinus primo de ciuitate dei capitulo decimonono ait: quia in se vltia fuit crimen alienum alterius sceleri addidit suum. Tarquinio igitur expulso Romani reges defecere: cum ibidem regnatum fuisset ab vrbe condita: vsque in presens tempus sub septem regibus annis ducentum quadraginta: quo:um nomina & tempora hic sub Epilogo iterato traduntur.

Romanoruz reguz epilogus.

Romulus	1 añ 38	Ancus marcius	4 añ 23	Tarquinius superbus	7 añ 35
Numa pompi.	2 añ 41	Tarqnius pscus	5 añ 37	Quibus in vnum supputatis fiunt añ	
Tulius hostil ⁹	3 añ 32	Seruius	6 añ 34	ni. 240.	

Consules Romanis instituuntur.

514 **L**ucius Junius cognomento Brutus: & Lucius collatinus Lucretie olim maritus hoc anno qui est decimo regni Barij persarum regis & primus sexagesimeprime Olimpiadis annus post exactos reges Rome a prefecto vrbis ex commentarijs serui tullii primi Romani consules creantur. Et hi primi consules omnia iura omniaq; insignia regalia per annum tenere nisi q̄ fasces ambo non habebant ne Romanis duplicatus terror videretur verum Brutus tantummodo collega concedente fasces habuit. Hac quippe 4688 de causa apud Romanos annui consules constituti sunt ne per diuturnitatem temporis amplius insolecerent: sed alter per alterum coereretur. Brutus itaq; videns populu; Romanum noue libertatis esse cupidum ne regis donis deinceps flecteretur iureiurando omnes astrinxit quatinus neminem Rome vnq̄ regnare permetterent. Inde baud multo post collatinum Tarquinium q̄ Romanis tarquiniorum nome graue esset a consulatu abrogarunt: qui sumptis omnibus rebus suis cum suis tarquinijs apud collatinuz reliquam vitam duxit. Brutus vero ex comitijs Publium Valerium sibi collegam creauit: quo etiam ad iurore reges eiecerat: sed cum Tarquinij rursus per predictionem ad imperium aspirarent & multi (eorum subordinatione) cum ipsius Bruti filijs aduersus comunem libertatem coniurassent fraude deprehensa

confestim Brutus de filijs primū reliquisq; proditoribus supplicij sumpsit propter quod quidam egregius poeta sic inquit natosq; parer noua bella mouentes ad penas pulchra pro libertate vocauit infelix: vt cumq; ferent ea fata minores vincit amor patrie laudumq; immensa cupido: sumpta igitur de proditoribus de pena: Brutus cum collega ad bellum tarquinij inferendum statim se preparat atq; in expeditionem vadens cum in certamen ventum esset Arnus Tarquinij filius concitato equo aduersus Brutum telum direxit: nec minus Brutus ardenti animo sit obuiam ei: et ita concertantes adeo se mutuis confodere vulneribus: vt traifixis hastis ambo mortui decederint. Brutus autem adeo pauper obiit: vt publico sumptu ad euz sepelienduz opus esset quod postea eius exemplo multi Romanoz (vt L. iuius ait) laudis auidi pecunie cupiditate penitus ase abiecerint. Et tunc domi industria fuit foris iustum belluz animusq; in consulendo liber: quibus rebus ciuitas libertatez consecuta et modico tempore ad modum excreuit: mortuo itaq; Bruto eodem anno Sp. Terentianus in eius locuz sufficitur: quo etiam intra paucos dies emortuo horatius puluillus in locuz eius subrogatur: qui euz postea pontifex factus fuisse: vt Valerius Maximus inquit: dum aliquando Beoz edem dedicaret et in solemniz verboruz nuncupatione postez teneret mortuuz filium audiuit. Sed eam ob rem nec manum a poste amouit: nec vultum a publica religio ne ad priuatum dolorem deflexit ne matris potius q̄ pontificis partes egisse videretur. Hec igitur anno primo consuluz Rome gesta sunt quo anno populo Romano quinq; consules contigit habere.

C Publicola Romanus patritius cui publico Galerio proprium nomen ante fuerat: et ipse per hoc tempus expulsus Tarquinij vna cum Bruto in locum Collatini consul est suffectus: qui commissa pugna in qua Brutus occubuit ipse de Tarquinij exercitu quindecim milia et trecentos viros interfecit: qua victoria primus ex consulibus in curru quadringo innectus triumphauit que res: vt L. iuius ait: pulcherrimum spectaculum plebi sine vlla inuidia prebuit fuit itaq; hic publicola magne iustitie et equitatis vir. Qui aliquando: vt plutarchus scribit: audiens ab amicis se a populo improbari: q̄ domum habitaret sublimem non egre tulit: sed nocte eadem adhibitis fabris domum suam demoliri et funditus everti fecit. Quod aspicientes Romani eius animi magnitudinem ad mirantes dilexerunt eum: domumq; multo illa amplior et excelsozem edificarunt tantumq; eam ob rem: amorem a populo promeruit vt potestatem quam vellet subrogandi sibi college sit consecutus. Qui statim lucretiuz Lucretie patrez sibi subrogauit: cui eo q̄ esset senior fasces tradidit. Quo paulopost mortuo horatius: ut dictum est: substituitur. Tunc Tarquinus vna cum persona rege magno cum exercitu iterum Romam venit: publicola secundo et Tito Lucretio consulibus designatis: et pugna cum Romanis confecta vbi suos publicola in fugaz versos vidisset repente cum subsidio pro portis occurrit: ac iuxta fluuium prelio commisso tam diu hostium impetuz sustinuit: quo ad multas acceptis vulneribus in vrbez reportatus est. At tamen auxilio horatij ciuitas defensa est: nam stans ante pontem accriter arebat hostem quo ad socij post se pontem interrumpunt: sicq; armatus in Tyberim desiliens Tyrbeno telo saucius ad alteraz fluminis ripam tranatauit: imminente deinde vbi alius posene exercitus separatim in agruz Romanum impetuz fecit contra quez iteruz publicola tertio consul factus pugnans quinq; milia thuscorum peremit tandem ob mirabile mutij scenole facinus posena pacem euz Romanis composuit posteriori etiaz tempore quarto iam consul factus bellum contra sabinos gessit quos euestigio etiaz oppressit. Ex quo populus Romanus ex hostium spolijs mirabiliter ditatus est: quibus optime gestis: post se alijs designatis consulibus: cum in omnibus eius vite partibus optime vixisset paulopost e vita discessit: in cuius quidem funere: vt plutarchus refert: quisq; substantiarum quartam partem contribuit.

C Dictature dignitatis institutio.

4695 **C** Anno autem post exactos reges anno: vt Eusebius habet: Rome noua dignitas scilicet dictatura creata est: et equitum magister qui dictatozi in omnibus obsequeretur: sed quo anno aut quis primus dictator vel sub quibus consulibus creatus sit parum constat: licet Eusebius in predicto anno et largum dictatores primus et Sp. Cassium magistrum equituz scripserit: Institutus itaq; est dictator vt auctoritate et potentia contra hostes consules precederet eo maxime quia posena clusij rex: ea ciuitas thusca erat: armis Tarquinium superbuuz reducere conatus esset: Quod ne fieret dictator obstitit: veruz pace confecta in amicitiam populi Romani posena summis receptus honoribus ac donis magnificentissimis discessit. Eo autem tunc Rome censu habito inuenta fuerunt hominuz centuz viginti milia.

504

C Alexander decimus Macedonuz rex: vigesimo octauo darij regni post Amyntabz regez Macedonibus regnare cepit et regnavit annis. 43.

4700 **C** Coriolanus patricius Romanus cui. S. Martius antea nomen fuit egregias bellator ac strenue virtutis adolescens his temporibus propter virtutis sue prestantiaza Romanis summo in honore habitus est qui: vt plutarchus ait: ab incunte pueritia ita corpus ad omne genus pugne exercuit: vt cursu peragillis in capiendo pugnandoq; in eluctabile pondus habuerit: hic itaq; paulo superius exacto Tarquinio iam pubescente adolescentia prima meruit stipendia: qui statiz cum Romanuz in bello succumbentez videret in

499

ipiciente deletatore eo prius profecto irruentem confodit hostem quod obrem illum dictator quartia donauit corona: quo honore stimulatus ipse sibi fortitudinis emulationem proposituit: cumque multa Romani deceraret bella e nullo sine corona aut premio discessit. Ceteris. n. virtutis finis erat gloria: huic vero gloriae finis matera erat leticia. Nec sibi honori magis aliquid ducendo quam ut eum coronis ornatu aspiceret mater. Pauloque post id tempus bellantibus Romanis aduersus volscos ad coriolorum oppidum comissa est ubi cum Romanis retrocederet ipse cum paucorum manu in pugna per uolscos prostravit omnes qui secum serere ausi sunt repressoque illorum impetu illos palantes usque ad portas fugat et paucis cum sectantibus portas irrupit: ubi incredibile profecisse certamine traditur redacto etiam in potestatem oppido cum pecunias oblatas pro parta victoria spreuisset Coriolani cognomen ei decretum est. Pauloque post petente eo consolatum ac ostendente cicatrices quas per tredecim annos bellando exceperat licet a concitis eius uirtus ueneraretur tamen non eisdem statim quod postulabat concessus est: instante autem in comitiorum die: ob malivolentiam plebei multitudinis: denegatus fuit ei consulatus qua iniuria lacessitus ac plebi infensus discessit. Et post non multum tempus etiam a tribunis accusatus perpetuo mulcatur exilio at ipse statim cum Tullo Volscorum principe se coniungens Dux belli efficitur moxque contra Romanos bello suscepto eorum agrum inuadens maximam predam exportauit deinde cyrcum Romanorum coloniarum capit et depopulatis latinorum finibus multos contra se arma ferentes uiccepit. Postremo lata de eius reditu rogatione cum intellixisset plebem de nouo sibi fuisse aduersata stimulatus castra ad celias fossas (quadraginta ab urbe stadiis distantes) collocauit propter quod Romani timore perterriti primo legatos secundo pontifices cum insulis et suis insignibus uelatos supplices miserunt: qui frustrati redire tertio cum iam uindictae desperatio Romanorum animos intrasset ueturiarum eius matrem et uoluminam coniuges mittunt promittentes liberum in ciuitate reditum modo ab urbe castra submoneret ac ille cum dura legatis et pontificibus respondisset matris precibus permotus uolscos ab obsidione remouit pro quod Tullus odio inuidiaque stimulatus tandem coriolanum neci dedit.

Ueturia itaque Coriolani predicti mater et ipsa per hoc tempus iam senex laudabili opere annos suos in uiriditate traxit perpetuam. Quia filium suum (qui infensissime urbes obsidebat) quem legatorum maiestas et pontificum reuerentia nequiverant ipsa ab ira retraxit durissima et eius propositum uertit in bonum nam relinquens obsidionem ciuitatem liberam dimisit. Ob cuius mulieris beneficium ne ciuitas ingratitude argueretur ex Senatus consulto ad perpetuam rei memoriam: eo in loco quo haec Ueturia filii iram moluit templum et Ara fortunae constructa sunt insuper cum nullus usque in id tempus uel modicus a uiris mulieribus prestaretur honor sancitum est ut mulieribus homines semper assurgerent et in uia eis cederent quod nunc usque apud nobiles seruatur et quod eis liceret uti auro et purpurea uesteaureisque fibulis et armillis insuper etiam ex eodem Senatus consulto eisdem adiectum fuit: quod antea non licebat nec etiam in ciuitate nostra ex statuto licet: possent hereditates consequi quorumcumque parentum nec in merito quidem cum suis precibus steterit romana libertas. Ueturiae igitur mulieres gratias referant et eius collant perpetuum nomen que tot bona eius contulit.

Tribunatus officij institutio.

494 **R**ome decimo octauo anno post exactos reges seditione facta populus a patribus decessit montemque auentinum armis ob inuit uipi et multis diebus sedit cumque libertatem obstinato clamore peteret oratione **4705** Memmij agrippe prestantis eloquentie uiri et populi animi mitigati sunt et Tribuni plebis ac alia iura a patribus concessa sunt. Erant autem tribuni plebis quasi proprii iudices ac defensores quibus populus a consulibus senatque protegebatur: sed dictator (ut dictum est) omnibus hic maior erat: cuius dignitas et potestas non annualis: sed quinquennialis erat. Memmius uero agrippa eo ipso anno quo inter patres populumque pacem composuit cum omnibus gratis carnisque haberetur ex peste defecit: eo enim tempore ea pestis et fames adeo Romanos attriuit tam in hominibus quam in iumentis ut uolsci qui ad tertium usque lapidem ab urbe pabulabundi uenerant uemines: ut Liuius scribit: obuuij haberent.

495 **F**abiorum clarissima familia tempestate hac inter ceteras urbis Romane familias cum potentissima et primaria haberetur. S. horatio et L. Memmio consulibus ellatione ducta proprijs sumptibus bellum contra uientes sumens in uno conflictu sex supra trecentos eiusdem familie milites patrij ordinis viros amittit: que quidem clades: ut liuius inquit: fabiorum familie quasi exitus fuit. Nam unus dumtaxat adulescens superstes relictus ex eadem familia fuit. Qui postea bello domique reipublice maximo fuit adiumento Et hic genus et nomen plurimum auxit **4706**

492 **Q**uintius cincinnatus prestantissimus Romanorum dictator: De quo diuus pater Aug. 5. de ci. dei ca. **4707** io. meminit his temporibus cum agriculture operam daret a senatu rogatus puluere ac sudore absterfo dictatu re dignitate inuictis suscepta qua suscepta ut erat igentis ai uir statim exercitum colligens una cum L. Tarquinio egeu magistro non modo Romanos hostibus obsessos liberauit: sed et hostium quod exercitum supatum captum uinctumque

cū innumerabili preda Romā p̄duxit: quā quidē predā ex hostibus oblatā nō sibi: sed militib⁹ cōcessit: q̄ bus optime gestis ipse sexto ⁊ decimo die sponte dictatura a se abdicata ad agriculturā rediit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

¶ Democritus Abderides philosophus per hoc tempus Eusebio teste floruit: Qui: vt Herodoto in sexto libro placet primo quosdam magos caldeos audiens adhuc puer theologiam atq; astrologiam optime didicit. Deinde vt ⁊ geometriā perciperet in persidem ⁊ ad mare perrexit. Postq; etiā ad cognoscēdas res diuinas in Caldeā; Athenasq; se transtulit vbi a nullo cognitus ipse Socratē cognouit: Tandem doctissimus in patriam reuersus patrios agros ⁊ innumerabiles opes reipublice sue concessit: satius ducēs eū paupertate studiorum libertate letari q̄ opuz seruili cura vexari. Nam in hortulo suo iuxta vrbis muros ad contemplandas rerū naturas se cōtraxit vbi ⁊ vt nature secreta subtilius rimari posset: sicut Cicero in quinto tusculanarū questionum refert: oculos sibi ipsi effodit: Vixit autē annos centū ⁊ nouē: De cuius morte varie auctorū sunt opiniones. Scripsit autē Democritus hic: vt Laertius tradit: hec que subiecta sunt: De medicina: De naturalibus: De carmine: De Homeri versibus: De poesi: De venustate carminis: De agricultura: De moralibus: De multis alijs que a Laertio traduntur: Unde ⁊ legendūz pre ceteris nonnulli putant: Ex cuius sententijs hanc optimam habemus: Conuenientius est vt paritatem in tuo serues q̄ luxuz in alieno: parcitas enim necessitatis remediūz est: vt medicina damnoz. Sex vero Democritus fuisse Laertius dixit: quorum primus hic: Secundus Chius: qui fuit musicus ⁊ huic cōtemporaneus: Tertius sculptor: Quartus qui de templo Diane Epbesine scripsit: Quintus poeta q̄ epigramma edidit: Sextus pergamus orator insignis.

¶ Heraclitus philosophus asianus cognomento Scotinus: hoc ipso tempore (vt Eusebio placet) in precio fuit: Cuius libri adeo obscuri fuere: vt a philosophis vix intelligerentur: Unde ⁊ propter eorum obscuritatem Heraclitus dictus fuit tenebrosus: Qui cum in vltimo vite a discipulis quereretur: vt notabile quid in medium proferret: Nihil respondit: sed digitum voluens significabat oīa iseriosa in cōtinuo motu esse.

¶ Eschilū poetā tragicū cum superioribus floruisse Eusebius dicit: qui vt Horatius in poetria ostēdit: plurimū tragediā exornauit. Et propterea Quintilianus de eo sic ait: Eschilus tragedias primus in lucem protulit: sublimisq; ⁊ grauis ac grandiloquus sepe vsq; ad vitium: sed rudis in plerisq; ⁊ incompositus est habitus: Eius mortem Valerius non vulgatam extitisse: qui cum in Aprico loco soporatus esset: ⁊ aquila testudinē i aera leuasset: quo sup lapidē quēpiā dimissa frangeretur: sup Eschili caput: quod ppter caluicium lapis aquile videbatur: eā cadere permisit: quo vulnere vitam amisit.

¶ Xerxes Baris regis ex Atosa filius: quintus persarū rex centesimoquarto iudaice captiuitatis anno: ⁊ primo septuagesimequarte olympiadis post patrē persis regnare cepit: ⁊ regnavit annis viginti: Hic (vt Josephus scribit) voluntatis paterne colendi ⁊ honorandi deū israel heres apparuit. Dia namq; faciens que religionis erāt: patremq; secutus: ⁊ iudeis liberaliter vtens: ⁊ q̄maxi

Xerxes

485

4714

me Esdre sacerdoti amicissimus erat. Verūtamen in alijs rebus paterne crudelitatis ⁊ senitie successor extitit: q̄ cū graue bellū aliquando acturus esset: Pitbio viro nobili petenti vnum ex quinq; filijs sibi relinqui: respondit vt quē vellet eligeret: moxq; a patre electū in duas partes scindi fecit: ⁊ partes in vtroq; vie latere posuit. Atq; ita cum hac victima lustrauit exercitū. Hic itaq; suscepto imperio illud multis bellis etiam non lacessitus fortissime quidē gestis: ⁊ republicā quasi vsq; in finem gubernauit. Sed tandem recepta Egypto: que a patre defecerat refertis omnibus copijs donisq; fortune non equitatu: non pedestribus copijs: nō nauibus plurimis: nō infinito auri pōderē cretus sit: nisi ⁊ delitijs acq̄siret: adeoq; eisde abundabat: vt premiū proposuerit: qui nouam voluptatem inuenisset. Cūq; vniuerse Asia potiret ⁊ ei parum esset nisi ⁊ grecie bellum inferret. Et ad hoc perficiendūz vt Herodotus hystoricus scribit) cōgregatis quinquies mille milibus ⁊ ducēt octogita duobus milibus viris q̄ incredibilia vidēt: terra: mariq; totam inuasit greciā: ⁊ cū mille ducēt sex nauib⁹ pōtē i bellespōto mari struxit: qd Luca. i. 2. tetigit dicēs.

Tales fama canit tumidum super equora xersem
Construxisse vias: multum cum pontibus ausus
Europamq; Asia: festumq; admonit abydo
Incessitq; fretum rapidi super belesponti.

Non curum cephirumq; timens: cum vela ratesq; In medium deferret athon. Xerxes igitur tanto fulguris exercitu Greciam intrant: Athenasq; incendit: ⁊ infinitas strages dedit: Sed non ita multo post Leonide Spartanorum ducis solertia: quantum eius introitus Grecie terribilis extitit: tantum discissus turpis ⁊ fedus fuit. Nam ipse Leonida cum sexcentis viris terrestri prelio castra quingentorum milium hominum rupit: in quo ⁊ ipse xerxes rex duobus acceptis vulneribus fugiens: maris fortunā expectari statuit: vbi ⁊ cū Themistocle atheniēsiū duce pugna nauali p̄serta mult⁹ nauib⁹ capti: multisq; omeris eius exercitus in fugā turpissimaz versus: ipse rex (q̄ p̄us mare nauibus statuerat) in piscatoria scapha

vix trepidus aufugit: et in regnū suū se coactū recepit: Quo bello infelicitè gesto suis contēptui esse cepit: Et non multo post ab Artabano eius prefecto spe regni potiundi adducto interfectus est.

¶ Viri disciplinis excellentes.

479

¶ Themistocles atbeniensis philosophus: et navalis belli clarissimus ac sapientissimus dux: his tēporibus 4720 tā scientia quā rei militaris gloria inclitus et clarus habitus est: Cuius quidē consilio: prudentiave illa celeberrima parata est victoria: qua atbenienses superato xerse superiores in maritimo prelio extiterunt: qui cū centū triremibus mille et ducentas sex naues xersis superauerunt: Hic namque: ut Plutarchus scribit: cū adhuc puerulus esset animi spiritus plenus ac natura prudens: magna semper atque eximia cogitabat: quia cū ei a disciplinis percipiendis animū relaxare licebat non ludis aut inertie: sed cogitandis componēdisque orationibus sese debebat. Glorieque cupiditate incēsus cupiens sibi vrbis principatū vendicare: cytharistā quendam preclarissimū: qui tūc plurimū colebatur summo studio rogavit ut apud se artes exerceret: qua domum suā multi frequentarent. Atque eo modo suaque eloquentia et liberalitate principatū obtinuit. Suscepitque principatū adco mirandis virtutibus floruit: ut nemo par ei inventus sit: Nam de instantibus quibus cumque verissime iudicabat: de futuris vero calidissime consiciebat: Et propterea xersem qui terra: marique bellū vniuerse grecie cū innumerabilibus copijs intulerat: debellavit: Et ex Europa discedere suo ingenio: suaque virtute et artificio curavit. De eius autem magnanimitate scribitur: quod cū aliquando superato: fugatoque xerse ad visenda interfectorum Persarū corpora confensisset: ut armillas et torques abiectos aspexit preteriens ipse amicus qui eū sequebatur: Collige tibi inquit: Tu enim nequaquam Themistocles es. Alia quoque preclara facinora hic gessit: que a multis historicis tractantur. Verum cum totius grecie: totiusque patrie in rebus predictis salus fuerit: Venique prodicionis falso accusatus: e civitate turpiter eiectus est: quod ad Persarū regem fugiens summo in honore exceptus est. Venim post multas persecutiones dū quintus et sexagesimū absolvisset annum veneno epoto vitam finiuit.

¶ Leonida nobilis Spartanorum dux: et ipse hoc tempore multis virtutibus admirandus fuit: quod non modo miranda contra xersem egit eius exercitum multum eum cum sexcentis viris perfringendo: sed etiam pene incredibilia apud grecos secundū Herodotum operatus est. Eius autem genealogiam ab Hercule descendisse Herodotus in septimo libro historiae tradit.

474

¶ Aristidem philosophū atbeniensem virū utique discretissimū per hec tēpora floruisse Cicero in tertio de officijs tradit: In quo quidem libro de eodem Aristide sic ait: Quod cum Themistocles in concione atbeniensi dixisset se habere consilium salutare reipublice: sed illud scire non opus esse postulavit ut aliquē 4775 e populo darent: cui tale consilium cōmunicaret. Datus est autem Aristides: cui ille dixit posse Lacedaemoniorum classem clam incendi: Quo facto eorum opes frangerentur. Quod audiens Aristides in concionem magna expectatione venit. Dixitque vtile esse Themistoclis consilium: sed minime honestum. Atbenienses vero: quod honestum non esset: nec vtile quidem id esse putarunt. Erat enim Aristides tum omnis virtutis: tum iusticie in his que ad cōmunem referuntur utilitatem: Ex quibus iusti nomen assecutus est: Huic Plato tantū tribuit: ut pre ceteris clarissimis: qui Athenis claruerunt: cum solum laude dignus censuerit: quod solida et expressa virtute ad rempublicam se contulerit. Ferunt hunc ita inopem mortuus fuisse ut suo sumptu efferrī ad tumulum nequiverit.

¶ Diagoras philosophus cognominatus Atheos: id est negans deos hisdem temporibus referente Eusebio agnoscitur: Qui sicut Cicero refert libro scilicet tertio de natura deorum: cum Samothraciam venisset: atque ibi quidā ei dixisset: Tu qui putas deorum humana negligere: Nonne advertis ex tot tabulis pictis quod multis votis vim tempestatis effugerint: in portumque salvi peruenierint: Ita sic inquit. Illi. n. nequam picti sunt: qui naufragia fecerunt: in marique perierunt.

¶ Sophocles atbeniensis poeta Tragicus: et ipse hec tempora ingenij sui opera publicando illustriora fecit: didit: Et propterea Cicero in primo de divinatione: ob ingenij magnitudinem ipsum divinum poetam appellavit: De quo Virgilius Augusto alludens in Buccolicis ait: Sola Sophocle tua carmina digna coturno: Et ut scribit Valerius libro nono: Ultimis vite sue diebus cum iam prope centesimū attigisset annum: Tragediam quandam miserat in certamine ad iudicium peritorum: dumque ancipitis certaminis sententia expeteret intellexit indicatū fuisse: quod ipse vna cū sententia victor esset: quo audito pro gaudio expiravit.

¶ Jcusis Heraclotes maximus pictor et ipse etate hac (ut Eusebius habet) inclitus fuit. Ex cuius imaginibus quas plurimas inuitatus fecerat: lauacrum Byzantinorum appellatum alij arbitrabantur: Qui Plinio testi libro trigesimo quinto naturalis historie peniculum ad magnam gloriam perduxit. Spesque tātas acquisiuit: ut instituerit donare opera sua: eo quod nullo precio satis digno permutari posse diceret. Pinxit autem: ut idem Plinius ait: puerum vnas ferētē: ad quas aduolarent aues. pcessit iratus operi: et dixit: vnas melius pinxit quam puerum: Nam et si hunc consumasset: aues ipse timuissent. Idem etiam secundum Quintilianum: Ambrarum inuentor perhibetur.

¶ Parrasius pictor Ephesus: ut attestatur Plinius: hac quidem tempestate summus et clarus fuit: qui ut idem auctor prosequitur primus Symetria picture dedit: primusque Argutias ac vultus elegantiam capilli vetusto more confusi: in lineis quidem extraneis palmam adeptus: quod rarum et in successu

artis compertus est. Idem descendisse eum predicto Jense in certamen ab eodem auctore traditur. Et cum census detulisset vias tanto successu pictas: vt scenam aues aduolarent ipse detulisset lynthbeu aubus pictum traditur ita veritatem representantis: vt census alitum iudicium efflagaret: Sed tandem remoro lynthbeo: et ostensa pictura atq; errore intellecto palmam ingenio pudore concesserit parrasio: Quoniam ipse aues sefellisset.

Elisaphat hebreorum summus pontifex hoc tempore Joachim patre defuncto in eius loco ad pontificatus apicem promotus sedit annis trigintaduobus: Vir certe tanto honore et principatu dignus: Qui sua diligentia: suaq; prudentia ab Artaxerſe Persarū rege absolutione: ab annonis vectigalibus: atq; tributis pro ministris et repli sacerdotibus obtinuit. Potestateq; preterea ab eodem impetravit amouendi et iudices constituendi transflumen: atq; contuaces puniendi. Ibidē quoq; postea q̄ ieiuniū et dei lege; filijs Israel: qui ad eū visitationis et eruditiōis gratia conuenerant predicasset: cum bona eorum gratia discedens Hierosolymaz tandem peruenit: Ubi diuino intentus cultui duodecim sacerdotes viros probatissimos delegit: qui vasa domini ac munera que rex honoris gratia templo offerebat: summa cum diligentia conseruarent. Veritus in via a rege ducatum expetere: Eo q̄ manus domini super illos esse: qui cum publice querunt: predicasset.

Artabanus sextus Persarum Rex: hoc anno qui est centesimus vigesimusquartus Iudaice captiuitatis: et tertius septuagesime octauę Olympiadis annus Persis regnare incipiens regnavit mensibus septem: qui pro anno computantur. Hic xerse rege trucidato: cuz essent ei duo filij nomine Varius et Artaxerſes iuniozem in maioris necem sollicitauit: affirmans illum propriū obtruncasse patrem.

4734

Uagabulus autem huius sceleris conscius: Artaxerſi filio rem postea prodidit omnē: Quo audito mox populū conuocat: et omnes armatos coram se venire iubet: tanquā numerū militum recensurus: Ubi cū Artabanus hic inter ceteros armatos astitisset: Artaxerſes se breuiorem simulat habere loriam q̄ deceret: Idcirco iubet Artabanum secum comutare: Quo nudato cū septem filijs transodi ipsum inſtit. Atq; ita Artaxerſes egregius iuuenis cedē patris: necēq; fratris: et seipsuz ab insidijs vindicauit iniqui. Hic itaq; Artabanus: vt Herodotus tradit Histapsis filius et Varij frater: atq; xerſis patruus fuit: qui graui oratione eidē bellum desualerat contra grecos arripere. De quo Justinus in tertio libro: et Herodotus in septimo tractauerunt.

Artaban?

465

Artaxerſes qui et longimanus cognouatus septimus Persarū rex. i. s. iudaice captiuitatis anno Artabano predicto obtruncato regnuz suscipiens regnavit persis annis quadraginta: hic omnium hominum pulcherrimus fuit: sed tanta ei erat brachioꝝ longitudo: vt genua cōtingeret: et propterea longimanus dictus est: Qui tributa Persis primus instituit: eo q̄ maximam impensam auri atq; argenti in edifijs constituisse: vbi tributa et que exigebat recondere possz ad bene rei administrate monumentū: Et cū pacis auctor et conseruator haberetur: Idcirco ab omnibus amari promeruit: De quo Justinus in tertio: et Herodotus in. 7° mentionē faciunt.

4735

464

Decem viroꝝ Rome electo.

Duodecimo Artaxerſis regni anno. C. Menenio et P. Sextilio Capitolino Consulibus Romanis placuit: quod consulare imperiuz cessaret. et eius loco decem viri deligerentur: per quos sine prouocatione omnis regeretur ciuitas. Leta eius magistratus tempora: vt L. iuius ait nimium luxuriare incipiēs: citius eius res lapsa est: quia post annum exacti sunt. Quippe cum primuz creati fuissent: imposito sine tribunitie potestati: et omni plebis presidio sublato: totius magistratus regimen penes Appium Claudium summū inter eos constitutus fuerat. Decreuerant enī inter se vt vnus tantū fasces deferret: et hoc insigne regium in orbeꝝ sua quisq; vice per omnes iret: Sed subito consilio mutato cum duodenis omnes. p. diere fasces. Decēz quippe regum species erant: Qui quidem fasces magnaz patruz et plebis in se conuocauit indignationem. Unde et nimiaz luxuriantes: nefandaq; facinora indices magis ac magis perpetrantes ab vniuerso ceru tandem magistratu pulsi sunt: et quāmaxime ob scelus gestum ab Appio Claudio dignitatem: sicut reges amiserunt: Ipse enim Claudius Appius socijs militantibus solus ad urbem tutandam domum aliquando remanserat: Qui videns Virgineam quandam nomine et facto Auli Lucij Virginei plebei hominis optimi et honesti filiam insigni decoris conspicuam eam stuprare animum duxit: ad quaz: cuz nec blanditijs nec donis plurimis neq; precibus pertingere posset: ad crudelē vim animū conuertit. Unde et cuidaz clienti suo negociū imposuit: vt aliquando virginēz transeuntē secus foruz obseruaret: et eaz tanquaz mancipiū suū fugientem arripere: et in domuz suaz perduceret. Et si quid fors obstarer: confestiz se coraz eo in causaz traheret. Et ille paulopost puellē in foruz venientē mox manus iniecit dicens eaz suaz esse seruam: ac illuz sequi iubet. Pauida vero puella clamando eo die liberata est. Sed assertor die sequenti puellaz ad tribunal amanti Appii in ius vocat: contestatus suam omnino esse seruaz. Et puellē pater videns ab Appio sibi vim inferri: ab eodez tandem obtinuit: vt sibi in cōspectu nutricis loqui fas esset: vt forte erroris veteris veritate cōperta mancipiū cuz minori noxa sui concederet. Cunque aliquantuluꝝ: in conspectu tamen curie ab eo euasisset pater: Sumpto cultro inquit

4741

452

dilectissima filia qua possum via libertate tua vindico: et statim illū spectantibus omnibus in filie pectus infixit: et statim expiravit: ac sic libidinosi Pippij per innocentis cedē spes exinanita est: Cuius rei causa populus vniuersus in furorem versus: decem viros ab officio deiecit: et Pippius in carcerem coniectus: mortem sibi ipsi conscivit.

Leges decem tabularum.

451 **R**omani cū hucusq; legē non haberent: magna inter tribunos et cōsules de legislatore orta ē disceptatō 4748
tertiodecimo regni Artaxerxis anno legatos Athenas miserūt: q non solū ab atheniensibus Solonis leges obtinerent: verū etiam ex alijs grecie ciuitatibus mores: institutaue Romam perferrent. Athenienses vero: vt in. ff. de origine iuris in glosa ad verbū habetur: cupientes experiri an Romani eorū legibus digni haberent: confestim legisperitū cum lege duodecim tabularum Romaz misere: Qui Romanorum sapientia periculū faceret: Quod cū aiaduertissent Romani quendā insanū delegerunt hac ratioe ducti: vt si forte atheniensis sapientior esset: etiam cū Romanis qui insanū vicisset confusus videretur. Cum ergo atheniensis legatus insanū Romanū perbenigne suscepisset: philosophorum more vnū duntaxat digitū crexit: quo plāe significaret vnā eē diuinitatis rōnē. Romanus aut existimans atheniensem id ad crudum sibi oculū digitū crexisse: illico duos ipse crexit digitos: quibus indicabat duos eidē effosurus oculos. At cū atheniēsis Romanū melius illo intellexisse arbitraret: vt omnia scilicet nuda et aperta diuino conspectui declararet. Solā ei manū ostendit: vbi vero Romanus palmā conspexit suspicans eū velle alapa cedi: ipse statim manū in pugnū contraxit: quasi grauiori ipsū ictu percussurus eēt: Idq; cū atheniēsis Romanū significare voluisset: q deo omnia quasi sub pugillo contineat: adiudicauit Romanos eorū legibus satis esse dignos. Et sic ab eodē legibus traditis scilicet decē tabularum: Romani postea duas addiderunt. Unde et postmodum illa decē tabularum famosissima emanauit lex. vt habetur in corpore iuris. ff. de origine iuris in glosa.

Tribuni et ediles Rome creantur.

448 **T**ribuni plebis et ediles sextodecimo regni Artaxerxis anno cōsulis ciectis Rome creati sunt: quod quidem tribunatus officium: et si magistratus dignitatem non haberet: maximi tamen momenti in republica fuit: Quia sicut plutarchus in problematibus refert: Tribuni sicut ceteri magistratus purpura non 4751
vtebantur: Quia ipse non magistratus erat: et Victores habebant: vel ius dicturi in sella curiali sedebant. Edilis aurem alium habebat gradum: Quia sicut Cicero testatur idem fuit q vrbis curator.

Viri disciplinis excellentes.

Aemiam hebreum Artaxerxis temporibus floruisse constat qui p̄ter doctrinā singularem et ob sanctitatem maximā apud eundē regem multā laudem et gratiā consecutus est: Naz et Barij: ipsiusq; Artaxerxis regū pincerna fuit: a quibus vna cū reliquis desolationem hierusalem et templi lamentatus epistolas ad transflymen principes obtinere promeruit: q ei tanquā legato ex latere missa omnimodā obedientiam et honorem deferrent: mandauitq; vt pro edificanda vrbe sibi de impendijs prouiderent: Quia auctoritate fultus: a multis principibus adiutus sacerdotibus etiam: alijsq; complurimis in impensis suffragantibus intra duos annos et quatuor mēses portas extruxit: et vrbe omnē mēnibus sepuit: operarijsq; (vt sacra eius habet historia: vna manu lapides ponentibus: et alia contra infestos hostes gladium et lanceam tenētibus Expleto tandem opere ad regem pro gratijs exoluendis redijt: a quo cum mirifice laudatus fuisset cū bona eius gratia ad componendos mores labefactos in hierusalem iterum redijt: vbi admodum senex legem dei intermissam et sabbatum oblitteratum ita accurate feruenterq; doctrina et exemplo refarcire et renouare curauit: vt breui ciuitas meliorem faciem prouiderit. Ipse vero vbi a negocijs regijs vacuus fuit: aliquid semper quod ingenium sapere edidit. Unde et librum nominis sui titulo prenotatū scripsit: ac Bibliothecam pulcherrimam extraxit: qua perfecta spiritum emisit.

447 **E**sdras quoq; sacerdos et dei propheta clarissimus elegantis ingenij: et memorie incomparabilis vir: huius regis Artaxerxis Imperium insigne reddidit: Hic Sarei cuiusdam iudei filij Sarei ex tribu leui et Aaron filius fuit: Qui vna cum reliquis: vt prelatum est ad instauracionem hierusalem et templi auxilio fuit: Et propterea adiutor interpretatus est. Hic nempe omnem legem deperditam sola memoria instaurauit: et reparatam in gradu lignico populo recitauit: Quo quidem exemplo etiam Christi ecclesia euangelium super gradus legi: et Declamationes fieri constituit. Hic etiam preter legem reparatam 4752
quattuor libros docte ac copiose edidit: Quos diuus Hieronymus transferendo in vnum coartauit volumē: dicens tertium et quartum inter Apocriphos Codices esse connumerandos. Quiq; propheta in extruendo: ornandoq; templo: tum etiam in docendo: admonendo: castigandoq; eodem anno: quo et Aemias migravit ad dominum: Qui quidem postea vt sanctus habitus: eius dici festum tertio idus Julij celebrari mandatum est.

Hucusq; hebreorum scripture annales temporum continent. Ea vero que post hec apud eos gesta sunt de libris Nachabeorum et Iosephi exhibebimus: Qui omnem historiā deinceps vsq; ad Romana tempora profecuti sunt.

- 4753 **C** Anaxagoras philosophus etiam hac etate in Clazomeno asie oppido inclitus fuit: qui cum viues admodum esset studendi desiderio ductus patrimonium omne suis concessit: et in longinquas partes secessit: ubi cuidam dicenti: Nonne tibi patrie cura est vlla: respondit: Mihi patrie cura est: et summa quidem: Atque ita dicens digitum celum versus extendit: Post multa vero tempora: ut Valerius libro octavo scribit: reuersus cum suas possessiones desertas vidisset: ait: Non essem ego saluus: nisi iste perisset: Interrogatusque aliquando ad quid factus fuisset. Ad contemplandum inquit Solem et lunam et celum. Scripsit autem Anaxagoras hic multa: videlicet de motu celi. De cursu syderum: et de natura rerum. Cumque annis septuaginta duobus vixisset: ab Atheniensibus in carcere positus cum multa squalidus fuisset inedia: demum epoto veneno interijt: quia Solem lapidem ignitum dicebat: quem illi pro deo colebant.
- 4160 **C** Empedocles philosophus Atheniensis et ipse his temporibus laudatur: qui adeo canendi peritia edoctus erat: quod cum hospitem eius iuuenis quidam furibundus euaderet. eo quod patrem eius accusatione damnasset ita dulciter canendi modum inflexisse dicitur: ut iuuenis iracundiam temperarit: Huius autem hec fuit sententia. Tria sunt (inquit) in tota rerum varietate: scilicet affluentie mobilis contemptus. Future felicitatis appetitus et mentis illustratio: Quorum primo nihil honestius: Secundo nihil efficacius: Tertio nihil de amboz compendiosa adeptione efficacius. Descripsit autem hic deum sic: Deus est spera: cuius centrum est ubique: et circumferentia nusquam. Arbitratus denique animas immortales se incendijs dedit: ut habetur. ff. de iniusto rup. testa. l. Si quis filio. s. Quod si quis tedio vite.
- C** Parmenides philosophus atheniensis cum his floruit: qui hominum consortia fugiens in rupe caucasi montes confedit: ubi et logicam primus inuenit: que postmodum Parmenidis rupes dicta fuit. Hic generis philosophi preceptor extitit.
- C** Cratinum atheniensem poetam comicum apud grecos in ea antiqua comedia que quasi nostre satyre assimilatur his temporibus in precio fuisse Eusebius est testis: dicente Perseo: Audaci quicumque afflante Cratino iratum Eupolidem pre grandi cum sene places. Similiter Horatius scribit: Eupolis atque cratinus: Aristophanesque poete.
- C** Plato quoque comediarum scriptor: eodem Eusebio testante his temporibus floruit.
- C** Herodotus grecus historicus omnibus grecis preferendus hac tempestate historiarum libros edidit: quos cum Athenis in concilio legisset plurimum honoratus est: Qui: ut Quintilianus ait: Dulcis et candidus: ac fufus est. Plinius autem libro duodecimo naturalis historie dicit cum suam scripsisse historiam anno ab urbe condita trecentesimo decimo.
- C** Melisius physicus et philosophus ex Samo insula originem ducens: tempestate ista: ut Eusebio placet ibidem floruit: quemque Aristoteles persepe nominat. Fuit hic Parmenidis auditor: postea factus vir prefectus classis delectus magna sue virtutis documenta edidit.
- 4762 **C** Prothogoras sophista et ipse Athenis hac etate in precio fuit: quem nonnulli cum primis rhetorice inuentoribus perfacundum dicunt: et propterea a Fauozino aliisque doctissimis viris Sapientia cognominatus est. Hic dixit de dijs non posse statuere an sint vel non sint: propter quod ab atheniensibus pulsus fuit: et eius libri exusti. Multas leges hic populis tulit. Denique cum iam nonagenarius in Siciliam nauigasset obiit. Fuerunt et alij duo eiusdem nominis: quorum vnus astrologus: alter vero stoicus philosophus fuit.
- C** Phidas statuarius clarissimus huiusdem temporibus eburneam Minervam Athenis (sicut testatur Eusebius) fecit: quemque Plinius libro. 3. naturalis historie clarissimum super omnes gentes fuisse dixit: Nam que dei iouis olympij fama intelligunt nemo dubitat: sed ut merito laudari sciant etiam qui opera eius non viderunt. Perferimus inquit argumenta parua et ingenij tantum: Neque ad hoc Iouis olympij pulchritudine vtemur: non Minervae Athenis facte amplitudine: cum ea sit cubitoz vigintis sex. Eboze hec et auro constet: sed in scuto eius: in quo Amaconum prelium celauit ambitu eiusdem concaua parte et gigantum dimicationem. In soleis vero laphytarum et centauroz adeo illi momenta fuere. In basi autem quod celatum est dii sunt triginta numero: noscentes victoria mirabili et precipuo precio. Miramur et serpentem: et sub ipsa cuspe eream spongem: hec ille: Huius ingenij mirabiliter gesta Cicero in primo tusculana. et Valerius ac idem Plinius in libro. 7. et 34. ac. 36. naturalis historie pulchre proscenti sunt.
- 4763 **C** Hippocrates omnium medicorum princeps et philosophus celeberrimus in insula Coe natus per hoc tempus clarissimus habitus est: eo quod medicinam longo tempore deperditam (ut Isidorus in quarto Ethy. libro testatur) in lucem reuocauerit: qui cum voluptates omnes admodum detestaretur: etiam cum discipulos suscipiebat: ut diuus scribit Hieronymus: epistola scilicet vigesima quarta: Antequam doceret adiurabat: et ab eis iramentum extorquebat: ut silentium seruaret incoscissum: ac mansuetudinem in moribus: habitumque consideret: put eos diligetia magna docebat. Fuit autem hic Hippocrates corpore pius: pulcher forma: gradus capitis: tardique motus: multe cogitationis ac tarde locutionis. Et modici cibi semper fuerit: tamen cum quiescebat terram aspiciebat. Et propterea vixit annis nonaginta quatuor: Cuius hec fuit pulcherrima sententia. Qui vult liber esse non cupiat quod habere non potest: Qui vult habere quod cupit: cupiat quod habere potest. Qui vult in hac vita pacifice viuere similis fiat illi qui ad conuiuium inuitatur: quod de oi apposito gratias agit: et de defectu rerum non murmurat. Scripsit autem Hippocrates hic varijs de rebus perutilibus libros: quorum tituli sunt isti.

De lege liber
 De introductione
 De dogmatibus
 De humana natura
 De natura fetus
 De anatomia
 De iuuentis
 De regionibus
 Pronosticorum

De epydimia farinarij
 De signis vite et mortis
 De signis egritudinum
 De signis valitudinum
 De iudicijs egritudinum
 De signis diei et mortis et sepulture
 De signis subite mortis
 De operatione medicine
 De amporisimis. Ad Articlimum regem epistola: et alia multa.

De egritudinibus vulnecum
 De conseruatione sanitatis
 De regimine acutorum
 De cura ossium capitis
 De secretis secretorum
 De augmento humorum
 De flobotomia
 De isagogis

435

C Horgias philosophus natione Siculus Empedoclis discipulus his tēporibus Eusebio testante floruit
 Qui fm Pliniũ in libro. 34. naturalis historie primus hominũ auream statuam et solidam delphis in tē 4764
 plo statuit octogesima circiter olympiade: tantus erat tradēde oratorie artis questus.

C Xeno citheus philosophus hac tēpestate insignis fuit: Quez Laertius dicit adhuc paruulus oraculuz cō
 suluisse: quo pacto optime viuere posset: responsumq; accepisse: q; magno studio oporteret legere atiquo
 rum libros: Quamobrem: vt Cratini philosophi familiaritatē mereretur: hoc modo vsus est: Purpuraz
 ex phenice mercatus est: quam Epyrea aduectans naufragiũ fecit: Qua iactura tristis effectus Athenas
 ascendit: vbi et penes venditorem librorum sedit: Legente autē illo tertiũ xenophontis cōmentariorum il
 lo delectatus est: et iam letior sciscitari pergir: vbinam eiusmodi viri morarentur. Opportune tunc Crati
 nus preteribat digito illũ ostēdens: hũc inqt sequere. Atq; ita ex eo Cratini auditor factus ē: et aliq̄diu il
 lum audinit: quo tempore cū scripsisset de republica quidā iocantes dicebant in cauda cāis illũ scripsisse.

433

C Xeno alius stoicus fuit: qui. 12. 4. olympiade floruit: hoc est Ptolemei philadelphi tēpore: quez dicit gra
 4766
 cili corpore statura procerā et atra cute fuisse: Et propterea Crisippus illũ egyptium palmitem vocat: qui
 ēt crura hũit turgida et imbecilla atq; infirma. Fuit vna cum Lytheo philosopho stoice secte auctor: quo
 rum sententia fuit posse omnes perturbatiōes e mētibus hominũ eradicari. Et hoc quidē veteres achade
 mici senserunt: horum itaq; stoicoz sententia be precipue fuerunt. Id summũ bonũ est quod honestuz
 est. Nihil deest ad recte viuendũ ei in quo virtus est. Stultus fm eosdem omnia vitia habet: sed nō in oia
 natura pronus est: hic igitur apud athenienses summo in honore habitus fuit: adeo vt vrbis clauēs apd
 illum deponerentur: et post mortē ab eisdem et corona aurea: ereaq; imagine honoratus sit. Scripsit autē
 hic/ vt Laertius ait/ multa et varia que non habētur. Fuerunt autem octo cenones: Primus hic: Secun
 dus de quo supra dictũ est. Tertius Rhodius. Quartus historicus qui Pyrrhi res in Italia gestas scri
 psit. Epithomaq; Romanorũ et Carthaginensium rerũ. Quintus Crisippi discipulus. Sextus medicus
 acute intelligētie. Septimus grāmaticus: cuius epigrammata fuerunt. Octauus Sydonius philosophus
 Epycureus: qui de regno scripsit: et de republica: De nuptijs: de impietate Thieste: De amoribus et com
 mentarios in leges platonis: qui sunt septem libri.

428

C Socrates atheniensis philosophus Archelai discipulus: magisterq; platonis: et primus ethice inuētor:
 4771
 hisdē tēporibus secūdũ Eusebium floruit: Qui ad acquirendā sapientiā vsq; ad senectutē vltimas terre
 regiones perlustrauit. Et quia ad discendũ semper se pauperem credidit: ad docendũ se locupletem fecit.
 Et licet sapientissimus esset: se tamen nihil scire reprauit. Unde sepe illud dicebat: vt Hieronymus ad pau
 linum ait: hoc vnũ scio quod nescio. Adeo autē studiosus fuit: vt Seneca ad Lucillum inquit: q; ad com
 ponendos: corrigendosq; mores vniuersam dicatur inflexisse philosophiam: et hanc summam philosophi
 am dixit: bona scilicet a malis icire distinguere. Et ideo Tullius in tusculanis questionibus dicit q; So
 crates philosophiam e celo vocauit: et eam in vrbibus collocauit: coegitq; de vita et moribus rebulq; bo
 nis et malis querere. Zsidozus vero in secundo Ethic. libro de eo sic inquit. Ethicam Socrates primus ad
 corrigendos componendosq; mores instituit: atq; omne eius studium ad bene viuendi disputationem p
 duxit: diuidens eam in quattuor anime virtutes: prudentiam scilicet iusticiam: temperantiam et fortitudi
 nem. Aristoteles quoq; in metaphysica de eo sic inquit: Quod cum philosophatus esset circa rerũ na
 turas videns circa naturalem scientiam magnaz esse difficultatem: ad mores se conuertit: Quem Plato
 eius discipulus in multis est secutus: qui ab Aristotele secundus Socrates est dictus. Fuit insuper So
 crates mirabilis castitate: iusticia: alijsq; virtutibus: ita vt propter virtutem heroicarum eminentiā: cum
 vltra homines etiam philosophi pronunciarent. In cuius quidem sigillo: vt dicit: sic scriptum erat. Ami
 cus hominis est sapientia eius: Inimicus vero hominis est stultitia eius: Huius quippe multe fuere sen
 tentie: quarum hec prima censetur. Age sic alienum vt tuum non obliuiscaris negocium: et qualis vis vide
 ri: talis esto. Demũ accusatus q; derideret quereũ: canes et hircos esse deos: quos Athenienses colebant
 in carcere est coniectus: ubi mirabilem cordis constantiam se habere ostēdit: Quia neq; carcer: aut mors
 eius vultum seu animum mutare potuerunt. Tandem vcneni poculo defunctus est: Cuius mortez Qui
 dius in Zbin pulchre describit: Post mortē autē eius: vt octauo de ciui. dei capitulo. 3º. Athenienses pe
 nitentia ducti eius criminatores mortĩ adiudicantes imaginem auream in eius memoriam in Tem
 plo collocauerunt.

Socrates alius fuit Thebanus vir dives et nobilis qui paupertatis amore quam multum dilexit rem familiarem largas et verberis populo donavit. Alius quoque fuit historicus qui argos diligenter descripsit. Alius itez Epigramatum poeta: atque alius Cocus qui interpretationes et invocationes scripsit.

Lucidides item grecus historicus et quidem gravissimus: hoc etiam tempore teste Eusebio agnoscitur: Qui ut Quintilianus testatur densus et brevis: ac semper sibi instans fuit.

4775 **E**rses eius nois secundus: octavius persarum rex. 195. iudaice captivitatibus anno post patrem persis regnare cepit: et regnavit duobus tantum mensibus: post quem Sogdianus nonus regnavit mensibus septem: De quibus ob temporis brevitatem nil memoria dignum habemus.

474

4776 **D**arius cognomento notus decimus persarum rex. 166. iudaice captivitatibus anno: hoc est octogesima nona Olympiade persis regnare cepit: et regnavit annis viginti novem. Hic inito impio more contra athenienses in liuore pristinae iniurie seu cladis gravissima movit bella: et innumerabilia in tulit damna: Quamobrem sibi timentes in fugam conversi sunt: nec ultra persis occurrere sunt ausi. Eius tamen regni anno decimo Egyptus ab eo discessit: et regem Amantbeum Sayethi sibi constituit: qui annis sexdecim regnavit.

Darius

473

Alcibiades invictissimus Atheniensium imperator et clarissimus philosophus: tempestate hac maximo in precio apud suos habitus est: Qui ut testatur Plutarchus genus ab Eurysace Atiacis Thelamonij filio ducens in amplissima civitate Atheniensi summo genere natus est: vir per omne etatis sue tempus formosissimus: et ad omnes res aptissimus consilij: sed plenus: et non solum in puericia aut adolescentia: sed in omni etatis gradu maximam semper retinuit decorem: Imperator deinde factus serox et audax fuit: sed maximis cupiditatibus subiectus. Verumtamen cum in dicendo multum valeret: et eius eloquentie multa esset comendatio: nemo in dicendo aliquis poterat resistere dives: Insuper cum tempus posebat laboriosus erat: patiens liberalis: splendidus non minus in vita quam in victu. Affabilisque blandus temporibus calidissime serviens: Idem simul ac se remittebat: neque causa suberat quare animi labores perferret. Verumtamen ita luxuriosus dissolutus: libidinosus intemperatus reperiebatur: ut omnes admirarentur in vno homine tantam esse dissimilitudinem: tamque diversam naturam. Idem educatus in domo periculis patris sui: ut dixit Justinus: et a Socrate eruditus: a quo etiam teste Platone amatus plurimum fuit: et cum eo sepe pernoctasset: non aliter ab eo surrexit: tanquam ut filius a patre debuerit. Bella autem que ipse Imperator gessit Plutarchus in descriptione vite illius late narrat. Et Justinus in quinto Epitomo copiosius concludit. Penitus ab atheniensibus expulsus Thebas venit: ubi adeo eorum studiis inservisse dicitur ut neimo ei equari posset. Tandem ad perias profectus effecit ut etiam apud eos et quoscumque alios principes poneretur: habereturque omnium carissimus: Verum corum qui tyrannidem apud Athenas exercebant consilio et Lyfandri Lacedemonij artificio in phrygia interfectus est: cum iam domus incendiis evasisset quod ad illum interficiendum fuerat paratum: et eius caput ad pharnabagum tulerunt: eiusque corpus concrematum est.

4780 **E**udoxus gnidius astrologus et geometra medicusque ac legis clarissimus: hac etate: ut Lactius scribit grecanas leges ultimas conscripsit. Edidit quoque de astrologia: geometriaque ac alijs quibusdam monumenta laude digna: Comentarja insuper nonnulla eruditioe plena posse reliquit: Tandem in Egypto anno etatis quinquagesimo tertio decessit. Suere etiam duo alij Eudoxij: Unus Rhodius historiae scriptor et alter Comicus poeta.

419

4181 **A**lexander tertius decimus Macedonum rex quintodecimo regni Baris anno Macedonibus regnare cepit: et regnavit annis tribus post quem quartus decimus noie Archelaus annis novem.

4783 **D**yonisius Syraculanus tyrannus vigesimo septimo regni Baris anno in Sicilia tyrannidem exercere cepit: cuius originem incognitam habemus: Hunc autem Cornelius tacitus dicit belli scientissimum et manu fortem fuisse: et id quod in tyranno non facile reperitur minime libidinosum: nec auri aut vilius rei cupidum: nisi si singulare perpetuumque imperij appetentissimum: et ob eam rem crudeliter fuisse: et in ea tyrannide. 9. annis regnasse.

418

416

Judas quartus hebreorum pontifex Elyfaphat pontificis filius patri in pontificatu his temporibus succedens sedit annis viginti quinque: Hunc pontificem multi ingenij: multaque doctrine ac sanctitatis virum fuisse constat: ad quas Hardochus iudens ex Susis persarum urbe litteras de observatione furum dedit: ut patet Hester capitulo octavo: Eius autem pontificatus multis seditionibus et perturbationibus agitato: tandem liberatus fuit.

4805 **A**rtaxerxes eius nominis secundus cognomento Memnon: quem hebrei Assuerum noiant: undecimus persarum rex. 194. Iudaice captivitatibus anno: olympiade autem nonagesima quarta persis regnare cepit: et regnavit annis quadraginta. Hic predicti Baris regis filius fuit potentissimus quidem super omnes qui ante eum fuerunt: Cuius regnum (ut Hester liber habet ab India usque Ethiopias super centum et viginti septem provincias fuit: et Susa civitas non longe a Persipoli eius regni caput fuit: Hic Cyrum habuit germanum: cum quo de regno seivissima gessit bella: et cedes innumerabiles utrinque fuere: Tandem eo preemto solus regnavit et tertio regni sui anno ut sacra libri Hester continet historia capitulo primo: grande convivium preparavit: et amicos suos et gentes persis subiectas cum earum Ducibus magnifice pavit: sicut decebat regem: qui divitiarum ostentationem per centum et octoginta dies parauerat: Quorum convivium huiusmodi erat instructum. Taber

394

naculū enī fixerat ex aureis argentisq; colūnis sustentatū vela purpurea super eas sparsa vt discubētes cooperiret: Ministrabatur quoq; omnibus poculis aureis: et lapidibus preciosis ad hoc preparatis: Precepit insuper ministris ne cogerēt bibere eos potionez eis offerentes: quod apud persas fieri solebat: Misitq; preterea ad omnē prouinciam denūciāns vt opera relinquerēt: multisq; diebus et pro huiusmodi festo letarentur. Regina quoq; nomine vasti et ipa similiter mulierū conuiuiū in aula sua collegit: Quā rex ad conuiuiū suū vocans cum venire recusasset eam proiecit: et honorem eius alij mulieri: id est Hester prebuit: Et in locum eius pro regina subrogauit: Hic triginta genuit filios: quos tandem euz quadraginta principibus suis qui contra eam insidias parauerant interfecit: Idē autem propter potentia et animi magnitudinem omnē pene terram et cunctas maris insulas sibi tributarias fecit. Ego hunc non puto illum fuisse qui Hester reginā duxit vxorem: Sed nec Iosephus in .xi. approbare videtur: sed potius primum Artaxersem: quia legitur Bardochēi iudeum in captiuitate iudeoz fuisse abductum.

382

C Hester hebreā Abiachil Bardochēi fratris filia ex tribu Benjamin mulier siquidem formosissima: et omnium oculis gratiosissima anno regni Artaxerxis duodecimo ob eius pulchritudinē et dignitatē sue splē 4817
doem cum eodem rege pro Vasthi regina nuptiali matrimonio cōiuncta est: et regnauit pro ea ānis. 28. Hec cum rege habitans minime eidem prodidit ex qua natione esset. Patruus autē suus Bardochēus audiens eā reginam factam ex Babylone in Susin persicam ciuitatem transijt: et quotidie in palacio cōmorabatur: cupiens audire quomodo puella: quam tanquā filiam vnicam educauerat cōversaretur: Hec cum vidicisset Naaman quendam Macedonicū virum potentissimū quem rex propter eius dignitatem patrem etiam appellabat velle omnē iudeozum genus in regno persarum exterminare: sese morti pro eiusdem populi liberatione dedit: Nam idem Naaman Amadathi cuiusdam filius genere Amalechitarum hostis et aduersarius erat iudeozum qui erant in Susis: et hoc propter reuerentiā sibi a Bardochēo denegatam: Hic eā obrez omne malū excogitauerat aduersus iudeos vt illos occideret atq; penitus deleret Quo audito Hester regina confestim ad regē ingressa rogauit eū vt eius conatus irritos faceret: et maluz quod contra iudeos excogitauerat in caput eius reuerteret: Cuius supplicationi rex annuens concessit: vt Naamā ipsum eū decem filijs cruci affigeret: Adortuoq; eo rex omnē substantiam eius regine dedit: Bardochēum vocans dedit ei annulum quem Aman prestiterat: quia iam Hester ad eius noticiam perduxerat cognationē suam. Reginā autem et ipa Bardochēo auunculo suo Amā possessionem donauit: et supplicauit regi liberari a mortis metu gentem Iudeoz eo q; scripsisset Amā ad omnes prouincias eos esse delendos: Post hec autē rex Bardochēum primū in regno suo constituit: qui regia indutus stola: et corona aurea cum to:que ad collum semper procedebat: Quem videntes iudei a rege sic honorificatus cōmunē extimauerunt eorū felicitatem. Et propterea persarū Satrape: et tyranni: atq; omnes potentes Iudeos deinceps magno habuerunt in honore et timore: et tunc iudei in vniuerso mundo super oēs libertatis licentia fruebantur: eo q; Bardochēus magnus et clarissimus apud regem esset: Hec quidez de Hester Bardochēo dicta sufficiant: vt habetur in libro tituli hester prenotato scripta: Que quidez Hester: vt Hierony. ait: ecclesie typum prefigurat: que populum de periculo liberat: et interfecto Aman: qui interpretatur iniquitas panes conuij et diem celebrem mittit in posteros.

C Amyntas quintusdecimus Macedonuz rex quarto regni Artaxerxes anno regnare cepit: et regnauit anno vno: post quem sextusdecimus Pausania anno vno post hunc iterato fratre restituto annis sex: post quem decimusseptimus Argeus pulso amynta annis duobus. Amyntas iteruz. is. i9. Cuius primo ano galli duce Breno Romā inuaserūt: et oēs excepto capitolio incēderūt: de quibus librū sextū faciemus.

C Viri disciplinis excellentes.

379

C Socrates natione grecus eximius et clarissimus orator: Horgie philosophi auditor: ac multozum philosophozum preceptor: tempestate hac: vt Eusebio placet clarissimus fuit: Qui fm Quintilianum in diuer 4820
so dicendi genere nitidus fuit et comptus: ac palestre magis q; pugne accommodatus: omnesq; dicendi vncres lecratus. In intentione facilis et honesti studiosus: ac in compositione adeo diligens: vt cura eius reprehendatur. Scripsit autēz librū ardentis spiritus: quo Tamnaneos inscribitur: alij quoq; ad quēdam exhortatorium libellum edidit: Ex quo pre ceteris hanc notabilem excerptimus sententiam: Talis fias parentibus: quales erga te natos fieri peropras: Serua magis verborum q; rerum deposita: Vixitq; annis nonagintaquattuor.

375

C Xenophon philosophus et arbeniensium exercitus insignis imperator: Vir quidem speciosissimus vltima q; credi possz: hac etiam tempestate floruit. Is Socratis discipulus: et postea platonis plurimū emulus fuit: Qui secundū Helium in decimo octauo de diuersis reruz naturis quadringentos edidit libros: 4824
quāmaxime de militari arte in qua exercitatus fuit: Quippe qui ex vltimis Babylonie finibus exercituz incolumē in patriaz reduxit. Scripsitq; de arte venatica: et de equozum regimine: Primusq; philosophozum histo:rias conscripsit: Multa quoq; cōmentatus est. Quapropter ex lepore sermonis et eloquentie dignitate Musa dictus fuit: Vixit autē ānis octogintanouē. Fuere et alij sex xenophontes: quozū primus arbeniensis Philostrati illius frater: qui Epaminunde descripsit vitaz. Secundus Lous medicus: Tertius qui Hannibalis scripsit historiam. Quartus qui fabulosa cōmentatus est prodigia. Quintus parius sculpro egregius. Sextus antique comedie poeta.

- A**rchita tarentinus p̄b̄s pythagoricus his t̄p̄ibus apud multos in omni virtutis genere maxime admirationi habitus est. Qui platonem philosophū a dionysio syracusano necādū ex eius manibus eripuit. **A**ul-
taq; composuit: ex quibus hāc precipuas sententiā habemus. Nulla pestis capitalior est q̄ voluptas corpo-
ris: cuius auidē libidines temere et effrenate ad potiēdū incitantur. Hinc patrie p̄ditiones: hinc reppu. e
uersiones. Nullū deniq; scelus: nullū facinus est ad quod suscipiendū non libido voluptatis impellat pre-
ter hunc laertio teste alij tres fuere. Unus mytilenus musicus. alter qui d̄ agricultura scripsit. Tertius epi-
grammatuz poeta. Pleriq; addunt quartū architectum: cuius proferūt libzū de machina.
- D**emocedes medicus coroniata illustris his temporibus floruit: qui inter Barij captiuos existēs et Ba-
rius ipse ob inuersum pedez acriter doleret ita vt per septem dies dormire non posset: nec medicis suis in-
uari posset. Ipse Democides ad Bariū in compedibus adductus ipsum regēz procius liberauit: Propter
quod apud regē: et oēs perfas deinceps maximo in honore habitus est.
- P**lato p̄b̄s clarissimus per hoc t̄p̄s: id est olympiade. ioi. Eusebio referente oīuz p̄b̄oz clarissimus fuit. 369
Qui paternū genus a Codro rege: maternū vero a Solōe philosopho duxit: duos fratres habuit et vnicā
4830 forozem: de qua Speusippus p̄b̄s ortuz duxit. Hic primū litteras apud Dionēz grāmaticū didicit. Sed i
palestra apud Aristonē exercitatus: platonem pro egregio corporis habitu cognominauit: quū aū Aristo-
cles diceretur. Primū nāq; picture studuit et poemata: atq; tragedias edidit. Vicennis audiuit Socratez
Quo mortuo Cratylum et hermogenez audiuit. factus deinde annoz. 29. ad Euclidez se megarā contulit
Dehinc cyrenem profectus Theodoruz audiuit. Postea in egypto a plerisq; creditus didicisse etiā ibi pro-
phetaz oracula: s; supputatio t̄p̄oz non patitur. Refert t̄m diuus p̄ Augustinus in libro. x. de ci. dei. ca. ij.
q̄ in eius libris inuentū sit euāgelium beati Joānis: v; a principio vsq; ad illud: Et tenebre eum nō comp̄-
henderūt. Ex egypto postmodū athenas regressus in acadēmia morabatur. Terq; in sicilia nauigauit:
vbi quū mortis periculū euasisset venditus est. Hic quoz doctissimus esset p̄b̄iaz in tres diuisit partes et hi
cam. s. p̄b̄sica et logicā: id est morales: naturales et rationales. In prima quidem causam querendi. In secu-
da vero dat ordinē viuendi: et in tertia ratio intelligendi v̄satur. Et vt diuus pater Aug. viij. de ci. dei testat̄
ceteris gentium p̄b̄s lōge prelatas est: q̄ et acutius et veracius omnia intellexerit. Nam de vero deo dixit
Quod erat causa subsistendi: et ratio intelligendi: ac ordo viuēdi. Dixitq; preterea sapientem veri dei cogni-
tozē: imitatorēq; ac amatozē eē: vnde merito ceteris philosophis fama et gloria p̄fertur. Scripsit autēz
Plato Thymēuz opus diuinū: vbi de rez creatione optime disseruit: d̄ quo Hiero. sup̄ Isaiā inquit: Thy-
meum de armonia mundi astrozūq; cursu et numeris disputātes ipse qui interpretatus est Tullius se nō
intelligē p̄fiteretur. Scripsit quoq; ad Parmenidē d̄ rez p̄cipijs opus mirabile: Itē d̄ immortalitate aie ad
p̄hedronē discipuluz suū li. i. De legibus decez volumina: et de repu. librum vnuz: et alia multa que non ha-
bentur. Interrogatus aliquando plato. In quo sapientiaz quis adipisci posset? Respondit. In non expe-
ctando que euenire non possunt: nec de preteritis recordari. Obijt deniq; plato in nuptijs discumbens an-
no etatis suo. 81. In cuius postmoduz t̄ba inuenta fuit lamina super pectus eius aurea: vt habetur in cō-
mēto super illo verbo Boetij de disciplina scholarīū: platonis probata diuinitas: in qua scriptuz erat. Cre-
do in christū nascituz de virgine passuz pro humano genere: et tertia die resurrectuz.
- A**nthistenes Atheniensis philosophus et orator: his temporibus fm̄ Eusebiū agnoscitur. De quo sic
4835 scribit Hiero. contra Iovinianuz: q̄ cuz Rhetoricā gloriose doceret: audiens socratem: discipulis dixit:
Abite et magistruz vobis querite: q̄ ego in re perij: hic summū bonuz in virtute posuit: vt testatur Augu.
is. li. de ciui. dei. Cuius hec pulchra fuit sententia. In scientia est multa discere et quod satis est nescire: 366
- A**ristsippus philosophus Lyrenus Socratis discipulus: per hoc tempus Athenis floruit. Qui teste di-
no patre Augustino libro. is. de ciui. dei capi. 4. i. summū bonuz in voluptate posuit: vnde preter alios: etiā
librum de voluptate edidit.
- E**picurus Atheniensis philosophus Socratisq; auditor: hac tempestate clarus fuit: quez s; diuus He-
ronimus dicat litteras non didicisse eius t̄m referuntur sententie multe et quidē dignissime: hic nanq; vo-
luptatis assertor existens dicebat: voluptatē summū esse bonū: animasq; cuz corporibus interire: vñ et pre-
ceteris errauit. Naz putauit deū res humanas non curare: s; ociosuz esse: nihilq; agere: Suitq; auctor epi-
curee secte: cuius errores plurimos apud Aug. is. de ci. dei legere potes.
- P**olystratus et Ippodides philosophi Epicuri discipuli his t̄p̄ibus mundo innotuere: quos ambos
vno die naros: vnaq; die mortuos fuisse legimus.
- S**peusippus platonis ex sozoz nepos: et ipse hac tempestate fm̄ Eusebiū athenas viguit: qui cū platonice
4840 schole postea octo annis p̄fuisset: Epicuree secte manus dedit: vñ dyogenes p̄b̄s propter hoc eū dure
redarguit. Hic multa cōmentaria multosq; dialogos post se reliquit: quos oēs Aristoteles tribus talentis
emit. Obijt deniq; (vt plutarchus scribit) a pediculis suffocatus. 359
- E**rmias Eunuchus philosophus: ex Assa quadam vrbe natus: Trapezireq; cuiusdam viri famulus: su-
perioribus diebus athenas profectus: cum platonē audiuisset doctissimus euasit: Et domuz sic eruditus
regrediens vna cum dño suo Assenenses aggreditur: quos oēs sibi subegit: ac ipsis vna cū ipso dño suo im-
perauit: Mortuoq; dño suo solus dñuz adeptus Aristotelē et Xenocratē ad se accersitos: diligenter cura-
uit: et Aristoteli fratris filia vxozē dedit. S; et ipsi philosophi dissuadebant ei tyrannidez exercere.

356 **D**ionysius superioris dionysij filius trigesimo octavo regni artaxerxis anno patre defuncto syracusanum regnum occupans etiam similiter tyrannidem exercuit: Vir certe omnium turpitudinum plenus: qui tandem Li 48 45 cerone teste quarto. s. tusculana 2 libro a syracusis pulsus corinthi pueros docuit: ac sic imperio carere noluit: pro quo Quidius li. iiii. de ponto ait. Ille syracusia modo formidatus in vrbē: Vix humili durā repulit arte famem. De hoc etiam Justinus li. 19. et Valerius li. ix. plura scripsere.

Lysander lacedemonius vir quidem seditiosus hoc anno alcybiadem pbūm bellique scientissimus suis seditionibus ac prodicione interficere fecit. Quo facinore a peloponnesibus dux belli adversus athenienses constitutus ē: quod quidem bellum iam per sex et viginti annos durauerat: Qui quum imperium suscepisset non sua virtute: sed adversariorum immodestia omnium atheniensium classe apud egon flumen cepit: et bellum cōfecit. Quo facto athenienses lacedemonijs se dedidere. et Lysander mix in modum elatus est: unde factum est: vt lacedemonij in maximū grecie odium peruenerint. Nam quum semp factiosus esset nil aliud moliebatur quā vt oēs ciuitates in suam teneret potestates: quod se lacedemoniorum causa facere simulabat: ppter quod felicitate magis quā re gloriosus apparebat. Tandem et ipse athenis: ut Plutarchus ait: occisus est.

355 **L**imon atheniensium futurus dux et melciade quodam patre natus: a quo generosorum morum gratia affluente habuit bis temporibus huius iuuenis virtute militari florere incipiens maximo in honore haberi ceptus est: post pauca ab ipso atheniensium populo contra persas dux declaratus haud paulopost prelio conferto fufus fuit: postquam deleuit hostem: atque schiz insulam: in qua dolopes habitabant sibi subiecit. Verum quum spolijs hostium opulentissimus euasisset. Ipsas diuitias: vt plutarchus refert: in ciues suos partiri iussit. Insuper ad pietatis sue indicem etiam agrorum suorum amotis septis fruges oēs egenis et peregrinis impune adsumere permisit. Ingensque preterea conuiuium in domo sua quotidie parauit: quod multos homines pascere posset. Unde et eo pauperes quicumque uellent conueniebant: et educationem pro libito sibi vendicabant. Item intra priuatos lares perinde ac in publicum quoddam urbis diuersorium ciues excipiens frugibus agrorum suorum per annum vltro oblati indulgebat: vt visus fuerit fabulosa saturni tempora excitasse. Quum igitur Artaxersem persarum regem et grecie finibus eiecisset: oēs asiā ab ionio usque ad pamphiliam persis praesidijs desolatam fecit: ac denique nauali terrestrique pugna cum persis congressus oēs superauit captis eorum ducibus nauibus. Unde etiam regem ipsum coegit pacis conditiones accipere. Hoc itaque mortuo nihil deinceps ab vltro greco rum imperatore magnifice gestus est: sed ad factiones et discordias omnes sunt conuersi. De eo autem preter plutarchum Herodotus libro historiarum sexto: et Justinus libro. 2: multa scripsere. Hic post se duos reliquit filios Stelagoram videlicet et Ahyliadem. 48 44

Timoleon natione Corinthius: ex claris quidem parentibus natus: vir omnium iudicio clarissimus: per hec tempora Corinthiorum imperator delectus: cum pauca milioitum manu: ad defensionem Syracusanorum profectus: intra quinquaginta dies Syracusanam arcem: quam Dionysius predictus tyrannus occupauerat: in suam potestatem redegit. Ibi quoque Dionysio superato: et pulso: omnem tyrannidem deleuit. Indeque contra Carthaginenses qui cum septuaginta milibus militum: et ducentis triremibus: ac mille nauibus in libyam contra corinthios traiecerant: cum tribus milibus congressus decem milia eorum interfecit: que res magna adeo urbi illi inflixit calamitatem: ut nunquam antea vna in pugna ex Carthaginensibus tot occubuisse traditur sit: Quamobrem ut Cornelius nepos ait: huic vni contigit: quod nescio: an vlli: ut et patriam in qua erat natus oppressam a tyranno liberaret: et a Syracusis cui auxilio erat missus inueteratam depelleret seruitutem: totamque Siciliam multos annos bello vexatam a Barbarisque oppressam: suo aduentu in prius restituerit statum vt omnia late posuit plutarchus in illius vita: a quo et Gymnastus: in quo sepultus fuit Timoleontes cognominatus fuit.

Curtius civis Romanus: vir quidem preclarissimus: hoc anno qui est trigessimus septimus regni Asueri ob amorem et patrie liberationem in altissimum hiatus seu Barathrum se precipitem dedit. Nam Rome (ut Livius ait) siue terremoto seu alia aliqua vi: forum ferme specu vasta collapsum in immensam se aperuit altitudinem. Quam quidem voragine nullo videbatur posse impleri materia. Quo portento vates permoti: canere ceperunt. Tu. Ab. Curtius bello egregius (ut idem Livius in. 4. habet) eo audito: templa deorum que foro illi imminabant: capitoliūque intuens tamquam effrenis: nunc manus in celum: nunc in patentes ipsius terre hiatus porrigens: eo quoque maxime ornato insidens: celo patrie armatus se in hiatus misit: quo mortuo statim hiatus obturatus est.

Ludi scenici Rome vltimo Asueri regis anno opī seu Berecynthie vel Cybelle que deorum mater vocabatur a Romanis per ingluuiem pestis instituti sunt. Qui adeo turpiter exerceri cepti sunt: vt honesti viri ne dum semine interesse voluerunt: sed nec vel de longe intueri: de quibus diuus pater Aug. 2. de ci. dei capi. 8. multa diligenter pertractat. Deorum falsitate improbans: qui talibus ludis placari poscebant. Nam ipsa ops que Berecynthia vocabatur Saturni (vt dictum est) vxor: deorum mater appellata fuit: et eius sacra primitus in Cybelle phrygie monte instituta fuerunt: et successive honorata: Cuius simulachrum postea (vt Livius in secundo libro de bello Macedonico ait) Rome translatum eidem hec sacra et edes pulcherrima in capitolio constructa fuit.

Artaxerxes tertius qui et Ochus Asueri ex hester filius: Duodecimus persarum rex: 34. Iudaeae captiuitatis anno: Olympiade autem centesima quarta: persis regnare cepit: et regnavit annis. 26. 48 45

Air eccte seus atq; imanis: qui occisa sorore socruq; viua defossa: patruū etiaz cum centuz filijs atq; nepotibus: vt alijs nulla prius lacesitus iniuria vacua area destitutū iaculis configi iussit: vt huiusmodi factozibus etbernam sibi apud perfas compararet memoriaz. Hic Nectanabo egypti rege in ethiopia pulso ad suuz reuocauit regnuz: Et apodasmo iudeoz vrbē capta accolos oēs in byrcaniaz transfudit: et iuxta mare caspiū collocauit. Unde q; bello cadomanuz hostem vicit: ac per hoc suis gloriā prope amissaz restituit: ppter quam victoriā etiam armenijs pfectus est. Hic suoz coniuratione veritus cognatoz cede: principumq; strage totaz impleuit regiaz nullo sanguinis: aut sexus etatisve habito respectu. Verū tamen diuinā non euasit ultionez: quia a suis obruncatus fuit.

Caria regni principium.

Caria namq; minoris asie regio est inter lyciam et ioniam constituta: que primo a Lara rege quodā sic cognominata fuit. Qui aurigā primus ex aubus ibidē comperit: vt dixit Plinius. vij. naturalis historie. hāc Strabo partiens a bozea meandri flumine claudit. ab occidente Hario et myrthoo pelago: a meridie rho diensi: et ab ortu lycijs atq; alijs gentibus. Pius vero eius nois secundus pon. maximus in sua asia: eā inter meandruz et thauz montez collocat: Ibiq; halycarnassus regia vrbis fuit. Cuius vrbis varij fuerūt casus.

Checatonius autem quidam noie huic halycarnassoz vrbis primus regnare cepit: qui hac tempestate. 3. filios genuit. s. Haulcolū: Idreū: et pyraclarū: ac etiaz duas filias: e quibus Arthemisia nata maior q̄ mauscolo maiori filio nupsit: qui et post mortē patris tenuit imperiū: quo mortuo etiā Arthemisia regnū habuit que viro ita magnificuz construxit sepulchruz: vt et septem orbis spectaculis hoc vnuz censeatur. post arthemisiaz vero Idreus eius cognatus Haulcoli frater cū eius coniuge et sorore Hda imperauit: cui ex morbo assumpto pariter successit vxor ada. Pyraclarus autē: qui reliquus erat ex filijs hecatonij hanc eiecit sororem et perficaz partium Satrapz ad cōmunicationez imperij vocauit: q̄ eo defuncto halycarnassuz tenuit ciuitatem: et aduentantis alexandri magni sustinuit obsidionem. Hinc ada pyraclari filia coniunx fuerat. Altera vero ada hecatonij filia a pyraclaro fratre eiecta ad alexandrum confugit: opēq; ei ad capiendaz vrbem prestauit: propter quod regina ab eo declarata est: que ad obsidendam arcem dimissa eam paulopost obtinuit. Sed quis huic in regno successerit nō inuenimus.

CArthemisia autē huius imperij reginā mulierem magnanimes: et viduitatis integerrime exēplū p se ponere dignū duximus: quū fuerit femina scissimi amoris: que adeo marituz suū dilexit: vt eo mortuo obliuisci vnq̄ potuerit. Nam vt Valerius maximus tradit q̄ primuz Haulcolus maritus suus amatissimus clausisset dies celebratis eius ex more exequijs regijs cineres suos cū diligentia colligēs nō in vna aurea illos condi voluit: existimās tam amantes viruz non posse alio in vase congrue reponi q̄ in pectus suū: in quo veteris amoris flāme longe plus solito eo defuncto flagrabant. Quamobrē omnes cineres collectos: ipsa bibere voluit: et residuum vite sue tempus in lachrymis composuit: donec lecta in mortem ad virum deuenit. Verum vidua facta: ingentia peregrit facinora: et inter cetera ex more egregio et amabili: viro insigne sepulchruū erexit: quod quidez opus nimis admirabile et sumptuosuz fuit: eo q̄ tā arte q̄ impensa: omnia ferre orbis edificia excesserit: et inter septem mundi miracula vnuz diu extiterit. Quod quidem opus de mariti nomine Haulcolū appellauit: Et non solum in hoc Arthemisia extollenda fuit: sed et virili robore et audacia ac militari disciplina plurimum valuit: et multis triumphis maiestates sui nominis exornauit. Quia vt legimus post viri mortem: ad tempus se positis lachrymis: bis arma suscepit: primo ut patrie salutem tutaretur. Secundo ut socialem fidez requisita seruaret. Rhodios nauali prelio superauit: et Rhodū ipsa sibi vendicauit. Justinus et in li. 3. Epithomatu dicit Arthemisia in auxiliū Xerxi contra grecos venisse: et inter primiores duces accerrime bellasse. Incertū tñ an hec ipsa Haulcoli diuix fuerit: s; ex sequentibus illā fuisse affirmare non audeamus.

Camillus patritius Romanus: vir quidem prestantissimus: et in omni bellandi genere scientissimus a Romanis superioribus diebus exilio damnatus: hoc anno qui est secundus regni Ochii annus: cuz Roma a gallis (preter capitolium) duce Breno capta fuisset: et eorum acies ab ipsis gallis fusa fuisset: ex totius Senatusconsulto: ab exilio reuocatus: dictator electus fuit: et contra gallos tanq̄ valitudinario corpori additus est. Qui magistratu sumpto: statim vndiq; copias colligens in aciem venit: et omnes hostes prozsus fugauit. Romāq; dirēptā atq; exustā in pristinū statum reduxit: ac innumerabilibus eoz captis: de eis triumphauit. Quibus strenue gestis dictaturaz dimisit: Postea vero cum Sicani: Volsciq; ac latini in agrum Romanum impetum fecissent: et etiam Tyrrheni circa Sutrium castra posuissent: ipse tertio dictaturam induens: Acie instructa: omnes vicit. Quibus fugatis Sutrium ciuitas: eius opera a Romanis recuperata est. Sequenti deinde tempore: prenestinis ac Volscis socioz agros depopulantibus cum iam senex Camillus esset: et mala corporis valitudine premeretur (Cum. L. Furius male pugnasset) e lecto confurgens: hostem statim insequitur et vincit. Nec multo post etiam Tusculanos qui a Romanis defecerant: in fidem venire coegit: contra venientes quoq; dictator electus: licz octogesimuz attingeret annū etiā victor euasit. Postremo cū dictatura quinquies triumphoz quater positus esset: peste petijt. Quibus ex causis: secundus Romane vrbis conditor est habitus.

CPhilippus perdice regis filius vigesimustertius Macedonum rex: tertio regni ochii anno regnum suscepit: regnauit annis. 27. Vir vtiq; bellator: qui sua virtute Armenie: Bythinie: Thracieq; ac Thessalie

regna simul obtinuit. Cautusq; fuit malis amari q̄ timeri: sed et moribus gravis et patiens: qui iram dissimulare plerunq; et vincere nouerat. Blandus quoq; pariter et alloquio insidiosus: qui plura promittebat q̄ prestare uellet. Nouerat et gra; i odio fingere: et inter concordēs struere discordias: et apud utrumq; gratiam querere sollemnis illi consuetudo erat. Et inter hec eloquentia et insignis oratio acuminis et solertia plena: ut nec ornatus facilitas: nec facilitati inuentionis deesset ornatus. Cui naniq; nimis cupidus et audus fuit: sed ebrietate digesta in suis actibus moderatus erat. Quinq; aliquando hic pro imperij sui finibus tuendis procul ab urbe regia exiisset. Aectanabo olim egypti rex in mathematica peritissimus: qui ad eum timore regis persaz confugerat uidentis olympiadem ipsius philippi coniuge; pulcherrimā: eā arte magica deludens compressit. Que ex ipso concipiens post reditu; philippi alexandru; peperit filium. Quem philippus rex licet rei ueritates cōpertaz haberet ueluti filiu; educauit charissimū. Hāz eadem arte deceptorā eō philippus adductus erat: ut alexandrum ex ammonē deo procreatu; fuisse diceret. In cuius specie Aectanabo fuerat concubitu; regine positus. Nato autē alexandro philippus confestim his uerbis Aristoteli scripsit dicens. O philippus aristoteli salutem. Filii mihi genitu; scito: quo quide; dijs gratias ago non tam perinde q̄ natus sit: q̄ pro eo q̄ nasci contingit temporibus uite tue. Spero etenim fore: ut educatus: eruditusq; abs te dignus existet et nobis et re; istaz succptione. Aristoteles igitur alexandrum disciplinādū assumpsit: et in septem artibus ipsum optime erudiuit: qui quum factus esset anno; .xv. Bucephalu; equum indomitu; daimato; carnibus enutritū: quem cappadocie rex philippo donauerat sibi māfuctu; fecit: eūq; per urbes intrepidus equitauit. Quē quū philippus conspexisset eidem dixit se in ipso de or; responsa cognoscere: et q̄ post eum regnaturus esset. Unde et statim curru; regiu; et centu; equos eidem cum maxima auri summa concessit: ut auxilio foret: quā in reliquā grecie partē facere statuerat. Qui mox ad patris imperiū contra Nicholau; peloponensiu; regem castra mouit: cum quo pugna conferta ipsum propria manu interfecit: de quo uictorie coronaz cum gaudio patri reportauit. Dehinc quum philippus alexandru; in armeniam rebellante; missus Pausanias spartano; rex: qui Olympiade; philippi uxorem dudū exarserat sentiens alexandru; abesse cōiuratione facta philippū hostiliter inuasit: multisq; uulneribus eum confodit arbitransq; eum mortuum ipsius urbe positus est. Qui quū regiaz conscendisset: ut inde Olympiadem uxorem reportaret. Alexander eo statim cum triumpho ex armenia applicuit. Qui reclamantis patris uociferatione permotus in Pausaniā ipsu; irruens ipsu; uita priuauit. Quo mortuo eue stigio philippu; semiuuū iacentem in campo inuenit. Verum quū philippus de inimici uisione gratias egisset: quasi letus spiritu; emisit: qui suis artibus quū imperij orbis fundamenta icisset Alexander tanti operis gloriā consumauit.

350

Olympias autem philippi predicti uxor: cui ab infantia mustulis nomen fuerat: et ipsa hisdem temporibus: regina facta: multorum titulo; illustris uasit: eo q̄ Heptolemeu; molassarū regem habuerit patrem: qui ex Lacidarum sanguine traxerat originem: et Alexandrum Epiri regem habuerit fratrem: ac etiam Alexandrum magnum peperit filium: licet adulterij illicebra notata fuerit: quia ab omnibus hystoricis suspicatum fuit: q̄ Alexandrum ex adulterio genuerit: Que quidem suspitio adeo philippum regem commouit: ut causa repudij ignominia notauerit: et Cleopatram Alexandri ipsius Olympiadis fratris filiam in uxorem duxerit. Quod olympias quidem moleste ferens: tam q̄ desperata multis enormitatibus sese fecit notiozem. Nam pausaniam splendidum Juuenem (ut dictum est) cuius contubernio utebatur in uiri necem impulit: et eum obruncari fecit: quo mortuo etiam Cleopatram sibi superinductam (post illam saxo filiam) in tantum exasperauit uerbis et ignominia: ut miseraz ad suspendendum sese compulerit: Deniq; mortuo Alexandro eius filio: eūz hec passū in cruozem tam nobilium quam plebeio; Bacchodorus ueluti bellua baccharetur: a Cassandro in epidua ciuitate tandem post longam obsidionem capta: ab ipso interfecta est. ad quam cum idem cassander ministros misisset: et ea cerneret se morituram: ad lictozes cum ancillis imperterrita surrexit: et uestimentis erinibusq; compositis: ne quid cadens uideretur in honestu; non uoces nec ululatus femineos emisit: sed corpus suūz inter pride percussoribus obtulit: quasi parū penderet mortis imperiū: quod etiā robustissimi homines facere consueuere.

Joannes Jude pontificis filius: quintus hebreozum pontifex: his quasi diebus patre pontifice defuncto pontificium munus obiuit: seditq; .43. annis. Quo pontificante Debus persarum rex: uagosum quenda; uniuersis transflumen regionibus: ducem prefecit: cuius familiaritate Iesus Joannis frater confusus: ad pontificatum ardentissime aspirans: aduersus hunc fratrem pontificem seditionem in templo concitauit: Qua contumelia permotus pontifex: in eum irruens interfecit. Quo audito: uagosus non modica militum manu collecta: in hierusalem hostili animo conscendit: ubi ad direptionem conuersus: omnia ciuium et sacerdotum bona distrabere cepit: Sed cum a templi ingressu prohiberetur: respondit ego mundio; su; peremptore illo quo templum uestrum prophana; stis. Et hec uerba faciens in templum ui ingressus omnia ornamenta illius decentio; sustulit: et tributa ac annonas ministris templi rursus imposuit: a quibus usque in hunc diem interuentu Esdre fuerant exempti: Uagosus autem paulopost pro necē Iesu: Joannem puniuit.

Viri disciplinis excellentes.

4850

349

Demosthenes sumus orator: atq; philosophus tempestate hac Eusebio testante maximo in precio fuit: **H**ic a platone facundiam hauriens ob ebullide argumentatione; summus orator effectus est: Cuius eloquentia; Eschines philosophus comendans dixit: Qui in ipso considerasset acerrimum oculoꝝ rugoꝝq; terribilem; vultum: pondus accomodatum singulis verbis: sonum vocis: efficacissimos corporis motus profecto cognosceret: q; si operi eius nihil addi potest: tamen demosthene magna pars operis demosthenis abest quum loquitur potius q; quum auditur. De isto demosthene Valerius sic refert. Quod quum philippus macedonum rex athenas obsideret ab atheniensibus postulavit sibi decem oratores dari: si ab obsidione recedere deberet. Demosthenes hoc audito in concilio veniens hanc fabulam recitavit dicens. Lupi suaserunt pastoribus aliquando: vt secum amicitiam contraherent: Quod quum pastoribus placuisset petierunt lupi: vt pro vice securitatis traderent eis canes: in quibus videbatur occasio iurgij: **I**nmerunt pastores: et tradiderunt canes ovium suarum peruigiles custodes: tunc lupi formidine dempta gregem non solum pro satietate: sed etiam pro libidine lacerauerunt: Sic et philippus inquit sublati oratoribus a populo atheniensi facturus est. Quod audientes athenienses Demosthenis consilio acquirerunt: et sic ciuitas a periculo liberata est: inquirenti cuidam quo modo posset benedicere ait. Si non dixeris nisi quod bene scieris. **H**ec eius precipua fuit sententia. Liberi seruiq; personaz veritas superat: serui liberiq; mendacium miscet.

4856

343

Aristoteles philosophorum omnium princeps atq; monarcha his temporibus maxime claruit. Qui gente macedo natus Socratem atq; Platonem habuit preceptores. **A**d diuus pater Augustinus octauo de ciuitate dei testatur dicens: Aristoteles Platonis discipulus vir excellentis ingenij: Platonem quidem eloquio impar: sed multos facile superans: Quum peripateticam sectam condidisset: viuo adhuc preceptore suo in suam heresim multos congregauit discipulos. Inter quos ob eius venerationem Alexandrum etiam habuit discipulum: Superuixit autem post Platonis mortem viginti tribus annis: in quibus partim alexandrum docuit: partimq; libros componens: ac partim doctrinis inhians. In cuius quidem sigillo: vt dicitur: hoc inscribi fecit. Sapientior est qui quod nouit ascondit: q; qui propalat quod nescit. Fuit autem Aristoteles facundus eloquio. Et: vt hieronymus ad eustochium inquit: sine dubitatione prodigiū grandeq; miraculum in tota natura fuit. Tandem quum in lycio multis annis florentissime docuisset inuidia communi accusatus q; de dijs non recte sentiret: **A**thenes ne: vt quondam socrati: sic etia; sibi iudicio pereundus foret deserta sui defensione in ebalcidem abiit: vbi et quoad vixit in optimo mentis vigore fuit: vixitq; annis. 62. ibidē die obiit: vt Leonardus arretinus in eius vita copiose descripsit. Tractauit autem hic oēs philosophie partes: et precepta dedit singulis. Sed preceptoris rationale in sui sic redegit ius: vt a possessione sua omnes alios exclusisse videatur: ita vt per antomasiā philosophus appelleretur. Sane Laertio teste octo fuere Aristoteles. Primus hic. Secundus qui athenis tempu. administrauit: cuius extant elegatissime orationes. Tertius qui in Iliadem homeri scripsit. Quartus orator Siculus. Quintus qui dicitur est **A**syntheus Elebinis socratici necessarius. Sextus Cyreniacus: qui poetica scripsit. Septimus pedo triba cuius meminit Aristoxenus in vita platonis. Octauus grammaticus obscurus et ignobilis. Scrunt autem Aristotelem philosophum multa scripsisse opera: qui profecto si renuisceret multa sua esse negaret que nos illi attribuimus: et melius cum eo actum est: q; cum alijs: quoz opera funditus exterminata sunt et ipse causa extitit: cui multa perierint: qui alioꝝ gloriā ad se traxit: verūtamen laertius in vita ipsius: hos notatos refert: euz a scripsisse libros: quoz tituli sunt isti 93.

Predicamentorum	li. i.	De prepositione	li. i.	De principio	li. i.
Periermenias	li. 2.	De naturalibus	li. i.	De interrogatione	li. i.
Priorum	li. 2.	De lapidibus	li. i.	De morte et vita	li. i.
Posteriorum	li. 2.	De Aerhauris	li. 3.	De vndatione nili	li. i.
Topicorum	li. 8.	Aethaphisicorum	li. 15.	De quattuor elementis	li. 3.
Elencorum	li. 2.	De bona fortuna	li. i.	De non generare	li. i.
De artibus	li. i.	De poetria	li. i.	De indiuisibilibus	li. 5.
De saluationibus	li. 4.	De aggregatione artium	li. 12.	De Mechanicis	li. i.
De diuisionibus	li. 4.	De virtute	li. i.	De arte pratica	li. i.
De contrarijs	li. i.	De instantijs	li. i.	De medicinalibus	li. 4.
De genere et specie	li. i.	De diuisionibus	li. 17.	De dubijs	li. 6.
De comētis	li. i.	De diffinitionibus	li. 7.	De parabolis	li. i.
De propositionibus	li. i.	De syllogismis	li. 2.	De problematibus	li. i.
De memoria	li. i.	De syllogicatione	li. i.	De prouerbijs	li. i.
De vegetabilibus	li. 2.	De gubernatione	li. i.	De eticis	li. 10.
De longitudine vite	li. i.	De antetopicis	li. i.	De politicis	li. 8.
De coposinis animalibus	li. i.	De topicis	li. 2.	De contentiosis	li. i.
De mori	li. i.	De methoclis	li. i.	De compendijs	li. 8.
De natura	li. 3.	De ijs que dicuntur	li. i.	De diuisione	li. i.

De unitate	li. i.	De rhetoricis	li. i.	De a matinis	li. i.
de definitionibus	li. i. 3.	de rhetoricis conteco.	li.	de libero arbitrio	li. i.
de argumentationibus	li. 2.	de anathomis	li. i.	de positionibus	li. 3.
de propositionibus	li. 2. 5.	de persuasione	li. i.	de concupiscibili	li. i.
de diuisionibus	li. i.	de congregatione	li. i.	de dispensatione	li. i.
de dictione	li. 2.	de poeticis	li. 2.	de passionibus ire	li. i.
de generatione e coru.	li. 2.	de perspectiua	li. i.	de ebrietate	li. i.
Physicozum	li. 8.	de astronomia	li. i.	de matrimonio	li. i.
de anima	li. 3.	de exhortationibus	li. i.	de amicitia	li. i.
de celo e mundo	li. 4.	de disciplina	li. i.	de moribus	li. 5.
de sensu e sensato	li. 2.	de oratione	li. i.	de ingenuitate	li. i.
de iuuentute e c.	li. i.	de idea	li. i.	de concupiscentia	li. i.
de animalibus	li. 19.	de mathematicis	li. i.	de apolline	li. i.
de mole corporis	li. i.	de passione	li. i.	Contra rhineum	li. i.
de phisonomia	li. i.	de arte introductoria	li. i.	Contra Bellisū	li. i.
Contra Xenocratē.	li. i.	de musica	li. i.	Contra achinonam	li. i.
de conuersatione	li. i.	de tragedijs	li. i.	Contra gorgiam	li. i.
de prima philosophia	li. 3.	de discalia	li. i.	Contra pythagoricos	li. i.
de le. constitutua	li. i.	de diuitijs	li. i.	de colonis ad ale.	li. i.
de legibus	li. 4.	de polytico auditu	li. 8.	de regno ad eundem	li. i.
de obiurgationibus	li. i.	de iustitia	li. i.	de dieta seruanda	li. i.
de doctrina spensippi	li. i.	de iustificationibus	li. i.	Historiaz alexandri	li. 250
Contra Xenonem	li. i.	de bono	li. i.	de pomo	li. i.
de pythagoricis	li. i.	de bono vtili	li. i.	de philosophia morali	li. 3.
de olympiacis	li. i.	de bono irez	li. i.	Que diuiditur in ethicas: poly-	

ticam: e economicam. Ethica enim que de moribus e regimine anime. Polytica de regimine ciuitatum. Economica de regimine familie. Epistolas innumerabiles ad alexandrum: e ad philippū scripsit.

339 **D**ion autem siracusanus nobilis philosophus his temporibus post q̄ vtraq; dionysij tyrannide compli-
catus diu fuit apud siracusanam vrbem interimitur. Nam superior ille dionysij Aristomachem dyonis
sororem in matrimonio duxit: ex qua duos filios hippariū e Hyseum procreauit: totidemq; filias So-
phrosinem e aretem. Quaz primaz teste Emilio probo eius filio dionysio cui regnū reliquerat nuptus de-
dit. Alteram ipsi dyoni paruo. Qui p̄ter nobilem propinquitatem: e generosam maiorum famam mul-
ta etiam alia bona a natura recepit: vt pote ingeniu bonum e docile: e ad oēs artes idoneus: magnāq; cor-
poris dignitatē magnas item diuitias a patre relictas: qua ipse tyranni muneribus auxit: Et ideo tantum
platonem amauit: vt eidem se traderet nec minus eo plato delectabatur: Dion alter p̄useus orator eximi-
us fuit: cui ob eloquentiaz Chrysothomus cognomen fuit.

336 **C**armeydes philosophus Byogenis auditor: his temporibus dicitur floruisse: eo q̄ atbeniensibus cum
eodem Biogene ad Senatū Romanū missus fuerit: hic adeo studiosus extitit: vt cum ad mensam se-
deret: cogitationibus inherens: manus oratione oblitisceret: S; Melissa quam vxoriam loco habebat
dexteram suam necessarijs vsibus coarabat: Animo enim vita fruebatur: corpore vero quasi alieno circū
datus videbatur: Centesimo deniq; vite sue anno sicut valerius in quarto ait philosophando finem fecit
Eschines philosophus e orator atbeniensis: hoc etiam tempore cognoscitur: qui a iuuentute sua studiosus
e librorum: Socratis amator fuit: hic cum aliquando ceteri discipuli Socrati magistro suo multa offerret
Eschines ipse pauper se ipsuz obtulit dicens q̄ quicquid habebat se illi obtulisse. Tradit autem laertius p̄-
ter hunc septem fuisse Eschines: Quorum primus qui artem oratoriam scripsit: Secundus orator: quem
arbitramur istum fuisse demosthenis Emuluz: de quo Pl. 7. naturalis histo. e Quintilianus li. 9. de In-
stitu. ora. plura dixer. Tertius Accbas Socratis discipulus. Quartus Hytilencus: quez teste Laertio
oratorum flagellum vocabant: Quintus Neapolitanus achademicus philosophus: Sextus Dilcius ei
uiliis scripto: Septimus stataarius.

Xenophilus pythagoricus philosophus: patria calcidonensis: hoc etiā tempore magno habetur in precio
Qui omnis humani incōmodi (ut aiunt) expers fuit: cum etiā vixisset annis. 105. Inde summo doctrine
perfectionis splendore mortuus est.

335 **P**hedron quoq; Elidensis philosophus: per hoc idem tempus clarus habetur: qui e Socrati ac platonē
perfamiliaris fuit. Eiusq; nomine plato libzū de immortalitate anime prenotauit. 4864

Therina poetrix his temporibus claret: e multa laude digna conscribit: que Neactanabo regi Egypti vsq;
in Ethiopiam expulso reditum suum predixit.

Xenocrates calcidonensis philosophus e Platonis auditor: per hec tempora clarissimus inuentus est:
Qui e laertio teste: adeo ingenio tardus erat: vt cum plato illum Aristoteli compararet: alteruz freno: alte-
rūq; calcari bus indigere diceret. Alioquin seuro semper ac serio habitu e ore perdurabat in achademia vi

cit vt plurimum. Si quando ad vrbem proficisceretur turba omnis impudicorum eius transitus observabat inquietandi eius gratia philene nobile scortus dedita opera a quibusdam intra eius cellas missa est: que ab eo orans lectili partem accepit. Demum quum multa ne quicquam orasset imperfecto opere discedens dixit se non a viro sed a statua venisse. Porro licet multum frugi fuerit: tamen et fastus contemptor extitit. Et cum sepe meditationi inferuisset: vna in silentio horarum distribuebat: successitque in academia Speusippo: vt patet octavo de civitate dei caplo duodecimo: scholazque tenuit annis viginti quinque. Moriturque noctu quum in sartagine forte impigisset anno etatis sue octogesimo secundo. Fuere autem quinq; Xenocrates: primus huius propinquus: alter etiam philosophus et elegie scriptor non satis probatus: Tertius statuarius Quartus qui odas scripsit: Quintus hic qui vt laertius ait multa versu ac prosa scripsit.

Tiberostriatus quidam natione grecus homo satis scelestus atque ignavus: et ipse vigesimo regni Schi anno fame gratia templum diane ephesie turpiter incendit: Quo audito senatus ephesius decretum tulit: ne quis vnquam eius nomen literis demandaret. Dignum plane supplicium: sed minime observatum: quando usque ad nostras etate huius sacrilegij nomen pervenit. Verum ephesij aliud illo prestantius extruxerunt mulierum precipue ornamentis: et alijs opibus ad id collatis.

4865 **T**orquatus insignis patricius Romanus: cui Titus Manilius proprium nomen fuit Lelij manilij filium quem idem filius a tribunitia vexatione liberauerat temporibus istis apud Romanos ob eius incredibilem fortitudinem atque magnanimitate maximo in precio et honore habitus est. Qui contra gallum quendam eximia corporis magnitudine virum certamen suscepit singulare: cui licet visu ac specie impar esset: ipsum tamen superavit atque interfecit: a quo quum auream torquem abstulisset: suoque collo imposuisset: Torquati cognomen sibi ac posteris suis obtinuit. Hic autem ex ea familia ortum habuit: Que gallozum exercitum ex Tarpeia eiecerat. Tanti namque eius dimicatio momenti fuit: vt gallozum exercitus suis relictis castris proxima nocte ex eo loco in tyburtinum agrum transmigraverit: et inde cum tyburtinis in campaniam transierit. Ea quippe pugna ad anienem fluvium: qui est inter sabinos et Romanos commissa est. Vbi etiam alias Lulli hostilij regis insignis exitit victoria: qua Romanorum hostes fudit. Die namque Torquatus quum aliquando dictator esset: vt testatur Augustinus li. quinto de civitate dei ca. xvij. filium pro patria pugnantem et vincenem occidit: eo quod contra imperium suum pugnaverit: ne plus scilicet mali esset in exemplo imperij contempti quam boni in gloria occisi.

4867 **M.** Pompilius Romanus anno nigesimo secundo regni Schi a romanis vna cum Lelio Cornelio consul electus contra gallos ingenti virtute statim bellum sumpsit: et in agro latino adeo acriter collatis signis pugnavit: vt suis directisque hostium castris suum exercitum spolijs opulentum cum gloria atque triumpho romana reducerit: propter quod a senatu sibi triumpho decreto de ipsis gallis triumphaverit.

M. Valerius cognomento corvini Romanus adolescens prestantis quidem animi et singularis virtutis: per hoc quoque tempus (L. ino teste) et ipse Camillo non indignior fuit: qui licet adolescens: et ipse contra alium gallum virum magnitudine et armis insignem: singulare assumpsit pugnam: Qui dum armatus in medium processisset: et nudum manus conseruisset: eius galee repente corvus ales insedit: qui certamine inuito e Valerij galea numquam discessit. Imo et rostro et unguibus oculos Galli vulnerare non destitit: quo ad Valerius hostes tali prodigio territum obruncavit. Quo mortuo: statim corvus e conspectu evanuit. Et Valerius deinceps Corvini nomine appellatus est.

4871 **A**rsanus predicti Schi regis filius. 13. persarum rex. 260. Iudaice captivitate: et olympiade centesimadecima: persis regnare cepit: et regnavit annis. 4. De quo nil memorie dignum habemus. Venit autem filios multos: de quibus herodotus meminit. Cuius autem primo regni anno descriptione Rome sacra inuenta sunt civium. 160. milia.

Tadus autem sextus Iudeorum pontifex: hoc ipso anno indemortui Joannis pontificis patris: pontificatu succedens: sedit annis. 50. vir certe bonus et pacis amator: qui cum mores labefactos componere decernisset multos et quam maxime mansen fratres invenit aduersarios: qui cornua in eorum erexere: quod Saraballa quendam ex Schytaz genere transflumen prefectum haberent amicum. Nam idem Manasses huius Tadi pontificis germanus ad pontificatum contra Jus fasque: Anbelans: Saraballe ipsius prefecti fauore sibi procuravit: cuius rei gratia filiaz eius duxit uxorem. Sed iudei indignati: quod contra leges incircumcisorum uxores duxisset: ipsum a sacerdotio summoverunt. At manasses ira percitus: quod cum propter uxorem non admississent: et prefecto non optemperassent: ad ipsius prefectus socer suus cum multis sacerdotibus atque uxore se transfudit: a quo benigne susceptus: pontificatus scindere studuit. Cui et confestim Albigam Mediteraneum vicum Tyrionum quidem insignem: ad victum concessit: quibus etiam si mus omnes habitationes et predia contulit atque pecunias multas subministravit: Sed et insuper Templum ad hierosolymorum instar super montem Barizin (qui erat altior omnibus Samarie montibus edificare) spondit: sed hoc facere cum regis Barij licentia promissit. Bario deinde persarum rege ab Alexandro superato: Saraballa cum nudum templum edificasset: ad alexandrum defecit: a quo mox edificandi templi licentiam obtinuit. Qui templo edificato Manassen generum suum contra Tadam optimum pontificem constituit: et maximum Scisma inter iudeos excitavit. quod quidem usque ad destructionem ipsius templi (a Romanis editam) perduravit. Mortuo denique Saraballa: Alexander iudeis iratus: quod requisiti

opem ferre et tributa consueta persolvere recusassent: oppugnande ac destruende vrbis causa cum exercitu hierosolymaz venit. Quod Jadas sacerdotum princeps audiens in timorem et pavorem maximum peruenit: et vrbis ac iudeoz calamitatez miseratus cum infulis et pontificalibus indumentis cum reliquis sacerdotibus alexandro sit obuiam: quem quum Alexander conspexisset pontificalibus indumentis insignitum: habentemq; laminam: in qua dei magni nomen inscriptum erat confestim ex equo descendit: et solus pontificem adiens. Dei nomen: seu numen adorauit: et pontificez veneratus est omnibus qui aderant principibus obstupentibus. Quum autem quidaz princeps ab alexandro causã impensi honoris pontifici que fuisset respondit alexander non se hominez adorasse: sed deuz cuius sacerdotij principatũ gerebat. Nam inquit per somniuz in huiusmodi habitu eum conspexi. Ingressas alexander vrbem monitis pontificis sanctissimi obtemperans: postq; deo in templo sacrificasset multa dona ipsi principi sacerdoti et reliquis sacerdotibus donauit. Deinde conuocatis iudeis iussit eos petere quas vellent donationes: et gratias. princeps autem sacerdotuz exposulauit: vt liceret patrijs vti legibus: et septimuz vsq; in annum sine tributis esse cuncta concessit. Defuncto deinde Alexandro et Jadas hic illo tempore defunctus est relicto post se Onia filio: vt Josephus li. xi. cap. vltimo testatur.

316

Lucius papyrius patritius romanus bellator clarissimus hoc ipso anno a senatu Romano dictator electus Quintum Fabium magistrum equituz sibi constituit. Qui statim contra samnites ex senatus decreto expeditionem suscipiens in eos acies dirigit. Sed paulopost quum dictator Rome opus esset Quinto Fabio equitum magistro precepit: ne se absente cum hoste pugnare presumeret. Fabius autem adolescens vt erat animo strenuus post dictatoris profectioez aliquando per exploratores vidit omnia apud hostes soluta esse. Qui animo accensus euestigio euz samnitibus incredibili seruoze conflixit: atq; vt acius pugnaret equis omnibus frenos detraxit: atq; ita calcaribus concitatos in hostium agmen permisit: vt nulla eos vis sustinere posset. Quam ob rem ad viginti hostium milia in ea die cesa fuisse Liuius scribit. Parta itaq; victoria de re bene gesta litteras non ad dictatorem: sed ad senatũ mittere curauit. Quam ob rem iratus dictator: ingenti militum et populi fauore liberatus est. Tantamq; ob eam rem seditionem Papyrium milites commouerunt: vt ipse vix mortis imperium potuerit euadere. Postea samnites Romanos apud caudinas furculas angustijs locoz cõclusos ingenti deditioe vicerunt: vt viuos ignominie seruare maluerũt q̃ clausos occidere. Nã armis depositis romanos viliter vestitos sub iugo longũ agere ordinẽ fecerũt: talẽ pacis conditionem Romanis imponentes: quaz si seruassent hodie omnino non essent: aut (vt Eutropius ait) Samnitibus seruirent. Veruz sequenti anno iubente Senatu Romani duce papyrio dictatore samnites deuicerunt. Quaz victoria dictator: ex Senatus consulto triumphum duxit: cuius triumpho maximã spem arma potissimum captina prebuere: tantum magnificentie in his visum (sicut Liuius in. 9. scribit) vt aurata scuta dominis argentarioz ad forum ornandum diuiderentur. Indeq; initium natum fuisse dicitur fori ornandi.

4873

315

Alexander cognomento magnus philippi ex Olympiade filius quartus et vicesimus Abacedonuz rex: vltimo Arsani persaruz regis anno. Abacedonibus regnare cepit: et omnibus sup 4874 putatis regnavit annis. 12. et mensibus. 6. viginti quippe annoz erat euz regnare cepisset: et patrem non vsquequaq; emulatus est: sed ab ipso diuersus moribus: qui tamen vitijs aut moribus superauerit non satis constat. Quia erat vtriq; vincendi ratio diuersa. Hic nanq; aperta vi: ille artibus bella tractabat. Deceptis ille gauderet hostibus hic palam fusus prudentior ille consilio hic animo magnificentia: Iraz philippus dissimulare plerumq; etiaz vincere nouerat: Alexander autẽ vbi exarsisset: nec erat dilatio vltionis nec modus: vini vterq; auidus sed ebrietatis vitia diuersa: Regnare ille euz amicis volebat: hic in amicos regna exercebat. Iraz amicissimos suos et presertim Lysimachum leoni obiecit: Dicum hasta traiecit et calisthemem mori iussit: litterarum cultus vtriq; similis: Frugalitati philippus Alexander luxurie magis deditus erat: Huius vitaz et ingentia facta plutarchus et Justinus historici accuratissime describere. Philippo igitur rege vita functo Alexander hic mox Alyrium quam nunc sclauoniam dicimus ardenti animo subegit: et Romanorum insulas optinuit. Statimq; cum in apzicam transfretasset: eam totam superauit. Deinde Syriam rebellantem ingressus multozum sibi occurrentium: alios elegit: aliosq; depouit ac alios interemit. Depopulataq; Syria: Damascum expugnauit. Sydonem subegit. Tyrum et plerasq; alias ciuitates funditus dissipauit. Indeq; hierusalẽ versus proferans: cum iudeozum pontificem (sicut premissum est) veneratus esset: vrbem ingressus: et Iudeis immunitates concessit: et victimas immolauit. Sulcato postmoduz mari Egyptuz introiuit in cuius finibus mirificam condidit ciuitatem: Quam ex suo nomine alexandriam appellauit. De qua infra dicemus. Inchoata vero Alexandria euz in persidem processisset: et a Bario persarum rege vilipendere pueritiam suam accepisset sibiq; multas misisset et remisisset Epistolas audita Olympiadis Barris legatione que grauitur infirmabat: Romũ redijt: in quo quidẽ reditu Ammonitã militie Barij principem sibi ob-

niam factum fudit: maxima edita cede: Qui ad Variū reuersus Alexandri potentiam retulit: Sed tunc Alexander ex asia in minozem asiam per bellespontum trajiceret: nonnullas regiones et pbrygiam supera nit: Tandem Macedoniam perueniens matrem ibidē iam conualescentem inuenit.

4875

Darius Arsani predicti regis filius vltimus persarū rex et ipse pmo anno regni Alexandri. i. du centesimo septuagesimo iudaice captiuitatis persarū regnū accipiens regnavit annis sex. hic cum potentissimus esset: ne quid regie maiestatis hono:atus decēt: bellū cum Alexandro ma gno (vt infra dicit) varia fortuna gessit: Tandē ab eodē victus et superatus: et a cognatis turpi ter occisus: vitam pariter cum persarum regno finiuit.

Darius
324

4817

Alexander itaqz predictus rex anno secūdo regni Varij exercitu reintegrato reliquā gre ciam pagrauit: et Thebas rebellates mox incendit: Drotinasqz athenas perrexit: vbi ab Anaximene phi losopho placatus imunitatē pariter et pacē eisdē Atheniēsisibus dedit: Adoqz Lacedemones subiugauit Sulcatoqz mari calcedones domuit: Et cum omnes regiōes circa Euphratē suo adiecisset impio: ponte facto Euphratem trāsiiuit: et Parsipolim appropinquauit: in qua Varius persarū rex morabatur: Quod cū audisset Varius ad resistendū ei exercitū congregauit: At Alexander conditiōes hostiū scrutari desi derans vna cū quodā ex principibus suis ad Stragā fluuiū accessit: q fluuius byemali ac vernali tempore noctu cōgelatur: et die solis calozē dissoluit: Inde relicto socio solos humili habitu trāsmeato fluuiio in lo cum vnde venerat peruēit: Cuius figurā multi ex persis mirantes cū deum crediderunt: Tandem omni bus diligētē exploratis ad exercitum suum redijt: Factaqz exhortatione et dispēdio: timore sublato cum exercitu trigintaduoz miliū peditū: et quattuoz miliū equitum Persipolim versus cū indubitata vincēdi fi ducia processit. Contra Varius exercitū sexcentozum miliū hominūz eduxit. Dumqz vtrqz acies in cā pum conuenissent: diu acriter pugnatum est antequā vlla pars cederē cogeret: Tandem Alexandri exer citu preualente Varius fusus ē: amissis eo in conflictu quadraginta milibus ex suis: et ex Alexandri parte 120. equitibus et nonē peditibus tantū interfectis. Varius vero iterū maiori exercitu congregato ad occu pādas Thauri mōris Cilicie angustias per quas Alexander trāsiturus erat conscendere conabatur: Ve rum Alexander cognito Varij aduentu subito mira celeritate Thaurum transcendit: et ad Tharsum vr bem peruenit: vbi aliquot diebus infirmitate detentus quieuit: Interea Varius cū trecentis peditum mili bus et centū equitū milibus sibi occurrente: alexander conualescens exercitūz in hostem duxit: ibiqz acri conserta pugna triginta milia peditū et decem milia equitum ex parte Varij: Et Alexandri vero exercitu 150. peditibus cesis periere. Sed et Varius ipse saucius cum exercitu terga vertit: et inter quadraginta mi lia captiuoz quos illa victoria conclusit manibus Alexandri fuerūt mater Varij: vxozqz et due torozes ac totidē filie: sicut Iusti. nosster in. xj. Epitho. li. scribit: Ad quas visendas hortandasqz in cōmuni positas: cū alexander venisset spectatis armatis inuicē veluti statū morture se amplexauerē: luctum implacabile edentes: Prouolueqz alexandri pedibus non mortē: sed vt Varij corpus sepeliant: mortis dilationē pre cantur. Notus autē alexander tanta mulierū pietate: et Varium viuere dixit: et timētibz mortis metum depressit: easqz et haberi et salutari vt reginas precepit: Filias quoqz nō sordidius dignitate patre in matri monium sperare iussit: Post hec Varij opes contēplatus: in admirationē tantarū rerū capitur: et tūc Bar sanem captiuā in luxuriosis conuinjs propter forme pulchritudinem diligere cepit: ex qua suscipiēs filiuz Hercule noiauit. Varius vero cū Babiloniā profugisset per epistolas Alexandrū precatur vt redimēda rum captiuarū sibi potestatē faciat: pro quibus multā pollicetur pecuniam: Sed alexander pro captiuorū precio non pecuniā: sed regnum oē petit: Quibus rūsus Varius amissa pacis spe iterum bellum reparat et cum quattuozcentū peditum milibus et centum equitū milibus ex Babilonia Alexandro obuiā vadit: Cōgressi autē preliū cōmittitur: vbi et Macedones in ferz cum contemptu totiens a se victi hostis ruebāt econtra per se mori q̄ vinci malebant: raro in illo prelio tantū sanguinis est fusum: q̄ in isto. Varius vero cum vinci suos videret: mori et ipse voluit: sed a proximis fugere cōpulsus est. Hoc itaqz plio alexander a se imperiū obtinuit sexto scilicet anno post acceptum a patre imperiūz: Cuius tanta fuit felicitas vt post hec nemo sit ausus rebellare: patienterqz perse imperium tot annorum seruitutis iuguz susceperunt: Bo natis vero: resectisqz militibus trigintaquattuor diebus predam recognouit. In Tharso deinde quadr a ginta talenta milia clausa inuenit: Expugnata deniqz et capta Persipoli regni caput Varius a cognatis su is captus: in gratiam victoris aureis compedibus cathenisqz vincitur: a quibus etiam multis confossus vulneribus interijt: Quod audiens alexander indignans scilicet tanto fastigio mortem lachrymatus est: et eius corpus regio more sepeliri iussit: Et sic persarum regnum sue diuturnitatis finem accepit: vbi sub 14. regibus. et 4. annis regnatū est: quoz iterum nomina et tempora ista sunt.

322

Persarum regum Epilogus.

Cyrus	.1. añ. 30.	Artabanus	6 añ. 7.	Artaxer. mēnō	ii. añ. 40.
Cambyses	2 añ. 9.	Artaxerxes	1 añ. 40.	Arta. ochus	12 añ. 4.
Tresmagi	3. añ. 7.	Xerxes	8. añ. 8.	Arsanus	13. añ. 4.
Varius	4. añ. 36.	Sogdianus	9. añ. 8.	Darius	14. añ. 6.
Xerxes	5. añ. 20.	Darius notus	10. añ. 19.		

Alexander itaq; magnus mortuo Bario rege p̄dicto qnq; ānis totā obtinuit asiā: Nā septē p̄mi
 āni cū persaz regibus supputant. Decepto igit̄ persaz regno se terrarū regē & quasi mūdi p̄ncipē
 appellari iussit: Interea nō regio more: sed hostili odio in suos scuire cepit: maxie enī indignabat̄:
 si suoz sermōibus capi se mores philippi patris patrieq; subuēisset: pp̄ que crimina parmentionem
 regi p̄ximiorē vna cū filio interficere fecit: p̄pter qd̄ oēs in castris in eū fremere cepere mīcrātes innoxij
 senis & filij casū interdū se quoq; nō debere melius dicētes: Que euz nunciata eēt Alexandro: a scuitia
 animū renouauit: Renouato itaq; ad bella aīo: mox Carasmos & Clas in deditiōē accepit: post hec In-
 diam petiit: vt oceano vltimoq; oriēte suū finiret imperiū: Cū autē ad Aisicam venisset vrbes oppidanis
 nō regnātibus fiducia religiōis liberi patris: a quo vrbs ipsa fuerat cōdita parti iussit: Serūtāmē ad spe-
 ctaculū sacri mōtis exercitū duxit oibus nālibus bōis decorati: Inde mōres dedalos Cleopidis regine
 petiit: que cū se ei cōcubitū dedisset: redēptū regnū ab Alexandro recepit: Filiūq; ab eo genitū Alexandrū
 noīauit: qui postea Indoz regno potitus ē: Peragrataq; India ad sexū mire aspirans & altitudinis p̄uēit
 & quē Hercules obtinere nō potuit: ip̄e cū summo labore atq; piculo potitus ē: Eiusq; loci gētes in dedi-
 tiōē accepit: vnus aut̄ Indoz regibus Porus fuit q viribus corpis & ai magnitudine p̄ter insignis exi-
 tit: q; & bellū iam p̄dē audita Alexandri opione in aduētū eius parabat. Cōmissioq; cū eo p̄lio in p̄ma cō-
 gressiōe Alexandri equus vulnerat̄: & cū ad terrā cecidisset fatisitū manu Alexander seruatus ē: Porus
 vero multis obrutus vulneribus capit̄: Sed Alexander ob honore virtutis incolumē cū in regnum misit:
 vbi & duas vrbes cōdidit: Indeq; ad restas: Helanos: persideas: Hāgaridasq; e esis eoz exercitibus ex-
 pugnavit: Cūq; ad Suffites venisset: que hostiū. cc. milia equū opicbat̄ etiā illos deuicit: Inde ad amnez
 Agisimen prexit: & p̄ illū ad oceanū dūebit̄: vbi Jacēsenas Sibcosq; : quos Hercules cōdidit: in deditio-
 nem accepit: Hinc in Ambros & Sicābros nauigat: q̄ gētes cū. 80. armatoz peditū & 60. equū milibus il-
 lū exceperūt: Inde quoq; Hircaniam: mardosq; subegit: ibi ei occurrit: vt Justinus refert: Talestris siue
 Amazonia amazonū regina cū trecētis mulierū milibus: trigintaq; dierū itinere cōfecto ex rege libe-
 ros quesitura: Cuius qdē aspectus aduētusq; oibus admirationi fuit: & p̄pter insolitū feminis habitū & p̄
 p̄ter experitū concubitū: ob quod. iij. diebus ocio a rege datus: vt visa ē vterum implese discessit: Post hec
 cū Alexander in Babyloniā rediisset: statī Barij filiam vxorez accepit: Sed & optimatibus suis lectas ex
 oibus gētib; nobilissimas v̄gines tradidit: vt cōi facto crimē regis lauaret̄: Ibi ēt multis diebus ocio da-
 tis in leticiā effusus cōiuita instituit: vbi p̄ Cassandrū Antipatri filitū: q regi mīstrare solebat a patre ve-
 neno dato intoxicatus ē: Quo hausto nolēs idē alexāder Monarchiā suā in quēpiā trāsire: ne qs in potē-
 tia ei par apud posteros legeret̄: statim vltimā suā voluntatē i duodeci quos ab adolescētia comites habu-
 erat sui amplissimi regni successores cōstituit: diuidēs eis regnū: Et huiusmodi testamentaria partitione
 facta Alexander. xij. regni sui anno: etatisq; sue. 33. debitū nāle p̄soluit in alexādria vbi & sepulchrū eligens
 a Ptolemao Lagi filio i alucolo aureo sepultus ē: Hic itaq; alexāder: vt loquaces greci affirmāt supra hu-
 manā potētā ai magnitudine p̄ditus fuit: Tātāq; militibus suis fecerat fiducia: vt illo p̄nte nullus hostis
 arma ēt incrimēs timuerit: Cū nullo enī hoste vnq; cōgressus ē: que; non semper vicerit: Nullam vrbe
 obsedit: quam non expugnauerit: Nullam gentem adiit: quam non calcauerit: Huius tamen maxima fu-
 it rep̄bensio q̄ potius se voluit Draconis filium & spurium nuncupari q̄ regis philippi. Magna nāq;
 ip̄ius glorie cupido fuit: quia vbiq; ibat multos scriptozes habere volebat qui sua gesta describerent.

Uiri Romani in bello Alexandro comparandi.

CA. Valerius Corvinus iam dictus: & L. Martius. L. Sulpitius. L. Manilius Torquatus Q. Pu-
 blius Silo. L. Papyrius. Q. Fabius Maximus. L. Columinus ac. M. Curius Consules & Dictato-
 res Romani hisdem etiam temporibus Rome florere: horum quippe: vt L. iuius ait in quolibeto: indo-
 les eadem que in magno Alexandro erat: atq; animus & ingenium fuit: atq; disciplina militaris: Si cum
 quouis istorum Alexandro dimicandum fuisset: non cum Bario certe rem habuisse dixisset: Nam si ho-
 minem cum homine: ducem cum duce: formam cum forma compararent: Inuictum Alexandrum cum
 inuictis ducibus bellatum esse dicerent: & Romani isti: aliq; complures inuenirentur: & gloria & rerū ma-
 gnitudine pares: quorum suū quisq; fato siue publico discrimine & viueret & moriretur.

CPyrrhus Epyrotarum rex ex Lacide Troade natus his quidem temporibus fuit: De quo sic habetur
 q̄ adhuc infans patre exacto: amicisq; interfectis in Glyrium idest Sclauoniam ad Blauciam Regem
 deductus est: quem vna cum pueris suis educavit: Eumq; duodecim annorum factum in regnum pa-
 ternum restituit: Hunc legimus non plures habuisse dentes: sed vnum atq; integrum os desuper: quasi
 leuibus quibusdam rimulis in dentium figuram distinctum: Qui aliquando a quodam enim Deme-
 trij Antigoni regis p̄fecto: Uiro quidem audacia: robore & arte pugandi p̄stantissimo ad singula
 re certamen prouocatus ipsum superauit: & multis de eius exercitu cesis: quinq; hominum milia Ma-
 cedonū vna cepit a Tarentinis: deinde imperator electus contra Romanos Albino consule ip̄e eo-
 rum castra cepit: Secundoq; prelio gesto etiam victor Pyrrhus extitit: sed non sine magna suo: um cede

unde ab eo dictum fuit: Si alia pugna iterū Romanos vicerimus: omnino peribimus: Victus deinde a Siculis contra quos Carthaginēses bella gerebant: in Siciliam nauigauit: vbi et Carthaginensiu potētiam euertit: ibiq; in oppugnatione Erixis munitissimi oppidi primus omnium menia conscendit: vbi et alios e muro deiecit: aliosq; circa se necatos coacervauit: ipso illeso existente: Quibus gestis etiam Adameritinos omnes superauit. Redeunte vero Tarentum in ipso recessu impetu contra regem factos Adameritinos totus exercitus turbauerunt: et quibus vni cum Pyrrhus in capite accepisset vulnus regez prouocauit ad certamen: Ob hoc rex prouocatus et sanguine sedatus ita caput Barbari percussit: vt vsq; ad inferiores partes plaga descenderet: cederentq; hincinde partes corporis diuise: quo facto contra romanos bellum aggreditur pro Tarentinis: Sed a. M. Curio Iuperatus in Epyrum reuertitur cum octo peditum milibus et quingentis equitibus: vbi euz Antigono Demetrii filio pugna comissa victor euasit: et multas eius ciuitates obtinuit. Cuz autē contra Spartas pugnans accepisset Prolemeū filium in prelio fuisse interfectū: ira et dolore incensus: ipse ante omnes prouectus cede: ac sanguine Lacedemoniorum cuncta repleuit: Semper namq; hic Pyrrhus in bello summus ac inuictus vir fuit: sed tunc priora omnia fortitudinis opera longe supergressus est. Demū apud agros pugnas per māus cuiusdā annicule regula occidit.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Hermes Egyptius qui et Trimegistus philosophus Platonis olim discipulus Mercurius dictus: hoc quidem tempore clarus habetur: qui inter cetera de verbo perfecto librum edidit: et dixit: vt patet octauo de ciui. dei: deos gentilium fuisse homines mortuos.

488. ¶ Apuleius Apher Platonis etiā discipulus hisdem temporibus Athenis claruit: et ibidem libros multos edidit: videlicet de moribus et vita platonis librū vnu: De deo sacratis librū vnu: de quo diuus pater Augusti. octauo de ciuitate dei mentionē facit. De cosmographia librū vnu. Itē aliū quez in libros duodecim distinxit: et Asinum aureum intitulauit. Scripsit etiam hortatorium ad paupertatem contra Emilianum Cuius hec fuit sententia: Nihil est deo similis q̄ vir animo perfecte bonus.

97

¶ Plotinus philosophus Platonis quoq; discipulus et Porphyrij preceptor per hoc idem tempus Athenis floruit: qui ad omnia virtutis ornamenta coposuit omnium etiā diuitiarū studio firmatus fuit iustus: fortis temperatus et prudens extitit: qui prudentie ratione fortune impetus superare posse crederet. Et propterea librū de virtutibus pulcherrimū edidit: Dixitq; preterea: sicut habetur. x.º. de ciuitate dei ca. 2.º. Animā rationāle quā in celestibus habitare sedibus non dubitabat non habere supra naturam nisi deuz qui sicut sol lunam illuminat: ita et deus animam illustrat.

¶ Demas atheniensis philosophus hac etiam tēpestate cognoscitur: qui Alexandro magno volenti Athenas obtinere: restitit psuadens atheniensibus vt oio ei nō traderēt ciuitatē: s; tadē ab alexandro ciuitate obtēta ei adbesit: Vex atheniensibus alexandro sacrificare volentibus dixit: videte ne dū celū custodit; terrā aitrat.

¶ Calisthenem insignem philosophum Aristotelis discipulum per hoc idem tempus floruisse constat: eo qd contra Alexandrum multis rationibus seriose disseruerit: eum increpando dicens: Si deus es beneficia largire mortalibus: non sua eripere debes: si homo: id quod es semper te eē cogita: propter quod iratus Alexander eum trucidari mandauit: et sic deforme in foueam cum cane includi iussus est.

¶ Dinocrates magni Alexandri insignis architectus per hec tempora in precio fuit: de cuius forma corporis et ingenio: Vitruuius in proemio secundi libri de architectura multa disseruit: hic teste eodem Vitruuio Alexandro in Egypto alexandriam meratus est: et instaurationi templi Ephesie diane pfuit.

¶ Explicit liber quintus presentis operis.

¶ Fratris Jacobiphilippi Bergomensis ordinis fratrum Eremitarū diui Augustini in omnimoda historia nouissime congesta: de Italicis vrbibus maxime: alijsq; complurimis Liber sextus feliciter incipit.

¶ Anglorum regum vsq; ad Breni gallozum ducis tempora.

Venerorum regū tēpora gesta; ac nomina a p̄mis mundi regibus vsq; nūc locis suis a nobis p̄ viribus diligenter perusa ad partem Breni galloz ducis cōditoris nostri: quaz iādū in māibus h̄c desiderauimus: dei grā v̄tū ē: q̄s plāc: vt oēs histo. testāt oinz fere Cissalpinaz vrbū aut aucto: aut cōditor fuit. Accirco cū ex industria anglicos Reges omiserimus cōsonū ad lectoris voluptatem videt: a p̄mo Bruto rege vsq; nunc earū noia repetere: vt lōbardi nostri sue originis initiū et procursum per discāt. Primus igit angloz rex Brutus Enee p̄nepos fuit: a quo (vt diximus) Britannia insula dicta ē: post quē secundus Lochrinus eius filius: q tadē i bello sagitta percussus occubuit: Adaneius filius. 3. rex successit: Inde. 4. Adē prius eius filius. vir pessimus impanit q tyrānides et cedes multas exercuit post quē. 5. Embzaciū q multas vrbes dididit. xxv. filios ac. 30. filias genuit: q̄s oēs Siluio. 4. albanoz regi trāsmisit Albanis matrimonio iungendas: cū Latini a Sabinis aspernati essent. Hic quoq; post Brutū p̄mis in gallias classēz p̄duxit. Brutus autē se

cundus eius filius hic sextus successit. Reliqui vero decē et nouē fratres: Silvio predicto auxiliante ger-
maniam omnem conquisiere: Post hunc Brutus septimus imperauit Leil: qui vrbes ex suo nomine cō-
didit. Octauus Bladuol imperauit: Qui Nicromantiam primus Anglos docuit: post quez nonus Leir
rex eius filius regnauit: qui et ipse nonnullas extruxit vrbes: tresq; filias genuit: Quibus matrimonio copu-
latis: a duobus ex ipis generibus regno pulsus est. Verū mox Agampi regis Vallie: cui tertiam eius fili-
am indorata tradiderat: auxilio in regnum restitutus est. Ideo indorata (dico) quia patri filias interro-
ganti que illarū ipsū diligeret? Responderat: Quantū habes: tantū vales: et tantū te diligo: Quibus
bis cōmōtus pater illā regno paterno exheredauerat: et sorores adulantes regem heredes oīno constitue-
rat: a quibus postea deiectus est: Abortuo autē patre vltima earū decimo loco successit. Postquā sororū
filij regnū adepti sunt: vnus autē cui Rodagius nomen erat: germano pulso vndecimo loco. 33. annis re-
gnauit: cuius tēpore Roma condita est. Laualla eius filius huic duodecimus rex successit: Quo regnā-
te tribus diebus in regno sanguinez pluit. Post hunc Bargasus filius. 13. successit. Deinde decimusquar-
tus Silvius: post quez decimusquintus Jago Bargasi nepos: Cui successit decimus sextus Carminar-
cus Silvij filius: post quem decimus septimus Eodoburcho decimus octauus Protex: qui ferente patre
suo perempto: et Suardo Francorū rege fratris sui auxiliario superato: ipse quoq; demū peremptus est
Regno deinde per multa tempora vacante: et per quinq; reges mirummodum lacerato: Tandē Abonu-
crius Eleotifis filius regnū pacifice obtinuit: qui etiam comestum coronam auream sibi imposta leges mulcti-
tas edidit: et celeberrimū templū Concordie struxit: in quo postmodū āno quadagesimo regni sui mor-
tuus sepeliri se fecit: Hic autē duos: Belgiū et Brenū post se reliquit filios: Cui Belgius primogenitus
vigésimus rex successit: et leges celebres composuit: quas iam Aloredus rex ediderat: Urbemq; ac turri
perpulchrā condidit: Brenus autem natu minor vir bello strenuus ac ferox: sed liberalis Porchaubriā
vsq; Catbenesiaz regionē ingenti virtute obtinuit: Sed haud multo post inde pulsus ad Seginū auxiliū
postulaturus accessit: Et quia indigenis munificentissimū se exhibuit: mortuo Legino Alogobrū regem
in regnum successit: ducta eius filia vxore. Et quoniam Alogrobibus comitem ac munificentissimū pre-
cipueq; in dandis tantissimis cibis profusissimū se exhibuit: nulli aditum denegans: Brenus innumeros
bello sibi ademit populos: quorū auxilio finitimos regulos debellans regnum omne in suam redegit po-
testatem: ac non multo post contra Belgiū germanum regem expeditionem fecit: Sed interuentu matris
inter se statim cōposuere. Et firmata pace Bartrudū filium Belgius loco suo regnāre fecit: Quibus ex sen-
tētia gestis Brenus et Belgius cū inuenerabili multitudine: quā etiam terra illos quos genuerat capere nō
poterat pre multitudine ad nouas querendas sedes: siue glorie: cupiditate pellecti: siue vt alij volunt ad in-
testina bella vitanda ducti: siue vt alij affirmant vini dulcedine ab Italia allecti: aut alio quouis modo du-
cti in Italiam cū vxoribus et liberis et recentis hominum milibus: vt Iustinus in. 3. 4. Epitbo. libro habet
se transfulerunt. Et primo circa Eridiani oram: vbi insubres Halli et Tusci vicatim habitabant sese in fun-
dentes vrbes nonnullas: de quibus et alijs multis mox dicemus (condere aut instaurare seu ampliari: pul-
sis inde veteribus incolis) ceperunt.

C Brenus igitur conditor noster maximus et excellentissimus rei bellice ductor: et Senonensium gallorum
dux Abonuchri angolorum regis filius: tredecimo Astueri persarū regis anno: et olympiade nonagesimo
septimo: ac iudaice captiuitatis septimo supra ducentesimū anno: cū exercitu trecentorū milium gallorū 488
relicto proprio solo Italiam venit: et expulsis veteribus tuscis: eorūq; vrbes occupatis: multarū vrbiū (po-
lycrate ac Justino testibus) fundamenta iecit: Quarū de numero Papiā: Bergomū: et alie: vt mox dice-
mus fuere: Vbiq; presidio et operarijs relictis Romam versus cum exercitu tendens quā sibi formidine: et
ferro aperuit. In Etruriā autem perueniens contra Tuscos ac Romanos Senenses vrbe pro senibus
valitudinarijsq; et armentis: vt Poly crates in sexto habet: extruxit. Inde ad Romanorū experiendā vir-
tutem Romā profectus ē: Ad quā peruenientes incredibili furore vrbe ceperunt: et crudelē in modū dire-
ptam: igniq; exusta ad capitoliū peruenērūt: ipm̄q; et cepissent: nisi. **A**. Abanilijs vtrius obstinisset: Vex
solura obsidione galli inde cū ingenti pecunia recedētes: Camillus eos insecutus: et pecuniā abstulit: et fu-
sis: fugatisq; patriā ab hostibus depeditā recupauit: Quā victoria in vrbe cū triūpho rediēs: secundus Ro-
mulus iter iocos militares appellatus ē. Verū post recuperata a Camillo vrbe et galli in regione eadem
nō inuēta cū Ro. hūere certamia: et tū Lūio teste breuiori tps̄i spacio p̄ ceteris romāorū cōfecta referūt
cū firma itercesserit iter ipos pax. Brenus autē multis in Italia ad cōdēdas et instaurādas ciuitates dimissis
cū multo milite asiā intravit: illāq; velut examē apū replenit: tātusq; terror gallici nois ibi fuit: vt laceſſiti
reges pacē ingēti pecunia mercarent. Ptolemus vō Macedonia rex ausus illis occurrere victus et mult
vulneribus sancius captus est: Tandē eius caput āputatū: ac ad terrores hostium circūlatum fuit: tota acie
lancee affixū: nec multo post nemine prohibente vniuersas Macedonia vastauere: et spoliatis hominibus
etiā deorum tēpla spoliare aggressi sunt. Sed dū Apollinis eadē apud Delphos spoliare cepissent: partiz
terremotu obruti: partiz grandine et frigore dissipati: reliq; ab accolis vsq; ad internitionem cessi sunt. Bre-
nus autē eo in plio vulneratus cū dolore ferre nō posset pugione vitā finiuit: Quo mortuo galloz reliq;
nonnulla asianoz loca postmodū occuparūt: et ibidē permāserunt. vñ ab ipis gallis gallacia et Hallogrecia
dicte fuere: ad quos postmodum illa extat Pauli apostoli epistola ad Galatas.

Mediolanum ciuitas Cisalpine gallic.

Mediolanū igitur ciuitas potētissima toti-
us Cisalpine gallic Metropolis et vrbinz
ceterarū mī: impante Astucro p̄sarū rege
āno mūdi. 4840. et an̄ xpi aduētuz. 359. a
gallis senonēsis n̄ p̄dita (vt mlti astruer
volūt): sed aucta et instaurata fuit. Eā enīz
Iosue hebreoz iudicis tēpore a dignissi-
mis auctoribus primo conditā fuisse me-
morie proditū ē. Nec certe credēdū ē vt tā
ferax: tāqz opulēta regio vsqz ad Senonē-
sium galloz tēpora sine vrbe extiterit: Luz
Gotifredus Viterbiēsis ep̄s: et Becius au-
xonius vir illustris i cathalago nobilitū ciui-
tatz velint ip̄am ēt Troianoz tēporibus
clarissimā fuisse. Nā et Sicābri Hermāte
populi a Sicābria priami soror̄ dicti: Tro-
ia euerſa Samsonis iudicis tēporibus: oc-
cupatis Ungarie et Suenie: ac Buarie p̄-
uincijs: Italiā tandē maxio impetu intrā res aglegiā et reliquas vrbes p̄bēderūt. Mediolanū aut̄ vsus
hostili aīo acie dirigētes: Juliū insubrē Regē obuiā habuerūt: cū quo pace cōfecta adeo pacis federa p̄cul-
sere: vt Sicābri et Mediolanēses: sicut Charinus in chronicis hēt: vnus populus et vnū essicerēt regnū
Propterea Gotifredus Viterbiensis ep̄iscopus dixit.

Nunc mediolanos socios habuere sicambri
Viribus illoz suffulti pluribus annis
Amo montana satagunt captare cumana.
noibus appellatā iuenimus: Tpe. n. Tole iudicis isracl maxio arsit icēdio. ideqz an̄ troie destructionē qm̄
Laomedon rex fuit iterfectus a quodā pallade troiano capta ac dissipata fuit: et belonesi ambigati brito-
rionēsis galliaz p̄ncipis vsqz tpa deferta ferme et ibitata extitit: q̄ eo cū isubribus alijsqz gētibz ex gallia
pueniēs sedē locauit: et sepriū vicū p̄didit. Instaurata aliq̄tisp. 200. ferme ānis vsqz ad Brenū hūc haud
ciuitas magna fuit. Eius vō aduētū mirumimodū auctā et istauratā fuisse cōstat: et cū ātea Subria et meso-
pia et pucētia atqz Alba dicta fuerit: nūc oīssis ātigs noibus mediolanū appellata ē: q̄ multoz annūū cir-
cūdata sit: hec āt vrbs: vt L. iui. li. 20. tradit an̄ xpi natiuitatē. 232. ab vrbe āt cōdita. 460. āno i deditionez
romāoz p̄mū vēit: vbi postmodū Magonē Annibalis fr̄ez eā occupātē supatū vulnerauerūt. S; postea
amilcaris peni suasioē ducta Ro. rebellauit: ad quaz cū exercitu Ro. vēssēt amilcarē cū. 36. mili. p̄eis et me-
diolanēsis iiterfecerūt. Capta deide: vt Oro. et L. iui. 31. li. h3a Claudio. Ad. et d̄ ea triūphato p̄ an. ferme
500. paccata adeo creuit: vt hā Ro. p̄gnoiata sit: et ibi p̄ncipes romāi quoad p̄ occupatiōes licuit ibitarēt:
p̄pterea nulli vnq̄ subeē didicit. Hactenus aut̄ nec ex modernis t̄pibus secus. 50. milia eq̄stris ordis vi-
rorū i bello emisisse cōstat. Emporiū certe totius Lōbardie semp fuit: et agrū vniuersuz i oi bōitate feracis-
simū h3: eā herculeus maximianus iter ceteros p̄ncipes mēibus et tēplo exornauit: nā cidē muz secūdam
adiecit: et vrbe āplificauit: et ex suo noie herculeā appellauit: i honozēqz hercu. p̄hanū celeberrimū struxit
q̄d nūc diuo. Laurē. extat d̄dicatū. In huius vō vrbs laude diuus Barna. ap̄lus: vt ex eius histo. hēmus
iq̄t p̄uēt cū. 2. discipu. meis: Baio. f. et Anathalōe ad ciuitatē mediolāi: q̄ p̄ romanā arcē famosissia hēbat:
pariqz d̄ore sublimis: p̄ eā vō tā diurnā felicitatē p̄mas molestias tpe ābro. ep̄i ab arriāis p̄tulerūt: ide
paulopost atrilla gothoz rex illā diluit: et paulopost istaurata paz q̄euit. Lōgobardi vō ēt multī molestijs
et op̄ssioibus eā agitauer: p̄uat̄ deniqz regno lōgobardis mediolanū p̄ an. 360. sub italie regibus et Vice
comitibus: vt suo loco dicemus plurimū floruit: nec vllas molestias sustinuit: donec Federicus Barba-
rossa eā solo eq̄uit: quā tñ mediolanēses ab alexā. p̄ōri. Ro. et ab ipatore grecoz atqz a p̄mēsis: placētini
et alijs ciuitatibus adiuti repetitā patriā tāto reedificauerūt aīoz ardore vt itra triēniū vitior populoz fre-
quētor necnō et potētior solito scā viderēt. Bñabat tūc Eualuagnus vicecōs vir isignis et p̄rie p̄r appel-
latus. Porro ciuitas hec q̄tū tēploz magnitudie: regalū domoz āplitudie: clarissiaz ediū nobilitate: nec
nō et oīuz artūū bōitate floruerit: nraqz etate floreat: cū potētissioz d̄noz ducali maiestati obsequētū: tum
vtriusqz sexus cōtuberniū religiosoz ibitātū: ac caterua huius vrbs eq̄stris ordis viroz ac doctoz: nec
nō et armoz: p̄ānorūqz et oīfariā vestimētoz fabrica et mercatura ip̄a declarāt. hic robur militare et eq̄tum
militudo educit: hi eximij i q̄cūqz re artifices sūt: cuius qdē vrbs adornāde dignissimus p̄nceps Frācis.
Sp̄boz. q̄ i ea an. i 4. p̄ncipatū tēnit accuratissimā diligētā egit. is nāqz p̄nceps pulcherrimū nauile p̄ qd
ex mediterraneis i vrbe necūria d̄uehāt: adduxit ex abdua: ex quo ciuitas n̄ modicā iuscipit vtilitatē. aliō
ātea philip. ducis ope ex ticino simile d̄ducebat: castellū supbissimū i ea a sūdāmet̄ extruxit qd fortitudie
iter mūdi mirabilia p̄nuerari p̄t. hospitale q̄ qz toto orbe celeberrimū i ea edificauit: et tēplū brē v̄gini dī-
catū idicibili ip̄sa an. saluz̄ n̄re. 1388. icboatū magnū accepit icremētū: vt bis vias oēs cū ātea cenose forēs:

Nunc Brixianorum preripere solum.
Progenies priami ligurum capit vndiqz plana
Hāc itaqz regiā vrbe multis vicibus eueriā: multiqz
Tunc Brixianorum preripere solum.
Progenies priami ligurum capit vndiqz plana
Hāc itaqz regiā vrbe multis vicibus eueriā: multiqz

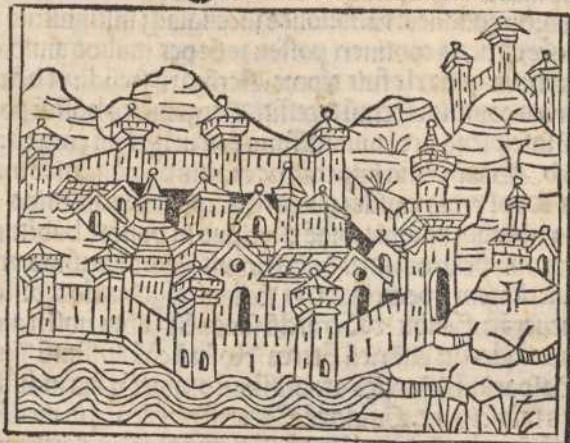
diligentissime stravit: et alijs innumerabilibus ornamentis: et preclarissimis insignibus reginis idē princeps urbe exornavit: utpote pulcherrimis templis: monasterijs: palacijs: porticibus: horis: neoribus et aqueductibus et alijs que eniterare logū eēt. vñ et p̄ multitudie populoz et diuitiaz copia secūda Roma iure vocari pōt. In Mediolanēsi agro extat Modoccia oppidū sane urbis magnitudinē p̄ se ferēs: antiqua logobardoz principū sedes: vbi ē basilica bti Joānis Baptiste: ac palaciū sup̄bissimū: quō Theodelinda regina extruxit. Habet et idē ager p̄ter reliquos duos lacus. Verbanū. s. ex quo Ticinus p̄cedit: et Epilū: ex quo Lābrus effluit: haud lōge ab vrbe defluēs: q̄ totū in circuitu irrigat agz: Mediolanēses a Barnaba apostolo euāgelium xpi p̄mo susceperūt: Cui paulopost successit diuus Ambro. irrefragabilis doctor: a quo sanctus Augusti. doctor et ipse excellētissimus in hac vrbe ad xpi fidē cōuersus ē. In mediolanēsi vrbe Maçarius et Celsus: Bernafius et Protasius: aliqz nōnulli gloriofo martyrio coronati sūt. Cōplures deinde scissimi ac doctis simi cōfessores: necnō et v̄gines i ea claruere: Alexander secūdus Urbanus tertius ex nobili Tribelloruz gēte: ac Celestinus. 4. pōtiffices Romāi: et Carus. 13. romāoz impator q̄ Dioclicianū precesserat (vt Sir mus saturninus dicit) Mediolanēses fuere. Henuit p̄terea hec vrbs helyprādū: Ortū: Eualuagnū vicecomites: q̄ p̄clara gessere facioza. In disciplinis aut̄ ingreere oposissimū ē. Ex clarioribus vō Statius Celicus comediarū scriptoz hinc emerfit. Ex nostris aut̄ hēt Bacū ep̄m scissimū ac scientia p̄ditū: quē Gregorius i dialogoz libris memit: et Beltrādū Turrianū ordis minoz gnālē doctozē. Antonii Raduēsem gozoz nōnulla extāt opa. Andrea de Bilis nostri ordis vix scia et ope diuū: q̄ et ipse multa scripsit: s; et Signorolū et Obertū de Otto: ac Christofoz Casteloneū iuriscōsuloz sua etate p̄ncipes ornavit et ciuitatem Joānes d̄ Marlano p̄cipuus medicus: et Joseph Briprius secularibus litteris apprime erudiue: de quibus omnibus locis suis dicemus.

¶ Papia vrbs Cisalpine gallic.

¶ Papie cisalpine gallic vrbis Astueri Persaz regis tēporibus et gallic Senonēsis Paulo logobardoz histo. in secūdo testate fundamēta iacta sūt. verū longe ante insubres galli vicari locū illū habitauere. Hec. n. in margibus Ticini flumis ex Urbano lacu effluētis: quē lapideo pōte pulcher rimo traiecit: sita est: et a Ticino flumie Ticinum appellat: vbi insignis Scipionis de Annibale victoria extitit: Eā postea ob sitū et acris salubritatem amenitatēqz ostrogotoz: deinde logobarдорū reges libēter incoluerūt: apud quā et multa preclare gesta: vt infra dicemus: eā illustrauerūt: Et p̄pterea cū Mediolano magnitudie faciē: antiq̄uitate ac dignitate diu cōtendit: Verū nūc Mediolanū plurimū excellit. abē tamē et nūc olitelare illustresqz fuere: hāc aliquādo attila hunnoz rex cū reliquis vrbibus cepit: diripuit ac vastauit: et paulopost instauratā etiam Odoacer Eruloz rex crudeliter cū multa boium cede spoliavit. ibi tūc tāta fuit ciuium romanoz cedes q̄ta vñq̄ alibi post cōmissa fuit: post exactos logobardoz reges: vngari Salodo duce vrbe hanc diu obsessam et captā denuo ferro: igniqz penitus vastarūt. Eius postea exornāde vrbis p̄teris Joānes Saleacius maria vicecomes p̄mus mediolanēsiū dux multā adhibuit diligentia. Hā post multa ibidē accuratissime fabrefacta: castellū magnificētissimū regio apparatu cū amplissima bibliotheca veluti doctissimum struxit: ciuitatiqz gymnasiū dedicauit: et iuxta castellū ingentē lucū muris cinxit: in quo ferarum viuaria et pulcherrimas venatōnes constituit: in cuius medio sup̄bissimū monasterium ordi ni carthusiensium cū eius sepulchro ingētī impensa fabrefecit. Luci autē ipsius ambitus est centum et viginti stadiorū. In hac vrbe multa sanctorum corpora ab Aistulpho rege a Roma delata: quibus et sacella edificauerat: et monasteria virginū vbi et filias dedicauit summa deuotiōe venerant: sed precipuo honore sanctissimi doctoris Augustini reliq̄e a Luitprādo e Sardinia allate: cultu et religiōe venerantur. Hāz et sepulchrum ex cādidiſsimo marmore eisdē sanctissimis reliquis ab ordine nostro mira celeritate structuz est: q̄ et etiam aspectū quendam pulcherrimū prebet. Henuit autem hec ciuitas multos preclaros viros: s; qui sanctitate et disciplinis p̄cipue excelluerūt: Sirius eius vrbis episcopus doctrina et sanctitate laudatissimus Enodius poeta eloquentissimus: Damianus etiam ipsius vrbis episcopus: cuius littere in sexta synodo plurimum valere. Habuit et Joannes decimūnonū pontificē romanum. Habuit et etate quasi nra Antonium Buaynerum medicū sua etate celeberrimum qui in curis medicinalibus multa composuit. Et Latonem Saccum et Silanum nigrum ciuili deditōs iuri: et bonarum artium studijs oruatos. Hic etiam Joannes Robus nostri ordinis instaurator et doctor emerfit: Vir acris ingenij et declamator sua etate p̄cipuus. Cum autem propter huius vrbis episcopatus magna et diuturna inter episcopum papiesem et archiepiscopum Mediolanensem fuisset contentio: tempore Constantini pontificis Romani declaratum fuit: vt tantūmodo Romane sedi et nō archiepiscopo obtemperaret: eiqz palio et cruce vti liceret: quo postmodum Alexander tertius tempore Federici Barbarosse priuauit.

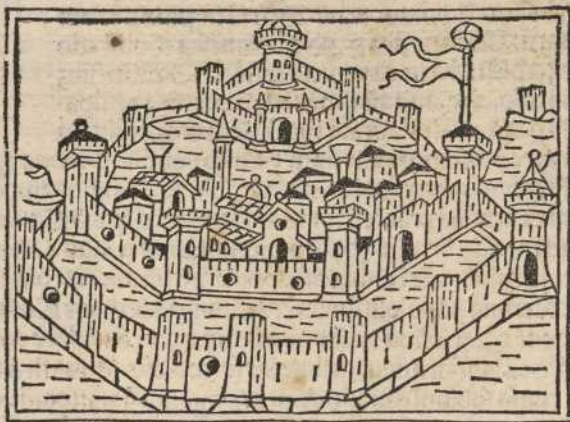
Comū vrbe vetustā a qua comētes populi a gallis Senonēsis in margie Larij lacu edita Just. affirmat. Pl. at eiusdē vrbis civis dicit Comuz Bergomū Dobioꝝ stirpis fuisse: quā gēre a catione ignoratā Cornelius Alexander dixit fuisse mōtanā. Hec vrbs quā nūc hēmus: instar cancri edificata ē. Urbis corpus i similitudinē corpis cācri ē: z hec muris circūcingit. Lauda vō cācri suburbii porte turris dī. Duo aut suburbia alia videlz de vico: z d' Curignotta brachia cācri referunt: hāc huiusmodi forme Helyprādus vicecomes tpe Coradi pmi impatoris: cuz atiquā penitus evertisset: edificavit: Eā antiquissimā conditā Rbetij icūbētes postmodū (vt Strabo inq) vastauerūt. Sed Pōpeius magni Pōpeij p̄ ibidem colonos restituit. Et deinde. L. Scipio tria milia supadiceit: e qbus nonnulli fuere greci: qz ibi domiciliū nō hūerit: oppido tñ nō reliquerūt: nouū

Comū vrbs Lombardie.

Comū appellātes: quā postea Botti vastauerūt. Deinde Helyprādus vicecomes: siue Anselmus archiepiscopus de pusterla familia nobili a[n]o dñi. iij. 4. adeo funditus enertit: vt vix hac etate p̄stine vrbis vestigiū seruet. Huius vrbi diuus Ambro. ep̄m dedit: eūqz spūaliū ac tēporaliū ep̄m ac comitē instituit: q̄ plāe ciuitas tāctū ppter agrī malignitatē paz suscipiat alimētoꝝ: viroꝝ tñ solertia: q̄ mercaturā exercēt z domorū pulchritudie mōasterioꝝ tā mulierū q̄ viroꝝ multitudie: necn z tēploꝝ pulchritudie: artificūqz abundantia iter insignes vrbes merito cōnūerari pōt: Eius ager magnus: sed vbiqz mōtosus z vallibus plenus ē: vepz vinez z olinetz nā cultus lebetū ad decoquēdos cibos pulcherrias hz fodinas q̄ nec alibi effodiunt. Logobardoꝝ p̄terea tradūt histo. i lacu lario isulā eē i q̄ comacia ciuitas erat: z ab ip̄a isula appellata: vbi Alprādus logobar. rex sp̄ale p̄sidū hūit: z multas ibidē diuitias p̄huavit: ad quā et Cōdipus ip̄ius gētis rex cōfugit: q̄ vrbi a[n]o salut. m̄e. 700. vastata fuit: postea aliq̄tisp̄ istaurata a comēsis demū a[n]o. iij. 9. p̄itus euerfa z nūq̄ istaurata: Ea isula a Como. is. mil. pas. distat dī: d' q̄ Cassio. i ep̄isto. memit: In hac vrbe nobilis ciuis Julia vgo p̄ xpi noie post varia tormēta z p̄lia qbus cū diabolo p̄lixerat capit obtruncatiōe martyriū sumpsit: Hic excellētes viri fuerūt Abūdius ip̄ius vrbis ep̄s doctrina z scitate clarissimus Pl. h̄a histo. q̄ nāles scripsit histo. Cecilius poeta: sicut Catul. vj. inuē: Bonus stupa ordis eremitaz sci Aug. q̄ in diuinis nonnulla cōposuit. z Rhabael legū doctus interpres q̄ digestū z codicē explanauit.

CBergomū Cisalpine Gallie vrbs.

CBergomū cisalpie gallie vrbs ex q̄ z nos duximus originē: testibus Justio z Polyerate z Paulo i 2. Logobar. histo. li. a Breni militibus a[n] xpi adnētū. 350. a[n]o conditōis sue sūpsit ititū a q̄ bergomēses nūcupati sūt. Est at aliud oppidū i miori asia qd̄ p̄ gamū dī cū. p. i p̄ncipio: z a post. g. q̄ fuit Attali regia a q̄ pgamēi nō pgomēses dicti sūt: z pgamene carte q̄ ibi cartaz fuerit multitudo. Bergomū igit ciuitas saluberrio adiecta fuit mōti: totaqz ad Austrum vgit: q̄ z situ: arteqz inexpugnabilis ē q̄ z colles multos hēat: z tota cū suburbais fortissimis circūsepta sit mēibus: i sup̄cilio mōt. bñs itra z extra i expugnabiles arces. Eius sane abitus magnus est q̄. 40. stadijs p̄tiet. Sergius flu. vrbis suburbana p̄terfluit: oēm qz agrī irrigat plāciē q̄ z terrā fecū dissimā reddit: z ciuitati multā cōfert vtilitatē: In ea ciuiū edes nō ignobiles sūt: s̄ z tēpla multa pluro qd̄ exornata apparatu. Naz i medio vrbis foro p̄ magnificū extat tāplū btē. Ad. dicatū: atz alijs nēcarijs excolit ornāmēt. ager totus opulētus ē: p̄ter tēptē trionālē q̄ mōtāns ē z asp̄ ac frigidus: vbi si facile vit. neqz aliq̄ alia nascūt. vepz ibi ferz z cotes ad acnēduz ferz idonei effodiūt. z sūt q̄ dicāt nullibi tales effodi lapides. multe ibi sūt valles: q̄z aliq̄ vini optimi: suauissimarūqz frugū z olei feracissime sūt: aliq̄ vō modice: s̄ multis i locis ferrarias officias hūit z laificas Lapp accole vt plurimū cōmercijs magisqz agriculture operā dāt. Bergomēses. n. ac mediolanēses mulieres p̄ceteris ad secūditatē z liberorū educationē valēt. viri at lraz studijs ac mercionijs inuigilāt: italiā: reliq̄sqz puicias p̄currēt. vñ sit vt p̄ceteris pecunijs abundēt: z diuitijs z honoribus clarissimi hēant: adeo p̄bie studijs ceterarūqz facultatū generi se dēdūt: vt discēdi studio totū orbē p̄currāt. Budū vō hec ciuitas multis claruit strēnuis militibus: quoz p̄clara gesta: regalia eoz monumēta ferūt testimoniū: quoz qd̄ s̄ tute p̄ multos annos mirabile sortita est incrementum. Verum superueniētibus dissidijs z ciuilibus bel.

lis maximū perpeſſa detrimentū: Multis etiā annis ab Ungaris potiffimū Sueuis z alemāis incurſio-
nes: direptiones: vaſtationes incendiāq; ſuſtinuit: ita vt diruptis menibus vix qs turribus ad hoc potiffi-
mū extractis contineri poſſet: ac ſic per multos annos deſtructa: z ſine habitatore permanſit: Id enim ſa-
ctitarum q̄maxie fuit tēpore Berégarij ſecūdi: vt hētur infra libro. xi. videlz poſt mortē Ambroſij ipſius
vr̄bis comitis. Demū laceſſiti Bergomēſes hoſtiū potentia Boemo regi ſeſe dedere: q̄ vr̄bē in protectio-
nē ſuſcipiens arcē munitiffimā extrui ipſimū curauit: In hac vr̄be Alexander vnus ex Thebeoz legiōe
ſub Maximiano imperatore capitis obruncatiōe martyriū promeruit: Cuius corpus ſanctiffima gra-
ta Lupi vr̄bis eiufdeꝝ ducis filia ſepeliuit: poſt cuius paſſionem: z ipſa miraculis clara genit in domino
z amboꝝ reliquie ibidē precipuo in honore habētur. Venit hec ipſa noſtra ciuitas viros ſanctitate ſcia
z armis p̄claros: inter quos floruit Joannes ipſius vr̄bis epiſcopus tēpore Joannis pape quinti: cui ob
ſanctitatem z doctrinam: vt Paulus lōgobardoz hiſtoricus hēt: reges z p̄ncipes honozis gra aſſurgē cō-
ſuetudine: Venit z Berardū ſauonēſez ep̄m noſtri ordiſ: z Paganinū ordiſ p̄dicatoꝝ: q̄ multos tracta-
tus ediderūt: Albriciū p̄terea Roſatū cōſultiſſimū Juriū doctorē: q̄ totū ciuile ius acutiſſime explanauit
Gaſparinū Barciā ornatiffimū oratorē q̄ ſua industria z ingenio latinā lras ſemimortuas quaſi ab iſe-
ris reſuſcitauit. Euidonē Carariū phyſici: q̄ in medēdis lāguozibus noſtro euo nulli extitit ſecūduſ qui
etiā genuit Michaelē medicū z philoſophū clariffimū: ac in oī doctrine genete ſciētiffimū: qui adhuc iu-
uenie: tāta ē eius ingenij vis ac dicēdi copia: vt in oī ſcia libros ediderit. Hinc Barbolomcus Acoleus
ortū habuit: vir rei bellice peritia iſignis: q̄ pp̄ res fortiter geſtas a Senatu Veneto: ad impatorie dignita-
tis ſaſtigiū euectus fuit. Fuerūt etiā alij noſtra etate audaciſſimi: q̄ arma ſumma cū laude tractarūt. Hec
aut̄ vr̄bs cū diu Mediolanēſiū p̄ncipibus paruiſſet: z ab ipſis anno dñi. i. 345. arce: q̄ capella nūcupatur:
z muroꝝ mole inſtaurata fuiſſet: Tandē in Venetoz manus anno domini. i. 429. peruenit.

¶ Brixia vr̄bs Liſalpine Gallie.

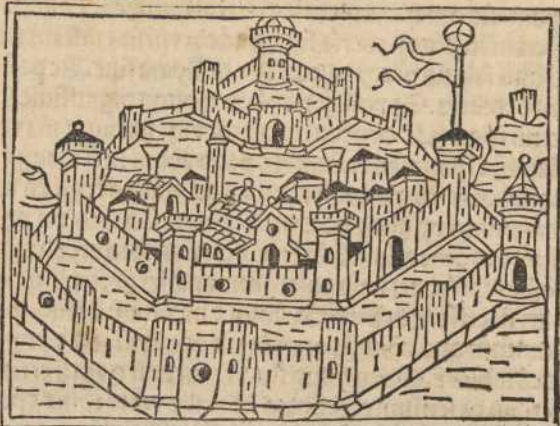
¶ Brixia p̄potēs vr̄bs: quā Juſtinus z Paulus
Lōgobardoz hiſtoricus dicit cōditā fuiſſe ſimul
cū mediolano: z alijs p̄dictis vr̄bibus a galliſ ſe-
nonenſibus. L. i. vnus vō in q̄nto velle videt̄ a ger-
manis trāſeūtibus ad Italiā duce Liconio cōdi-
tā: z eā gallie Cenomanoz a q̄bus cōdita ſit ca-
put eē. Tēpore tñ Bedeōis iudicis Iſrael a
quodā troiano noie Thrace: teſte Venicio alexā-
drino hiſtorico cōdita fuit: z ex ſuo noie p̄o thra-
ciā appellauit: que ē toti puincie nomē dedit. vñ
in hiſtoria ſcōꝝ Fauſtini z Iouite habet̄ q̄ Au-
relianus Imp̄ator venit Brixia in puincia thra-
ciarū: Verū poſtea p̄ Mediolanēſes Boſifredo
viterbiēſi ep̄o in chroniciſ teſtate: Sicabriēſiuz
auxilio. c. 35. āno an̄ vr̄bē cōditā euerſa z diſſipa-
ta p̄ Brenū inſtaurata fuiſſe potius q̄ cōditam
dicere poſſumus: Eſt itaq; vetuſto nomine z rebus apud eū clariffime geſtis: clariffima quā L. i. li. 21. fu-
iſſe romāis auxilio hiſ vr̄bis ſcribit. L. Emiliuz imp̄ator eſſuſ agmē ad Mutinā ducit: z iſuluis: q̄ tunc
circa mutinā erāt ceſi ſūt romāoz. 800. Letez Lanetū petierūt ſex ſigna militaria adepta. Suer̄ tūc auxi-
lio romāis brixiaī galliſ aduerſus alios gallos z Boios: Hāc ē potētiffimā vetuſtiſſimāq; fuiſſe antiq̄
eius ruine: nūc i ea inuente pp̄ulchre oñdūt. Sz omiſſis antiq̄s noua p̄ſequentes eā q̄maxie nro euo pul-
cherrimā populofiſſimā: ſeraciſſimā videmus: Cuius cōditio talis ē: vt nullius rei ad hūane vite ſuſtēta-
tionē egeat: Quā vr̄bē vna cū eius agro cōmēdare volētibus: i oī bōitatis genere nulla rō abeſſe ſinit: Nā
z q̄ eā laudat: ipſam gallie lac ferre dicūt. In auſtrū itaq; tota v̄git: z ad collis cuiuſdā radices poſita eſt
i cuius ſublimi cumulo extat arx munitiffima: totaq; vr̄bs nouo z inexpugnabili: dupliciq; nūc circūcin-
gitor muro: quā z Barca fluiuis ſterfluit: q̄ ad molēdū ē plurimū cōferre ſolet. Fontes ibi exundāt: q̄ n̄
ſolū i foro: ſed ēt p̄ regiōes: p̄ mōaſteria: p̄ hospitalia: p̄ carceres: z p̄ p̄natas ciuū edes vberti eſfundunt.
Tēpla vō nō vulgaria z āpliffima religioſoz mōaſteria z cetera pia loca vr̄bāiffima: necnō z nobiliſſime
ciuū edes: vr̄bis magnificētiā p̄ ſe ſerūt. Hēt hec vr̄bs p̄ ceteris āpliffimū agrū: q̄ ad octingēta ſtadia i lō-
gū extēdit: cuius nulla ps icultra iacet: excepto dūtaxat ſiqd lacus aut mōtes aut ſilue phibēat: vbi ēt ſunt
oppida cōpluria vetuſtiſ nois: z populo frequētatiſſima q̄ vr̄biū magnitudinē hnt. Sūt preterea i eo agro
duo lacus. Sebinus ex quo olius: z Edrēſis: ex quo chiſius fluij egrediunt̄: At olius p̄ totū diffūdatur
agrū: cuius curſus nō parz cōmoditatis accolis offert: Brixianus ager frumētū: miliū: legumia: vinū cu-
iufcūq; generis: oleūq; vbertim p̄ducit. L. ane quoq; lini: ſeni: carniū: caſei: butyri: piſciū optioꝝ oil ge-
neris pecoz: pomoz: ficū: caſtaneaz: nucū: amigdalaz: coriloz abūdātiffimus ē. Abietes p̄terea cedri
z cuiuſcūq; generis ligumia: ſed z ferrū z calybs i maxia hētur copia: adeo iter ceteras vr̄bes in oī bōitate
opulētiffima eſt: vt merito dici poſſit Brixia magnipotēs. Hec aut̄ ab āno ſalutis. i. 428. Venetis parere

cepit: a quibus etiā maximū ſuſcepit incrementū. *Hexiani* ſacramenta chriſtiana ab *Anathalione* barnabe diſcipulo ſuſceperunt: apud quos epatus etiā primus tenuit. Fuerunt deinde duo r. 30. eius vrbis episcopi i ſanctorū cathalogo relati. In ea ſciſſimi *Sauſtinus* et *Iouita* ipſius vrbis ciues ſub *Adriano* p̄cipe mā tyriū capitis obrūcatione p̄meruere: necnon et alij multi: quos enumerare longū eēt. Habuit et hec ciuitas plures viros egregie litteratos: inter quos fuit p̄cipuus *Bartholomeus* ſacerdos canonū p̄feſſor. De quibus oibus infra dicemus: Ornatur vero noſtra etate multis clariffimis viris legū et bonarū artium ſtudijs decoratis: necnon et ciuitas belli peritia: moxq; compositione notiffimis.

C *Veronā* pulchrā ac p̄clarā venetic vrbem al' p̄ibus ſintimā. *Inſtinus* et *polycrates* hiſtorici a gallis ſenonenſibus pditā ferunt: ſz nos *Sicard* cremonenſis ep̄i ſententię inherentes: poſt troie excidium cōſtructā aſſerimus: et a ſenonenſibus gallis poſtus inſtaurata vel ampliata q̄ conditā. Quā atbifis fluminis diuidit: et quatuor pontibus pulcherrimis traiecitur. Hec ciuitas ita Romāis p̄ncipibus grata extitit: vt in ea a mp̄bite a truz romano more: nonnullaq; alia conſtruxerint edificia. Ibiq; deinde a gorbis longobardiſq; regibus: necno et ab alijs p̄ncipibus ac tyrānis domus excelle: alta palatia: pulcherrima tēpla: inexpugnabiles arces: et caſtella fuerūt cōſtructa. Eius accole: quū multi ſunt diuitiſq; affluāt: modeſtia etiā et vrbānitate p̄e ceteris ciuibus redolēt.

C *Verona* venetic ciuitas

Alger veronēſis p̄ter vinū optimū et oleū: quo refertiffimus ē: ad alēdas et oues plurimū cōfert: vbi ſaluberrima paſcua ſic ouium lanas molles efficiūt: vt ex eis delicatiffimi efficiāt p̄ani. In eo igit agro eſt benacus lacus: ex quo micus flu. egredit. Urbis huius geſta ſb vario fuerūt enētū. *Atila* n. gorbōz rex eā euertit: et icēdit. *Alboinus* p̄mus lōgobardōz rex ibidē *Rofimūde* vxoris inſidijs occiſus fuit. Ibi *rhodolphus* imperator *Berēgariū* ipatorē ſupauit et occidit. Sz deinde quū i alemanos trāſlatū fuiſſet ipiū hec ciuitas varios p̄tulit dños. Primo nāq; mōticuloz familia i ea dñiuz ſumpſit. Deinde a comitibus ſci *Bonifacij* pulſa. *Azo* eſt ſus eius dñio potius ē. Ipſe vō āno dñi. 1121. ab *Ezelino* d̄ romano p̄ arma pulſus: matuanorū armis reſtitutus ē. *Adortuo* poſtea azone *Ezelinus* poſt ānos. 13. veronā rurſus obtinuit: q̄ imāiffimus tyrānus. cc. veronenſes in carcere poſitos vna cū carcere: quo detinebant exuſſit. Deſūcto at ap̄d ſocinū tyrāno veronēſes itez comitibus ſci *bōifacij* i libertatē d̄ducti aliq̄ diu feliciter p̄maſere. Deinde nobiliſſima ſca ligerōz ſāilia et ipa vōnēſis ſurgēs p̄ tyrānidē ip̄az occupauit. et p. 70. ānos cū maxio ſplēdore vōne dñata ē. Poſtmōz pp̄ varias belloz diſſenſiōes ſbortas q̄ *Galeatio* maria vicecomite p̄mo mediolanēſiū duce pulſa ē. *Benuit* et *Galeatio* duce mortuo et ānuēte eiusdē *galeatij* vxore vrbis i venetoz manus d̄uenit: et iā. 70. et amplius ānis eius dñio potiti ſunt. *Benuit* hec clariffima ciuitas viros in diſciplinis excellētes: zenonē p̄mū ipſius ep̄m vix ſcitate et doctrina clariffimū: q̄ multa i veteri et nouo teſtō edidit cōmētaria. *Emiliū* ma crū poetā. *Paulo* poſt *Catullū* poetā: atq; *Pliniū* nepotē hiſtoricū et p̄būz p̄gregiū: ac alios plures. poſtre mo: vt *Frāci*. *petrarche* placet: i ea fuere *Raynaldus* iſignis grāmaticus: et *Joānes* madius iurecōſultus n̄ incelebris. *Benuit* et *guariniū* oratorē ornatiſſimū et p̄būz iſignē. *Petrū* quoq; marv̄ ordās p̄dicatoz v̄rū ſcitate ac doctria clariffimū. *Būit* et viros belli ſcia p̄claros: et familias clariffimas: *Adōticuloz* et ſci *bonifacij* comites: quoz geſta p̄clara hñt. Sz et ſcaligerōz potētiffimā familiā genuit. In qua canis grādīs vir bello egregius fuit: q. 50. et vno āno eiusdē vrbis dñatū tenuit: et ſua virtute: armisq; cremonā: parmā: lucā: et begiū: vicētā: paratiū: ac taruiſiū ſuo adiecit impio. *Floru* in ea *Luchinus* vermes vōnēſis: q̄ magnanimitate cretam a venetis pditā recupauit. *Benuit*q; *Jacobū* ei nequa q̄ diſſimilē: q̄ rez *Galeatij* p̄mi mediolanēſiū duci p̄ arminiaci comitē et *Joānē* acutū āglicū ſuo p̄ſilio ac ſōritudie tutatus fuit: pp̄ q̄ merita bobio vrbis ac rogeria ab eodē duce d̄oatus ē: et nūcſq; ſūma cū laude paceq; eius ſucceſſores poſſidēt.

C *Vicētia* inſignis et memoria digna vrbis inter veronā et paratiū ſita ab vtraq; ſtadijs ducētis diſtās a gallis ſenonenſibus cū aſidictis vrbibus teſte *polycrate* in. 6. cōdita fuit: quā et *Aduſcus* flu. p̄ne mediā diuidit: et menibus magnificiq; ciuiū edibus ac tēplis non mediocriter decorata: et vtroz p̄bitate iādū floruit: quū ex ea magnū robur militare: et viri i oi doctrie genere deſluerūt: d̄ quoz numero p̄alemō inſignis grāmaticus fuit et *galetanus* p̄ſſyter p̄būz ſingularis. *Antonius* luſcus vir eloquētiffimus: q̄ p̄mus oīo nes ciceronianas cōmētatus ē. *Olbonus* rhetor ornatiſſimus: grece latieq; ligue pitiffimus: et *Adatheus* biſſarinus inſ conſultus et eloq̄ntia et doctria p̄ſtatiſſimus. Hec ciuitas mortuo *galeatio* p̄mo mediolanēſiū duce cū a carariēſibus *ſcaligeriſq;* p̄ncipibus vgeret: ac duris inſtationibus p̄meret adhortate *Catherina* ipſius ducis vxore ſe ſe prima venetoz impio ſubdidit: cuius auxilio et exēplo et *Senatus* venetus paratiū: et reliquas italie vrbes poſtea obtinuit.

C *Cremona* pulchrā ac egregiā ciſalpine gallic vrbem *Aſconij* pediani auctoritate ſultus a gallis ſenonenſi

bns ēr p̄ditā: vel potius auctā affirmare poſſumus. Nā p̄dianus inq̄: quū Romani principio colonias deducere placentiā ſex milia d̄duxere colonos. Cauſas at̄ deducēdi fuiſſe ait: vt gallis opponerēt: ea tūc loca q̄ circūſtāt obrinētibus. Et Strabo inq̄: gallos a principio padū fluiū incoluiſſe explis veteribus tuſcis. Ex quo plane inferitur illos ēr pulchrā inſtaurāſſe vrbē. Sed ab h̄ſtoricis fide dignis: vt pote Sicar do ipſius cremone eſo viro doctiſſimo: z B̄cicio alexādrino in chroniciſ cā ipſibus Delboze iudiciſ iſrael a Brimonia troiano palladiſ ſocio cōditā inuenimus: z a ſe brimonia primo appellāre. Nā brimonia ſm B̄ciciuz idem ē quod cremona. Eā at̄: vt idēz auctor bz: gigantes latrones ſubterraneos ſpecus: ibi dē habitates p̄ſepe deuāſtates ab hercule ſupueniēte liberata ſuit. Hec deinde mix in modū aucta z bonaz artū gymnāſio ornata: multas icurrit calamitates. Primo. n. pp ſuſceptos Ad. Antoni exercitus ab Auguſto Octauiano p̄itus euerſa ſuit. Inde q; rursus inſtaurata poſt. 400. ānos a Hilulpho 4.º lōgobardoz rege: ad ānū ſalatis n̄re. 730. euerſa z diſſipata ſuit. Ac poſtmodū a Federico Barbaroſſa ſpoliata: ac ininuta ſuit derelicta. Sz poſt q̄ p̄ annos multos digniſſime inſtaurata multos cōſlictus cū mediolanēſibus geſſiſ ſet: in ipoz fidē deuenit: eiſq; nūcviſq; paruit: z maximū incremētū accepit. Sz hāc quā nūc h̄emus vrbē plana ē z ſpatioſa ac cōcaua: z pado abluir: a q̄ magnā bz cōmoditatē: q; padus multā bz nauigatiōez ad v̄ſas adeo: vt cū magnis oneribus ad multas regiōes nauigari poſſit. Nouiſſimis fere t̄pibus cuz finitimis ciuitatibus pp guelphoz z gibellinoz factiōes dū duriffima bella certaret: quedā eoz factio ceſſiſſimā tū ri: z toto orbe admirādā i medio vrbis foro erexit: quā z duobus ānis p̄fecit. Hec vrbis etate n̄ra lateritijs dōibus: pulcherrimis palatijs: monaſterijs: tēplisq; magnificētiſſimis: hoſpitalibus ampliſſimis: alijsq; vrbibusz neceſſarijs cū maxio ābitu z menibus: ſoſſiſq; profundis exornat. Itz z agrū ampliſſimū i plano conſtitutū: in quo nōnulla oppida ſūt opulētiffima z populo frequētata: qui z frumēt: vini: croctq; opimi feraciffimus ē. Plus in ſup ſu. vt plurimū p̄ agrū cremonēſez p̄ter ſuit: q̄ terrā ſecūdā in ſeno maxie exhibet. In ea ſciſſimi cōfeſſores Babilla vrbis ipſius eſp̄s: z hō bonus p̄cipuo h̄ntur honore. Ex hac viri doctriſ excellentes. p̄diere ex vetuſtis Quirilius poeta Virgilij familiaris. Ad. furius poeta cognomēto bi baculus: Eufebius eloq̄ntiſſimus diui hiero. d̄cipulus. H̄uit p̄terea Gerardū ſablōerū excellētē phyſicū z aſtronomū: q̄ chaldeas ſicut latinas ſciuit litteras: z multos Quicēne z raris libros ex arabico latinos ſecit. h̄uit z gulielmū vrbis n̄re eſp̄s: nonariēſez. z Nicholinū theologū inſignē: q̄ multa memoratu digna cōpoſuerit: ſed z Apollinarē medicū p̄cipuū: q̄ Ariſtotelis aliaz cōmentatus ē: z alios multos medicine deditos. Ornat quoq; Rizardo malūbe legū docto: ē: q̄ codicē digniſſime explanauit: z Joāne balifario oratore luculētiffimo: z nup h̄uit baptiſtā cognomēto Platina vrbis clariffimū z i dicēdo ſacundiffimū. Nec ſi z Baptiſtā blaſiū medicū z aſtologie ſciētiffimū: ac alios plurimos.

Cabantua gallie cenomanoz memorabilis vrbis Baronis virgili: vnde originē duxit: diuino carmine decāta: vt quibusdā placet a mātho Tyreſie vatis filia poſt ihebaoz interitū ab Alexādro illatū p̄dita ſuit. Sunt tñ q̄ dicāt Tyreſia theſci t̄pibus fuiſſe: z in eius ſeruitutē dueniſſe: q̄ poſt p̄ris iſtituz in italia eū: z ad tis venit: z cū ſocijs grecis mātuā cōdidit. Sz quoz interi ex Tyborino tuſco rege Venus natus eſt: z ad ipſuz oppidum tuſci z veneti p̄fluere d̄ Venus muris oppidū circūdedit: z i altā formā redegit: qn z a n̄re mātuā appellauit: dicēte Vir. x. li. eneidos. Ille ēr patrij agmē ciet oenus ab oris ſaridice māthos z tuſci filius amnis: Qui muros matrisq; dedit tibi mātua nomē. Hec mōribus: q̄ galliā z germaniā ab italia diuidit vicina ē: haud p̄cula benaco lacu: ex quo micus effluit: q̄ exūdās mātuā vſq; labit: ibiq; lacu facto vrbē circuit. Inde ēr p̄grediēs breui curſu padū inſluit. De hac Linius. li. 2.º ſic dicit. Ita diuiſe copie boiſq; in agrū ſuū t̄anētū p̄fecti: in ſubres cenomaniq; ſup ānis micij ripā cōfederūt infra mille paſſuū milia. Et Coznelius eos eidē ſinuij caſtra applicuit. Et li. 23. p̄digia enumerās: q̄ āno. 5. ſecundi belli punici fuerūt dicit: mātuē ſtagnū effuſuz micio amni cruetū viſū. Paſſa eſt at̄ mātua ſuperioribus t̄pibus maximas calamitates p̄ter illas q̄ virgiliano verſu ſūt notiſſime. Mātua vrbis miſce nimitū vicina cremone. Nā ab Attila ghotis z Hilulpho lōgobardoz rege 4.º a Lacano banaroz rege aliq̄do dirutā: aliq̄ ſpoliatā: qñq; muris apertis derelictā z ſpoliatā fuiſſe cōſtat: quā ēr vngari aliq̄ ad ſolū vſq; euerſer. Unde z locus: vbi tuz fuerat ad rei memoriā nūc vngariā p̄ncipat. Harbildis poſtmōz nobilis comiſſa eā diu tenuit: mirifice q; ampliavit: ſub qua Nicholaus ſecūdus pon. Ro. cōciliū celebravit: i quo cōſtitutio de pon. ro. electiōe a cardinalibus faciēda cōfirmata ē. Hāc p̄ multa t̄pa poſt Harbildis multo poſſederūt: i qua clariffime familia della ripa: z paſſerinoz aliq̄ p̄ſuere. Demū poſt varios caſus in elya gongiaoz familia magni canis auxilio pulſis paſſerinis ea vſq; in p̄ns cū maxia laude potiti ſūt. Quoz z p̄teritoz d̄noz cura: diligētiazq; tū pulcherrimis pōtibz ſup lacū iacti: tū ſupbiſſimis tēplis: regijs palatijs: z nobilibus ciuū edibus plurimū illuſtrata ē. Unde z nūc āpla ciuitas h̄is ē: z rex abūdās: q̄ ad vſū h̄uanū neceſſarie ſt. Hāc p̄cio ſus chriſti ſanguis: q̄ t̄pe Caroli magni miraculoſus apparuit: plurimū illuſtrat: ad quē viſenduz Leo 6.º papa pp frequētiffima miracula ibidē geſta ſe ſtulit. In ea anſelmus lucēſis eſp̄s vir ſcūs: z eruditōe moribusq; inſignis requieſcit: z beatiſſimus Joānes bonus mātuē ciuis ordinis eremitarū diui aug. miracul clariffimus. Henuit ēr hec vrbis albinū ordis eremitarū diui aug. ſacraz litteraz interpretes: qui inter cetera memoratu digna tractatū de corpore chriſti edidit. Harbeū ēr medicū clariffimū: z ad ſicilie regē de medicinis opus egregiū p̄ſcripſit. H̄abit z Saleantiū capriani eſp̄s ciuē p̄ſtantiſſimū: honeſtate ac p̄udētia ornatiſſimuz. Zbidē reliqe corporis ſci Lōgini martyris: q̄ latus d̄ni lācea apuit magno h̄ntur honore.

C Placentiā vetustissimā emiliē vrbe a quodā placentulo noie troiano iuxta padū & trebie flū. tpe Belboze iudicis israel cōditā. Bēcius alexādrinus in chronicis affirmat. Deinde per tpa captiuitatis iudaice a Bel-lonelo gallo mirū i modū auctā dicit. Hec & cremona circūquaq; pado site in media regione ppinque sūt: In qua, vt pedianus asconius ait) Romani colonias: vt gallis alia loca occupantibus opponerēt: deduxerūt. Unde & emporiū maximū teste lino li. xi. Romani magna ope extruxerūt: magnoq; p̄sidio firmauerūt: qđ hannibal expugnare nequit. Et p̄pterea locū accole frequētare ceperūt mixtis vndiq; ex finitimis po-pulis: quos p̄lio superatos hannibal crudelissime dirupuit. Hec ciuitas quuz nulli vnq̄ paruerit ad annū ii 49. palatinicinis nobilibus subiecta fuit: Deinde per mltas manus deuolutas: tāde in galeati p̄mi ducis mediolani manus deuenit: post cuius mortē intra duos ānos. p̄pter arcellatoz: rubeoz: aliozq; tyrānidē octies in p̄dā fuit exposita: & ad eam calamitatē deduxerūt: vt oi. p̄sus habitatore destituta fuerit. Post ānū deinde. 40. vel. 50. philippo duce tertio defuncto: quū se placētia venetis subdidisset. Abediolanēses in eā arma vtentes post durā obfidionē a Frācisco sforzia mediolanēsis exercitus ductore capta fuit: & to-tā militibus i predā data. Quoz tāta i diripiēdo effrenis libido extitit: vt nil diuini: nil sit hūani seruatu. Huius vrbis ager optimus: & multis in locis oleis & vinctis abūdans. Silue & materia plene circūiacent per cuius arua trebia fluuuis & alia flumina p̄terfluūt: regione vbertiz irrigātes: p̄pter quod & olium pe-coz pascuis abundat: & caseus ibidez efficitur optimus: ex quo etiā placentinus caseus dictus est. Placen-tia p̄fundissimos hz puteos. p̄ sale excoquēdo. Ornata fuit hec ciuitas Gregorio. x. pon. Ro. ac longe teste Cicerone L. Tinchā oratore: & sancto Cassio vrbis episcopo: & placentino iuriconsultissimo: qui glosam legibus primus apposuit.

C Bertona vetustissimā gallie cisalpine vrbe a liguribus cōditā fert: sed quo tpe n̄ satis constat: q̄ olim: vt Stra-bo hz: magna fuit pulchra ac optimis legibus instituta: & paci simul & bello aptissima: hz nūc modica ac tenuis sit. Hz hec vnicū v̄ricē: i quo vetustissimū diue marie dicatū extat tēplū: vbi & castellū vrbis custodē stru-ctuz est. Hāc in mediolanēsiū vidiciā Federicus barbarossa diripuit: incēdit: & vastauit: & quā nūc i plano hēmus vicecomites mediolanēses reposuere. Eius ager optimus: ac vini optimi: & gualdi. p̄ tingēdis pan-nis feracissimus. Cur āt a tāta gloria in tantā deuenit miserā tpoz ve culpa: q̄ oia vocāt: an incolaz di-scordia non satis claz hētur. Sepe eiz sit: vt p̄p̄ijs vrbus ciues magis q̄ hostes nocēat. Serūt bertonē-ses extruxisse bobū vrbe: q̄ petro vermi nūc paret. Hec hētur clara beati Galli abbatis mōasterio: qđ ipse Gallus theudelinde longobardoꝝ regine impēsa extruxit. In hac etiā vrbe multe sunt sanctoz reliquie: & potissimū sancti martialis vrbis ep̄i ac martyris: ac sancte apollonie martyris.

C Albā pedemōtiū regionis vrbe: quā plinius pōpetianā noiat a troiano quodaz Troilo Bēcius alexādrinus cōditā dicit: & ab ipso troie noie appellasse: quā quū federicus Barbarossa papiēsiū auxilio & subgestione obsideret i auroꝝ dicit: quā horā nos albā dicimus obtinuit: & deiceps albā vrbe ab ea hoz nominauit. Hec iādiā nobilissimis monfferati marchioibus paruit.

C Thaurinū cisalpine gallie ciuitas: & totius pedemōtane regiōis caput tpe moysi a phaetōte solis filio cōdi-tiois sue initiū sūpsit. Hā: vt paulus perulinus historicus ait: regnāte ap̄d assyrios Spareto regel. vt. s. li. 3. expressuz ē) Erydanus: qui & phaeton solis filius cū copia suoz duce nilo nauigij ex egypto deuenit in mare: & ventis adiutū in sinū: quē ligusticū seu ligustinū dicimus venit. Ibiq; cū suis longa fatigatus na-uigatiōe descēdit: & cū suasionibus suoz i mediterranea pgeret: Veninū vnū ex socijs suis nausea mar-debilitatū cū parte suaz nauij custodē reliq̄ in littoꝝe. Tpe āt Erydanus supatis mōtibus: quū āplissimā atq; fertile deuenisset planitiē hoiesq; rudes agrestes ferocesq; cōperisset ratus ingenio eoz ferocitate su-peratuz: secus padū cōsedit: & thaurinū oppidū cōdidit: & p̄mo erydanū a se nūcupauit. Ibiq; quū ali-quādiu regnasset ligure filio relicto ipse phaeton i pado perijt: a quo padus erydanus postmōz appellatus ē. Plinius āt in. 3. nālis historie dicit: Thaurinū initiū hūisse a liguribus: cuius opimo supioꝝa approbat̄ videt. Hec q̄ppe n̄o seculo ad alpiū radices cōstitit. Cuius mōs oium altissimus est: & eius cacumina sēp-niue albescūt: & eius scopulū hānibal penus cuz igne & aceto ex inuio puiū fecit. p̄ hāc nāq; vrbe: vt L. iulius li. xi. ondit: hānibal p̄mū i-italiā ingressuz hūit. Vit. n. L. iulius thaurini. p̄xie gēri aduersus isubres motuz bellū erat. Unde ex statuis mouerat hānibal thaurinoꝝq; vna vrbe caput eius gētis: qui volētis i amicitiā nō venerat vi expugnauit. Ea q̄ppe vrbs in figura quadrata structa. 4. portas hz: q̄ ex turri in foro surgē-te iux gymnasiū posita a speculatore oēs cernūtur. Padusq; flu. illā q̄ abluit: & durie ānis rinulus mediā p̄-terfluit: cuius q̄dez cōmoditate tota ciuitas purgat̄: & plurimū decorat̄. Hā. n. etate & diuitijs ac alijs ml-tis ciuiuz edibus ac monasterioꝝ: & ecclesiāz ornāmētis mirifice creuit. Longobardoꝝ. n. p̄dictiū & ducuz olim celebrima sedes fuit: eo q̄ totius regiōis media sit: & lignis aquisq; ac alijs necessarijs copiosissima ba-beat̄. Suit deinde marchionuz mōnfferati subdita: q̄ ipaz & regiōnē vniuersaz & oppidis & ecclesijs celeberrimis plurimuz auxerunt. Bēiq; sabaudisibus p̄ncipibus seu ducibus iādiū paruit: q̄ i ea gymnasiuz bo-naz litteraz primuz cōstitueret: deinde alias dignitates & bñficia eidē ptulere: quoz auxilio plurimuz de-corata est. In huius itaq; regioe p̄ceteris plurima atq; p̄clara cernunt̄ oppida: adeo vt p̄ magnitudine: po-puloꝝq; frequētia vrbe ipsaz auctat̄: in q̄bus nōnulle clarissime ac p̄statissime extāt familie: oēs i cisdez iurisdictionē exercentes. Coualles quoq; plurime & lōgitudine ac magnitudine adsunt: q̄ qdē a fluuijs vrbiz irrigāt̄: & ferri multas hnt fodinas. Thaurinēses oēs n̄o seculo molles ac delicati sunt: & in victu plurimuz

frugales: eo q̄ tyrānidif exptes ex agro oia ad victū necessaria preter oleū abūdātissime habeāt. Multi. n. thebeoz legionis in ea gloriofo martyrio coronati sunt: quoz corpora et nunc p̄cipuo venerātur honore. Veniit hec ip̄a ciuitas maximū ipsius epm: viz vtiq; scia z sanctitate p̄cipuū: qui in suis codicibus: vt. j. li. 9. loco suo dicit: multa edidit. In huius agro ad cinisij montis radices secusia fuit ciuitas: quā Sederi eius barbarossa per mōrez illū trāsiens dolo captā diruit: z nūq̄ in codē statu coaluit: cuius ep̄atus sedes: postq̄ z ip̄i cines ep̄iscopuz suū trucidarunt: in alterius dictionē cessit.

Eporedia cisalpine gallie haud magna vrb̄s a Ro. populo z gallos infestos: vt plinio placet: siblyllinis libris admoniti condita fuit. Que: vt idē plinius affirmat: a bonis equoz domitoribus lingua gallica epore dia appellata fuit. Hec i australiore pre: italieq; finibus incole q̄ faucibusq; vallis auguste p̄tozie sita ē: z lo ci comoditate satis munita: in sinistro h̄is arcey: in qua z mains tēplū beate virginī dicatū puctuū h̄z: vbi ea reliq; diui Bessi vrb̄is ip̄ius ep̄i p̄cipuo accolis venerat honore. Duria fluminis ex valle descēdēs h̄ac intersecat: ex quo maxima lignoz vis p̄ducit. In hac vrb̄e Augustus cesar deletis funditus salassia populis oēs sub corona vendidit: que (vt strabo ait) fuerat Romanoz colonia. Eius ager a meridiana plaga frugibus satis abūdāt: z septētrionali vero vix vllaz p̄ter castaneas fructifera arborē p̄ducit: sed optia p̄ pecoribus alendis h̄z pascua. Equibus cascus et salassus nūcvsq; antiquū nomē retinēs ibidē abūdāt z p̄anus asper. Hec vrb̄s regionē h̄z inter duas durias canepetij noie appellataz: in qua tres nobilissime fami lie oppida possidēt: v̄z vallisp̄gani: sci Martini: z georgij comites viri p̄prietes: z multaz virtutū: rezq; experientia celebres: z munificētissimi: necnon ad oēs perhumani.

Augusta pretoria ciuitas z vltimus italie terminus a Cesare augusto augusta p̄tozia nūcupata: q̄ ibidē p̄toziuz prius posuerat. anno. 30. ante christi aduētū p̄hibet instaurata. Et sūt qui dicāt eā octauia augusti usū: eo in loco quo Terentius varro tunc impator cōtra salassos castra habuerat fuisse cōditā: z ibidē p̄imū p̄tozez Ro. posuisse. Hec nō ignobilis h̄etur ciuitas: z iuxta geminas alpiū fores sita graias atq; peninas: qbus hercules z penos transisse plinius asserit. Graios opinari: et apud eā incisus fuit mar more tiulus ille pergradis populos enumerās: quos Cesar augustus in h̄isdē alpiibus subegit: graias atq; peninas nūc appellāt: alterā iouis montis parces: vbi monasteriū nobilissimū ē scō Bernardo dicatū. Alterā colūnā Iouis: qua itur ad vallē trāsiē sabaudientiū. Hā quū Terentius varro ea in valle. 36. milia cecidisset: z reliquos captos sub hasta vendidisset. Cesar augustus tribus milibus Romanoz eo missis vrb̄e h̄ac h̄irā daz tradidit. Eius conualles p̄fundissime sūt: z dudū auri fodinas habere: quas salassi possidebāt: pp̄ que assidua prelia gentes ille conferebant: donec a Romanis penitus delete sunt. Hec autem ciuitas dudū sabaudientiū duci paruit.

Vercellas cisalpine gallie vrb̄e ante troianuz excidiū: vt Sicardus cremonēs placet: cōditionis haud magnū sumpsisse p̄ncipiū cōstat. Hāz auctor idē refert: quā dā nobilissimā troianā venerē noie cū Elicio filio ante vltimā troie captiuitatē in italiā venisse: q̄ p̄ deuia queq; discurrens nō longe a mōtibz i torēte cesia z sedit: z parūā ibi domū sibi extruens cellā appellauit. Quā qdē vercellensē ciuitatē antumati sūt dicētes: vercella q̄ veneris cella. Ea eis a Martiali poeta apollinea appellata ē: quā Plinius in. 3. a saluis libycis orā tradidit. Tennerūt at saluij populi mōtes. Hice sup̄ueniētes. De hac vrb̄e i gestis beati Eusebij ciuitatē ep̄i h̄etur q̄ lignie ciuitatū p̄matū tenuerit. Ex quibus vrb̄is multi intulerūt: q̄ metropolis fuerit: z archiep̄alis sedes: qd nō de iure aut antiqua cōsuetudie fuit: s̄z casu v̄z gēte z ad t̄ps. Hā quū arriana pestis i nauisset: z quidā archiep̄s arrianus Auxentius noie tunc mediolanensi ecclesie p̄cesset: Syricius papa Eusebiū vercellēz ep̄m sup̄ oēs p̄uincia legatū generalē instituit. S̄z Auxentio mortuo Ambrosius archiep̄s cōstitutus est: z Eusebij iurisdicctio cessauit. De hac vrb̄e Plinius ait. Erat lex censoria vintimilitariū auri fodie: que i vercellensē agro cauabat: ne plus qnq; boiuz i ope auz faciēdi publicā haberēt. Ad q̄ at decori vercellaz: vbi fuit p̄ciliuz celebratū cōtra Herengaz turoniensē archidiaconū sub Leone. 9. p̄o. Romano: de quo loco suo dicemus. Hec ciuitas post varios casus: variāq; disceptationes ab ānis. .cc. et tra adeo lacerata fuit: vt duobus in castellis diui a fuerit. Nunc at instaurata maximis menibus ambiz: z monasterioz: tēploz: edifiū: z arcis regie: edificijs exornat. Forq; nō vulgare h̄z. Multi p̄terea scōz excolūt reliq; p̄cipue diui Eusebij sardi ep̄i. Eius ager preter oleū oia fecūdissime gignit: s̄z vinū p̄cipue. Ea (vt ita dixeris) totius pedemōtane regionis z ligurie emporiū ē. Veniit quoq; cōplurimos viros clarissimos: qui belloz studiosi fuere: sed hac etate depositis armis agriculturā z mercaturā dicūt amplecti. Sabaudientiū duci iam diu hec ciuitas paruit: cuius dñio admōz creuit.

Aouarie at vrb̄is post vercellas Bedeōis iudicis israel t̄pibus Elicius veneris troiane filius in mōt̄iel o quodā nō lōge a ticino flu. fundamēta fecit: a quo postmōz mons ille elicius dēus ē: que qdā dicere audent. Nouariā cē. i. q̄ nouā arā: q̄ eo loci Elicius vna cū matre venere post multos viāz āfractes: ibidē p̄sidētes structa ara dijs p̄mo sacrificauerūt. Eā deinde insubres galli: ptolemeo teste anxere. Plinij quoq; t̄pibus: vt ip̄e h̄z pagus erat: s̄z paucoz postea ciuitū solēria ob agrī bonitatē facta ē ā pla: cuius ager satis ferax ē: parte t̄n aliqua excepta: q̄ deserta ē: z mōtibz vallibusq; abūdāt. Huic diuus Siphicianus mediolanensis archiep̄s Laudētū viz scillimū p̄mo dedit ep̄m: cuius exēplo z doctrina ecclesia dei ibidē mirifice creuit. Hec et Albutio fillo claro oratore: sicut n̄ tradit Eusebius p̄ Octauiaū impatoris t̄pa ornata fuit. Et t̄pibus Clemētis. v. pon. Ro. habuit Dulcinū heresiarchā: cuius pestis varie agitata fuit. In diuinis

autem Joāne theologo ordinis nri: viz satis doctū: et diuinaz scripturaz sensibus subtilissima exercita-
tione limatū: quē p merito virtutū laudare et extollere tenemur: quū nre religionis iādū a patrū institu-
tis collapse: vna cū Joāne rocho papiensi et Georgio viro optimo primus reformator extiterit: nobilq; sa-
cre religionis habitūz dederit.

C Saoua insignis vrbs maritima a genua. 30. passuū milibus distans: antiqua perhibet: eo q̄ Linus Da-
gonis aduētū referēs ipsaz sauonā noiauerit: sicut nra etas facit: et in: Pli. sabbatiū et Pō. mella sabbatia cā
appellauit: q̄ certe hisdē noibus sic nō eo loco fuit: q̄ ea quā habemus noua existit. Nā mago penus quuz
nec dū genua ab hisdē apbricanis eversa instaurata fuisset: hāc ēt delere curauit: q̄ tunc in sabatijs vadis
collocata erat: a qua quiq; milibus nūc distat: et nūcūq; ēt locus vadoz portus appellat. Quo at tpe vel a
quibus vrbs extracta sit nec dūz inuenire potuimus. Hec vō multoz populoz cōmercio tamdiu nobi-
lis existit: et vndiq; menibus. portu: palatijs: ciuiūq; edibus celebrima extat: Linius viri quū maritimis
bellis ac mercature semp insistere p̄suerit: lris caruerūt. Unus at Sixus. 4. pon. Ro. repertus ē: q̄ p̄ter
dignitatē maximā: qua christianos oēs aīcellit: ēt p̄bia ac theologia nō solū etatis sue: sed p̄ioz quoq; tē-
porz boies supat: ornatissimaz hanc reddidit vrbe. huius at vrbs dignitatē ipse auxit: q̄ multos sauonēses
affines suos: vt sit: cardinalatus: ep̄atus dignitate ornavit. Et quū nepotes suos ad vrbs p̄secuturā assu-
pserit: Hieronymū riariū comitē forlūij: et imole creauit: q̄ et ipse ob excellētissimi ingenij virtutē p̄ter q̄
litteraz glōria ornatissimā fecit: de q̄bus locis suis dicemus. Eam licet superioribus ānis diuersi tenuerit
dñi: nunc Baprestinus fregosius genuensiu; dux possidet.

C Maulum modici p̄ci maritima vrbs: cui Alexander tertius papa ep̄m dederat a genuensibus et sauonē-
sibus p̄dita fuit: q̄ superioribus ānis armoz potētia: et nauigioz frequētia: portu turribus inelyta fuit. Sz
ab ānis. 50. citra ob genuensiu dissensionē tū a factione fregosia: tū ab Alphonso neapolitano rege mul-
toris i predā data ē: et adeo dīrepta: vt vix vrbs faciē retineat.

C Albiga similiter maritima vrbs a uaulo occidētē vsus. 20. passuū milibus distans: vetustate et opibus nobi-
lis a liguribus tpe Pōpēij supatis i cāpestri loco q̄ngētis passibus a mari recedēs cōdita fuit. Linius vrbs
primi incolē: sicut Straboni placet: ligures ingauni appellabatur. Et p̄p̄ea p̄mo albus ingaunū dicta fuit.
Eā merula finius abluir: cuius aque ex canepo infecte estiuo tpe morbidā ciuitatez faciunt. hec ciuitas p̄
culo impatore Ro. alūno et cine extitit ornata. De quo Eutropius sic scribit. Proculo p̄ia albingatū in alpi-
bus maritimis domi fuit nobilis: s; maioribus latrocinātibz ipse vrbs dñiuz obrinuit. hāc quū diuitijs et
mercatoribus refertissima cēt: p̄iani ad annū dñi. iis. cū. 25. tritremibus inuadētes spoliauerūt: et multis
interfectis: multisq; captiuatis igne totā incēderunt: s; genuensiu auxilio: aliazq; ciuitatū cōfesti pulchrius
refecta ē. Ad hāc philippus mediolanēsiū dux p̄dita genus Bernardinū vbalidū viz fortissimū cū ingē-
ti exercitu misit: q̄ eā. 4. mēsihus obsedit: et multis oppugnationibus mala: que in bello inferri solēt eā pa-
ti coegit: q̄ tādē p̄stātia et populi fortitudie fatigatus re infecta obsidionē soluit. hāc Innocētus. 3. Ro. pō.
genuensi archiepo supposuit quuz diu ātea mediolanēsi archiepo paruisset.

C Agrippia q̄ nūc colonia dī inferioris gēmaie vbiōz vrbs ad citeriores rheni ripas sita tēporibus Enee
troiani a quodā troiano Colono noie: vt Sicardus cremonēsis hz: initū supsit: sed postmoz Claudij ipa-
toris iussu: q̄ agrippie maritus fuerat ex vbiōz populis a suenis fugatis instaurata extitit: et ab agrippina
prore ex eoz progenie ducta appellata ē: quā vrbe sic cōdita vbiū populi habitare ceperūt. Que ciuitas pau-
lo post quū romāoz socia cēt: fatali igne cōsūpta ē: i qua capitoliū: et edificia: et ritus Ro. instar fuere: et ad-
huc nōnulla extāt. Hec metropolis ē: cuius archieps Ro. ele git impatorē. In ea multi scia et scitate clarue
re viri: quoz de nūo Severinus ipsius vrbs ep̄s fuit: atq; ibi. 50. ex thebeoz legioē cursū sui agōis cōple-
uerunt: Arsala quoq; cū. xi. virginū milibus: et alij nōnulli i ea martyriū p̄meruerūt.

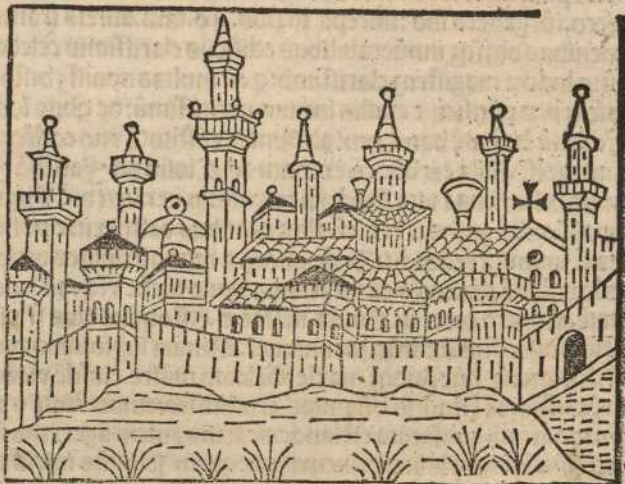
C Lugdunū transalpine gallie vrbs vienne finitima Octauia augusti t̄pibus: Eusebio teste: a Plāco Lice-
ronis discipulo oratore clarissimo i colle quodā vbi arar rheno cōmiscet cōdita fuit: q̄ supra relquas gallie
ciuitates narbona excepta viroz clarissimoz ordie diu claruit. Nā vsui magno illis semper: ac ēt in p̄ntiaz
emporū fuit: in ea belloz duces: vt Strabo hz: Moneta aureā et argēteā augusti iussu signabāt: atq; ibidē
vniuersi galli pulcherrimū tēplū cōmuniū ipēsa extruxerūt: et Plāci suasioe aug. Cesari dedicarūt: qd vna
eū tota regioe: sicut Seneca ad Lucillū refert: fatali igne eo tpe quo et agrippia: v; tpe senecae exstū ē. hāc
inter celtas aseribe quibusdā placet: qm̄ os eius suffraganei: et ps vrbs eccliaq; ipsa mat̄rix i celt: vt aiūt
sūt. hic plotius q̄ p̄mus Ro. latinā rhetoricā docuit: duxit originē: a quo Cicero se rome p̄uerū cū
sre latine p̄mū doctū rettulit. hic scūs Augēdus vita et miraculis clarus: hinc scūs Desiderius ep̄s: et scūs
Baldomerius: Linius miracula crebra ciuitatē reddūt illustrē. hinc roanus abbas: q̄ p̄mus ibidē vitā ere-
miticaz duxit: et multoz extitit p̄ mōachoz. Ornat et hec ciuitas scō Vicetio ep̄s: et scō Aureliano arcla-
tēsi ep̄s: et hyreneo ep̄o polycarpi discipulo: q̄ ibi martyrio coronatus ē. In ea Bōitianus abbas. Luppus
ep̄s et anachorita. Antiochusq; ep̄s qdā i dño gescunt. Iustus p̄terea angelis p̄rimus ibi vitā finiuit. hec
Ludouico frācoz regi iādū paruit: q̄ ibi solēnes nūdinas iſtituit: vbi et pilatus et herodes a Ro. p̄ncipib;
relegati vitam infamem finire.

C Narbonā at galliaz vrbe i narbonēsi puicia p̄stituta tpe iudicis Sāson ab Enee socijs cōdita Carinus
i chronis refert. Hec tholascibus finitima ē: et in agtania baud lōge a sonciatibus populis. Est at metro

- polis: cuius primus ep̄s fuit paulus apl̄i pauli discipulus: qui quū pdicādi gr̄a cū eodē ap̄lo ad hispanias pgeret: ibidē relictus ē: vbi pdicationis officio non segniter ip̄leto: clarus miraculis genuit i pace.
- T**holose eiusdē puincie vrbis vno z eodē tpe a quoda Toloso troiano iacta sunt fūdamēta: quā quū Ro. cepissent: illuc colonias deduxere: z amphiteatro capitolio: alijsq; edificijs: e quibus aliqua adhuc extāt: ornata reddiderūt: hec narbonēsi ciuitati finitima ē: z sanctōibus nec lōge a sociatibus populis abest. **A**hetropolis ciuitas ē: eijs Joānes. 22. pon. archiep̄m p̄mo cōcessit: z ex eius castellis sex i ciuitate erexit: z eisdē archiep̄atui subiecit: vt h̄ret tolosanus archiep̄s: qbus quū dignitati p̄sset fr̄acoꝝ regi subdita: q in ea bonaz litteraz gymnasiū ē cōstituit. **H**ec sc̄uz Saturninū p̄mū ep̄z habuit: q i capitolio eiusdē vrbis a paganis tētus: atq; e sūma capitolij arce p̄ os gradus p̄cipitatus: capite colliso: excussoq; cerebro: z oi corpore dilaniato dignā ibi christo exhalauit aīaz: cuius corpus ab eisdeꝝ sūmo venerat honore.
- P**arisius regia z inclyta galliaz vrbis i senonēsi puincia post troianū excidiū: vt Carinus i chronicis h̄z: initū sūpsit. **N**ā qdā pides quū Enea e troia secedēs vna cū fr̄acone hectoris filio i galliā p̄fiscēs iuxta se quane flu. cōsedīt: z ibi populū cōstituens a se parisios noīauit: q bellonatis senonibus attributi luteriā op̄pidū postea cōdiderūt: z ab ipsis parisiensibus pditoribus parisios appellauerūt: q p tpa a regibus hitata i maximā z potētissimā euasit ciuitatē. **C**ui postmōz carolus cognomēto magnus ob loci cōmoditatē imp̄ali diademate suscepto: romāoz vniuersale gymnasiū pdidit. hec i insula sequane flu. q̄ p̄petua salus ifluat posita ē: z a Dionysio ariopargita ep̄o ab apl̄is eo vna cū Rustico z leuterio diacono pdicationis gr̄a directo sacrū christi enāgelīū suscepit: quo ibi martyrio coronatus: paulopost i pago eiusdē Eugenius eius discipulus beate passiōis z ipse coronā p̄cepit. **H**uit deide p̄ hec tpa diuū **M**arcellū ep̄m: cuius vitā virtutibus ac miraculis illustre Fortunatus ep̄s egregie descripsit. **V**ermanus quoq; ep̄s hinc originē duxit: q̄ p̄ te sanctitatis: q̄tq; fuerit meriti: qbus ē claruerit miraculis p̄fatus Fortunatus stilo digessit. **H**abuit ēt **V**ermanus discipulū dorotheuū abbatē viz scia z scitate clarissimū: z Venosenam virginē x̄po dedicauit: q̄ postea admirādis virtutibus z miraculis claruit. **O**rnat̄ p̄trea hec clarissima ciuitas reliquijs **B**alrildis regine: z auree virginis: alioꝝq; plurimoz martyrum. **V**erum excellentes in disciplinis viros cōmemorare: quos ipsa genuit: lōgū esset.
- C**aesuntio maxima z imp̄ialis ac metropolis i guasconia comitatus burgūdie vrbis loco z nā munitissima quā sequana fluuius interfecat a troianis: vt pdicto auctori placet cōdita fuit: h̄ac **C**esar: vt i cōmentarijs h̄t: cepit: z in edificijs **R**o. vt pantheon: cāpus martius: cāpusq; minerie h̄nt: z ipe z relig **R**o. postea illustrare curarūt: q̄ sēp latine eō mō dicta fuerūt: multaq; alia p̄sce vetustat̄ monumēta (vt aiūt) i ea cōsistūt.
- M**aguntia metropolitana germanie vrbē a magātio quodā troiano intū z nomē tpe troiane cladis habuisse Carinus i chronicis tradit. **H**ec inter belgas germanie ciuitates ē: z citiores rheni ripas attingit. **D**e qua **C**esar i cōmentarijs nullaz facit mētionēz. **S**ed tacitus: qui etiā mollē a **D**ruso ad remozādū rhenū facit refert: z a **P**aulino pōpeio Romanoz legionū in germania duce sub **M**erone impatore p̄fectā: h̄ius archiep̄s ad impatorē Romanū eligēdū prestat suffragia. **V**enit hec ciuitas **A**lbanū virū sanctissimū vbi z martyriū sumpsit. **S**z iam om̄ssis exteris vrbibus ad italicas sermo deducendus est.
- P**arma emilie puincie vrbis peruetusta: a quodā troiano palladis socio: teste **S**icardo cremonēsi ep̄o tēporibus iudicū israhel initū pdictionis sue suscepit: z christopoli. i. aureā vrbēz ex suo noīe appellauit. **C**hris enim grece latine aureum sonat: z polis ciuitates. **J**ulius vero **C**esar eo colonijs deductis iulīa ex suo noīe postea nūcupauit: vnde z in templi foribus hec verba adhuc cernūtur. **J**ulīa ciuitas christopolis a corpore sancti **D**ominini milia quindez distat passibus. **P**ostremo a parma flu. eā diuidente parme nomen accepit. **U**rbis siquidez ampla z bonis omnibus referta: a qua tarus torrens haud procul preterfuit: qui z accolis multa quandoq; infert damna. **H**ec **C**adolum papā adulterinū aliquando habuit: qui lōgo tempore pōtiffices Romanos vexatus est. **H**ec propter toleratam biennio obsidionez: qua **F**edericus secundus eaz p̄mebat: z p̄pter victoriā: quam de eo adepta est: notissima habetur: i qua clade idem **F**edericus coronā maximā p̄cipi: z vasa maximā pōderis plurima amisit. **E**a deinde corona āno salutis nostre. 1321. **H**enrico brixiaz obsidenti fuit restituta. **I**n ea potentissime ac clarissime quatuor familie fuere: **C**origianoz: **R**ossiorum: palauicinoz z vitallesii: a quibus multas pertulit tyrānides. **H**ec ciuitas viros disciplinis p̄stātes habuit **M**acrobii: cuius extant de saturnalibus libri: in cuius sepulchro **B**lasius parmēsis philosophus clarissimus sepultus est. **C**assium poetam: z alterum **C**assium centurionē: virum belli scientissimū. **O**rnatur quoq; legum doctore **J**acobo arene viro doctissimo: qui multa scripsit.
- A**butina vetusta emilie puincie vrbis: ad quam **L**inius dicit fuisse deductam a Romanis coloniam: z i qua **S**ecarianus annū decimūseptimū agens **A**. **A**ntoniiū superauit: **D**e qua etiā **L**inius plures meminit: quo tpe condita: z a quibus demolita fuerit: vel qui nouā: quā h̄emus edificauerit non inuenimus. **O**rnat̄ at̄ hec ciuitas **G**eminiani ep̄i sc̄issimi viri corpore. **A**d cuius tūbā frequētia i dies demoniacoz libatione fiūt miracula. **H**ic ē **G**eminianus: q **T**orile hūmoz regi formidabili z hostili aio aduenienti vrbis portas: sicut **H**eliseus: aperuit: ac p̄ eā nemini infenso ecitate percussus p̄trāsij. **H**uit z **N**icolauz matrellū iuriconsultū: z bonaz l̄iaz ornātū: cuius clara extant doctrine monumenta.
- F**erraria nunc insignis vrbis pado veteri apposita tempore **L**othozum quando et venetie ciuitas initium sumpsit. **I**d tamen ferrarie nomen a ferro sortita est: quod singulis annis **R**auenati ecclesie: cuius dictio:

nis erat p̄edere cōsueuerat. Serūt. n. tria loca iuris ecclesie Rauenatis fuisse: q̄ tria metalla ipsi ecclesie offerre solebat: a q̄bus z noia sortita sunt Turcolū oppidū in forliniēsi agro positū ab auro: Argēta z castellum pado oppositū ab argēto: z Ferraria a ferro: hāc tñ p̄mū muris circūdatā a quodā Rauēati ex archiepo noie Smaragdo circa añ. dñi. 700. inuēmus q̄ ab d̄ditōis iūto nūq̄ ab ipsa raue. aut a ro. ēt lacessita a lōgob. dñi aut: s; ēt post d̄nicti a Caro. lōgo. post d̄onationē d̄ exar. raue. cc. ro. factā ab ip̄o Caro. sp̄ i eius obediētia p̄ seuerant: verūm vsq̄ ad gēntis impatoribus p̄fici ro. z hec citas mō sub vno: mō s̄b alio vacillauit q̄ tādē añ. dñi. 1100. Matbildis comitissa venetoz z rauēati auxilio ab hēri. impatore occupatā sibi vendicauit: S; ab idē cētēsimō z. 21. añō cū estēses marchioēs i ea potētissimi euasissēt Sallingera quēdam ferrariēsēz subornarūt: q̄ eoz i stigatōibus z impatoris auxilio ferrariē dñiū d̄ ecclesie libertatē z auctoritatē occupauit: i ea regnauit añ. x. z. ix. quē tādē Innocē. 4. p̄ti. ro. auxilio venetoz expulit z estēses paulopost sibi subigē eā ceper: vbi D̄dradi. estēb̄ p̄: p̄fuit: Sed ab añō. 68. p̄sulāte Clemēte. 5. cū Aq̄co estēns marchio Beatricē Caroli hi neapo. regis duxiss; vxorē a Frisco eius filio pp̄ nonerā sup̄inductā: p̄ in carcē cōiectus ē: z a venet̄ ipetrato auxilio Ferraria potitus ē: q̄ cū vidiss; ferrariēsēz se ecclesie subdē velle i vidictā mediā Ferrariā icēdit: pp̄ quā iniuriā pulso frisco ciues sese venet̄ deder: eo q̄ se egregie ab his defendi posse sperabāt. Veneti at sic ex ciuiū d̄ditōe ferraria potiti neq̄ q̄ adduci potuerūt vt eā dimitterēt: s; p̄ti. ip̄e venetos ecclesiastico supposuerit in d̄cō: vñ z oia eoz bōa p̄ gallias aliasq; p̄uicias direpta fuerunt: nec paruisent iussioi p̄ti. veneti: nisi palaguria ecclesiasticus legatus Florentioz i Caroli regis auxilio fretus: venetos armis ferraria p̄mū: post castello Lbedaldo qd̄ ad p̄tē retiebāt magnis cedibus deturbasset. Suiq; postea ferraria. estēsb̄ p̄ successorē ioā. xxij. p̄cessa: hāc tñ lege vt quot añ. x. mil. nū. au. ro. ecclesie soluerēt: z q̄sdā cōnētiēs cū venet̄ p̄cesser: q̄ oia vltq; ad hūc heren. q̄ nūc regnat fidelit̄ fuata fuer: quorū obediētia z pace: opibus potētiāq; plurimū creuit: S; z ab Euge. 4. p̄ti. ro. citra q̄ ibidē gnāle cōci. celebrauit: vbi ēt affuit grecoz impator mirabile suscepit icremētū: In ea. n. sup̄bissima p̄ncipiū ac ciuiū palatia erecta fuerūt: vbi cū gymnasiū p̄stitutū sit nris t̄pibus multi hūanitate p̄bia ac legū p̄tia excelluē viri.

Bonōia p̄mū Telsina: vt pli. bz. i. 3. post bononia: deide bonōia d̄cā: q̄ fuerit t̄pe cōdita n̄ inuēmus: eā pli. oiu; vrbiū q̄s Etrusci circa ap̄nīnū hēbāt vetustissimā z p̄mā fuisse scribit: nā vt dixius gal. cisal. z boioz caput fuit: z ē vix auct̄ Ro. rebus z expulsi etruscis: romāi colōial. 3. mil. vtroz i eā d̄duxer: quoz auxilio aucta z āpliatā fuit: ita vt p̄ t̄pa augusti 3. opulētissimāz ita. citatū vna fuit: hāc L. orba. impator añ. dñi. 840. cū ludo. eius filii bononi. multis affecissēt p̄tuelijs: vastat̄ villul̄ z agris post inūeras ciuiū: aliorūq; mltioz cedēs d̄repta z iminutā s̄lq; ide ad añ. dñi. 127. i. t̄ate potētie fuisse legimus: vt ad vsus vene. 3. ānis bello p̄derit q̄ liberā navigatōnē i mari adriatico eis p̄hibebāt: eosq; cōpulerūt vt libera; p̄ducēdi sal z frumēta sine vectigale facultatē h̄rent: His felicissime gestis cōfesti inē bononi. ip̄os orta ē dissensio q̄ citatē plurimū attriuit: pp̄ qd̄ z i manus ro. ecclesie d̄nēt̄ opus fuit: cuius magistratus añō salutis n̄re. 1365. ci. quē h; circūdedit mur: vñ z postea opibus ac reliq; ornāmētis plimū āplificata fuit: z adeo vt etate n̄ra cetas romādiolē z venetiē vrbes magnitudie: aspectu: v̄tute: edificijs excelluēt: optimū. n. vinū: frumētū: legumia: z alia q̄q; ad victū neccāria abūdāter p̄ducat: pp̄ q̄ bonōia p̄guis merito d̄cā ē: Est vt ita dixer̄ libera: musarūq; m̄ appellata q̄ ibi canonū civilū liberaliū artū: sacrarūq; l̄raz disciplie tradant̄: Ex ea q̄dez viri scitate: doctriaq; cōplimi emersere. S; q̄ maxie p̄stiter: diuus Petro. vr̄bis ep̄s scia ac scimōia illustris q̄ vitas patrū cōposuit: p̄ponius saty. scriptor. L. rusticellus orator: n̄ cōtēnēdus: Ornataq; fuit Lucio ho p̄ti. ro. z Ruffo: vt martialis ait: Venuit quoq; hec vr̄bs Guido. archidia. canonū sua etate: z post p̄ncipē Jo. an. z Jo. Cal. celeberrimos iurecōsultos. Ornat̄ ēt Macagno z Gaspare calde. q̄ mōumēta mēozatu digna post se reliquer. Tulit ēt paulo añ etate n̄raz Nico. albergatū cartusiēsēz mōachū p̄ bononi. ep̄m: z postea ecclesie Ro. cardinalē vix sapia z scimōia singularē. Fuere z alij p̄stātissimi viri in hac studioz z sapie matre: quos memorare longum ēt. Sup̄est z nunc Joānes Bentinoliū nobilitū sua etate i ea potētissimus et munificētissimus: mltisq; v̄tutibus ornātissūs. mltē s̄t ibi scōz reliq; s; p̄cipue diui B̄nici: p̄dicatoz fundatoris.

Rauēnā vr̄bē plāe vetustissimā ostro. r̄gū quodā reḡ z exarchoz ro. sedē. nūc at̄ s̄atui ve. s̄bditā: t̄pibus noe post lignaz p̄fusi. alij at̄ post troie enē. littoz mar̄ adri. a q̄busdā eo ratibus v̄tētibus s̄udatā s̄nulli affirmant. Stra. n̄ li. 5. a Thessal̄ cōditā cōmēozat. q̄ cū thuscoz iurias ser̄i negrēt: vmbros quosdā secū as̄sūpserūt: vmbrozūq; colōia h̄ita fuit. hactēn̄. n. iē paludes fūat tota ligneis p̄pacta edificijs z aq; diffusa p̄tibusq; ac lembis vt nūc venetiē pagrata. vix sup̄uēitibus Ro. Octa. ang. vt Lini. tradit illā muris nūc ex

tantibus cunctis: indeq; Valentinianus cum triginta annis quibus imperauerat in ea plurimum egisset eius mentia amplauit. et eius episcopo duodecim ciuitatum subiecit episcopus: videlicet Arimini Leuene Forlunij Forzopoli. Fauentie Fori corne. q; Imola d; Bricij: Bononie: Mutine Regij Parme et placetie q; citates sub exarchatu postea fuerunt: et eius episcopus Joa. tunc appellatum pallio ex candida lana uti voluit quo tunc solus utebatur impator: vñ postea cu; Ro. pontifici. Rauennates. contendentis presumpserunt: postea Alaricus Ostrogo. rex et reliquos eius successores et mensibus: alijsq; edificijs superbissimis celeberrima reddiderunt. Theodoru. vo illa. 8. et 2. 30. annis incoluit: in q; et ipse supbas edes et basilicas extruxit: indeq; p multas manus acta calamitatibus: et direptionibus non caruit: In ea quocunq; polétanoz clarissima familia presuit: q; et post varios casus et ipsa a venetis extincta est: Budu et in hac celeberrima vrbe viri clarissimi tunc scitate: tunc scia claruerunt multi: et quibus fuerunt apollinaris eiusdem primus episcopus: Vitalis vir scissimus: et Serua. Prothasiusq; ipsius Vitalis filij: et alij multi oēs martyrio coronati: hinc et Joa. huius nominis. i. 7. Ro. pontifici. fuit. Sed et petrus cognomēto Rauenas Fori cornelii episcopus q; multas scripturas eloquentissime dilucidauit: ac Cassiodoro. senatoz Ro. q; celebres epistolas et lib. d; aia descriptis. Fuere et nouissimis temporibus clarissimi Rauennates Euliel. philycus et Joa. grammaticus: Rhetorq; doctissimus q; vna cu; Gasparino Bergomate nostro primū eloquentie studia in Italia illustrauit.

C Imola. n. Romadiole puicte citas a pscis Forz Corne. appellata: eo q; emilie regiois oli initium est: post trolane vrbes exciditū (s; incerto auctore) initium sumpsit: qua citate Marces eunuchus: circa annu dñi. 550. destruxit: Sed breui post a Baphone ho logobar. rege sub nouo hoc nomine Imole ut Rauennatibus oppoeretur edificata fuit: omniū iterato destructa fuit: In ea qdē Martial cocus poeta habitasse dicitur: sicut ipsemet his versibus innuit dicens. Sigs in terris qua simus in vrbe rogabit: Cornelij referas me s; esse foro. Hic at cu; diu Masfredoz clarissima et regalis familia sub titulo vicariatus possessisset: deniq; nris tppibus anno salut. nre. i. 473. in mansibus Hiero. Rarij saonens annuete Sixto qro pontifici. maxio ducit. Thadeus eni masfre. et Euida. eius filius iter sese dissidentes cu; illa diu obtinuerunt: ab Balca. Mediola. duce: ut ita dixerit pulsi sunt: Et cu; eidē Thadeo castru nouu i alexandrino agro tradidisset: vrbes dñiuz suscipiens: eam Hiero. ipsi genero suo: suscepti tñ pus. 40. mil. aureis trāstulit: cuius dñio potitus ea qsi libera reddidit: et mensibus alijsq; innuerabilibus edificijs clarissimis celeberrima fecit. hūit hec citas Bñuetanu grama ticu: et ludoz magistruz clarissimu: q; cu; multas nouiss; histo. aliqua meozatu digna scripsit: Et Joa. imo lensen vix pontificij et civilis iurium peritissimu: de quibus locis suis infra dicemus.

C Fauentia et citate haud pcul ab Imola costituta vno eodēq; tpe initium sumpsisse tradunt: d; q; L. iui. li. 89. meminit dicens: Silla carbocē cu; exercitu ad Clusiu ad Fauentia Fidentiolaq; ceso Italia expulit: et Helyns spartianus historicus i vita Hadriani impatoris iterfecti dicit: Agrinu fauentinu vnu ex isidiaribus fuisse: Eam q; ppe Totilla gothoz rex cu; alijs citatibus destruxit: et postea itez reedificata Sede. barbarossa male habitata imunita reddidit: Unde quoq; et britonu milites diripuēr et icederunt. Deniq; vna cu; Imola i masfredoz familia deueniens ea vicariatus titulo ecclie vsq; ad hoc tps summa cu; laude gubernauer: qua qdez ciuitate cu; muro careret: Euida. masfre. et Astorgius eius fr viri i bellis pstatissimi mensibus pualidissimis alijsq; superbissimis edificijs muniter. Ornata superioribus diebus fuit Fauentia Martini pstati rei militaris ductore: s; nūc quoq; maxie Galeoto masfre. eiusdem vicario: et Hamois comite: viro vtiq; huanissimo et xpianissimo: ac i studijs huanitaz eruditissimo: cuius vtute et prudētia citas ipsa tunc diuis rebus: tñz huanis: non modicam consecuta est laudem: Eius autem ager cum frumenti viniq; optimi feracissimus sit: lini tñ inter Italic loca obtinet principatum: quem Plinius miris effert laudibus.

C Foru liuij flaminee vetusti nominis citas ab Ro. conditiois sue initium sumpsit: q; et inf. 4. Romaoz fora ea in regione ab eisdē costituta tertiu obtinuit locu: hec at citas cu; vniuersa Romadiole puicia diu sub bononiensium dñio fuit: sed cu; bononiens. libertacios et asinellos cuz multi faulij gibellinis vrbe pepulissent et Forliuieses eos benigne suscepissent: bononiens. indignati i eos exercitu ducto ab forliuiesibus eruptioe sca. 8. milia bononiens. trucidauit: et ab eoz dñtioe citate penitus subtraxerit: s; postq; bononi. potētia imunita fuit: hec citas cu; vniusa Romadiola se pontifici. Ro. obtulit: S; cu; et ab ecclie fide recessisset: Martinus pontifici. huius nominis. 4. misso Euidoe gallico vrbe obsedit et suburbia incēdit: ideq; ab forliuies. anno salut. 1281. 2. calē. Masij idē Euido cu; oibus suis iterfectus fuisse: pontifex i vltione Euidois iterfecti misso exercitu vrbes mensibus expoliavit: ide quoq; i masfredoz familia ac postmoduz Ordelaphoz dñm accepit: q; et illa muro nouo cinxerunt. Deniq; et ipsi post Pmi morte iter se dissidentes i comit. Hiero. Rarij Saonens et manus ducit: hec. n. citas innuerabilu pmodu viroz illustruz: et pferri lraz secudissima fuit: q; pter Gallum poeta: d; quo Virgi. sepe memit: et Euido. astrologuz: et Rainez celebre iurecosultuz: Jacobuq; phuz et medicuz clarissimu hūit. Et sup cetos Blodu historicu clarissimu: cuz. 5. filijs genuit. In re at bellica gnaros et clarissimos: Joa. ordela. vrbes. peccia vicariuz: et Bradulinuz et Tiberiuz ac Moscat da cocines Bradulos: hec. n. ciuitas soluz h; optimu: q; et pter coēs italicaz vrbiū fruges: v; frumenti: vini: olei: et fructuū suauissimoz et aromaticū abundat. v; annisio cardamonio Scenogreco cimino coriandroq;.

C Ariminuz vetusta citas clarissimaq; Ro. colōia anno añ xpi natiuitatez. 270. Ptolemeo Lagi filio apud egyptu regnate. P. Sēpro. et Apio Clau. sul. i flamia sue Romadio. testibus Euse et liui. i. 4. li. a. Ro. pdrata fuit: nā idē Sēpro. sul. ut L. iui. li. 21. tradit. pposit. Sici. regibus. x. nauibus ora Sicilie legēt Ariminum visendā puēt: ideq; cu; exercitu suo ad Trebia annu pfectus est: ea deide Octauia. augu. auxil. atque

suburbium cum illo pote maxio extracto ope conuixit: et tã citate vniuersã q̄ pote silicibus strauit q̄ solus ad huc
 exrat: ideq; a liburnoz regibus excisa Diocli. impator iustaurauit: et ibidẽ sub libru. arcu triumphale supbiss
 mu: q̄ sci Benesij or: eius rei monumẽtu erexit: postmodũ et durã a Antigite Gothoz rege pulit obsidio
 ne ioã. vitelliã impatoris Iustiniã priũ virilitẽdẽfate. Sede. at hã eã postea apliauit: hec. n. portũ hz et eius
 de nois flu. i. q̄: navigia tute a fluctibus maris obuãnt. hẽtq; rubiconẽ flu. p̄p̄inquũ: q̄ flu. cũ paulus sit ab
 accolis pisciatello appellat: q̄ gallie cisal. puicia diuidit: In ea sigdẽ synodus mediante Thuro p̄fecto a
 Costãtio cesare Costãti. angu. filio cõgregata fuit: i quã diuus Hiero. iter fuit: quã postea p̄res reprobat: et
 eius gesta nulla eẽ cẽsuerũ: vt hẽmus i canõ. 15. di. c. scã ro. ecclia: hec ab aⁿo dñi millesimo ferme mala
 restis clarissimis p̄ncipibus vicariatus ecclie titulo subiecta fuit: q̄ illã et regijs palatijs: alijsq; plimis in
 signibus decorat: ex q̄ qdẽ clarissia fãilia plurimi lraz et rei militaris pitia emerfer clarissimi: in ea nũc Ro
 bertus malate. Sigis. filius clarissimus rei militaris impator venetoz p vicariatus titulo ecclie pratẽ hz d
 quo suo loco dicẽus. ornat at hec ipã citas sci Sandẽti ip̄ius epi et sci Nicto. martyris: scẽq; corõẽ v̄gis et
 martyris: ac scissime Imocẽtie v̄gis: In ea passã eẽ scã Marina et Theodorus eiusdẽ v̄gis p̄: emerfit
 quozq; i hac vrbe b̄tus Tho. et Grego. theologus acutissimus ordis nri: quoz alter miracul claruit: alter
 quozq; i li. sniaz optie scripsit. claruit p̄terea in ea Rober. malate. q̄ hz p̄nã hereditatẽ iustissime diu admĩ
 nistraverit: res in mũdanas tãto spũ cõtẽpsit: vt post q̄ carnis sarcina solutus fuit: b̄titudis samã: signaq; sc̄itat
 in tris reliq̄rit. hũitq; Arriminũ et alios viros: et q̄maxie petz et Yaco. pleões latis ac grecis lris
 eruditissimos. dictũ at fuit Arriminũ q̄i armoz armariũ: q̄ eo i loco Ro. armamẽtoz suoz munitioẽ col
 locauerant.

Florentia Etrurie Ciuitas.

Florentia nobilissima et inclyta ac p̄maria
 Etrurie vrbiũ nũc ciuitas: aⁿ xp̄i aduẽtũ
 90. aⁿo a syllanis militibus cõdita fuit: nam
 cũ Sylla militibus suis agz illũ inbitãdum
 assignasset: veniẽtes primas sedes ad Arni
 flũis posuẽ et cõstructo oppido fluẽtiã appel
 lauerũ: d̄ q̄ pli. memisse vz: cũ d̄xit: Fluen
 tinos p̄fluẽti arno appoitos: Eã euz Torilla
 Gothoz rex pistozũ et reliq; vrbes vi et ar
 mis occupass: p fraudẽ sub spẽ pacis cepit:
 et captã penitus euertit: Lz sint q̄ dicãt nun
 q̄ destructã fuisse. Joã. at villanus florẽti. i
 sua chroni. idipm v̄ssimũ eẽ affirmat q̄ To
 tilla rex cũ ingẽti boium cede eã iminutã et d̄
 solatã fecerit: q̄ Caro. magnus h̄i meõriã di
 gnitatis susceptẽ iustaurã fecit: matozq; am
 bitu et menibus circũdedit. nã eo veniẽs pri
 mũ nobilitatẽ oẽm p vicina oppida: p̄q; vicinas vrbes diu disp̄sam in citatẽ ip̄am reduci sũmo cũ gaudio
 voluit: eoq; loci bis in eũdo et redeũdo sc̄m dñi pasca. celebrãnt et eã dignissimis p̄uilegijs liberã eẽ voluit
 leges et magratus ei eõcedẽs: nec p̄pterea arbitradũ eẽ istiusmõĩ pulchritudis ac amplitudis sine regimĩs
 a p̄nõ iustauratiõis fuisse: ad aⁿũ at dñi millesimũ q̄rtũ et vigesimũ plimũ ex aduẽtu fessulanoz aucta fuit
 q̄ ad ip̄az vi et pplãrit astricti: destructa Fesulana eoz citate: accesserãt: inde aⁿo salut. 1071. eiusdẽ vrbis
 pomeria et r̄pis flũis arni vltra sacras diui Laurẽ. cdes p̄petuo abitu õducta fuisse ferũ: mortuo postmo
 dũ Sede. 60 eiusdẽ vrbis hoste isẽssio ciues Rodul. impator. 6. nũmũ auri mili. p̄soluit i libitatẽ oĩodaz
 sese reddidẽt: et r̄ep. reformãtes. xij. aⁿanos creauerũ: et paulopost artiu p̄ores adito vexillifero iustitie cre
 auerũ: et publicis edibus icluserũ: nec aliõ q̄cõ q̄ d̄ rep. cogitaũ iussũ sũ: et hic qdẽ magratus ad n̄fãz vsq; etatẽ
 puẽt et p̄durat: q̄bus et palaciũ eximie pulchritudis ciues extruxerũ: hãc eẽ arnus flu. p̄terfluit q̄ ob rapaci
 tatẽ ad v̄sa aq̄ innaugabil eẽ: ibi p̄cursois index maxia in veneratiõẽ h̄i: ob cuius hõrẽ edes p̄clarissia i ce
 lebriore vrbe locc dicata hẽtur: quã baptisteriũ dñi: cuius qdẽ valne ex solido ere existũt: vbi noui et velũte
 stamẽti historie ienarrabili ope sc̄ulpte h̄ũt. estq; p̄terea ea i vrbe: p̄ter reliq; ornãmẽta incredibila tẽplũ p̄
 magnificũ et stupendũ opis formice ornatũ glĩose v̄gini marie dicatũ iuxtaq; turri marmoreã singulari p̄
 stãtia cõstructã hz. arsit in onobus incẽdijs i puo t̄pis spacio ad aⁿũ dñi. ii 76. maxia ex p̄re: multos. n. et in
 nũcrabiles hec citas hũit aduersarios: q̄ eius libertatẽ subuertẽ aⁿxi sũt. pisanos et senẽles ac alios etbru
 scos: q̄ cõi puẽtu hito eã destruendã eẽ cẽsuerũ: ide henri. 7. cesar: paulopost castrucius: postmodũ Ladẽ
 flaus apn. rex: post eũ Galea. maria dux p̄mus Medio. et aⁿ ip̄z Joã. archiep̄ Medio. et philip. medio.
 dux: ac d̄niq; Alphõ. et Ferdĩ. reges: q̄bus oĩbus igẽti v̄tute resistẽ: nec ab ea ñ sine ignominia recessẽ. Flo
 rentia at eũ oĩuz italie citatũ flos nũcupẽt: eẽ p̄ter pulchritudnẽ et ciuiũ vrbãitatẽ viros q; i oi gnẽ v̄tat. p̄
 stãtioẽ h̄ũt: i p̄mil qdẽ theolo. et phõs ac poetas frã. petrar. et Bãtẽ et Accur. iuriscõ. p̄ncipẽ: q̄ iulcinile p̄
 mus explanãuit: et Joctũ pictorẽ celeberrimũ: q̄ aⁿ q̄ pigẽdi artẽ nobilissimã reddidit: et Thadeũ medicũ
 oĩuz clarissimũ: ac philip. scolariũ egre apõ Sigis. ipatorẽ ob belli p̄itiã et hõrẽ et õigitate p̄mũ bitũ q̄ ei cõ

piarū dux factus turcos et sarmatas. 23. plijs supavit. Ornata quoq; fuit Cosmo medico: et eius nūc extā
te Laurētio ex filio nepote: viris utiq; prudentia: hūanitate: ac pia liberalitate p̄cipuos ac insignes: quoz
certe tāta ē eoz opū affluētia vt oēs europe cines supare dicantur: q; vrbē tū mōasterijs plimis et ecclijs: tū
puatis edibus p̄ter oīum opionē exornatē. Fuit quoq; et ca stroq; nobilissima fāilia i q; emerfit pallas stro-
ga clarissimus eq̄stris ordis et pb̄us doctissimus ac vtriusq; lingue eruditus: et Ange. acciolus siliter eq̄stris
ordis: vir certe p̄ter dignitatē et clarissimā p̄geniē prudentissimus atq; lraz studijs ornatus q; multas
greceas histo. latias fecit: iter q; Alcibiadis hānibal et Scipi. ap̄bricai ac Demetrii fuer. hūit quoq; Lapū
lraz greceaz et latiaz eruditissimū q; et ipse mltā transtulit: Huius at florētissime vrbis originē et res gestas
Leonar. aretinus i histo. pulcherrīe abūdeq; describit.

¶ Sena Etrurie Ciuitas.

¶ Sena autē ha Etrurie vrbū opibus et viri-
bus ciuitas vt Polyera. i. 6. tradit an̄ aduētū
xpi. 382. anū a gallis senonētibz p̄ senibus et
armētarijs eoz cōdita fuit: s; reuera inter no-
nas nūc nūerari pōt: cū nulla at̄gritatis i ea ve-
stigia appeāt. sūt at̄ q; dicāt eā a Caro. marcel-
lo cōditaz. Blōdus vō n̄ forolinien̄s dicit to-
annē decimū octauū eā edificasse: et ex sex ple-
batibus a pusina vrbē dēpt: v; clusēs: aretia:
Fesulana: florētia: et volatana eidē assignatis
ab ip̄is. 6. plebatibus eā Senā appellasse: hec
q;pe citas nūc sup colle cuiusdā peninsule ia-
cet vndiq; q̄si ripas sugosas h̄ns: i supiore tū
vrbis p̄te solū aliq̄tuluz bēt mult; oz/ virida-
rijsq; ornātū: i q; qdē celeberrīa et supba extāt
edificia: v; gymnasiū ppulchz: et for; et porti-
cus et regia palacia: hospitaleq; sumptuosissi-
mū pietissime gubernatū. Ampla quoq; et libera ē euz turribus et ppugnaculis: ac optimis iſtituta moribus

Eius ager maximus et herbidus insup boū bubaloz: onūq; multaz nutritoz: frumenti quoq; vini et olei fe-
rax: ac fructuz oil̄ gn̄is abūdās: Maritia eius autūno et estate aerē h; graue pp estū et pomoz copia ado-
vt eius icole viridis coloris efficiant: d̄ qbus merito illd̄ poetiū dici pōt. Tale qdē ē genus boiuz qle et fo-
lium: hec a Ro. sta. 800. distat: cuius viri iter etruscos religioe: moribus ac lingua p̄stare noscunt. Hic nō
nulle religioes approbatissime iūitū et instauratiōe sumpsisse p̄stat: vtpote mōr̄ oliueti: albi mōachi: Sco-
peti iter regulares canōicos b̄i Aug. cōnuerati: et in iesuati religiois ac minoz vt ita dixerit ordo a b̄to ber-
nardio cōcine senēs nouū q̄si p̄ncipiū eduxit. Ornataq; fuit senen̄s citas cōcilio ibidē celebrato in quo At-
colaus eius nois h̄s creatus fuit pōti. ac et̄ p̄ioselicissime h̄ florētios gesto: i q; qdē (vt suo loco dicēus) suso
florētinoz exercitu. 3. mille eoz occiderūt: et. 4. mil. euz eoz carotio p̄p̄bēderit: euz ingēti triūpho Senas p̄-
duxerūt: p quo rātus pauoz florētinos incesit: vt vrbē q̄si derelictā fugiētes dimiserūt: ex hac vrbē mēoz-
tu digni fuer: Alexā. pōti. Ro. q a Sede. barbarosso multas p̄turbatiōes p̄tulit: et Pius h̄s pōti. eximie eru-
ditus: q; vrbē tū dignitate: tū lraz elegātia plimuz exornatē. Sed et Bernardinus et Caterina ordis ter-
tij p̄dicatoz eam cumulatiū illustrauere. Ornataq; fuit Sena Herardo summo theologo ordis fratrū
eremitarū sci Augustini: q; librum sniaz accuratissime explanauit: ac Ugone medico et p̄bo qui in p̄biloso-
phia plurima scripsit: necnō et Federico iurū cōsultissimo q; et ea h̄ doctrina cōsilia plurima dereliquit.

¶ Perusū siue perusia nobilissima ac vetustissima Etru. citas oli p̄maria: sed nūc tertia iter etruscas ci-
uitates anūerata ab athen. seu achels p̄ Varrōis papie Bētijq; ac Iustini snia an̄ vrbē cōdita iūitū sum-
psit. alij at̄ troianū quēdā p̄ncipē noie perusū eius vrbis p̄ditozis affirmāt: et ex suo noie perusū siue pusia
noiauit: quā Romā post mortē Alexā. magni: q; fuit ānus. 24. sup trecētesimū an̄ xpi aduētuz. L. postbu-
mij cōsul v̄tute post igētes elades acceptas i deditiōe acceperit: q; incol mō adduct; mirifice edificarunt: et
Iulio cesare deinde mortuo Octavia. Augustus. L. Antonius et. Ad. Anto. s̄rez adeo in ea obsedit: q; q;
post intolerabilē famē a perusinis perlata tādē cepit et destruxit: sed factus mōarcha eā et menibus et poz-
tis nunc extātibz stati refecit et cōmunuit: et a suo noie perusū angustā appellari voluit: Eius autē diru-
ptōis cāz L. iui. li. cxxv. scribit. est itaq; pusia oi ex p̄te tota mōtuosa: siue agz siue vrbis sitū iſpicial: cuius lo-
ci p̄ditio ea ē: vt nec q̄q; munitis: nec certe amenius iūēiri possit: nā p̄rupt; vndiq; rupibus aucta ita in-
expugnabilis ē: vt null; q̄i egeat d̄fensiōibus: et h; plime ap̄d pusinos oli extiterit in testie seditiōes et tyrā-
ni nōnunq; eos opp̄sērūt: nunc tū libera ē: et optimis eruditissimisq; viris ac legibus iſtituit: In ea sūt
repla p̄magnifica ornataissima fligioz mōasteria: excelsa ciuiū palatia āplissima paup̄z hospitalia: gym-
nasiūz celeberrimuz. For; euz ligni fōie āpluz: et porticus ac viridaria optie arboribus p̄sita: eius ager olei
vini: croci: et suauissimozum omnifariam fructuum feracissimus est: in eo transimēnus lacus est: optimo-
rum pisciū abūdātissimus ex q; singulis ānis pōtifi maximo prouentus magni proueniūt: celebres pla-
ne locus flaminij Romā ozum cōsulis clade et Annibalis Peni victoria: hāc Eorbi p. 7. annos durissima

obsidiōe p̄mētes: tādē si sine maxia suoz cede obtinuerūt: z cū funestissimas occisiōes edidissent eā icēde rūt: in q̄ gdē strage brūs lbercula. vrbis eps z ipe moriē. p xpo ptulit: cuius qdē co: pus post abscisione ca pitis: post. 40. die ita vntū atq; sanū iuētū ē: vt brūs Drego. papa scribit: ac si nulla ferri icisio eū tetigissz: Perusini patrū nroz ipibus legibus z eq̄stribus certantibus adeo claruer vt futurā victoriā cūcti inde spe rarēt: vñ p̄sinus pugnarē egatus: z i. puerijs iā deductū fuerat: perusnū sine bzacciu abdidit: cū sūma opi māus ipōebar: In legibus vō bi clarissimi extitere Baldus: āgelus: z petrus germāi iuriū civilis z pō rificij p̄ncipatū obtinētes: sed z Cynus cōsultissimus aū eos p̄sinus extitit: nris vō ipibus i ca flozūe bñ dictus Bargius z Joannes petruccius: z Salustius: ac alij complures.

Aretiu iuscie citas vetustissima qdē z oli in t̄ hmas Ethurie citates amūerata a grecis ipibus iudicū Is rael cōdita fuit a perusia qdē vrbe. cccc. sta. distat dī: q̄ ipibus Romāoz adeo opibus viribusq; magnifi ca z opulēta euasit: vt eā solā quōdā. p. Sci. ad bellū. p̄ficiscēti. 30. mil. scutoz pollicitā ē: galcaz toridē: pila gesa: hastas lōgas millia. 50. sūmāq; par cuiusq; gñis nūero expleturā: z alia multa q̄tū i. 50. lōgas naues ad alēdos milites opus eēt: Ea q̄ppe tātā ad id puniē bellū expeditionē cōtulit q̄tū vniersa nedū ethru ria: sed q̄ italia vix bo. sic possēt efficē: hoc. n. l. i. i. fo. li. belli puni. p̄statur ē. Suerūtq; aretini p̄ter po tentiā maximā ēt duabus rebus: qbus p̄cipue honor z fama acq̄rit. s. militari glia z l̄fay studijs semp̄ in si gnes. multos. n. ip̄a citas nobiles z egregios in re militari hūit: vey nūc tyrānide p̄ssi segnicie cū paup̄ta te cōplexi sūt. Aretinus. n. ager ml̄tos bz lacus: q̄ pp̄ pisciū abūdantiā n̄ paz emolumēti vrbī afferūt: frugū quoq; feracissimus ē: z saxoz opibus nō ignobilis reputat: Abultas. n. calamitates z vastatiōes z dirupti ones p gothoz z lōgobar. ipa passa fuit: z muroz ap̄tōc imunita p̄ aū. multos sterit: Sz āno dñi. 1330. gui do petramalēses eiusdē ciuis z eps: ac dñs: quē Joā. z. 2. papa ob occupationē citatis castelli ep̄ali dignita te exauctozauerat. ip̄a vrbē muro cixit: quē nūc h̄re d̄z) eiusq; vias dilatari z sterni fecit. Ea q; vrbis cū no uissimis q̄ ipibus varijs belloz turbibus q̄sarēt: tādē flozēio populo parē cōpulsā ē: In ea q̄ppe p̄secu rionū xp̄iā nois tēpestatibus multi p xpo martyrio corozati sunt: iter quos gliolus vrbis āntistes Bonatus sub Juliao apostata martyrij palmā accepit: q̄ iter cēta sue scitatis opa: vt brūs greg. li. dia. memir: fractū a paganis calicē ad missaz orādo restituit: p̄les. n. bec aretia ciuitas l̄fay studijs i oi gnē p̄claros ptulit viros qbus igenijs plurimū debemus: leonar. v3 z Caro. doctissios: ac sapiētissios: necn z vtriusq; ligue pitissi mos: p̄qbus certe maxias illi citati docti oēs z h̄re z agē gr̄as debēt: ac ēt ioānē Tozel. Ro. p̄oti. subdiaco nū: z Bñdictū frācisicūq; s̄res iurecōsultissimos: quoz auxilijs ip̄a aretia citas vñ musaz domiciliū patrū nroz ipibus extitisse: a qbus potissimū humanitatis z sapiēne studia culta z amplificata fuere.

Bñdictū aprucij vetustissima citas: eodē tpe quo z Arriminū colōia a Romāis: teste Lino li. i. 4. d̄ducta fuit: h̄c. n. Seruius a Biome. p̄o troianā euersionē d̄ditā fuisse dicit: d̄ q̄ Lino. li. 9. ad Bñdictū q̄ tūc ma leuētū. 30. mi. s̄nītū cesa aut capta Sulpito z Perilio cōsulibus: h̄c postmodū Toillas ostrogo. rex de struxit: sz post q̄ lōgobardoꝝ duces eā istaurassent: z p. 700. aū. cū sūma glia possedissent Sa race montē gargani tenētes illā spoliātes z eruētes solo eq̄rūt. Suerat. n. bec citas i cāpestri loco cōdita: cui colles. p ximi erāt fertiles illis lōge lateq; frequentati.

Alicēā ēt grecie Bitbinie vrbē p̄o ab Antigōe rege cōditā: z a se Antigonā gnoiatā: cis dē ipibus cum Arimino a Lysimacho macedonū rege āpiatā ex vxoris noie Alicēā appellauit: cuius ābitus: vt Ptole. refert: stadior. 16. fuit: i q̄ maxia synodus Cōstā. magni ipibus ferē celebrata: Eā. n. Botifz. a turcis mul tis ānis possessaz abtulit: z postmodū male defensaz turci erate n̄ra occupauerūt: vbi z nūc xp̄i nomē pe nitus deletū ē: In ea. n. ānibal penus morē obiuit: ex q̄. pdicē cenocra. phūs: Diony. dialericus z hyppare us: ac Theodo. eius filij m̄th. aretinecū z Cleopha. orator: asclepi. medicus: ac dñiq; Diō phūs egr̄gus.

Alexāndria āt Egypti maxia ciuitas aū xp̄i aduē. 20. sūo. ecc. ab alex. mag^o (Iusti. li. xi. re stāte) tra spaciū. 10. z. 1. diez cū. 6. mili. mu ro. pas. d̄dita fuit: cuius sūp̄: vt Stra. scribit clamidis formā hūit: cuiusq; l̄afa q̄ i lōgū tē debāt circūlabat stad. ferme. 30. h̄c vnuer sam vija diffictā ferūt: qbus eq z currus cō duct p̄t: sz duabus latissimis q̄ plus iugero expādunt: z sese medias ad rectos āgulos se cant: munitāt vt Iose. iudeus tradidit) vn diq; aut i cōmeabili solitudine: aut ipotuofo mari: aut flumibus: aut siluosis paludibus: pulcherria q̄ppe oli fuit: celeberriaz idolo rū sana hūit: necnō z xp̄ianoꝝ tēpla adhuc extātia celebrata fuit: ml̄tas quoq; hūit regi as q̄ z ml̄tā vrbis ptē occupabāt: nā qlz regū illā pro libito volūtatis aliquo ornāmēto de corabar: z alij potētes atq; alij eā excolebāt insignibus: In ea sigdem Alexandri magni corpus alucolo aureo sepultū fuit: quod postmodū Cochaa

Alexā dria Ciui tal Egypti

Syrie rex ex Syria profectus rapuit: Quāobrem cito excidit: Hanc cū Romani lacerassent ac destraxissent Traianus impator instaurare fecit. Et deniq; āno salutis nostrae. i. 230. Petrus qdam Cypri regis frater natione gallicus classe instructa cū cathelanis et gallicis suis inuasisset: vrbe ingressus mediā diripuit et incēdit: et quous occurrētibus maximis egyptiorū copijs fuge se commiserūt: ingētē tamen p̄dā ditissima spolia reportauit: Nec postea vnq; coaluit: Egyptiorū deinde reges sedē in Cariā posuere. Marcus eni etiā gelista huic vrbi p̄mo Christū predicauit: et cū ibidē ab apostolis ep̄s fuisset ordiatus: ecclesias ordinauit multas: quo mortuo amanus insignissimus eidē successit. Hinc in dinis cruditissimi multi emerere viri quoz de nūero Philo natione iudeus fuit: q multa vtiliter scripsit: Clemēs p̄sbyter de quo insignia ferunt scripta: Origenes p̄sbyter oīum excellētissimus: Amonius disertissimus vir: Dionysius eiusdem ep̄s insignissimus Origenis auditor: q in synodis Cypriana et ap̄bricana ep̄stolas scripsit. Anatholius ep̄s mire doctrine vir: Pyrius p̄sbyter: q ob eius elegantia nouus Origenes dicebatur: Athanasius etiā vrbis ep̄scopus: cuius libri aduersus gētes extāt multi: Bydimus cecus q plurima cōmētatus ē: maximus ph̄s: q pro fide insignia edidit volumina: Theophilus quoq; ip̄ius ep̄s q aduersus Origenē scripsit: Thimothens p̄terea ep̄s: q ad Leonē impatorē libz valde vtilē scripsit: Ac demū Cyrus medicus ex ph̄o monachus: vir dicēdi copia peritus: et alij innumerabiles.

Antiochia ē Syria ciuitas: olim Epiphanc siue Beblata (vt plinio lib. 6. placet) appellata post cōditam Alexandriā āno. 330. añ xpi aduentū a Seleuco Antiochi filio vno ex Alexandri p̄ncipibus instaurata et ampliatā Antiochiā ab Antiocho p̄re appellari mādauit: quā et Orētes fluius diuidebat. Hactenus ēt maximi p̄clij cū ciuitas ēt: Nabuchodonosor rex Sedechiā iudeoz regē diu captū tenuit: In hac. n. btūs petrus ap̄loz p̄nceps. 7. ānis sedē tenuit: Et Lucas euāgelista post petrū septimus fuit ep̄s: vbi ēt actus apostolorū scripsisse d̄: In ea quoq; p̄ma synodus celebrata fuit: vbi p̄mo fideles xp̄iani dicti sūt. P̄riarchalis q̄ppe sedes fuerat. is. 3. suffraganeos hūit: et qbus. i. 4. metropolitani extiter: Vex Soldanus Babiloniorū rex anno salutis n̄re. i. 67. nobis abstulit: et hitatoribus expulsis colonias adduxit.

Laodicia quoq; maxia oli phrygiarū vrbiū ciuitas: et ip̄a vno eodēq; tpe cū antiochia a Seleuco Rege cōdita fuit: q̄ ex Mitridatis obsidiōe plimū postea labefactata ē: s; postmodū et loci bōitate: et quorūdā ciuium fortūatorū solertia valde magnificata fuit: Nā h̄yro. qdā supra duobus milibus talētoz et alijs pluribus dōis ciuitatē exornauit: postea Seno orator et polemo eius filius multū incremento profluere. Vex quum eius regio multum cauer nosa sit: terremotibus concussa demum decidit.

Apamiā p̄terea mioris asie vrbe ab Aicanozis Seleuci p̄deti m̄re cognouatā p id tps in ostijs Marsie cōditā fuisse tradūt: quā et Marsie annis iterfecabat: hec ātignus, isigne emporiū fuit: fecūdas post Ephesum ferēs laudes: et cōe italicoz grecorūq; diu fuit hospitiiū.

Cornetiū āt Ethru. citas sup p̄no colle eiusdē nois poita: et tyrrhēo mari ad tria pas. mi. pp̄nq; viuēte iacob p̄riarcha a Coritho rege Bardani et Asaij p̄re cōdita ex suo noie Corithus p̄mū appellata fuit: dicēte Virg. 7. ene. lib. Die ortus i agrif Bardanus ideas phrygie penetravit ad vrbes. Et subdit. Hinc illā Corithi tyrrhēa a sede p̄fectū. Vno ip̄ius corythi filius putat Bardanus: hāc q̄ppe turri frequētia mentiūq; supbia vetustissima ēt fuisse ondit auctā vō tradit Targnie vrbis vetuste ruinas fuisse: q̄ ex Targnia Targnus rex supbus duxit originem.

Luca p̄terea Tuscie vetustissima ciuitas a grecis cōdita fuit: s; q̄n optū n̄ bēmus: Romāoz. n. coloniā fuisse cōstat: hāc āt inclitā fuisse citatē (sicut et nūc) mēorie p̄ditū ē: Vex q̄ Stra. li. 5. sic h; Luca vrbs ē: q̄ vna cum regiōe virozum p̄bitate floret. Et robur militare hinc magnū eductū et egroz multitudo ex qbus senatus militares cepit ordies: de q̄ ēt Liv. li. 21. memit dicēs: Annibal in ligures: Sēpronius Lucā cōcessit Hāc quoq; Gotbi postq̄ a Marsete Eunucho in Italiā deleti fuerāt: et eoz nomen emanauerat q̄ supsuerant instaurauerūt et p̄sidiū iposuerūt: ad quā cū Marses cū ingētē exercitū cū vēisset septē mēsis oppugnauit añq̄ ea potiri potuiss; multas. n. calamitates: multosq; p̄onos p̄ tpa hec ciuitas p̄tulit: v̄ qbus infra dicemus: sed a. 50. ānis citra postq̄ in libertatē se v̄dicare studuit: varijs et multiplicibus motibus p̄ xx. ānos magnas passa fuit calamitates: q̄ tū et ip̄a florētīnū populū eius ambiētē p̄ncipatū p̄ter afflixit. hec āt semp̄ bōestis viris et p̄cipue mercatoribus ornata fuit. Venit q̄ppe Lucū tertius pōti. max. virūz qdē optimū: q̄ eā multis mūeribus tū dinis: tū hūanis ornauit: ab Impatore. n. Sede. obrinuit: vt Ethrusci alia q̄ lucēsi mōeta n̄ vtēnt impatoria nota signata. voluitq; idē pōti. canōicos sci Martini eiusdē vrbis mitra ep̄oz more vri posse. Alexandruz p̄terea s; genuit: aduersus quē lōbardi ep̄i Laudolū parmēsēz antipapam exerant. hec. n. ciuitas Luca ab luce dicitur: q̄ longe relucebant propter inauratos clipeos quibus eozum exornate erant turres. Vn enim menibus et turribus inclita hec ciuitas fuit.

Treueris metropol' dñiq; belge puicie citas ip̄ibus abra: āno v; añ xpi aduētū. i. 47. Gotifre. viterbiē si h̄sto. testāte a Trabeta Aini assy. reg. germāo ex assyria a Semira. regia pulso i germāie p̄sinibus constructi cepta fuit. Aino q̄ppe magno ipubē filio d̄relicto: Semira. vxoz puigni Trabete suspitōe ducta eidē insidias parē cepit: P̄obēz Trabeta ēt n̄ lacessitus e regno cū magno assy. agmine secessit: q̄ post multos errores: mltosq; viāz amfractus i belgiā galliaz. puiciā tādē puēit: et baud lōge a Rheno flumie loco scra cissimo cōsidēs: ibidē ēt loco nā munito vrbis huius fundamēta iecit: et ase Treueri noiauit: quā postmodū Galius cesar cū vniversa puicia traiecto Rheno flu. sbiecit: cui et vite p̄sulē ac q̄storē dedit q̄ vsq; ad imperij d̄clationē ibidē p̄stiterūt: ea q̄ppe treuerēsis citas semp̄ opulētissima fuit: et iter. 5. belge. puicie citates

v3 colonenses: maguntinā: rhemenses: et probomageses principatum dignitatis et antiquitatis obtinuit: cuius quidē archiep̄s potentissimus et eptē electoribus imperatorū dignior habitus est. Quibus enim vrbis ciues nunc et moribus et ornatu legibusq; ob mercatorū eo aduentantium frequentiam et familiaritates ad modū culti et humani referuntur: qui ob germanie vicinitates germanica vtuntur lingua: et ab eisdem cultu et exercitu et quadā in bellis ferocitate non multum differunt. Itaq; inter gallos singularis virtutis habetur: et equitatu: ac peditatu plurimū valere existimantur. Ibidem enī in tota belgia legatus apostolicus constituitur: qui omnes iurisdictionem in omnes tāq̄ sumus pontifex exercet habens et collectores veluti Romanorū questores: q̄ pontificis maximi decreta et censuras reuerenter exequuntur. Ea sane ciuitas a valeri ep̄o beati petri discipulo post christi euangeliū suscepit. Unde a beato paulino eiusdem ep̄o viro sanctissimo illustrata fuit: q̄ a Constantio imperatore ob catholicā fidei exilio relegatus: et vsq; ad mortem etiam extra christianū nomen mutādo exilio fatigatus. ad vltimū apud phrygiā defunctus beate passionis coronam a dño percepit. Ibi etiam floruit maximinus episcopus: a quo Athanasius antistes persecutionem Constantij imperatoris fugiens honorifice susceptus fuit. Habuit quoq; hec ciuitas Nicenum ep̄m torius sanctitatis vitz: et alios multos quos breuitati consulentes tam ipsos q̄ reliquas ciuitates omitemus. Sed ad nostruz proposituz reuertentes: huic sexto volumini iam finem faciemus.

C Fratri Jacobi philippi bergomensis ordinis eremitarū diui Augustini i omnimoda historia nouissime congesta chronicaꝝ supplementū appellata. Liber vij. feliciter incipit: et vsq; ad christū perdurat.

Alexander Itaq; moriens regnum suū inter duodecim eius socios ipse met partitus est. In qua diuisione (vt Josephus in 12. testatur) phitoni maiorem: Ladomitianoq; minorē syriam obuēnit. Antigono autē philippi filio phrygiā: seu asiā maiore: Seleuco vero antiochi filio babilonem et summā castroz. Ptolemeoq; lagi filio egyptuz atq; seriatū: et alia alijs assignauit. Huiusmodi tamen testamentaria partitio effectū sortiri nequirit: eo q̄ ex ipsis quatuor tantū iuxta danielis pphetiā cap. xi. reliquis abiectis imperauerūt. Itā ipsa danielis pphetia de alexandri regno sic habet. Surget rex magnus et dominabitur potestate multa: et faciet quodcumq; placuerit ei: et quum steterit conteretur regnum eius: et diuidetur in quatuor celi ventos: sed non in posteriores eius: neq; secundum potentiam ipsius: qua dominatus est lacerabitur (inquit) regnū eius et i externos exceptis his: et confortabit rex au-

stri: et de principibus eius preualebit sup euz. Ptolemus itaq; lagi filius: philippus Alexandri Seleucus canoris: et Antigonus soli regnauere. Ptolemus v3 super egyptios. Seleucus super syrios: et reliqua orientalia regna: Antigonus super asianos lydos: Thracas et bellespontiacos principatū tenentes fm diuisiones inter ipsos (post alexandri mortē) factas aliquandiu quieuerunt. Sed antigonus monoculus vir vti q; nequissimus federa prior violauit. Propter qd̄ multe lites cruentissimaq; bella exorta sunt. Et iuxta (vt ita dixerim) alexandri vaticinium qui predixerat se pene oculis suis videre: quantum sanguinis post eius mortem fusura esset Macedonia in emulationis certamine: quantūq; cedibus: quoue cruore eo mortuo parentatura.

4887

Ptolemus igitur lagi filius primus post Alexandrum magnum egyptiorū rex: anno. 283. Iudaice captiuitatis: qui fuit centesima quartadecima olympias mortuo Alexandro egyptijs regnare cepit: et regnauit annis. 40. Hic cuiusdam Hegerij militis nomine lagi filius fuit: qui sicut Iustinus libro. 13. et 17. Epitro. refert: sua virtute patris humilitateq; excedens ex patris vniuersi vniuersi Alexandro magno factus est: post cuius mortē egyptum Aphricāq; ac magnāz Arabie partem tamq; ampluz successoribus suis reliquit splendorez: vt ab eo subsequentes egyptij reges ptolemei dicti sint. Hic primū egyptorū regem: ideo populo Romano inimicū: q̄ Samnitibus opem tulerat contra eos: in regnū suū restituit: vnde a Romanis fuerat expulsus. Venictozq; Demetrio antigoni filio Asiae minoris rege: portiones regni syrie Seleuco restituit: quaz antigonus eisdez abstulerat: ac per legatos alexandrinos a se missos sibi Romanorū amicitiam impetravit: regno quoq; suo syriam atq; Iudeam adiecit: Et duz non liceret iudeis sabbato arma mouere: ascendens hierosolymam sub specie sacrificandi nequa q̄ iudeis repugnantibus crudeliter contra eos se habuit: et multos ex ea et de Barizi trabens ad egyptum commigravit ac ibidem omnes venditioni exposuit. Sicq; a negotioribus diuersarum nationum per varios mundi angulos dispersi sunt Iudei: Et ex his fuere illi de quibus dicitur in actibus apostolorū ca. 2. q̄ conuenerant in hierusalem viri religiosi ex omni natione: que sub celo est. Hic saluator dicitur fuit qui moriens philadelphū filius reliquit regni heredez.

C philippus qui et arideus alexandri magni germanus: quintadecimus Macedonū rex: hoc ipso anno quo et Ptolemus: Macedonibus regnare cepit: et regnauit annis. 7.

C Syriorū regum hinc principium sumitur.

C Syria autē Asiae regio est que (ut dicitur est) ab oriente Euphrate fluuiū ab occidente nostro mari: et egypto

312

pto terminatur. a septentrione vero armeniaz; & Capadociaz habet. a meridie arabicu sinu. Sed nota q̄ q̄
druplex est syria. prima mesopotamic syria nuncupatur: que inter tigriz et euphratez est constituta: in qua
ediffa vrb̄s est: que & rages nuncupatur: quam nembroth filius cbus teste Thidoro pdidit: quando e babylo
nia in asia transmigravit. Secunda est celes: siue celosyria: in qua est antiochia insignis ciuitas. Tertia pbe
nicia dicitur: in qua tyrus fuit. Quarta vocatur syria damasci: quia in ipsa est damascus et mons libanus

T Seleucus itaq; vnus ex alexandri p̄cipibus ea in regione primus post alexandrum regnum obtinuit: sed
statiz antigonus magnā regni partem inuadens ipsuz expulit: quā ptolomeus predictus post ipsius anti
goni obitum deuictio demetrio eius filio eidē restituens regnavit postmodū annis 32. De isto seleuco Api
anus historicus grecus de bello syrico sic inquit: Seleucū audio cuz alexandri Camillus ad huc esset per
longū tempus equitanti pedes alitisse. Cūq; ex labore deficeret apprehensa equi cauda insequi perseue
rasse: casu vero extremaz aciem regij teli fronte eius p̄strinxisse: statimq; cruore effuso alexandruz: quū tan
to careret diademate proprio obligasse vulnus: & diadema ex cruore sedatum esse. Ob hec alexandruz qua
si vatez inspecto eo predictisse ferunt regem illuz quidem futuz: verū cum maximo labore regnaturum: qd̄
et verissimū fuit. Nam continuis laboribus usq; ad octogenarios annos semper bellum gessit: in quo de
pugnans tandem extinctus est. Hic autē Seleucus multas vrb̄es: v; antiochiaz: laodiciam: seleucia: Appa
miam: edessam: beronicem: & pellum in minori asia condit.

310 **T** Onias Jadi pontificis filius septimus hebreoz pontifex. 2. anno regni ptolomei patri in pontificatu suc
cedens sedit annis. 17. Cuius dignitate & sanctitate leges apud iudeos custodiebantur optime: & ciuitas 4889
hierusalem: in omni pace habitabatur. Qua propter etiā gentiū reges ipsā ciuitatez: & templum summo i ho
nore habuerunt: & maximis muneribus ornauerunt.

T Sannitum regni finis.

307 **T** Sannites italici anno quinto regni ptolomei cuz diuissime contra Romanos preliati fuissent. P. cornelio
ruffino: & Curio dentato consulibus superati: & in seruitutē adeo redacti: q; vt Liuius ait: ruinaz ipsoz 4892
hodie in ipso sannio queratur: nec inueniri facile possit. Et tunc bellum quod in sannitibus per annos. 49
durauerat sublatum est. Nec ullus deinceps intra italiaz fuit: qui Romanoꝝ virtutē fatigare presumeret.

T Agatocles siculus tyrannus his diebus Eusebio teste apud siciliam insulā tyrānidē exercuit. Is nanq;
(vt plutarchus et Iustinus noster in. 12. epitomatū scribunt) ex humili sordidoq; genere natus p̄e v; figu
lo n̄ honestiorē p̄ueritiā q̄ originē habuit: Quia quū forma & corporis pulchritudine egregius esset diu sui
corporis stuprum sustinuit: pubertate vero exacta ad feminas impudice se transtulit. Inde q; ad vtruzq;
sexum probrosus factus: vitam etiā latrocinijs infecit: interiecto deinde tempore Syracusas concedens
gregariam militiam sortitus est: In qua nec minus tunc in seditiosa q̄ antea in turpi vita in omne faci
nus p̄romptissimus fuit: eo q; & manu strēnuus & in concionibus persacuendus habebatur. Veni quoq;
ex centurione tribunus militum factus primo bello contra hostes pugnans magna sue virtutis oedit Sy
racusanis experientia: adeo vt locum demortui ducis suffectus sit: cuius vxorem primo ad alterio cogna
taz: post viri morte accepit in coniugē. Nec contentus q; de inope repenter diues factus esset: sed eti pira
ticam aduersus patriam exercuit. Bis eniz cum Syracusanuz imperium occupare tentasset: bis in exili
uz actus est. Aenō multo post non modo eidem pax a populo Syracusano data est: sed etiā p̄tor fuit con
stitutus. Qui mox potentissimos quosq; vrb̄is nobiles & omnes senatus interfecit ac etiā doctos & locu
pletes viros occidit. Post lectis militibus exercitum conscripsit: & contra Carthaginenses diuissime bella
uit: & infinitos propemoduz prostrauit. Ad postremuz vero in Italia spe ampliandi regni traiecit: vbi cuz
deceptus fuisse et ob indignationez morbu contraxit: quo toto corpore comprebensus per omnes neruos
pestifero humore cruciatus est. Ex qua desperatione bellū inter filius nepotēq; eius oritur regnū vnusquis
q; iam quā mortui sibi vendicare volens.

306 **T** Asia regnum hic incipit. 4893
T Antigonus philippi regis filius & Alexandri frater anno sexto regni ptolomei qui fuit Olympiade .iij.
primus post Alexandrum in Asia regnare cepit & regnavit annis. 18. Hic inter Alexandri magni principi
bus vnus habebatur: vir certe superbissimus atq; immanis qui eas ob res (vt Iustinus in. 13. & 14. Epito
li. scribit) multa bella gessit in quibus tandem occubuit. Nam Alexandro mortuo perdicam viruz strenuū
cui Alexander moriens tanq; heredi suo delecto annulum suum tradiderat & Eumenem eius fratrem: nec
non & polypercuncta ac alios multos aduerse factionis duces interfecit: & multa alia inique gessit. Verum
etiā cum a socioꝝ fidelitate diuertisset: & multa violenter abstulisset: ptolomeus Egypti rex & Cassander
vna cuz lysimaco & seleuco societate inita: terra mariq; omnibus copijs adunatis belluz instruit & cum an
tigono isto Demetrioq; filio preliū cōmittunt. In quo antigonus ipse superatus & interfectus Demetrius
eius fuga sibi salutem petijt.

305 **T** Cassander antipatri filius decimussextus Thacedonuz rex. 7. regni Ptolemei anno: defunctis philip
po & arideo Alexandri filio: necnon & Olympiade alexandri matre (que mortuo arideo eius priuigno re
gnauerat paruz) ipse regnuz suscipiens regnavit annis. 19. Hic vir bellicosissimus fuit. Qui cuz Olympia
dem alexandri matrem confodisset ne Hercules paruulus alexandri filius qui iam annos excefferat. 14.

paterni nominis fauore i macedonieu regnu3 vocaretur euz secreto modo vna cum barfana matre interfi-
ci iussit. hec eniz Barfana (vt dictu est) Barij perfarz regis soroz fuerat: quibus mortuis eoz co:poza obrui
terra cepit ne sepulchru3 eoz prodiretur. Postmodu et aliuz alexandri filiu3 euz rosane matre pari fraude
interfecit. Huic autem thessalonica vxoz quum esset: ex ea antipatru3 et alexandru3 filios suscepit.

C Lysimachus predicti cassandri socius: et ipse vnus ex magni alexandri principibus hoc tempore: quum
audisset qd antigonus et ptolomei lagi filius se reges populo nominari fecissent sibi etiaz vna cu cassandro
regiaz maiestates vendicauit. Nam vsq3 in hunc die3 quantum regias habuissent opes nomina tamen re-
gia sibi equo animo cauerant. Hic quippe lysimachus ex illustri macedonie loco natus fuit: sed virtutis ex
perimentis (vt Iustinus scribit) omni notabilitate clarior extitit: que tata in illo fuit: vt cu magnitudine: phi-
losophia: viriumq3 gloria: omnes per quos oriens domitus fuit vicerit. Calisthenis namq3 philosphi au-
dito: fuit: quem quuz postea truncasset: et sic truncatu3 in carcerem trussit: eidem venenu tandez in cala-
mitatis remediuz dare fecit. Quod quuz alexander magnus audisset: ita egre tulit: vt euz ferocissimo leoni
obijci iusserit. Sed quum ad aspectuz eius leo concitus impetu3 fecisset: Lysimachus manu3 hanculo in
uolutaz in leonis os inersit: arrectaq3 lingua feraz interfecit. Quo audito rex ppter virtutis constantiam
cum postea chariores habuit. Atq3 ita lysimachus hic ingenti animo contumelia regis veluti parentis tul-
lit. Quod quidez auspiciuz primuz regalis maiestatis Lysimacho fuit. Sed et post morte3 alexandri (vt di-
ctuz est) quum inter successores eius prouincie diuiderentur: ferocissime gentes quasi diuz fortissimo ei as-
signate sunt qd omniu3 consensu virtutis palmar3 inter ceteros ferret.

C Machabeoz historia (vt Eusebius testatur) hic incipit: et hinc grecoru regni supputat tempora: quoz li-
bro3 auctoritas inter diuinas scripturas non recipitur: licet ab ecclesia propter quorumdam marty3 mira-
biles passiones pro canonicis habeantur: Qui scilicet martyres ante incarnatione3 filij dei pro lege dei vs-
que ad mortem grauissima tollerauere tormenta: quod etiaz diuus pater Aug. 18. de ciuitate dei cap. 36. te-
statur est. Vicuntur autem Machabeoz libri seu historie: quia pzelia machabeoz fratru3 a Iuda Macha-
beo cognominato3 continent. De quo in primo libro eiusde3 tituli prenotato cap. scilicet tertio dicitur.
Surrexit autem Judas qui vocabatur Machabeus: qui interpretatur protegens: vel protector: et prote-
xit castra indeoz gladio: Et nota qd licet Machabeoz libri dicantur: tamen secundum historie veritate
vnus tantu sunt et non duo libri: quia in ho non fit historie prosecutio: s3 prosecute recapitulatio.

C Fabritius Romanorum consul: vir sane fidelissimus atq3 continentissimus sicut Boetius in. 2. de Con-
solatione capitulo septimo testatur dicens. Ubi nunc fidelis ossa fabricij: his temporibus apud Ro. pro-
pter multas eius virtutes clarissimus et ornatissimus habetur. De quo sic fertur: qd quum Romani cum
ad pyrrbus Epirotarum regem pro redimendis captiuis suis legatu3 misissent. Pyrrbus sciens illam es-
se pauperem quartaz regni sui partes ei obtulit si ad ipsuz transfiret. Qui pyrrbus et eius pollicitatione3 con-
tempnit dicens: se male pauperem in diuite imperio: qd diuitem in paupere. Quod audiens pyrrbus ingent-
i admiratione tentus est: et restituitis captiuis confestim legatum misit: qui cum Romanis de pace ageret.
Interiecto autem anno Fabricius Bux contra pyrrbum a Romanis missus est. Que3 cum pyrrbus dit-
auro tentasset in amicitiaz suam allicere Fabricius reppulit auruz dicens. Romanos non querere diuitias
sed ut diuitibus imperent. Tunc quoq3 cum rex et Fabricius castra haberent vicina pyrrbi medicus no-
ctu ad Fabriciu3 venit promittens veneno se pyrrbus necaturuz si sibi aliquid polliceretur. Quem mox vin-
ctu3 Fabricius ad pyrrbus subridens perducere iussit euz doli denunciatione. Quaz ob causaz rex admira-
tus ait. Ille ipse est Fabricius qui difficilius ab honestate qd sola cursu suo auerti potest. Predicabilis na-
q3 inter cetera fuit huius Fabricij continentia: que non modo inter ciues suos spectata: sed ipsi quoq3 ho-
sti stupori fuit. Ideoq3 moriens nihil in hereditate preter famaz euz reliquisse fertur pp qd senatus Ro. sua
liberalitate eius filiaz dotata3 coniugio tradidit.

C Tarentino3 belluz contra Romanos hic incipit.

C Tarentini populi qui in extrema parte italie sunt: anno. 16. regni ptolemei cum Romanoz3 legatos de-
honestassent a Romanis belluz susceperunt. Quod per annos multos porrectu est. Tarentini autem pyr-
rbuz Epirotaru3 reges (iam dictum) confestim contra Romanos in auxiliuz poposcerunt. Qui mox cum
octo peditum et septem equitum milibus in italiam venit. Romani autem contra pyrrbum. P. Valerium
lemnum consulem miserunt. Qui cum quosdam pyrrbi exploratores cepisset: mandauit eos per castra du-
ci ostendi3 omnem Romanozum exercitum: ipsosq3 postmodum dimitti: ut renunciarent pyrrbo: que cu
Romanis agerentur. Pauloq3 post pugna comissa pyrrbus Elephantozum auxilio vicit: quos Romani
incoguitos extimere: atq3 ita ex Romanis eo in pzelio. 1800. capri fuere: quos summo pyrrbus tractauit
honore: multosq3 defunctos honorifice sepeliuit: quos (vt Eutropius refert) cum rex aduerso vulnere ia-
cere truci vultu cerneret: confestim erectis manibus ait: se orbis dominum fore potuisse si tales sibi milites
contigissent. Beinde Romani. P. Sulpitium et Vetium contra pyrrbum consules miserunt. Qui certa-
mine into: pyrrbo vulnerato et. 20. Elephantis interfectis: multa hostium milia ceciderunt: ceteris tantum
quinq3 Romanoz3 milibus interiecto deinde anno romani fabritiu3 iaz dictuz consulem miserunt: Sed

pyrrhus fabritij impetuz nequa q̄ sustinere confidens. Rōanorū benignitiaz donis mercari tentavit. unde et regias opes romaz transiisit: sed neminē inuenit: cuius domus muneribus pateret. Mōdum enim auaritia Romanos inuaserat. Timens itaque rex in siciliam se transtulit. At Fabritius denicris lucanis: et sannitibus Romam regressus triumphauit. Postmoduz Curius dentatus: et Cornelius Lentulus aduersum pyrrhum consules rursuz missi sunt: qui statiz ceso pyrrhi exercitu illum Tarentuz fugere compulerunt. Eo nanz die Rōani ex pyrrhi et tarentinorum exercitu quatuor et viginti milia ceciderunt. Et curius Romaz regressus de tarentinis triumphauit.

¶ Simon cognomento Iustus Onie pontificis filius octauus hebreorum sumus pontifex mortuo patre hoc ipso anno pontificatum accipiens sedit annis. xvj. hic propter piuz cultuz: et iustuz regimen: pronāqz in suos cines clementiaz: Iustus cognominatus fuit.

291 **¶** Demetrius qui et Polycrates antigoni regis filius secundus asie rex vigesimo secundo anno regni ptole mei regnare cepit: et regnauit annis decem et septem. Cuius vitam Plutarchus optime describit. hic dum inter antipatrum et Alexandruz Cassandri macedonuz regis filios contentio de regno suborta esset spe innadendi eorum regni Alexandro petenti auxiliuz tulit. Sed dum inter fratres reconciliationez presensisset per insidias Alexandruz interfecit: et Macedonie regnuz occupauit. Instructis deinde omnibus macedonie viribus: quum totam asiaz occupare statuisset Ptolemus et Seleucus: atqz Lysimachus societate inita belluz aduersus Demetriuz in Europaz transtulerunt. Sed Demetrius a tot circumuentus exercitibus: quuz posset honeste mori maluit se turpiter Seleuco tradere.

289 **¶** Antipater et Alexander Cassandri Macedonuz regis filij vigesimo sexto regni ptolemei ano mortuo patre regnare ceperunt: et regnauerunt teste Eusebio annis quattuor. Horum Antipater matrem thessalonicam occidit: licet deprecatorijs verbis vitaz deprecaretur. Causam autem parricidij Iustinus nosster in sextodecimo epitomatum hanc fuisse dixit: q̄ post mortem mariti in diuisione regni fuerit Alexandro propensior: quod eo grauius facinus visum est: q̄ nulluz materne fraudis vestigiuz foret. Quam ob rem Alexander in vltionem materne necis gesturus bellum cuz fratre a Demetrio predicto auxiliuz petijt. Antipater autez a Lysimacho eius socero opem postulat. Quumqz Lysimachus genero antipatri persuaderet: vt mallet cum fratre Alexandro in gratiaz reuerti q̄ paternuz hostez in Macedoniam admitti. Alexander a Demetrio interfectus est occupatoqz regno Macedonie apud exercituz se excusauit: dicens se primo ab alexandro vocatum fuisse: et se vendicasse: in Cassandri quā n̄ potuerat exigere de extinctione domus regie in ipso interfectore patre Cassandro. Quibus verbis quuz populū mitigasset: Macedonie rex appellatus est: et Antipater ex soceri consilio regno cessit: et tunc Demetrius duo sibi dyademata imposuit asie scilicet et macedonie: regnauitqz ibi annis sex: et vastauit samaritanorū vrbez: quā Perdica destruxerat.

¶ Viri doctrinis excellentes.

¶ Benedemus Erethiensis philosophus his temporibus (teste Eusebio) clarus habetur. Qui cum militiam primuz exercuisset postea ad platonem concedens illam deseruit. Erat honestate et grauitate quadaz celebris et precipue auctoritatis maxime in obiurgando. Eratqz magnanimus et liberalis. Corporis in eo sene vt in iuene status erat. Athlete instar firmus et validus atqz adustus. Amabat poetas maximeqz studebat Homero. hic cuz primū ab omnibus ludibrio haberetur postea tanta nō admiratione effulsit: vt ei ciuitatis gubernacula traderentur. Et cum ob Calumniam ad Antigonom predictum proficisceretur: nec indici posset: ut patriam eriperet septem dies cibo abstinuisset serunt. Et sic. 73. vite sue anno aiam exalasse fuit quoqz alius menedemus Calori lampfaceni discipulus.

¶ Theophrastus Ebreus philosophus per hec tempora insignis celebratur. Qui Platonem primo post Aristotelem audiuit: vir quidem summe prudentie singularisqz studij atqz admirandi eloquij: adeo vt cuz antea (teste Laertio et Boetio super libro periermenias) illi tyranno nomen esset ob diuinam eloquentiam Aristoteles Theophrastum illum vocitauerit. Ad eum audiendum cum doctissimus et eloquentissimus haberetur (vt Pamphilus in vigesimo secundo comentariorum suorum libro refert) duo milia discipulorū accedebant. Inter quos Nicomachum Aristotelis filium habuit discipuluz: et Menandruz comicuz instituit. Quibus discipulis ingiter hoc proferebat verbus. Filij tempus sumptus preciosissimus est. Obijt deniqz cum esset etatis. 85. Ex cuius sententijs vna hec preciosissima fuit: Amici fides coaguluz est amicitie. Amico exhibere ea te decet: que tibi ab eo exhiberi velles. hic vit trecenta librorū volumina edidit. Quorum isti sunt tituli.

Prigorū analeticorū	li. 3	De motu	li. 3	De poetica	li.
Posteriorū analeticorū	li. 7	De questionibus	li. 24	De oratoribus preceptis	li. 1
De naturis	li. 18	De dijs	li. 1	Et Methaphisicorum librum qui	
De naturalibus historijs	li. 10	De legibus	li. 1	Aristoreli scribitur illuz composuit	

se creditur. Scripsitqz preterea libruz De nuptijs: vt diuus hieronymus contra Iouinianuz ait: in quo disputat an vir sapiens ducere debeat vxorem: et cum diseruisset si pulchra sit si bene moris era si parentibus

honestis nata: et ipse sanus ac diues exiit: tandem concludit non esse bonum sapienti ducere uxorem: quia matrimonia impediunt philosophie studia. Nec posse (inquit) quempiam libris et uxori pariter inservire. Multosque alios hic edidit libros: quos omnes diuina eloquentia praeditos dicunt.

Theophrastus itaque poeta comicus praedicti Theophrasti discipulus hisdem temporibus Eusebio teste praemaz fabularum cognomento orogen superat. De qua Suidius de tristibus sic ait: Fabula iucundi nulla est si amore menandri: Et solet haec pueris virginibusque legi. hic vel vnus: vt Quintilianus libro octauo de institutione oratoria ait. Ad hoc quidem iudicio diligenter lectus ad cuncta que precipimus efficienda sufficiat. Ita omnes vite imaginem expressit: tanta in eo inueniendi copia eloquendi facultas: ita est omnibus rebus personis affectibus accomodatus: haec ille. Propter que Suidius putauerat illum perpetuo duraturum: quum de illo in libro de sine titulo dixit: Huius fallax feruus durus pater improba lena Uixerit: et meretrix blanda menandrus erit. Huius autem haec fuit sententia: Que et apostoli pauli ad corinthios. Corumpunt bonos mores colloquia praua.

Philemon poeta comicus hac tempestate claruit: et in comediarum certaminibus per sepe Menandrum superauit quod ille doctior fuerit. Hic Valerius in tertio testate ex inordinato visu: quo captus fuerat videndo a sellis ficus comedentem mortuus est.

Demetrius phalerius cognomento philosophus Theophrasti discipulus per hoc etiam floruit: Qui: vt Cicero ait in primo scilicet officiorum libro. Disputator subtilis et orator parum vehemens fuit: dulcis tamen. Hic quum apud athenienses ob eximias eius virtutes decem annis presuisset trecentis et sexaginta creis status honoratus fuit. Et quod ciuitates quae maxime redditibus et edificijs plurimum auxerit. Absens postea a quibusdam inuidis non solum sententia: de morte passus est: quin et illius imagines dirute partim vendite: partim subuerse: ac partim in frusta contracte sunt: vna tantummodo in arce seruata. Demetrius autem vbi compertum habuit athenienses suas euerisse imagines ait. Virtutes non euerterunt: cuius gratia illas erexerant. Dicebat demetrius hic: Tantum in republica valere eloquentiam: quantum in bello ferrum. Et vt ex diuersis collegimus monumentis multi fuere Demetrii. vnus fuit ex alexandri magni ducibus: de quo hic paulo ante diximus: qui occiso alexandro Cassandri filio regnum macedonicum obtinuit. Alius fuit philippi macedonic regis filius: qui cum Romanis plurima gessit bella: de quo L. iuius li. x. de bello macedonico: et Justinus in. 32. scripsere. Alius fuit seleuci filius et Antiochi epiphanis frater. Alius Calcedonius orator. Alius bigantius philosophus peripateticus: Alius statuarinus. alius aspendius et pollonij discipulus. alius Calautianus: qui de asia et europa. xx. scripsit libros. alius etiam bigantius: qui gallo rum aduentum ex Europa in asiam scripsit: alius atramitenus grammaticus appellatus Trion quia Junonem iniurijs in aliquo affecisse videtur. Alius cyreneus grammaticus magni precij vir. Alius Sepius vir diues et studiosus. Alius erithreus grammaticus: alius Bitbinus panectij Rhodij filius: alius orator smirneus. Et hi omnes prosa scripsere: alij quoque poetica scripserunt ex quibus vnus veteres comediarum scripsit alius Epicureus: qui contra Inuidos scripsit: alius ex tarso Satyricus. Vterque phalericus qui est decimus nonus (ut laertius tradit) infra scriptos edidit libros videlicet.

De legibus atheniensium	li. 5.	Deon	li. i.	De trabe	li. i.
de ciuilibus atheniensium	li. 2.	De decenali tpe	li. i.	De senectute	li. i.
De ciuilitate	li. 2.	Epistolarum	li. i.	Socrates	li. i.
De odissea	li. 4.	De fide	li. i.	Aristomarchus	li. i.
Ptolemus	li. i.	De gratia	li. i.	De legatione	li. i.
Amatorius	li. i.	De fortuna	li. i.	De pace	li. i.
Phedondas	li. i.	De magnificentia	li. i.	De studijs	li. i.
Phedon	li. i.	De nuptijs	li. i.	De tempore	li. i.
Exhortatorius	li. i.	Pro ciuilitate	li. i.	De ionibus	li. i.
Jura	li. i.	Cuius stillus philosophicus et si oratorio roborare careat viribus tam			

men plurimis permixtus est.

Theodoros athenicus philosophus: hoc tempore teste Eusebio floruit.

Victoria Romanorum prima de cartbaginensibus.

4917 **A**nno. 30. regni ptolemei lagi filij Luz diuulgatum esset apud tarentinos pyrribus ex humanis decessisse non ua arma contra Romanos sollicitauerunt tarentini a Cartbaginensibus auxilia postulantibus. Sed (vt liuius scribit) cartbaginenses statim a Romanis vincuntur: et quauis hostes nondum iudicati tamen a Romanis se posse superari senserunt.

4920 **L**ysimachus huius nominis secundus trigesimus Macedonum rex. 33. regni ptolemei anno pulso et interfecto pyrribo qui in Macedonia septem mensibus regnauerat: et ipse regno occupato regnavit annis quinque. Post quem si. ptolemus cognomento ceraunos anno vno. Post hunc. 32. Seleagnus duobus mensibus. Post quem antipater. 33. diebus. 42. regnauit. Post quem Sostenes. 34. annis. 2. Post quem Antigonus Hognatas. 35. regnauit annis. 36.

277 **E**leazarus simonis Iusti frater anno .35. regni ptolemei simone fratre mortuo: et Omnia eius fratris filio 4922
 adhuc paruulo ipse sacerdotij principatū suscipiens sedit annis .17. Quo pontificāte Demetrius quidam
 ptolemeo philadelpho egyptioꝝ regi: quem bibliothecę sue prefeceat: dixit: sibi nunciatum fuisse apud iu
 deos legem dei viuētis orę editā esse: quam non nisi a dei cultoribus trāsseri liceret: subijcensq; q̄ theo
 pompus ob eam causam cecus effectus: et q̄ penitens sanitati fuerat restitutus: dicebatq; illam figuris lit
 teraz: vel sermone hebraico compositaz: laboreq; non modico fore transferendā. Quo audito rex gauisus
 demetrii sententia. Scripsit huic elezaro epistolas hec fieri demandans: et illas cum preciosis muneribus
 per legatos misit. Jam enim ptolemus rex ad Aristeni amici et necessarii sui persuasionez omnes quasi iu
 deos qui in egypto seruebant liberauerat. Tenor autem epistole: quaz rex ad hunc Eleazarum misit talis
 est: vt Iosephus in duodecimo testatur. Sentem tuam que secus nos erat libertate donauit arbitrans deo
 esse iucundum. Et quosdam militie nostre assignant: alios vero: quorum fidez probaueraz in palatio meo
 stitui. Leges autē vestras in bibliotheca nostra ponere decreui. Bene ergo facies mittere nobis viros se
 niores et doctos: qui valeant eaz interpretationez caute nobis relinquere. Transmisi modo argenti .100. ta
 lenta pro imolationibus faciendis: et separari ad cathenas et ligatoria faciendā quinquaginta auri talenta:
 et gemmas sine numero ad artificum optioem: Tu manda nobis que ex eis fieri volueris: quod gratius
 amplectemur. Rex autem vna cuꝝ epistola interpretibus receptis in beniuolentie signum principi sacerdo
 tum Elezaro destinauit lectos decēz cuꝝ aureis pedibus: et conuenientes eis suppellectiles: et calices talen
 toꝝ triginta. Insuper et stolas decēz: et purpuraz: et coronaz decoram: et multa alia deo celi deuouenda.

Septuaginta interpretes.

Eleazarus vero ad regez mittens quod postulabat ita scripsit. Ad interpretandaz legez: quaz pro tuis cō
 modis accipere postulas: elegi viros sex ex vnaquaq; tribu doctissimos quidez: quos direximus legem fe
 rentes. Tue autē pietatis vel iustitie erit: vt post legis transcriptionez eam ad nos caute cuꝝ portitoribus
 remittere. Nomina autem senioꝝ ab Elezaro ad regez missorū exprimere opus non est. Quum venisset
 ergo seniores septuaginta duo ex hierosolymis ad regez in alexandria ab eo honorifice et benignissime su
 scepi sunt. Ostensozq; regi legis rotulo: in quo litteris aureis conscripte legez continebantur: et rex de co
 dicibus percunctabatur. Quū nero reuelassent: et ostendissent membrane tenuitatez: vel incomprehensibi
 lez eozū cōpaginez rex miratus est: q̄ ita fuissent cōpacta. Atq; ita eis grās agens singulos in singulis cel
 lulis reclusit: mandans eis oīa ministrari: q̄ i. 7. dies legē de hebreo i grecū trāstulerūt: sic qdē p̄ cordes in
 translatione eadez: qd̄: vt diuus p̄ Aug. i. 18. d. c. di. c. 42. testat: sine aliqua verborū: aut sensus dissonantia
 illam transtulerunt: quam ab vniuersis iudeis qui tunc in illis reperti sunt locis auditam et approbatā Be
 metrius ad regem obtulit: Videns ergo rex que gesta sunt et relictis legibus et sensum: atq; sapientiam se
 nioꝝum obstupuit: et ad Demetrium sermones fecit: q̄ ita mira esset legislatio: quod nemo neq; historioꝝ
 graphus neq; poeta meminisset ea. Et vocās ad se interpretes gratias egit: et remisit eos donans vnicuiq;
 optimas tres stolas: Et auri talenta duo: et calicem vnius talenti et totum conuiuatoꝝum: rogauitq; eos
 ad se de iudea frequenter proficisci. Illi autem (edocto rege de vnius dei cognitione et regni gubernatione
 benedicentes eidem) cū muneribus plurimis ad Eleazarum regressi sunt. Et h̄ postea alij sub nouo testa
 mento: vt infra dicitur: fuerint translatores qui de hebreo similiter transtulerunt sicut Aquila: Simachus
 Theodotion: et Quinta editio cuius auctor ignoratur: his tamen omnibus septuaginta hi interpretes pre
 feruntur. Nouissimus omnium diuus hieronymus vir doctissimus et trium linguarum cognitione clarif
 simus eam ex hebreo latinam nobis fecit. Cuius litterarum laborem: ut inquit Augustinus: quamuis Iu
 dei contendant esse ceteris verioꝝem: ecclesie tamen christi tot hominum auctoritati neminem iudicant pre
 ferendum: hec Augustinus vbi supra.

Ptolemeꝝ
Philadel.

272

Ptolemus philadelphus secundus Egypti rex: anno .323. Iudaice captiuitatis olympiade autē
 124. Egyptijs regnare cepit: et regnavit annis .38. Hic cum ptolemei lagi filius minimus filius
 esset pater contra ius gentium ante morteꝝ regnuz cessit. Cuius non minor in accipiendo fauor
 q̄ patris in tradendo regno fuit. Et inter cetera: vt Iustinus tradit: patris et filij mutue pieta
 tis exempla: etiam ea res amorē populi inueni conciliauit: q̄ pater regno publice ei tradito pzi- 4927
 uatus officiuꝝ regi inter satellites fecerat omniq; regno pulchrius regis se esse patrem duxerat
 hic quippe cum omniuꝝ scientiarum doctissimus esset: et Strabonem philosophum p̄ceptorē habuif
 set etiam legem Iudeozum interpretatus est et Bibliothecam illam toto orbe terrarum nominatissimam
 construxit: Que vsque ad primum Alexandrinuz cum Romanis bellum perdurauit. Hic famulantes in
 Egypto: sicut prediximus: iudeos a seruitutis vinculo resoluit vsq; ad cetum viginti milia: et eos in hiero
 solymā remisit: et vasa vniua Elezaro pontifici pro diuinis scripturis habendis hierosolymaz misit: quas
 in eadem sua Bibliotheca collocauit. Huic Heronica mater fuit cui a philomene regis prefecto: ut testa
 tur plinius libro vltimo naturalis historie: ropatiuz importatum fuit qd̄ illi mire placuit: eo q̄ ingentis pre
 cij et magnitudinis esset: ex quo postmodum: vxori sue nomine Asinoc statua facta fuit: quartioꝝ scilicet
 cuotoꝝ et sacrata in delubro: quod aureum cognominabatur. Ex qua suscepit ptolemus Euergetē et He
 ronicaz filiaz: quam Antiocho vxoreꝝ dedit qui. s. Selenci filius erat.

4929 **C** Pharus turris toto orbe celebranda atq; permaxima hisdez temporibus teste Plinio libro trigesimo sexto naturalis historie a ptolemeo philadelpho super quatuor caneris vitreis apud alexandriam in mari condita est: vt scilicet nauigantibus in nocte lumen exiberet: Que tam pulchra: tamq; insignis habita fuit: vt inter septem mundi spectacula connumerata sit. Illaz tamen quidaz alij ab alexandro magno: Alij a Sostrato gnydio extractam dicunt: Que fuit altitudinis passuū. 20. z palmis superabundabat. Et propterea Quidius libro secundo de sine titulo ad Ibin ostendit dicens.
Que colis z menphiz palmiferamq; pharon.

4930 **C** Antiochus sorber seleuci regis filius secundus syrie rex quarto regni philadelphii anno syrie z asie regna recepit: z regnauit annis. xix. ab isto reliqui syrie reges Antiochi cognominati sunt. 269

4931 **C** Antigonus eius nominis sedus cognomento Bognas trigessimus quintus macedonum rex: quinto regni philadelphii anno post multas regum tempestates macedonibus regnare cepit: z regnauit annis sex z triginta. Hic regno paterno e tyrannorum manibus sublato in syriam mox vbi Demetrium patrez audierat mortuum cum multis nauibus adnauigauit. Sed quum prope insulas peruenisset patris cineres (vt Plutarchus tradit) ad eum sunt delati. Quos acceptos z aurata vrna inclusos in puppi regie nauis in qua ipse degebat collocari precepit. Post hec vero ipse cum omni classe ver sus corinthum nauigante repete eidem multe occurrerunt ciuitates: quibus illi alie coronas quas vrne imponerentur: alie homines: qui lugubri veste corpus honestarent ornatum mittebant. Ferebatur quippe vrna illa in magna eminentiq; puppi regia purpura z dyademate ornata multis astantibus luminibus circunsepta: qui fulgentibus undique armis defuncti imperatoris memoriam renouabant. Aderant multi iudicines: inter quos etiam Xenophantes modulatoz elegantissimus: qui incredibili suauitate sacrum canebat carmen: atq; ipsi remiges tanta cum iucunditate fluctus ciebat: vt remozum pulsu Xenophantis cantibus respondere viderentur: z flebilem concentum efficerent magna cum sonozitate coniunctum. Quum vero prope corinthum in continenti applicuissent: multitudo: que ad ea littora conuenerat: vbi Antigonus regem humilem: abiectum q; ac lachrymis persusus conspexit ingenti adolescentis misericordia commota plulatum: gemitumq; edidit incredibilem. Vnam deinde cum omnibus ornamentis Demetriadez ciuitate deferri precepit. Illam quippe vrnem a demetrio sic cognominataz populi veluti propria sedez habuerit.

C Bella punica prima hic incipiunt.

4939 **C** Anno quadringentesimo septuagesimo septimo ab vrbe condita qui fuit duodecimus regni Philadelphii annus olympiade scilicet centesima vigesima septima: quum iam vbiq; clarum esset Romanoꝝ nomē z extra italiaz nundū mora essent arma habito censu apud roanos inneta sūt ciniū capita ducēta viginti duo milia z tricenta z triginta quatuor: Quo viso a Romanis tunc primum susceptus est bellū contra aphros pro Sicilia et Sardia. Contra quos Spius Claudius Quinti Fuluij consulis collega electus in sicilia ciuitate victor de ipsis a hierone sicilie rege triumphauit. Sequenti deinde anno Valerio Marco console tarentini arthenienses: z alie ciuitates multe ab ipso victi in Romanoꝝ fidem deuenerunt. Sequenti quoq; anno post Marcum Regulum z Lucium Maniliū consules contra Amilcarem Aphrozum ducem miserunt: quem etiam magna virtute vicerunt captis eius plurimis nauibus aut fractis aut demersis. Tres de hinc alios Aphrozum duces deuicit Marcus Regulus multisquoq; occisis etiam Elephantēs complurimos cepit: septem z viginti captiuozum milia Romam misit. Inter hec in aphrica apud fluuium Bragadam serpentem immense magnitudinis occidit: cuius corium. 120. pedum longitudinis habuit Romamq; delatum aliquandiu cunctis miraculo fuit. Tunc Carthaginenses victi pacem suppliciter petierunt. Quam cum Regulus nisi grauissimis conditionibus dare nollet: Aphri accitis precario lacedemonijs Regulum cum omni exercitu vltima pernicie deuicerunt. Ita vt duobus tantum Romanis fugientibus. 30. milibus occisis ipse euz quingentis captiuus in vinculis teneretur. Post hec Marco Emilio paulo z Seruio Suluio nobilioꝝ consulibus nauali terrestriq; prelio ita aphros superauere: vt ducentis hostiuꝝ milibus occisis captisq; centum z triginta Elephantis Carthaginenses Marcus Regulū Romaz cū legatis suis mittere decreuerint: qui captiuozū permutationez imploraret.

C Marcus autem Regulus cum legatis Carthaginensibus Romam venit suscepto prius ab eis iuramento vt si Romani permutationi non assentirent. Carthaginem rediret. Qui ut diuus pater Augustinus primo de ciuitate dei capitulo. 15. e. 2. 4. z libro. 2. capitulo. 3. libroq; 3. capitulo. 1. 4. ac libro. 5. capitulo. 18. euz Romam venisset in Senatu contraria legationi sue persuasit: asserens non esse vtile Romanis propter ipsum iam senem tot nobiles captiuos permutare. Quod z factum est. Unde ipse Regulus Carthaginem redijt Romanis offerentibus z ad moram eum hortantibus. Sed quia iurauerat redire prelegit. Aphri vero eo suscepto confestim cum in angusto ligno clauis acutis confixo incluserunt: vbi palpebris circumcisum vsque ad mortem stare z vigilare fecerunt. Et ex hoc colligere possumus Romani inter primum et postremum Carthaginense bellum in optimis moribus z concordia fuisse. Quod etiam Salustius noster confirmat dicens huius cause fuisse Carthaginensium metus. Et ideo Scipio ille nasica volebat omnino Carthaginem euertere: ut eius metus in bonis moribus atque concordia Romam teneret. Nam post Carthaginis euerfionem: de optima facta est pessima: quia boni eius mores Torrentis more precipitati sunt.

248 **A**ntiochus eius nominis secundus cognomento theos antiochi primi filius terius syrie rex anno vige- 495i
simo tertio regni philadelphii syrijs regnare cepit: et regnavit annis quindecim. Hic Justino teste quuz ha-
beret vxores nomine Laodiceaz: ex federe cum philadelpho rege inito qui aduersus eum pugnaverat ip-
sam repudiavit: et eius philadelphii filiaz nomine Beronicen duxit vxorem: ex qua non nullos suscepit fi-
lios. Scrum post aliquod tempus quum laodiceam in viri gratiaz rediisset: non immemor iniurie ab ipsa
recepte: ipsuz Antiochum viruz suuz et filium quem ex Beronica susceperat veneno sustulit. Et quenda3
regie stirpis viram nomine Artemonem Antiocho simillimum dissimulandi sceleris: q^o proinde quasi
ipsum regem egruz in lecto collocavit. Quunq3 omnez ademisset populuz eius sermone et vultu consimili
ipsuz fecellit. Crediderunt nanq3 omnes ab Antiocho moriente Laodiceaz et eius natos sibi commenda-
ri. Sepulto vero Antiocho: Antiochuz galericuz filiaz suuz regina laodicea regem constituit. At Beroni-
ca filij priuationez grauter ferens confestim curruz armata conscendit: et persecuta Lencum satellitem
crudelis operis ministruz: quem hasta frustra petierat saxo prostravit: ac super eius corpus actis equis in
ter infesta contrarie partis agmina ad domum in qua interfecti pueri corpus oculari arbitrabatur per-
rexit.

Viri disciplinis excellentes.

Zenon stoicus philosophus hisdez temporibus teste Eusebio ob eius doctrinaz plurimum cognitus est.
Qui inter cetera de perturbationuz sedatione libros duos composuit. Item de voluptate quatuor. De vi-
uitijs et gratia vnuz. De hominum usu vnum. De siccitate. De antiquis regibus: et de ijs que laudantur:
Ex cuius sententijs inter notabiles hec memorabilis plurimuz fuit. Sepultus apud te sit sermo: quem tu
solus audieris. Anno autem. 21. regni philadelphi. Vite vero sue. 80. inedia consumptus interiit

Crisippus similiter stoicus philosophus natione elius per hoc idez tempus vna cu3 Zenone predicto flo-
ruit: Qui anno vite sue octogesimo libru adeo subtiliter coposuit: vt ad ea que ibi cōscripsit penitus cogno-
scenda loga vita opus esset sicut testatur Valerius li. 8. Ex cuius notabilioribus sētentijs hec vna celebris
fuit. Sapiēs nulla re eget: et tamen multis rebus illi opus est. Et contra stultos nulla re opus est. Nulla eiz
re scit vit: sed omnibus eget. Hi autez duo stoice secte auctores: et inuētores fuerunt. Quoz sententia erat
posse omniuz perturbationū e mentibus hoīuz eradicari. Et hoc idē senserāt veteres academici. Abulte
nanq3 fuerunt stoicoz sententie: Inter quas he precipue sūt. Id sūmū bonū esse: quod honestuz est. Ai-
bil deesse ad recte viuendū ei in quo virtus est. Stultus fm eisdē oīa vitia bz: sed nō in oīa nō. pnus est.

Polemon atheniensis pilosophus hisdē tēporibus agnoscitur: q^o Laertio teste: quū inuenis esset admo-
du3 lubricus: et impudicus fuit. Sed quum e condicio aliquando ebrius cum sodalibus Xenocratis scho-
laz irrupisset: vbi eius de pudicitia orationē audiuit: ita se ipsuz collegit: vt dimissa luxuria industria ac stu-
dio ceteros vinceret eidēq3 in schola succederet. Erat nanq3 hic a natura vrbanus adiuncta severa constā-
tia. Nec quempiaz sedendo: sed deambulando docebat. Et propter sūmū probitatis studium in ciuitate se
per honoratus est. Olympiade aut. 127. vetulus ex hac vita migravit.

246i **A**ratus Asianus poeta clarissimus hac tempestate vt Eusebius scribit floruit. Hic primo *Odyssēaz* home-
ria zenone stoyco didicit: erudituzq3 factus apud Antigonū *Macedonie* regez quoad uixit moram traxit 4953
vbi cum astrologie non ignarus esset de astrologia librum scripsit elegantissimum: dicente *Licerone* li-
bro primo de oratore. Constant inter doctos homines ignaruz *Astrologie* ornatissimis atq3 optimis ver-
sibus Aratum de celo stellisq3 dixisse et conscripsisse.

Strato lampfacenus philosophus eloquentissimus philadelphii regis preceptor a quo et talentis trecentis
donatus fuit per hec tempora claruit. Qui in physica speculatione preceteris diligentius Speculatus
est: vnde et physicus per Antonomasiā appellatus est. Scripsit autem de regno libros tres. De iustitia. 5.
De dijs. 3. De magistratibus. 3. De regia philosophia. De fortitudine. De Celo: et de multis alijs rebus.
Fuerunt autē octo Stratones: primus *Ilocratis* auditor. Secundus hic ipse. Tertius medicus. Quar-
tus hystoricus scriptor gestoz philippi et perse qui contra Romanos bella gessere. Quintus poeta epigrā-
maruz. Sextus antiquus medicus. Septimus peripateticus qui moram traxit alexandrie.

Silphon megarensis philosophus hisdem temporibus floruit hunc: et imitatione et eloquentia: atq3 sapi-
entia tantum alios precessisse dicunt: vt parum abfuerit quin omnis grecia in illum intenta in *Megaram*
transisse diceretur. *Licero* vero libro de fato dicit: illum fuisse hominem acutum maximeq3 suis tempori-
bus approbatum. Qui cum capta aliquando esset eius patria: et omnibus eius bonis amissis solus nudus
euadens interrogaretur an omnia perdidisset. Respondit. Omnia mea bona mecu3 porto: pectorē enim il-
la non in scapulis se gestare dicebat.

245 **C**rates atheniensis academicus philosophus *Polemonis* predicti auditor eiusq3 in scholis successoz: hi 4954
temporibus teste Eusebio floruit: hi nanq3 magister et discipulus adeo se inuicem amauerunt vt pro laertij
sententia eadem semper studia sint consecuti et mortui eodem sepulchro sepulti. Quos *Antagoras* in hanc
sententiam versibus adornauit. Hoc tumulo Cratem ac Polemonem conditos fatere Qui transis o ho-
spes viros consensu animozum precipuos: Quozum diuino ex ore doctrina manauit: Sacra vtiq3 mundi
cies sapientie adiuncta: habuit hic Crates discipulos memorabiles quos fuere *Arcefilas*: *Bion* et
Theodoros.

Crates alter philosophus Thebanus fuit qui etiā his ferme tēporibus floruit Diogenis discipulus quē diuus Hiero. scripsit magnū auri pondus in mari iccisse dicens: Abi a me diuinarū venentū: Nā vos potius mergā q̄ ipse a vobis demergar. Fuit autē anteq̄ Lynicus fieret vir quidē diues qui nōnullos ex suis eū a proposito auertere conantes baculo persequēbatur. Obijt deniq; senex et admodū incuruatus: alij quoq; multi extitere Crates quoq; vnus orator: ex Socratis familia: Alter vallozū effosor: qui cuz Alexander militauit: Alius phis pipaieticus: alius geometricus: alius poeta epygrammatū: alius academicus.

C Erasistratus atheniensis medicus fm Eusebiū his tēporibus floruit: Hic cū ex Aristotelis familia natus esset etiā eximius medicus euasit: q̄ cū antiochū regē ex grauissimo morbo sanasset a ptoletheo rege eius filio centū talentis donatus est: vt testis est Plinius libro vigesimo nono naturalis historie.

4956 **C** Lycon Troadensis philosophus per hec tēpora clarus habetur: Vir quidē eloquens in educandis: instruendiq; pueris maxime idoneus. Dicebat enim necessario adiungi pueris pudor: et laudis studiū velut equis calcar: Fuit hic dū vixit habitu mundissimus: et vestitū incredibili mundicie atq; nitore. Et cū eēt corpore fortissimo pile ludo se exercuit. Tenuit autē schole principatū annis quadragintaquattuor: tādem festus podagre morbo anno vite sue septuagesimoquarto interiit. Fuere et alij Lycones: primus Pythagoricus: secundus hic ipse: tertius versificator: quartus epygrammatum artifex.

243

C Timon Apolloniates philosophus hac tēpestate floruit: Hic dū iuuenis eēt multis obscenitatibus se immerfit. postea factus vir licet egenus / repudiatis vitijs in Calcedoniā iuit: ibiq; philosophiā et oratoriam artē didicit atq; exercuit: ob que carus ptoletheo philadelpho fuit: Scripsit autē diuersa poemata. Tragedias scilicet sexaginta: Comedias triginta: et multas Satyras. Fuit et alius Nicens philosophus aliusq; orator studiosus.

C Romanorum naufragium.

4957 **C** Anno vigesimo nono regni ptolemei: olympiade autē. lxi. Romani Gn. Seruilio: et L. Sempronio Bleso consulibus fm Eusebiū et L. iuiū in sexto cū ducētis sexaginta nauibus nauali prelio Carthaginenses superarunt: et multas eoz vrbes ceperunt: scilicet ex Lybia: sed cū optimis spolijs redeuntes naufragiuz ingens passus sunt: vbi adeo eas calamitates oppressere vt senatus Ro. decreuerit ab maritimis prelijs se de cetero abstinere: Quo quidē anno argenteus nūmus primū in urbe fm predictos signatus est.

244

4958 **C** Ananias Eleazarū pontificis patruus decimus iudeoz pontifex anno trigesimo regni ptolemei principatum sacerdotij suscipiens sedit annis trigintaduobus. De quo nil memoria dignum inuenimus.

241

C Pax Romanorum cum Carthaginensibus.

4961 **C** Romani Claudio pulchro: et L. Julio consulibus: tertio et trigesimo regni ptolemei anno a Carthaginensibus superati ex ducentis viginti nauibus quas in mari habebat vix cū triginta effugere potuerunt: quonaginta cū pugnatoribus capte sunt et relique demerse: et vnus consulū fugiens naufragio classē amisit: Ea quidē victoria apbri elati facti sequenti anno in Italiam nauigantes vniuersa littora peruagarūt: et multa damna Italij intulerunt: Sed et vigesimo tertio belli punici anno. S. L. ueratinus consul cum eius collega Aulo posthumio ex senatus mandato cum trecentis nauibus cōtra quadringentas apbroz pugnauit: victorq; euadens septuaginta eozum cepit: et xxxij. demersit: atq; xiiij. milibus occisis. 32. hostium milia cepit: ex quo factum est vt infinitum prope auri et argenti pondus in Romanorum potestatem redactum sit: Seruz quidem ea in pugna ex classe Romanorum solum duodecim naues demerse referuntur: Quo bello Apbri attriti pacez a Romanis petiere: Que hac conditione concessa est: vt captiui vtriusq; suis redderentur: et Sardi Romanis deinceps parerent: Sub his etiā conditionibus Carthaginenses pacem cū Romanis obtinere: vt romanus per continuos. xx. annos tria argenti puri talēta persoluerent.

238

4962 **C** Hiero Siculoz dux et postea rex: his temporibus: vt L. iuius scribit in Romanorum amicitia venit: De quo Iustinus noster in vigesimoquarto Epito. meminit dicens in eo fuisse pulchritudinem corporis: atq; admirabiles vires: Eratq; preterea eloquio blandus: in negotio iustus: et in imperio adeo moderatus vt nihil ab ipsa sua iuuentute nisi regnū ei deesse videretur: Quibus votibus ornatus a Sicilia contra Carthaginenses primum dux constitutus: mox victoria obtenta omniū ciuitatum favore Sicilie rex creatus est: vt Iustinus vbi supra multa commemorat.

237

C Partorum regni principium.

Et primo Partie descriptio.

C Parthia nanq; asie regio permaxima est: et olim orientalis Scythie pars fuit: Que (vt ptoletheo placet) ab ortu Ariā habet: ab occasu Babilozanum montes: ad meridiez Carmanicz desertam: Et a Septentrione Hyrcaniam. Iulius autem Solinus Parthiam diuidens dicit habere a meridie rubrum mare: et claudi Hircano solo: parthicumq; imperium conscribens diuidit in decem et nouem regna: et vndecim superioza ab armenico limite et Caspio littore incipiētia ad terrā scythicā porrecta concordēs esse cum reliquis inferioribus. Strabo vero refert parthorum loca optima esse et montibus clausa: sed montes frigidissimi cum sint planicie hnt admoduz calidā: puā tñ: idē Strabo parthiā ab initio fuisse dicit: sed temporis successu aucta: Camasināq; Cormā: ac tota fere regionē vsq; ad Caspias portas et argos atq; tapiros

7

que prius Medorum erant ad parthos transisse atq; alia loca complurima: postea inter Parthos con-
scripta fuere: Parthi autē bellaces sunt: et a Scythis ortum habuere: qui et propter preclara in bello faci-
nora adeo claruere: vt finitimis semper aliquid ademerint: eorūq; impium ita auxerit: vt vim scythis mul-
tam attulerint. Eorū autē sermo ex scythico medoq; cōmixtus est. Omnes quippe equitare et sagittare li-
beros suos magna industria docent: pugnantq; procurrentibus equis: aut terga dantes sepe fugas simu-
lant: vt incautiores insequentes habeant signum: hi in p̄lio non tuba: sed tympano dant: Nec pugnare
diu possunt: De quibus Lucanus poeta sic ait.

Pugna leuis: bellumq; fugax: turmeq; vagantes
Illita terra dolis: nec martem cuminus ynquam
Et melior cessisse loco q̄ pellere miles:
Ausa pati virtus: sed longe tendere nervos

Et quęcumq; velint permittere vulnera vultis. His namq; auri argētiq; nullus nisi in armis ē vsus. Exo-
res dulcedine libidinis singuli plures habēt: Nec vlla adulterio delicta grauius puniunt: p̄pter quod fe-
minis conuulsiū viroz non tantū interdiciunt: sed etiam conspectum. Quare Macrobius dixit: Parthi
cuz concubinis: nō cum coniugibus cōiunia ineunt tanq̄ has in vulgus prodire et lasciuire deceat: illas n̄
deceat. Unde Lētulus ad Lucanum lib. 18. eos adeo libidinosos dixit: vt reiecto nature pudore: cuz so-
rozibus filijsq; misceant. ait enim tot feminis cōplexibus vnum: Non laxat nox tota marem: iacuet foro
res. In fratru thalamos sacrataq; pignora matrum. Sepultura autē istorum hominū: et maxime vulgi:
aut canū aut auium laniatus est: Puda demū ossa terra obruunt: horū ingenia timida seditiosa: fraudu-
lenta: procaciaq; semper in externos aut in domesticos motus inquieti. principibus enim suis nō pudore
sed metu obediunt: In libidine proiecti: in cibis parci: fides dicti promissiq; nulla nisi quatenus expedi-
at: Hic parthi p̄mo assyrijs: postea Medis: deinde persis: Quarto loco macedonibus: Post vero morteꝝ
Alexandri magni: vt supra dictū est: Macedones inter se ciuili bello cōtēdētes Eumeni se tradiderunt
eoꝝ victo ad Antigonū transiere: Post hunc autē a P̄icanore Seleucoq; ac antiocho possessi sunt. De-
mum his tēporibus arsace auctore a Macedonibus defecere: et hoc p̄pter eoꝝ discordias. Nullū enim
tā grande impiū qd̄ ciuilis discordia nō euertat. Et propterea pulsus p̄dictis p̄mus ibidē regnauit arsaces.

235

C Arsaces igitur p̄dictus p̄mus hoꝝ parthoꝝ rex. 133. olympiade que fuit. 37. regni ptoleme iannus bu- 496 4
inse gentis imperium sumpsit: a quo postea reliqui reges arfacide dicti sūt: Nā sicut albanī reges omnes
a Siluio Enee filio dicti fuerūt Siluij et romani imperatores angulsi vocātur: Egyptijsq; Ptolemei: sic
parthiani isti arfacide ab Arsace isto primo eorum rege: cuius originem Iustinus noster incertam esse di-
cit: Hic namq; ex latrocinijs viuere solitus accepta opinione q̄ Seleucus a Gallis Asianis victus esset:
cum predonū manu Parthiam ingressus: ibidē mox prefecto regionis oppresso et ipsuz imperiū inuasit:
et dominio aliquātarum ciuitatuz potitus est: Paratoq; grandi exercitu statim ab aduersarijs se tutatus ē
Quibus omnibus sublati libertatem huiusce gentis conquisiuit: atq; formā viuendi vniuerso regno de-
dit: Nam magistratus constituit: qui belli ac pacis vniuersi regni acta gererent: Ordinatoq; optie regno
in matura senectute discessit.

C Arsaces huius nominis secundus p̄dicti filius patre defuncto in regno successit qui aduersus Antio-
chum Seleuci filiz cū centum peditū milibus et viginti milibus equitū exercitum duxit: cōtra quem tan-
ta virtute pugnavit: q̄ vt Iustinus scribit ad postremū in societate eius deprecatōrie recipere.

C Priabacius Arsaces huius filius tertius parthorum rex fuit: qui in regno quindecim annis actis dece-
sit: relictis post se Abarde Bitridate et Pbraate filijs: quorum maior Abarde Aardos bello do-
muit: et eorum regez suo subiecit imperio: Nec multo post quāuis multos reliquisset filios: decedens fra-
trem instituit heredem. Bitridates autem regno suscepto: mox aduersus Medos bellum gessit: Victo-
riaq; potitus est: et viribus auctus Pbraatem germanum suū medie regioni preposuit: et Helymcoꝝ gen-
tem regno suo adiecit: Imperiumq; parthoꝝum a Caucaſo monte vsq; ad flumen Euphraten protulit.
nec minor Arsace proauo suo gloriosa senectute deceſsit: relicto pbraate filio herede: Qui cum Antiocho
regi bellum inferre statuisset: Scytharum motibus ad sua defendenda reuocatus est: profectusq; aduer-
sus Scythas Hymerum quendam ad regni tutelam reliquit. Qui oblitus vicarij officij tyrannica crude-
litate Babylonios: multasq; alias ciuitates importune vexauit: Ipse autem pbraates ducto contra Scy-
tas exercitu obruncatur. In cuius locum Archebanus eius patruus constitutus est: Qui et belli Thega-
rijs illato in brachio vulneratus statim decidit: Bitridatesq; filius succedit: Cuius ob res bene gestas
magnus cognominatus est. Verum propter crudelitatem a Senatu parthico pulsus est: Cuius regnum
cum Herodes frater occupasset: confestim cum exercitu Babyloniam in quam Bitridates confugerat
iuit. et diu eam obsedit: qua tandem capta etiam Bitridatem fratrem ibidem necari iussit: Deinde cum
Romanis bellum gerens Crassum Consulem cum omni exercitu deleuit. Verum postea exercitus he-
rodis filij a Cassio Crassi Questore cum omnibus ducibus trucidatus est. Herodes autem cum trigin-
ta filios ex varijs pellicibus haberet: ab vno eorum tandē interfectus est. Veniq; Tyberij Cesaris tem-
pore Germanicus Drusi filius et Calligule pater de istis parthis clarum egit triumphum.

4665 **P**tolemus Euergetes philadelphus predicti filius tertius Egyptiorum rex anno secundo. 133. olympiadis qui fuit trecentisimus sexagesimus primus iudaice captiuitatis post patrem Egypti regnare cepit: et regnavit annis vigintiseptem. Hic in ultione sororis Beronice Antiochi Halericum quam idem et eius mater Laodicea regno privaverat (sicut Justinus lib. 27. scribit) Syriam Ciliciam: et alie partes devastavit: et innumerabilia inde spolia exportans iterum quod et deos quos Hambyfes in perfas transtulerat evexit.

4965 **A**ntiochus Halericus eius nominis tertius quartus asie et Syrie rex: eo quasi anno quo et Euergetes regnare cepit: et regnavit annis. xx. Hic mortuo patre cum primo in locum eius successus esset: horrate matrem quam prohibere debuit erat Beronice nouerca sua Egypti regis sororem cum puulo filio interfecit: Quo scelere perpetrato et infamie maculam subiicit: et ptolemi bello se implicuit: quippe multe eius regni civitates ipsius crudelitate commote ab ipso defecere: ptolemeoque se dedidere: Quippe nisi ptolemus domestica seditione in Egyptum reuocatus fuisset totum huius antiochi regnum occupasset. Tantum illi odium illud parricidiale scelus attulerat. Veritatem ptolemus postmodum illum occidit duobus filiis Seleuco et Antiocho magno superstitibus derelictis.

4964 **O**nias eius nominis. 2. Symonis iusti filius. xi. indeorum pontifex post Hananen pontificatum suscipiens sedit annis 9. Hic Onias (ut Josephus lib. 12. ait) paruulus mente et pecunijs auarus existens pro populo regibus vectigal quod patres eius ex proprijs dabat. 1. xx. talenta pecuniarum non reddens ad iram ptolemeum commouit: et mittens in Iudeam legatum comminabatur multa mala inferre nisi tributa acciperet. Nec propterea Oniam pro eius auaricia regis verba flectebat: Unde et iudei turbabantur: quod audiens Josephus vir inter suos nobilis Tobie ex Onie sorore filius: inuito Oniam ex consensu indeorum ad ptolemeum accessit: qui non modo pacem cum eodem reformauit: sed et propter eius ingentes virtutes atque obsequia illum ducem Iudee et finitimarum regionum constituit: Is. n. Onias postquam predictam rem sedisset defunctus est: principatum sacerdotij Simoni filio derelinquens.

Mediolanum cum tota Emilia et Liguria a Romanis capitur.

His tribus. L. Cornelio Lentulo et Fulvio Flacco consulibus Romam intra Italiam contra ligures cispadanos bellum sumpserunt: et primo cum mediolanensibus et liguribus pugnantes ad. xxiiij. milia interfecta sunt et. v. milia capta: cum quibus Romam venientes (ut Livius ait) triumphauerunt. Deinde ut idem refert haud multo post Emilio consule cum. 200. milia gallorum contra Romanos Alpes transissent: Idem consul contra eos congregatis. xl. milia eorum cecidit: et vniuersa Italia romanis consensit: propter quod Emilio a senatu decretus fuit triumphus: Gallorum quidem (ut Eutropius scribit) animi feroces sunt: eorumque corpora in principio plusquam humana: Sed experimento deprehensum est: quod eorum virtus sicut primo impetu maior quam viros est: ita sequens minor quam feminarum: Alpina inquit corpora albeti celo educata habent quoddam niuis sicut similes: cum mox calore pugne statim in sudorem eunt: et leui motu quasi sole laxantur: Hincque. A. Bruto duce iuratum non prius balteos se posituros quam Capitolium incendere: quod et factum est: Nam victos eos (sicut Livius tradit) Emilius in Capitolio descendit: et balteos deponere coegit: Post aliquot autem annos iterum in Italiam contra gallos pugnatum est: et id bellum finitum est regnantibus. A. Claudio Marcello: et L. Cornelio Scipione consulibus: Quia Marcellus ingentes gallosum copias peremit: et inter multa insubrium oppida que idem consul ad deditionem redegerat: etiam Mediolanum floridissimum urbem excepit: et grandem ex ea praedam Romam perducens de eis triumphauit.

Corsica ad Romanos defecit.

Sequenti anno (ut Livius scribit) Carthaginenses contra Romanos bella reparare tentantes: sardos ad rebellandum subornarunt: Verum postea legati Carthaginensium Romam venientes pacem impetrarunt. Titus autem Manlius Torquatus consul factus de Corsis triumphauit: Quibus gestis Romam cum omnibus pacem habuerunt: Qua confecta nullum deinceps Romanis illatum est bellum: quod eis post Romam conditam semel tantum contigit: Nam scilicet Pompeio regnante.

4968 **D**emetrius Antigonis regis filius. 36. Macedonum rex anno. 3. Euergetis Macedonibus regnare cepit: et regnavit annis. x. Hic cum adhuc admodum puer esset: et pater suus cum spartis bellum gerens victoriam obtinuisset: de creuissetque et Atheniensibus bellum inferre: ab alexandro Pyrrhi regis Epyrotarum filio supatus: vna cum exercitu etiam regnum amisit: Sed Demetrius hic sumptis viribus: patre fugato non solum amissam Macedoniam recepit: Sed et ipsum alexandrum Epyrri regem regno spoliavit: Tanta. n. tunc erat militum nobilitas: ut reges vicissim nunc exules: nunc reges videntur: quibus optime gestis sororem antiochi Halericum duxit uxorem: Sed mortuo alexandro. Epyrri regi repudiata prima procuratore olimpiadis matris pitibi filiam suam duxit uxorem: et ob hoc gratia acquisita iniurias filiorum alexandri dimisit. post vero uxorem soluto matrimonio ad fratrem antiochum concessit: et eum in mari bellum impulit sed post multa bella Demetrius hic vita decidit philippo filio puulo relicto: cui antigonum dedit tutorem.

4978 **A**ntigonus eius nominis tertius trigessimus septimus Macedonum Rex decimotertio regni Euergetis anno regnum accipiens regnavit annis quindecim: Qui mortuo Demetrio predicto eius uxorem accepit in coniugem: et se regem dixit: Sed cum ad id perficiendum plurimum laboraret: seditio maxima suborta est: Quo audito Antigonus processit in publicum: et Byadematem in vulgus proiecto: illud alteri dari rogat: qui aut imperare illis nesciat: aut ipsi parere sciant: se autem adhuc regnum inuidiosum non quidem voluptatibus: sed laboribus plenum sentire: Postea vero populo beneficia sibi collata: commemo rat scilicet quomodo sociozum defectionem vendicauerit: Quomodo Bardanos: Thessalorumque minimum exultantes de Demetrii morte compescuerit: et denique quomodo eorum dignitatem non modo

defensauerit: s; etiā auxerit: Quibus verbia populus pudore permotus illud recipere iubet: S; tandiu illud recipere recusauit: donec de seditiosis sumptū est suppliciu: Sūptoq; regno confestim spartanis bellū intulit: qui non soluz pro illibata libertate: sed etiā pro omnium salute contra Macedones certauerāt vtiq; spartani: non ipsi tantuz: Aerū & cōiuges: liberiq; magno animo fortunaz tulere: Nemo quippe eorum in acie cecis filij quoq; gratulabātur: Inter hec Cleomenes spartanorū rex post multas hostium cedes cū sibi tantū quattuor milia ex pugna superfuisse conspexisset: ductis secū coniuge ac filiis: in Egyptū ad Ptolemeuz concessit: a quo honorifice exceptus diu in summa ipsius gratia vixit: S; ptoleleo Euergete mortuo eius filius ipsum cū omnibus suis interfecit. Antigonus autem hic spartanis cecis ab vrbis direptione milites prohibuit: Veniamq; his qui superfuerant: dedit: dicens se bellum cum Cleomene: nō cum Spartanis suscepisse: Cuius fuga omnis finita est ira: Nec multo post & ipse decidit: regno Philip po pupillo tradito.

T Josephus iudens vir bonus atq; magnanimus: qui populum iudeorū de paupertate & debilitate ad clarissimas rerū causas perduxerat: hoc anno postquaz viginti & duobus annis Syrie & pbenicis ac Samarie tributa dispensauit: relicto Hircano filio defunctus est.

Hircanus autem huius Josephi filius post patrem in dispensatione tributorum ptolemci in Syriam & alias prouincias successit: Vir etiam ab ipa pueritia mirabilis virtutis atq; ingenij: quem pater ex panto mina fratris filia suscepit: Qui cum adhuc tertiumdecimū annum ageret demonstrauit maximaz fortitudinem & animi prudentiam: adeo vt magnam fratribus suis excitauerit emulationē. Pater autē suus volens cognoscere adolescentis virtutem: misit illum viam duorum dierum in solitudinem ad seminandum cū trecentis iugis bonuz celans lora quibus ligarentur: Quod videns Hircanus: quoddam virile excogitauit: & mains etate sua: Quia decem iuga occidere fecit: & carmeres quidez bubulcis suis distribuit: pelles vero eoruz diuidens lora bonū fecit: per que boues ligarentur: & hoc modo seminauit terram: quam sibi pater seminandā cōmiserat: & ad patriā reuersus ab ipso propter prudentiā & mentis argutiam plurimum dilexit tanquaz proprium filium: propter quod fratres eius nimis contristabantur: Inde illo tempore cū ptoleleo regi natus esset puer: & omnes Syrie priores in Alexandriam cum maximo apparatu ad celebrandū natalis pueri diem properarent: pater senio confectus ire prohibebatur: Recusantibus autē ceteris fratribus illo ire Hircanus adhuc quasi puerulus se ituruz obrulit dicens: etiam se in via non multas pecunias opus habere: modo in Alexandriaz epistolā ad dispensatorem suū daret: quatenus ei pecunias preberet ad comparationez eorū que optima vel preciosa posset inuenire: Qui Josephus pater opinatus decē tantūmodo talenta sufficere ad sumptuz regij muneris: scripsit dispensatori suo in Alexandria. Hircanus autē accipiens epistolam Alexandriaz perrexit: & illam dispensatori patris porrexit: & ab eo mille talenta expetijt. Gratus autem dispensator increpauit adolescentem quasi volentem luxuriose viuere. tūc adolescens furore cōmotus dispensatorem in vincula coniecit: propter quod dispensator dedit ei mille talenta: si a vinculis absolui debebat. Acceptis vero pecunijs emit centū pueros: & totidem puellas litteras scientes: & obrulit pueros regi cū singulo talento: puellas autem similiter regine cum singulo talento: Cūq; ad regis conuiuium inuitatus discubisset: vltimus omnium in viliori loco conscendit: & in derisum pueri omnes conuiue ossa ciborum ante euz ponebant: Ipse autem hoc videns tacebat. Cūq; venisset rex in conuiuiū ceteri ad regē dixerunt: Vides domine rex quanta apposita sunt ossa hircano que carnibus expoliauit. Subridens hircanus adolescentulus dixit: Ego domine mi rex canis non sum: q; semper ossa euz carnibus deuorant: sicut isti fecerunt: nam homines carnes comedunt: & ossa dimittunt: quod & ego tāq; homo nunc feci: Rex autē miratus pueri respōsum tā sapiēter prolātū omnes plaudere iussit. Rex vero postq; eius munera ducentoz pueroz cū singulis talentis accepit: ipsius magnanimitatē miratus imperauit ei vt quā vellet gratiā expeteret. Ille autē nihil amplius ab eo petiuit in se fieri: q; vt patri & fratribus lras cōmendatitias dirigeret. Audiētes autē fratres eius ipm a rege honoratū in occasū eius se pgre di simularunt: illū interficere volentes. Sed ille fraude deprehensa in pugna multos interfecit. Et ex hie rosolyrna transordanē secedēs vectigalia a barbaris exigebat: & illos frequēter debellabat: Vbi etiā turri fortissimā ex lapide albo edificauit: & alia multa edificia in modū castri extruxit: quē qdē locū perficiēs eū Tyrū noiauit: ibidēq; hircanus hic vt Josephus li. 12. testat̄ septē ānis regnauit. Eādē Antiocho magno regnāte Hircanus veritus ne ab eo tētus tormentis afficerēt. p̄ his q; h̄ arabes egerat: vitā prope manus internitione conclusit: Cuius substantiaz idem Antiochus suis cōmodis applicauit.

Symon Onie pōtificis filius duodecimus iudeoz pōtifex his tēporibus: cum Onias pater eius Antiochi magni senitiā perhorresceret: se in Egyptū transfulisset: pōtificiū munus suscipiens sedit ānis duodecim: vir qdē bonus atq; optimus q; multa digna laude gessit opa: qd̄ Iesus filius Syrach i suo eccl̄iasti co. c. 49. testat̄ dicēs: Simō sacerdos magnus fuit: q; i vita sua suffulsi domū: & in diebus suis corrobora uit tēplū. Tēplū ēt altitudo ab ipso fūdāta ē duplex: edificatio & excelsi parietes tēpli. In diebus ipsius emanarunt putei aquarū: & q̄si mare adimpleti sunt supra modū: Qui curauit gētē suā: & liberauit eā a pditiōe & multa alia q; de ipso eo in cap. idē p̄secutus ē. Adorētē tandē Oniam filium reliquit successorem.

4985 **C** Seleucus Ceraunos eius nominis secundus: quintus Syriæ rex anno vigesimo regni Evergetis regnare cepit: et regnavit annis duobus. Hic cum in defuncti patris loco successisset: confestim contra civitates que a patre defecerant ingentem classem cõparavit. Et nauigans repente velut parricidium patris in filio vendicaturus: orta tẽpestate classem omnes amisit: Nec quicquam illi ex tanto apparatu preter nudum corpus et paucos comites: vt scribit Iustinus in septimo Epit. lib. conseruare potuit. Adisera quidem res: sed optata sibi fuit. Deinde non multo post naufragium: etiam a Ptolemao Evergete prelio victus in Antiochiebiam trepidus fugit: Vbi ad Antiochum fratrem litteras dirigens ab eo auxilia postulauit. Antiochus autem cum eẽt annorum quattuordecim supra etate: regni audis sub occasione regni defendendi: fratri huic Seleuco regnum abstulit. 214

4987 **C** Antiochus cognomento magnus eius nois quartus sextus Syriæ Rex anno vigesimotertio Evergetis syriæ regnare cepit: et regnavit annis triginta sex: Hic teste Iustino Hierax cognominatus est: eo quod non hominis: sed accipitris more in rapiendis alienis vitam duceret: Nam cum Ptolemao Philometore congressus ipsius deuicit atque fugauit: Linsque mortui filius. P. Epiphane qui infans patri in regno successit: vt ei regnum adimere posset bellicis excursionibus effatigauit: Post hec cum viribus et diuitijs plurimum abundaret: ita luxurie et superfluitatibus instruxit exercitum vt gregarij milites auro caligas facerent: Huic etiam Annibal penus Romanorum metu Carthaginem tradens ad eum refugij gratia concessit. Rex itaque antiochus exercitum suum aureis argenteisque: atque alijs insignibus ornatum annibali ostendit: Quo ostenso in tam ornati exercitus contemplatione gloriabundus annibalem interrogauit dicens: An hec omnia putaret esse satius Romanis? Penus militum preciose armorum ignauiam deludens: Satis: inquit eẽ credo et si auarissimi sint Romani. Non de equiperantia: vt Valerius libro nono inquit: sed de preda intelliges Romani vero antiochi et annibalis insolentiam sustinere non valentes: contra eum bellum mouerunt. L. Cornelium consulẽ: et Scipiones: scilicet Asiaticam et africanam legatos constituentes nauali prelio annibalem superarunt: etiam Antiochum deuincens coegerunt eum pacẽ a Romanis postulare: que eidem hac conditione concessa est: vt ex Europa: asiãque recederet: se quoque intra Thaurum retineret: et viginti obsidibus dati decem milia talentorum: quorannis persolueret: annibalem etiam traderet: qui belli cõcinator extiterat: antiochus itaque inter reliquos obsides filium cognomento Nobilem Romanis tradidit: et versus Thaurum montem secessit: Quo facto annibal ad prusiam Bythinie Regem confugit. Cumque idẽ antiochus thesauri cupiditate a sacerdotibus fallaciter promissi perfidẽ intrasset in fano Mance seu fortune ab ipsis sacerdotibus tandem perreptus est: et ab ipsis membratim concisus e templo proiectus est: vt patet secundo Machabeorum capitulo primo. Unde omnes benedixerunt deum qui perdidit impium. 212

4989 **C** Colossus ingens solis simulacrum a clare Lydo statuario fabricatum: hoc anno teste Eusebio anno a constructione sua. 56. apud Rhodum insulam terremotu corruit. Erat quippe: vt Plinius refert statura admiranda: altitudinis cubitorum septuaginta turribus equiperanda: Cuius digiti: vt idẽ Plinius testatur maiores erant plerisque statuæ: Ex cuius quidem statua Soldanus Egypti rex: cum postea insulam inuississet: nongentos camelos oneratos ipsius ere: quas terremotu contracta inuenit: in alexandriam transfussit. Idem enim vnum e septem mundi miraculis: et quidem maximũ fuisse omnes testantur. 210

Viri disciplinis excellentes.

4990 **C** Iesus filius Syrach natione hebreus his temporibus Eusebio teste apud Hierosolymam multa scientia et rerum experientia habetur clarissimus: qui et librum nomine ecclesiasticum: quem hebrei panarethos vocant: composuit: in quo de omni virtute tam theologica quam politica pulcherrime tractat: Quæ ideo ecclesiasticum nominauit: eo quod de totius ecclesiasticæ discipline: religioseque cõuersationis magnam curam habere visus fuerit. Omnes namque Salomonis libri: scilicet prouerbiorum: Ecclesiasticusque: ac canticorum: necnon et sapientie ac Ecclesiasticus iste apud ecclesiam Sapientie libri cõiter appellantur: tum quia specialiter sapientia doceant: tumque quia qui eos nouerint: obseruauerintque vere sapientes dici possunt. 209

C Biogenes stoicus per hec tempora floruisse creditur: Qui licet ex Seleucia fuerit: propter tamen Babylonis viciniam dictus est Babylonius.

C Biogenes vero magnus philosophus Synopsus genere superioribus diebus scilicet ptolemei philadelphi temporibus obiit: qui apprimè omnes voluptates et cupiditates a se abdicauerat. Et propterea duplici tantum pallio propter frigus utebatur. Peramque pro celario habuerat: et clauam pro corpusculi sui fragilitate sustentanda: cibum quotidianum a quolibet transeunte posebat. Habebat quidem in vestibulis portarum et porticibus ciuitatum vsquequaque proficiscens verum: et transeuntium abigens: et notans vitia que mores sedabant. Bolium enim pro sua domo habebat: in quo se pro temporis mutatione torquebat. Frigorẽ enim temporis os dolij ad meridiem vertebat. Estate vero ad Septentrionem. Et vbi cumque sol se inclinabat: Biogenes simul pretorium suum vertebat. Quodam enim tempore cum ex calice quodam ligneo vsus potandi haberet: videns puerum manu concava bibentem statim calicem in terram elisit dicens: Nesciebam quod natura poculum haberet: Hic namque tam constantis: stabilisque animi vir fuit: quod nihil de eius rigore vnquam remisit: Cuius continentiam (vt testatur Valerius) etiam

Alexander magnus vincere non potuit. Sui inter cetera Biogenes hic magne patientie vir: vt Seneca multis in locis testatur. Unde et aliquando interrogatus quid agendum esset homini: vt non irasceret Respondit. Recordetur qd non semper necesse est vt seruiatur illi: immo viceversa est alteri aliquando seruiendum. Nec oportet qd iugiter obediatur illi: sed interdum et ipse obediatur alteri: Nec necesse est vt semper ab alijs colatur: sed quandoq; patiat et ipse cum hec fecerit: Et cu; hoc eius ita debilitabitur ira. Serunt illum dyalogos nonnullos scripsisse: et Tragedias septem et alia pauca: Ex quibus hanc celeberrimam excerptimus sententiam: et quidem notandam: Siquis bonum cum amore dederit tibi consilium: presta illi cum amore obedientiam. Fuere autem quinque Biogenes: primus Apolloniates physicus eloquens Anaximenis audito: anaxagore temporibus: Secundus Sycioncus: qui peloponnesiaca scripsit. Tertius vero hic. Quartus: De quo dictum est Babylonius. Quintus Tharsensis: Questionum poetarum scriptor.

T Antipater stoycus philosophus vir acutissimi ingenij hac etiam tempestate fioruit qui multa conscripserit. **T** Onesicritus Eginensis philosophus et ipse Biogenis predicti temporibus obiit: qui cu; alexandro magno militaret: eius initia et bella conscripsit. Et sicut Xenophon philosophus Tyri regis: sic iste alexandri laudes profecutus est: quorum quidem stilus simillimus fuisse fertur.

208

P Tolemeus Philopator quartus Egyptiorum rex: olympiade. i. 41. que fuit. 384. annus iudae 4991
ce captiuitatis post patrem regnum suscipiens regnavit annis decem et septem: hic (vt Iustinus ait) propter crimen philopator dictus est: eo qd patrem occiderit: et fratrem trucidauerit: Et sicut scelestus in occupando regno: ita in administrando segnus. Cum enim ex parricidio regnum acquisisset: rebus velut feliciter gestis luxurie statim se dedit: Cuius mores omnia regia etiam secuta est: ita qd non modo amici prefecti: Verum etiam omnis exercitus militie studijs depositis ocio ac desidia marcebant. Quamobrem Antiochus magnus Syrie rex predictus multas eius vrbes repentino apparatu oppressit: ipsamq; Egyptum aggressus fuerit: Trepidansq; illi legationem mittens rogat ipsum antiochum aliquantulum imorari: donec exercitum et ipse prepararet: Adhucq; exercitu preparato statim in greciam venit: et omnia deperdita recuperavit. Spoliasset quoq; (vt Iustinus ait) Antiochum regno: si virtus fortune successisset. Facta deniq; pace quietem anide secutus est: Vnuq; in luxuriam inuolutus occisa Eurydice vxore et Agathoclis sorore meretricuz illecebris capitur: adeo vt neq; in regno suo minus posset qd ipse rex: Vnu his inuolutus obscenitatibus: filio quinquenij relicto: emoritur. Duo mortuo agatocles regis prefectus occiditur: et meretrices in Eurydice vltionem a populo patibulis suffiguntur: Quibus gestis Alexandrini legatos ad Romanos miserunt rogantes: vt pupilli tutelam susceperent: hi iuuanturq; eius regnum: quod iam Philippum et Antiochum inter se facta partitione diuisisse dicebantur.

207

P Philippus Demetrii regis filius trigesimo octavo Macedonum rex anno secundo regni philometo 4992
ris Macedonibus regnare cepit: et regnavit annis quadraginta. hic Antigono rege tutore suo defuncto: cu; eet annorum quattuordecim regnum suscepit. Quod audientes Bardani: ceteriq; omnes finitimi populi quibus velut imortale odium cum antiquis Macedonum regibus erat in contemptum etatis continuus bellis eum lacessere non desistebant: e contra et ipse non contentus sua summotis hostibus vltro etiam etholis bellum inferre satagebat: Verum non multo post omittis etholis bellum Romanis intulit: Sed dum in Italiam copias traiecisset: bardani eius fines vastare ceperunt: Abductisq; viginti captiuorum milibus Philippus a romano bello ad tuendum regnum suum reuocatus est: Unde maioribus viribus assumptis: iterum cu; Romanis bellum suscepit: sed a romana fortuna superatus: fractusq; bello pacem a Flamio consule postulauit: cui hac conditione concessit: vt de regno nil pro: sus se impediret: retento sibi tantummodo regio nomine: qui etiam omnibus grecie ciuitatibus omittis: solam tenuit Macedoniam.

206

Hamilcar Annibalis Carthaginensium ducis filius: et magni Annibalis pater: bis temporibus: L. iunio 4993
teste: duobus filiis Asdrubale et Hannibale paruulis relictis vita functus est: qui adhuc adolescentulus existens in Sicilia post primuz punicz bellum cepit exercitum pcesse: cum ante eius aduentuz: et mari terraq; Carthaginensium res male gererentur: Ubi autem ipse adesse cepit: nunquam Carthagineses hosti cessere: neq; nocendi locum dederunt: Sed sepe Hamilcar occasione data Romanos lacessit: Sempq; superior discessit: vt Polybius historicus plenissime ostendit: Ad cuiusq; inter Hamilcarem hunc et Annibalem filium Asdrubal natu maior imperium tenuit: Qui plura consilio qd viribus gessit. hic seduz cum populo romano renouauit: et vtriusq; imperij liberum fluitu terminu statuit: Saguntinis in Hispania medijs inter imperia romanorum: Carthaginensiumq; libertate vti decreuit.

205

Secundum vero bellum punicum: Quod Annibale duce Carthaginenses cu; populo Romano gessit: 4994
fere: quarto regni Philometoris anno: Olympiade vero. i. 42. principium sumpsit: quod quidem per annos decem et septem perdurauit: omnium quidem memorabilissimum: que vnquam gesta sunt: Neq; vnq; vllus validiores ciuitates his viribus consimiles comperimus: qd in taz varia belli fortuna: ancepsq;

Mars fuerit: et propinquiores periculo fuerint qui vicerint quam qui victi erant. Quibus etiam prope maioribus certatum est quam viribus Romanis indignantibus quam victi victoribus vltro arma inferrent penitus quam superbe: auareque crederent impetratum a victis esse. Eisdem ferme temporibus: vt aperte iam monstratum est: quasi vniuersa orbis imperia: noua regum successione mutata sunt: Ita et in Macedonia Philippus annoz. i. 4. Imperium suscepit. In asia impubes Antiochus constitutus est. Cappadocie quoque regnum Ariarcti pater ipse tradidit: Egyptum Philopator occupauit. Sed Spartani Cleomenis loco Lyncum ducem suffecerant. Et ne qua temporibus mutatio deesset: apud Carthaginienses abrogato Hasdrubale predicto Annibal eius germanus etate immatura dux eligitur: Cuius mores: vitamque: necnon et eius prelia: vt ex Plutarcho Liniusque elicere potuimus: hic breuiter subiiciemus.

C Annibal itaque Amilcaris predicti filius hac tempestate quinque et viginti annos habens Imperator Carthaginiensis exercitus (quod de eo plus milites quam de alio confiderent) creatus est. Hic quippe tanto ceteris ducibus prudentia: audacia: consilioque: ad pericula capescenda: quanto populus Romanus cunctas gentes fortitudine antebat: cuius quidem corpus nec fatigari nec animus vniquam vinci poterat. Calori ac frigo patriam: cibi potusque naturali desiderio: nisi voluptate modus finitus: vigiliam somnumque nec die nec nocte discriminata tempora. Id quod gerendis rebus supererat quieti datum: Ea neque molli strato: neque silentio accersita. Multi sepe mirati sagulo opum humi faciente: inter custodias stationesque militum conspexerunt: vestitum nihil inter equales excellens: arma atque equi conspiciebantur: Equitum peditumque idem longe primus erat: princeps in prelium ibat: vltimus confecto prelio recedebat. Et ideo quandocumque cum quibusuis populis congressus est: semper superior euasit vel discessit: Imperator igitur factus proximo triennio omnes Hispanie gentes bello subegit: Sed et illam Saguntinorum ciuitatem opulentissimam populi Romani amicam atque carissimam fame oppressit: adeo (vt diuus refert Augustinus) quod pre famis magnitudine suorum cadaveribus diu pasta fuerit. Denique omnium fessa rerum ne saltem captiua in Annibalis manus perueniret: ingentem rogam publice struxit: in qua ardentem omnes se communi consilio miserunt: Quibus peractis Annibal fratre suo Hasdrubale ad Hispaniam custodiam relicto: ipse Pyrrhenum saltum transiit: et postquam ad Alpes peruenit: que sunt Italiae a Gallia sciungunt: quas nemo vniquam cum exercitu preterquam Hercules transierat: ita itinera et loca lapidosa strues conburdo: et acetum infundendo patefecit: vt elephantes oneratus ire posset: cum antea vix vnus homo quiret repeteret: In eo tamen loco (vt Linius et Eutropius affirmant: multi niuis obruti cum elephantis periere. Descendit itaque Annibal cum suo exercitu in Thaurinenses agros: et pernegata tota regione cisalpina: Romanos tribus preliis prostrigauit: ac multas vrbes obtinuit: pergesque per Lygures id idem effecit: Postea appenninum transiliens Etruriam que in itinere apud ea loca vbi nunc est Florentia: adeo graui oculorum morbo affectus est: vt dextram amiserit oculum: Vel vt alij dicunt: nunquam eo bene usus est: Quia valitudine cum etiam premeretur: Et getula ducem portaret belua luscum. C. Flaminiem consulem apud Transimenum lacum cum exercitu occidit: et vigintisex hominum milia interfecit: Quo facto mox Fabius maximus contra ipsum Annibalem a Senatu missus per summa montium: et abdita nemorum castra ponens Annibalis feruorem delusit: et repta occasione arcinorum auxilio vicit: Qui tantam ad huius belli preparationem Linius testante tulerunt: Quantum vniuersa nunc Etruria vix posset efficere: Et sic per sexdecim annos totam Italiam varijs cladibus fatigauit: Undeque in Apuliam pergens maxima clade Romanos apud Cannas affecit: In quo quidem prelio tot Romanorum milia cesa sunt: vt tres annulorum aureorum modios: quos et Romanorum militum manibus extraxerat: Carthagine mitteret. Nam ibidem consulares viri et Senatores omnes aut capti: aut occisi fuere. Nec dubium quin de Romanis actum fuisset: si Annibal statim post victoriam ad urbem accessisset. Tandem Annibal semper inuictus cogitur a ciuibus suis Italia relinquere: et opem patrie sue ferre: que a Publio Scipione premebatur. Vbi vero pro reparatione belli et patrie sue occupatus est: Carthaginienses pacem cum Romanis conposuerunt: cogentibus deinde Romanis: vt Annibal in exilium mitteretur: ad Antiochum Syrie Regem con fugit: Qui cum contra Romanos bellum pararet: et ipsius Annibalis consilia sperneret: Quoniam sermo des cum Cilio Romanorum legato apud Ephesus habitum: eum suspectum reddiderant: victus est a Romanis Antiochus: iussusque est: si pacem obtinere vellet: vt Annibalem redderet: quod cum eidem significasset: statim ad Prusiam Bitunium regem aufugit: Romanorum postulationem ei celans: Verum T. Quintius Romanorum legatus sciens Annibalem apud eundem esse: ad insequendum eum perrexit. Cumque eo Annibal perductus esset: ne a Romanis caperetur: confestim gustato veneno quod in annulo more regio gerebat animam expulit: et sic eo genere mortis a Romanorum vinculis se liberauit. Decessit autem Annibal iste (Plutarcho teste) septuagesimo vite sue anno: Cuius corpus ad Lybiam collocatum dicunt in sepulchro marmoreo: In quo hoc Epitaphium scriptum fuit: Annibal hic situs est: De quo sic rettulit: Trogus: Quod nunquam sine bellis cubans cenauerit: quod nunquam inter innumeram captiuam mire pulchritudinis puellas castitatem perdiderat: quod nunquam in insidijs suorum aut etiam inimicorum proditus fuerit. Obijt itaque vigesimo Ptolemei Epiphanis anno: Olympiade autem. 149.

C Fabius maximus Romanorum Consul: militaris rei et eloquentie peritia clarus his temporibus floruit: De quo habetur quod cum animaduertisset Romanam rempublicam bellorum multitudinem periclitari: corpus ad rem militarem: tanquam hoc sibi innatum esset: exercitui primum ad eloquentiam: et populum persuadendum se contulit: Et vt eius vitam paucis concludam: Benedictis Lybicis: et alijs multis

nationibus triūphos quinq; egit: Deinde euz contra Hannibalē Dictator electus foret: eo q̄ animū ad cōsilia: corpus vero ad robur in adolescentiā instituerit: z audac. ā cū tēperantia: prudentiaq; tēperauerit n̄ bellando: sed conctando rēpublicā seruanit: adducta a collega male pugnante republica in maximū discrimen. Cū enīz vidisset Minutiū collegaz suū a penis victū (q̄ sibi infensuz) semotis odijs amore patrie Penos aggressus Romanos liberauit: In qua victoria Tarentū urbē euerit: Et lz urbē euerterit: a Simulachrorū tamen dehdatione abstinētissimus fuit: Cui (vt diuus pater Augustinus p̄. de Cui. dei ca. 6.º refert: cū eius scriba suggestisset: Quid d̄ signis eoz que multa capta fuerant fieri iuberet: Quēsiuit cuiusmodi essent: Respondit ille: Non solū grandia multa: verū etiā armata esse. Relinquamus inquit: Tarentinis iratos deos: pro quo Hannibal c pugna discedens dixit: Nōne ego vobis predixerā sepius hāc nubes: tēpestates z procellā nobis oblaturā. Victo deniq; Hannibale triūphus ei maxio apparatu a Senatu decretus fuit: De quo sic dicit in quarto Linius: Fabius: deciano exercitu relicto in Etruria suis regionibus deductis ad urbē: De gallis: etruscis: samnitibusq; triūphauit: milites triūphantē secuti sūt Celebrata in conditis militaribus non magis victoria. Q. Fabij q̄ mors. P. Decij est: exercitataq; que mēoria parentis equata euentu publico priuatoq; filij laudibus data ex preda militibus eris octogeni binī: Saraq; z tunica premi ailla tēpestare militie nequa q̄ spernenda sunt.

200

Linius Salinator z Clandius Nero his tēporibus a Senatu Ro. consules contra Hasdrubales desi-
signati in Hispaniā euz exercitu destināt: Nā eo tēpore Sardinia insula Romanos deseruit. Quapp du-
ces ad quartior partes missi sunt: Ad Macedoniā contra Philippū: Sardinia contra Sardos: In ita-
liā d̄ Annibalē: Linius aut Salinator cū Attalo asie rege amicitia faciens: Macedoniā fregit: philippū
vicit: Sicilia receptit: z sexaginta ciuitates cepit: viginti q; sex expugnavit: Inde q; sex diebus Italie longi-
tudinē transcurrens: vno eodēq; die ex Italia in galliā peruenit: vbi z Hasdrubalē collatis signis pugnan-
do deuicit: Quo perēpto triūphū duxit: Hoc idē Linius libro. xxxvii.º. testatus est.

C. Clandius Marcellus Ro. consul: hoc tēpore in scio existēs a Senatu cōtra Syracusanos mittitur
z Syracusanā urbē euerit: Et vt dicit diuus pater Augustinus primo de ciui. dei capi. sexto aii captā vr-
bem eius ruinā fleuit: z aii eius sanguinē suas lacrymas illi effudisse: etiā in hoste cōseruande pudicitie
curā gessisse: Qui aiiqnā ciuitas innaderet: edicto publico constituit: ne quis corpus liberū violaret: cuius
vita Plutarchus diffuse describens eā succinctius perferibimus: Ipse nanq; vt idēz testat: quinq; con-
sul fuit: eo q̄ exercitatione bellicosus esset: robustusq; corpore: manu potens: z ad dūmicanū ardens
quod eius certamina declarāt: acer quoq; ac strēnus existēs: ad ceteras vite ptes perhūanus atq; mode-
stus fuit: tūq; in re militari egregie excelluit ad nullū pugne genus aut segnis: aut paruz exercitatus: tum
etiā ad singulare certamen fortissimus: Quo quidē genere: cū pronocatozem neminē fugerit: ceteris vni-
uersis victor euasit: Quapropter adhuc iuuenis existēs: coronas cetera queq; ab impatoribus cōsecutus
est premia. Et vt de ceteris sileā: hoc solū memorie dignū hic appono: Iberis nanq; cōtra Romāos bel-
lum gerētibus: hic Marcellus videns Hioniatēz eoz ducem: eximia corporis magnitudine: armatura
auro argētoq; ac varijs distincta coloribus: ipsum adoritur: z statim hasta eū perfordiens respundit atq; in-
terficit: inde pugna cōmissa ingentē z admirandā consecutus est victoriā. Capto enī Mediolano z cetera
Emilie oppida omnes sese Romanis tradidere: Quamobrē a senatu ei decretus ē triūphus celeberrimus
eo q̄ Romā optima tulerit spolia: Inde etiā cū penis pugnans: ceteris eozū qnq; nobilibus victor euasit:
post hec ab Hypocrate Syracusanorū duce ruptis Romanorū federibus: Marcellus capta eius vrbe: ex
ipius exercitu octo milia interfecit: z totā ferme Sicilia excursionibus vexauit: vniuersosq; profligauit:
Remū cū penis pugnans: vna cū Crisippo eius collega lancea perfolius occubuit.

199

Conias magnus Symonis pontificis filius hoc anno patre defuncto summū pontificatus obtinēs sedit
annis vigintinonē: cuius tēpore antiochus magnus deuicto prolemeo philopatro: etiam Judeam: vt Jo-
sephus in. xij. scribit: sibi subegit ad Hierosolymoz deniq; ciuitatē exercitū ducens: eaz sine vlla contradic-
tione cepit: aperientibus ei portas: his qui eius voluntati consentiebant: Ingressusq; ciuitatē. 60. milia
eozū interemit: qui scilicet sibi contraria sapiebant: ac etiā ex illis qui ei portas aperuerāt: ppter tēpli diui-
tias multas enī ab eo abstulit: nam omnia eius vasa abstulit: z lucernas aureas: z aram auream: z mēsam
z sacrariū: ac deniq; omnia penitus auferens maximū luctū: pontificē z cunctā ciuitatem perduxit: de p-
dans deinde totam ciuitatem etiā decē milia captiuoz abduxit: z infinita prope mala vrbi cōtulit: Ad hūc
autē Onā Lacedemonioz rex nomine Arius legationē z epistolas misit: dicens se quasdam scripturas in-
uenisse: que afferbant indeos z Lacedemonios z ex vno genere extitisse: z familiaritatem cum magno
Abraham socialiter habuisse: z ex hoc magnū adinuicē percussisse fedus: huius autem tempore Seleu-
cus rex antiochi successor Heliodoz quendā principem suū Hierusalem ad spoliandū templi erariū mi-
sit: Quo in tēplum ingresso: vt habetur secūdo Machabeo. primo: statim duo iuuenes de tēpli latibulis sur-
gentes ipsum heliodoz occiderūt: Sed Onias Seleuci iram veritus deum pro defuncto exorauit: z con-
festim reuiuixit. Heliodorus autē ad regem reuersus dixit: si habuerit dominus mens aliquos: quorum
sciat sanguinem: mittat eos in Hierusalem: hic deniq; moriens: cum reliquisset filiū adhuc infantē: antio-
chus sacerdotij principatū fratri eius nomine Iesu qui z Menelaus contulit.

Ceteri disciplinis excellentes.

leuci iram veritus deū pro defuncto exorauit: et confestiz reuixit. Heliodorus antez ad regē reuersus dixit: Si habuerit dñs meus aliquos quoz sitiat sanguinē mittat eos in hierusalē. Hic deniqz moriens quum reliquisset filiū ad huc infantem. Antiochus sacerdotij principatum fratris eius nomine iesu: qui et Bene- laus contulit.

Uiri disciplinis excellentes.

Aristobolus natione iudeus peripateticus pñs hoc tempore fm Eusebium floruit: qui inter cetera sue uirtutis opera ad philopatorē regem cōmentarios explanationū in moysen scripsit.

Archimedes syracusanus pñs et geomtra per hec tempora in omni genere geometrie ante alios laudatus est: Cuius quidē mortez Plinius in .2. li. late descripsit dicens: qd captis per pditionē syracusis qd diu contra Basilij romani potentiā defensauerat: quum omnia euerterent hostes. Ipse diametros suos in puluere designās a pretereunte milite incognitus occisus est. Hic: vt Cicero in libro primo tusculanarū qstionum testatur: primus spere fabricator fuit: Quod inuentuz Laertius Anasimandro philospho attribuit. Hic de cylindro opus egregium composuit: quod postea Nicolaus quintus summus pontifex in latinum traduci fecit.

Philopomenes megalopolitanus imperator et illustris pñs vir quidem seue rus: cuius vitam Plutarchus late descripsit: tempestate hac claruit: hic postremus grecorūz homo dictus fuit: quasi grecia nullum āplitudinis viz post philopomenē ediderit. Qui quū .30. annos haberet etatis Cleomenes lacemoniorūz regem: qui megalopolim noctu repentino impetu adortus foruz oēs captiuauerat: ex urbe depulit et demopbantū elyensis equitū pñfectuz prostrauit: hostesqz oēs fugauit. Demum multis clarus bystorijs a Di-nocrate veneno morti tradit. Serunt hūc adeo frugalē extitisse: vt quū mulieri megarensi nūciaret a cheo rum imperatoze ad se aduentare ingenti animi tumultu fluctuare cepit: et qmaxime in ipso cene appa- ratu. Naz maritus forte aberat: agitabatur. Interiz philopomenes tenui admodū clamyde edes subiit: quē mulier ex ministris quempias precurretes anteuertisse suspicata: vt ministranti sibi opem adhiberet preca- batur. Qui continuo relicta clamyde ligna scindere cepit. Inter hec hospes ingressus ybirem cōspicuit. Quid naz hoc est philopomenes inquit: Qui respondens: quid naz aliud ait qd i decorē faciei suplicitiū do-

Ptolemis epiphanes .5. egyptioz rex olym. 144. que ē 404. annus iudaice captiuitatis post patrem egyptijs regnare cepit. et regnauit annis .24. hic tpe adepti regni nō dñ. 4. excesserat annos. Et qa eius infātia osilij et roboris cōpos eē neq̄batur. Antiochus magnus pdictus syrie rex ad suuz regnū aspirās: nec ibi credens rebelles inuenire: illud bellica excursione vexa re cepit. Sz regni pñcipes pro infante fideliter dimicantes regnū oēs desēsarunt. Ad ipsum

Ptoleme⁹
Epiphāci

191

5008

quoqz fouenduz Snias predictus iudeozum pontifex descendit. Quuz at ad pubertatis tpa puentissz An- tiochus nobilis magni Antiochi filius sorozē suam eadem in sidiose vxozem dedit: ex qua duos suscepit filios. Quo audito Antiochus sub specie visēdi ipsam sorozem suam atqz filios Egyptū ingressus ipsum Ptolemeū regē iter epulas occidi iussit. Cūqz vniuersaz Egyptum sibi subiugare niteretur ab egyptijs ex tra confines eiectus est: Post bienniū vero rursus alexādria obsidens a Romanis legatis de egypto recede re compulsus est.

Uiri doctrinis excellentes.

Ptolemis poeta comicus anno .2. regni epiphanes ut Eusebius scribit vīce moritur: qui militū et precipue detelli factione e Roma pulsus fuerat.

189

5010

Plautus similiter poeta comicus et ipse sequenti (vt idēz Eusebius testatur) ex vmbria sarsina Cinitate Romā perductus ibidē moritur. Uir quidē voluntarie paupimus: qui propter annone caritatē ad manua rias molas enidā pistori se locauerat: et ibi quotiens ab opere vacaret scribere fabulas ac vendere solitus erat. De quo varro sic dixit: Abusas plantino more locutas fuisse si latine loqui voluissent. Scripsit aut hic circiter centū et triginta comedias. Quaruz prime principuz est: In faciez versus Amphitronis Juppi- ter. Eius aut sepulcro. Ad. varrone li. de poetis testante tale epigramā inscriptum fuit.

188

5011

Postq̄ est morte captus plantus.
Comedia luget: scena est deserta.
Beinde risus iocus ludusqz et numeri.
Innumeri simul omnes collachymarunt.

Ennius quoqz poeta comicus natione tarentinus et ipse tēporibus his (Eusebio referente) floruit. Qui tandē a Catone questore Romaz translatus in monte auentino bitare delegit: parco quidez sumptu et vni us ancillule ministerio contentus: semper psuadēs aias esse immortales. Et ideo in vite sue termino dixit. Aspice o ciues senis ennij imaginis formā. Hic vestruz pinxit maxima facta patrum. Nemo me lachry- mis decoret: nec funera luctu faxit cure volito viuus per oza virū. Idemqz poeta pudicitiaz predicans dice bat. Flagitij inrituz esse: inter ciues corpora nudare. Hic cū comedias optimas elegantesqz edidisset: sep- tuagenario maior: articulari morbo Olympiade .153. interijt. Sepultusqz fuit in Scipionis monimēto via apia itra primū ab vbe miliarium: Apud latinos autem multos comicos fuisse inuenimus. s. Ceciliū: Menium: Liciniū: Attiliū: Turpiliū: Trabeā: Lucretiū: et Enniz istum: atqz alios ut Terentiū et plautū predictū. Sz Terentius et plautus iam soli remanserē: De quibus vulcatius sedicus in libro quem de poetis scripsit. Referens quez ex predictis comicis prestare putaret: quoqz in loco poni quisqz debeat his versibus explicauit dicens.

Comicoꝝ dinumeratio.

Aulos incertos certare hanc rem vidimus
Palmam poete comico cui deferant.
Quum me iudice erroꝝ dissoluam tibi
Et contra si quis sentiat nihil sentiat.
Cecilio palmam tribuo de comico
Plautus secundus facile superat ceteros
Deinde neuus qui fuerit precio in tertio.

Si crit quod quarto detur dabitur licinio.
Post insequi licinium facio attilium.
In sexto sequitur hos terentius:
Turpilus septimus. trabea octauum obtinet.
In nono loco esse facile facio lucentium.
Decimus addo antiquitatis causa cunctum.
Hanc etiam gellius confirmat sententiam.

Panetius philosophus Scipionis consulis preceptor hisdem temporibus Rome clarus fuit: qui et stoice secte philosophus extitit: quemque cicero in libro officioꝝ imitatus est.

Possidonius stoicus ipsius panetij discipulus hac tepestate agnoscitur: et magno populo postea admodum familiaris fuit: et eius res strenue gestas scripto mandauit: Hunc diuus pater Augustinus .v. de ciuitate di maximus dixit fuisse astrologum.

Scipio alterius scipionis filius vir omnium romanoꝝ ferme primarius hoc anno .24. agens annum duobus Scipionibus ab hasdrubale interfectis a senatu romano ad hispanias mittitur. Porro hic adolescens magnanimus dum intellexisset senatores propter hannibalis metum italia relinqueri velle: statim in senatu veniens extracto gladio id fieri prohibuit asserens se velle patrie defensore esse. Ipse quippe philosophus magnus fuit: et panetij predicti auditor: Atque inter ceteros mortales animi prestantior extitit: et eximia forma gerebat: et in omni amplo digna imperio. Erat quippe benignus in audiendo: facundus in respondendo: et in conciliandis hominibus egregius artifex: habitu corporis virili: cesarie promissa utebatur. Ad hunc salutandum missa rex veniens: ut primum conspexit sic vix admiratus dicitur: ut nec ab eo dimouere oculos: nec intendo explere desiderium posset. Quantumque romane libertati semper consulerit facile intelligi potest. Nam quum in hispanias profectus esset: omnem statim carnis voluptatem a castris amouit: vnde et duo scotoꝝ milia legit ab eius tunc exercitu abiisse. Carthaginez nouam hispaniarum urbem vi cepit: ubi erat pecunie et belli apparatus copia plurima et redditus hispaniarum obsidibus eorum parentibus. Adgonez hannibalis fratres captiuum romam transmiserunt. Sed et virginem quendam sponsam captiuam: ut L. iunius tradit: sponso valde generoso quoniam genitor prius in matrimonium tradidit: puellamque precibus dotis nomine condonauit. Postea ut Eutropius li. 3. ait septuaginta ciuitates hispanie recepit. Quibus feliciter gestis romam reuocatus consul contra Carthaginenses designatur: Eoque pergens confestim Amionem aphyzorum ducem cum Stiphace Numidie rege sibi subegit. Nec multo post ibidem cum hannibale congressus ita eius equitatum fudit: ut supra viginti penorum milia cesa: totidemque fere capta vna die referatur: et ipse Hannibal cum paucis equitibus inter tumultum elapsus profugit. His rebus ita compositis: quum hostium castra diripisset: ingentisque praedam in naues redacta: et terra marisque pace obtenta in siciliam traiecit. Vnde per italia: non minus pace quam victoria letus pergens effusus non modo urbibus ad exhibendos ei honores: sed etiam agrestium turba obsidente vias Romam tandem peruenit triumpho omnium clarissimo urbe inuictus. Aphyzicanus vocari meruit referens in erariis: sicut L. iunius li. 3. refert: argenti pondo centum milia. xxij. ab huius autem triumpho spectaculo mors siphacis subtraxit. Cuius triumpho formam Apianus historicus stilo diligenti perscripsit. Sicque secundum bellum punicum terminatum est. Quod quidem: sicut orosius li. 4. ca. 42. ait: per annos. 18. gestum fuit: de quo quidem Scipione diuus pater Aug. p. de ciui. dei ca. 30. sic refert. Quod non solum pontifex maximus sed etiam ex totius Senatus iudicio vir optimus habitus fuerit. Qui catoni contradicens nolebat Carthaginem Romae imperio emulaz omnino eueriri: timens ne: quod postea euenit: Romani cum sine belli metu essent lasciuirent. Nam deleta postmodum Carthagine sub Iunio Scipione multa subsecuta sunt mala ita ut perdita Romanorum morum integritate crudeliora paterentur a ciuibus quam ab hostibus. Quod praecidens iste nolebat Cinitate forte auferri: ut timore dominandi libido premeretur. Huius quippe philosophi preclare fuisse sententiae ex quorum numero memorie gratia hanc celeberrimam de ipso dictam hic apponimus. Dicebat. n. nunquam se minus ociosum quam cum ociosus esset: nec minus solum quam cum solus esset. Hic tamen talis ac tantus patrie pater: tandem ab emulis apud senatum de pecunia accusatus fuit. Quibus sicut narrat valerius in contione respondit: Cuius totaz aphyzicaz potestati vestre subieceris: nihil de ea quod in eum. diecitur detuli preter cogno mentum solum. Item nec me aphyzicane diuitie: nec fratres meum asiane auaros reddidere cum esset propter nostrum magis inuidia locuples quam pecunia. Sane ab ingrata patria pulsus: apud litternum rusculum exulans tandem (ut plutarchus testatur) .52. etatis sue anno morbo interijt. In cuius quidem tumulo hec inscripta referuntur. Venio annibale: capta carthagine: et aucto imperio: hos cineres marmore tectos habes: cui non Europa: non obstitit Aphyzica quondam: Respice res hominum quam breuis vna premit.

Cereria Emilia ex Emilioꝝ familia nata: huic scipioni vxor fuit. Mulier siquidem sanctis et vscis in celum extollenda laudibus. Hec. n. preter morem vxorū cum vidisset virum suum iam senem in dilectione ancillule sue concubitu mecum disse: quantumcumque ei difficillimum videretur id tamen constanti animo tanquam mulier incitata pertulit. Existimans discreta mulier nimiam indicens quod vir suus qui sua ingenti virtute reges et validas nationes Romae imperio subegerat dici et scribi: quod amori ancillule detineretur: vnde quoaduixit viri etiam silentio oppressit ut ne duz alteri sed nec etiam vir ipse vniquam perpendere potuit eam sensisse quid age-

187

187

187

187

187

187

187

187

187

ret: Et non solum hoc archanū Scipione ipso viuēte seruauit: s; et eo defuncto ad auferendam eius infamia statim ancillā liberali animo manumisit: deinde eam cuidam liberto suo coniugez dedit. Et hoc ne magnifici viri fama inclyta macularetur.

5020 **C** Scipio nasica predicti scipionis apbriani (vt aiunt) frater: et ipse his temporibus a senatu consul dictus. confestim contra Antiochum in asiam mittitur: et ipsuz vna cū hānibale nauali terrestriq; prelio superat: 791
pppter quod ab asia sic deuicta asianus cognominari pmeruit. Quibus superatis antiochus rex filiu suū noie epiphanes natu minorem pro selenco maiore Romanis obsidē dedit: et paces eo pacto obtinuit: vt europā atq; asiā minores deserens intra thauruz: vt premittuz est: se contineret et hannibalem belli concitato rem traderet. Rediensq; romā scipio haud multo post Marcellō consule in ethuria a Bois superato de ipsis triumphauit. Cuius triumphuz L. iuius ita describit dicēs. In eo triumpho gallicis carpentis arma: signa: et spolia omnis generis transuexit: et vasa enea gallica: et cum captiuis nobilibus equozum gregē: tra duxitq; aureos torques: Transtulit et eris mille quatuor centū septuaginta: adhuc auri ducenta quadragi ta sex argenti infecti: quod in gallicis uasis non in fabre more suo factum. ccc. lxx. pondo: Bigatoz numeruz centum. 32. militibus qui curruz secuti sunt centenos vicenos: qui nos asses diuisit: duplex centurioni: tri plex equiti.

5024 **C** Seleucus qui et philometor sextus asie et syrie rex. xvj. anno regni epiphanis regnum suscipiens regna nit annis. 12. vir quidem ingenio hebes et iniq; cuius tempore simon ppositus templi hierusalem: ad Apolloniū ipsius ducez in phenicez confugiens multis muneribus sacerdotij principatū sibi vendicare tē tauit. Quo audito seleucus ipse heliodoruz quendaz necessarius suū ad negociuz exequenduz misit: Qui i iudeam veniēs inique nimiaz iudicans cum multo terrore visis signis diuinis ad Seleucum reuertitur: vt patet. 2. macha. 3. Onias autem sacerdos curauerat: vt simon profugus fieret. Hic quū nulluz filium suc cessorez reliquisset antiochum illustrem fratrem successorez habuit.

5032 **C** Ptolemeus philometor sextus egyptiorum rex: olympiade. 150. que fuit. 428. iudaice captiui tatis annis egyptijs regnare cepit: et regnauit annis. 35. Hic antiochi sororis filius fuit segnis Ptoleme⁹
admodū vir: et quotidiana luxuria marcidus adeo vt non solū regie maiestatis officia itermit teret: sed etiam sensu hominis propter nimiam saginam careret. Hinc adolescenti Antiochuz auunculus bellum intulit: Propter quod legatos ad senatum Romanum misit ab eo auxilia pbileōtoz.
postulans. Abouere senatum adolescentis preces: Pompiliuzq; legatum ad Antiochuz mi 167
fere: qui preciperet illum ab egypto abstinere: aut si iam incessisset recedere euz iuberet. Pompilius autem cum antiochū in Egipto reperisset: eidem statiz antiochus ex antiqua amicitia osculū obtulit. Quia (ut iu stinus scribit) antiochus cū Rome obses esset pompiliū supra ceteros colebat: et propterea illum pericun de vidit. Sed pompilius facessere interiz pzinatas amicitia iubet cū patrie mandata intercedant: prolato q; senatus decreto et ei credito cum eum conetari videret cōsultationēq; ad amicos referri: ibi pompilius virga quā manu tenebat: amplo circulo inclusū amicos capere p̄sulereq; eos iubet nec prius inde exeat: q̄ senatui responsū det: aut paces: aut bellū habiturus. Ideo hec austeritas regis animū fregit: ut se omnino parituras senatui responderit. Hic demū filiā cleopatrá Alexandro syrie regi vxorē tradidit: ut melius fe dus inter eos institum seruaretur: sed processu ipis cū idēz ptolemeus vir subdolos sub specie ferendū auxi lii Alexandro peius trāsiret ciuitates dolose p singulas ciuitates custodias collocauit et ut eius sibi subderet regnū iuniorē Demetriuz Alexandri hostē sibi confederauit: et cleopatra ab Alexandro ablata eā eidē de metrioz vxorē dedit se prosus ab Alexandri amicitia alienans. Quez contra se venientes fugauit: ac die ter tia in oblatione capitis alexandri sibi per arabū regez facta pre gaudio reprehensibiliter gestiens expirauit.

C Viri doctissimi excellentes.

5033 **C** Statius Cecilius comediaz scriptoz natione Mediolanensis et Ennij primo contubernalis his tempo ribus (Eusebio teste) clarus fuit et multa conscripsit: tandem post Ennij mortez anno secundo et ipse mortu us est: et iuxta Janiculum sepultus. 166

C Nicāder poeta grecus: et ipse hisdem temporibus in precio fuit: quem didimus fabulosum vocat: hic a nu ptijs Junionis et Iouis incipiens omnes deozum successus vsq; ad hec tempora pertractauit quē multis in locis virgilius imitatur.

C Titus liuius tragediaruz scriptoz (alius a patauino) p hoc tēpus agnoscit: qui pp ingeniu clarissimū a liuiō salinatore: cuius liberos erudiebat libertate donatus est.

C Philonē Iudeum ex sacerdotum genere natum et alexandrie educatuz per hec tempora floruisse constat: Et sapientie librum greca lingua (in qua peritissimus erat) eleganti stilo conscripsit: quem ideo sapientie librum nominauit: quia in eo christi domini nostri laudes specialiter narrauit: vel quia multipliciter in eo sapientia comendatur: scripsit et alia multa: vt diuus Hieronymus in libro de viris illustribus cōmemorat.

C Caton philosophus stoicus natione egyptius panetij quondam discipulus hoc tēpore floruit et multa scripto reliquit. Cuius habentur plurima egregie dicta: ex quibus hec pauca notabilia excerpta feruntur: Desines timere si sperare desieris. Queris quid profeceris? Respondeo: amicus mihi esse cepi: si vis ama ri ama: ab eo aliquando quesitum fuit: an beneficium seruis domino dare possit? Respondit. Quaedam sunt beneficia: quedam vero officia: et quedam ministeria. Beneficium inquit est: quod alienus dat: alie

nus autem est qui potuit sine reprehensione cessare. Officium est filij vxorisq; ac ceteraz personaz quas necessitudo suscitauit: et opem ferre iubet. Ministeriuus est serui: quem conditio sua eo loco posuit: vt nihil eorum que prestat impuiter superiori.

Cato primus romanorū p̄b̄s ac iurista: primo quidē questor: deinde bis cōsul: litterazq; tam grecarū q̄ latinaz apud Ro. decus tēp̄state hac floruisse d̄r. Qui quidē cato suū tuscū ignobile bozum postea Rome nobilissimū reddidit: Cuius certe ornāmēta fuerūt latinaz litteraz monumenta ab eo edita: militaris disciplina adiuta quozq; senatus maiestas et propagata familia: ex qua quippe maximū decus Ro. posterior Cato ortus est: q̄ sacratissimū illud Catonū nomen postea imortale fecit. Hic. s. primus cato primo cū q̄nto Fabio Maximo militauit. Quinto deinde post anno q̄stor tarentū missus fuit: vbi Enniū poetā predictū inueniēs Ro. secū adduxit. Postmodū cū Scipione illo viro optimo p̄dicto et ap̄b̄icā transuectus rē pu. nō mediocriter iuuit. Deinde ex edilitalis officio censor factus: ac postea pretor optime in oib; se habuit. Consul et bis fuit: et post cōsulatū quē strenue in hispania gesserat. Tribunus militū dictus est. Bemū quū sero et pene senex latinaz litteras didicisset: et grecas litteras edoceri appetiuit: vnde doctus factus historias et rem militarem tractauit atq; scripsit: Et dum sibi ex clemētia quādā cōparasset gloriā: id egit vt iuris quoq; ciuilis peritissimus haberet: in senatu nāq; et extra senatū contēporaneos oēs grauitatis et auctoritatis excellentia superauit. Censorinus at appellatus fuit q̄ censure officii sibi specialiter fuerit commendatum.

C Senua a Bagone destructa.

C Senua maritima vrbs celeberrima: liguzq; caput p̄ bec tpa Liniū i. x. testante ex senatus populiq; Ro. iussu Cornelio cōsule a Lucretio viro nobilissimo instaurat: q̄ a Bagone hannibalis duce fuerat euerſa: vt iam suo loco predictum est: in conditione ipsius vrbs.

Per hos ferme dies Oroſio teste Marcellus cōsul a boijs in eburia oppressus magnaz exercitus partē amisit: Cui postea Furius alter consul auxilio factus vniuersā boiiorū gentē igni ferroq; vastauerūt: et ad nihilū quasi redegerūt. Quib; et t̄p̄ibus Minutius consul a l̄guribus in extremū periculi adductus: et insidijs hostiū circumuetus vix numidaz equitum industria liberari promeruit.

Eodē quoq; tēpore insubres boij: a quibus (vt testatur Linius) papia ciuitas condita fuerat: atq; cenomani: id est brixiani et veronenses contractis in vnū viribus cum Hamilcare penorū duce: qui in italia remanserat cremonā: placentiamq; vastantes difficillimo bello a L. Fulvio superati sunt.

Macedonicum bellum per Quintiū gestum.

Bello punico transacto sequitur Macedonicū q̄ philippuz eoz regē: qd̄ q̄dez fm̄ liuiū ab vrbe cōdita anno. 551. ceptū ē. Minore qd̄ rex motuz q̄ puniciū gestū ē: s; tanto clarior quāto nobilitate Macedones penos antecessere. In eo op̄pe bello cū L. Quintius Flāminicus prospere rē gessisset: pax philippo illam petēti data est: his t̄n̄ legibus ne. s. grecas ciuitates: quas aduersus eum defenderant bellum inferret: vtq; captiuos et transfugas redderet. 50. tantū naues h̄ret reliquas vō Ro. daret. Per annos vō. x. quaterna p̄do argēti milia prestaret et obsidē Demetriū filiū daret. Post bec idē Quintius lacedemonijs bellū inferrens Habidē eoz ducē vicit: et qbus voluit p̄ditionibus eos in fidē accepit: Ruerusq; romā triumphauit: de cuius triūpho. Linius li. 33. sic scribit: Triūphus initus: die p̄mo arma: tela signaq; erca et marmorea transtulit plura philippo adempta: q̄ que ex ciuitatibus exceperat: Secūda die argentū auz factū infectūq; et signatū vasa multa ois gnē celata pleraq; qdā eximie artis fabrefacta: et multa alia. Tercia die corone auree dona ciuitatuz translata centū et quatuordeciz: et ante currū multi nobiles captiui: obsidesq; inter quos demetrius regis philippi filius et armenes Habidis tyranni filius lacedemonius. Ipse deinde Quintius in vrbe inuectus. Secuti currū milites frequentes in circuitu omni ex prouincia deportato.

165

5034

Perſeus seu p̄sa vltimus macedonū rex philippi regis filius. 3. regni philometoris anno. i. 151. olympiade regnare cepit: et regnauit ānis. x. Quo regnate Macedonia vna cū ipso rege in Romanorū dictionem deuenit. hic itaq; p̄sus Demetrium fratrem habuit qui cuz obles diu Rome fuisset: oibus carus acceptusq; erat. Qua pp̄ p̄sus frater illi maximā contraxit inuidiā et apud patrē illū criminari nō desisteſebat. Quibus rebus pater cōpulsus illū perimere fecit. Sublataq; fraterna emulacione perſeus in patrē cōtumaciore esse cepit: nec se ut regni heredē: s; ut regē in omnibus habebat: Quibus rebus offensus p̄ indies Demetrii mortē molestius ferebat. Unde et breui post morbo ex egritudine contracta vita decessit: relicto magno belli apparatu q̄ Ro. quo postea Perſeus iste vsus est: Nam vbi primum patri successit multas gentes contra Romanos in societate belli cōtraxit. Inſtatus nēpe thesauroz multitudine: et paratis sūptibus fortune paterne veterē Alexātri magni gloriā considerare oblitus videbat. Equū itaq; p̄ma p̄gressione p̄sus

164

5035

victor fuit. Attamē legatos ad cōsulē misit: qui pacē peterēt: S; sulpitius cōsul nō minus graue q̄ victor le-
ges dixit. Dūq; hec agerent statim Paulus emilius consul cōtra eum missus est. Qui cū eo (L. iunio teste) ter-
tio nonas septēbris dimicare cepit. Et. 20. peditū millibus ex Macedonibus occisis in potestatem Emiliij
Perseus hic deuenit dīserētibus cū amicis. Quē cōsul vt eutropius scribit ad victoris pedes cadere volētē
non pmisit: s; iux se in sella collocauit. Illoq; capto Emilius septuaginta ciuitates: q̄ in egypto romanis re-
bellauerāt cepit. Macedonibus at̄ et illyricis has leges dedit: vt libi oio essent: et dimidioꝝ tributoz Ro-
prestant: eoz. s. q̄ regibus suis prestirissent. Et hoc vt appareret populū Ro. p̄ eitate magis q̄ p̄ auari-
tia dimicare. Perseus vero roma perductus in triūpho Emiliij adductus est.

5036

C Antiochus nobilis siue illustris dictus septimus syrie et asie rex quarto regno Pbilometoris anno fratre
eius Seleuco defuncto regnare cepit: et regnauit annis. xi. hic sorore suā Pto. epiphani tradiderat vxoreꝝ
et vt regnū eius obtinere posset affinitatis. pretextu ro. igressus ip̄z inter epulas occidi fecit. S; ab egyptijs
electus ē post biēniū ad obsidionē alexādie redijt. Ad quē (vt dictū ē) Pn. pompilius legatus a senatu mis-
sus ab obsidione vrbis recessit. Antiochus at̄ ne ob segnitie cōtēptui haberet: quo frater eius cōtēptus fue-
rat. Cleopatrá q̄ fratris cōsors fuerat duxit vxore: et ciuitates: q̄ a fratre defecerāt postq̄ ab egypto repul-
sus fuerat regno suo adiecit. Iudeos quoq; q̄ in hierusalē habitabāt sibi subegit: quoz vires tante fuerāt:
vt post hūc nullū syrie regē tulerit. Hic itaq; hierusalē ciuitatē scāz Menelao prodete vi cepit: et locū scūz
spoliari: ac p̄phanauit legesq; destruere precipiēs multos trucidauit: et hoc ip̄e menelao iudee duce legū
et patrie. pditore faciēte. Per hec quoq; tpa vt p̄z. 2. macha. v. Cōrigit p̄ vniuersaz hierosolimoz vrbēz vi-
deri. 50. diebus in aere eqtes decurrētes auratas stolas hñtes: et cursus eoz equoz p̄ ordines digestos cō-
gessiones facere. Quā ob rez iudei oēs rogabant mōstrū in bonū cōuertī: s; oia iudeis p̄nencia fuerunt
doloꝝ: q; haud multo post e tēplo thesauris ablatis: idē rex misit hoies impios: qui cōpellerēt iudeos car-
nes porcinas comedere: et a patrijs legibus se transferri: et p̄aminare sancta et nō tēplū dñi: s; iouis olym-
pi cognominare: que res maloz pessima iudeis fuit. Coegit ēt eos relinquētes patriā religionē idolū vene-
rari: edificare ēt i vnaquaꝝ ciuitate et vico tēpla deoz: et aras collocātes imolare super eas porcinos oī die p̄
cepit: et ne qs circūcideret: aut ne filij eoz. Interminatusq; eis et tormēta granissima: siquis p̄ria facere pre-
sumeret. Cōrigit et tunc septē fratres vna cū matre a satellitibus cōphēfos cōpelli cōtra fas comedere por-
cinas carnes: qui oēs aio cōstātī p̄ obfatione legū mar: nū pertulere. Tandē dñs qui oia cōspicit scelestoz
impunē nō permisit: sed insanabili plaga eū percussit. Dolor nāq; eum intolerabilis inuasit. et corpore suo
vermes ebullire fecit: qui adeo eius carnē corrumpere q̄ fetoz ab exercitu ferri nō poterat. S; ip̄e cōuersus
ad deū in mōtibus peregre. pfificēs ibidē miserabiliter expirauit: vt habet. 2. macha. cap. i.

163

C Scisma iudeorum pontificum.

5040

C Per hoc idē tēpus maximū scisma iudeos inuasit: qd̄ maloz multoz occasio fuit. Simon aut̄ sacerdotuz
p̄inceps moriens tres post se reliq; filios. s. Oniā: ieluz et ioannē: q; et tres principatus sacerdotij puenērūt:
Oniā vero natu maiore pontificāte: qz eidē nō erāt liberi duo reliqui de pontificatu p̄edere ceperūt. Et vt
Antiocho predicto regi placerēt ad eius ritus declinauerūt: adeo ut ēt noia gētiliū sibi ip̄s iponerēt. Et te-
sus qdē iasonē se noiauit. Ioānes vō menelaus est nūcupatus: et seditionē prius Iesus aduersus Menela-
um cōcitauit: et diuisa ē populi multitudo: et pro parte menelae filij Thobie p̄sistebāt: populi vō maxima
pars Iasonē adiunabāt. Unde menelaus et filij Thobie ad Antiochū accedētes indicarūt ei q̄ vellent pa-
trias leges relinquere et eius cōuersationē atq; mores obseruare. Rogarūtq; eū ut pmitteret eis Gymnasi-
uz in hierosolymis edificare. Cūq; cōcessisset circūcisionē primū velauerūt et oia relinquerūt que illis mos
patrius imponebat. Atq; hoc mō menelaus sacerdotij p̄icipatū emēs sedit annis. xi. Et eo amoto sedit ia-
son annis. x. Cū in p̄ macha. ca. i. scriptū ē. Quod tūc surrexerūt in hierusalē filij belial introducētes ritus
gentiū et petētes ab antiocho q̄ hierosolymitani deinceps Antiocheni scriberent: Onias aut̄ vir sanctus
videns fratꝝ insolētiā e hierosolymoz Ciuitate ad regē descendit: ut videret si quō posset eius aiuz inuita-
re. Qd̄ cū negret apud Antiochiā in asilo cōfedit: quē menelaus insecutus interfici fecit. Et rex de iustifi-
simi viri nece turbatus. Andronicū homicidā capi fecit: et purpura exutū eo in loco quo Onias peremerat
taꝝ diu virgis cedi fecit donec expiraret.

159

5043

C Athabathias Sacerdos filius Ioannis filij Samoni de vico Joab hierosolymitanis ha-
bitans in modin vico iudee: his tēporibus doctrina et glorie fama apud iudeos plurimū honoratus ē. Cui
cū. v. filij fuissent. s. ioannes q̄ vocat̄ Hadis et Symon q̄ dictus fuit Thasi: et iudas qui vocatur Adachabe-
us et Eleazarus atq; ionathas videns status iudeoz et Ciuitas hierusalē rapinā: et tēpli nuditatē: ac plebis
calamitates apud cōsdē filios suos rerū status plangere nō desistebat. Dicebatq; melius illi esse pro patrijs
mori legibus q̄ ita ignominiose viuere. Veniētibus aut̄ ad eū ministris a rege directis hortabant eū ut h;̄
regis preceptū sacrificaret: id facinus vna cū filijs facere recusabat. Et cū vidisset vnū ex iudeis in vili pen-
diū legis imolare: tratus super eū vna cū filijs irruit et eius sanguinē sup Arā effudit atq; apolinū regis in-
dicē qui ad talia cogebat cū suis militibus interemit: et Arā evertit et clamans voce magna dixit. Si quis
emulatur dei religionē sequatur me. Et hoc dicens euz filijs suis ad solitudinē cōfngit q̄ multi iudeoz idē
eū filijs suis fecere. Et illū sibi indicē et ducē cōstituerē qui eos in sabbatis pugnare docuit dicens q̄ si hoc
facere recusarent ip̄ozūmet fierent homicide. Et deinceps apud iudeos in sabbatis pugnādi consuetudo

156

permanfit: quā ē illis diebus potius mori vo lebāt q̄ pugnare. colligens itaq; matbarthas sibi armatā multitudinē aras vbiq; deposuit: et peccātes iudeos quātos capere potuit interemit. Eo igit vno anno magistrante dū morbo grauaretur conuocans filios dixit. Ego filij mei decreta; proficiscor viā: comēdo vobis patrias leges: vt ritus paternos custodiatis: et peregritates restauretis: et si oportet p̄ eisdē grata mēte mori nou timeatis. Præterea cōmoneo filij mei vt concordiam inter vos habete dignemini. Adicitq; symonē consilio precipiū vt patrem habere. Judā vero propter militie fortitudinem ducem in armis habetore. Quibus dictis rogauit deū filijs adiutorē fieri: atq; ita viuendi finē fecit. Quo mortuo in modū sepellit: vt habetur. i. macha. ca. 2.

54

C Paulus emilius Romanorum consul olympiade. 154. que est. 13. regni philometoris annus etatis sue fm plutarcho sexagesimus: quū perseus macedonū rex multis p̄lijs romanoꝝ exercitum p̄fligasset: maximāq; romanoꝝ multitudinē partiz occidisset: partim sub corona vendidisset: et partim secum in macedonia deduxisset miserus populi sui malis consulatus officiu licet senex contra eundē suscepit. Tatisq; rebus prefectus primo p̄lio congressus. xx. peditum milia ex macedonibus interfecit: et multa alia facinora strenue gessit: de quibus infra. Fuit hic in primis paulus ex emilioꝝ romanoꝝ patricioꝝ vetustissima familia natus: Qui etate florenti gloria claroz virozum effulsit virtute: non ea secutus: que tunc cetera iuuenis seq̄batur: nec per eādem viā ingressus. Non enī (vt plutharchus ait) in causis perorandis: nec in salutando homines quibus artibus pleriq; fauorem sibi populare captabāt: quū tñ ad vtrūq; foret aptissimus se exercuit: sed vt prestantiorem vtiq; fortitudinis et integritatis sibi gloriā querere studuit. Primum enim e magistratibus edilitatez petens duodecim cōperitoribus. quos oēs temporibus posteris consules fuisse tradunt suffragijs populi romani p̄latus est. Augur deinde factus sic patrijs moribus intendit: sicq; circa veterum obseruatiam: disciplinae cognouit: vt nominis et honoris dumtaxat gratia concupitū prius auguratum inter supremos magistratus habitū ostendit: philosophisq; ad stipulatus: qui religionē sciam cultus diuini esse diffiniunt. Cuncta nāq; faciebat cū peritia et studio nihil pretermittens vel addens. Sed et aduersus collegas semper etiā pro minimis insistens et docens: q̄ et si maxime quis rem diuinam facilem existimet: et sine q̄rela negligētie: tñ nequa q̄ esse ferēdā ciuitatē q̄ illam negligi patiat: neminē ab initio magno excessu repu. turbare: s; magnarū rez custodiā tolerat: q̄ i p̄uis ac minimis diligētā abijciūt. Eo qdē modo discipline militaris morēq; custodē et obseruatore se p̄stitit: vt veluti sacerdos alioꝝ sacroz circa mores dux et exēplar diceret. Hīs ei; virtutibus fultus Emilius i biberiā p̄mū missus cū. 12. securibus vt i eo consularis dignitas ostenderet ibidē superatis circiter. 30. hoium milibus oēs interfecit. Unde in eo magnā futurā esse virtutē apparuit: q̄ eius industria non bellantiā vi fuerit parua victoria. Postmodū consul factus contra ligures bellicosos hoies fm bellū cū octo militū milibus gessit. Qua quidē paucitate aduersus. 30. hoium milia proficiscens eos oēs in fugā vertit: et intra menia conclusis spē bonā humanitatēq; prestitit. Postremo (ut dictū est) sexagenario maior sed robusto corpore cōtra perseū macedonū regē Consul missus ipsuz tandē cum duobus filijs ac filia captū cū vniuersis macedonū regū thesauris Romā deduxit cui et Senatus triūphū hoc modo parari iussit. Primo p̄sifex Ro. astitit nitidis vestibus ornatus in equis stris theatris qui Arcus appellantur: et in locis circa for̄ ad hoc ipsuz ex ligno fabricatis et in alijs vbi; locis: per que transiturus erat: sese ad spectandū triūphū cōparauit. Quia vbi; tēpla erant apta et sertis vaporibusq; repleta suantibus: multitudoq; ministroꝝ aderat baculos manibus gestatiū: que ex medio turbas dimouebant et vias apertas p̄stabant. Transmissio in tres dies diuisa fuit. Prima vix signis tabulis colossisq; transmittendis sufficit: que vehiculis cōportabant. Secūda die ornatissima macedonum arma multis curribus delata fuere: splēdentiā ere ac ferro absterfo atq; ita disposita vt casu maxime cecidisse e celo viderent: Hæc Scuta toraces Beræ et cretenses pelte trachia getta pharetre et equoz frena: Enses nudi per hec iacētes et Sarisse infixæ ita ut nec victoz quidē absq; meta foret aspectus. Post hos armoz currus tria viroz milia sequebant: qui numismata ferebāt argentea in vasis trecentis quinquaginta. Has q̄ppe quodlibet erat triū talētoꝝ quattuor viri singula vasa portabāt. Alij crateras argenteas et phialas calices ornatisimos ingentesq; certo ordine deferebāt. Tertia vero die prima luce Tibicines nō mite neq; suauē s; bellū cū sonātes primi ibant. Post hos centū et. xx. boues albe cornibus auratis deauratis ducebant vittis et sertis ornati ducebāt q̄ppe eos adolēscētes ad imolandum succincti: et pueri Aureas argenteasq; patenas sacrificij gratia deferebant. Post eos sequebantur qui aurea numismata deferebant in vasis trium talentorum: vt supra de argenteis dictū est. Numerus autē vasoz fuit tria et octoginta: his succedebant qui Auream phialā decē talentoz: quā Emilius ex lapillis effecerat. Item antigonea et selencia et iberidea et persei vasa aurea portabant. Post hec persei currus et arma et diadēma super armis positū. Deinde modico post nati regij ducebant et cum ipsis alumnorū magistroꝝ et pedagogoꝝ lachrymans turba: qui et ipsi manus tendebant ad ciues et pueros eadez facere et precari debebant. Erant masculi duo Varius et Alexander et vna femina non satis infortunium suum per etatem intelligentes. Que res magis ad misericordiam homines concitabat: multiq; Ciues ad illorum aspectum lachrymas demiserunt. Fuitq; leticie et doloris plenum spectaculum donec infantes transferunt. Ipse autem perseus post filios atq; ministros fusca veste trepidans ibat amicus more patrio habens propter magnitudinem malozum ad omnia trepidus ac mentē turbatus. Post eum ibat amicorum et familiarium mesta turba miserabiliter ipsum inuentē lachrymans

5045

resq; ut etiā pleriq; ex romanis lacrimari propter misericordiā compellerentur. Et qui postulasse perse-
um ab Emilio serunt ne in triumpho duceretur. Post cum deferebantur auree coronae: quibus emilius vir-
tutis gratia grece donauerant civitates. Erat numerus coronarū quatercentus. Deinde Emilius ipse seq̄
batur ornatissimo curru inuictus: vir et circa huiusmodi honores spectaculo dignus purpurā auro conte-
xtam indutus: et lauri ramū dextera gerens: ferebant et laurum milites currum Emilij secundum legiones
cohortes et manipulos subsequētes: partim carmina patria salibus permixta et risu: partim laudes emilij ca-
nentes: que intuebantur et admirabantur omnes. Haec quicq; ex his que sibi optanda forent deesse arbi-
trabantur: nisi forte demoniū aliquod magnificis et amplissimis rebus sortem habeat detrahendi: ac ita
miscendi humanam vitam: ut malorū omniū nullo modo sit expers. Sed iuxta Homeri sententiam cū his
optime actum esse videatur: quos fortuna ad utranq; partes conuertit. Erant igitur Emilio quatuor filij
borū alter quinque diebus ante triumphū est mortuus. 16. annorum etate: alter vero qui duodecim erat an-
norū tertia die post triumphū et vita discessit. Haec fuit quisquaq; civis: qui hunc Emilij casū non dolenter
fletet. Et emilius recta ratione fretus fortitudinez et constantiaz aduersus fortunā magnanimiter tulit: vbi
et in contione verba fecit non hominis: qui indigeret consolatione: sed plane ciues suos ob eius incōmo-
dū lugentes consolaretur. Dixit enī humanarū quidez rerū nihil se pertimuisse vnquā: sed diuinarum
ut infidaz et variāz rez semper fortunāz expanisse: ac preserti in tanta obsecunditate presentis belli: tantozq;
prosperitatis cursū mutationez quandāz ac reflexū continuo formidasse. Unius (inquit) diei spatio Jo-
niū a Brundisio transgressus corcyre applicuit. Quinta deinde die in delphis sacrificio peracto: alijs quin-
que diebus copias ex macedonia suscepit: lustratoq; exercitu ac rez gerere adortus: quintadecima post hec
die confeci. Eo enī tunc suspecta mihi fuit fortuna propter tantāz prosperitatem: et quū victorēz exercitūz
et spolia: et reges captiuos deportare in ipsa navigatione aduersūz aliq; casū formidauit. Sed quum iā
saluis rebus incolumisq; ad eos delatus vrbem letitia et festiuitate compleri aspicerem adhuc fortunā ma-
gis ac magis suspectam habui q̄ sciebam nihil puz: nihil sine inuidia hominibus gratificari consueuisse:
nec animus meus pro re pu. prius timere desitit q̄ aduersus casus me priuati inuasit: optimos filios quos
mihi solos delegeram successores cōtinuatis prope funeribus extulit. Hunc autē sine periculo esse videoz
ac bonam spem mihi propono: et arbitror rem publicam fortunatam sine labe permanisuram quando satis
minus humane fragilitatis exemplum is: qui triumphauit: q̄ is de quo triumphatum est. Perseus siquid-
em etiam victus filios habet: Emilius autem victor filios amisit. Huiusmodi generosa ac magnificaz ora-
tionem non ficit: sed ex vero animo ferunt Emiliū in contione habuisse. Hoc itaq; ordine victoribus tri-
umpi exhibebantur. Pro perseo autem omni studio Emilius annixus est: sed nihil obtinere potuit: ut
scilicet ex carcere in leniorem traderetur locū vbi custoditus merore animi tandem confectus est. Sicq; ma-
cedonū regnum sub perseo isto consumptū est. Post vero emilius in morbum incidit in quo mente die na-
tus et vita migravit. Unde et eius funus ita celebratum est: ut optimus ac beatissimus ornatus adesset: hoc
autē non erat aurum: non ebur: non magnificentia sumptus: sed beniuolentia caritas gratia non solum ci-
uium verum etiam hostium. Quotquot enim casu aliquo Rome aderant ex biberia liguriaq; ac Macedo-
nia Juniores natū robustis corporibus feretro subcuntes ipsum extulerunt maiores autem sequebantur
benefactorem et civitatum suarum seruatorem vocitantes. Non solus enim in victoria sese mitem et huma-
num prestitisse dicitur: sed in omni reliqua vita eos tutatus est et veluti pro domesticis ac necessarijs habu-
it. Hic itaq; emilius cuius vir esset doctissimus teste Thydoro sexto Etimo. li. capi. 3. primus e greca libros
Romaz aduexit et Romanos didicere compulit. Postmodū Julius cesar hoc negociū bibliothecae custodiē
de. A. Varroni iniunxit.

Macedonum regum Epilogus.

Macedonia itaq; prouincia a Carnao rege qui primus in ea regnauit vsq; ad perseum istum. 39. habuit
reges qui oēs regnauerunt. 644. annis. Quoz noia et tpa resumendo ista sunt.

Carnens	1 añ 28	Archelaus	14 añ 4	Antigonus	27 añ 4
Cenus	2 añ 12	Amyntas	15 añ 1	Demetrius	28 añ 6
Tyriamas	3 añ 38	Pausanias	16 añ 1	Pyrrhus	29 añ 7
Perdicas	4 añ 15	Amintas. 3.	17 añ 6	Lysimachus	30 añ 5
Arganis	5 añ 38	Argeus.	18 añ 28	Ptolemus	31 añ 1
Philippus	6 añ 38	Amyntas itez	19 añ 19	Seleagros	32 añ 2
Europus	7 añ 16	Alexader itez	20 añ 1	antipater	33 añ 1
Alcetas	8 añ 29	Ptolemus	21 añ 4	Sostenes	34 añ 2
Amyntas	9 añ 50	Perdicas	22 añ 6	Antigonus	35 añ 36
Alexander	10 añ 43	Philippus	23 añ 27	Demetrius	36 añ 10
Perdicas	11 añ 28	Alex. mag.	24 añ 12	antigonus	37 añ 19
Archelaus	12 añ 24	Arideus	25 añ 7	Philippus	38 añ 42
Oestes	13 añ 3	Cassander	26 añ 19	Perseus	39 añ 10

5046 Judas qui et Achabeus vir quide fortissimus magnusq; bellicosus Batathie iudeorum sacerdotis
filius Olympiade. 15. 4. que fuit quintusdecimus annus regni philometoris post patrem rerum gubernata 365

tionez suscipiens mandato patris non inemor omnia quoad vixit pro libertate civiu et legu pati et fa
 cere se obtulit pro qua quidez virtute magna sibi gloria et monumentuz servavit. Hic itaqz adiuuantibus
 fratribus ceterisqz religiosis iudeis inimicos a provincia expulit: et iudeos legu suaruz transgressores oc
 cidit et purificavit terras suas ab omni malo. Et primo quidez congressu apolloniū samaric ducē percussit
 et armis exiit: atqz interfecit: In cuius gladio deinceps pugnavit. Deinde antiocho in persidez abeunte
 misit duces conculcare iudeos v^z Lysiaz: ptolemeū: Horgiā et Plicanozē: quos omnes Judas ex iudea
 depulit: et templum pollutuz ab idolorz imaginibus emundans renouavit: In quo iam frutices pulula rāt
 vt pater primo macha. 4° et 2° libro cap. x. Quibus gestis post trienniu patrias leges suis civibus reddidit
 et tunc templi tertia dedicatio: que dicta est encenia: mense decembriis facta est. his gestis Antiochus illu
 stris vita functus est. Et menelaus pontifex: qui iam patriam prodiderat a iunioze Antiocho occisus est.
 Quo mortuo alchimus quidaz: qui nō erat de genere sacerdotali ambitione permotus pōrificatū inuasit:
 et quatuor annis illuz obtinuit. ppter quod Onias onie pontificis filius in egyptū transmigrans in helio
 politano pago aliud ad similitudinē templi hierosolimitani cōstruxit Alchimus vero aduersus Judaz ma
 chabem inimicitias gerens post parū temporis dei ira percussus vitaz finivit. Et sic omniu iudeoz fauo
 re Jude Machabeo sacerdotiū decernitur: Qui dignitate suscepta confestim legatos Romaz dirigit so
 ciale fedus petitorios. Senatus aut iudeos amicos habendos mox decernit. Veniqz aduersus bachidem
 et alchimū demetrii duces prelio cōmissō occisus est cū tribus annis: vt Josephus in. 12. testatur pontifica
 tum adimistrasset. Symon aut et Jonathas eius fratres corpus ab hostibus redimentes in Adodin patz
 suorum sepulchro sepellere: quo mortuo fame superueniente vniuersa regio se Bachidi tradidit.

152 **C** Antiochus Eupator nonus Syrie et asie rex sexdecimo regni philometoris anno regnare cepit: et re
 gnauit annis duobus. Hic patre sublato paruulus relictus est. Cui quum Triphon a populo datus esset
 tutor: patruus eius Demetrius: qui obses tunc Rome erat re cognita senatum adiit: obsidesqz se viuo fra
 tre venisse: sed eo mortuo cuius obses sit se ignorare fateatur. Dimittitqz ergo se ad regnum petendū equū
 esse. Qui quum se dimitti animaduerneret a Senatu tacitus discessit. Delatusqz in Syriam summo cum
 honore exceptus est: et occiso pupillo eidem regnum traditur. Verumtamen Triphon ipse regnum inua
 dens diu illud tenuit. Et vt ipso diu potiretur centum peditum milia: et viginti equitum milia: necnon et tri
 ginta septem elephantes contra iudeos parauit.

150 **C** Demetrius Soter Decimus Syrie et asie rex priuigno interfecto regnū suscipiens regnavit annis duo
 decim. Qui quum primum occupasset Syrie regnum nonitanti sue ocium periculosum ratus ampliare vi
 res suas statuit. Et primo quidem propter fastiditas sorozes nuptias regi capadocie infestus bellum intul
 lit. Sed Antiochenes: aliqz a Demetrio lacessiti subornauerunt Porpalam quendam sorozis extreme
 iuuenes vt Syrie regnū velut paternum armis repeteret: et ut fides adhiberetur fraudi nomen ei Alexan
 der inditum fuit genitusqz ab Antiocho dicitur. Tantum enim odium apud oēs contraxerat Demetrius
 ut emulo eius vires oī auxilio tribuerent. Unde Alexander his fretus auxilijs dē demetriū occurrens vic
 tum illum vita pariter et regno priuauit.

148 **C** Jonathas iudeoz dux pariter et pontifex populu iudeoz post iudaz rexit annis. 19. Hic suscepto prin
 cipatu nō impar virtute fratri suo Machabeo extitit. Quod Bachides demetrii regis dux audiens timu
 it: et illum sicut et fratres suoz iudaz dolo interficere statuit. Cuius voluntas non latuit Jonatham qui colli
 gens exercitum pugnaz cum Bachide cōmisit et magnam illi stragem intulit adeo vt vix periculum mortis
 enasit: quo facto in hierusalem reuertitur: et munitissimas ciuitates edificare cepit. Tunc pontifex Alchi
 mus intrusus Domuz dei et opera prophetarum destrui precepit: sed demolitione inchoata paralisi percul
 sus magno cum tormento defecit. Tunc Jonathas cum Romanis Spartanisqz alijs quoqz regibus ami
 citias faciens magnus et formidabilis esse cepit. Tandem a Triphone Antiochi pupilli tutore ptolemaide
 dolose captus: cum filijs et mille viris interficitur: ut habetur in l. 13. Josephi ca. 9. Cuius corpus Simon
 frater eius inde redimens et in patriam suaz transferrens cū maximo luctu sepeliuit. Cui et idē Symon in
 ges Mausoleū sibi et fratribus suis atqz patri ex polito et albo lapide fabricare fecit.

159 **C** Philippus quidā Macedo que andrascuz esse volunt pesendo rex anno. 28. regni philometoris in Ma
 cedonia arma mouens publium Iuuentiu Romanorum preozem contra se venientem ad internitionem
 vsqz delenit et regno occupato regnavit anno vno. Sed Cecilio Metello victus Macedonia iterum in
 Romanorum potestatem redacta est. Inde haud paulo post ibidem perses qui se persei filium dicebatur
 collectis seruitijs rebellauit. Et cum iam. xvi. milia armatorum haberet a Romulo questore: sicut liuius re
 fert superatus est.

158 **C** Alexander qui et Balans dictus fuit vndecimus syrie et asie rex. 19. anno philometoris anno regnare
 cepit: et regnavit s^m Eusebiū annis. 9. et men. 10. licet Josephus nisi quinqz regnasse dicat. Hic antiochi g
 et epiphanes cognouatus erat filius creditus fuit. Qui demetriū pdictū auunculū suū interfecit et regnum
 abstulit. Imperansqz ionathā predictū iudeoz ducē ob eius fortitudinē multis insignibus et corona pscen
 tus ē. Transmittēs hec ipsa dona talem ei Epistolaz scripsit dicens. Rex Alexander fratri Jonathe salu
 tem: Fortitudinē quidē et fidem tuā iam dudū audiuiimus. Et ideo transmissimus ad te pro auxilijs: et or
 dinauiimus te hodie principē sacerdotū iudeoz: et amicū nostruz vocari precepimus: iccirco etiam destina

ni tibi pro munere purpuream stolā: et aureas coronam: et peto honoratū te a nobis similit̄ erga nos fieri. Hinc prolemeus predictus Egypti rex Cleopatram filiam vxorē dedit. Cupiebat enim regnū eius: Ad intelligens prolemeus cum proditorum: et filie sue nuptiarū transgressorē accusauit: et statim affinitatē soluit: et illā Demetrio tradidit: et tunc manifeste facte sunt inimicitie. prolemeus autem post hec antiochiam veniens ab antiochenis benigne susceptus rex ab eisdem declaratus est: Quod audiens Alexander statim cū magno apparatu antiochiam venit: et prolemeus contra eum duxit exercitū: et vincens alexandru in arabiaz fugauit: vbi arabū rex noie cabilus eidez caput auferens prolemeo transmisit: qui suanez sibi rem summūq; spectaculū alexandri morte simul et capite vidit: qui tamen paulopost pre gaudio vitam finiuit vt patet primo Macha. cap. xi. et xiiij. libro Josephi cap. 7. atq; ita alexander pro Demetrio penas dedit quem occiderat: et pro antiocho cuius mentitus fuerat originem.

Tertium bellum punicum.

506 **T**ertium deinde bellum punicum sexcentesimo primo anno ab vrbe condita a Romanis contra Carthaginenses suscipitur regnantibus apud Romanos. L. Manlio Lenozino et M. Manlio sine Liniū anno scilicet quinquagesimo primo postquam secundū bellū punicū transactū fuerat: Hi itaq; consules (sicut Orosius in quarto capitulo. 14. scribit) Carthaginem profecti Carthaginensibus preceperūt: vt omnia arma: nauesq; ipsis Romanis traderent: Qui timore concussi tantam repente armorum vim Romanis detulerūt: vt inde: sicut ait Linius: Tota aphyrica facile potuisset armari: Postq; vero arma comportarūt iussi sunt relicta Ciuitate procul a mari decē passuūz milibus recedere: Quo audito Carthaginenses dolorem ad desperationē addentes decreuerunt aut urbē defendere: aut eū ipsa perire: Quāobrez Hasdrubales duos suos duces creauerunt: Debinc arma facere aggressi: cum eris ferriq; materia deficeret: auro argentoq; suppleuerunt. Cum autem consules urbem oppugnare decreuissent: et iā aliquam muroz partem diruissent machinis facto impetu a Carthaginensibus turpiter repulsi sunt: quos fugientes Scipio repulso in muros hoste: defendit: Lenozinus vero in vrbez redijt: et Mālius Carthaginem amissa in Hasdrubalem arma conuertit.

Carthaginis excidium.

506 **S**cipio autē magni Scipionis nepos hisdem temporibus omni virtute apud Romanos preclarus ex condito cōsul extra sortem factus aphyrica sibi decreta est. Veniensq; Carthaginem eūz sex continuis diebus noctibusq; oppugnasset: Tandez re desperata Carthaginenses ad deditiōem traxit: petentesq; vt quos belli clades reliquos fecerat: saltem seruire liceret atq; ita primū mulierū agmen satis miserabile post viro ruz turba descendit: Nā vt Linius ait fuisse muliez viginti quinq; milia: viro ruz triginta milia captiuoz memorie traditum est. Hasdrubal vero imperator vltro se transfuge dedit: et eius vxor se suosq; filios quodā femineo furore in medium se iecit incendiūz. Ipsa autem ciuitas supposito igne sexdecim continuis ardēt diebus: miserūq; victozibus prebuit spectaculum. Multitudo vero illa captiuozum: paucis exceptis principibus venundari iussa est. Transfuge autē ad spectaculum populozum traditi sunt feris: Atq; ita Carthago illa celebris ciuitas a Bidone condita sine Eusebiū. 668. Vel vt alij volunt. 748. anno ab eius conditiōe deleta est: omni murali lapide in puluerēz cōminuto quarto scilicet anno: ex quo ipsum tertium punicū bellū fuerat incobatur. Scipio autēz et ipse cognomen illud celebre meruit quod auus eius acceperat: se vt propter hanc fortissimā virtutē aphyricanus iunior: appellaretur.

506 **T**iberius Gracchus ex Tiberio patre Romanozum consule natus tempestate hac admodum iuuenis existens multa virtute clarus et celebris fuit. De quo plutarchus tradit: qd etiam ab ipsa pueritia ita clarus et insignis extitit: vt in augurū collegio confestim sit receptus propter virtutē magis qm nobilitatez. Prima nanq; eius militia sub predicto Scipione iuniorē in Aphyrica fuit: vbi cum eidez Scipioni contubernalis esset: tamen modestia et virtute ceteram iuuentutē egregie superauit: et primus omnium Carthaginis muros conscendit: et multas hostium cedes edidit: Sed demuz Romā reuersus: vbi Tribunū plebis factum se sensit: statim legem Agrariaz ferre decreuit: propter quod odiosus factus a locupletibus peremptus est: cū necdū trigesimū etatis compleisset annum.

506 **P**tolemaeus Evergetes predicti philometozis filius: Cleopatraq; germanus septimus egyptiorum rex: Olympiade. 159. que fuit annus quadringentesimus sexagesimus tertius Iudaice captiuitatē Egyptijs regnare cepit: et regnavit annis vigintionē: Vir quidē pessimus atq; seuis simus: Ob cuius seuitiā frater eius et Cleopatra soror: sibi timentes: eūz reges essent: regnum ei per legatos obtulerunt: Quamobrez elatus plurimū effectus est: qd scilicet fraternū regnū sine vilo certamine recepisset: et statim fratris filiu e complexu matris enecauit: et omnes eius fautores trucidauit: ac postea sorozis thozūz cede eius filij cruentū ascendit: Post quod non mitior et in populares qui eūz in regnūz vocauerant: fuit: omnia enīz sanguine manare fecit: Et sicut ciuibus suis cruentes extitit: Ita quoq; Romanis qui illo venerant ridiculo fuit: Quia sic refert Iustinus: Erat vultu deformis: statura breuis: et sagina ventris non homini: sed belue persimilis: Quaz quidem feditatez nimia vestis subtilitas augebat. Hic quippe filios ex sorore et ex vxoris sorore suscepit: ac etiam sorozis filiam per vim stuprauit: Cuius filium membratim diuisum: et in cista positum matri in die natalis eius inter epulas iussit offerri.

P. Euergetes

152

33

128 **C** Demetrius eius nois. 1. vnde clausus Syrie z asie rex. 4. regni Energetis. Anno regnar cepit z regnavit an̄ 507i
 nis. 3. Hic predicti Demetrii Sorber filius fuit: quem pater apud Snydium hospite suū cum magno au-
 ri pondere comendauerat: vt belli periculis eximeretur: Qui contra alexandrum in prelio egressus victor
 euasit: regnumq; illi abstulit: Et omni tandem regno paterno recuperato: rerum successu corruptus vitij
 adolescentie inquinatus in segnicie lapsus est: Tantūq; contemptū apud omnes ob inertiam quātū odiū
 ex superbia p̄ habuerat: contraxit: ita vt ab eius imperio multe ciuitates passim se subtraxerint: Unde
 ad abolendam inertie maculam parthijs bellum intulit: z eos multis prelijs sepe fudit: postremo tamen
 captus in byrcania missus ibidē benigne z iuxta cultū pristine fortune habitus est: atq; ibi nouem annis si-
 ne regno puatus vixit: quo tpe antiochus Sedetes regnavit annis. 9. Tandē eidē denuo regno restituto re-
 gnauit annis. 4. cui philometo: Cleopatrá filiá ab Alexádro sublata vxorē dedit: vt p̄ p̄ Dachba. ca. 12.

C Viri disciplinis excellentes.

131 **C** Metrodorus atheniensis pictor: atq; philosophus his tēporibus insignis z clarus habitus ē: Qui Plit.
 testante li. 35. Utraq; scientia magne auctoritatis fuit: Nam cū Paulus Emilius: Perseo rege aduictor: 5072
 ab atheniensibus petisset vt vni sibi probatissimū philosophū mitterent ad crudiedos filios: Metrodo-
 rum ei miserūt: profertent eū in vtroq; desiderio p̄stantissimū: qđ ita quoq; Emilius iudicauit.

C P. Terentius Carthaginiensis poeta comicus p̄ hec tempora in precio fuit: Quia Scipione iuniorē predi-
 cto in seruitutem ex apbrica ductus propter ingenij magnitudinē z forme p̄stantiā libertate donatus
 ē: Hic primā andriaz ante q̄ edilibus venderet Cecilio: multū se miranti legit. Scripsit autē comediarū
 elegantij studio libros sex: in quibus multorū mores ad precauenda pericula annotauit: Tandē in archa-
 dia moriens eius sepulchro tale epitaphium inscriptum fuit.

Natus in excelsis tectis carthaginiis alte:
 Romanis ductibus bellica preda fui:
 Descripti mores hominum: iuuenūq; senūq;
 Qualiter z ierui decipiant dominos:
 Quid meretrix: quid leno dolis constringat auaris:
 Hec quicumque leger: sic puto cautus erit.

C Pacuuius autē Brūdusius tragediarū scriptor: Ennij ex filia nepos p̄ hoc idē tps floruit q̄ primo Rome
 vitā duxit: vbi post multa ab eo edita: Tarentū regressus ibidē nonagenarius vitam finiuit.

C Aristarchus grammaticus z ipse hac tempestate Eusebio teste agnoscitur.

C L. Acciū Tragediarū scriptorē per hec quoq; tēpora: vt Eusebius testat̄ claruisse cōstat: q̄ Mansino z
 Scrano cōsulis parētibus libertinis natus multa p̄posuit: que pacuuius iā seni Tarēti recitauit: Ab isto
 namq; accianus fundus iuxta Pisaurū cōstitutus dicitur ē: q̄ illic inter colonos fuerat ex vrbe deductus:
 Hic iam senex in collegio poetarum sedenti nunq̄ Julio venienti assurgere voluit: maiestatis eius imme-
 mor: sed z quia in comparatione omnium studiorum aliquanto se superiorem esse confidebat: propterea in-
 solentie crimen incurrit: z in voluminū: non in imaginum certamine se exercebat.

126 **C** Symon Datathie filius. 3. Iudeorū dux pariter z p̄t̄fex ano sexto regni Energetis olympiade. s. 160.
 sedere cepit: z sedit annis. 8. Huic p̄t̄fici Romani z Sparciate cū eius libeter legationē accepissent ami- 5073
 cabilia misere rescripta: z Antiochus similiter Demetrii filius ad eū in hec vba rescripsit dicens: Vobis
 oia quecūq; remiserūt q̄ fuerūt an̄ me remitto z p̄mitto vobis facere p̄cussurā p̄p̄ijs numismatis i regione
 vestra. Cūq; obtinero regnū magnificabo gēte vestrā: z tēplū i gloria magna: valete: Hūc at̄ Triphon
 studuit fraudibus z dolis circūuenire: sicut fecerat Jonathā fratrem eius: Cuius artē Symō intelligens
 prudētissime cessit malitie: z liberavit patriā a p̄culis: Hic corpus fratris sui Jonathā a Triphone redi-
 mens in Adodin tumulauit erigēs. 7. pyramides p̄i ac m̄i: atq; 4. s̄ibus z sibi: circūposuitq; pulcher-
 rimas colūnas i q̄bus ad rei mēoriā naues z arma sculpsit: sicut p̄ p̄ Dachabe. vltio: Tandē Ptolemeus
 eius gener Abdi cuiusdā filius: cū eū ad cōiuitiū inuitalset: eūdē cū duobus filijs interfecit: z ipsius Sy-
 monis vxorē cū relijs duobus filijs in vincula cōiecit. Sic sic Dachabeorū primus liber hic explicit.

C Reges Attalici siue pergameni.

123 **C** Attalus pgami Asie ciuitatis rex hisdem temporibus moriens populum Romanū regni sui heredē isti- 5076
 tuit: hi attalici reges a quodā Tyanensi Eunuchō noie P̄biletro ortū habuerunt. Lysimachus autē Agatos
 clis filius: vt paulo alius repetamus: vnus fuit ex Alexandri magni successoribus: Qui montem supra
 pergamam cōmunuit: suosq; ibi thesauros constituit: Quorum custodiam P̄biletro Eunuchō predicto
 tradidit: cum optime esset educatus z sibi carus: At is cum ab Arsinoe Lysimachi vxore discederet: que
 eum accusauerat: tempus ad defectionem expectauit: Interea Lysimachus malo consilio adductus filiū
 Agatoclem interfecit. Seleucus autem Nicanor reuersus illuz sustulit: z ipse a ptolemeo Cerauno subla-
 tus est: doloq; interemptus. Inter hos autem tumultus p̄biletus Eunuchus in arce se continens: nunc
 isti: nūc illi que validiorē esse aiaduerteret obsequēs. xx. annis castellū z pecunias possedit: duo q̄ppe illi fra-
 tres erāt: Eumenes natus maior: z Attalus p̄dictus: Ex Eumene natus ē alter Eumenes: q̄ pgami succes-
 sionē hūit: z Antiochū Seleuci filiū ap̄ sardos p̄lio supauit: q̄ cū. 20. annis regnassz mortuus ē: cui attalus
 ex attalo natus successit q̄ primo rex appellatus ē: z p̄lio maximo Salathas superauit: z Romanorum

amicus in classe Rhodiorum cum eis aduersus Philippum pugnavit. Obijt iam senior cum regnasset annis quadraginta tribus superstitibus quattuor filijs ex Apollonide Lyricena susceptis: E quibus Eumenes primogenitus regnum secundo loco suscepit: Qui cum Romanis aduersus magnus Antiochum et Perseum Macedonum Reges bellum gessit: Totamque illam regionem a Romanis accepit: que sub Antiocho circa Thaurum erat: Regnavitque annis quadraginta novem: Urbes hic munivit: ac in modum civitatum amplavit: Imperium Attalo filio tertio loco reliquit: ex Stratonice Ariarathis Cappadocum regis filia nato: Sed admodum puero fratrem Attalum constituit tutorem qui viginti uno annis regnavit: et aduersus Demetrium Seleuci filium cum Alexandro Antiochi filio bellum gessit: et contra pseudo Philippum Romanorum socius fuit: Sicgelim regem cepit: et ducto in Thracia exercitu Prussia interemit: prefecto illi Nicomede filio postremo reliquit regnum Attalo: qui sub tutela erat: cogente ad hoc ipsam morte: Is Philomator cognominatus: cum annis quinque regnasset morbo decedens Romanos heredes instituit: qui eam Regionem in provinciam redegere. Et hic mos humanarum rerum que ex parvis principijs multum sepe accrescunt et postea corrumpunt: In ea quippe urbe Pergamo viri complurimi excellentes fuerunt: utpote Apollodorus orator: Dionysius historicus: et alij multi.

504i **T**hyrcanus Symonis Machabei filius: cui proprium nomen Ioannes fuerat patre interfecto anno de cimo quarto regni Euergetis olympiade scilicet .i. 63. quarto loco Iudeorum dux et pontifex constitutus: sedit annis vigintifex: Vir utique optimus et sacerdotio dignus: atque ducatu strenuus: necnon et prophete dono clarus: cum quo deus erat: et futurorum prescientiam ei donauerat: Hic ideo Thyrcanus dictus fuit: quod aduersus byrcaniam bellum gerens victor euasit: et deinceps Thyrcani nomen adeptus est: Postmodum a Romanis ius amicitie postulans obtinere promeruit: Antiochus autem Syrie rex eo pontifice obsedit Hierusalem: qui populorum saluti consulens: inducias per legatos exposcavit: qui annuit petitori: videlicet Thyrcanus studium Antiochi circa deum aperuit sepulchrum David: tria milia talenta pecuniarum exinde protulit: et trecenta Antiocho tradidit: quibus acceptis obsidione solvens discessit: Et cum eo multas etiam amicitias composuit: Indeque contra Samariam civitatem valde munitam byrcanus expeditionem producens tandem cepit: et totam penitus deleuit: adeo ut videntes magis vallum quam civitatem illie fuisse quisque indicasset: Quam postea herodes instaurans non Samariam: sed Sebasten appellavit: hic multas seditiones a phariseis et essenis pertulit: a quibus tandem liberatus feliciter usque ad senium vixit: Defunctusque quinque filios reliquit: aristobolum et Antigonum: atque alios tres quibus predictum (ut clare Iosephus refert) quod rerum domini non diutius permanerent.

Locus in Aprica.

Locus tarum multitudo per hoc idem tempus adeo in aprica conualuit: que (ut dicitur pater Augustinus. 3. de civi. dei capitulo trigesimo primo refert) non solum segetes: sed et folia atque cortices comoscrunt: quibus communi sumptis pre nimio vento in apricano pelago se demersere: quarum corpora per littora putrefacta tam per asperum fetorem exalarunt: ut ibidem fere omnes aves et pecudes morerentur: Aphrozarum quoque ducenta milia: Romanoque vero militum qui illuc ad presidium fuerant destinati triginta milia extincta referuntur.

Carthago reponitur.

5089 **L.** Cecilius Metellus: et L. D. Flaminius anno duodecimo regni Euergetis consules Romani dicti sunt quorum iussu Carthago in aprica reposita est viginti duobus annis postquam enersa fuerat reuolutis: in qua et ciues Romani plurimi fuerunt adducti: Sed intra breue tempus Ethna ultra solitum flammis ignes euomens calidis cineribus exusta eius tecta destruxit: Cuius subleuande calamitatis causa Senatus Romanus decem annis vectigalia remisit.

5090 **L.** Cassius Longus et Sex Bomitius Calpurnius anno sequenti consules dicti: statim ex Senatus iussu transalpinis gallis bellum intulere: ubi iuxta Rhodanum fluvium maxima hostibus clade illata de ipsis magnifice triumphauerunt: eorum ducem captum pre se ducentes.

Institutus gallozum rex: eo ipso anno Fabio et Quintio martio consulibus regnantibus cum centum octoginta armatorum milibus contra Romanos ascendit: sed a Romanis ponte disturbato: quem supra rhodanum fluvium extruxerat: devictus est: Tuncque Quintius consul omnes gallos: qui sub radicibus alpium habitabant penitus deleuit.

5096 **P**tolemaeus physcon qui et Sorber: Euergetis filius octavus Egyptiorum rex olympiade .i. 66. que est .492. iudaice captivitatibus annus Egyptijs regnare cepit: et regnavit annis decem et septem huius temporibus Antiochus Lyricenus Demetrii regis filius: et Antiochi Siphis regis frater: postea quam idem Antiochus Siphis octo annis quiete regnasset: e regno eiectus est: et syriam ipse antiochus Lyricenus obtinuit et regnavit: Sed rursus a Siphio superatus eadem ipse accepit: atque ita hi duo ad invicem dimicantes successiue modo vnus: modo alter regnabant: inter has autem regni syrie parricidiales discordias mortuus est Ptolemaeus iste relicto regno vxori.

Numidarum reges.

Numidia autem Carthaginensis seu apricana regio est: que incipit a septentrionali parte maris: quod in Sardiniam insulam versus tendit: Ab occasu Mauritaniam. i. Branatam a meridie Ethiopia habet: in hac quippe regione ut testatur Pli. propter marmora et plurimas feras: cuius vis generis nihil insigne habet: In ea tamen celebres

vrbes existunt: videlicet Hispanon: Rhegium: et Rusticbaela.

104 **C** Bassenissa igitur quidam huius provincie rex his temporibus fuit: hic patrem Numidaz nomine ha- 5098
buit: Qui Bassenissa: vi. L. i. i. libro septio de secundo bello punico scripsit paulo ante ano vite sue no-
nagesimos septio mortuus est: relicta quadragintaquattuor filiis: inter quos Scipione iuniorē diuiforem
et diuisionis arbitru esse voluit: hic itaq; Bassenissa primo Romanis capitalis hostis fuit: Deinde ami-
cissimus factus vsq; in fine vite sue per quadraginta annos perseverauit: Quo mortuo eius filius Hy-
cipsa: reliquis fratribus morbo absumptis regnum solus obtinuit: Qui Jugurthaz filium ex concubina
genuit: quem eodem cultu quo et ceteros liberos carum habuit.

C Jugurthe bellum hic incipit.

95 **C** Jugurtha predicti Bassanisse regis ex pellice nepos Numidarū rex anno octano regni Sorber predi- 5104
cti regis Egypti: olympiade scilicet. iōs. regno post patrem Hyecipsam suscepto bellum contra Romāos
gerens captus fuit: et Romaz perductus: L. i. i. historiaz Salustius eleganti stilo describens sic ait: Quis
cum primuz adoleuisset: viribus maximus: et decora facie pollere cepit: et multo magis ingenio validus ce-
cepit: Unde nec se luxui aut inertie corrupenduz dedit: Sed vti illius gentis mos est: equitate iacula
et cursu cum equalibus certare studebat: et cum omnes gloria aniret: omnibus tamen carus erat: quibus
rebus et si pater in initio letus eēt: q; Jugurthe virtutem regno suo gloriā fore existimaret: post q; tamē
hoiem adolescentem exacta etate: et paruis liberis magis magisq; crescere intellexit: vehementer ex nego-
cio permotus multa animo voluebat: Tandē post multorum conciliozum volutationez propter eius virtu-
tes et populū fauorem: euz vt ceteros adoptauit in filiu: et testamento pariter cum legitimis filiis institu-
it heredem. Defuncto autem Hyecipsa patre intra modicū tempus per satellites suos Jugurtha hic fra-
tres suos ignobilitatem eius despicientes occidi fecit: qui eamobrem ad ius dicenduz Romaz accessit
etiam fraudibus suis sine malo remissus est: Ubi deterior effectus: etiam Bassinam Huluisē filium: et
Bassinisse nepotem obruncari fecit: Eo q; ob regum discrimen profugus Romam veniens regnum
tanq; ad se pertinens a Romanis sibi adiudicari postulasset: Quibus gestis mox a Senatu iussus est ab
Italia discedere: vnde in regnū regressus dixisse fertur: Quis vrbe venale et mature periturā: si emptorez in-
uenerit: Bello vero a Romanis renouato: Jugurtha ab Albino consule per dolum statim pacem extor-
sit: Romanis deinde sub iugum missis: Tandem Mاريو consule et Sylla Questore contra cum missis:
eius obruncato exercitu iterato a Sylla capiti: et ad MARIUM consulem vinctus perducitur: qui in Numi-
dia rebus compositis Jugurtha cum maximis spolijs Romā a MARIO deducitur: Qui MARIUS: vt L. i.
vnius testatur: calendis Januarij Jugurtham prese vinctum adducens cum gloriozo triumpho vrbe in-
trauit: iam etiam ante eum M. Betellus de ipso triumphum egerat. Deniq; Jugurtha in carcere Rome co-
stitutus ibidem strangulatus est.

95 **C** MARIUS Romanoꝝ cōsul bis temporibus apud Senatū clarissimus imperator habitus est: qui: vt 5106
Plutarchus ait: qui eius vitā pulcherrime descripsit: et pauperē et mechanicū nomine MARIUM habuerit
patre postposita ignobilitate magne scie et pbitatis ac industrie: necnō et militaris peritia prestans euasit:
atq; libidinis et diuitiarū victor: qui cum pri mū in Hispania sub Scipione militaret: fertur ipsum cum
bellicoso hoste manū conseruisse: et illum ante Imperatoria ora confecisse: Pretor postea factus iu-
liam ex insigni iulioꝝ familia ortam duxit vxorem: Cuius Cesar imperator fuit sororius nepos: Post
multa autem preclara in bello gesta consul contra Jugurtham predictum designatus ipsum ingenti glo-
ria vicit: et Romaz perductum: de eo: vt premissum est triumphauit: Secundoq; consul contra Cymbros
factus: qui multos Romanozꝝ duces necauerant: omnes duobus commissis prelijs ad internitionez de-
dit: Hic enim duces ex Theutonibus: Ambronibus: alijsq; gentibus multitudinem pene infinitā in gal-
liam reducerant: italiāq; irruerant: qui nec alicubi sedez ponere decreuerant: donec Romam cū Ita-
lia cuerterent: De his itaq; MARIUS cū Catullo collega suo triumphans tertius Rome conditor: ab om-
nibus appellatus est: Verum cū sexto consul fuisset: mutata fortuna a Sylla exul cijcitur: et terra: mariq;
vagus p aliq; tps fuit: tadē septimū cōsulatū attingēs post. i. 7. diē huius cōsulatus mortē obiit.

C Cōsules quedam Cymbrozum et infinitus pene numerus his temporibus Drosio in quarto referente:
fuit: miris ob castitatis propositum extollendus laudibus: He quippe mulieres euz vidissent Theutones
et Cymbros maritos suos in Galliam et Germaniam contra Romanuz nomen coniurasse vna cum ipis
viris suis in italiā vno et eodem impetu concurrere: Que cum vidissent Cymbros et Theutones suos a
Caio MARIO Romanoꝝ consule predicto post longa certamina superatos in vnum se colligentes: ani-
moso consilio libertatem suam et castimoniam tutare decreuerunt. Factoq; ex multitudine planstroꝝum
sibi vallo diu et acriter pugnare: et cum sustes: lapidesq; ac cetera armamenta in pugna consumpsissent:
legatos ad MARIUM miserunt postulantes: non vt ad patriam redire permetteret: Sed vt omnes Roma-
nis virginibus vestalibus iungerentur: q; tam honestissimam petitionez cū non impetrassent furore suc-
cense in obstinatā voti sui perseverantiā crudelissimū iniere facinus: Nā ante omnia collisis in terrā par-
uplis suis ne in seruitutē traherentur: nocte vna ne et ipse violarent (exusta oī eozū substantia) laqueis oēs si-
bi mortē constituere: nec prede aliqd ex se pter pendentia corpora auidis reliquere Romanis.

C Iudeozum regni instauratio.

5107 **C** Aristobolus Hyrcani iudeorum pontificis et ducis filius. xi. regni Sotber anno principatum quinto loco apud iudeos tenes regnavit tantummodo vno anno: hic Aristobolus magistratum ad regiam dignitatem transferre decrevit: primusque sibi diadema imposuit: post. 484. annos et sex menses: ex quo de captivitate Babylonica populus liberatus ad propria remeavit: Multum enim hic patri profuit: Nam subegit itur eos: et plurimam eorum provinciam iudeis adiecit: et compulsi habitantes in ea: ut si vellent in provincia manere circumciderentur secundum leges moysaicas. Fuit namque (ut Josephus in. 13. ait) Nature valde moderate et ingenui pudoris: hic tamen consilio Antigoni fratris sui libidine dominandi matrem et tres fratres suos iuniores in vincula coniecit: et paulo post etiam Antigoni fratrem quem et fame perire fecit: pro quibus malis statim in se diuinam sensit vindictam: Quia morbus acerbissimus ita eum inuasit: ut sanguinem omnem la ceratis visceribus euomeret: Quo quidem morbo emisit spiritum.

5118 **C** Alexander qui et Iancus dicitur aristoboli predicti frater eo defuncto apud Iudeos pontificatum et regnum suscipiens regnavit annis. xxvij. hic enim (sicut Josephus refert) nunquam ad faciem patris Hyrcani venire meruit: Causa huius odij talis fuisse dicitur: Cum diligeret priores filios Hyrcanus. scilicet Aristobolum et Antigoni predictos: apparuit ei dominus in somnijs dicens: quod iste eius successor existeret: qua visione contristatus Hyrcanus cum nollet eius habere successorem: cum primus natus est: eum in galilea nutrire mandavit Sed deus nequaquam mentitus est Hyrcano: hic quippe regno suscepto vniuersum e fratribus suis tentantem regnum inuadere: interfecit et alterum volentem innocenter viuere honorabiliter tractavit: Indeque (ut Comestor ait) crudelissime civibus suis praefuit: quia mille seniores intra sex annos peremit: octingentos quoque uxoratos viros vna cum uxoribus ac liberis in plateis patibulis affixit: postea pace confecta: quartanarum febrium morbo: quem ex ocio contraxerat vitam finivit: relictis Hyrcano et aristobolo filiis: Sed regnum alexandre uxori reliquit: que viuente adhuc marito populos humanitate sibi allexerat.

C Romanorum clades permaxima.

5119 **C** Ahanlius et Lepio praefules Romani anno. i. 4. regni Sotber qui. 454. annus ab vrbe condita: ut Drosius li. v. cap. xix. testatur aduersus Cymbros et Teutones: aliasque gallozum ac germanorum gentes que tunc ut imperium Romanum penitus extinguerent conspirauerant: a senatu missi sunt: Qui ab eisdem gallicis iuxta Rhodanum fluvium maxima cum ignominia victi sunt: siquidem Ahanlius ipse consul interfectus est: et duo eius filij cum. 80. milia trucidati fuerunt: quadraginta quoque colonorum milia percuncta vix ex oculo exercitu Romano decem evadere potuerunt: qui tante cladis nuntium Romanis afferre possent: Hostes vero binis castris positi: noua quadam atque insolita exercitatione cuncta que ceperant pessundarunt: aurum. scilicet et argentum in flumen proicientes: lorice autem virorum concise falere equorum disperdite: Equi ipsi gurgitibus immersi: boies arboribus fuerunt suspensi: ita ut nihil prede victor: nihil misericordie victus cognosceret: maximus tunc Rome non solum luctus: verum etiam metus fuit: ne confestim galli alpes transcenderent: et Italiam diruerent.

C Gallozum clades a Romanis.

5120 **C** Romani Gallozum terrore concussi anno sequenti (teste Drosio) Ahanium predictum consulem contra Cymbros misere: qui Jugurtha in Numida devicto cum eodem exercitu in galliam veniens compositis statim ordinibus prelium cum eis commisit: in quo quidem ducenta armatorum milia Ahanium ipse cum suo exercitu interfecit: et octoginta milia cepit: occisoque eorum duce Teutomodo vix tria milia fugere potuerunt. Ahanii vero eorum constantiore animo quam si vicissent consulem consulere: ut si inuiolata castitate virgibus ac dijs seruiendum esset: vitam sibi reseruent: quod cum petita non impetrassent puulis suis (ut dictum est) ad saxa illis cuncte sese ferro ac suspendio peremerunt. Ahanium autem cum socio hostibus superatis Romam redeuntes triumphauerunt.

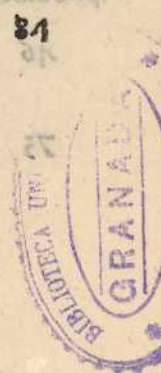
C Viri doctrinis excellentes.

C Hortensius Romanus oratorum sui temporis princeps tempestate hac Rome floruit: et multa composuit qui teste Quintiliano libro. 6. de institutione orato. Ciceronis emulus fuit: et quoad iuriam secundus: de quo sic refert Helius in primo noc. at. Hortensius fuit orator clarus: sed delicatior quam virum decet: et forme non minus quam eloquentie studiosus: quia nunquam speculo inconsulto prodire voluit in publicum: in illo se mirari: in illo vultum togamque componere consuevit.

C Hortensiam autem filiam post se reliquit dignis extollendam laudibus que non solum patrie facundiam et doctrinam amplexa fuit: sed etiam ipsius pronuntiandi splendorem seruauit: quem. scilicet. opportunitas exegit: et qui sepius in viris doctissimis deficere consuevit: Hec autem triumvirorum magistratu: cum matronarum multitudo Romanarum exigente publica necessitate intolerabili grauarentur onere: Nec hominum inueniretur aliquis qui sibi patrocinium prestare auderet: sola ausa est animo constanti coram triumviris rem feminarum assumere: eamque perorando tam efficaciter inexhausta facundia agere: ut maxima audientium admiratione crederetur fuisse Hortensius pater: Lamobrem quicquid expetierat non solum obtinuit: verum etiam longe plus a triumviris promeruit.

C Turpilius poeta Comicus anno. xv. regni Sotber (Eusebio teste) Synuesse a modum senex moritur: cuius nulla apud nos extant opera: cum deperdita omnino sint.

C Caius Lucillus Satyrarum scriptor olympiade. i. 10. que est. i6. regni Sotber annus secundum Eusebium Neapoli moritur anno scilicet etatis sue. 46. Qui publico funere delatus fuit: Qui primus inter Latinos insignem satyrarum promeruit laudem.

p. Alexā.

86

Ptolemaeus Alexander nonus Egypti rex anno quingentesimonono Judaice captiuitatis. i. s115
i7i. olympiade Egyptijs regnar̄ cepit: et regnauit: expulso fr̄e anis. x. hic ptolemei Sotber p̄di
cti frater fuit: Nam pater Evergetes moriēs Cleopatre vxori et alteri quē ipsa elegisset: ex filijs
suis regnū reliquit: Que cuz in iuniorē filiū proniorē esset: a populo cōpulsā est maiorē eligere
Cui priusq̄ regnū daret: vxorē Cleopatrá sororem carissimā ademit: et Seleucem minorē du
cere iussit: At ipsa Cleopatra mater: postea q̄ cū ipso maiore filio decē et septē annis (vt p̄mis

sum est) regnasset grauit̄ ferens filij societate: populū in euz concitauit: Quo expulso euz in Cyprum
exulare coegit. Accersitoq; isto Alexandro minore filio in locuz fratris secuz regnare fecit: sed posteaq̄
secū predictis decez annis regnasset: teritus eius crudelitate ipsam dereliquit: existimans melius sibi fore
vitā priuatam ducere: q̄ periculosū regnum possidere: At mater per legatos eū in regnuz reuocare stu
dens: cū didicisset eundē filiū occultis insidijs exitiū machinari ab eo diffugit: Sed tandē ab eodem occu
pata interficit: digna quidē mortis infamia: que et matrē thoro expulit: duasq; filias suas viduas fecit: ac
alios in exiliū egit: Sed nec alexādro paricidiū inultū fuit: quia ob matris paricidiū a populo in exilium
actus et ip̄e fuit: et ptolemaeus Sotber p̄dictus reuocatus regnū redditur: Quiq; cum matre belluz gerere
voluisset: neq; a fr̄e armis repetē vnq̄ voluit: q̄ p̄or possedisset: ideq; regnauit anis. 4. Vḡit Alexander
hic regni cyreneoz qd̄ ei p̄ testamēto reliquerat populo Romāo herede instituto decessit.

82

Philippus vltimus Syrie et Asiae rex. 4. regni Alexādri anno regnare cepit: et regnauit anis. 2. Quo re
gnante Antiochus eius patruus in parthos fugiēs p̄p̄cio se tradidit: post quē statim philippus hic a Babi
loisōsule captus: Regnū eius in Romanoꝝ ditionē cessit: Et tūc syrie regnū finē accepit quod per duce
tos viginti annos sub regibus. i7. durauit: Quozū nomina et tempora ista sunt.

Syrie regum Epilogus.

Seleucus qui et nicanor	.i. añ. 31.	Lerauno	6. añ. 3.	Alexander	ii. añ. 10.
Antiochus Sotber	2. añ. 19.	Seleucus philopator.	1. añ. 12.	Antiochus	12. añ. 3.
Theus	3 añ. 10.	Antiochus epiphāes	8 añ. ii.	Demetrius	13 añ. 9.
Hallinicus	4 añ. 20.	Antiochus eupator.	9 añ. 2.	Demetrius	14 añ. 4.
Antiochus magnus	5 añ. 36.	Demetrius Sotber	10 añ. 12.	Antiochus	15 añ. 12.
				Antiochus	16 añ. 18.
				Philippus	17 añ. 2.

Sociale bellum.

79

Picentes vestini: Marsi: peligni: Maruicini: Samnites et Lucani anno nono regni alexandri in vnuz
confederati fm̄ Drosiū in q̄nto libro: Graue bellum in Italia contra Romanos assumpserunt: Unde et ci
uem Seruiū Prozem Romanū legatū ad se apud Eculum missum occiderūt: clausaq; ciuitate (ibidē oēs
cines Romanos in dicta cede ingulauerunt: Et hoc quidē bellū per quadriēnium protractum est.

p. Sotber

16

Ptolemaeus Sotber pauloante a matre pulsus: hoc anno alexandro ab Egyptijs interfecto re
gnum paternum iterum recuperans regnauit annis octo. Cives enim (vt p̄missum est) cum
primū alexander matrem occidisset: ipsum in vindictam matris propter eius interfectionem
repulerat: et cetera.

73

Sylla patricius Romanus anno. 3. regni. p. Sotber cum plurima in Jugurtino bello edi
disset facinora imperatoris gloriā a senatu reportauit: Qui statim contra Mitridatez Athenas missus
de eius exercitu centum milibus cesis Athenis potitus est: Hic vt Plutarchus et Salustius tradunt: ex
antiqua atq; preclara scipionū familia ortus omnē vitam ab adolescentia quibuscunq; flagitijs inquinatā
vsq; ad questuram duxit: quam sub Mاريو contra Jugurtham adeptus est: in quo quidem officio vitaz
penitus cōmutauit: Et vt dicit Valerius: cathenas Jugurthe manibus iecit: Mitridatem compescuit: so
cialis belli luctus repressit: Lynne dominationē fregit: Et Marium qui olim se questorem fastidierat: in
ipsam illam prouinciā proscriptum et exulem petere coegit. Erat hic litteris grecis latinisq; optime erudi
tus: facundus: acer: astutus: glorie cupidus: sui securus: multarum rerum et pecunie maxime largitor: ani
mo grandis: ita vt dicat Salustius: Subitari potuit: fortior: an. felicior: foret: Nam felix in eo dici potuit:
q̄ de inimicis Mariantis vltus feliciter fuerit: cum ex cis sex milia necari in vrbe iusserit: proscriptis qu
gentis et duodecim milibus in prenestre occisis: postea dictator factus: ita rempublicam repressit: vt teste
Cicerone in sexto verinaruz nemo illo inuito nec bona: nec patriam: nec vitam ipsam retinere posset: po
stremo sicut Plinius nepos refert libro de viris illustribus ordinata republica dictaturaz deposuit: et sub
prinata vita puteolos se contulit: vbi paulo post in morbum incidit: vlcere in intestinis obozto: Quo tēpore
tanta pediculoz vis toto corpore manauit: vt nullo argumento cohiberi possent: Atq; hoc morbo mortē
obijt: Scripsit autem sylla hic cōmentarios pulcherrimos. Nam teste Plutarcho vigesimūsecundū com
mentariorum librum biduo antequam mortuus est scribendi finem fecit.

Prodigia dira sunt.

Prodigia dira hisdem temporibus: testibus diuo patre Augustino. 3. de ciuitate dei capitulo. 31. et Drosi
o libro. 5. capitulo. 14. in Italia visa sunt: Nam canes: equi: boues: asini: et alia queq; animalia humanis
visibus subdita: subito momento efferata: et pristina lenitatis oblita: relictis dominis libera vagabantur: et
omniū hominū spernebant accessum: non sine periculo aduentis.

C Apud Tarentinos itē cū panes per cōiunia frāgerent: cruez e medijs panibus quasi e vulneribus corpo-
rū fluxit: p̄ septē et̄ octinos dies grādo lapidibus imixtis etiā testarū fragmētis terrā latissime vberavit.
C In Sānitibus quoq; z Benētāis vastissimo terre biatu flāma prupit: z vsq; in celū extēdi visa ē: Cō-
pluresq; p̄terea in itinere Romani viderūt globū coloris aurei a celo ad terras vsq; reuolui: Maioremq;
rursus e terra in sublime ad oriētē sole ferri: ac magnitudine sua solē obtexisse: Nec multo post sociali-
bus bellis intra Italiam gestis civile bellum exortum est omnium seuisimum.

C Civile bellum.

C Cuius bellorū Romanorum initium z causa fuere p̄mo Tyberij z. C. Bracchorum agrarijs legibus cō-
citati: Uolebant enim agros populo diuidere quos nobilitas diu possederat: Sed tā vetustā iniquitatem
audere cōuellere perniciosum est: vt ipsa res experimento docuit: Sed vt prolixitas omittatur: rem ipsaz
paucis explicabimus: Cū predictus Sylla contra Mitridatē ponti regem Armeniam occupantem Ma-
riuma Senatu dirigi affectaret: nec quod postulabat obtineret: indignatus cum exercitu armatus vrbez
ingreditur: z confestim Sulpiciū interficit: Mariūq; fugat: ac alios cōsules ordiat: His rebus gestis ad
aciē cōtra Romāos p̄fectus ē: z hoc qdē civile bellū: vt Suetō. scribit q; Sylla incepit p. x. ānos cum maxi-
ma cede p̄tractū: plusq; quinquaginta hominum milia consumpsit: Verum mortuo sylla quieuit.

C Mitridaticum bellum.

C Mitridaticum bellum anno ab vrbe condita: vt scribit Orosius. 666. Regni vero Sotber quarto nōdū
sociali finito Rome etiā civili perdurāte incepit: quod z si minus infame
non tamen prelijs minus graue ceptum est: Et quidem de huiusmodi bello varie scriptum comperimus:
vtrum ab hinc ceptum primum fuerit: an tunc precipue exarsit: maxime cum alij triginta: alij quadra-
ginta annis gestum fuisse ferant: Sed quāuis hisdem gesta temporibus perplexis coacernata malis exar-
serint: a nobis speciatim: z si breuiter Mitridatis vita percurrenda singula huius belli gesta proferentur.

C Mitridates igit pharnacis partioy regis filius z poti rex fuit: de quo Iustinus lib. 41. z Apianus Ale-
xandrinus: z Plinius lib. xxv. natura. histo. ac Silius lib. 17. noc. at. multa scripsere: hic in p̄mis Mitri-
dates ex predicto patre apud synopem natus educatusq; ac tandem sepultus perhibetur: Qui cum puer
parentibus orbatus esset: principatumq; obtinisset: mox vt adoleuit finitimos populos z scythas in pote-
statem suam redegit: z cū Romanis per quadraginta annos varijs enētibus cruentissimū gessit belluz: By-
thiniamq; ac Cappadociā similiter adeptus: Asiam: phrygiā: paphlagoniā: Gallathiam z macedoniā
inuasit: multa z p̄clara agens prelia: Insuper z omnia in mari dominatus ē: quoad sylla intra paternos
limites inclusit: centum z sexaginta hominū milia in bello habuit: z eisdem cum optimis ducibus decerta-
uit: a sylla quidē z Lucullo ac pompeio victus: sepenumero tamē magnas illis intulit clades. L. Cassiū z
Q. Oppiū z. M. Attiliū captiuos sibi deditos palā circūduxit: quoad illuz qui totius belli causa fuerat:
interemit: reliquos sylle tradidit: vicit Sibiriam ac murenam. Coram quoq; consulatu illustrez z Sabi-
um: z Triariū superauit: ingenium illi ad res difficiles p̄cellentissimum fuit: victus sepe ab icepto mini-
me destitit: nec vna via Romanos aggressus est: Cum celtis sedus inijt: Et Sertoriū in Hispaniam per
insidias misit: sine autem ab hostibus: sine ab alijs ferro impetitus z saucius: nullo tamen ab opere cessa-
uit. Ferunt hunc duas z. xx. linguas: Tot enim nationibus imperauit notas habuisse: vt qua quisq; lin-
gua cum postulasset: eadem sibi ius redderet. sanguinolentus tamen z crudelis in omnes extitit: Naz ma-
trem: fratres: z tres impuberes filios: totidemq; filias interfecit: statura ingenti fuit: firmaq; semper ac
optima valitudine. Et cum litteris grecis imbutus eēt musice etiam operam dabat: sobrietatis eximie labo-
rumq; patientissimus: solum mulierum illecebris tantus vir deuictus fuit. His moribus mitridates cuz
mundum (vt ita dixerim) multis cladibus inuoluisset: ad vltimū desertus a suis z filij fraude circūuentus
ad veneni confugit remedia: Quo tarde agēte in cedē suam Ballū quendā percussorem vocauit: qua per-
cussione vitā finiuit. Vixit mitridates hic sexagintanōnem annos in qbus. 50. z. 7. regnauit: quo mortuo
consensu pompeij apud synopem regali sepulchro p̄ditus est. Lucanus tamen vult ipsum veneno extin-
ctum fuisse. Unde in primo sic inquit.

Post ciclas ne vagos z lassī pontica regis P̄clia barbarico vix consumata veneno.

C Sertorius patricius Romanus ex Nursia sabinoz vrbe ortus: his temporibus dolo atq; fallacia: necnon
audacia potens: cum in civili bello Marianis partibus fauisset: syllam fugiens ex Ap̄brica dilapsus in
Hispaniam bellicosissimas gentes in arma contra Romanos excitauit: hic itaq; ex predicta vrbe or-
tus: honeste quidem sub vidua matre educatus fuit. Adolescensq; factus: per eloquentiam maximam in
Ciuitate comparauit potentiam. Prima enim eius militia sub Scipione contra Cymbros fuit. Vbi cuz
a Romanis mare pugnatum esset (equo amisso z vulnere insuper accepto) Rhodanum Fluium cum
thorace z scuto per aduersos fluctus plurimum natando traiecit: Ita robusto z exercitato corpore erat
Ad honores deinde prouectus nequaquam militarem amisit audaciam: Immo corpus suum multis
periculis obiectans: z fortitudinis opera manu propria edens: tandem alterum amisit oculum: De quo
etiam gloriari solebat: Quod alij non sic semper sue virtutis testimonia sicut ipse secum deferrent: Quin-
immo torques: hastas: z coronas: atq; alia plurima domi relinquerent. Demum cum sylla rerum ponti-
cus esset: cuz fugissetq; Sertorius in Hyberiam: pacianus quidā nomine a sylla eo mittit decertādū eo

gratia: Quem Sertorius non solū necavit: Verū etiā oēm eius exercitū cepit: Tigenūq; oppidum expu-
gnavit. Fere .n. Sertoriū neq; voluptate neq; metu ynq̄ potuisse superari: eo q̄ fortissimus in aduersis: et
modestus in secundis semp extiterit: In ipronis vero casibus ita cōstans et audax: vt oēs sui temporis du-
ces anteierit. In cūctis vero que vel ingenio vel astu cōficiūtur. s. occupatione locorū: p̄uentione hostiū
celeritate fallacijs: quoties expediret p̄fundissimus artifex fuit: Quibus rebus prestas a Lusitanis dux e-
ligitur: et cū septez milibus et quingentis aduersus quattuor Romanorū duces bellū gessit: sub quibus erat pe-
ditum centū: et .xx. milia: Equitum septē milia: et sagittariorū fondibulariorūq; duo milia: Quos omnes
Sertorius partim occidit: et partim profligauit: ac Aditellū virum amplissimū ab obsidione Iagobritarum
abire coegit: Dehinc pōpeium cū eius exercitu ita contriuit: vt parū abfuerit quin ipse pōpeius interficeret-
tur. Tandē a Marco perenna eius familiari p̄ncipatū affectate in diuio Sertorius hic pditus occidit.

¶ Viri disciplinis excellentes.

69

Plotus orator natione gallus philosophus qd̄ acutissimus his temporibus floruit. Romāq; perductus s. 130
p̄mus ibidē rhetoricā latinā docuit. Et p̄pterea Cicero de eo sic ait: Memoria teneo: p̄imum latine do-
cere cepisse Plotium quendam.

¶ L. Pomponius historicus et orator attellanarū scriptor per hoc idē tēpus (Eusebio teste) clarus fuit: qui
Geographic libellum edidit: in quo vrbium distantias et loca queq; mensurat.

¶ Leonius grāmaticus doctissimus. In pompeij libertus hac tēpestate in p̄cio fuit: Qui pōpeij domini
sui iussu cōmentaria in arte medicina que ibidez pōpeius de iuncto Aditridate in suis scrinijs cōpererat in
nostrū transulit sermonē: que humane vite nō minus profuere: q̄ reipublice victoria illa de Aditridate
parta: Nam Aditridates ipse inter reliqua ingenij sui magnitudine medicine curiosus ab omnibus subie-
ctis suis: que suere pars magna terrarū singula medicinalia exquirēs: Cōmentationū harū et exemplaria
effectusq; in archanis suis reliquerat.

¶ Altacillus plotus latinus rhetor et ipse in pōpeij doctor et libertus per hec tempora fm Eusebiū scho-
lam Rome aperuit: et multa conscripsit.

¶ Asclepidē medicū et rhetorem celeberrimū his tēporibus Rome claruisse nōnulli tradunt: De quo Plī-
nius in septio natu. histo. sic ait: q̄ natione prusiensis fuit: p̄musq; rhetorice magister extitit: in qua arte n̄
satis: vt volebat questū faciēs ad medicine artē (vt erat sagacis ingenij vir) se repete cōuertit: et plurimum
ibidē p̄fecit: et p̄pterea sicut idē Plī. refert: in medēdi arte plurima extant cōposita ab eodē volumina.

¶ Diodorus Sardenis orator cognomento sonas per hec quoq; tēpora in p̄cio fuit: et multa documen-
ta conscripsit: multaq; pro Asia concertauit: Accusatus autem q̄ ciuitatem suam in Aditridatis amicitia
pelliceret: habita excusabili oratione omnes calumnias deleuit.

¶ Athrodorus rhetor grecus et legista: et ipse tēpestate istac apud calcedonē agnoscitur: qui e philosophi-
ca disciplina in civilē mutatus p̄pter eius eloquentiā (q̄ p̄ pauper eēt) clarū coniugiū apud Calcedonem
obtinit: et a Aditridate rege reddendo iuri p̄positus est: Sed postmodū ad Tygranez legatus missus
cū ab eo recessisset: inuitus remissus est: Ac iterū reuertens siue regis opera siue alio morbo decessit. Sen-
sitq; philosophicam vitam imprudenter se deliquisse: que si neq; honores neq; opes cumulat: attamē sal-
tem periculis molestijsq; cōplurimis (vt experientia didicimus) caret. Sepe enim eorum ignominiosus
est finis: qui nimium glorie cupidi sunt.

¶ Ilium in Troia vastatur.

¶ Simbria Romanus Questor per hoc tēpus Iliū penitus vastat: Is namq; Questor cū Valerio Flacco
consule aduersus Aditridatē missus orra seditione in Bitbinia Flaccū predictū occidit: potitusq; exerci-
tus Iliū venit: a qua vrbe cū tanq̄ latro exclusus fuisset: indignatus exercitū ad vrbē admonit: et illā vn-
decimo die cepit: Sed gloriātī q̄ tā cito eā vrbē cepisset: quidaz Iliensis nomine Agamēnon respondit:
Nō hector: q̄ppe aderat q̄ p̄ patria pugnaret: Sylla vero postmodū cū Simbria obruncasset: ciuitatem
Iliū multis cōsolarī studuit beneficijs: Deinde Iulius Cesar de eadē curā maximā suscepit.

D. Diony-
sius

64

R Tolemeus Dionysius. xi. Egyptiorū rex anno. 527. Judaeae captiuitatis: hoc est olympiade s. 132
175. Egyptijs regnare cepit: et regnauit annis. 30. de quo nil meōrta dignū comperimus: eius
autē anno primo Sylla Romā obtinuit: et biennij post vita decessit: Nam pauloante Sylla apd
Athenas: vt predictum est Archelaū Aditridatis ducē ita deuicit: vt cētū milibus occisis: ipse
triduo in paludibus dilinuisset: Quo cognito Aditridates pacem petijt: cui Sylla concessit:
vt minus periculi a tergo habens: securus ad bellum civile p̄peraret: Nam Marcius nuper
fatigatus Romā ingressus multos nobiles occiderat: Senatū proscripserat: Romū Sylle euerterat: qua
propter commotus Sylla vrbē ingressus tot dominū milia cōsumpsit: aut profericic: vt. Q. Catullus syl-
le viceret: cū quibus tandē victuri sumus: si in bello armatos in pace inermes occidimus.

¶ Civilis belli finis.

¶ Seruilio. p. et Apio Claudio consulibus creatis anno. 2. regni Dionysij: vt scribit Orosius: Visus est
Sylla priuatus: emoritur: Quo mortuo conclusa sunt duo funestissima bella: sociale. s. Italicum: et civile s. 132
syllanū: que quidē bella per annos decē protracta plusq̄. cl. Romanorū milia. p̄scripserunt. tātūq; lectissi-
simorum virorū ac vernaculorum militū Roma p̄pter hec perdidit: q̄tum in ea superiori tempore: cum se

scilicet italicū: et ciuile syllanū. Que quideꝫ bella per annos. x. ptracta plusq̄. c. l. romanoꝝ milia proscrispe-
runt: tantūq; lectissimoꝝ viroꝝ ac vernaculoꝝ militū Roma ppter hec perdidit: q̄r ū in ea superiori tem-
pore: quū se iaz aduersus alexandꝝ magnū circūspiceret i discretis eratibus census inuenit: preterea viros
consulares. 24. cōsules sex: ediles. 60. senatores fere ducetos: absq; his qui in vniuersis totius italie popu-
lis passim consideratione necis deleti sunt.

¶ Brutū hi mors.

¶ Lepidus Romanus mariane partis assertor hoc anno mortuo sylla aduersus Catullū sylle ducem assur-
gens rediuinos belloꝝ cineres suscitauit. His tunc acie certatū cōplurimi romanoꝝ iam ipsa paucitate mi-
seroꝝ: et adhuc illo furore insanientū celi sunt. Albanorūq; ciuitas obsidione expugnata atq; vltima fame
exercuciata miserabiliū reliquiaꝝ deditioe seruata ē. vbi tunc Scipio ipsius lepidi filius captus atq; occi-
sus fuit. Brutus vero Lepidi socius in cisalpinā galliā fugiens persequēte Po. non longe a mutina vrbe i
terfectus est: in cuius vrbs foro: vt vidimus: Brutū adhuc extat sepulchrū. Ita hoc ciuile bellū non ma-
gis clementia catulli q̄ tecto syllane crudelitatis: vt ignis in stipula eadeꝫ celeritate qua exarsit enauit.

554

¶ Alexandria vxor alexandri regis indeoꝝ hoc anno: q̄ est quartus regni dionysij annus tertio loco regna-
re cepit: et regnavit ānis. 9. Nam maritus suus moriens byrcanū et aristobolū liberos reliquit: sed regnū
huic Alexandri vxori tradidit: eo q̄ ex filijs byrcanus rex gubernationē ignorās vitā ociosa elegerat. Al-
ter vero. s. Aristobolus efficax et audax erat. Ipsa eiz a populo plurimū diligebatur: eo q̄ viuēte marito vi-
sa fuit contristari de quibus peccasset. Que suscepto magistratu siliū byrcanū propter etatē principē sacer-
dotū statim ordinauit: phariseis tñ oia facere permittens: quibus obedire populo precepit. Romē autē re-
gium et ipsa tantūmodo ferebat. oēm vero potestātē phariseis permittebat. hi autē oēm rē pu. conturbabant
multos occidentes et q̄maxime alexandri consiliarios: atq; alia scelera pertractantes: hec tñ multa gessit
ad regni pseruatiōes: et nūq̄ p sui sexus virilitate succubuit: callida quippe circa regni detentionē: qd̄ ex ip-
sis suis operibus: vt scribit Josephus li. 13. euidenter ostēdit. Attamen quū nec bonū aut iustū aduertete-
ret anteq̄ moreret ad summā calamitatē negocia domus sue perduxit: et post mortē multis miseris regnū
compleuit ppter malā dispositionē. Et quū male regnasset: gentē tñ snā in pace custodiuit. Deniq; cū i
valitudineꝫ senissimā incidisset: Aristobolus natū minor rem pub. occupauit: et illa paulopost anno etatis
sue. 73. vitā discessit.

65

556

¶ Lucullus Romanus patricius āno. 5. Dionysij olympiade. s. i 76. teste Eusebio: deuicta armenia: me-
sopotamiaq; ac nissibi ciuitate cum fratre regis capta rome imperator appellatus est: Qui: vt Plutarchus
scribit primo auunculum habens Metellum numidicum: grecis ac latinis litteris operam dedit: ita vt
i vtriq; posset ornate dicere: et Sylla ad eum rex suarū commētaria scripserit. Scripsit at hic greca orone
maricū bellū in quo adhuc inuenis multa audacie et grauis consilij facinora dēclarauit: cui? p̄stata ductus
Sylla tñ sibi auctoritatis et virtutis tribuebat vt nisi qd̄ fortior strennue agendū foret Luculli opa uterē
Adortuo vero Sylla cū. Ad. Cotta hoc ipso anno consil declaratur. Qui ambo: cū aduersus Bitrida-
tem perrexissent atq; primū a Cotta infelicissime pugnatū esset. Lucullus ipse: ut erat animo audax:
cum paruo exercitu Bitridatem adeo late profligauit vt multis trucidatis sex equoꝝ milia. 15. viroꝝū mi-
lia: et innumerā Jumentoz multitudinē ceperit: ac non multo post cum in fugientes hostes incidisset: circa
30. et ministroz et militū milia pdidit. Deinde comparato sibi Bitridates exercitu ipsūz pene totū amisit:
et ad Tygranē in Armenā confugit. Lucullus autē interiz chaldeos aliosq; populos subegit. Et assumptis
tantūz quindecim milibus contra Tygranē profectus ipsūz cōmissa pugna superauit infugāq; vertit. Neq;
multo post ducentis quinquaginta viroꝝ milibus congregatis Tygranē cū lucullo qui. 24. cohortes ha-
bebat dimicans: vltra centū milia peditū ex Tygranē exercitu occisa sunt. Equites pauci admodū effuge-
re potuerunt vulneratis tantūmodo centū Romanis et quinq; interfectis. Captaq; Tygranē vrbe lucul-
lus multas opes inde abstulit. Tygranē deniq; cū tribus auxiliariis regibus iterato exercitu cōgrega-
to: a Lucullo et superato salutē sibi fuga comparauit: in quo p̄elio nobiliores ex barbaris plurimi interie-
re. Quibus victorijs lucullus elatus ad subuertendū omnino Tygranē conscendere instituerat: s; hyme
superueniente rē infectā dimisit. Quo in tempore cum a militibus odio habitus esset: ab eo deinceps nil
gestum est: pro qua re imperiū ei abrogatū pompeio demandatū est. Propter q̄ lucullus et ipse indignatus
sponte ab republica sese abdicauit: et reliquū vite sue tempus ad litteraturaz quietemue contulit: et oēs opes
quas bello questerat parū vtiliter cōsūpsit. Nā ad tantas se cōuertit delicias: vt inter ornatos regum cōui-
nas luculli dinumerarēt in primis. Quod quidē in hoc cōijcere par est: qd̄ de illo precipuū memorie tra-
ditum est: Nam quadā die pompeius et cicero hoc audietes lucullū ex octio in foro sedentem cōuenerunt
et eo ex more salutato: Cicero volumus inq̄to lucullū apud te cenare hodie: hac p̄dictiōē vñ nil noui: nostri cā
parari iubeas: Quod lucullus recusauit sed in posterū diem parari sibi cōuiniū postulatū: Illi autē nolle
omnino differe: neq; aliud secreto familiaris potestate alloq̄ndi cōcedere: post multa vero hanc illi tñ gra-
tiā postremo prestiterit: vt illis audietibus vni ex familiaribus domus sue diceret hodie in apolline cenabi-
tur: Quod audito famuli confestim intelleserūt: quali ornatu quone sumptu conficiendū esset conuiniū.
Consuueerat enim: vt plutarchus scribit: precij quinquaginta milium in Apolline preparari: Que cum
sic acta fuissent stuporo quodā pompeius et Cicero in tanta epularū habundantia mirati sunt. Erant au-
tem lucullo: vt plutarchus ait: conuiniū non semper diuitiarum apparatu preparata: tandem cum obiisset

63

eius funeralia in Tusculano agrō celebrata sunt: hic autem lucullus interalia vt diuus Hiero nymus ad
Marcellam de muneribus acceptis testatur: Cerasum fructum primus ex ponto romam detulit: et mox
totam italiam repleuit.

Chyrcanus alexandri iudeoz regis ex predicta Sylena seu alexandria filius vigesimus tertius iudeoz
pontifex principatus sacerdotij suscipiens sedit annis. 24. hic a matre: vt premisus ē: pontifex cōstitutus
post mortem matris cum fratre suo aristobolo de regno maximas questiones et concertationes habuit. De
quibus Josephus historicus librum quintumdecimum antiquitatu suarū facit. Ipse nāq; aristobolus eius fra
ter mortua matre collecto exercitu in campis icrethōnis hunc fratrem vicit: duo superato mox in con
cordiam venerunt hoc pacto: vt aristobolus regnaret: byrcanus vero sub eo quibus liber honoribus fūge
retur. Verū tamen paulopost byrcanus promissis non contentus ad aretam arabum reges noctu confugit
asserens dolose fore circumuentum: vnde collecto exercitu hierusalem veniens urbem obsedit: atq; in hunc
modum contendentes occasionem romanis prebuerunt iudeam inuadendi. Quam ob rem Pompeius hi
erolimam veniens urbem cepit: qua capta templū referauit: et ad sancta sanctorū vsq; accessit: et ibi mul
ta vidit: que non licebat nisi sacerdotibus intueri. Inuenit autem eo in loco preter mensam auream et can
delabra pecuniarū duo milia talenta. Quas tamen pompeius propter deuotionem contingere noluit: nec
contingi permisit. Mandauitq; ministris templi illud purgare: et legitima deo offerri: Hyrcano vero huic
iterato principatum sacerdotij donauit: eo q; ei utilis visus fuisset: eo q; principe constituto: et iudea sub tri
buto constituta. Aristobolus huic fratres et duos eius filios: scilicet alexandrum et Antigonus totidēq;
filias captiuas abduxit Pompeius. Hi aut fratres multoz hierosolymis auctores fuere: quoz inuicem in
ter se bella gererent. Et ex tunc iudei libertatē penitus deposuerunt: et subiecti romanis esse ceperunt: et p
nicias quas armis patres eoz possederat a syrijs ablatas restituere compulsi sunt. Pompeius autem diru
tis vrbis hierusalem muris Scauro principi regionis curam cōmissit. post mortem vero Aristoboli huic
fratris. Antigonus eius filius e roma fugiens hierosolymā venit: et a partibus eum capere fecit: Quo cap
to ne inq; in regno restitui posset: aures eius amputauit: ne posset rursus ad eum principatus sacerdotij
peruenire propter hanc diminutionem. Ibidem sic mutilatus Hyrcanus per multos annos fuit quo
adulq; Herodes Antipatris filius: quem tanquam filium semper habuerat: iudee principatum obtinuit.
Quod quum audisset byrcanus: qui sic cap tuus tenebatur rediit ad herodem: qui non illas retributiōes
ab eo recepit: quas priuatus ab eo acceperat: Nam mutauit herodem fortune prouetus: quia suscepta eius
filia in coniugium ipsum interfecit.

Pompeius maximus Romanorum imperator hūdem temporibus maximo in precio apud Romanos
habitus est. Qui de uictis magna celeritate pyratis: iterato contra. 22. orientis reges imperator designatus
est. Qui mox contra Mitridatem in Armenia minore vadens: ipsum nocturno prelio vicit etq; maximā
cladem intulit: pro qua Mitridates ipse cum vxore et duobus cominibus fugit. Deinde Tygrani Armenie
regi graue bellum intulit: eūq; in deditionē coactū denuo recoronauit: cum coronā deponeret: pecunia ta
men parte multatum. Post Albanorum regem prudenter victum rogatus in deditionem accepit. Arme
niāq; minorem victam Deiortharo gallathie regi donauit quia ei socius bello Mitridatico fuit. Itures et
Arabes paulopost vicit Iudeā omnē cum hierosolyma cepit: et iudeos omnes Romanis tributarios fecit
ibidem et in omni Syria Scauro preside deputato: pugnavit itaq; pompeius hic vir maximus hac vice in
oriente cum viginti duobus regibus quorum omnium victor existens in asiam se recepit. Et cum Romam
per Ciliciam properaret Alexander Aristoboli iudeorum regis filius ex itinere fugiens alexandriuz byr
caniumq; munitissima oppida obtinuit. Ex quibus magna manu collecta populatus est Iudæicam regio
nem. Reuersus deniq; Romam cum ingenti gloria pompeius triumphauit de pyratico: Mitridatico et
alijs complurimis bellis: in quo quidem triumpho sicut scribit plinius translata fuit primo Statua argen
tea pharnacis ponti regis et Mitridatis patris: necnon et currus aurci et argentei: in eo quoq; triumpho
tulit pompeius Alucum aureum cum gemmis duabus. Et luna aureā pondo. 30. lectos triclinares tres: va
sa ex auro et gemmis abacoz noue: Signa aurea tria: Corona ex margaritis trigintatres
Montē aureuz quadratū cum ceruis leonibus et pomis omnis generis: et mensas ex margaritis. Hec omnia
pompeij victoria in vrbem inuexit. Fuere etiam in eo triumpho (ut plutarchus inquit) regiones pontus: vi
delicet: Armenia: Capadocia: Paphlagonia: Media: Colchis: Hyberia: Albania: Syria: Cilicia: Ab
sopotamia: et ij qui circa phenicem et palestina; incolunt. Iudei quoque et Arabes: et ceteri quotquot terra
mariq; ab ipso debellati fuerant. Inter hec notabantur Castella mille capta: Ciuitates ferme nongente:
Paues octingente: in eoq; triūpho captiui ducti sūt post pyratarū principes Tygranis filius cum vxore
filiaq; Rex iudeoz Aristobolus: mitridatis soror cum quinque filijs: Scytharuz multe mulieres: Albanoz
et hyberoz ac regis comagenoz obsides ducti: hic triumphus maximus ac splendidissimus oium fuit: g
bactenus Rome fuerunt: hec autem oia anno ab vrbe condita. 690. Junio Syllano et L. Aurena consu
libus gesta sunt. Reliqua aut huius maximi imperatoris gesta et bella que cum Cesare gessit infra in gestis
ipsius Cesaris narabuntur.

Creticum bellum eo tunc a Metello cretico confectus fuit: de quo etiā ipse triumphauit. Sed eius trium
phus pompeij triumpho impar extitit.

si 42 **C**atiline Romani viri pestiferi conturatio contra rempublicam: hoc anno qui est .i8. regni Dionysij olympiade autem .i79. Marcus tullio cicerone consule regnare fuit: cuius patrie turbationem: atq; tumultum idem Marcus Tullius Cicero compressit atq; prudentissime sedauit. De qua quidem conturratione Salustius atq; Livius pulchre scripserunt. Erat i primis hic Lucius Catilina: vt scribit Salustius: nobili genere natus magna animi et corporis vi: sed ingenio prauo. Cui ab adolescentia bella intestina: cedens: rapine: discordie ciuiles gratissime fuere. Ibiq; iuuentutem suam exercere studuit: cu esset aio audax: seditiosus uariis: et cuiuslibet rei simulator: Qui quum esset flagitiosissimus vir: et omnium facinorosorum dux. Horum cateruas circum se semper habere voluit: quibus fretus societatibus ipse flagitiosus Catilina ad opprimendam rem publicam consilium cepit: quum ei maxima spes esset consequendi consulatum: Sed conturratione propalata: detectisq; conturrationum nominibus Lentulus ex clarissima corneliorum gente orator penes quem vna cum Cicerone fuerat imperium consulare magistratu primo a senatu abdicatus. Inde Cethegus: Statilius: Gabinius: et Leparius senatorij ordinis viri decreto senatus in carcerem missi: statim vna cum ipso Lentulo laqueo strangulantur. Quod vbi Catilina cognouit in trasalpina fugere cogitauit. Quo comperto Antonius cum quibusdam legionibus ipsum persequens inter cōsertissimas legiones confodit: atque ita Ciceronis virtute res publica a magnis perturbationibus seruata est.

Cesaris viri prope diuini gesta hic incipiunt.

si 47 **C**. Julius cesar ano ab vrbe condita. 693. qui est annus. 26. regni Dionysij post multa strenue gesta consul vna cum L. bibulo creatus statim gallia transalpina et illyricum cum decem legionibus eidem decernuntur: cum quibus per decem annos bellans grauissima bella confecit. Verum quum eius historiaz Suetonius et Plutarchus plene explicauerint non solito more de eo conscribendum duxi: s; cōpetentes portunculas ab ipsis historiciis excerptas separatim ponere.

Heluitiorum igitur animos gentis galloz fortissime ea vel maxime causa terribiles q; perpetuo pene cu germanis altercabantur: a quibus tantus rheni flumine dirimuntur. Ogegetho rex quidam princeps huius gentis spem totam innadendi gallias accenderat: quo ceteri optimates corrupto et ad mortem coacti cohibere: tamen semel animatas in predam nequiterunt: Qui conturratione facta ac die dicta exustis vicis domibusq; suis: ne quod desiderium ex spe reuertendi foret profecti sunt. Quos quum primu apud rhodanum obuios Cesar habuisset in aguo difficultiq; prelio vix vicit: et ad deditioem coegit. horum fuit cu primu. p. j. gressa est multitudo heluitioz: thuringioz: lothobogioz: thauraco: et boiorum vtriusq; sexus ad. clv. milia in illo prelio ceciderunt: ceteri in terras proprias remissi sunt.

Cesar postea contra ariobistū regē excitantem inuehentēq; incredibiles germanoz copias: quibus nuper vniuersas galloz copias se subegisse iactabant: apud sequanos vicit cum diu exercitus Cesaris Germanorum multitudine et virtute perterritus pugnam detrectasset: Ariobistus in Germaniam arrepta nauicula aufugit: vxores vero eius due torideq; filie capte sunt: Fuerunt autem in Ariobisti exercitu Arcides Arcomenes triboci vangeones Ametes: Eudes et Sueui pugne magne et phalange germanoz affuere: qui coacto in vnu agmine se vtiq; contextis capitibus ad irrumpendam Romanam aciem tuti vndiq; prestruxerant. Sed postq; aliqui Romanoz militu agilitate audaciaq; audacissimi producta testudinez ingressi fuissent. scuta singuloz velut Squamas singuloz humeros perfoderunt. Territi hostes nouo mortis periculo morte: terribilez dissoluere compagez exinde in fugam versi: per quinquaginta passuum milia insaciabiliter cesa sunt. Neq; haberi potuit Germanorum numerus vel quantus pugne affuerit: vel quantus fuerit occisorum.

Deinde (vt Entropius scribit) ponte confecto Rhenus transgressus Sueuos quoz centu pagi erant perdomuit: postea omne galliaz: qui inter Alpes flumen Rhodanum Rhenusq; et oceanum Britannicum est per nouem annos Cesar subiugauit. In quibus deuictos Britannicos quibus vsq; nunc Romanoz nome incognituz erat acceptis obsidibus tributarios fecit: inter tot successus ter tantuz male a Cesare pugnatus est: Romaq; reuersus triumphauit.

Crassi victoria et mors.

si 48 **C**rassus romanus consul pompeij collega anno secundo regni Dionysij mortuo Gabino syrie pefide in locum suuz a senatu subrogatur: vt maxime parthos syrie vicinos rebellantes reprimeret: vir quidem cupidissimus et insatiabilis cupiditatis qui vt Josephus li. i. 4. testatur audita hierosolymitani templi opulentia quaz pompeius intactaz reliquerat illo diuertit: vrbemq; ingressus templu peruadit: et opes duozum milium talentozum abstulit tulit: etiaz trabes aureas versatilem trecentas minas pensantes. Inde q; diuertens per Mesopotamiaz in parthiaz peruenit: et in itinere socijs ciuitatibus auxilia indixit: preciaq; exegit: moxq; ut Euphratez transiit vacesenez legatus a rege parthozum ad se missuz obuiuz habuit: a quo vehementer increpatus est: q; contra luculli et Pompeij sedus auaritia ductus Euphratez transierit. Quam ob rem sine mora futuruz esse: ut pro parthico auro Syrico ferro honoretur. Atq; ita cu prope caraz ventuz esset: parthi subito ingruentes cu Syrena et Syllatia prefectis suis et eozum exercitu sagittis oppressere Romanos quo in conflictu plurimi senatores et aliquot consulares. et pretorij viri cecidere: et eius filius nomine crassus lectissimus iuuenis occisus est. Quattuor quoq; cohortes cum legato deprehense interfecte

sunt: his gestis parthi Duce Syrena rapido equitatu Crassum persecuti sunt: et eum circumuentum turpiter interfecerunt. Veruz varie quide de huius Crassi morte apud historicos sententie feruntur: quas breuitatis causa omittimus.

Cirri disciplinis excellentes.

CA. furius poeta cognomento bibaculus natione cremonensis his temporibus Eusebio testante clarus fuit et multa conscripsit.

CL. Lucretius poeta per hec tempora floruit. Qui postea amatorio poculo in furorem versus: quum aliquot libros per interualla insanie conscripsisset. 43. etatis sue anno propria se manu interfecit. Eius autez libros postea Cicero emendauit.

CApollodorus pergamenus grecus orator Claudij et Augusti preceptor tempestate hac cognoscitur: qui artes multas inuenit: et apolloporam sectam induxit: cuius discipulus memoratu dignus Dionysius cognomento atticus fuit qui sermones et historias scripsit.

CTheopbanes reruz scriptor patria Abitbilenus Rome per hec tempora in precio habetur. Qui cuz magno pompeio admoduz familiaris esset: res eius gestas posteritati commendauit: et grecoz omniuz clarissimuz se exhibuit: cuius filius. M. pompeius Cesari quoqz Augusto postmoduz carus fuit: a quo Asiaticus rator constitutus fuit: et postea inter primos Tyberij Cesaris familiares locum obtinuit.

CAbitridates philosophus pergamenus hisdez etiaz temporibus floruit: et quedaz composuit. Qui postea contracta cum Julio Cesare amicitia ad id honoris peruenit: ut Bospori rex efficeretur.

CCatulluz poeta patria veronensez hoc tepore claruisse Eusebius asserit: et anno sequenti qui est annus. 25. regni Dionysij Rome etatis sue anno. 30. emoritur: hic carmina amatoria multa conscripsit.

CM. quoqz Callicliuz oratorem cum predictis claruit: qui primo Ciuili bello postea Cesarianas partes secutus: cum togataz regeret galliam: apud placentiaz vrbez defunctus est.

CDiodorus historicus siculus grece quam maxime historie scriptor cuz predictus claris et insignis habetur.

CTullius cognomento Marcus et Cicero philosophus maximus et oratoruz princeps necnon et Romanoruz Consul hoc tpe claruit cuius vita etiaz plutarchus accuratissime conscripsit. Hic quide volscoruz genere natus patrez Tulliu matrez vero Albiaz nomine habuit. Qui cuz per etate aliquid sapere cepit ex templo in genij magnitudine equales suos ita excelluit: vt pleriqz graues ad eum visendu proficiscerentur. Et vt de reliquis taceam prima eius comendatio circa poeticaz eluxit: in qua libellos quosda edidit: postea crescentibus annis in or soluta orationez nature sue consentaneaz adamauit: puerilibusqz studijs peractis philosophie et Iuri Ciuili operam dedit: post hec sub Sylla militauit. Deinde creatus consul vna cum Caio Antonio Marci Antonij filio tam gloriose id consulare Imperium exercuit vt ab omnibus pater patrie appellatus fuerit. Hic quippe primus philosophiam antea nostris litteris incognitam explicauit et plurima verba ad vsum patrij sermonis adiunxit. Deditqz precepta priusquam vlli nostri: doctius quoqz qm vlli greci patefecit ac docuit: vnde li. x. Codicis scribitur: q Tullius fuerit flos et tuba Romani eloquij: qui ex ingenij sui felicitate et nature munere complurima scripsit opuscula inter que: q prestantiora habentur hic subiicimus licet multo plura ediderit.

De amicitia	li. i.	De particione orationis	li. i.	dumtaxat excerpimus scilicet
De senectute	li. i.	Inuectiuaz 5 Salustiu	li. i.	virtutis omnis laus in actione
De paradoxis	li. i.	Inuectiuaz 5 catilinam	li. i.	consistit: A qua tamen sepe fit
De philippicis	li. i.	De re publica	li. 6.	intermissio. Multiqz dan
Tusculanaz qstionu	li. 5.	De academicis	li. i.	ad studia reditus. Scire
Inuectiuaz	li. 6.	Topicorum	li. i.	re debemus: que in terris
Honorum et maloz	li. 3.	De consilijs	li. 2.	gnuntur ad vsuz hominis creari:
De diuinatione	li. 2.	De synonymis	li. i.	homines hac causa fuisse
De mundi creatione	li. i.	De gloria humana	li. i.	generatos: vt ipsi inter se alijs
Dyalogorum	li. i.	De laude catonis	li. i.	prodesse possint. Duos hic filios
De agricultura	li. 8.	De prenosticationibus	li. 2.	habuit ex Terentia vxore
De iustitia et iure	li. i.	De consolatione	li. i.	re Tulliolam scilicet et Mar-
Terrinaz	li. i.	De responsis	l. i.	cum: ex tulliola et duos generos
De officijs	li. 3.	Rhetoricoz et nouoruz	li. 5.	summe nobilitatis viros habuit:
De re militari	li. i.	De eadem re	li. 2.	Que tandem ex partu mortua
De oratore	li. 3.	De somno scipionis	li. i.	maximum dolorem tullio in tulit:
Rhetoricoz	li. i.	Comentarij sui Consulatus	li. 3.	propter quod cesar ad eius leniendum
Orationum	li. 3.	Grece scripti		dolore librum consolatorium ei ex hispania
De legibus	li. 3.	Uersibus	li. 3.	misit. Demum et ipse inclutus
De natura deorum	li. 3.	Epistolaz extantium	li. 36.	orator ano etatis sue
De fato	li. 3.	De eius autem sententijs has		

lxij. ab Antonio sub specie concordie concedente Octauiano occisus est: Unde diuus pater Augustinus

3° de civitate dei. ca. 30. dixit: Octavianum augustum adhuc adolescentem fovebat Tullius sub spe reipublice promovende contra Antonij malitiam: sed Augustus cesar antonium permisit Ciceronem occidere quasi quadam concordie pactione. Igitur quum Antonius linguaz ciceronis absunderet: quia multas contra eum o clauerat innectivas: Respondit Cicero nil agis Antoni scripta deserta manent.

C Lato posterior catonis superioris pronos cui proprium nomen **A**. portius Cato est stoicus philosophus: quem vticensem etiam quidam appellant: qd se apud vticam interfecerit. hac quoq; tempestate Rome plurimum claruit. vir vtiq; doctissimus: qui ita doctrine cupiditate flagrauit: vt ne incuria quidem dñi senatus ageretur a lectione temperaret quo minus grecos lectitaret libros hac scilicet industria: vt ostenderet alijs tempora deesse alios superesse temporibus. Hic docebat rem pu. magis virtutibus qm armis euenenda dicens. Nolite: inquit: existimare maiores nostros armis rem publicam ex parua fecisse magnam Si ita esset multo maiorem eam nos haberemus: Quippe quibus sociozum civium: pretereaq; armorum: atq; equozum maior nobis copia qm illis est. Illis nanq; domi industria foris iustum imperium: animus in consulendo liber: neq; libidini: neq; delicto obnoxius. Pro his nos luxuria atq; auaritiam habemus: publicas egestates: priuatam opulentiaz laudamus: diuitias sequimur atq; inertia: inter bonos et malos discrimen nulluz: omnia virtutis premia ambitio possidet. Hic quippe quanto humanaz gloriaz fugiebat: tanto magis illum gloria sequebatur: Quiq; inter alia sue virtutis opera ad humane vite instructioez et hanc moralez euz suis rationibus in librum composuit: ex quo (vt aiunt) parvus ille liber metricus: qui parvulis legitur excerptus est. De cuius sententijs hanc memoria digna habemus. Humana vita proprie veluti ferrum est: quod si exerceatur conteritur: si vero non exerceatur rubigine consumitur. Hic tandem teste diuo patre Augustino primo de civitate dei. ca. 24. se ipsum occidit victoriaz Cesaris impatienter ferens: eiq; subijci nollens.

C Rigidus figulus pythagoricus et magus his quoq; temporibus Rome floruit. hic ideo figuli cognomen sortitus est: qd (vt diuus pater Augustinus. v. de ci. dei. c. 3. refert) quada; vice apud euz de geminorum dissimilium virtute et valitudine disputaretur: statim Rigidus hic figmentum de figuli rota in mediu; adduxit. Dum eni; figularius rotaz in quanta vi potuit intorfisset currente illa Rigidus videntibus omnibus bis numero de atramento tanq; vno eiusdem loco summa celeritate percussit: Deinde quiescente rota inuenta sunt que fixerat non paruo intervallo rote illius extremitate distantia. Sic inquit Rigidus in tanta rapacitate celi currunt vt etiam si alter post alteruz tanta celeritate nascatur: quanta rota bis ipse percussit in celi spatio plurimum est: huic sunt inquit quecuq; dissimilia perhibeantur in moribus casibusq; geminorum. Hic etiaz quuz in gramatica: vt Bellius testatur: doctissimus haberetur plurima scripsit: que tamen in vulgus non prodierunt propter eorum subtilitatez: ac obscuritatem tanq; parum vtilia. Deniq; a senatu Romano exilio damnatus quarto imperij Cesaris anno mortuus est.

C Leopatra Egypti regina Dionysij Auletis filia anno iudaice captiuitatis. 557. olympiade vero. 181. Egyptijs regnare cepit: et regnavit annis. 22. Huius ut premissuz est: pater auletes Dionysius omnium flagitiosissimus fuit. Naz illuz propter eius flagitia Alexandrini eiecierunt: cui cum tres filie essent: vnaz natu grandiozez loco patris reginaz constituerunt: et alias infantibus regno eiecerunt. Regina aut archelauz quendam archelai Nitridatis filiu; sibi accersitu matrimonio copulata rex declaratus est. Interea auletes Romaz profectus a pompeio suscipitur: et Senatui comendatur: necnon et de reductione eius agitur. De iniuriaq; expulsionis regis vtrionez suscipitur: ptolomeus itaq; auletes senatus decreto per Sabinuz in regnu; reductus est: qui statim Archelauz et eius filiaz interemit: Sed non multo post et ipse morbo absumptus est: relictis duobus filiis et totide filiabus: quibus Cleopatra hec grandioz natu erat. Alexandrini aut et pueruz natu grandiozez ac cleopatram hanc regno prefecerunt. Hunc itaq; pueruz pompeius ex senatus consulto tuendum suscepit. Sed pueri familiares seditione mota: Cleopatram eiecerunt: que statim cum sorore in Syriaz secessit. Interea cum Cesar Egyptu; peruenisset: adolescentel qd pompeius obruncauerat etiaz cesari belluz intulit: a quo tandem superatus: euz vniverso eius exercitu interfectus est. Quo interfecto Cleopatram hanc cum qua consuetudinem habuerat ab exilio reuocatam egypti reginam constituit: post mortem vero Cesaris: et res in philippis gestas: Antonius in asiam profectus est: et Cleopatram Reginam summis complexus est honoribus adeo: vt eaz sibi vxorem acciperet: et filios ex ea procrearet. Ambo etiam in attico bello fuerunt: ambo fugerunt: amboq; demum ab Augusto superati sunt. Nam antonium angustus in Nicopoli vbe captum coegit sibi ipsi manuz inferre: Cleopatram vero ut vna; in potestatem reducerent: que paulopost et ipsa in vinculis: alias in Sepulchro antonij viri sui: clam admoto Aspidez morsu concidit. Hec quippe nulla fere: nisi oris formositate et vere claritatis nota refulsit: sed e contrario: auaritia: crudelitate: atq; omni luxuria: mundo conspicua fuit. Ac sic lagidarum Imperium euersum est: quod per annos. 306. sub regibus. 13. permansit: quozuz etiam nomina et tempora ista sunt.

Egyptiozum regum epilodus.

Alexander magnus	1 añ 2	Pto. Epiphanes	6 añ 14	Pto. Sorber iterum	11 añ 8
Pto. lagi filius	2 añ 40	Pto. philometo;	7 añ 35	Pto. Dionysius	12 añ 30
					p 3

cleopatra

49

5510

Pto. phyladel. 3. añ. 38.
Pto. euergetes. 4. añ. 25
Pto. philopz 5. añ. 16.

Pto. euergetes. 8. añ. 29.
Pto. sotber. 9. añ. 17.
Pto. alexāder 10. añ. 10.

Cleopatra 13. añ. 22.
Et sic Augustus Cleopatra sublata fu
rentem egyptum composuit.

Cesaris et pompeii bellum.

48

C Anno primo regni Cleopatre regine civile bellum excreanduz ac lachrymabile surrexit: quo preter cala-
mirates que in prelijs accidere consueverunt: etiam populi romani fortuna mutata est. Julius enim Ce-
sar e gallia victor regrediens poposcit alteruz consulaium absentis sibi a senatu decerni: contradictum est a
Marcello consule adiuvante pompeio. Mandatumq; est ei: vt non nisi dimisso exercitu urbem intraret:
atq; ex Marcelli consulis auctoritate pompeius ad legiones que ad luceriam erant missus est cum digni-
tate imperij. Qua iniuria commotus Cesar aduersus patriaz bellum sumpsit: propter quod veriti consu-
les cuz pompeio senatusq; omnis necnon et vniuersa Romana nobilitas in apuliaz confugit. At cesar va-
cuaz urbes ingressus: dictatores se se constituens Emiliuz lepiduz magistrum equituz duxit: cuz quo statiz
brundisium: vbi senatus omnis erat. pcessit: Qui timore concussi trans mare ionium in greciam confuge-
re. Tunc Cesar liberam omnes italiaz habens Romā iterato regressus vt populū sibi demulceretur ex sar-
dinia siciliaq; insulis multuz annone in urbem conuexit: Ibidem rebus bene ex sententia cōpositis Cesar
hispanias petijt: vbi et pompeianis exercitibus superatis Romam cuz ingenti gloria regressus est.

C Cumq; ita Cesar europē quieto potiretur imperio traiecit in greciaz: vbi pompeius et omnis senatus p-
rebus gerendis constiterant. Ad quem vniuersi orientales reges conuenerant: vt eidē auxilio forent: Quo
quuz cesar venisset pompeius statiz obsedit: ibiq; cuz eodez dimicans Cesar magna clade accepta cuz om-
ni exercitu fusus est: et superuenientis noctis beneficio illesus euasit. Pompeius vero Cesaris testimonio
victor factus persequentē renouauit exercituz. Militū at cesareoz. 4. milia. 22. Centuriones: equitesq; ro-
mani cōplurimi eo in bello occisi sunt. Cesar vero agmine citato per epiz in thessaliaz perrexit: quez pōpe-
ius cum maximis copijs insecutus vtrinq; ibidem struxerunt acies. Pompeius autem octoginta octo co-
hortes habens triplici ordine locauit. Fuerunt quippe peditum. 40. milia: equites Romani in sinistro cor-
nu sexcenti: in dextro vero quigēti: aderāt quoq; reges multi: et equites Ro. plurimi absq; leuis armatura
magna copia. Cesar similiter octoginta cohortes triplici ordine disposuit: cui fuerūt minus q̄ triginta pe-
ditum milia: et equites mille: Videre vbi et gemere erat contractus Romanorum vires in campis pharsa-
licis ad occisionem mutuam constitutas: Quas si concordia: vt Paulus Orosius ait: rexisset populi nulli
reges ferre potuissent. Pugnatum itaque est ingenti contentione. Quumque diu dubia sorte vtrinque
cederentur: atq; ex vna pugna seu parte Pompeius clamaret: parce Cuius nec ramen ipse faceret et ex
alia parte Cesar idem faceret et vgeret. Bicens. Miles faciem feri. Tandem pompeij fusus est exercitus
et castra penitus direpta. Quofacto Pompeius statim alexandriam petijt: vt a Ptolomeo auxilia accipe-
ret: cui propter teneraz eius etatez tutor a Senatu datus fuerat. Verum Ptolomeus vir ingrattissimus for-
tunā magis q̄ amicitiaz sequens pompeius occidit: et caput eius cum annulo Cesari transmisit. Quibus
visis Cesar confestim lachrymas effudit: fertur a plutarcho historico po-
peij reliquias ad Corneliā post
moduz delatas in albo monte fuisse postas.

C Abortuo igitur pompeio Cesar Alexandriaz profectus a Ptolomeo paricida insidias pertulit: qui insidi-
antium hostium inopinata multitudine circumuentus Scaphaz Cesar confugit qua mox subsequentiū
pondere mersa: per ducentos passus ad nauez vna manu qua cartbas tenebat eleuata natando peruenit.
Sed paulo post nauali conferto prelio magna felicitate vniuersam classē regiam aut cepit aut depressit.
Alexandrinis vero reges suuz petentibus reddidit monitū ut romanaz amicitiaz magis q̄ arma experiri
studeret. At vbi Ptolomeus liber euasit: Cesari denuo bellū intulit: qui statim cum omni exercitu ab ipso
cesare delectus est. Nam eo bello. 20. hominuz milia cesa referuntur. Rex autē ipse Scapha exceptus fu-
gendi causa multis insilientibus demersus est: Cuius corpus ad litus deuolutum lorice aureate indicio
cognituz fuit. Ac sic cesar alexandrine vrbis potitus Cleopatraz ipsius Ptolomei soroz ab exilio reuoca-
uit ciq; reges contulit. Que postea regio comitatu vrbes ingressa est.

C Inde biennij post Orosio referente Cesar vniuersaz syriā peruagatus pharnacem Mitridatis filius in
ponto superauit: et prouinciaz consecutus est.

C Postea vero quum Romā venit iteruz Dictator et consul creatus in Afbriaz tran sijt: vbi infinita nobili-
tas cuz Juba Aduroz rege belluz parauerat. Cuius belli duces erant. P. Cornelius Scipio ex antiquo
Scipionis afbriani gnē natus. M. Porcius Cato: et L. Cornelius faustus ex Sylle filia natus: vbi post
multas dimicationes victor cesar effectus Cornelius faustus interfecit. Scipio vero in nauī ad hispanias
fugere contendebat: coactus est ventozuz vi in afbriaz regredi: quaz ob rem desperatione ductus apud vri-
cam seipsuz ingulauit: Juba quoq; Aduroz rex eodem exitu Cesaris manus non effugit: vnde per euf-
sozi precio dato ingulū prebuit: Cato vero qui se in vricaz vrbes receperat vltima nocte vite sue: duz plato-
nis libruz legeret posito ad eaput gladio duo bec in rebus extremis instrumenta perspexit. Alterum ut mo-
ri vellet atq; ut posset: cōpositis ergo rebus suis stricto gladio nihil (inquit) egisti fortuna oibus conatibus
mctis. Quibus dictis impressit collo gladiū et mortuus est. Unde ex hoc vticensis cato dictus est.

Cartica. n. aphyce ciuitas est magnitudine qdē
z auctoritate. p. strabonis snia fa post carthagi-
nē vrbis ē: que excisa carthagine metropolis z ro-
manoꝝ receptaculū ad res in libyā gerendas ex-
titit. In eodē eīz situ sita quoq; ē z carthago.

Cesaris triumphū.

Cesar itaq; his gestis post annū romā regres-
sus quater de confectis bellis eodem mēse triū
phauit. Sz interiectis diebus. Et rursuz semel
post superatos Pom. filios primū z excellētissi-
mū egit triūphū: sequētē post gallicū Alexandri
postq; ponticū: huius proximū aphyceū: nouissi-
mū hispanēsz diuerso quēq; apparatu z instru-
mento. Et inter cetera de pōtico triūpho i pōpe
ferculo tria vba. pmlit dicēs: Veni: vidi: z vici:
nō actū belli significantia: sed celeriter cōfecti no-
tā: hec ex Suetonio: deinceps victis in hispania pom. filijs regressus est Romā: vbi se impatorē vocari fe-
cit. Et sic reipu. finis hic fuit: que per annos. 464. durauit.

CRomani imperij principium.

513

Caius iulius cesar itaq; cōpositis vbiq; ciuilibus bellis solus vrbis z orbis monarchiā tenuit: z
āno. 542. iudaice captiuitatis: Olympiade āt. 183. Romanis impare cepit: z impauit ānis. 4.
z men. 7. qui p. āno cōputātur: A quo deiceps romanoꝝ principes nō reges: q. id nois roma-
nis odiosum esset: sed cesares appellati sunt. Huius diuī Cesaris q̄ra in adepto impio fuerit
modestia Suetonius plutarchus z Liuius: ac Plinius declarāt. Nō eīz p. speris extollebatur
nec frāgebat aduersis: magnificus sine crudelitate: magnanimus sine temeritate. Et licet audax fuerit ei-
tamen voluntas diuino aspirāte fauore semp intra potestātē fuit. Nemo ferū Cesarē vnq̄ expertus est ni-
si supbia rebellaret: puocatus iniurijs facile parcebat: Quos vicit viribus prudētia antecessit: suiq; exces-
sus semp ad p̄uincēdā iustitiā aspirabāt. Magnitudo ai z efficacia operis in eo merito laudatur: quū eius
manus z mēs ad fere ipossibilia sibi suffecerūt. Nec vnq̄ in bellis gerēdis: aut piculis adēndis inuenit di-
xisse militibus suis. Ite: sed semp precedēs vt sequerēt p̄suasisse. Ingeniū eius ad iras z i p̄bia potētiōz: a
cuius munere nūq̄ discessit. Ab oi ēt ignauiā z precipitiō alienus. Quātus i iuris ciuilibus perita fuerit rōa
noꝝ indicāt leges. Qd āt oibns mirabilis ē moribus z negocijs simul opaz dabat: z in bellis nullū equa-
lē habebat: Eius sigdē ductu collatis signis qnquagies dimicātū ē. Nullus eo celeri⁹ scripsit: velociusq; le-
git: Quaternas ēt epistolas dicebat simul: pitia non modicā astroꝝ habuit: z bisexti rōz inuenit: vt testa-
tur Solinus. Tractatus z cōmētarios plurimos edidit: a qbus ēt nos quedā exerpsumus.

Ciri disciplinis excellentes.

Calustius Romanus historicus ac philofophus. Liceronis emulus hac tempestate Rome claruit. De
quo diuus pater Aug. primo de ci. dei meminit dicēs: q. fuit nobilitate veritatis isignis historicus: quippe
qde bello Catilinario nec non z de bello Jugurthino libros edidit celebres: ac nōnullas scripsit epistolas.

Cas. Varro vico atice z narbonensi prouincia natus: his temporibus Rome in precio plurimuz fuit: Bo-
cristimus quidez z accuratissimi ingenij vir atq; in omni seculari eruditione p̄citus: qui annuz agens. 35.
grecas litteras cū sūmo studio didicit. De quo diu⁹ p̄r Aug. 6. de ci. dei sic meminit dicēns. Quis. Ab. Var-
rone curiosus deoꝝ signētra quesuit? Quis inuenit doctius? Quis cōsiderauit attentius? Quis distinxit
acutius? Quis diligentius pleni⁹q; conscripsit: quis etiam z si minus suauis est eloquio: doctrina tamen
atq; sententijs ita refertus est: vt in omni eruditione: quam nos secularem: Alij autem liberalem vocant
studiosum tantum rerum quam: iste doceat quantum verborum studiosum Cicero delectat: z propterea
idē Cicero multis in locis miris euz extulit laudibus. De quo etiaz Terrētianus elegantissimo versiculo
breuiter ait. Vir doctissimus vndeūq; Varro qui tā multa scripsit quā multa vix quēq; legerē credamus
hic itaq; Hyodoro teste li. Etbi. 6. innumerabiles edidit libros: inter quos. 415. antiquitatū hēmus preci-
puos: quos in res diuinas humanasq; diuisit. Rebus aut humanis. 25. diuinis 50. 16. distribuit. Magnū
ēt altud volumē in grāmatica conscripsit: vbi in ea arte minutissimas questiones cōtractauit. Edidit insup
z librū de lingua latina. Nec nō ad Atheniēsz auditorē librū moralē in quo multa continēt vtilia: de qui-
bus hanc pontinus sententiā. Amici diuitū palee sunt circa grana. Vis (inquit) experiri amicū. Calamito-
sus stas: Scripsit: z libruz de deoꝝ cultu: Vixitq; annis. 90.

Cadēceratus Aisenis philofophus z Aristarchi discipulus: per hec tpa clarus habetur.

CAristodemus eiusdem Adēceratis filius pbūs z incredibilis ingenij vir: z ipse hoc tēpore cognoscitur:
quē valde senem Iuuenis strabo audiuit.

CAristodemus alter philofophus eiusdē sobrinus hac eadē etate floruit: qui magno pōpcio magister fuit.

CSostratus predicti Aristodemi fr̄ pbūs z ipse clarus bitus est: qui multa igēnij de se reliquit documēta.

Cesar
46

CPythodoris ponti regina his temporibus suscepto regno multa in ponto gessit prelia: Cui ob eius virtutes tyberini et chaldei usque in colchides se se vltro subdidere. Syrina quoque et themisira atque phanera provincie: et ipse mox illi parere. Hec quippe insignis mulier pythodori Traliani filia fuit: quae ex priuato ciue magnus cuaserat homo: et opes regias cumulauerat. Ipsa enim pythodoris ex archelao viro duos filios genuit ex quibus vnus cum ipsa matre principalem hereditatem administravit. Alter vero maioris armenie declaratus fuit rex. Archelans autem eius maritus cum vxore usque ad extremum vite sue mansit.

COrbis dimensio.

Cesar igitur diuinis humanisque rebus singulariter instructus: quem consulatus sui fasces ageret ex senatusconsulto (vt Priscianus in sua cosmographia scribit) censuit omnes orbis principes viros admitti: Et ita a suo consulatu usque ad consulatum saturnini p. 30. optimos annos missi sunt dimensores legati viri doctissimi: et in geometria arte periti per omnes terram ad presides: duces et iudices provinciarum vt describerent: mensurarentque terras aquas memora: plana: concaua: montes: colles: itinerarium: maritimum: que etiam loca nauigari tangeri debuerant et si forte aliquod prodigium in his occurreret illud senatui reique publice scripto nunciarent. Et sic codez auctore referente repertum est quod omnis orbis habet famosa maria triginta: insulas. xxvij. Montes famosos quadraginta: provincias. 78. Urbes insignes. 370. Flumina magna. 904. Montes. 125. Cuius etiam orbis ambitus est trecencies et quindecies centena passuum milia. Longitudo vero terre habitabilis est ab ortu solis vsque ad occasum: Et ab india vsque ad columnas herculis in Haditano freto octies quinque centena. 48. miliaria. Cuius quidem longitudinis dimensio comprehensior est per mare quam per terras. Latitudo autem terre ab australi litore Oceani: ab ethiopia vsque ad ostium thanais fluminis in septentrione fere dimidio minor est quam longitudo predicta et continet quinquages quatercenta. 62. miliaria. Repertum est etiam quod profundissimum mare continet spatium. 15. stadiorum in perpendiculari.

CCesaris obitus.

Ceterum anno quinto regni sui teste paulo orosio: quum cesar contra morem Romane libertatis honores ex sua libertate prestaret: qui a populo antea mandabantur: nec senatui ad se venienti non assurgeret. Romani in hoc eius insolentiam non ferentes coniurauerunt in ipsum. Qui autem coniurauerunt duo Brutus ex vetustissimo Bruti genere fuerunt: Qui: vt dictum est: pulso Tarquinio primus Rome consul fuit et Cassius Seruilus. Centesimo autem die ante mortem eius fulmen de nomine suo inscripto statue ipsius que erat in foro litteram capitalem arripuit. Nocte etiam precedente diem obitus sui fenestre thalami eius tam magno et horrendo strepitu aperte sunt: vt Caius iulius Cesar domum rucere putaret. Sequenti mane: vt Suetonius Tranquillus scribit: venienti ad curiam late sunt littere indices sue necis: quas tamen non aperuit. Quumque in capitolio applicuisset confestim Brutorum Cassique dolo vigintitribus vulneribus confossus est. Dumque diuinus spiritus mortali segregaretur a corpore ipse innate verecundie non inemor: vtraque manu demisit ad togam curuauitque se: vt inferior corporis pars tecta collaberetur: Hunc itaque vite exitum Cesar habuit anno etatis sue. 56. Cuius quidem corpus pro rostris combustum est: et in sublime: ut alunt: solide columne tumulatum: que. f. Julia nuncupat mense quintili: et quod in eo mense natus est: ab Antonio ille mensis eidem consecratus est: quez nos Iulius mensem appellamus.

CPost diez mortis eius tres Soles statim simul exorti sunt: et paulatim eundem orbem conenerunt significantes per hoc diuini lucij Antonij et. M. Antonij: atque Augusti in vna monarchia reducendum: vel potius noticiam trium et vnius dici toti orbi inotescendam. Vos quoque (ut diuus pater Aug. 3. de ci. dei ca. 31. refert) arati in sub urbano Rome locutus est dicens: frustra se vgeri: quod in breui magis hoies defuturos esse quam frumenta.

CPortia autem Bruti coniuratoris coniunx et catonis vticensis filia. et ipsa per hoc tempus a patria fortitudine et pietate nerantia non degenerauit: quod sicut eius pater. M. Caton victorie Cesaris impatiens apud vticam se occidit sic et ista cum audisset (post mortem ipsius Cesaris) sibi subtractum esse virum nil sibi letius amplius existimans: cum cultrum nullum haberet quo se perimeret statim ignitos carbones quos forte propinquos habebat indubitater manibus accepit: et gutturi iniectos exansit a quibus precordia exurentibus spiritu exhalauit. Qui exhausti vigoris amor et vir tali coniuge perpetuo et merito felix et commemorandus.

Octavia
nus

41

Octavianus Cesar Augustus Octauij olim Senatoris filius: secundus Romanorum imperator anno 505. Iudaeice captiuitatis. i. secundo. 183. olympiadis. Romanis imperare cepit et imperauit annis 56. et menses sex a quo postea augusti Romanorum reges appellati sunt: hic maternum genus ab Enea magno per Iuliam familiam sortitus est: Cesaris Iulij nepos et adoptione filius: vir omnibus virtutibus refertissimus: quippe qui in ciues elemens in amicos fidus ad recipiendas amicitias rarus et ad retinendas eas constans fuit. Liberalibusque studiis presertim eloquentie tantam operam dedit ut nullus ne in procinctu quidem laberetur dies quin legeret scriberet aut declamaret. Fuit toto corpore pulcher sed oculis magis. Nec tamen vir tantus vicijs caruit. Nam iracundus fuit atque impatiens oculte inuidus palam factiosus dominandi cupidissimus studiosus alee lusor. Cumque esset cibi ac vini cupidus: Somnitamen abstinens erat. Seruiebatque libidini usque ad vulgaris fame probum. Nam cum duodecim cathamitis totidemque puellis cubare solitus erat. Et quamuis sic libidini seruiebat: eius tamen vicijs severissimus vltor erat. Tanto etiam amore apud Barbaros fuit: ut Scythae et Indi:

558

quibus antea Romanoꝝ nomen incognitū fuerat munera ⁊ legatos ad eum mitterent. Multi quoq; re-
ges in honorem eius civitates extruerent: quas Cæsareas ⁊ augustanas nominarunt: Reges etiam ex re-
gnis suis venientes in habitu Romano togati ad vehiculū vel equum ipsius currerent: Adeo vero bella
⁊ similitates execratus est: vt nisi iustis de causis nunquā bellū cuiq; indixerit asserens iactantis se ⁊ leuis
esse: euz ob ardozem triumphandi: ⁊ folia lauri instructuosa in discrimen ciuiū securitatem precipitare: ar-
ma quoq; nisi maiori emolumento nequaquā mouenda: ne compendio tenuis victorie grani iactura mer-
cari similis sit aureo hamo piscantiū: cuius amissio mille capture lucro pensari potest. Hic duas vxores ha-
buit: scilicet Scriboniam ⁊ Liniā: sed amore Liniē abiicit Scriboniam: quāuis ex ea Tyberiu ⁊ Bru-
sum suscepisset filios: Qui licet fuisset orbis dominus: filios tamen vt Polyocrates scribit ad currum: ad
saltus: ⁊ ad iactandi vsū exercitari voluit: Filias vero ad lanificium ⁊ ad textrinu opus instruxit: vt si
aliquando egere contingerent per artes viuere possent. Urbemq; preterea Romanam innumerabilibus
atq; preclaris vna cum filijs ⁊ vxore ac sorore impleuit insignibus: Hi nanq; cunctos ⁊ studio simul ⁊ im-
pensa ad decora apparanda superarūt: Maximā preter natiuitatis domos campus martius horum ha-
buit partem insigniores: Nā eo in loco innūcrabiles circūcirca porticus extruxit horros nēorosos: theatra
amphitheatrum: ⁊ templa magnificentissima: Herculū quoq; suū ibidē in excelsis fundauit molibus
lapide nīneo coopertum: in cuius sumitate suū ex ere posuerat simulacrū: alijs quoq; permultis urbem
decorauit insignibus: Unde ⁊ gloriabundus dicebat: urbem lateritiā inueni: marmoreā relinquo: nec
fatis: vt Cicero ait simus: neq; etiam nostri propositi est plus ne boni an mali rebus Romanis attulerit
sua quā sibi constituerit opinio principatus declarare: Sed quod constat fuit impiissimum scelus commis-
sum in Romano imperio trūuiratus ipsius Octauiani. A. Antonij ⁊. A. Lepidi apud Confluentiā
Sauentiam inter Rauenam prope Lugū ⁊ Bagnacaualluz constitutus: in quo duces ipsi orbem Roma-
num equis portionibus inter se partiti sunt: Et ne ciues per eam etatē prudentia: ingenio ⁊ animo valen-
tes tantā impietate phibere possint: cōmissis eorum cedibus prouiderunt: Quare Linius libro. ii. sic
habet: in triumphatu proscriptio facta est: in qua plurimi equites: Senatores centus triginta vicissim cō-
cisi. Lepidus enim. L. Paulum fratrem: Antonius. L. Cæsarem auunculum Octauianus. A. Cicero-
nem qui a Pōpulo legionario milite cum haberet annos. 64. occisus fuit. Caput vero ⁊ manus eius in
rostris posita est: vbi multos defenderat. Hæsit postmodum Octauianus hic quinq; bella civilia: mutinē
se videlicet: phlippēse: perusinū: siculū Actianum: Cremonēse ⁊ mantuanū: quia Bruti Cassij copi-
as receperant: Quibus in bellis preter aliā ciuium multiplicē eedem Augustus. 20. Romanorū militum
milia exautorauit. 30. milia seruorum qui militauerant dominis restituit. Sex milia quorum domini non
extabāt in cruce suspēdit: Tandē cantabrico bello: ⁊ Romanis insignibus a partib; repetitis ⁊ exactis q̄
apud eos Crassus amiserat: Egypto quoq; Romano imperio adiecta est: Ita bellis toto orbe confectis:
Augustus Cæsar fanū primo ⁊ secundo a condita vrbe ante memoriā suā clausus anno vrbis. 753. clau-
sit per que pacis tēpora Saluator noster Iesus Christus nasci voluit: Verū Augustus hic postquāz mo-
narchiā solus adeptus est patientissimus ⁊ mitissimus eē cepit: ⁊ ab oi tyrannide prozsus alienus fuit:
auariciā effugit: ⁊ palaciū suū impensa priuata extractū republice largitus est: Hæc eo vsq; sacrorū pō-
tifices venerari contēpsit donec ⁊ ipse ne cui omnino subesset: Vestalis creatus esset pōtifer: De eo naq;
Macrobius scribit dicens: adolescentulū quendā aliquando Romā intrasse Augusto simillimū: quē ad
se imperator reductū hoc modo interrogauit: Dic (inquit) mihi: Fuit ne aliquando mater tua hic Rome?
At ille respondit: Non: Sed pater meus sepe: Ac imperator nihil indignatus ditauit euz: hæc ille. Obijt
deniq; Augustus hic septēbrio mēse anno etatis sue. 76. apud cāpaniā Liniē vxoris sue dolo intoxicatus
Hæc primus: nec vltimus virozum quē mulier deceperit.

561

Antigonus Aristoboli Judeoz regis filius: ⁊ ipse Rex hoc anno q est tertius imperij Augusti post mul-
tas cōcertationes cōtra suos dimicās ab Antonio capitur: a quo ⁊ securi percussus interiit: Hūc pōpēius
vna cū Aristobolo eius patre: alexādroq; fratre: ac duabus sororibus captiuos ex Hierusalem Romam
abduxerat: ⁊ in custodia diu mancipauerat: Verum pompeio a Cæsare deuictio: ⁊ Roma ab ipso obrenta
aristobolum cum filijs liberum faciens cum exercitu in Syriam remisit: ratus per ipsum Aristoboluz sa-
cile fore sibi Judeam subijcere: Sed in hoc Cæsaris spes frustrata est q̄ aristobolus ⁊ alexander a pom-
peianis exercitibus trucidati perire antigono superstite solo relicto: qui cum duabus sororibus fugiens
euasit: Non multo post autem pompeio ⁊ ptolomeo Egypti rege defunctis: Cæsar Syrie Judeeq; poti-
tus antipatrum Idumeum virum vtiq; strenuum Judee procuratorem constituit: dans ei sub pontifi-
ce iudeoz cuiusuis dignitatis optionē: Quapropter iterato Hyrcano antigoni patru regnum concessit:
ita tamē vt nō rex vocaretur. Antigonus autem ad pachorum partiorum regem pro auxilio confugit: ibi
q; vsq; ad obitum Cæsaris permansit: Quo mortuo pachori auxilio fretus antigonus Hierusalem veni-
ens urbem expugnauit: comprehensumq; Hyrcanum patruum aures eidem dentibus detruncavit: ne
mutatis rebus solutus pontificatum repeteret: cum ab integris sacra celebrari oporteret: Quod audiens
Herodes Antipatris filius Romā accessit: antigoni iurias cōq̄sturus: Ob quā causam. A. Antonius
astante Octauiano Augusto ipsum Herodem Judee regem declarauit: Qui hierusalem urbem violēter

38

ingressus Antigonum comprehendit: et ad antonium in antiochiam vinctum transmisit: Quo suscepto: securi percussum interemit. Unde Herodes in regno Iudaeae confirmatus est rex. 4. scilicet anno: ex quo Rome dyadema suscepit: ac sic hoc modo asamonei principatus post centum et viginti annos destitit: Nam de familia clarissima genere vel honore sacerdotali fuerat: Cuius cum multa pro gente iudarcha parentes egissent propter mutuas seditione principatum amiserunt. Transiit autem ad herodem predictum antipatris filium de familia populari et genere privato. Et hic finis et terminus est generis Machabaeorum seu asamoneorum: ut ex decimoquinto libro Iosephi capitulo ultimo habetur.

31 **H**erodes igitur antipatris idumei viri plebei filius anno .x. regni augusti et antonii olympiade .f. 186. a Romanis iudeorum principatum et regem suscipiens regnavit annis trigintaseptem: Cuius historiam comestor ex Iosepho excerptam pertractans sic habet: porro antipater idumeus tempore Gabini Syriae praefecti: adeo virtutibus claruit ut regium coniugium comeruerit: et Lypria regis arabum neptis uxorem acceperit: Ex qua quattuor filios suscepit. scilicet phaselum herodes hunc cognomento ascalonitaz: Iosephum et Ferream ac unam filiam nomine Solonia: Qui primo Pompeii gratias obtinuit. Adortu quoque Pompeio etiam in caesaris clientellam se contulit: et cum ab Antigono predicto apud Caesarem de infidelitate criminatus fuisset ipse: ut erat animo in signis statim ad Caesarem accedens proiecta veste: ostendit vulnera que pro ipso Caesare apud Egyptum pertulerat: Quamobrem Iudaeae procurator confirmatus est: Undeque et ipse Herodem filium naturae strenuum Galilee procuratorem praeficiens adeo ipsam provinciam quietam reddidit: ut pater Galilee publice vocatus sit. Postea interfecto tempore antipater veneno extinctus: et phaselus primogenitus interfectus: Herodes Romam ad Antonium confugiens Iudaeae rex contra Antigoni predictum et Malthum qui de sacerdotio contendebant confirmatus et coronatus est: Quo coronato statim ab Augusto et Antonio cum duobus principibus in Iudaea qui eum in solio regio collocaret remissus est: Sedem herodes: ut praemissum est nihil omnino ad Iudaeam pertinebat: Et tunc Christi domini nostri natiuitate vicina regnum et sacerdotium Iudaeae: quod prius per successiones maiorum tenebatur: destructum est: Et sic Moysi prophetia completa est: qua dicitur: Non deficiet princeps de iuda: nec dux de femoribus eius donec veniat cui repositum est: et ipse erit expectatio gentium: Non ergo defuit princeps ex iudeis usque ad hunc diem: quo praemissum acceperunt hunc herodem alienigenam: Tempus quippe erat ut veniret ille cui repromissum erat quod nouo praemissum est testamento: ut ipse esset expectatio gentium: Ipse itaque herodes regno suscepto Samariam olim in cineribus redactam a fundamentis erigens in honorem Augusti: augustam: id est Sebasten appellavit: et in Paneade illud templum quod panton vocabatur extruxit. Deinde .15. regni sui anno in Hierusalem domum templi magnificentissime decoravit: ibique multas et magnas construens aedes: innumerabilia quoque opera in singulis Syriae urbibus quas regebat solertissime edificavit: Demum anno regni sui vigesimo sexto Iudaeam principem sacerdotum virum sanctum de parthica captivitate regressum: qui Herodem ut filium habuerat: et eius filium qui patri in sacerdotio succedere debuerat interfecit: sororemque eius uxorem suam cum duobus filiis propriis iam adolescentibus atque uxoris matrem omnes interemit. Predictis quoque crudelitatis hoc addidit quod sororis suae nomine Soloniae virum occidit: et cum eam alteri uxorem dedisset: etiam ipsum e vita sustulit. Scribas praeterea omnes ac divinae legis interpretes simili scelere peremit. Postremo sanctissimus vir: cum Christi domini nostri natiuitatem Magorum indicio cognovisset omnes populos bethleem gladiis interemit: Quo facto repente morbo intercutis percussus: et scamentibus toto corpore vermicibus miseram exalavit animam: quibusque superstitibus filiis relictis: scilicet Archelao herode antipa: Antipatro: Lysania et philippo: Ex quibus quattuor fuerunt tetrarchae: ut ex evangelio habetur.

C Viri disciplinae excellentes.

Emilius Sacerdos poeta natione Veronensem Rome his temporibus floruisse tradunt: qui postea anno .30. imperii Augusti vitae finem fecit: Qui volucrum qualitates et herbarum naturas versibus expressit: De quo Suidius libro quarto de tristibus ait: Saepe suas volucres legit mihi grandior tuos: Quaeque nocent at serpens que iunet herba macer.

Antonium quoque Asulam Augusti medicum hac tempestate fuisse et floruisse constat: qui post atticam victoriam naufragio periit: Hic contraria medicina a sectatoribus Themistionis qui Herophili discipulus fuit erat diuini Augustum gravi periculo exemit: propter quod statim ex ere iuxta signum Esculapii augustus illi locavit: eumque semper coluit: ut testis est Suetonius in augusti vita.

Servius Sulpitius doctissimus iuriconsultus hac etate secundum Eusebium e vita decedens publico funeri elatus est: Qui de votibus librum edidit: et de nuptiis lib. 2. De sacris dissentandis lib. 2. Cuius discipulus alphenus Iuriconsultus fuit: rerum antiquarum non incuriosus.

C. Enaglius medicus grecus per haec tempora clarus habetur: qui eruditione in medicina arte spectatus et illustris fuit: Quique sicut refert Plinius li. xxv. imperfecto volumine ad diuum Augustum incubato praefatione religiosa: ut omnibus malis humanis illius potissimum principis semper medicetur maiestas.

C. Falcidius tribunus plebis iuriconsultissimus his temporibus agnoscitur: Hic ille ipse est Falcidius: qui legem tulit ne quis testamento legaret plus quam ut quarta pars hereditibus superesset: si .4. aut minus essent: si autem plus quattuor forent: medietas eo tenore ut siue liberis: siue propinquis idem pater sua legaret illa

pars quam Falcius constituit: nisi pater interdixerit: vt legatis fruentibus & eisdem carentibus equanimiter pterentur: Alias quoq; nonnullas tulit leges que in corpore iuris habentur.

Tibullus Tibullus eques & poeta Romanus hoc tēpore claruit: vir vtiq; doctissimus: qui multorum iudicio primū inter Elegiographos obtinet locū: hic multas scripsit epistolas breuissimas: & quidem amantissimas admodū vtilis: lz breues: Eo qd esset & ipse iuuenis: forma insignis: cultuq; corporis obseruabilis qui cum esset doctus: doctorum etiam hominū contubernio vsus est: & ante alios Corninū & Messalaz dilexit: cuius etiam contubernalis fuit: & egratulo bello militaribus donis donatus est: Obijt autē hic adulescens: vt ex inferiori epitaphio intelligi pōt: quod Ouidius in eius laudē contulit dicens.

Te quoq; virgilio comitem non equa tulle

Horz iuuenem campos misit ad elisios.

Ne foret aut elegis miseros qui fleret amores

Aut caneret forti regia bella pede

Virgilius Maro poetarum princeps natione Mantuanus hisce temporibus habetur celeberrimus: De quo Plutarchus ait: qd cū a matre noie Maia editus fuisset: non ceteroz more vagit: sed adeo miti vultu visus est: vt haud dubiā spem prosperioris geniture indicaret: Inuita quippe etatis sue vsq; ad decimumseptimū annū Cremona egit: quo qdem tempore (sm Eusebiū) togam virilem accepit: Postmodū Mediolanū: deinde Neapolim profectus est: vbi cum grecis latinisq; litteris vehemētem operam dedisset: Tandē omni cura ac studio mathematicis & medicine indulgit: Quibus rebus cum ante alios eruditior euasisset in urbē se contulit: vbi propter naturā Augu. declaratā summe ab eo acceptus est: hic quippe grādū extitit statura aquilino colore: facie rusticana: valitudine varia: eo qd sepe sanguinem eiciebat: cibiq; minimi: Fertur amasse pueros: Sed cum ad maturam peruenisset etatē omnes reiecit voluptates multa enim scripsit: Et primo cum sexdecim eet annorum priapea: epigrammata Byras & Lucicē scripsit. Cūq; res Romanas incobasset: offensus materia statim ad Bucolicos transijt: Deinde Georgicam in honore Decenatis: Nonissime Eneidē aggressus illā perfecit: licet incorrectam reliquerit: Et lz poetaz princeps diceretur: ab omnibus tamen senibus poetis non inuidia: sed plurima beniuolentia profectus est: presertim ab Horatio qui ipsuz Virgilium in suis opusculis sepe cōmemorat. Obijt deniq; Brundisij anno etatis sue. 52. x. calendas octobris. xxvj. Imperij Augusti anno: Cuius ossa Neapolim translata in via puteolana intra lapidem sepulta sunt: Ubi hoc distichon quod ipse composuerat inscriptum ē Mantua me genuit: calabri rapuere: tenet nunc Parthenope: cecini: pascua: rura: duces.

Horatio poeta laudatissimus per hec tēpora Rome in precio habitus est: hic patria Venusinus patre libertino natus est: vt ipse in epistola. 2. 4. testatus est dicens: Ab libertino patre natus: & in tenui re maiores pennas nido extendisse loqueris: Et quantū generi demas virtutibus addas. Sinitq; statura breui vt in eadem epistola subdidit: Corporis exigui precanū solibus aptum: Trasci celerem tamen vt placabilis essem: & vigesima sexta epistola ostēdit: quēadmodū Rome liberalibus litteris eruditus fuerit: ac deinde vberioris scientie nāciscēde gratia Athenas cōcesserit: vbi cū doctissimus euasisset familiaritatē. Ad Bruti qui Cesarem occidit: adeptus est. Factusq; ab illo tribunus militum contra. Ad. Antoniu & Augustum: cum victus fuisset: Brutus ex clade aufugit: Cui postea Augustus Decenatis gratia pepercit: Liberatusq; ad poetica se conuertit: & precipuos apud latinos lyricos versus expessit: Imitatus Archilochum: Alceum Saphonem & pindarum poetas grecos. Unde & in epistola. 2. 4. ait: paruos ego p̄mus iambo: Ostendi latio n̄meros animosq; secutus Archilochi: non res & agentia verba lycambem. Temperat archilochi musam pede mascula sappho: Temperat alcens: & reliqua. Scripsit itaq; Horatio hic Odas: libros sermonum duos: Institutiones poeticas que poetica dicitur: Et epistolas. Et cū innumerales diuitias optimis studijs cumulasset: Tandē Rome moriens Augustū oium rerū suarū instituit heredē. Obijtq; 63. etatē sue āno: impij vō Aug. āno. 35. Sinitq; maxia pōpa i exegis apd mēcētē sepultus.

Varrus & Tucha poete Virgilij & Horatij pdictoz cōtubernales his temporibus habentur illustres: qd postea Eneidē Virgilij subēte Augusto tali lege emēdauerūt: vt nihil adderent vel diminuerent.

Messala Corninus orator Romanus per hoc tempus clarus existens primus apud Romanos vrbis p̄fectus instituitur: Sed die sexto magistratu se abdicans in civilem potestatem se contestatus est. Qui deinde biennij post & antequam moreretur ita memoriā ac sensum amisit: vt vix pauca verba coniungere posset: Ad extremūq; circa sacram spinam sibi vlcere innato inedia se confecit: anno etatis sue septuagesimo secundo: Imperij vero Augusti quinquagesimo secundo hic Romanus cōsul extitit: & orator nitidus fuit: qui de grāmaticali sciētia accuratissime disseruit: & libros quosdam post se reliquit: Cuius ingenio augustus imperator plurimū delectatus ē: ob quod & augustum ipsum in herodis beniuolentiam flexit: Et demq; regiam dignitatem impetrauit: Hunc augustus cum esset vir strenuus contra Sabatios in expeditionem misit: contra quos (vt Strabo testatur) p̄clara facinora gessit.

Cornificius poeta Romanus cum superioribus floruisse constat: qui multa licet mili taribus operā daret in poesi conscripsit documenta: quiq; & postea a militibus dstitutus turpiter interiit: Quos sepe fugiētes Calceatos lepores appellauerat.

Cornificia aut predicti soror poetrix mēoratu dignissima: et ipsa tēpestate hac tanto poetico effulsit do-
gmate: vt non italico lacte nutrita: sed castalio videretur latices: et cornificio predicto germāo fratri eq̄ esset
gloria illustris: Hec quippe nō cōtēta pulcherrimis valuisse verbis: nisi vt helycon carinē describeret: atq̄
pluria et insignia descripsit epygrāmata que tēpore diuī Hieronymi: vt ipse testatur: extabant: quibus vir-
tutibus perpetuum sibi acquisiuit nomen.

Sorni. s. p̄ et filius celebres oratores tēpestate istac hñt illustres: quoz filius Consulāris añ p̄ez mortu⁹ ē.
C. Bauinus poeta celeberrimus: quem Virgilius in Bucolicis sepe commemorat: hoc tempore fm
Ensebiū in Cappadocia moritur.

Cullius Tiro Ciceronis alumnus atq̄ libertus per hoc tēpus multa resulget doctrina: Qui Helio te-
ste in lris Cicerōi fuit adiutor: q̄q̄ et de rōne lingue latine libros cōscripsit. Itē de varijs atq̄ promiscuis
questionibus alios composuit: in quibus precipui sunt: quos de greco titulo pandectas appellauit: tanq̄
omnium rerum atq̄ doctrinarum genus continentes: Hic primus notas commentatus est: Et Cicero
ne obtruncato in puteolanum predium se contulit: vbi vsq̄ ad centesimum consenuit annum.

33 **V**entidius Bassus olim Romanoz consul qui primuz de parthibz triūphauerat hoc anno Rome emoritur: et publico funere sepelitur: De cuius vita admiratione digna Bellius libro. i. 4. noc. atti. refert ipsuz
ex genere et humili loco ortuz habuisse: Cuius matrē a Dōpcio Strabone magni Pompeij genitore bello
quo Esculanos subegerat captā euz ipso fuisse: et in triumpho ipsius pompeij Ventidius hic vna cū ma-
tre puerulus perductus fuit: Posteaq̄ cū adoleuisset vicū sibi egre quesiuit: Deinde in Cesaris manus
deuentus in Galliam cū ipso profectus est: vbi cū multa facinora strennue gessisset: nō modo in Cesaris
amicitiā peruenit: sed etiā ab ipso amplissimis ordinibus prefectus est. Deinde tribunus plebis pretorq̄
effectus tanto cum moderamine se habuit: vt mox omniū patrū consensu pontificatū ac consulatū inie-
rit: Unde et vulgo intolerāter eius dignitatē perferens per vias vrbis hos perscribebat versiculos: Cō-
currite omnes augures aruspicesq̄: q̄ portentum inuisitatum conflatum est recens: Nam muros qui fa-
bricabat: consul factus est: Eundem Suetonius prepositum a. M. Antonio fuisse orientalibus provin-
cijs tradit: et tribus prelijs ipsos fudisse scribit.

29 **H**yrchanus postremus Iudeozum pontifex: de quo pauloante satis dictū est: hoc anno qui est vigesimus
octauus imperij Augusti annus cum octogesimo ageret annum ab herode rege non dignum vite termi-
num impetrant: quia idem Herodes cū solum supersisteret ex regio genere eum cerneret: et se in regia di-
gnitate constitutū prodesse suis rebus opinatus est mortem illius: ne imminente sibi aliquādo a Cesare pe-
riculo ille daret occasionem: Tandem inuenta occasione q̄ epistolas proditiōis Malco cuidam tradidit:
set: accepissetq̄ illas: conuocato consilio demonstrans: virū optimū interfici iussit: Hic igitur: vt Iosephus
decimoq̄to antiquitatu libro scribit: in principio patre defuncto cū matre sua Alexandra regnavit ānis
nouem: Matre vero defuncta illud regnum tribus mēsibus gubernauit: et statim a fratre suo Aristobolo
depoluē fuit: Deinde a Dōpcio restitutus quadraginta annis sacerdotio et regia dignitate vsus est: Se-
cundoq̄ iterū per Antigōnū fratris filium regnum perdens: etiā corporis diminutionē passus: ad Par-
thos captiuus ductus est: Exinde post aliquod tēpus ad propria remeans: propter spes ab herode cogna-
to promissas nihil sicut sperabat cōsecutus est. Atq̄ ita multis inuolutus vite passiōibus: et quod pessimū
est in senectute: non dignū vite terminū promeruit. Fuerat enim Hyrchanus hic modestissimus vir: et in oī-
bus mediocris: viteq̄ honestissime: ac singularis mansuetudinis et clemētie: qui toto vite sue tempore va-
rias pertulit calamitates: Eo nanq̄ defuncto sacerdotium a filijs aaron penitus ablatum est: Deinde ne-
quaquā in Hierusalem ex successione sacerdotalis generis pontificibus cōstitutis neq̄ perpetuitate vite
fm legem Moyse deo seruientibus aliquis pōtīfex fuit. Sed ignobiles quidam et alio tēpore alij et nōnul-
li vnius anni sue modico amplius a Romanis imperatoribus sacerdotiū emebant: Que oīa etiā Dani-
el propheta vaticinatus est dicēs: Et post ebdomadas septē et sexagintaduas interibit chrīsmā: et iudiciuz
non erit in israēl: et templū et sanctū chorūm per populos duce veniente gubernabūtur: et cedentur in Ca-
tacylmo belli: et insequentibus: et super templum: et cetera.

Ammacleus quidam Babylonius: hoc anno post Hyrchanum ab herode ex Babylonia accitus: ab eodem
indeozum pontifex instituitur: et sedit anno vno: Quo amoto Aristobolum vxoris fratrem eidem successorē
dedit: Eoq̄ post annū intersecto rursus Ammacleo sacerdotium reddidit. q̄tū aut postea sederit ignorat

Sybilla Tiburta seu Tiburtina vates sc̄ptua: cui ppriū nomē Albumea fuit: hoc tēpore in italia floruit: et
multa predixit: Que ideo Tiburtina dicta fuit: quia Tiburte civitati iuxta menis amnis ripas vt dea ex-
colebatur: Cuius in gurgite ipsius fluminis eius simulacrum tenens in manu librum inuentum fuit:
Hanc Augustus (cum Romani eum deificare vellent) consuluit: Que post trium dierum ieiuniū respon-
dit ea que diuus pater Augustinus. 18. libro de ciui. dei capitulo. 23. refert: dicens: Iudicij signum tellus
sūdore madescet: Et celo rex adueniet per secula futurus. Et sunt. 27. versus: quoz vltimus hic est: De-
cidet e celo ignisq̄ et sulphuris ānis: Quozum versū capitals littere: vt idēz pater Augustinus testatur
hūc sensum reddūt. Iesus christus dei filius saluator: Quibus dictis ilico vidēte Augusto celi aptū ē: et
nimis splēdo: irrūit super eum: viditq̄ i celo pulcherrimā vginē super quoddam altare stantem puera

lum baiulante: Qua visa repente et voce audiuit dicentes: Hec ara filij dei est: Atq; ita Augustus in thalamo suo existens hec audiens et videns in terram procidit et deus adorauit: Quamobrem Augustus deum se appellari omnino recusauit: Quo in loco postea ad rei memoriã templũ sub titulo sancte Marię virginis in ara celi edificatum fuit: Quẽ locũ ordo beatissimi Francisci excolẽdũ suscepit: et nũc vsq; possidet.

C Sybillarum decem Epilogus.

C Sybillas .i. mulieres vaticinatrices decẽ fuisse Varro in libro rez diuinaruz quẽ ad Cesarẽ augustũ scripsit: cõmemorat: Hasq; oẽs enumerauit sub auctoribus qui de singulis scriptitarunt.

Primã: quarum: vt supradictum est: de p̄s̄is fuisse dixit: Cuius mentionẽ Placano facit.

Secundã Lybicam: Cuius meminit Euripides in Iamie prologo.

Tertiã delphicam: De qua Crisippus loquitur in libro de diuinatione.

Quartã Cumeã in Italia fuisse scribit quã Plinius in libro punici belli nominat.

Quintã Erythream: quam Apollodorus grecus suam fuisse ciuem affirmat.

Sextã Samiã: de qua Erastothenes in antiquis annalibus scribit.

Septimã Cumanã nomine Amaltheam: quã ad Tarquinũ regẽ libros attulisse diximus.

Octauã bellepontia: quam Solonis temporibus fuisse Heraclites ponticus scripsit.

Nonã phrygiam que vaticinata ẽ Ancire. Decimãq; hanc ipsã de qua nunc locuti sumus.

C Anna mulier hebreã Isachar iudei filia de tribu leui: siue (vt Damasceno placet) de tribu Juda originẽ ducẽs supioribus tẽporibus in cõingium Joachim viri sanctissimi de tribu sua tradita hoc anno: cũ diu sterilis et sine prole stetit: post multas orationes et lachrymas angelica monitiõẽ p̄missã Mariam futuram dei genitricẽ genuit filiam: Qua procreata mox Joachim viro defuncto nupsit alteri viro nomine Cleophe: de quo etiam alterã Mariã Cleophe suscepit filiã: Cleophas autem Mariam filiastram p̄dictam fratri suo Joseph copulauit vxorem: Sed et Mariam filiã suã Alpheo tradidit vxorem ex qua nati sũt Iacobus Alpei Symõ chananens et Judas Thadæus qui et Barsabas: Abortiuo quoq; Cleopha: Anna tertio s̄m legem Moyse alteri viro nomine Salome nupsit: ex quo tertiam filiaz nomine Mariam Salome genuit: Que tandẽ cõbedeo desponsata Jacobuz maiorẽ et Joannẽ euangelistã peperit filios: vnde et hi extant versus.

Anna solet dici tres genuisse marias:

Prima parit christum: iacobum secunda minorem

Tertia maiorẽ iacobum volucemq; Joannem:

Quas genuere viri ioseph alpheus et cõbedeus

Et ioseph iustum peperit cum symone iudam. Hec quippe Anna sororem nomine Emeriã habuit: de qua nata est Elisabeth Joãnis Baptiste mater: Hinc est q̄ angelus dixit Marię: Et ecce Elisabeth cognata tua: idest consobrina tua peperit filiu. Anna itaq; cum in p̄ceptis et in vjs domini toto tẽpore vite sue ambulasset: omneq; tẽpus suũ in orationibus: vi gilij: elemosynisq; ac alijs bõis operibus cõsũpsisset: plẽa dierũ genuit i dño: Cuius dormitõis die q̄ fuit. 25. iulij m̄sis ecclia v̄s celebrari m̄dauit.

C Zacharias hebreus de vice Abia sacerdos et p̄pheta dñi diui Joãnis Baptiste genitor: vir totius sanctitatis exẽplar tempestate hac Elisabeth virginis Marię consobrinam duxit vxorez. Ambo quidem: vt sacra Euangelij Luce habet historia: religione: innocentia: pietate: et gratia sanctissimi: qui cum diu infecũdi fuissent: et iam Elisabeth processisset in dies suos: et muliebria ei fieri desissent: dominus eorum orationibus permotus filium tandem nomine Joannem Baptista eis hoc modo concessit. Nam sicut Lucas p̄mo capitulo scribit: Cum zaccharias sacerdotio fungeretur: in ordine vicis sue s̄m consuetudinem sacerdotij sorte exijt vt incensuz adoleret: Et anno imperij Augusti quadragesimo primo solus templum domini ingressus: vidit angelum domini in dexterã altaris incensi partem: quo viso confestim zaccharias p̄ timore in terram corruit: Ad quem angelus: Ne timeas inquit zaccharia quoniam exaudita est deprecatio tua: quia Elisabeth vxor tua sequenti anno pariet tibi filium: et vocabis nomen eius Joannem baptistam pro quo maximũ tibi erit gaudium et exultatio: ac multi in eius natiuitate gaudebunt. Erit enim magnus coram domino: vinum et sicram non bibet: et spiritu sancto adhuc ex vtero matris sue replebitur: ac multos filioz israel sua predicatione: suoq; exẽplo conuertet ad dominũ deum ipsoz: Et ipse p̄rebit ante illũ in spiritu et virtute h̄elye parate ei plebẽ perfectã. Et zaccharias: Et vnde hoc: ait: sciri potero: quia ego iã fenex sum: et vxor mea processit in diebus suis: Et dixit: Ego sum inquit angelus domini nomine Habriel: qui a domino missus tibi sum: vt hec ad te euangelicarem: et propterea hoc tue incredulitatis erit signũ quia cris mutus quousq; hec implebuntur. Ac sic zaccharias hic vsq; ad filij natiuitatem tacens fuit. Cũ igitur zaccharias templi fores egressus fuisset: nec loqui posset: intellexerunt omnes eum visionem vidisse: quod quidem et ipse nutibus quibus poterat explicabat. Completis vero officijs sui diebus abiit in domum suam: et statim Elisabeth concepit. Cũq; concepisse se deprehendisset: p̄nerecundia quãq; mensibus se occultauit. In sexto deniq; mense Maria virgo et domini mater: et ipsa a spiritu sancto grauidata mox ad salutandum eam perrexit: Cuius: vt salutationem Marię sensit Elisabeth: exultauit infans p̄re gaudio in vtero eius. Repletaq; statim spiritu sancto Elisabeth exultauit: ac voce magna dixit:

5180

5181

Et vnde hoc mihi vt veniat mater domini mei ad me: Beata (inquit) que credidisti: quoniam perficietur in te ea que dicta sunt tibi a domino. Peperit denique Elisabeth filium: et audierunt vicini et cognati eius quia magnificavit dominus misericordiam suam cum illa: et congratulabantur ei: Cumque dies octava advenisset: vt circumcideretur puer: Innuerunt parentes patri quem vellet vocari eum: Accipiensque calamus scripsit dicens: Ioannes est nomen eius: et confestim apertus est os eius: et prophetavit dicens: Benedictus dominus deus israel quia visitavit et fecit redemptionem plebis sue: Quo prodigio omnes admirati pontificium munus eidem restituere: In quo quidem deinceps ita vixit: vt nemine ex successoribus iudei pare habuerint: vel sanctitate vel alijs virtutibus. Demum defunctus et inter sanctos prophetas relatus: et nonis novembribus eius natalitius dies celebratur.

Viri disciplinis excellentes.

Cornelius gallus poeta clarissimus in Foroliuensis vrbe natus decimo octavo imperij Augusti anno: sicut Eusebius quadragesimo tertio vite sue anno propria se manu interfecit: que Augustus interfecit Antonio et Cleopatra: et totam Egyptum obtinuit: primus alexandrie et totius Egypti pretores constituerat qui ea in provincia (vt Strabo libro duodecimo meminit) res memorabiles gessit: ac Thebanam urbem Diospolim appellatam ad solum vsque evertit: Ex qua etiam multos obeliscos et conchas peregrini marmoris Romam postea secum detulit: quibus nunc Roma Italiaque multis in locis decoratur: hic nonnulla poetica memoratu digna composuit.

C. Bassus ornatissimus orator: et copiosus Augusti prestantissimus dux: tempestate hac floruit: Qui vt testatur Helius cum esset scientia clarissimus de vocabulorum origine multos tractatus edidit: Hunc imperatorem strenuissimum Cesar Augustus longe ante contra partios ad Licinij necem vlciscendam miserat: qui in Syriam irrupens partios ipsos tribus prelijs superauit. Pacorumque eorum reges Herodis filium interfecit: et Romam rediens de eisdem triumphum duxit: Denique ex hac luce sublatus publico funere sepellitur.

Strabone etiam historicus et Geographus ac philosophus: necnon et homerice maiestatis expositorum: vt quibusdam placet: natione Cretense temporebus illustres fuisse ex operibus suis inuenimus: Qui cum doctissimus vir esset: et magnarum rerum cognitione peritissimus haberetur inter cetera sue virtutis monumenta de Geographia mundi decem et septem libros per pulchros edidit: In quibus vel omittas: vel neglectas: aut vetustate oblitteratas orbis partes ad vnguem restituit: Et diligentissime designauit: populos: nationes: res gestas: maria: et eorum terminos ante oculos nostros clarissime posuit: Hic quippe ex Athriditatis regis sanguine maternali linea (vt ipsemet testatur libro scilicet decimo) originem duxit Cuius clarissimum opus diu latinis incognitum Nicolaus papa quintus per Gregorium Tybernatem transferri in parte voluit. Reliquum vero operis manens: videlicet Europas: Huarinus Veronensis ad preses Jacobi antonij Barcelli patricij veneti viri prestantissimi absolutum reddidit.

Solinum quoque historicum et oratorem grauissimum tempestate ista ex libris ipsius floruisse conijcimus: qui et ipse Collectaneorum librum optimus edidit: et ad Augustus Cesares Rome obtulit: In quo similiter terram pingit ac vrbes distantias et loca multa mensurat. Eiusque librum Collectaneum. i. de mirabilibus mundi appellant.

Titus Livius patavinus vir quidem magnus: et historicorumque Grecorum quam Latinozum princeps ac tragediarum (vt aiunt) scriptor: hoc tempore (vt Eusebius testatur) Rome adeo claruit: vt multi nobiles ex vltimis Hispaniarum partibus ad eum visendum Romam venerint: Quod diuus Hieronymus in epistola ad Paulinum ex Plinio sumptum in his verbis testatur dicens: Ad Titulium lacteo fonte manantem de vltimis Hispanie Galliarumque finibus quosdam venisse nobiles legimus: et quos ad contemplationem sui Roma non traxerat: vnius hominis fama perduxit: Habuit illa etas inauditum omnibus seculis celebrissimumque miraculum vt vrbes tantas ingressi aliud extra urbem quererent: Hic itaque Livius cum maximo in honore ab Augusto semper habitus fuerit: etiam plurimis honoribus et diuitijs ab eo honoratus fuit: Qui cum circa omnem historiam diligentissimus indagator fuisset: centum et decem historicarum libros conscripsit: In quibus etiam diuini Augustini gesta depicta cernuntur: licet ad illius vite finem non peruenerit: Eius autem operum maximas partes temporum malignitate amisimus. Vixitque annos octuaginta: et quarto imperij Tyberij Cesaris anno Patavij obiit: atque ibidem sepultus fuit: Cuius quidem sepulchrum adhuc in diue virginis Justine vestibulo extat his titulis adomatum: et militie cui ad decus vtilitatemque fuit ascriptus: et virtutis sue qui dissidentes patavinos ciues suos in patriam reuersus ad concordiam reuocauit: quod quidem ipse adhuc viuens sibi construxerat: Titus Livius. T. f. quarte legionis alijs concordialis Patavij sibi et suis omnibus. Eius autem ossa cum postea inuenta fuissent: Veneti qui pretorium ipsius urbis concrematum instaurauerunt in conspicuo ipsius fastigio collocauerunt.

Cornelius nepos patria Veronensis orator et Rhetoricus atque Geographus per maximas his temporibus sicut Eusebius in prelo fuit: qui et nonnulla ingenij sui monumenta scripto mandauit: et quod maxime historiarum libros composuit: Libros quoque geographicos nobis absolutissime reddidit: Similiter et de vltimis illustribus Annalia scripsit: Chronicarumque preterea libros ac libellum: que litteratum ab erudito distinguit luculenter perstrinxit.

15 **Q**uidius Naso Sulmonensis clarissimus poeta sepestate hac Rome claruit: et multa conscripsit: hic ex Sulmo brutior oppido ortu huius: sicut ipsemet testatur dicens: Sulmo mihi patria est gelidis vberibus vinctus. Hic quoque nonies distat ab urbe decem: et apud athenas primo poeticam: deinde philosophicam disciplinam optine didicit veniensque Romam apud Augustum Cesarem et vita et carmine plurimum valuit: Sed multorum post dierum curricula anno etatis sue quinquagesimo ab eodem Augusto in pontum insulam apud Sarmatas relegatus est: Quo autem crimine non satis constat: cum alij vitio dent: quod libros de arte amandi composuerit: quibus iuvenes in matronarum libidinem nimium inflammabat. Alij vero affirmant quod cum Luia Drusilla imperatrice concubebat: quod quidem leue videretur: Quia si imperator cum uxore eum concubuisse didicisset: non exilio: sed morte eum mulctasset. Nec rursus propter libros de arte amandi: cum etate lasciuia carmina multi descriperint: Verumtamen ipse de se libro de potu sic inquit: Naso minus prudens artem dum tradit amandi: Doctrinae triste precium magister habet: Eius quippe mores ea erant facilitate qua et carmina. Infra notatos autem hic post se reliquit libros a se editos: videlicet.

5184

De metamorphosis. i. transfigurationum	li. 15.	De medicamine faciei	li. 1.
De arte amandi	li. 3.	Amorum iterum	li. 3.
De remedio amoris	li. 1.	Ad luia solatorius de triumpho	li. 1.
De sine titulo	li. 3.	De laudibus Augusti Cesaris	li. 1.
De fastis ad C. Cesarem	li. 6.	Sapphos eiusdem	li. 1.
De tristibus	li. 5.	Inuectiva in Ibin	li. 1.
De ponto	li. 4.	Epistolarum	li. 1.

Item de pulice: De nucce: De philomena: De vetula: et de lymaca: sed his quinque utrum Quidij ipsius opuscula fuerint: apud peritos multa est ambiguitas: Denique cum esset omnibus qui elegias scripserunt prestantior anno quinto imperij Tyberij Cesaris: etatis vero sue. 4. obiit.

Valerius Maximus Romanus philosophus et orator luculentissimus hisdem temporibus Rome clarus fuit: ac Augusto Cesari carissimus: qui inter cetera libros nouem sermone luculentissimo composuit scilicet de dictis factisque memorabilibus virorum: qui apud Romanos grecosque habebantur illustres: addes etiam ex proprijs nonnulla ad virtutum commendationem: vitioque detestationem pertinencia: Ex quibus hanc memorabilem excerpsum sententiam: Lento etenim gradu ad vindictam sui diuina procedit ira: tarditateque supplicij grauitate compensat.

Anthenodorus patria Tharsensis Stoicus philosophus per hos dies floruit: Cuius hec singularis fuit sententia: Tu crede te de omnibus cupiditanibus esse solutum: cum eo peruenieris ut nihil deum roges nisi quod possis rogare palam.

Maria beatissima ac gloriosissima dei genitrix futura: virgo perpetua ex radice Jesse diu exorta: hoc anno qui est vigesimus octauus imperij Augusti in Nazareth civitate Juda patre Joachim: matremque Anna nascitur: Puella siquidem elegantissima: omniumque oculis admirabilis: quare cum parentes ablactassent tertio etatis sue anno (ut sponderant) templi seruitio cum reliquis virginibus manciparunt: Quo in loco preter etatem: sicut ceteras nobilitate et pulchritudine precelebatur: ita et doctrinam et sancte viuendi rationem ab ipsis tenentis annis et exemplo et lectione didicit: adeo ut breui et religione et sanctitate: necnon et humilitate ac diligentia: tum in rebus diuinis: tum in humanis reliquis sanctis virginibus fieret incomparabilis: Quibus ex virtutibus deus ipse omnipotens eam sibi animataz ciuitatem constituit: De qua dictum est: Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Delegitque preterea eam deus sibi secundum celum atque rationalem paradysum ipsam fecit: Dignum quoque verbi sui habitaculum: atque sponfam incarnationis filij sui eandem esse voluit: Eamobrem cum tredecimum etatis sue expleisset annum Anna cum Cleopha eius priuigno diuino disponente concilio eam Ioseph de tribu sua viro seni conuubio coniunxerunt: Qua desponsata confestim angelus gabriel in Nazareth Ciuitatem suam ad eam venit et magno lumine coruscans virginis Thalamum venerabiliter intrauit: atque ipsam sanctissimam uirginem officiosissime his verbis salutauit: dicens: Ave Maria gratia plena dominus tecum: benedicta tu inter omnes mulieres: et benedictus fructus ventris tui: Qua expauescente: Angelus adiecit: Ne timeas inquit Maria: Inuenisti enim gratiam apud dominum: Ecce concipies in utero et paries filium: et vocabis nomen eius Iesum: hic erit (inquit) magnus et filius altissimi vocabitur: Ad hec Maria confestim ait: Ecce ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum: Et subito celestis imber in eam placido se effudit elapsu: et tota diuinitatis vnda se contulit in carnem Mariae: et verbum caro factum est: Quibus gestis repente Maria surrexit: et ad Elisabeth consobrinam suam visitando concito gradu perrexit: vbi et per tres menses quousque Joanne edidisset filium (seruitutis gratia permansit) Ibi quoque mirificum illud cecinit canticum dicens: Magnificat anima mea dominum. Editoque Joanne Baptista Maria iam grauida domum rediit: quod vbi Ioseph vir eius didicisset eam scilicet esse pregnantem decreuit omnino ipsam occulte dimittere: Sed eo hec cogitante (ut Mattheus primo capitulo ait) Angelus domini per somnium ipsum monuit ne propter id Mariam dimitteret: quia quod natum in eo erat id de spiritu sancto esse contestatus est: Atque ita Ioseph accepit eam uxorem. Appropinquante autem pariedi tempore Maria vna cum viro suo Berleae concubedit: ut placeret iuxta augusti preceptum: quo mandauerat ut vniuersus describeret orbis: singuli in suam ciuitatem

14

5185

Ascendit itaqz Joseph & maria: vt Lucas secundo capitulo scribit a Nazareth in Betleem civitate sua: vt ibi dem censu notarent. Et cu cent ibi impleti sunt dies pariedi: & gloriosa virgo sine vilo dolore: de uero genuit ex se carne factu: Et ita secunditas ipsa in illa tota edificata e: & vt virginitas integra conseruata. Editioqz puero iesu: maria ilico consergens infantem panis de more innoluit: & in presepio reclinauit: qz in spelunca q cu fuderat: n erat locus. **Moxqz** bos & asinus ibidem colligati iuxta pphete vaticiniu cognouerunt infantem esse dsum: & genua flectetes adorauerunt eum: Et subito angelus domini pastoribus quibusda ea in nocte in regione illa vigilatibus nunciavit saluatore mundi natu: q eo venietes: vt. s. videret vtz verbu quod factu erat ad ipos vtz eet: cofestim euz eode angelo alioz angelorum multitudo facta e: canticum ac dicentiu: Gloria in excelsis deo: & in terra pax hoibus boe voluntatis: que sane hymmū hylarius eps postea ad finem vsqz coplenit: Reliqua vo brissime vginis Marie gesta & obsequia: necno & actus vite ipsius vsqz ad passionem filij eius ex euangelio colligi possunt: In qua qde passione brissima hec vgo & si in carne ipsa non passa fuerit: tamen qa in ea pte que impassibilis e passa e: videlicet in mete spualiter & atrocius gladio passionis vnigeniti filij sui plusqz martyr & vgo fuit in pace vita finies. Post aut ascensione dñi nostri iesu xpi eiusdez scissime vginis conuersatio ad humane vite exēplū (Luca in actibus apostolorz testate) gnaliter euz apostolis quousqz repleti fuerunt gratia spūs sancti: fuit post spūs sancti missione: & apostolorz discipuloruqz oiu3 dispsionem qd brissima hec virgo egerit: nō plene haberi pot: nisi vt diuus refert Hiero. q Gabriel angelus tanqz celestis paranympus ea virginē sanctā & corpe & mete intactā custodiuit: Atqz Joānes euāgelista cui ea de cruce filius comiserat virgo virginē seruaui: officiosissime vsqz in finem vite sue tāqz adoptiuus filius misitranit. **Habitatio aut eius vsqz ad mortē p nimio amore in loco illo fuit:** in quo eius filius extitit sepultus: q inter ascēsiōis resurrectiōisqz loca erat: vt ex eo loco oia in qbus passus fuerat loca inuiser posset: & suis cōsolaret aspectibus: Quia vt diuus scribit Hiero. impatiens amor hoc inter cetera picipuū hēt vt que desiderat semp inuēire se credat: Nec mirū: qz si christus e ab oibus amādu: ex toto corde & ex tota aia: atqz ex oi virtute sua: multo magis ab ea ardētius: cuius & dñs & filius erat. **Multis equidē afflictebatur doloribus post filij ad celos ascēsum:** magnoqz estuabat desiderio: dū secū tacite cuncta reuolueret q. s. audierat: viderat & cognouerat: Tādē cū omni plēa eet gratia: oiqz virtute illustrata anno a nativitate filij eius Iesu xpi quadragesimonono: etatis vero sue. 60. obdormiuit in pace: pleniterqz claritat (eternę gratiam possidere meruit: quā ab eius filio dño nostro iesu xpo plenissime accepit: Quā (sicut ppheta ait) **Viderūt omnes filie syon: & brissimā predicauerūt: & reginē laudauerūt:** qz tāta viderūt qta nullus errādo expleuit mortaliū: qto magis deū q talē ac tantā fecit eam: vt ipse fieret p ipam. **Ad cuius igitur exegat deo sic volēte oēs affuere apostoli: & dñs ipse noster iesus christus cū tota celozum curia qtam fas est credere eidē totus festinus occurrit: & cū gaudio eam in anima & corpore in celum assumptū: secūqz in throno suo collocavit. Vixit autem post filij mortē. 16. ānis: cū antea. 47. etatis haberet annos: vnde & qdam de ipsius sacrate virginis tempore hos edidit ver sus.**

Virgo parens vixit sexaginta cum tribus annis

Quattuor atqz decem fuit in partu benedicta

Vixit cum filio triginta cum tribus annis

Sexqz decem annis: sed post hec astra subiuit.

5197

C **Mariannes regina hebreoz hoc āno ab herede Antipatro rege & viro suo ob inuidiā occiditur:** Ea sigdem regina Aristoboli iudeoz regni ex Alexandria filia fuit: & Herodi alienigene in cōiugiū tradita: cuius infelicitatē atqz pulchritudinē hic reticer nequeo. **Mā (vt Josephus in. xv. libro antiqzitatū ait: tāte tāqz inuise pulchritudinis clara fuit: vt nō solū eo tēpore formositate feminas anteire crederetur: sed celestis arbitraretur imago potiusqz mortalis: que qdem & si inaudita formositate atqz pulchritudine fuerit insignif anūni: tamen ingenti fortitudine lōge magis emicuit: Quā cū peruenisse ad nubile etatē parētes cernerēt iniquo herodi antipatri (maximo suo infortunio tradiderūt vxorem) a quo & summe ob eius venustatez dilecta fuit: Quā: cū plurimū gloriaret se solū orbe toto pffessorem pulchritudinis diuine in tam grādem animi curam lapsus est: ne quis alter in hoc posset sibi equari vt timeri ceperit: ne sibi supstes euaderet **Mariānes. Ad quod euitandū dum vocatus fuit Romā ad Octavianū vt purgaret se q amicus Antonij aduersus eū auxilia prestisset: amicis reliquit: vt si ei cōtingeret mori **Mariāne: hanc reginam confestim occiderent: que res post multū temporis cū **Mariāni nunciata fuisset: & itaqz ob Aristoboli fratris indignam cedem in Herodē execrabile odium concepisset: ad hunc impetum peruenit: vt amanti viro suū ne gare cepit concubitu: dicereqz palam cepit herodem esse alienigenam non iudeum: nec regie prolis virū Quinimmo ignobilem & idoneum: nec regia coniuge dignum: Trucemqz insolentem: scelestum: atqz immanem beluam: que & si herodes cum difficultate pateret: tamen amore prohibente nil seuum in illam audebat inferre: Tandem rebus in peius pcedentibus a matre & sorore herodis quibus **Mariānes summe gravis erat actum est: vt ab eisde subornato pincerna mariannes herodi accusaretur q effigiem suaz speciosissimam (post eceptū in herodem odium) ad Octavianū vt illum in sui desiderium pronocaret: & in herodis odium transmisisset: que cū crederet herodes: eo deductus est vt tanqz in regiam maiestatem excidium molientem capitali sententia eam iusserit occidi.**********

Explicit Liber Septimus.

C Fratri iacobi philippi bergomensis ordinis eremitarum diui Augustini in omnimoda historia nouissime
congesta chronicarum supplementum appellata Liber octauus feliciter incipit.

In principio igitur quadragesimi secundi anni imperij Augusti Ce-
saris: qui in augusto mense regnare ceperat: v3. 31. re- **Primo**
gni herodis alienigene: ac tertio anno ceteris nonagesime tertie olympiadis
Ab vrbē vero cōdita. 759. A captiuitate iudeorū. 545. A dauid regno. 1029. A
natiuitate abzabe. 2015. A diluuiō Noe. 2957. Ab adam. 5198. A cōceptiōe be-
ati Joānis baptiste mēse sexto: octauo calen. aprilis: feria sexta: luna decima: in
dictione duodecima: pphetia patriarche iacob iaz adimpleta: qui dixerat. Nō
deficiet princeps de iuda: nec dux de femoribus eius: donec veniat cui repositū
est: et ipse erit expectatio gentiū. Nō ergo defuit iudeorū princeps vsq; ad tem-
pus istud. In quo quidez herodez istū alienigenā primū acceperūt regē. Tem-
pus itaq; erat: vt veniret cui repositū erat: qd nouo pmissū ē testamēto: vt ipse
esset expectatio gentiū. Ideoq; vt oēs adimplerētur scripture pphetarū. Missus
est gabriel angelus a deo in Nazareth galilee vrbē ad Mariam virginē: nuper

(vt pmissus) Ioseph desponsatam: qui dixit ei: Ave maria gratia plena: ave inquit sponsa dei genitrix im-
maculata: Ave animatū dei tēplū: ave sacrariū spiritus sancti dominus tecū in corde: tecū in vtero: tecūq;
sep in auxilio. Quibus dictis mox superueniente spū sancto: obrūbranteq; altissimi virtute dñz nostrū iesū
christū plenum hoiez in aīa et corpore concepit. Quo cōcepto quinta seculi etas crebris quassata malis. s. a
transmigratione babylonis vsq; ad christi incarnationem sub generationibus quatuordecim terminata ē
Anni itaq; ab origine mundi: videlicet a quintodecimo calen. aprilis: quo mūdus incepit: vsq; ad christū
incarnatum secundum Drosium sunt. 5200. secundum vero Isidorum. 5210. secundum Eusebium. 5199. et
secundum quandam aliam calculationem. 5196.

C Feria nancq; sexta qua primus adam peccauit: qua etiam post. 930. annos obiit: et qua e paradiso eiectus
est: eadez feria sexta secundus adam iesus christus carnē induit. Ieiuniū terminauit: et mortē subiit. In sup
et Abel iustus a fratre interficitur. Melchisedech offert. Isaac altari superponit. Joānes baptista decolla-
tur: Iacobusq; ab herode pimitur: ac alia multa eadez sexta feria gesta referuntur. Que certe quidaz pocta
his declarauit versibus dicens.

Salue festa dies: que vulnera nostra coereas
Angelus est missus: est passus in cruce christus.
Est adam factus: et eodem tempore lapsus
Ob meritū decime cadit abel fratris ense.
Offert melchisedech: isaac superponitur aris.
Est deollatus christi baptista beatus.
Est petrus captus: iacobus sub herode perēptus
Corpora factorū cū christo multa resurgunt.
Latio dulce tamen per christū suscipit amen.

Quia igitur nonus dies calē. aprilis ex sua parte factus est decimus dies calen. aprilis. ex sua
vero parte posteriori: id est nocturna: qua christus tētus: et illusus est. Factus ē dies octauus calen. aprilis:
nonodecimo calē. aprilis: ac nono die: nec non et octauo calen. aprilis christus passus ē. Plane sciēdus ē qd a
principio seculi vsq; ad passionē dñi dies pcessit noctē. i signū lapsus humani generis: sed a passione nox
pcessit diē i signū reparatiōis de tenebris ad lucē. Ac sic nox diluculi resurrectiōis ad primā sabbati p̄tinet
in qua terminatus est ordo naturalū diē: qui erat: vt pcederet dies noctē. Unde et deinceps nox semp
pcessit diē. Et sic hec nox cōmunis fuit sabbato: et diē dñice resurrectionis.

C Joannes baptista christi iesu p̄cursor et gloriosissimus p̄eco hoc ipso anno sexto v3 mense ante regis sui
natiuitatē ex scissimis parētib; zacharia et Elisabeth sterili in hierusalē nascit: vir qdez etiam ab ipso ma-
tris sue vtero sanctificatus: necnō et inter mulierū natos dño restāte nō surrexit maior. Iste quippe p̄p̄he-
ta et plusq; propheta fuit: eo qd matrem elysabeth p̄phetam fecerit: et iesum christū mūdi redēptorē non
de longinquo: sed digito mōstrauit dicens: Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Quē et dñs ipse
tanta pfudit grā: vt nullus vnq; hoīuz eo vel sanctitate vel alijs gratijs etiam ab ipsius natiuitate fuerit ex-
cellior. Et p̄pa Chrysostomus d̄ eo sic ait. Joannes schola virtutū: magisteriū vite: scitatis forma: norma
iustitie: virginitatis speculū: titulum pudicitie: peccatorū venia: ac fidei oīs disciplina fuit. Et qdez pulchre
quā: vt idem ait: fuit maior hoīe: par angelis: legis summa: euāgelij sanctio: apostolorū vox: silentiū p̄p̄he-
tarū: lucerna mundi: p̄cursor iudicis: et christi mediator: ac totius trinitatis medius: propter hoc et sancta
ecclesia catholica post dominum eiusq; matrē virginē mariaz ipsius precipue celebrat natiuitatē: quia sicut
nato dño angelus pastoribus apparuit dicens. Ecce euāgelio vobis gaudiū magnum: quod erit omni
populo: qd natus ē vobis hodie saluator: qd est xps dñs. Ita et idē āgelus nasciturū zacharie p̄dixit ioannē
dicens. Quum natus fuerit puer: erit gaudium nō modo tibi: sed exultatio omni populo: quia multi i eius
natiuitate gaudebunt. Joanne itaq; nato trāfactis infātie annis: licet tenellus excelsiq; generis fuerit habi-
tus: et parētib; antiquis yn icus: cui et opulentissima debebat successio: essetq; ex matris vtero sanctifica-
tus: et parētib; antiquis yn icus: cui et opulentissima debebat successio: essetq; ex matris vtero sanctifica-

tus: attamen propter amorem celestis patrie: quā etiā frequentias hōiū sustinere nō posset: eremum petijt ipsamq; parentibus pretulit atq; fulgētes domos in formis luti vilitate mutauit: ne leui salte; vt sacra canit ecclesia: maculare vitam fame posset. Solitariūq; preterea passionibus indixit bellum: ac violenter se vincere cōtēdit. Et de abūdatia delitijsq; ad famē sūtī abstinētiā morē deniq; trāsīuit: nec non et somnū et ocium: vigilijs: ac cōtritiōe cōfecit. Vidicerat nāq; ad huc puerulus spiritu sancto illustratus regnum celorum vim pati: et per sui ipsius violentiam illud diripi oportere: vnde et ad illud obtinendum duo crucis genera maxime existimauit necessaria: que et in semetipso experimētū sumpsit: vnū v; corporale: aliud spirituale. Prīmū a potu gule appetitum temperare: et a delectationibus coercere: et ab ijs que tactu gustu: vel visu decipiunt sensus seip; viriliter reuocare. aliud aut abstinētie et crucis genus: et quidē preciosius sublimiusq; hoc esse adiudicauit. s. motus aie regere: et illius perturbatiōes modestia et tranquillitate placare: ire ac superbie impetus refrenare: litigare quotidie cōtra vitia et peccata: cogitationesq; malas in pace redigere: voluntates pprias abnegare: ealq; interiori examinatione discutere: et regētis imperio subigere. Hanc itaq; crucē in conspectu dñi diuus hic iohannes gloriosam esse putauit: ac put potuit verbo et exemplo oēs edocere curauit. Hinc scriptum fuit. A diebus iohannis regnū celorum vim patitur. Post hec aut quum tri gesimū vite sue attigisset annū: sicut sacra euāgelij luce habet historia: duodecimo imperij Tiberij cesaris anno pcurante pontio pilato iudeā: factus est verbus dñi super eū in deserto: et venit in omnē iordanis regionē predicans baptismū penitētie i remissionē peccatoꝝ: sicut scriptum ē i libro isaie pphete dicēs. Ego vox clamātis in deserto parate viam dñi: rectas facite semitas eius: Quia omnis vallis implebitur: et ois mons et collis humiliabit: et erunt praua in directa: et aspera in vias planas. Nam ob rem multis ad eū cōcurrentibus singulis quibusq; interrogantibus cōueniētia dabat respōsa. Venit ab herode antipatre magni herodis filio paulo ante predicationē christi captus carceri mācipatur. Arguebat enim ipsum herodē in multis: et inter cetera dicebat. Nō licet tibi habere vxorē fratris tui. Qui impius herodes ira cōcitus pro pietate impietatis mercedē eidē reddidit. Ipse enim herodes herodiadē philippi fratris sui vxorem incestuosis nuptijs sibi coniunxerat: et illa istigante per annū pcedere carceris: et maxima inedia euz macerari fecit. Post annum vero adueniente ipsius herodis natalis die conuocauit herodes cunctos galilee principes nobillioresq; amicos suos: et regimū ei preparauit conuiuium. Quibus ita epulantibus herodiadis filia i vestitu deaurato in medium venit: et coram omnibus modulatis vocibus gestiuit: atq; saltauit. Quam ob rem summe placuit regi: ac cunctis discumbentibus. Cui rex confestim iure iurādo pollicitus est dare quodcunq; postulasset. Que a matre nequissima premonita: eustigio inquit: rogo vt des mihi in disco hoc caput iohannis baptiste. Rex autem et propter iusiurandum: et propter simul discumbentes: licet vehementer cōtristatus: iussit dari quod postulasset. Et misso spiculatore iugulari cum fecit i carcere: capiteq; ad regē allato datū est puelle: puellaq; illud matri sue obtulit. Que statim i pbzū viri sanctissimi: illud post regiam domus proieci precepit. Quo audito venerunt discipuli iohannis in macharūta oppido: et auferētes truncū i samariam seu sebastem detulerunt: et ibidem in monumento posuerunt. Et tunc iohannis ipsius verbū vificatū ē: qd dixerat. Ne oportet minui: v; capite: illuz aut crescere i cruce. Herodes at cū herodiade et filia in vltionē sanctissimi viri non indigna susceperūt supplicia: de quibus infra. Post multū vero tps. s. Julij ani apostate tpsibus gentiles invidentes miraculis sanctissimi hōis: vt nomen eius de sub celo extinguēt ossa eius eruētēs de sepulchro: cum multa rabie disperdere conati fuerunt. Sed haud multo post easdem ipsius reliquias colligentes cōburi fecerunt. Quūq; hec agerent: quidā monachi hierosolomite viri sanctissimi misericordia permoti maiorem partem ossiūz surripientes: hierosolimā detulerūt. Inde q; ad miream ciuitatē: vbi corpus sancti nicholai episcopi seruabatur allate: dñi ibidem seruate sunt. Veniētēs deniq; vt iacobus d viragine scribit: tpe hotibredi āno. s. salutis nre. 1090. ab hierosolimoꝝ expeditione reuertētes scissimas reliqas inde suscipiētēs maxio eū gaudio ad genuensē eoz vrbē detulerunt: et in diuini Laurentij templo cū multa veneratione collocauerūt. Qd at relique sanctissimi precursoris fuerint: multis exquisitis miraculis primū: nec non et alexandri tertij: ac Innocentij quarti summoꝝ pōificū auctozitate cōprobatum est. Que etiā etate nostra maxia cū reuerētia eo in loco ab oibus inuisuntur. Index vero quo dñs demonstrant a quibusdam mercatoribus florentiā delatus ibidem in templo eidem precursori dicato summa veneratione custoditur. Caput autē ipsius: qd nunc Rome i monasterio sancti siluestri ostēditur: temporibus Martiani principis cuidam marcello abbati in quodaz specu phenicie cōmoranti reuelatum fuit: quod postea per Theodosiū imperatorem constant inopolim translātū fuit. Et ex tunc non de collationis festū tantū: sed ossium ipsius collectionis facte celebrari ceptū est. Quō vel quando postea Roma de latū sit inuenire non merui. De Joāne autē baptista Josephus i. is. antiquitatum li. sic habet. Joāne baptistā herodes occidit: virū valde bonū: q; seipiebat iudeis operā virtuti dare: iustitiaz colere: in deū seruare pietatem: et per baptismūz in vnum coire: tum demum baptismūz acceptabile fore: si non solum ad abluenda peccata sumatur: verum etiā ad castimoniam corporis: atq; ad anime iustitiam: purificatiōnemq; seruetur: omnemq; pariter virtutem velut et signaculum et custodia quadam fidei habeatur. Que quz ab eo precepta huiusmodi docerentur: atq; ad audiendum euz plurima multitudo cōcurreret. Herodes veritus ne forte eius doctrine persuasionē populi a suo regno discederent: melius credidit esse tutum pūq; noui aliqd fieret puenire hōiez nece: q; postmodū turbatis rebus serā pēitudinē gerere. Ex sola hac suspitione salua eius reuerētia victus iquit i castellū macherūta adducitur iohānes: ibiq; obrūcat: hec ille

Natus xpus dei vni filius saluator et redemptor nr. 42. impj augusti anno ia vniuerso orbe pacato i bethlee iude ex purissimis illibate virginis marie sanguinibus cooperate spu facto deus et ho ad abolenda humani generis labē pp pmoꝝ parētū inobediētiā tractā nascitur: hō sigdē māfestus: et deus occultus ex deo patre procedēs. Sic eiz predixerat. ppheta. Ecce virgo concipiet i vtero et pariet filiū: et vocabit nōmē eius hemāuel: qd ē interpretatū nobiscū deus. Qui vt se commendaret deū nascēdo: viuēdo: moriēdo: resuscitādo: et in celū ascēdēdo multa et inaudita miracula fecit: vt ex familiarissima euāgelij historia colligef possumus. Quoz p̄mū ē: qd tā mirabiliter natus sit: et noua stella sup eū visa fuerit: et angeli in celo cātauerūt. Hāc in excelsis deo: et in terra pax hoibus bōe volūtatis. Hec nō et qd pastoribus ea in regione vigilātibz gaudiū magnū ipsi angeli euāgelizauerūt dicētes natus .s. eē mundi saluator. Qui veniēs viderūt v̄bū: qd factū eis fuerat eē v̄z: et Joānis euāgelij p̄ncipiūz dedicatū. In p̄ncipio .s. erat v̄bū: et v̄bū caro factū ē. Quiqz vt nō abrogare legē: s; adimplere videret: octaua die circūcisionis grā delatus fuit i tēplū: et ibidē iesus christus appellatus ē: qd quidez nomen ab angelo p̄cip̄t acciperet in vtero vocatū fuerat: vt deide tertiodecimo die ex sabei magos ad se adorādū: tribusqz muueribus adornandz stella duce in syriā deduxerit. Orientales nāqz populi magos reges suos et sapiētes appellare cōsueuerāt. Magus sigdē p̄ficiū vocabulū ē: qd apd grecos p̄būz: apd egyptios sacerdotē: et apud latinos sapiētē significat. hi quippe astroꝝ cultozes erāt: et iō eū oriētis partibus stella noue claritatis eisdez apparuisset: q̄ ceteris illustrior videbat: ipsa intuētū ad se aios cōuertit. Hūc deide puerulū. 40. die purificationis cā mater i tēplū detulit: quē Simeon vir iustus i vlnis suscipiēs: diuino afflatus nuie saluatorē suū eē recognouit: et p̄tēdo cecinit dicēs. Hūc dñe dimitte seruū tuū in pace et̄. Id idē et anna p̄phetissa spu scō incitata fecit. his itaqz gestis ioseph post q̄tē ab angelo admonitus fuit: vt se cū puero pueriqz matrē in egyptū transferret dicēs futūz eē nisi id efficeret: vt Herodes puez occideret. Eoz vadēs ibidē p̄ sex annos vsqz ad obitū herodis cōmoratus ē. Undeqz cū puero hierosolymā reuersus: quū audisset Archelaū herodis filiū .p. patre regnasset secessit in partes galilee: et in naçareth civitate bitare cepit: pp qd nazarenus appellatus fuit. Regens postmodū .xij. annū cū parētibus ad diē festū celebrādū hierosolymā de more petijt. Abiqz in tēplo dum inter sacre legis doctozes nexus ambiguos solueret non deus: s; admirāde indolis puer ab eis creditus est. Parentes vero inde abeuntes: quū puez subsequi non videret: sollicitudine pleni ad tēplū redeunt: eūqz inter sacre legis doctozes sciscitantem inuenerūt: a quibus bñ monitus in patriā cū cisdem reuersus est: et deinceps subditus fuit illis. Vex quid postea vsqz ad trigēsimū egerit annū nullus euāgelistaz cōmemorat. S; inter hoies vti hō vsqz in illū diē versatus est. Quūqz .30. annoꝝ esset etatis ad aperiēdū vite eterne ianuā: in iordanis aluco se a Joāne baptizari voluit: statiqz vox celo intonuit: hic ē filius meus electus: in quo mihi bñ cōplacuit: ipm audite: et ita spūs scūs i modū colūbe stati sup eū māsit. Lucifigiqz ab eodē spū in desertū ductus. 40. diebus et .40. noctibus ieiunauit: et postea esuriit. Unde quoqz superatis diaboli tētationibus: quū in spū venisset i tēplū vēdētes et emētes cecit d̄ templo: vt p; ioannis. 8. Eodē insup anno vocatis apostolis petro et andrea: iacobo et ioanne: philippoqz ac reliquis apostolis et discipulis oibus: vt suā ostenderet diuinitatē ascōditā: p̄mū in Lana galilee matre presēte corā ipsis vocatus ad nuptias aquā in vinū cōuertit. Unde statiz vt opus patris pficeret: sumpto sacro discipuloꝝ cōsortio iudeā oēs: samariā: galileā et p̄bēnicū vrbes circueus in templo et synagogis celesti documēto populos docere cepit: Sed et leprosos mūdare: mutos loqui: cecos illuminare: mortuos suscitare: ac febribus: ventis vndiqz imperare: atqz alia innumerabilia signa facere: vt sue diuinitatis experimentū monstraret. Veniqz sacerdotū inuidia .pcurate: quū corpus suū in cibum et sanguinē in potū tam presētibz q̄ futuris exhibuisset: ab vno socioꝝ eius veditus captusqz et accusatus fuit: qd sabbatū nō obfuarer: qd saluti hoīz quo vis tpe pfuleret: qd baptismū circūcisioni āteferret: qd abstinētiā suille carnis auferret p̄sidis iussu deludū: v̄rgis cedit: corona spinea coronat: colaphis sp̄tisqz deturpat: ac deniqz tanq̄ latro p̄ditissimus cruci affigū: vbi quū sp̄te sua spūz emisisset: tremuit ois terra: sol obscuratus ē: et luna offuscata: etiā templi velū a sumo vsqz deorsuz scissuz est. Cuius mortui pectus cum Lōginus miles q̄ paz vldebat: lancea perforasset: sanguis cū aqua mixtus exiuit: vnde cūcta nostre salutis sacramēta sumpsere p̄ncipia. Postmodū de cruce depositus sepultureqz traditus: post diē tertiuꝝ veluti alter Jonas de ventre ceti sic ipse de vētre terre sapata morte surrexit: et suis hordinatis sepe apparuit: et e medio eoz cernētibz ipis pp̄ijs ad eū qui misit eū euolauit. Hec nō et post .xj. diez spūz scūs ex se patre procedentiē: ac oia viuificantem in apostolos: ceterosqz discipulos oēs misit. Quo illustrati bellū aduersus orbis p̄ncipē illico susceperē: quē per xpi sanguinē supantes: ipm qz ducētē suū xpi triūphātes tādē i celestē patriā secuti sūt. Et hec q̄ de vita iesu christi regis et pontificis nostri ex sacra euāgelij historia p̄brenissime perscribenda duximus Iosephus autem iudeus in libro antiquitatum de christo sic habet. Fuit temporibus nostris iesus vir sapiens: si tamen virum eum nominare fas est. Erat enī mirabilium operum effector: ac hominū doctozum maxime q̄ que vera sunt libēter audiuit: hancobrē multos in ex iudeis: in ex gētibus sibi adiunxit: xps hic erat. Hūc autē cū Pilatus ap̄ncipibus nostre gētis instigatus in cruce agendū censuisset: nō tamē hi de seruere q̄ eum ab initio dilexerant. Eisdem preterea die tertia post mortē viuus apparuit: quē admodum diuinitus inspirati pp̄gete: et hec et alia de eo innumerabilia miracula futura esse predixerant: perseuerat et vsqz in hodiernum diem celebre christianoꝝ nomen ab ipso sumptū perseuerat et genus: hec ille. Hāto itaqz domino nostro Iesu Christo: inchoata est sexta etas: quē nulla generationū aut temporū serie

certa: s; veluti decrepita totius mundi morte erit finienda: hac etate quida ab incarnatione xpi incipiunt: quida a baptismo xpi pp vim regeneratiua aquis datia iaz circuncisione terminata. Alij autem a passione: quia tunc aperta est paradisi porta et inchoata est septima quiescentium.

C Annoz diversitas. Et quia vt quida auctoz scribit ex annoz xpi et regu concurrentia: quoz initia sineq; frequenter sunt incerti ambiguitas quozq; emergat in calculando. Necno et circa annos dni. quoto. s. anno baptizatus: quoto ne passus sit xps: varie loquatur auctozes. Id circo ad oez dubietate remoueda: hoc in loco aduertenduz est q; Beda li. de repositibus ait: q; romani ante numam pompiliu annu in Martio ob martis reuerentia (a quo mensis ille denotatus est) sicut hebrei incipiunt. ipse naq; numa pompilius Ianuariu et Februariu anno prius confuso addidit: et tuc annu a bruma. i. a Ianuario inchoare ceperunt quos etia Romane ecclesia in comuni calendario et anno vsuali sequitur. Greci vero qui olympiades inuenerunt a Solstitio brumali qui Sol incipit ascendere annu incipiunt: hebrei ab equinoctio vernali: quando mundus incepit. Egyptij ab autuno: orientales vero (vt Dionysio placet) et preterit arabes et caldei a fructu collectioe illatis in repluz decimis. s. in octobris principio: qd pprie e equinoctiu autunale annu inchoant sicut in Ezechielis visione: vbi de mense quarto agitur quinta die mensis apud quos october primus erat mensium.

C Ceteru preter predicta variam anni inceptioe est annus emergens a quouis rei eventu. i. a quouis anni tpe vsualis incipiens: qualis inchoari solet in primordijs Regu et impatoz. ad hoc annos dni dupliciter numeramus: aut fm natiuitate: aut fm etate vnde cu xps in fine anni nostri vsualis fm Solem natus sit: de primo ipso anno natiuitatis tantu septem dies habuit. Sed etatis sue annus. i. mensiu solariu. s. a. 25 die mensis decembris: vsq; ad eundem diem reuoluto anno completur in secundo anno natiuitatis. Et ita duos annos natiuitatis fm sole pene inprimis etatis a ino sumauit. Et secundus annus natiuitatis ille est qui et primus: vnde fit vt anni dominice natiuitatis fm solaris cursu: sunt quattuor. 2. 30. ac pene euz dimidio: in quoz. 30. fm etate: trigesimoq; primo fm natiuitate baptizatus e. Quo anno copurato cu vltimo pene dimidio vtz fuit q; xps quattuor annis predicauit: vel saltu fm Ioanis euageliu tribus annis cu dimidio. In. 30. aut. 3. etatis anno: et. 3. natiuitatis ipse xps passus e. Annus igitur. 4. et. impij Augusti in quo natus e. ipse dns sicut a Martio in quo Julius occisus e incepit ita et definit. Ideoq; inq; Dionysius. initiu ipsius in anno 3. ceteri ne nonagesimequarte olympiadis sumit: et eius fine in 4. anno eiusdem olympiadis mese Martio cludit. Et ideo diuina sapientia ibi prouidit sua natiuitate: vbi greci annu cu olympiades incipiunt. Anni vero regu et ipatoz quoz raro initiu aut finis certus reperitur difficile cu olympiades aut cu ano dni pputant: eo q; initiu i priori ano: fine vero in altero ano Olympiadis frequenter h;.

C Cu igitur Julius Cesar cal. Martij interfectus fuerit: vnde Octavianus regum numeratur dominus in fine. 42. anni Octauianus incepit primum sue natiuitatis annus. Et sic annus. 43. augusti incipit primo anno etatis domini. 44. in secundo anno: et. 45. in tertio. Et sic de reliquis.

C Annoz diuisio: Notanduz quippe e q; duplex e annus. s. vertens et magnus. vertetes autem olym Egyptij habuere bimestrem. archades trimestre: decem vero mensiu inequaliu (vt dictu e) veteres Romani habuere sub Romulo rege. Cui Roma popilius postea duos addidit: vt. 12. esset mensius: diez vero. 35. 4. qui antiquissimus fuit hebreoz annus. Sane cu multas intercalationes annus talis exquireret ne ferie mensiu hyemales esse ptingeret aut sacra hyemalia efficerentur estiu: Caius iulius cesar predictus annu ad solis cursuz equauit: euq; in partes noue subdiuisit: v; menses septimanas Dies quadrates hora punctu momentu vnciaz et arthomu. Annu. n. in. 12. menses et. 50. septimanas ac die vna Diesq; 365. cu quadrante constituit: eo q; copuisset hoc i spatio quadratis sole fere codiacu oem circuisse. Et qm quadrate illum singulis anis apponere videbatur difficile vt quarto anno annus semp esset trecetoz diez et. 66. die illa Februario mensi addens et in hac forma ne auctus videret ut sex. o calendis bis diceret. i. duobus diebus continuis in quibus venire contingeret: et hic bifertus esset. Adens vero quattuor septimanas: et paulo amplius constituit. Septimane aut dies septem. Dies quattuor quadrantes. Quadranti sex horas: hore quattuor: puncta: puncto decem mometa. Adomet. 12. vncias. Vncie. 47. arthomos arthomu vero indivisibile dixit. Adens itaq; duodecima fere pars anni solaris est. septimana quarta pars mensis. Dies nalis septima septimane pars dicitur. Quadrans diei nalis quarta pars est: hora sexta quadrantis pars: punctu quarta pars hore. Adometum decima pars puncti: vncia. i. 2. momenti pars. arthomus vero est. 47. pars vncie.

C Annus aut magnus fm aristoteles is est que Sol et luna ceteriq; planetem eundem punctuz vni iuncti oes discesserit inuicem redeuntis pficiunt: vt si oes sunt principio arietis: et inde cursu ceperit quicunq; ptingat eosdem in principio arietis inuicem reperiri eo tunc annus magnus erit pfectus. Et hoc fieri diuersimode putarunt antiqui: quia alij hunc annum confici ex annis vertentibus. 2. 484. alij aut ex. 555. alij aut ex decem milibus octingentis annis et plus et minus. Quod credere ridiculum est. annu autem magnum mille annos non excedere iosephus in primo antiquitatum dixit.

C igitur sicut greci ad victorie sue gloriay a captiuitate Troie: tpa anotare ceperunt. Et inde olympiades cepit iuxta eaz numer etiaz annotauerunt. Postea Romani florentes ab vrbe condita. Sic nos vltimo christiani a natiuitate siue ab incarnatione christi annos annotare consueuimus. Quam sane annotationem deinceps prosequenter: vt in libri margine explicabitur. Turci vero et Abauri alieq; Ababumatec nationes Ababumero fecere dicuntur.

C Prodigia in natiuitate christi visa.

Colei fons dño nato (ut eutropius alijq; multi testantur) Rome e taberna meritoria in trássyberina regio ne ex terra per totam effluxit diem denuncians chñsti gratiam omnibus gentibus datam. Quo etiam die aureus circulus circa Solem apparuit. Tres quoq; soles visi sunt qui postea in vnum statim fuerunt redacti. Romuli quoq; Statua & Templum pacis coruere.

5204 **C**Archelaus magni herodis filius septimo z. 40. impertij Augusti año Olympiade. s. 196. Judeis regnare cepit & regnavit in hierusalé annis. 9. Qui patre sublato ipsus; ut dignū erat regijs; honorauit exequijs quibus gestis. Ador ad cōprimédā populi seditionē q̄tra euz excitatā nouē Judeoz milia peremit. Ip̄ius autem Cesar augustus ob patris amorē euz ceteris fratribus atq; sorore Solome ac Beronice eius filia quoaduxit maximo semper profecutus fuit honore. Sed huic maxime & herodi Antipe Lysie quoq; ac philippo fratribus nō feliciter cessit. Nam euz oēs accusati fuissent. Archelaus hic ipse nono regni sui anno ab Augusto apud viennā Allobrogū ciuitatē relegatus fuit. alij vero vix multo obsequio reditum impetrare potuerunt; & suam quisq; tetrarchiam vltra iudeam & Celosyriam vsq; in babyloniam & Euphratis regionem obtinuerunt. Redactis vero in prouinciam Archelai fratribus. Componius; qui Cirini collega fuerat. eo ab Augusto mittitur procurator; cui successit Abarcus. Abarco autem amnius ruffus successit; quo prouinciam procurante Augustus mortem obiit.

5215 **C**Herodes antipas alius magni herodis filius hoc anno post Archelaum predictum fratrem Galilee prefectus factus regnavit ānis. 24. Nā Archelao e regno pulso iudeoz regnū in quattuor Tetrarchias. i. partes diuisus est. Et huic Galilea obuenerit; que est quarta regni pars. Hic nāq; vt Chrysostomus scribit impijssimus atq; crudelissimus fuit quia in ciues suos sicarius; in nobiles latro in socios populator; in domesticos predo habebatur. Quippe plebis interemptor erat; filioz occisor extraneoꝝ homicidia; proprioꝝ paricida; vniuersa nempe prophanauit; quia sacerdotiū iudeoz omnino sustulit oēm leges & ordinē confudit temeravit regnū corripitq; quicquid erat religionis; quod legis q̄ vite; q̄ moruz; q̄ fidei; q̄ deniq; discipline omnis perdidit atq; cōfudit. Nā cū philippi fratris sui vxorē contra legē duxisset & a diuo Joanne baptista cōmoneretur illam dimittere; non equo animo tollerauit; q̄ homo dei bene monebat; s; illi repēdit mala pro bonis & cum illū occidere vellet timuit plebē; quia (sicut euangelista a t) ab oibus veluti verus propheta habebatur; sed illū comprehendens posuit in carcere in castello Abacharuniba; & paulo ante mortem xpi; caput ei amputare fecit. Hic etiam Iesum a Pilato sibi missum in hierusalem suscipiens illudum tandē ad eundē remisit; eo q̄ interrogatus (ut lucas scribit) respondere noluisse Tandē a Caio cesare Romā citatus; et de multis conuictus apud Iugdunū Galliarum vrbem relegatus miserabiliter vna cum herodiade adultera vitam finiuit. Filie autem ipsius herodiadis que saltauerat impune non cessit; quia dum super glaciem superambulare ab aquis profocata interiit. Tres autē herodes successiue In famas fuisse scriptura cōmemorat. Primus Ascalonita fuit qui pueros interfecit. Secundus hic ipse Tertius Agrippa Aristoboli filius qui Iacobum occidit & petrum incarcerauit. De quibus hi extāt verus.

CAscalonita pueros necat; antipa Joannem.

CAgrippa Iacobum; claudit in carcere Petrum.

5214 **C**Yberius tertius Romanorum imperator anno primo centesime nonagesime octauae Olympiadis Imperium suscipiens Imperauit annis. 23. & aliquot diebus. Hic nanq; liuie Augusti vxoris filius & ipsius Augusti priuignus ac gener; necnon & heres fuit; vir quidem multe litteraturę & eloquentie grauisimus quem certe nec inter bonos principes neq; inter malos omnino an numerare possumus. Hunc autem cum Augustus adoptasset in filium mox magno exercitu cōparato contra vindelicos misit qui eos prelio superauit ac vna cum eis qui Thraciarum confines erant Romanas prouincias fecit. Undeq; haud multo post de ipsis vindelicis; Rbetijs armenis ac panonijs triumphauit; postmodum etiam Balmatas & Sarmatas in Romanam redegit potestatem; postremo vniuersa Germania vastata Imperator appellatus est; vbi & nonnullas condens Ciuitates ex suo nomine agrippinas appellauit; Factus deniq; omnium monarcha bella per se nunq̄ sed per legatos gestit. Hunc vero Drosius & suetonius ingenij pessimi ac seditionis fuisse tradunt simulans se velle quod nollet; vnde (sicut Eusebius scribit) multos reges ad se blanditijs pellexit quo nunq̄ remittere voluit. In qbus Archelaum capadocem cuius etiaz regnum in prouinciam vertit; & Abazacham eius nobilissimam ciuitatem Cesaream appellari iussit. Tumultus tamen in vrbe exortos prudenter suppressit in quibus multos senatores proscripsit; quosdam etiam interfecit. C. Asinum gallum magnum oratorem exquisitis supplicijs interfecit vocienum quoq; Abontanum narbonensem celeberrimum oratorem in balcaribus relegauit; vbi & vita de functus est. Brusum etiam ipsius fratrem (vt nonnulli tradunt) veneno sustulit. Cerumtamen tante fuit in iubendo modestie; vt cum ei suaderetur q̄ tributa prouincijs augetet respondisse dicatur; Boni pastoris esse pecus tendere; non diglutire. Tandē cum Germanicum Brusil fratris filium qui de Partibus clarum egerat triumphum post patrem etiam veneno interemisset; & ipso non multo post anno vite sue octogesimonono in Campania veneno epoto interiit.

CValerius Romanus ex illustri Bracchorū familia natus; vir qdē illustrissimus anno pmo impij Tyberij Cesaris ab ipso Tyberio procurator post Annij Ruffum in Iudeā mittit & regnavit annis. 9. g magistratu suscepto p̄mus apud iudeos pōtificatū v̄dere cepit; & quoad p̄fuit multos pōifices (vt Iosephus refert) successiue in hierusalé posuit & amouit. Et p̄mo quidē Amanū a sacerdotio amouens; hismaclum

Abi cuiusdā filiū pōtificē designauit: sed et hūc non multo post abiiciēs Eleazarū Anne pontificis filius sacerdotio subrogauit. Post annū vero etiā hūc ab officio remouens. Symoni cuidāz Lemithi filio: ministeriū pontificatus tribuit. Sed non amplius et ipse quam vnius anni spatio est perfunctus pontificatu. Quo amoto: tandem Cayphā pontificem maximū constituit: virū arrogante et aliene felicitatis inuidus cuius suasionē (vt sacra Euangelij habet historia) Christus dominus noster morti traditus est.

25 **P**ilatus natione Gallus ex Lugdunū vrbe natus. vir sane callidus et facinorosus ac probis oibus cōtaminatus: hoc āno q̄ ē. 13. impij Tyberij Cesaris Valerio Gracco p̄dicto abrogato Iudee p̄curator a Cesare designatus: p̄fuit ānis. 10. Qui magistratu suscepto p̄festis sua calliditate: suoq; igēio et Iudeoz vrsania suppressit. Quoz postmodū suggestiōe dñz n̄m Jesū xp̄z cruci affixit i qua et defecit postea sibi timēs. De eius doctrina morteq; ac religiōe Tyberii impatorē admōere quā citius curauit: pp̄ quod idē Tyberius ipsū xp̄z i deos referēdū ac tēplo cēluit honorādū. S; Senatus id fieri vetuit. q̄ nō ad se p̄tul. s; ad Tyberii scripssit. Pilatus. Qui tñ pro tāo scelere penas dedit cōdignas. Nā pp̄ iudeoz accusatiōes ab officio amotus apud lugdunū ortus sui ciuitatē perpetuo exilio in oppobriū genti sue relegatus fuit: vbi et maximis vexatus iniurijs semetipsuz (ut scribit Eusebius) interfecit. Licet sint qui dicant: euz scelere p̄tuitisse: veniāq; a dño promeruisse. Hic nāq; (ut quidāz aiunt) cuiusdā regis ex pellice filius fuit: qui etiam ab adolescentia Germanū propriū interfecit: francorūq; regis legatū apud Romā insidios e peremit: atq; alia homicidia perpetravit. Procurator deniq; Iudee constitutus oia ibidē prop̄hanauit: et iuxta Danielis p̄phetiā de templo dñi sacrificia ac libamina abstulit et desolationis abominationē in eo posuit. Que q̄dem abominatio: ex Hieronymi sententia ad imaginē cesaris referri potest: quā reclamātibz Iudcis ipse furtim in tēplo posuit et eaz pro deo adorari p̄cepit: qd̄ ac potissimū de causa fecisse dicitur: vt augusti benivolentiā sibi cōparare possēt: pro qua versutia herodis tetrarchiam vsurpare intēdebat: S; herodes cognita hoīs fraude magnam inimicitiam euz indignatione aduersus eum suscepit. Sed adueniente Christi passione (vt euangelista ait) facti fuerunt amici: cum antea eamobrem ad inuenicem fuerunt inimici.

29 **P**hariseoz secta seu religio: que tybis philadelphi surrexerat tēpestate hac ob sanctitatis ostentationez in hierusalē maximo in p̄ccio ut ex euangelij historia elicere possumus: apud Iudeos habita ē. Qui ideo pharisei dicebantur: q̄ a ceteris habitu: conuersationeque diuisi erant. Nam vt Iosephus in. 2. de bello Iudaico habet: cultu austeriore: et victu parcissimo utebantur. Statutisq; suis Adosaicis traditiones de terminantes pictata cartarū in fronte: et in sinistro brachio de cathalogo inscripta que philateria dicebantur i legis memoriā gerebāt. Simbrias quippe amplas spinis alligatas quibus incedendo pungeretur deferebant. Ab aioribus suis nūq; contrariuz respondebant: et mortuoz resurrectionez sperabant et predicabant: hi nāq; xp̄o dño nostro plurimum aduersabantur et mortis eius conscij fuerunt.

Saduceoz vero alia supererat secta in Iudea: sed non eiusdē religionis et p̄cij cum phariseis: Hi saducei corpoz resurrectionē et angelos esse negabant: ac aias cum corporibus interire putabant: ut p̄ actuum 23. Et quia uimium seueri erant nec inter se sociales Saduceos se. i. iustos esse nuncupabant.

30 **E**sseoz quoq; alia ibidē vigeat secta atq; religio qui (sicut Iosephus vbi supra tradit) monasticaz in oibus agebant vitā voluptatē. s. ut maleficū vitantes diuitiasq; oēs cōtemnētes vnguenta non curātes ac vestes et calciamenta nisi concisa aut omnino cōsumpta non mutātes. Hi quippe hospitalitatē summo studio exhibebant et eis vnicū erat pulmentū. Cibū semper oratione p̄ueniebant et sequebantur. Tumultus aut clamor in eoz hospitij nūq; audiebat. Sed summū silentiū seruabant. Et quāq; indigetibus libere subuenirent: cognatis tñ quicq; dare sine cōmunis dispensatoris dispositione non p̄sumebant. Omē qd̄ dicebant iuramento fortius existimabant. Iuramentū aut quasi per iurū reputabant. Qui post anni probatiōnez inter eos admittebantur. compellebantur iurare q̄ deo fidē: hoībuz iusticiā et principibus obediētiā seruarent. Et si contingeret ipsos aliquando p̄cesse: nūq; abuterent viribus potestatis ad iniuriā subditoz: sed mentientes pro posse conuincerent ad eoz autē iudiciū non minus quam centū persone cōueniebant: quoz decreta postea in mobilia erant. Sabbatū a deo illibatū seruabant: ut nec cibū illo die pararet nec ignē accenderent: nec aliquod vas trāsportaret: aut quasi aluū purgaret. Ceteris aut diebus cū dolabro in terram fodientes demissa circūquaq; veste se contegebāt quando aluum purgabant ne radio solari iniuriā facere viderentur: purgato quoq; aluo terram egestam super foveam reducebant: hec Iosephus hos essenos seu esseos propter manacemum quendam inter eos virum sanctum: herodes antipas dum vixit honorauit. Nec in honestus sermo de his in historijs vnq; habitus est.

Septuaginta discipulorum christi electio vel descriptio.

32 **B**arnius noster Iesus xp̄s anno etatis sue. 32. postq̄ Iohannes baptista decollatus fuit p̄ter duodecim apostolos etiā alios duos et septuaginta designauit discipulos quos oēs ante faciē suā in oēs locū et ciuitatē qua erat ipse venturus destinauit. Quoz quidē nomina: vt diuus hiero. ad Damasum scribit: hec ipsa sunt. Barthias primus qui euz. xi. apostolis postea cōnumaratus est: ut p̄ actum. 2. ca. Secundus Iosephus fuit qui vocatur Barsabas: qui ut idē habet liber iustus appellatus est. Tertius Ioseph ab arimaria: qui petijt Pilato corpus Jesu. Quartus Marcus euangelista Petri in baptismo filius. Quintus Barnabas Marci euangeliste nepos. Sextus Lucas euangelista. Septimus Cleophas qui vidit dñm quando ibat Emaus. Octauus Seneca philosophus cuius eplē ad paulū aplm extant. Nonus Symon qui vocatur niger. Decimus lucius Cyrenensis. Undecimus Ananabem: qui collectaneus fuit herodis

retrarche. Duodecimus sosthenes qui in prima pauli epistola ad corinthios legitur. Tertiusdecimus Le-
phas cui paulus in facie restitit. **¶** Ad. n. fuit petrus sicut Eusebius in historia ecclesiastica tradit. Quartus
decimus Thadæus nō ap̄tus qui Abagarū regē sanauit. Quintusdecimus hermas quē in epistola ad Ro.
paulus salutat. 16. Andronicus: et hūc idē salutat. 17. Ionias: Amplias. 18. Urbanus. 19. Trigēsimus Be-
rodion et hos oēs paulus salutat. Asineretus. 21. Jason. 22. de quo loquitur Paulus ante se fuisse i christo
Stephanus protomartyr. 23. Philippus diaconus. 24. procorus. 25. Aicanor. 26. Timon. 27. Parme-
nas. 28. Nicolaus aduena. 29. Trigēsimus Judas: et Sylla. 31. hi duo cum paulo in Antiochiā missi fue-
runt. 32. Syluanus qui fuit cū paulo: et Thesalonicensibus scribit. Symon cleopbe filius. 33. Naafon Li-
prius antiquus discipulus. 34. Trigēsimusquintus agabus propheta: qui pauli zonaz tulit: Ignarius epi-
scopus. 36. Trigēsimusseptimus Ananias: qui paulū apostolū baptizauit. Ruffus. 38. alexander. 39. Qua-
dragesimus Symon Cyrenensis qui crucē portauit post Iesū. 41. fuit Nathanael a Lana gallilee qui vi-
xit: a Nazareth potest aliquid boni esse. 42. Nichodemus publicanorum princeps qui nocte venit ad Je-
sū et eius quattuor fratres: v3 symon: Judas: Jacobus: et symcon. 47. symon Coriariis apud quem ho-
spitatus est petrus apostolus. 48. Barnabas alter a nepote Marci: qui post pauli necem vincem Romaz
ductus est: et ibidē defunctus. 49. Joannes quem patrem vocabant. 50. Barnabas etiam alius fuit: Simi-
liter Stephanus alius: et sex eius fratres qui cum petro abierunt cesarea ad iopen: videlicet carissus Hil-
chus Satus Aquila. Flegatus et hermas: qui simul cum cberintho transgressi sunt et cum eodem Cberi-
tho heresiarcha alij duodecim quorum nomina ista referuntur.

¶ Thelion appellion pbatissimus simion leui Marcobas Cleo Eumanes Cadarus Cleon alius Dimas
et narcisus. i. hi sunt de quibus Joannes euangelista ait: exierūt ex nobis: sed non erant in nobis. Quos
et paulus falsos apostolos: et operarios iniquitatis appellat: hi q̄ppe: ut idē apostolus ait: retro sū abierūt
Quibus a veritate descenditibus apostoli. i. alios delegerūt discipulos ne. s. discipuloz corumpere: nu-
merus: sicut et in locuz Jude scariotbis surrogatus est Mattheus. Et hec eoz sunt nomia: v3 Adpelles et
penetus Joannes qui dicitur iustus: Stachis: Pompilius: Aristobolus: Stephanus ex corintho. Lymphas
berodion Marcis filius: Ruffus a deo electus. Titus p̄ilemon aristarchus quem paulus in epistolis
concaptiuum frequenter appellat. Et hec ex hieronymi scripto sumpta.

¶ Schola christianorum hic incipit.

¶ Apostoli itaq; et discipuli oēs post ascensionē dñi (sicut lucas in actibus apostolorum meminit) a mōte oliueti 34
regressi statim venerūt hierosolimā et ascenderūt in cenaculū vbi manebāt Petrus et Joannes: Jacobus et
Andreas: Philippus et Thomas Bartholomeus et Mattheus: Jacobus alphei: et symō zelotes et Judas
Jacobi. hi nāq; in orōne ynamimiter p̄seuerantes cūz mulieribus et Maria matre Iesu ac fratribus eius
scholā oīuz virtutuz p̄festiz p̄stituerunt meditantes. s. in lege dñi ac mandatorū eius die ac nocte donec in-
duerentur virtute ex alto. Tūc q; dñm n̄m Iesū xpm orare primum ceperūt: cū quo dudū conuersantes
virtutibus illius ac miraculis p̄seebantur. Eo itaq; loci nihil hesita ntes in oratione p̄seuerarunt: do-
nec duodecimā post diē acceperunt munera spūs sancti promissa q̄ p̄seebant. Quibus muneribus imbu-
ti oīa que de xpo per p̄phetas scripta fuerant. p̄tinus intellexerunt. Cōmuniq; decreto symboluz edētes
nostre fidei fundamenta iacere. Et petrus quidē apostolorū p̄nceps iuxta hieremie p̄phetiā ca. 1. et Isayē
45. atq; psalmiste dixit. Credo in vnū deū patrē creatorē celi et terre Andreas vero: in abachuch vō sub-
didit. Et in Iesū xpm filiū eius vnicū dñm n̄m: cui et Joānes adiecit. Qui p̄ceptus est de spiritu sancto
ex Maria virgine: hoc quippe Isayas p̄dixerat. Ecce inquit virgo concipiet et pariet filiū et vocabit̄ no-
men eius hemannel: et hieremias. Mulier circumdabit virū. Jacobus vō et ysaiē p̄phetie affirmās dixit
Passus sub p̄tō Pilato crucifixus mortuus ē et sepultus. Thomas deide. Osee p̄phetiā p̄stās ait. Re-
scēdit ad inferos tertia die resurrexit a mortuis. Postea Jacobus maior p̄tulit. Ascendit ad celos sedet ad
dexterā dei patris oīpotētis. Philippus quoq; mox a discipulis inquit. Inde venturus est iudicare viuos et
mortuos. Bartholomeus postmodū cecinit dicēs. Credo i spiritū sanctū cui Matheus subiecit. Sanctā
ecclesiā catholicā. symon vero et iudas atq; Mattheus deniq; reliquū p̄fecerunt dicentes. Sanctoz cōmu-
nionē. carnis resurrectionē: Et vitā eternā Amē. Symboloq; p̄fecto apostoli multa p̄stituerunt de oī ecclesia
q̄ tuz legi cepta sunt: inde diuino cultu intenti Jacobū fratres dñi hierosolimoz pontificē p̄stituerūt: virū
vriq; a natiuitate sanctissimū. Quo ordinato ab oibus vt verus ep̄us p̄salutatus est. Qui astātibus cunctis
et beata Maria matre dñi primū Missam simplici modo celebrare cepit: dicendo tñ p̄ n̄: ac quippe rō-
ne (vt lucas scribit) christiana respu. viroz. s. et mulierū multū crescere cepit. Propter qd̄ Petrus apostolus
bonis institutis moribzq; dei ac ecclesiā p̄firmaturus: ne verbuz dei pretermittetur: septem diaconos
delegit: v3 stephanū: philippū: procerū: Aicanorē: Tymonē: Parmenā: et Nicolaū: antiochenū adue-
nā qui in veritate dei non mansit. Hos autē apostoli ordinauerūt diaconos viros vtiq; optimos qbus oī
modaz huiusmodi schole curaz tradiderūt: illi autē: q̄ viros xpi ministros pertinebant peragere ceperunt.
Docere. s. monere: castigare: elemosinasue: vbi opus erat: facere: eo maxime: qz apostolorū ipsoz p̄stitutuz
fuit: ne quis ea in schola p̄p̄riū quid h̄ret. Quicqd. n. ante pedes apostolorū ob religionē ponebat: id totū
vel partiebant inter se ad necessitatē: vel pauperibus erogabāt: Cūq; xpi scholā sic p̄tpe optime apli cō-
stituisent. Totū orbē per puincias in se partiti sunt. Et Thomas quidē partibos sortitus est Mattheus
Ethropiā Bartholomeus citeriorē india. Andreas scythiaz: Joannes post mortē virginis Mariae

Petro autē pontus: Gallatia: Bithinia: Cappadocia et Italia obtigit. De quibus oibus singulati mox dicemus. Et hoc xpiane schole seu religionis principium fuit.

Stephanus p̄thomartyr natiōe hierosolymitāus et septē diaconibus p̄mus hoc āno ob sanctitatē et morū disciplinā p̄mū diaconus ab aplis electus: signa et pdigia multa (vt Lucas scribit) i iudeoz populo et corroborationē fidei christiāe facere cepit. Contra quē nōnulli iudeoz insurrexere: sed nequaquā sapie et spū eius disputādo quierunt resistere: eo q̄ intuētes vultū eius viderēt vultus āgeli stāns inter illos. Quoz errorēs cū pfutasset: indignati iudei ipm extra ciuitatē eiiciētes lapidibus p̄emerūt. Būq; lapidatē genua posuit: et suscipiēs in celū vidit illū aptū: et vidēs Jesū p̄ lapidātibz obnixē orauit ne suā mortē illis statueret in suppliciu. Quā orōne cōpleta mor̄ obdormiuit in pace: et p̄thomartyr Christi hitus est: q; hoc eodem anno quo et xps dñs noster et ipse passus ē. Eius autē venerabile corpus: cū vsq; ad Martiani principis tēpora occultatum fuisset: diuina reuelatione a beato Luciano presbitero repertum fuit: et digniori loco conditum. Eius vero festiuitas post domini sui natiuitatem immediate celebratur.

Philippus autē secundus diaconus: et ipse spū sancto illustratus Cesareaz veniēs: ibidez multis signis atq; vtutibus inclitus fuit: vbi cū multos baptizasset: etiā Symonē magū samaritānū simulantem baptizauit. Hūc nanq; virū optimū atq; sanctissimū fuisse cōstat: nihilq; p̄termisisse: quo ad angēdā xpī ecclesiāz p̄neret. Tres q̄ppe filias habuit: p̄phetie spū plēas. Obijt deniq; in Cesarea Aeriōs tpe: et ab oibus vt sanctus habitus ē: cuius diei festū. 8. idus iunij celebrat. In eius quoq; sepulchro tres eius filie tumulate sunt.

Procorus tertius diaconorum: et ipse per hoc tempus apud Antiochiam dei ecclesiam nuper ab apostolis excitatus: fide et industria quoad fieri potuit auxit atq; sustentauit vbi cū martyrio coronatus fuisset. Eius festiuitas quarto idus aprilis celebrari cepta fuit.

Nicānoꝝ quoq; quartus diaconus cū Hierosolymis gra fidei et vtute vsq; ad tēpora Vespasiāi admirandus fuisset: ibidē eo regnāte Vespasiāo martyriū p̄ dño suscepit. Et ipsius festiuitas. 4. idus Janu. celebrat.

Symon. 5. diaconus post apostolos p̄mū apud Beroam doctor resedit. Deinde domini verbuz disseminans Corinthum peruenit: vbi a iudeis et grecis (vt scribitur) primo flammis infectus: sed nihil lesus demum cruci affixus martyrij coronam. 13. calen. maij accepit: quo die eius festum celebratur.

Parmenas sextus diaconus: et ipse a fratribz dei gratie Philippis missus ibi iniunctum predicationis officium plena fide consumauit: vbi et tandem Traiani temporibus martyrij gloriā adeptus est. vnde ob id eius festiuitas decimo calendas Februartij celebratur.

Nicolaus vero aduena. 7. diaconus in fide non permansit: sed cum haberet vxorem pulchraz (vt Euse. in 2. histo. ecclesiastice refert) passim exposuit: eo q̄ tanq̄ zelotipus ab apostolis increparetur. Qui indignans in medium produxit: et eam volentibus prostituit: qua etiam nonnulli illicitis et promiscuis abusi sūt concubitus. Quod quidem probum Nicolaum non ex voluptate: sed ad zelotipie contemptum fecisse tradunt: Et eunq; constat Nicolaitarum heresim ab eo principium sumpsisse.

Joseph ab Aramathia ciuitate cognomento iustus: qui a Pilato preside corpus Jesu xpī mult' p̄cibus obtinuerat: sepultureq; mandauerat: vnus ex. 72. discipulis: tempestate hac ab apostolis ad predicandum xpī euāgeliū in iudeā missus: ibidē officio inuēto strenue inserviēs: multas p̄ xpo protulit p̄secutiōes i quibus tadē victoriosissimo quieuit sine. Et inter cetera fertur q̄ venenū bibierit: sed p̄ fidem nihil ex eo triste pertulit. Cūq; ob eximias eius vtutes sanctus habitus sit: eius festum. 13. calen. Augusti celebratur.

Nicodemus autē Samaelis nepos: et phariseozū religiōis princeps: xpīq; discipulus: qui vt Joānes. 3. cap. h3. ad Christiū nocte venerat: a quo et instructus fuerat: q̄ si saluari volebat oportebat eū ex aqua et spū seio renasci: hīdē ipibus apud hierosolymā maxio in p̄cio ob eius doctrinā habitus est. Cuius opa et exēplo magna phariseoz ps postea ad xpī fidē cōnera ē: hic cū incomparabilis ingenij vir eēt: et xpm dñm nrm e ligno crucis deposuisset sepultureq; tradidisset: clauos et lanceā et lintheamina ac queq; passiois instrumenta summa cū diligētia sibi tanq̄ thesaurū p̄maximū reseruauit: q̄ oīa cū xpī imaginē ad similitudinē in lintheamine sepulchri impsam e ligno effigurasset: i eius medio cū quadā āpulla ipsius xpī sanguine plēa ad futurā rei mēoriā iclusit: hūidēq; futurā hierosolymoz euerzionē: imaginē ipsā in galileā trāstulit. Quā deniq; post multos ānos qdā Alpinus noie Eps: vir religiosissimus: i nauī ad hoc fabre facta cōposuit: et mari sine vllō custode cū multis luminaribus credidit. Que dino disponēte cōsilio postmodū āno salut' nre 740. ad lunēsē portū deuēit. Ibidēq; ea exiite angelus quēdā lucēsem ep̄m noie Joāne virū sanctū p̄ q̄tem admonuit: vt eo cōcitus cū clero et populo p̄peraret. Qui veniens nauī: vt p̄monitus fuerat inuēit: et imaginē vultu terribilē a Nicodemō effiguratā: cū āpulla et luminaribus adhuc accensis et nauī eduxit: q̄ āpullā sanguine plenā lunēsē ep̄o reliquēs imaginē ipsā curru splēdissimo vectā: Lucam cū magna veneratiōe et gaudio pduxit: quā et diuī Martini tēplo celebri collocauit: vbi et nūc vsq; crebris miracul' inuiff.

Veronica mulier hierosolomitana: xpī discipula matrona siquidē sāctitate ac pudicitia insignita his: tēporibus a Tyberio Cesare p̄ Volusianū necessariū suū virū strenuū e hierosolyma cuz sudario Christi Romā accersit. Detinebatur quippe idē Cesar magno infirmitatis morbo: q̄ cū p̄mū mulierē sanctam suscepisset et xpī imaginē cōtigisset ab oī infirmitate curatus ē. Ob qd miraculū ipsa Veronica ab ipso Cesare magno in precio deiceps habita ē: ibidē enī vsq; ad mortē cū Petro et Paulo: apostolis atq; Clemente p̄fite ecclesiā dei cōstitūēs p̄seuerauit. Hec ipsa ē quā dñs a sanguis fluxu fatigataz (vt sacra euāgelij bēta histoꝝia) vestimēti eius simbrā tāgendo sanauerat: a quo etiā passiois eius tēpore eadē imagine vultus sui

insignū a moris donata fuit. Ipsa autē Imago panniculo sic Impressa Clementi pontifici et successoribus eius ab eadem ex testamento declarata: nunc vsq; ibidem in beati Petri templo a christi fidelibus maxia cum religione inuisitur. Quam et multi per tempora: ex quibus celebrare laudibus. Inter quas illa singu- laris habetur: que incipit. Salue sancta facies nostri redemptoris. In qua nitet species diuini splendoris Impressa panniculo nitui candoris. Dataq; Hieronice ob signum amoris et c.

T Jacobus apostolus cognomento iustus domini (ex sorore Marie matris eius) frater: hoc anno post ascen- sionem dñi ab apostolis hierosolymitane ecclesie primus episcopus ordinatus: sedit annis. 30. Vir certe et ab ipso matris vtero sanctus: qui vinū et siceram nūq; bibit: nec carnē manducavit: nec balneo aut vnguen- to vsus est: vestimentisq; tantummodo lineis et candidis induebatur: et solus sancta sanctorum ingredieba- tur et ita assidue pro salute populi flexis genibus orabat: ut eius genua camelorum more occultarentur. Hūc itaq; Annianus pontifex Iudeorum recedente Festo ex Iudea ipsius prouincie gubernatore cōprehendit: et xpm negare facere annixus est: qui cū id facere recusaret: cū lapidibus obrui precepit. Dum ante; p pre- ceptis de tēpli pinna deiceretur: cōfestim in terrā collisus pro ut potuit manus ad celum tetendit et pro per- secutoribus orauit. quo ad huc spirāte fulonis fuste in capite percussus expirauit. Iosephus autē in vltimo antiquitatū libro dicit hūc tante fuisse sanctitatis q; propter eius necē oibus creditū fuit hierosolymā fu- se eueras. Hūc autē post resurrectionē dñs ipse apparuit: eiq; panē bñdicēs ac frāgens dixit. Ad si comede panē tuū q; a mortuis filius hoīs: resurrexit. Hic (ut Hieronimus in canone de cōse. di. prima refert) missam p- nif tantūmō dicēdo apud hierosolymā primus cōsecrauit: h; sunt qui petro apostolo hoc primū ascribere ve- lunt: et hūc Jacobū mysteria auxisse. Auda. n. primo erāt hec oia et simpliciter tractabant. Sixtus primus pontifex deinde in celebratione: et ipse hec auxit: atq; mandauit: ut sanctus sanctus sanctus dñs deus saba- oth caneret: postea Basilius doctor hoc misteriu auxit: et alij plurimi summi pontifices auxere: Nā cele- stinus primus Abisse introitū dedit. Gregorius magnus Kirieleison. Gloria vō i excelsis deo Thelepho- rus pontifex h; alij id sirico ascribant collationes vero et gradualia atq; prefationes Helasius primus ordi- nauit. Epistolā et euāgelii diuus hiero. Aleluia autē hierosolimitana ecclesia sumptū fuisse tradunt. Sym- bolū quoq; i Alcano celio statutū fuit. Omēorationē mortuorum pelagius ex gallijs accepit agnus dei sergi- us dicit mandauit. Esculū pacis dari Innocentius instituit. Aspersione aque in principio misse Alexan- der ordinauit. Et thus Leo tertius de quibus locis suis dicemus: Viri disciplinis excellentes.

T Xenarcus philosophus peripateticus: vir memorabilis quē Strabo admodū iuuenis audierat huius Ty- berij tēpibus apud seientiā Sicilie urbē diē obiit. hanc vero non diu domi mansisse dicunt: h; aut alexandrie aut Athenis Romeq; docēdi cā electus vsq; ad senectutē magno in honore semp hūus fuit. Arii postea: de hinc Augusti cesaris amicitia vsus est. Sed paulo ante hec tempora anteq; mortem obiret visus amisit.

T Diosdorus orator Asianus strabonis amicus tempestate ac claruit: hic est sardis oriundus Historias et poemata multa conscripsit: que etiam antiquis non cederent poematibus.

T Cassius seuerus orator peregrinus qui postq; in exiliū pulsus fuerat antilianū illud prouerbium luserat hūc tēpibus h; Eusebiū. 25. exilij sui āno i summa inopia morit̄ adeo vt vir pāno eius verenda pegeret.

T Socienus morianus narbonensis orator per hoc tēpus in insulis Balearibus que sunt i hispanico mari (ibidē a Tyberio cesare relegatus) moritur: vir sane in oi doctrina scientissimus qui et multa scripito māda- uit. In his autem Balearibus insulis primum fundarum vsus (vt Virgilius ait) inuentus fuit.

T Philo deus natione Alexandrinus vir quidē disertissimus per hec tpa in scio multo fuit et multa elegan- ter graniterq; cōscripsit: qui sua doctrina eloquentiaq; Apionis grāmatici temeritatē contra iudeos ab Ale- xandrinis missas: cōpescuit. Quāobrem multi eloquentiam eius admirātes dixerūt. Aut philo platonē se g- tur: aut plato philonem. Hic Romam deniq; veniens: cum petro apostolo conuersationem habere cepit: a quo deside optime edoctus: multe de laudibus christiane religionis postea scripsit que (ut diuus testatur hieronymus) inter ecclesiasticos computātur codices et quammaxime in quinq; Moyfi libris preclaros edidit commentarios: et alios quorum tituli isti sunt.

De confusione linguarum	li. i.	De victimis	li. i.	De vita sapientium	li. i.
De gigantibus	li. i.	De ijs q̄ sensu pēat	li. i.	De connerfatione vite	li. i.
De diuisione equaliū et hrioz	li. i.	De pacis	li. i.	De herede diuinarum rez	li. i.
De repromissionibus	li. i.	De ideis	li. i.	De tribus virtutibus	li. i.
De exodo	li. 5.	De prouidentia	li. i.	De natura et inuentione	li. i.
De tabernaculo	li. 4.	De eruditionibus	li. i.	De agricultura	li. 2.
De somnia adeo mutantur	li. 5.	De ebrietate	li. i.	Quare quorundam in scripturis mutata sunt nomina.	35

Sūt et alia eius cōplurima scripita que breuitas cā omittuntur.

T Burgondionum regni principium.

T Burgōdiones populi his tēpibus in celtica Gallia initiū sumpsisse Vincēcius Hallicus historiographus scribit: hos autē populos primo e Scythicis locis prodijisse cōstat e Scetania. s. oceanis septētrionalis In- sula: q; ex aduerso dacie inter Germaniā Gotthiāq; posita est. Hi primo his temporibus supra Rhenum fluitum confedere: sed valētinianiprincipis postea temporibus ad Rhodanum fluitum vsq; descēdentes ibidemq; castra ponentes locum Burgos appellarunt. Et exinde Incole omnes appellati sunt Burgon- diones. Cūq; duobus annis eo in loco sit in tentorijs cōsedissent: nihil presumentes tandē a Romanis et

gallis iubent locū cū vxoribus et liberis inhabitat. Facti itaq; domiciliū secus Rhodanū: cū locū postea semp tenuere: sibiq; ex ducibus reges cōstituerē. Et p̄mo qdē Būdiochū quēdā Arrianū d̄gnē Atbana rici regis Borhorū regē sibi cōstituit: quē post multos ānos Attila hūnoz rex i insigni illa pugna quā in Al nernia s̄ Borhos Frāchosq; habuit: fudit atq; fugauit: cōprehēlū deniq; iterfecit. Militabat tūc Bōrdiochus rex Francoz stipēdijs romanoz s̄ hūnos romāis ifestissimos. Bōrdiocho aut mortuo q̄ttu or post se reliquit filios. v3 Bandebandū. Godisellū. Chilpericū et Bodemarū: Hoz Bandebandus natu maior Godisellū et Chilpericū cū duobus eoz filijs trucidauit. Capta deide chilperici vxore i ags dmer sit: eius quoq; filias Sedelidā et Chrochildē exilio dānauit: quaz atiq; mutat vestibus se deo dicauit. Chrochildis vō natu mior ad Clodoneū frācoz regē s̄ fugit quā et sibi idē rex m̄imōio copulauit. Ac sic Bandibādus totū sibi regnū paternū v̄dicauit. Quo mortuo Sigismundus eius filius regnū obtinuit: et filiā suā Childerico Clodonei francoz regis filio: qui Burgōdiones pp chrochildē pulsz tributarios fecerat: vxorē dedit. Ipseq; Theodorici Italie seu Rauenatis regis filiā vxorē duxit: ex q̄ vnuz tm̄ suscepit filiū quē a supaducte nouerec necari iussit. Mortuo vō Clodoneo p̄dicto francoz rege: eius filij clodoneus: Childericus et Lotbarius a chrochilde matre stimulatū aduersus sigismūdū et eius patrū Būndemarū bellū mouerūt. Clodoneus aut aduersus Sigismūdū ipetu facto: ipsū cū vxore ac filijs captos i terfecit: et gūdemarus supatus terga v̄tit. Sed paulopost viribus resūptis aliq̄tisper regnauit: s̄ mox iterū a nepotibus supatus atq; fugatus. Burgōdionū puincia in francoz cessit ditionē. Hoz aut reges constat p̄ multa secula regnasse i Celtica gallia: vbi fuerāt be ciuitates. Senonis: Metropolis: lugdanū et vi enna: bi populi aliq̄n̄ bedui: q̄nq; Burgōdiones: et interdū Sequani sūt appellati: hodie regia dignitate omissa: ducatus titulū tātūmō retinēt: quoz dux ceteris p̄ncipibus xp̄ianis atq; ducibus p̄cellit Burgū dionū aut ducatus: alias comitatus Rhodanus fluuus a gallia romanoz puincia diuidebat: q̄ Heluētis beduisq; ac lingōibus finitimus erat. Rhenū deinde fluuū p̄ sine h3. vñ et iter rhodanū et Rhenū fluuos burgōdionū ducatus. s̄. diez iterū expeditū h̄re dicitur. In cuius medio Bisontia ciuitas maxia eē dicit.

C Agrippia Marci agrippe ex Julia Octauiam filia genita: gaij q; calligule imperatoris mater q̄ iter mulieres claras cōputat: hoc āno a Tyberio cesare socero suo multis iniurijs et obiurgatiōibus vexata morte sibi ipsi a cibo abstinedo ipetrauit. Hec adhuc admodū adolescētula germanico sue etatis insigni inneni et Tyberij Cesaris angusti filio adoptiuo nupta fuit: satis ob hoc fulgida: sed fulgidior q̄ insolentissimi p̄ncipis soceri sui obstiato p̄posito recudisset p̄fidia. Ipa quippe ex eodē viro suo tres cū fuisset enixa mares ex qbus vnus cains calligula fuit: et toridē filie: ex qbus agrippia Herōis mater vna extitit cū ope Tyberij patris venēo sublatū vix suū egre ferretz femineo plāctu necē viri sui desleret: i tyberij soceri sui odiū icidit: adeo vt ab eodē obiurgatiōibus plurimis ifestaret. Sed egregia mulier idignū existimās qd̄ i se a Cesare agebat: morte fastidia stomachosi p̄ncipis effugere disposuit: q̄ cū aliter satis cōmode nō daret: fame generoso aio accersire statuit cōfestia qudēcūq; cibo abstine cepit. Qd̄ cū relatu eēt Tyberio ne sibi auferretur senēdi i eā mā: eousq; deductus ē: vt cibū guttur eiusdē violēter ipingi facēt: vt hoc mō perire volētū nō pmitteret. At Agrippina q̄to magis iurijs exercebat: tanto acrioris efficiebat p̄pōiti: et sic a cibis oio se abstines moriendo insolentiā scelesti p̄ncipis supauit. Qua quidem morte: et si plurimum glorie sibi apud suos conquesierit Agrippina: Tyberio tamen longe amplius relinquit ignominie

Alius cognomēto calligula: Brusij Augusti Cesaris primigni filius: et predicti Tyberij nepos quartus Romanoz impator anno primo quarte et ducētesime olympiadis imperium occupans impauit ānis tribus: mēibus. io. ac diebus. 8. Hic ideo Calligula cognominatus fuit: q̄ eius iuentū extitit deserēdi caligas margaritis insignitas: vir certe oiu; scelestissimus: et probis oibus inquinatus: qui referentibus Drosio et Eutropio: Tyberij dedecora purgauit. Duabus enim

fororibus suis stuprum intulit: et cum ex vna eaz filiam suscepisset: etiam cum ipsa rem habere voluit atq; tandem eadē forores sic stupratas exilio dānauit. Ademnij insup reguli sui vxorē ducēs: ip̄z ipulit vt deinceps vxoris patrē se fore et diceret ac scriberet: Maxie itē crudelitatis fuit adeo vt sepius exclamasse dicatur vtinā romanus populus vnā haberet ceruicē: quia oēs vno ictu interficerē: et propterea omnes exules et plurimos nobiles iterfici iussit. Nil domi vel foris strenue gessit: sed auaritia sua omnes expoliavit. Semetipsū nāq; (vt refert Eusebius) in deos rettulit: et Petronio Syrie p̄fecto mādauit vt hierosolymis suam statuā sub noie Iouis maximi poneret. Idq; i oibus Judee synagogis (vt Iosephus scribit) fieri p̄cepit. Et cū nullius ingenij minimeq; doctrine eēt oibus inuidebat: et propterea paululū absuit quin virgilij: Liniq; scripta et imagines ex oibus bibliotecis amoueri fecerit: et abladi. Agrippā nanq; Herodis filij a Tyberio in carcerē coniectū statim liberauit: et inde regem fecit: q̄ patrū accusauerit: et propter ipsum herodem Tetrarcham perpetuo exilio lugdanū relegauit. Multas tamē vrbes hinc inde ex suo noie edificauit: et p̄sertim apud Thraciā Calipolim vrbe insignē: et circa Regiū et syriā propter aduentūz Nauim frumēta deferentiū: horrea multa decēter struxit. Quibus ita gestis postreō ob insolētias a suis necatus ē. Ferūt ingētē archā varioz venenoz Claudio p̄ncipe apud eū fuisse inuētā q̄ ab ip̄o Claudio p̄ncipe in mari demersa: infecto mari maxia pisciū multitudo ē interēpta: iosephus tamen de eo dicit: q̄ fuerit rector optimus: greca pariter et latina lingua ad dicendum paratissimus ac intelligenda aliena opera promptissimus: ita vt maiorī oratiōe dictis contradiceret alienis: et acerrimo ingenio: meditatiōisq; labore suū magis opus excellē dictōis fortitudie p̄probaret. hūc itaq; Tyberius magna studuerat necessitate erudiri

Cains cal
ligula.
38

sz stolidus vir bōa h̄gregata ex eruditōis ope suare noluit: sz pr̄ate abusus: isidias passus puenit ad mortē
C Agrippa magnus aristoboli regis filius āno p̄mo Caij Celsaris patri i regnū succedēs: teste Josepho
 regnavit iudeis annis. 7. hic (vt Josephus ait) fuit natura bonus: z ad b̄nficia munifica p̄paratus: z civi
 tatē hierusalē prop̄ijs s̄p̄tibus plurimū exornavit: ita ut sua claritate m̄eribusq; ganderet: z fauorabilis
 sue vite iura adeo dispōeret: ut in nullo herodi dissimilis eēt. Ipse enī ante q̄ herodes rex e vita secederet
 ap̄d Romā steterat: vbi pp̄ eius ingenij claritatē maximā cū Brusio Tyberij Celsaris filio cōquesierat fa
 miliaritatē: ac ēt cū antoma ipsius Brusij coniuge z Caij matre: p̄pter qd̄ eam ut matrē suā venerabiliter
 appellabat: z ideo illa Caiū filiū suū ei tradidit curandū. Qui cū futurū cū aliqui p̄dixisset impatorē: ap̄d
 Tyberiu accusatus fuit q̄ in viculis eū per. 6. mēses cōiecit: vbi z maximas calamitates ptulit. Sed eodez
 Tyberio defūcto a Caio in imperio successore relaxatus fuit z hierosolymoz rex constitutus: atq; ita ex
 magna aduersitate ad magnā diuinitatē cito cōscēdit. Nā Caius idē augustus cū evinculus eduxisset: cō
 festim eius capiti dyadema regiū iposuit: z p̄ cathena ferrea quā gerebat in carcere: aureā eiusdē p̄deris
 ei cōdanauit. Et sic in patriā suam cū regia pr̄ate abire pmisit. Herodes autē Galilee tetrarcha eius cogna
 tus: hoc audito eius pr̄atē ex inuidia ferre nō poterat: z q̄ maxime herodias eius soroz nō ferebat: q̄ euz
 in maiori dignitate cerneret q̄ maritū: z p̄serti cū cū intuebat: regalibus insignijs incedētē. Qui vxoris p̄
 cibis fatigatus: cū ip̄a tandē Romā venit agrippa aut eoz intētiōne intelligēs: vnū ex libertis suis cū ma
 ximis m̄eribus z epistola aduersus herodē Romā premisit: accusans eū q̄ cōsiliū cū Sciano rege z euz
 artibano partho aduersus Tyberium p̄mo z postea aduersus Caiū habuisset. probamētus vō huius rei
 dicebat: q̄ herodes ipse maximā armoz cōstructionē haberet: que qdē. 70. pugnatoz millibus iussicissz
 Interrogato autē herode si sic eēt. Rūdit arma eē. Tūc Celsar credēs oia vera eē: tetrarchiā Galilee z oēs
 opes ab herode abstulit: z agrippe regno adiecit: ipsūq; herodē perpetuo dānauit exilio: vt dictū ē. He
 rodiadi autē: q̄ agrippe soroz erat cū Celsar mariti opes restituere mādasset: illa oio recusauit malens vi
 rū in exiliū subseq; q̄ in patria sine ip̄o iucūdari: dicēs absurdū valde eē in aduersis illū derelinq; debere
 quē in p̄speris sociū habuerat: z sic ambo Lugdunij galliarū ciuitate miserabiliter periere: ac sic z p̄ diui
 Joannis baptiste nece z pro inuidia quas in agrippaz habuerant tale suppliciu ptulerūt. Sed vt ad agrip
 pam redeā: Cū e Roma prexisset hierusalē: mox ad gras exolūdas cū oi celeritate tēplū vīsitauit: z ho
 stias celebravit: nibilq; qd̄ erat legitimū dereliquit. Vbi nāq; cathenā aureā quā ei Caius dederat suspē
 dit: vt maximū ex hoc eius p̄petuo indicaret casū. Eozq; cultu deo sic exhibito statim Theophilū quē ponti
 ficē a p̄tificate submouit: z cuidā Boetho Symōis filio tradidit. Sed anno exacto iterū Boethū p̄tifi
 catu puauit: z Jonā Anne pontificis filiū tan q̄ digniorē p̄tificē cōstituit. Sed eo humilitatis cā renuēte
 fratri eius Athabbie contulit. Quo postmodū p̄tificate spoliato: pro eo Elioneū Boethi natū pontificē
 maximū creauit. His optie ex senētia gestis: iterū ad exornandā hierusalē animū adiecit. Vñ z theatrum
 Romāo op̄e struxit: v3 amplitudine z pulchritudine decoratū. Amphitheatrū quoq; multa impēsa cōstruxit
 vbi cū spectacula celebrarz: musice q̄q; istrumēta p̄duxit. Sz z balnea ac porticus celsis opibus exaltauit
 z alia p̄pe infinita i vrbe z extra extruxit monumēta. Demū cū i Celsareā descēdisset: vt in honozes Celsa
 ris spectacula celebraret: z se vt deū ibidē appellari pmisisset: ab angelo cōfessi p̄cussus ē: z tumētē iā corpe
 ad aicos se vrēs ait. En ego ille q̄ mō dicebat deus: nūc mortis nexibus cōstringor. Quibus dictis: anno
 etatis sue. 57. expirauit. hic Agrippā filiū. 17. ānū h̄ntē reliq; heredē: ac tres filias: Beronicen: Mariāz
 z Brusillam: habuit insuper z fratrem nomine Herodem Calcēdis regem: qui eidem propter teneram si
 lij etatem in regno successit: de quo mox dicemus.

Petronius patricius romanus hoc āno a Caio Celsare post Vitelliū legatus i Syriā mittit: vir qdē bo
 nus: instusq; ac iudeis plurimū fauorabilis: Nā cū Caius didicisset iudeos sua simulachra in synagogis
 suis recusasse: grauitē tulit q̄ ap̄d eos solos despectui haberet. z iō ip̄m Petroniū in Syriā legatū misit:
 iubēs vt cū magno exercitu iudeā oēm inuaderet. z sigdē sp̄ote ei eoz tēplo eius simulachrū suscipent: bñ
 Sinaū resistere molirent: pugnādo idip̄m incōctāter efficeret. Atq; ita vt Celsaris mādara pficeret: in
 Syriā prexit. Quo audito multi iudeoz in Ptholomaidē eidē occurrerūt deprecātes ne ad trasgressionēz
 p̄ne legis eos cogēt. Petronius vō vt erat vir prudētissimus eoz p̄cibus p̄motus: z eoz cōstātiā p̄sudarāf
 Videbat enī: si impatorie iussioi obedire veller q̄ multa eoz millia i mortē darent: Caio indicauit scriben
 dū: vt si quo mō eius animū ab hac re nefaria remoueret. vñ z eplas ad Caiū despectoras misit: ne. s. tot iu
 deoz milia p̄tēneret q̄ nō possēt sine igētī bello z cede i trasgressionē sue religiōis ipellī mēozā ēt nō bonā ro
 māi nois in posterora tpa relinq;. Sz Caius (vt erat aio senus) suscepta i ira maxima statim ocitatus ē: z vt
 Petronius hic cūcti p̄tibus z futuris efficeret exēplū: v3 q̄ nullus ipatoz mādara p̄pēdē p̄sumēt eplaz
 mortis sibi rescripsit. Sz ān q̄ eplā eidē redderet: Caius e medio sublatus ē. vñ z petronio p̄mū epistola d
 Caij morte venit q̄ illa q̄ se p̄pria manu occidi iubebat. Atq; ita petronius p̄ gram quā iudeis p̄stit erat
 tā Rome q̄ i vno quoq; regno multā sibi grāz compauit: eūq; cūcti senatorij ordinis viri hac pre magno
 fauore prosequēbant. Confirmatus deide a Claudio impatore: ēt maximū adiutoriu tra alexādrinos z
 Boziteles iudeis infestoz prestuit ac p̄ eū iudei multis in locis salutis beneficiū acceperūt. Eozq; post ter
 tium annū amoto. Marcius quidam Romanus: eidem in Syriē magistratu seu p̄turu a successit.

Glaccus Anilius patricius Romanus: z ipse eodē anno ab eodē Caio celsare Egypti prefectus mittitur.
 Qui magistratu inito (z alexādrino populo cōsentiēte) multis calamitatibus iudeos ibidē degētes affixit.

Nā vt Caio placeret: eorū synagogas imaginibus: statuis: arisq: ac gētiliū victimis pollueri nō cessabat Quāobrem multa ibidē inter iudeos ⁊ paganos orta ē seditio. vnde ⁊ terni ex vtraq; pte legati ad Caiū mis- si fuere. De quorū numero Pbilo disertissimus philosophus atq; orator: p iudcis fuit. Qui cū suorū cāz optime apud Cesarē defensaret: e Secretario excludit iustus ē. Qui egrediēs monuit iudeos secū existen- tes bono aio eē: qz ppe erat vt deus eius malis opibus repugnaret: ac si post paululū Caius a suis obrun- cati: ⁊ cū Claudius in imperio ei successisset. mādauit. Syrie prefecto vt seditionē amoueret: nec cogere- tur iudei paternas leges transfendere. Ac huiusmodi edictum in Alexandriam misit.

Laudius Calligule p̄dicti patrus quintus Romanoꝝ imperator: hoc āno qui fuit. 205. olym 5242
pius Romanus impare cepit: ⁊ impanit annis. 13. mēibus. viii. ⁊ diebus. 20. hūc p̄dictus eius nepos captū in ludibriū seruauerat: sed ope ⁊ industria agrippe regis iudeoꝝ (vt Iosephus refert) patruo interfecto imperiū accipere p̄meruit: vir quidē admodū pius: sed cibi viniq; oi tēpoze intēperatissimus. Hic Britāniā insulā quā nemo attingere potuit in deditiōne accepit ⁊ alias orbadas insulas paruas Romano adiecit impio. Iudeos isuper tumultuātes Roma

43

depulit: atq; seditōes quasdā in Iudea agbūsdā: pseudo p̄phetis cōcitatas cito cōpressit. Tres eni vxores (vt Iosephus li. 20. c. 15. testat) habuit ex quaz p̄ma noie Pctina Antonia genuit. Qua defuncta Bessalina Bessale oratoris cōsobrina duxit: ex qua Britānicū ⁊ Octauia suscepit: Tertio agrippinaꝝ Germa- nici filiā habētem iam Heronē filiū sibi matrimonio copulauit: p cuius amore Bessalina vxorem pereme- rar. Bessalina aut mortua agrippina sibi metuens ne Britānicus Bessaline filius succrescēs regnuz a patre aliquādo suscipet. Claudiu ob filij Heronis amore veneno hoc mō peremit delectabatur quidem Claudius plurimū boletis: illosq; cibos dicebat deorū: eo q spōte nascerent. Quod cū aduertisset agrip- pina studiose coctos veneno infecit: eosq; ipsa apposuit temulēro. Verū cū vomitu ⁊ alia silitōe videre salus mariti secutura opere Xenophōtis medici illitis veneno p̄nis ad vomitū cōtinuādū porrectis eo itū ē: quo cupiebat vxor: qz in cubiculū reductus: ignaris oibus p̄ter vxorē mortuus ē. Cuius quidē mors nō ante ab Agrippina palā nūciata est q̄ amicoꝝ suffragio omisso Britānico filio Claudij tā q̄ iunioze Ae- ro sublimaret in principē: eoq; sublimato statim misit Hurū militie sue principē: ⁊ cū eo tribunos libertoz propotētes vt deducerēt per castra Heronē filium Agrippine eūq; more principis adoraret. ⁊ hoc modo Aero promorus condignum postea matri antidotum rependit: vt infra dicitur.

C Bessalina aut impatrix Claudij p̄dicti vxor ⁊ Barbari Bessale cōsobrini filia bis tēporibus ob ingen- tē pulchritudinē admirāda oibus fuit: ⁊ adhuc adolescētula Claudio tā sene paulopost nupta ē. Quā tan- te libidinis in ipso iuētutis flore fuisse ferūt: vt innumeris se summiserit adulteris ⁊ sepe mutata veste lu- panaria celebrauerit. Quin teste Plinio li. x. cū Scorto famosissimo ad libidinis actus certauit: seq; me- tricē superasse inter diē ⁊ noctē: qnq; ⁊ viginti concubitus affirmavit. Et interrogata r̄ndit potius labo- re fessa: q̄ cōcubitu faciata. Quod Iuuenalis in Satyra. Credo pudicitia: tetigit dicēs. Lassata viris nō dū satiata recessit. Tādē ita fuit libidinis furore stimolata in quēdā. C. Syllū iuuenē perspicacē: q̄ Juliā Syllanā nobilem seminā: eius m̄imōio exturbavit: vt vacuo adultero potiret. Veniq; cū Claudius impa- tor sacrificij gfa hostiā vrbē iussit: cūcta nuptiarū solennia celebravit. Cūq; Claudius Romā reuersus fuisse: eius erigētibz demeritis eā confodi fecit: cuius corpus matri cōcessum fuit: vt Iuuenalis in Sa- tyra que incipit oibus in terris testatus ē. Hec eni ex Claudio Britānicū filiū ⁊ Octauia Heronis vxorē genuit. De ea etiā Cornelius tacitus li. xi. multa scripsit. Et Plinius li. x. Atq; Sucto. i vita Claudij.

C Iacobus maior ap̄tus dñi: Hebedeiq; ex Maria Salome filius: ac diui Joānis euāgeliste fr̄: quem dñs vna cū eodē Joāne frater vocauerat dicēs. Vēite postime faciā vos fieri piscatores hoīz: quiq; relictis re- tibus ⁊ pze secuti fuerāt eū: hoc āno postq̄ p̄dicādo vniuersā pagrasset hispaniā i q̄ nouē tm̄ q̄sierat di- scipuloe. In Iudeā reuersus ab Herode Agrippe regis fr̄: q in Hierusalē fr̄is vices gerebat: obrūcatio- ne capitis: martyrij palmā adeptus ē. Lius aut sacratissima ossa postmodū discipuli ipsius ab Hierusalē ad hispanias trāstulerūt: vbi. s. p̄dicatiōis officiū vniēs exercuerat: atq; ibidē in vrbe Ballania: que ē in vi- timis finibus hispaniaz cōdidere: q̄q; celeberrīa gētiū illius: ⁊ pegrinarū nationū veneratiōe excolunt cu- ius festū. 8. calē. Augusti. celebrat. Hic vnā tm̄ e scriptē cāonicis breuē scripsit epistolā: i q̄ (vt diuus Hiero. ait) sanctū instruit clerū de cultura celestiu p̄ceptoz: ⁊ regula catholice obseruatiē: ⁊ de iuicte patiētie maie- state: ⁊ d̄ reuelatiōe plimoz: ⁊ d̄ mēdacio. magroz Hic ēr matrē suā Salome ab amore x̄i i viz dereliquē docuit. De q̄ Criso. si b; hāc q̄ppe nō vicit maritalis affectus: quille erat t̄palis maritus: iste. s. x̄ps eter- nus sp̄sus. Cognouit. n. (ait) q̄ ap̄tus p̄desset marito suo. si pp̄ deū reliq̄ret viz q̄ si pp̄ viz reliq̄ret deū. cuius religionē ⁊ ad x̄p̄s reuerentiā diuus Iaco. vald̄ approbavit: ip̄s q; b̄ i bono p̄posito p̄firmavit hec ille Petrus papa ⁊ apostoloꝝ p̄mus hoc āno q̄ secūdus impij Claudij auus occiso ab Herode p̄ dicto Iacobo apostolo: quintadecima die mēsis Februarij. postquā per septē annos asiaticas cōfirmasset ecclesias: ab herodis carcere liberatus Romā venit: ⁊ ibi p̄m acathedrā tenere ce 5243
pit: eo q̄ cum ipsa ciuitas totius mundi caput esset: etiā pontificali sedi conueniētē esse cer- nebat. Sedit āt in ea annis. 15. ⁊ mēibus. 7. Fuit hic natione galileus ex Betsaida ciuitate

Primus
Papa.

44

Joannis filius ⁊ Andree frater. Qui post ascensionem domini: cum septem annis apud Antiochiam vrbe primū sedisset liberatus: vt prefertur: ab Herodis carcere: statim Romam ⁊ Hierosolyma ad expugnandum Symonem Magum venit Ibiq; predictis annis Usque ad Ultimū Heronis an-

nam sacer totale tenuit dignitate: ac deniq; Herone cruci affixus martyrio coronatus e: s; capite ad ter-
ram verso: z pedibus insublime leuatis: ita enim mandauit asserens se indignu: q; sic cruci affigeret: vt su-
us dominus Iesus xps affixus fuerat. Quo mortuo sepultus e: in vaticano via Aurelia in hortis neroni
anis. Hic ille e Petrus qui supra mare ad xpm ambulauit qui in dni trãffiguratione z puelle suscitatione
a dño electus testis fuit qui staterẽ in ore piscis inuẽit: qui tria millia hominũ in festo penthecostẽ sua pdi-
catione cõuertit: qui ananie z Saphire vxoris mortẽ predixit quiq; Eneã paraliticũ curauit: z Corne-
lium baptizauit: atq; Thabitam a morte suscitauit. Quine ymbra sui corporis multos infirmos curauit.
Hic in q̄ ille est Petrus: quẽ his verbis xps allocutus e: Beatus es Symon Bariona: q; caro z sanguis
nõ reuelauit tibi sed pater meus qui e in celis: z tu es Petrus: z super hanc petra edificabo ecclesia meaz
ac tibi dabo clauis regni celozũ: potestate videlicet ligãdi z solendi. Et s; simpliciter maiorũ z minorũ
sacerdotũ discretio ab ipso dño nostro Iesu xpo exordiu; phibeatur sumprum: qui duodecim apostolos
tanq̄ maiores sacerdotes: z septuagintaduos discipulos quasi minores sacerdotes instituerit: Petrum ta-
men hunc quasi in summa de egit pontificẽ z sacerdotiẽ: cũ ei pre omnibus z pro omnibus clauis regni ce-
lozum tribuerit. Et a se petra petri nomen sibi imposuit atq; pro eius fide se specialiter rogasse testatus est
z vt ipse ceteros cõfirmaret: sibi intuxit dicẽs. Ego p te rogauit petre vt nunq̄ deficiat fides tua. Et tu ali-
quando cõuerfus p̄firma fratres tuos. Ac sic petro huic: reliquisq; apostolis cõcessum e a deo primatũ
e ipsi voluerũt idipsuz: vt reliquis oibus pre esset apostolis: z Cephas: id est caput z p̄ncipiũ teneret apo-
stolatus: Qui z eandẽ formã suis successoribus z reliquis ep̄is tenendã tradiderunt. Et non solũ hoc in
novo testamẽ est cõstitutũ: sed etiam in veteri fuit. Unde scriptũ est: Moyses z Aaron in sacerdotibus
id est primi inter eos fuere: Hec tamẽ apostolica sedes caput z cardo a dño z nõ ab alio est cõstitutã: vt eti-
am testatur in canone. 22. distinctiõẽ capitulo Sacrosancta. Primus itaq; hic Petrus quadragesimale ie-
iunium instituit: vt patet etiã in canone. 93. di. ca. Si inimicus e iste. Duas autem ep̄stolas: que canonicẽ
nominantẽ scripsit. In quarũ prima discipulos Christi inuictos toto orbe terrarũ diffusos z pegrinos
monstrat: z preterite vite penitere psuadet: ac in nouã vitam p̄ficere tota sollicitudine exhortat. In secun-
da vero per fidẽ huic mundo sapiẽtes mortuos eẽ declarat: z eiusdẽ quãta sit pietas magnitudo demõstrat
Hic preterea Linum z Cletũ sacerdotes cõsecrauit: qui (nõ valente ipso) cb. istianis sacerdotale officium
exhiberẽt nec multo post Clementẽ virum sa nctissimum consecrauit ep̄scopum: cui z oiodam ecclesiam
a Christo sibi tradita commendauit. His itaq; ita ordinatis vna cũ Paulo Heronis iussu necatus est.

P Symon magus natione Samaritanus vir quidẽ callidus atq; superbus. his tẽporibus ex Syria Ro-
mã venit: vbi suis prestigijs z incãtatiõibus populũ Romanũ eo erroris deduxit: vt deus crederet Quil
vt dictũ est) dũ in Samaria esset a Philippo e septem p̄mus dyaconibus baptizatus fuit. Quo baptizato
vna cũ Silena vxore: z erroris focia multas hereses disseminare cepit. Sed Petro Romã adueniẽte: oia
eius scelera ad nibilũ deducta sunt. Nã cũ tandẽ ad celũ magicis artibus: populo spectãte volare tẽtas-
set: Petro orãte Simon in terrã decidit z fractis cervicibus expirauit. Hunc simoniaci heretici quidem
pessimi originẽ sumpsere: qui donũ sp̄s sancti z emere z vèdere cõsuevere. Quiq; (vt Hracianus in cano-
ne testat) creaturaz nõ adeo eẽ affirmãt: sed ex supna virtute prouenire testãtur vt p. 3. z 4. q. 3. c. Quidam
Eambẽ Petrus a Romãis rogatus Marco eius discipulo conscribendi euãgelij negotiũ tradidit.

P Paulus Iesu Christi dignissimus apostolus: philosophus: atq; verbi dux: elec. iõis vas his tẽporibus
per uniuersam Asiam predicans maximo in p̄ctio apud omnes nationes fuit. Hic nãq; ex tribu Benia-
min fuit. ex oppido Judee quod Silchalis nominat. qui cũ a Romanis captus a puero fuisset cum parẽ
tibus suis Tharsum Cilicie urbem (ubi eius pater ciuilitate romana donatus e) commigrauit. Ad hos sig-
dem tunc Romanorum fuit: cum Bonarchiam totius mundi conquirent: vt gentes: que cum pace z
coro nis Romanis occurebant: p̄uilegio Romane ciuilitatis potirentur: eozumq; fratres dicerentur.
Cõstigit autem: vt cum Romani Ciliciam cum exercitu perissent: Pauli pater cũ nobilioribus Tharsen-
sibus Romanis occurre illosq; cũ pace susceperẽ tamq; obrem consularẽ vestem p̄meruisse: z inter ci-
ues Romanos annumeratum fuisse: propter quod z Paulus hic apostolus ciuis Romanus habitus est.
Ex Cilicia igit. hic Paulus adhuc adolescẽtulus ob diuine legis studia hyerosolimã missus: Samalieli
viro doctissimo eruditionis causa cõmendatus est: A quo in omni doctrina nõ mediocriter eruditus in
viz eruditissimũ cito euasit. Deinde cum iam Christi schola per vniuersam excrecere cepisset Judeam:
adhuc adolescẽtulus a pontificibus templi ep̄stolas accipiens: eos qui Christum verum esse deum profi-
terẽtur persequi decreuit. Unde cum Stephani probomartyris neci interfuisset: z omniũ lapidantiũ cũ
vestimenta seruaret tanq̄ manibus omnium lapidaret. Stephanus inclinatus pro eo orauit: z Paulum
e terra erexit. Quia paulopost dũ Damascũ pergeret (vt Lucas testat) sp̄ũ diuio tactus: ad fidẽ xpi veniẽ
cõpulit atq; ita electiõis vas vocari p̄meruit. Et id oẽ euenit año quo z xps passus e. Statimq; vocatus
Christi euãgelium eidez reuelatus est. Quod ipse cõtestatus e. dicẽs. Nõ eni accepi euãgelium ab hoie neq;
p hoiez didici: sed p reuelationẽ Iesu xpi. Post aut eius cõuersionẽ vna cũ Barnaba apostolo multis urbĩ
bus pagratis hyerosolimã redijt: z cũ Petro z ioãne ac iacobo xpi euãgelium contulit quo audio gentium
ap̄lus ab eis dẽ declaratus est. Ibidem quoq; multis electis discipulis non multo post in Hispaniam pre-
dicandi gratia nauigauit. Veniensq; Harbone ciuitati multos conuertit: z ibidem Paulũ discipulu or-

dine antistite dereligit: qđ & alijs plurimis galliarū vrbibus effecit. postea iterū hierosolimā reuersus secūdo imperij Neronis ano a Sesto Iudæe procuratore vincitus Romaz vt ciuis Romanus mittitur: vbi et biennio in satis libera custodia manens cū iudeis quottidie disputabat: Tandem a Nerone dimissus multa predicauit & scripsit: ac deniq; post innumeras persecutiones vna cum petro apostolo eodem die nerōis iussu capite truncato martyrium obtinuit: cuius corpus via hostiensis postea funeratu fuit: hic itaq; vir sanctissimus & apostolorū scipuus post eius cōuersionē has subscriptas ptulit psecutiōes. Et pmo qbē i Pbilippis virgīs durissime celsus & in carcere reclusus: atq; in ligno pedibus astrictus fuit. Inde in Iconio lapidatus: in libris & thesalonica ab iniquis persecutus in Epheo feris datus in Bamaico p sporta e muro cū magna trepidatiōe depositus. Insup in hierusalē captus celsus fuit ligatus atq; psecutus: in cesaria quoq; clausus & infamatus in italiā postreō nauigans multa pericula et dimersiones sustinuit. Romāque veniens a nerōe iudicatus vitā finiuit. Scripsit at hic. i. 4. extates apistolaz: q̄ oēs vno sub volumine conueniūt: q̄ plenā noui & veteris testamēti cōtinēt instructionē: quarū vna est ad Romanos latine scripta ad Corin. due. ad Galatas vna: ad epheos vna: ad philippēses vna. ad collocenses vna. ad thesalonicēses due. ad thimotheum due. vna ad Tytū. ad philomenē vna. q̄ vō ad hebre. scribī incertū ē cuius fuerit.

Marcus euāgelista cuius ppriū nomē iōanes fuit: gnē qđē leuiticus: sacerdosq; tēpestate hac cū petro magistro suo cui ex baptismo filius et discipulus atq; interpres fuit ad propaganduz verbum dei Romaz ex atiochia vēit: ibiq; cū diuus petrus apostolus euāgelii xpi p̄dicaret: ipse Marcus rogatus a s̄tribus latine id euāgelium scripsit iniitiās a ppbetali spū dicens: Vox clamantis in deserto parate viam domini. Aquileie eū scripsisse. Hā; diuus Petrus videns constātiāz Marcī ipsuz Alexandria destinauit ibidēq; ex more nauigaturuscū expectaret: Aquileiēses sua predicatione ad xpi fidē uertit & sanctuz euāgelium iterato conscripsit. Cuius quidē euangelij liber manu sua sic exaratus diu ibidē stetit. postea venetias delatus illic nūc vna cū corpore summa cum veneratione seruetur. Tandēq; cum beatus Marcus Ermagoram Ciuem Aquileiensem virum doctissimum conuertisset cum eodem ad Petruz regressus illum Aquileiensem episcopum creare fecit. Quo episcopo creato cum ipso iterum Aquileiam redijt. Marcus verol ibidem Ermagora Episcopo relicto Alexandria perrērit: vbi Christi Euangelium predicans tantaz ei deus gratiam apud Alexandrinos concessit: vt omnes: qui tunc ad fidei rudimenta confluerent: mox p̄tinentiā ac totius sacre p̄uersionis istātiā: tāq; ad moastice p̄fectiōis fastigiuz puolarēt. Ad qđ nō mō miraculorū prodigijs nō modo predicationū eloquijs: s; etiā eximijz puocabat exēplis. Tante namq; fuit humilitatis vt pollicē sibi amputauerit: vt sacerdotio reprobus haberet: Postq; autē diu Alexandriae chri stū predicasset & ecclesiā docendo scribendoq; cōstituisset: octauo Neronis āno a pontificibus tēporum captus fuit in collo eius missa tādiu huc atq; illuc trahūt donec emisit spiritū: Cuius corpus cum xpiani in ecclesia sepellissent ibidē vsq; ad annū dñi. 829. mansit quo quidē anno: quidam Mercatores veneti i de auferentes venetias cū ingenti gloria detulerūt presidente tunc ibidē Iustiniano duce. Ioannes vero predicti Iustiniani frater & ducatus successor: postea egregiū tēplū in celebriore vrbis loco eidē cōstruxit: vbi illud sanctū & venerabile corpus collocauit. Atq; idē Dux primū hūc sanctum Euangelistam ex senatusconsulto vrbis patronū constituens eius imaginē in vexillis suis retulit. Quibus gestis p̄festim ipsius Euangelij codicē nuper ex Aquilicia delatū cū alijs infinitis ppemodū donarijs in eodē tēplo recōdidit.

Bernabaeus apostolus qui & Joseph iustus appellatur vnus e. 72. xpi discipulis natiōe Cyprius tēporibus istis (vt sacra actuum apostolorum habet istoria) ob maximam eius sanctitatem cum Paulo gentium apostolus ab apostolis ordinat: vir siquidē bonus atq; spūs sancti gratia repletus. Qui cum agrum vnū tantummodo haberet: illū confestim vendidit: & eius p̄ciū ante pedes apostolorum ptulit. A quibus benedictione accepta: cū paulo apostolo ad predicandū discessit. Veniēsq; Antiochia ibidē & sanctitate & doctrina atq; exquisitis miraculis maximo in p̄cio fuit. propter qđ & turbe que erant in listris vocauerunt cū Iouem a iuuādo: q; eorū infirmos plurimū iuuat. Paulū vero ppter eius dicēdi copiam Mercuriū. Sacerdotes aut Iouis q̄ erāt ante ciuitatē afferētes thaurus & coronas añ iannas cū populis eius sacrificare voluerūt. Quod vbi Bernabaeus & Paulus audirent: scissis tunicis exilerūt clamātes & dicētes. Viri qđ hoc facitis: & nos quidē mortales sumus similes vobis hoies: annūciātes vobis ab his vanis Idolis conuerti ad dñm deum vniū q̄ fecit celū & terrā. Indeq; digressi venerūt hierosolimā vbi Bernabaeus ppter Marcū cū discipulū a Paulo discedēs Cypriū cū eodē discipulo venit: vbi ni blominus euāgelice p̄dicatiōis officiū p aliquod tps exercuit. Postea vō in Italia veniēs ex p̄cepto beati Petri oēm Lōbardiā p̄dicādo & docēdo circuivit: & p se: suosq; discipulos Cisalpinā Galliā ad xpi fidē conuertit. Et ipse apud Mediolanū p̄mus cathedrale posuit ac tenuit. Suffectoq; postmodū alio ibidē ep̄o rursus ipse Cypriū regressus ē vbi vir sanctissimus nihil p̄termittēs: qđ ad augēdā xpi ecclesiā p̄tere dignosceret: multos etiā infirmos ex cōtactu euāgelij sancti Marthei: qđ semp secū habebat: sanās dēiq; ap̄d Salaminā paulo añ petri apli martiriū: & ipse martirio ibidē p̄māsit: sed eodē tpe ip̄o reuelante cōpertū fuit: & decētorio loco sepultū ē. Eius vero festiuitas. 3. idus Junij celebratur.

Lucas euāgelista xp̄iq; discipulus natiōe Syrus ex Antiochia ciuitate: arte medicus: & greci latiniq; sermōis ap̄p̄me eruditissimus hīsdē t̄pibus paulū apostolū secutus vsq; ad cōsumationē ois eius p̄griatiōis comes idiuiduus sine vllo crimie fuit: qđ qđē apostolus Paulus i. 2. ad Corin. cpistola cap. 8. cōtesta

mus est dicens: Ordinatus est Lucas ab ecclesijs comes peregrinationis nostre in hanc gratiam que ministratur nobis ad domini gloriam et destinatum voluntatem nostram: cum quo certe multas persecuciones: multaque ac acerrima pertulit tormenta: Hic itaque cum iam duo intellexisset esse euangelia: per Mattheum quidem in Judea: et Marcum in Italia: et ipse instigante spiritu sancto in Achaie partibus: prout a paulo didicerat: suum conscripsit euangelium contestans et alia ante suum fuisse conscripta: huius quidem euangelij verba sceteris anime languenti (vt diuus Hieronymus) sunt medicamenta: Quia velut insignis lucifer ab orie talibus nobis lumen fidei et celestis itineris patenter calcem scadem demonstrat: quomodo vt ait Ambrosius: eius euangelij histo. oēs sapientie virtutes complectitur. Sui igitur euangelium non modo ab apostolo paulo videtur: sed etiam a ceteris apostolis: sicut ipse in principio sui voluminis narrat dicens. Sicut tradiderunt nobis quod ab initio ipsi viderunt: et ministri fuerunt sermōis. Ferunt etiam euz a beata dei genitrice maria: cuius familiaritate vsus fuerat edoctus fuisse de his presertim: que soli constabant virgini: vt de angelica annūciatione: christique natiuitate et huiusmodi: de quibus ipse solus inter euangelistas ait: ostendens xps ex stirpe dauid descēpisse. Incipit enim eius euangelium. Fuit in diebus Herodis regis sacerdos nomine Joachim: Hic etiam euz picture artis edoctus esset: propter familiaritatem quam ingiter cum beata virgine habuerat: vt scribit Damascenus: eius imaginem pluries sibi depinxit: et quibus nunc Rome due perhibentur: quarum vna apud sanctam Mariam de populo ordinis nostri maxima veneratione et populi frequentia inuisitur et custoditur. Conscripsit insuper Lucas euangelista hic apostolorum acta: prout ipse viderat. Cumque quattuor et septuaginta annis in virginitate permansisset: plenus spiritu sancto in Bitunia tandem decimo octavo octobris die obiit: cuius quidem ossa vigesimo Constantini magni anno postea Constantinopoli translata fuerunt. Eius autem diei festiuitas. 15. calendis nouēbris celebratur.

C Marcius quidam Romanus ciuis secundo Imperij Claudij anno: petronio preside primo abrogato in Syria pates a Claudio mittitur: Vir siquidem domi nobilis: et a Romanis ciuibus valde honoratus propter quod et ab Agrippa rege summo in honore exceptus est. Nam cum appropinquaret civitati confestim et Tyberiadem vrbe quasi stadij septem ei obuia processit: Ipse autem Agrippa rex apud Hierusalē spectaculis celebratis in Tyberiadem Galilee vrbe migravit: ad quem etiam visitationis gratia quattuor reges conuerant: inter quos etiam herodes eius germanus fuerat qui calcidis vrbe tenebat impiū. Ad hos autem agrippa rex colloquium valde dignissimum habuit: quoque concordiam Marcius: vt vidit valde suspectam habuit: existimans eam non expedire Romanis. Unde et ciuibus eorum mandauit vt sine mora ad propria remearet: que res maximam agrippe inflixit dolorem et indignationem: et propterea quoaduixit Marcius inimicissimus extitit. Vt euz eodem anno agrippa in Cesarea defecisset: cesar qui eorum inimicitias intellexerat: ne Marcius eius regnum inuaderet eum amouit: et Cuspiū Fadū pro eo prefectus in Iudeam misit. Rogauerat. n. agrippa Claudium cum lecto decuberet: ne Marcius ulterius Syrie presidere permitteret: quod et factum est.

Herodes eius nois tertius agrippe magni frater et Calcidis vrbe rex quinto Imperij Claudij anno: fratre agrippe defuncto eius loco a Claudio successus regnavit annis tribus: Nam cum regnum eius agrippe filio deberetur: qui Rome a cesare aiebatur: quia nondum infantiles exceperat annos Herodi huic patruo concessus est: quoad vsque adoleuiss: eo quia antea eiusdem regni fratre adhuc viuente: consuetudines optime nouerat: et in quo regis vices sepe gesserat. Frater enim ipsius cum Caio et Claudio imperatoribus sepe honoris gratia comorabatur: quo quidem in tempore: vt placeret iudeis: sicut Lucas scribit: Iacobum apostolum interfecit: et Petrum carceri mancipauit: Hic igitur regno suscepto a Claudio cesare confestim petijt eodē templi pates et pontificum ordinationem: qua impetrata et apud euz: cuiusque liberos et nepotes vsque in finem belli iudaici fuit: Et propterea Cantharum pontificem a pontificatu remouens Iosephum Cami filium eodem successorem dedit: qui et duobus annis sedit. Cumque hic herodes tribus annis regnasset. 8. imperij Claudij anno defunctus est: cuius regnum confestim agrippe iuniori a claudio traditum est. Tres. n. filios supstitit dereliquit. Ex prima enim vxore aristobolū progeniuit: et ex Beronice fratre filia Beronicianū et Hyrcanū. Beronice autem post huius herodis mortem: qui eius maritus et frater fuerat: cum multa in viduitate stetit: et cum fratre incestum commisit: ita ad euitandas oblocutiones Polemoni Litic regi nupsit. Polemon autem propter ingeres eius diuitias libenter id fecit: et vt pater id possit: circūcidi se fecit: Sed eorum nuptie non diu permanserunt: quia Beronice (vt Iosephus scribit) propter inuicem mariti coitus eum disit: et ille solutis nuptijs et iudeorum solenitates propter dereliquit.

Agrippa igitur iunior magni agrippe filius et predicti herodis nepos vltimus iudeorum rex: hoc anno qui est nonus Claudij imperatoris annus rex ab eodem designatus regnavit annis. 21. Vir certe prudentissimus atque hebreo latinoque lingua eruditissimus: Romanorum quoque amantissimus qui regno suscepto mox oēs iudeorum seditiones atque tumultus pro posse comprimere studuit: huic itaque vt Iosephus ait cum templi cura a Claudio cesare fuisse commissa multos successine remouit et instituit summos pontifices: Nam euz Felix Iudee prefectus Jonathan pontificem maximū in templo seditiose interficere fecit: Ismaelē Siab filium substituit pro quo maxima iter pontifices et sacerdotes orta fuit contentio: quia quilibet eorum viros peccatos et seditiosos colligens pro viribus nitebatur fieri princeps: Quibus indignatus rex agrippa motis omnibus Iosepho Simonis quondam pontificis filio pontificatus contulit: Quo rursus amoto Ananum anani pontificis filium surrogauit. Vt hic ex Saduceorum secta existens cum nimium asper et audax esset: et propter regis: Romano rursus voluntate scilicet congregare tetasset pontificatum quem tribus mensibus tenebat ei sustulit: et Iesu Panai filio concessit. Eo quoque pontificatum puato Iesus alter Samaelis filius successus est: pro quo ita magna inter

45

50

50

vtrosq; orta est seditio: vt sepe collectis prauis hominibus ad consuetum lapidum inciderent: Veniq; cuz
 z Iesus predictus abrogatus fuisset: **M**artie Theophili filio pontificatum concessit: z hic vltimus iu-
 deorum pontificu fuit: sub quo Romanoru bellum contra iudeos initiu sumpsit: Hinc autē regi Agrippe
 Felix Iudce procurator ex mandato Claudij multa preter regni consuetudines adiecit: v3 philippi Te-
 trarchiā z Traconitidem cum Abela que fuerat de Tetrarchia lisanie. Sed z Nero impator postea prez
 quādā Galilee tetrarchie Tyberiadis z nōnulla transflumen Jordanis cōstituta supaddidit: pp qd z ipe
 Cesareā philippi ciuitatē auctam in honorem Heronis Herodiam appellauit: Atq; ibidem Theatrum
 multa impēsa cōstructis ppetuo annualibus spectaculis cōdonauit: Ibi etiam in honore cesaris multa fru-
 menti z olei populo cōdonauit: vapesq; cuiuslibet aduentū opulēter exhibuit: Et ciuitate oi statuarum pul-
 chritudine exornata pene oē regum decus eo transfuisse visus est: Quāobzē iudeorum odiū cōtra se mi-
 rū imodū conctauit. Deinde ad indignatiōis cumulum aliud edificiu magnitudine precipuū in hierosoli-
 morum palatio extruxit: in quo rege existēte videre poterat qecquid agebatur in templo: Neq; eni cōsonuz
 videbatur: vt quis cū sacra in templo celebrātur nisi eēt sacerdos aspiceret. Quapropter iudei z maxie sa-
 cerdotes excessuz struxere parietē ex oppoito edis: qui paries non solū edificij predicti aspectum abstulit:
 sed etiā aliaz domozum que erant in exteriori templo: Pro quibus indignatus Agrippa vna cū Festo p-
 fecto eis precepit: vt statim edificatiū opus destruerent: q res multoz maloz seminariū fuit: De qbus ifra-
 dicez: Istō nanq; regnante quinq; Romāi presides successiue Hierosolyme fuere: videlicet Lumanus:
 Felix: Festus: Albinus: z Florus cum quibus etiā maximā pacem z concordiā habuit. Sed cuz Florus
 vltimus multis malis iudeos attrinisset pre magnitudine malozum compulsi fuerunt a Ro. fide recederē z
 aduersus eos pugnare: quos Agrippa z oratione z obsecratiōe atq; lachrymis monebat ab armis animū
 cobibere. Ad cuius orationem multitudo nō solum pacata: sed multo magis accensa ipsum iniurijs laceffi-
 tum extra vrbe protinus pepulerunt: ausi quoq; sunt nonnulli seditiosi in eum saxa iacere: Quibus con-
 tumelijs rex ab eis sic affectus hierosolymam deferens discessit in regnū. Quid postea gesserit: aut quos
 filios genuerit nullibi inuenire statui.

50

Lumanū patriciū Romanum: Agrippa rege ibidem constituto Claudio hoc anno post Alexandruz in
 Iudeam prefectum mittit: sub quo: vt Iosephus tradit: tumultus maximi in hierosolyma oziri cepit: vt in portis
 templi populo exeunte ex cōculatiōe eozum ad triginta boium milia perisse dicatur: factaq; ē illa celebris
 festiuitas luctuosa iudeis: post hec successit latrocinatiū tumultus: q multoz maloz fuit occasio. Sed tu-
 multu inter galileos z samaritanos sedato ex galilei etiam cuiusdam interfectiōe confestim cōsuetus alius
 exortus est: p quo maxie cedez z agrozum vastatiōes sunt subsecute: Quamobrem multi iudeorum z sa-
 maritanozum in Tyrū ad Bomitiū Quadratum Syrie procuratorem conquesturi: de Lumanio pfecto
 accesserūt: quos cū vidisset Bomitius z Lumanum hunc prebuisse cām predictis calamitatibus intelle-
 xisset: q in principio auctores malozum noluisse vlcei: eidem continuo Romaz nauigare precepit: red-
 diturus rationem Claudio de his: que in regno male per ipsum gesta fuerunt. Auditisque Rome alle-
 gationibus z samaritis nobilibus interfectis: cesar Lumanum dignitate pūatū iussit ab vrbe discedere: p
 quo Felice pallantis fratrem in Iudeam prefectum misit.

Petronilla sacratissima vgo diui Petri apostoli filia z qde; pulcherrima hoc anno qui est decimus impe-
 rij Claudij annus post multa sanitatum remedia a patre recepta migravit ad dñm. Eaz quippe cū Flac-
 cus comes inuitam coniugio sibi sociari vellet tridui inducias postulauit: quo in tempore ieiunijs z oratio-
 nibus vacans tertio die statim vt christi dñi nostri sacramentū a sancto Nicomede pbytero accepit: emi-
 sit spiritum: Quamobrem Flaccus videns se fore delusum: euestigio Fellicolam eius sociam z Nicome-
 dem pbytez varijs tormentis vitam finire coegit. Corpus autem eius Rome postea via Ardeatina se-
 pultum fuit: Cuius diei celebritas secundo calendis aprilis obseruatur.

Nicomede autē pbyter Petronille pdicte vgis confessorum āno pdictus comes Flaccus pro .x. interfi-
 ci iussit. Nam cum eidem Flacco perlatum fuisset q brē Fellicule vginis: beate Petronille socie corpus
 sepelisset eum teneri fecit z duci ad sacrificandū: qui cum diceret: Ego non sacrifico nisi deo omnipoten-
 ti qui regnat in celis non his excisis: qui in templis quasi in carceribus custodiūtur claudi tam diu eū plū-
 batis cedi fecit donec migraret ad dñm: Cuius corpus cū in Tyberim precipitatu fuisset: a clerico ipsius
 noie z opere iusto collectum in ortulo suo sepellit: Cuius festiuitas .i7. calendis octobris excolitur.

Philippus dñi nostri Iesu xpi apostolus ho cāno cum per .xx. annos per vniuersam Scythiā pdicassz:
 illāq; pene totā ad Christi fidē conuertisset: Hieropolim Asiē vrbe veniens hebionitaz heresim q xps
 fantastica carnē sumpsisse predicabant: extinxit: qobzem infideles eum tenentes anno etatis sue .78. cru-
 ci affixerunt z martyre Christi fecerunt: cuius diei festiuitas primo calendaruz maiarū celebrai: Iste du-
 as filias virgines post se dereliquit: que ambe cum patre sepulte sunt.

Trophimus Pauli apostoli discipulus Arelatēsis epus: hoc tēpore cum optime Arelatēsem fundassz ee-
 clesiam. o cuius qdē fore: vt Iogimas scripsit) tota Gallia fidei ritulos accepit: de quo ē idē paulus: q cū
 illo pdicādi grā misit ad Tyrū scribēs memit ibidē genit i pace: cuius diei festiuitas. 4. cal. Ian. celebrai.

Lazarus Martie z Marie Magdalene sororum germanus z Bassiliensis episcopus: quez dñs nr Ie-
 sus xps mortuis suscitauerat: z ipse tertio decimo imperij Claudij anno secūda morte migravit ad dñm.

Cuius etiam soror **Bartha** nō longe post in domino quieuit. In quorū venerabilem memoriā non lō-
ge a **Bethania** postea extracta fuit ecclesia: vbi (vt diuus ait hiero.) e vicino domus eorum conseruabatur.
Huius quippe sanctissimi viri & sororis reliquie apud eandem urbem precipuo venerantur obsequio. La-
zari autem huius festiuitas. i6. calendas Januarij celebratur.

Helena **Adiabenoꝝ** prouincie armenie Regina: que superioribus annis (vt **Iosephus** b3) ad iudeoꝝ ritus
cum filio **Yazatbe** puenerat & hierosolymā denotiois cā properauerat p hoc tēpus per apostolos ad christi
fidē etiā conuertitur: qua conuersa etiā christi fidelibus qui erant hierosolimis valde profuit. Quia cuz gra-
uissima fames quā **Agabus** propheta predixerat vniuersā Iudeā & syriā premeret sicut **Lucas** in li. actuū
apostoloꝝ cap. 7. refert multam frumenti quantitatem ex **Egypto** adduxit & christianis quāmaxime hiero-
salem habitantibus & alijs indigentibus largissime ministravit & perpetuum nomen sibi comparauit.

Tri disciplinis excellentes.

Seneca qui & **Lucius annuus** **Stoycus** philosophus natione **Cordubensis** Socij philosophi auditor &
Heronis imperatoris magister: bis tēporibus Rome in precio fuit. De quo diuus hiero. li. de viris illustri-
bus meminit dicens: q̄ fuerit vir catholicus & cōtinētissime vite & p̄pterea eū i sanctorū cathalogo ponit &
maxime propter frequentes epistolas pauli ad ipsū & ipsius ad paulū. Hic inter cetera suaz gratiaz bene-
ficia sibi a deo collata tante fuit memorie: ut duo milia nominū recitata eo quo dicta ordine erant mox reci-
tabat & ducentos versus a ducentis scholasticis recitatos ab vltimo incipiēs ad primū vsq; integerrime re-
citarēt. De hoc autē **Seneca** viro doctissimo nōnnulla bene dicta a diuo p̄re **Aug.** lib. de ci. dei cupidissime
differuntur. Quē tandē ante biennū q̄ **petrus** & **paulus** martyrio coronarentur a **nerone** scūissimo disci-
pulo retributionis gratia interfectū fuisse legimus. Nā eū senex admodū esset **Seneca** pisoniane cōiurati-
onis labe notatus (imo ob innatū in virtutes odiū) a **Herone** p **Ceturionē** indictū **Senecę** fuit: vt sibi ipsi
mortem deligeret: qui cognita imperatoris voluntate petijt vt in tepēti aqua poneretur: & ibidem omnes
vene eidem aperirentur: donec spiritum exalaret: quod & factum est hic nanq; doctissimus vir multa di-
uinarum humanarūq; scripturarum edidit documenta: quorum vt inuenire potuimus nomina: etiam &
librorum principia hic sigillatim subiicimus: videlicet.

Epistole ad paulū	14	Quaz p̄cipiū ē: credo	De paupertate	li. i.	Honesta inquit
Epistole ad lucillū	88.	principium: itaq; fac	De ira ad Roatia	li. 14.	Exegisti a me
De beneficijs	li. 17.	Inter multas	De nālibus q̄onibus	li. 8.	Grandinem
De copia vboꝝ.	li. i.	Virtutibus	De morte Claudij	li. i.	Claudius
De ludis Senecę	li. i.	Quid actum sit in celo	Rbetoricorum	li. i.	Exigitis rem
De suis diuerfoꝝ	li. i.	De liberat Cicero	De immatura morte.	li. i.	
De psolatioe ad Martiā	li. i.	Visi te Martiane	Declamationum	li. 9	
De vita beata	li. i.	Viure Galio	Tragediarum	li. 10.	
De trāglitate ai	li. i.	Inquirenti mihi in me	De artibus liberalibus	li. i.	
De breuitate vite	li. i.	Maior pars mors	De m̄rimonio. De terremoto. De. 4. v̄tutibus		
Ad m̄reꝝ psolato.	li. i.	Sepe iam mater optima	Proverbia multa laude dignissima		
De moribus	li. i.	Omne peccatum	Item ad Lucillum amicū: Cur viris bonis mul-		
De remedijs	li. i.	Licet cunctoꝝ & alia multa.	ta mala accidunt. Incipit. Quęstisti a me.		

Ad **Serenum** q̄ in sapientem nec iniuria nec contumelia cadunt: principium tantum inter.

Lucanus **Anneus** predicti **Senecę** nepos: orator & poeta celeberrimus hac tēpestate: Quis patruo iuni-
or: ob ingenij tamen magnitudinem par illi habitus est. hic nanq; ipsius **Senecę** ex **Mela** eius iunioris fra-
tre nepos fuit. Qui primo Rome sub **Rhemmia** **polemone** & **Comuto** studuit a quibus & optime edoctus
est vbi habuit condiscipulos sibi grauissimos: **Persium** **Flaccum** & **Salleum** **Bassuz**: quos mirum immo-
dum dilexit hic ob eius ingentes virtutes a **Herone** in curia vocatus diu grauissimus ei fuit: a quo ante
etatem questor dictus etiā auguratus sacerdotiuz paulo post assecutus est: Tandē & ipse de coniratione
Pisoniane apud **Heronem** accusatus ab eo (sicut **Seneca**) accepto mortis arbitrio venas sibi precidere fe-
cit. Et cum se morti appropinquare cerneret: hos versus pronunciauit dicens.

Sanguis erat lachryme quecunq; foramina venit.

Humor ab his largus manat eruoꝝ ora redundant

Et patule nares sudor rabet omnia plenis.

Membra fluunt venis: totum est pro vulnere corpus. Quibus expletis statim e vita discessit: pridie. s. calē.

Maij eo anno quo & **seneca** patrus: cuius corpus sepultum fuit in hortis suis. Scripsit hic **Saturnalia**
siluarum li. 10. **Medeam** insuper & **Orpheum**. Incendium urbis. Incendiumq; troianum cum **Prizami**
calamitate: at **pbafaliam** li. 10. i. de **fluio cholcoꝝ** **pbafis** nominato: & alia multa.

Persium **Flaccū** satyricū poetā clarissimū: patria **etruscū**: **Lucani** predicti condiscipulū: atq; in oibus
germanissimū eū eo in hoc tēpus floruisse patet: Qui & ex patre equite Romano in **volaterana** **hetbrurie**
vrbe natus ē: vbi p̄mū vsq; ad duodecimū etatis sue annū studuit: vbi & beniuolentiā illustrium viroꝝ
Calpurni **stature** **Seruilij** **numani**: **Lucaniq;** ac **Senecę** comparauit. Cūq; ad decimū septimū perue-
nisset anū **Annei** **cornuti** amicitia vsus est: ita vt nunq̄ ab eo discederet. Erat quippe **Persius** iste lenissi-
mōꝝ morū yerecūdic virginalis: fame pulchre: pietatis potissimū erga matrē sorozēq; amitam. Scripsit

antez Satyrarū librū lz imperfectus: sed et preterea scripsit: v3 insigne quiddam romanum quod supra tunicas: honorat nobiles romani deferrebāt. Et Speion libru3 vnu3. et paucos ad sorores versus.ecessitq3 vitio stomachi anno dñi. 66. Etatis vero sue (secunduz Eusebiuz). 30. et Rome in predijs suis sepultus est.

Cornutus philosophus et poeta Tragicus poeticeq3 secte princeps Persij pdicti pceptor: his ipibus in p̄cio multo existens: paulo post a Nerone crudelissimo sine labe aliquo exilio vānat. Qui inter cetera sue virtutis opa Persij discipuli libros p̄metatus ē. in philosophia quoq3 opuscula quedā edidit. Atq3 p̄ nimio amore optima Persij discipuli Bibliothecā cōpauit precūq3 sororibus (qual heredes instituerat) tradidit.

Clodium Quirinalem Rhetorem genere Arrelatensem: bisdem temporibus Rome rhetoricam docere cepisse Eusebius scribit.

Calemon insignis grammaticus patria vicentinus tempore isto Rome floruit. Qui interrogatus (ut Eusebius refert) quid inter stillam et guttam interesset. Respondit Gutta stat: Stillā vero cadit. Cum isto nāq3. **A**. Antonius liberalis latinus Rhetor gravissimas exercuit amicitias.

55 **C** Felix patricius Romanus palantis frater vir p̄clarissimus hoc anno a Claudio cesare p̄ses hierosolymā mittitur qui ibidē teste Josepho). i2. ānis magistratū tenuit: quo i tpe Claudius defunctus est: et rep̄te Nero impij dignitatē obtinuit hic nō mō hierosolyme: s3 etiā rebus que i oi iudee regiōe erāt p̄fuit: et Agrippe regi amicissimus fuit: cuius sororē Brusillam cū hic felix in iudeā administrator adijisset videns eā cunctis mulieribus p̄cellentes sibi in vxorē accepit ex qua filiu3 suscipiens eū (ob amorē cognati) agrippā appellavit ipsius deinde cognati amore captus etiā Halisēā sibi creditā eidē a Nerone imperavit. Cuz igit hic Felix administrare cepisset: multi apud hierosolymā surrexerūt: qui populū vanis suasionibus deciperent. Inter quos (ut Josephus li. 20. ca. 17. scribit) quidā Egyptius pseudo propheta vnus fuit: qui multos sibi assortans in ipso magnarū rex conatu a felice p̄ exercitū oppressus ē. Quo extincto venio vni versa prouincia latronū et magorū hoies seducentiū repleta ē. De quoz numero Felix multos interfecit. Sed cuz a Jonatha p̄fite maximo moneret ut rebus Iudeoz mitius p̄sideret: ira succensus ipsuz p̄fificem p̄ fraudē in tēplo interimere fecit et post eum multos trucidare mandauit. Vne res apud iudeos de sectionis seminarium fuit. Hac ē de causa Nero iudeorum quercimonijs pulsatus ipsuz felicez a p̄fectura remouit: et festo dignitatem concessit. Primates siquidem iudeorum Cesarea Romam ascenderant de felice iniurijs conquesturi qui certe penas exoluisset condignas nisi amicorum precibus Nero indulgisset.

Ero Claudij prinigiuz et agrippine ex Eneo Domitio eius viro filius: sextus Romanorum imperator: hoc anno currente etiam octaua et ducentesima Olympiade imperare cepit: et imperauit annis. i 4. mensibus. 7. et diebus. 8. Claudius enim moriens cuz britanicū filiū et Octauā filiā ex Messalina vxore genuisset: tamen suadelis agrippine vxoris Nerone priuignuz et Senecz imperij successorem designauit et britannicuz filium propiam regiū extorem fecit. Fuit autem Neroni p̄-

526

prium nomen Domitius sicut et patri. Cui belue cum Claudius Cesar Octauiaz filiaz vxorez dedisset: eū Nerone appellauit: At tuz Nero hoc pacto cuz imperiū adeptus fuisset felicitatis magnitudine abusus ē: et viroz oīuz leuissimus omniūq3 flagitioz genere inquinatissimus et Auunculo Gallicule in rebus sceleratior et deterior esse cepit. Magnā nāq3 senatus partē quasi ei insidias tendissent interfecit. Post quos in oēs etiā vir nequissimus imānitatē suā conuertit. Et primo quidē seuitiā suā (ut p̄missuz est) in Senecaz p̄ceptoz suū virū senē exercuit. Postmodū in Lucanū poetā. Deinde in Pisonē et cornutiū philosophuz que in exiliū egit. In agrippinā quoq3 matrē suā seuit: ut infra dicit: quā pro muneris retributione interimere fecit: nō solū pro matris officio hoc ei impudens: s3 etiā (ut Josephus ait) q̄ ei suis machinamentis p̄buerit Romanū principatū: In Octauā preterea vxorē et Britanicū cognatū: ac in oēs deniq3 qui aliquo in p̄cio apud ciues essent: vsus ē crudelitate: incendij insuper vrbis Rome ad similitudinē ardentis Troie auctor pariter et spectator fuit: et cū hoc incendiū ei ascriberet ipse ad abolendū hunc rumorē subornatis falsis testibus culpā christianis imponere curauit: vnde et primā in christianis persecutione incipiēs (preter Petrū et Paulū apostolos) innumeris interfecit christianos. Tante nanq3 fuit luxurie ut frigidis lauaretur vnguentis et aureis piscaretur retibus: que purpureis funibus attrahere cōsueuerat. Ad vltimū vero per amentiam ad histionum opera scenāq3 peruenit: vbi turpiter videntibus cunctis cecinit et saltauit: cuius seuitiam et pessimam vitam Boetius li. 2. metro sexto lamentabiliter commemorat dicens

Quoniam quantas dedit ruinas:
Urbe flammata eatribusq3 cesis.
Fratre qui quondā ferus interempto.
Matris effuso maduit cruore.
Corpus ex visu gelidum pererrans.
Ora non tinxit lacrimis sed esse.
Censor extincti potuit decoris.
Hic tamen sceptro populos regebat:
Quos videt condens radios sub vndis.

Phobus extremo veniens ab ortu.
Quod premunt se ptem gelidi tryones.
Quos notbus sicco violentus estu.
Toret arcentes recoquens arenas.
Celsa num tandem veluit potestas.
Vertere praui rabiem Aeronis.
Iben grauem sortem quotiens iniquus.
Additur seuo gladius veneno:

C hic itaq3 cū a Seneca viro p̄stātissimo i Rhetorica ac philosophia optime edoctus fuisset: oīa hec vitta in Imperij sui p̄cipio ita occultauit ut bonā sp̄e oibus p̄ se ferre videret. Nā in vrbe et extra multa splēdide edificauit: et inter cetera Thermas Rome suo noie et domū aureā ac porticū triū miliū passuuz mirā

Nero
57

celeritate perfecit. Iudeis quoque plurimum fauit et quam maxime agrippe eorum regi cuius regno multa adiecit. Tandem vero hic Aero toto orbi insignis bellua postea quam predictus ipse in his obscenitatibus perdurasset ita iram et odium populi Romani se contulit ut tumultu excitato quam diligentissime ad penas ab omnibus quereretur. Qui cum palatio fugiens ad quartum urbis miliarium insecutus ibidem in suburbano liberti sui iter salaria et Aumentanam viam semetipsum annos etatis sue .32. interfecit. In eorum omnia Cefax familia consumpta est. Cuius autem corpus (ut ex privilegio ordinis nostri habemus) intra urbem delatum ad portam flaminiam sepultum est. Ubi .45. scilicet septingentos fere annos usque ad paschalis primi pontificis maximi tempora permansit: supra quod flux arbor nasci contigit: quam Demones infederant locum custodientes qui multos per eam portam ex urbe exeuntes crudeliter immoderanter lacerare consueverant. Quod aduertens idem paschalis pontifex promouens populi sui malis quam idies prope singulos nunciabant ea de causa euenire. Ieiunium civitati indixit: obsecrauitque immortalem deum ut populum Romanum a tam detestabili eriperet clade. Cui tandem beata virgo Maria apparens indicavit ei ossa Aeronis ibidem esse condita monuitque ut in loco illo ea in tyberim piceret. Quod cum fecisset confestim inde omnis demonum vis expulsa est. Quisque miraculo pontifex eo in loco in honorem beate virginis cuestigio altare erexit. Beide edes in ipsius beate virginis honore extructa fuit: Quae etiam a nomine facti: quod ex tunc a populo frequentari cepta fuit ecclesia sancte Mariae de populo appellata est. Ubi propter huiusmodi memoriam innumerabiles pene indulgentie per summos pontifices postea concessae fuerunt. Quae sanctum locum et ecclesiam fratres ordinis nostri eremitarum diuisi Augustini et viceps incoluerunt. Et porta ante Flaminea vocata postea illo est et deinceps populi porta est appellata. Demum Syxtus huius nominis quartus pontifex maximus pauli Bergomensis ibidem dignissime presidentis hortatu et industria ecclesiam a fundamentis maxime cum ipse istaurauit: ut lacius in calce voluminis in eiusdem Syxti pontificis vita dicitur.

Festus Romanus patricius sexto Aeronis Imperij anno ab eodem impatore post Felicem preses in Iudeam missus profuit animis duobus: vir quidem iustus et virtutis amator qui suscepto magistratu vno ordine negocijs posse studuit: vnde cum vniuersas prouitias latronibus plenam offendisset: viribus quibus potuit purificauit et illos qui illam infestabant sollicitate persequi cepit et latrones multos interfecit. Hi (ut lucas euangelista refert) paulus apostolus cum praetore Arippa rege roem suae religionis exponere tentasset victum Romam ad Aeronem transmissit.

Albinus autem et ipse patricius Romanus post huiusmodi annu predicti Festi in praefectura magistratu successor fuit: et 4. annis praefuit. Vir quidem callidus auarusque atque malignus qui nullam iniquitatis specie praetermisit: et quo ad praefuit vniuersam Iudeam profanauit. Nam (ut Iosephus tradit) non solum civibus furabatur: sed singulorum substantias diripiebat atque latrocinantibus fauebat: et quae eorum decuriis comprehendebantur: accepta a cognatis et parentibus pecunia relaxabat. Et propterea in hierosolymis ac de causa facinorosorum (qui res nouare cupiebant) creuit audacia. Nam quos constabat officijs indignos et supplicijs dignos contumaciter ad dignitates et urbis officia promouebat: his etiam qui tumultum in urbe excitabant non modo non indignabatur: sed et largitionibus se redimere res fauebat. Unde et multiplex diuersa sui causa in urbe surgere cepit quae ab illo tempore semina future captiuitatis et excidij sparsere: et bello Iudaico dederunt principia. Quo autem fine eius vita fuerit clausa non inueniuntur.

Florus gessus et ipse decimo Imperij Aeronis anno .5. aut .10. regni Agrippe (teste Iosepho) albino predicto successit. Qui magistratu initio multis malis ut vir malignus violentusque Iudeos attriuit et prima gnitudine malorum eius Albinum quasi iustum iudicem Iudei laudabant: quod malignitate sua callebat et occultabat ne deprehenderetur a turba. Hic autem quasi ad docendam nequitiam missus iniquitates suas in Iudeos aperta malignitate demonstrabat: quod neque direptionibus parcebat: sed modum iniusti supplicij effrenata rabie sequebat. Ad miserandum. n. inflexibilis erat et auarus omnibus lucris latronumque direptionibus coicabat. Quapropter infelices iudei cum eius latronumque direptiones sustinere negrent multi ex eis recessere et relicti patrum suorum solennitatis bus ad alienigenas se transferere nationes. Quibus malis promouit Iudei hoc Florus huius administrationis anno bellum contra Romanos suscipere mense. scilicet. Maio quod per annos .12. protrahit fuit. Hic autem Florus uxorem nomine Cleopatram habuit: malignitate marito non minor: quae a Popea Aeronis uxore hanc marito dignitatem obtinuit.

Persecutio christianorum prima.

Aero itaque imperator tertio decimo Imperij sui anno super omnia scelera sua etiam in christianos primus persecutione exercere cepit. In qua praeter Petrum et Paulum apostolos etiam infrascripti singulares viri Rome et alibi glorioso martyrio coronati sunt. Quorum de numero .47. primo fuere a beato Petro apostolo baptizati: qui cum eodem apostolo in custodia continentur tandem sub deuotissima fidei confessione ibidem Aeroniano gladio: et idus Martij consumpti sunt. Quo die eorum natale celebratur.

Aerens ite et Archileus fratres Romani ciues et ipsi sub hac persecutione Rome martyrio coronati sunt hi primo apud insulam pontiam longum pro christo duxere exilium: postmodum a quodam Iudice grauissimis attriti fuerunt verberibus: deinde cum ad imolandum equuleo ac flaminis compellerent diceretque se a beato Petro apostolo baptizatos nulla posse ratione Idolis imolari capite censi sunt. Quorum natale .4. idus maii ecclesia celebrari mandauit.

Procellus etiam et Martianus romani milites a diuo Petro in carcere baptizati et ipsi cum Aeronis insuloribus contusionem equuleum Aeronis fustes flammis scorpionibusque perpeffi fuissent nouissime sexto nonas Julij martyrio coronati sunt: Quo quidem die et eorum festiuitas celebratur.

Lozperus insularis Romanus Ciuis qui apud Aeronem magnus fuerat hac ipsa tempestate iussu Aeronis christi martyr efficit: Quae primo a lapide cedi deinde verberibus diuissime afflicti ac bestijs demorandum tradi mandauit. Sed eius minime ledere caput ei obtruncari precepit: et hoc quidem .16. calendas Julij gestum quo die festa eius celebrantur.

Lozquatus quidam et huiusmodi Cecilius. Estius et Euphrasius sanctissimi Christi persecutores et ipsi vno die beati

tēpore apud Hispanias mādante Nerone martyrio coronatur: bi autem oēs ab apostollis petro z paulo epi scopi apud Romam ordinari confestim ad predicandum verbum de hispanis infidelibus fuerunt directi vbi cum varijs in vrbibus euangelizassent: z innumeras eius gentis multitudines christiane fidei sibi gassent: Tandem Torquatus acci. Cecilius helybori z Euphragius eliturgi ciuitatibus conditi quievere quozum natalicius dies sextodecimo calendas Julij celebrari postea mandatum est.

C Nazarius preterea cuiusdam apbricani patricij Ro. filius a beato Lino episcopo baptizatus z ipse quoq; apud Mediolanū vrbem ab Anolino vrbis prefecto per hoc tempus martyr christi efficit. Qui cū oēm p predicando peragrasset Gallia: z apud carmelū ciuitatē filii cuiusdā vidue ciuitatis z ipsius pmarie noie Celsus baptizasset Mediolanū redijt vbi cū dci verbuz predicaret ab Anolino ibidē preside capitur: z carceri cū eodem Cello puero mancipitur. Et post non multos dies cum eodem cello puero gladio occiditur Eoz autem corpora cum diu latuissent (sicut sanctus Paulinus eps scribit) ipe archadij z Honorij Impa toz a brō Ambrosio mediolanēsi epō dño renelāre reperti fuerūt. Quoz festiuitas .5. calē. augusti celebrat

C Marcellū quoq; z Apuleiū insignes viros sub hac psecutionis rabie apud Romaz martyrio coronatos fuisse constat: bi pmo p apostolū Petru z relicto Symone mago (cuius erant discipuli) doctrine apostolice sese tradiderūt: quo audito Paulopost ab aureliano viro consulari detenti iussu Aeronis martirij coronā nonis Aug. repositarūt. Quoz corpa nō lōge ab vrbe sepulta referūt. Eoz nā natale nonis Aug. celebrat.

C Frontonius ēr qdā petragoricus eps natie Romanus vir sanctus quez Petrus apostolus superioribus diebus epm ordinauerat: z cū Sergio presbytero (quē per apli baculū in itinere sociū de morte receperat) bis ipibus ad eandē Petragoricā ciuitatē Hallie veniēs cū magnā illius gentis multitudinē ad christū cō uertisset multis miraculis clarus. 8. calē. Nouēbris vir sanctus quieuit in dño quo ēr eius natale celebrat.

C Paulus quoq; Narbonēsis eps z cōfessor quē (ut diximus) Paulus apls ordinatū eidē vrbī destinauerat antistite: Quiq; cū eodē apostolo ad hispāias predicādi gratia prexerat z ibidē relictus fuerat p hoc tēpus predicationis officio non segniter expleto miraculis clarus. 6. idus Decembris migravit ad dominum.

C Tecla virgo preclarissima Insignisq; ac sanctissime Pauli quoq; apostoli discipula: hisdem temporibus postea q̄ pro confessione christi Sustes Bestias z Ignes tria atrocissima tormenta pertulisset post etiam multa z incredibilia alia tormenta z certamina ad multorum doctrinam perlata cum de Iconio Seleucia veniret nono calen. Octobris in pace quieuit. Quo die eius natale celebrare constitutum est.

C Maria Magdalena Insignissima christi apostola. Per hoc tēpus (ut aunt hant longe a Messilia gal liuz cinitate migravit ad dñz. Hec q̄ppe ab adolescētia sua (ut sacra eius hz historia) cū esset cūctis Judeo rū pcellis pulchritudine prelara ex marthe sororis Lazariq; germāi sūia: in Magdalū castellū marito tra dita fuit: Sz p̄festi voluptatū fallacia vanaq; letitia seducta a marito ipō discedēs hierosolymā fugit: vbi z generis sui immemor ac legis diuine oblita vulgaris z ipudicissima meretrix euasit. Ac postq̄ sponte se se cit turpidinis p̄stibulū iure effecta est delubz demonioz. Uex dño Iesu aliquñ predicante z terrore peccatoribus (ut sit) intentate p̄festi ante oculos cordis sui culpas turpitudinis sue z eternū iudiciū ponens do lore cordis intrinsecus tacta culpas suas feribus amarissime punire cepit. In se que reuerfa ait. Quid frustra deciperis maria? Surgā (inqt. ad Iesuz christū dñm deū verū rerūq; oīum creatorē z redēptorē meū ibo z plāgā doloze meū ac mea scelera amarissime deplorabo. Atq; ita domū reuerfa lupanar cōfessiz vere liquit z sui oblita ad xpm in domū Symonis leprosi cōiuante venit: ad pedesq; eius retro accessit vbi vber tim lachrymas effundēs q̄si peccatoz veniā sibi elargiri postulās ipius dñi sui pede lachrymis lauat cepit z capillis capitis sui tergens exosculabat vnguentozq; preciosissimo vngēbat. Quo viso (ut sacra euangeliō ruz hz historia) dñs ad illā inqt. Mulier: remittunt tibi peccata tua. Fides tua te saluā fecit: vade inqt. in pace. Ac per hoc mercede corporis sui a se oīno abdicans z aliā salutis viā reperens quoad dñs nī Iesus xps vixit eidē ardentissime in besit ut optimā partē (eo testante) elegit. Post vō dñi nī ascensionē (ut egesip pus ad verbū scribit) domo eius in Eccliaz Secretā asperrimū et emū perijt: z i loco angelicis māibus pre parato per .30. annos incognita mansit: ut z qualibet die septe horis candicis ab Angelis i ethera eleuabat: z celestiu agminū gloziosos cōcentus: corporalibus etiā auribus reficiebat: rñ diebus singulis suauissimis sacrata cōiuujs per eosdem angelos ad locum proprium inde reuocata alimentis corporalibus nullatenus indigebat. Atq; ita cum adeo bonis delectata corporalibus aliquando discessisset ad eum deniq; p hanc pe nitētie amaritudinez fragrāti desiderio. ii. calē. Augusti redire curant. Eius autem corpus apud Bassili am Halliarum vrbem nunc vsq; conditum habetur: cuius natalicius dies. ii. calendas augusti celebratur.

C Agrippia Aeronis Cesaris mater hoc anno apd Lucrinū lacū in villā suā iussu filij occidit. Que mulier z genere cōsanguinitateq; Imperio z filij mōstruositate ac sua quoad vixit emicuit. Hec quippe Germanici Cesaris optimi Iuuenis ex agrippina superiori filia fuit. z Caij Gallicule Imperatoris soroz: z nup sit Hneo Bomicio hoi nobilissimo: ex quo Nerone predictum peperit: vex viro morte absumpto Nerone adhuc parvulo cū formosissima esset Suius eius frater vir spurcissimus diu turpi stupro ea abusus ē. Sed eo a militibus suis trucidato a claudio principe substituto: predilecta in vxore accepta ē. Que in dignitatez sublimata (ut erat mulier astutissima) ipe capto: quāq; vtriusq; sexus filij essent. Claudium ego induxit vt Nerone prinignū adoptaret in filiū z Octaniā filiā traderet in vngē: Quibus obtentis metues ne Britā nicus Claudij filius ante patris mortē in solidā deueniret etate: ipsuz Claudiu maritū z imperatorem ve neno sustulit. Quo mortuo suffragio amicoz Nerone sublimare fecit in principē. Que res adeo Aeroni

grata fuit: ut ipsa matrem illi: o tã q̄ benemeritã in cunctis tã publicis q̄ p̄uatis preponeret. Ea quidẽ sic sublimata plurimũ in cedibus atq; exilijs debaccata ẽ. Veniq; facinorosa mulier cũ quibusdã ex causis de filio oblocuta fuisset inde restabile (quã q̄ meritã) morte deducta ẽ. Hã cũ eius odiũ sibi cõquiesset tã oĩ bonore z maiestate p̄uauit: que indignã z femineo irritata furore eidẽ iperũ se surrepturã minata est. Qui buã exterritus Aero veneno teritã interficere conatus est. Sz ipsa antidotis offensã vitare studuit. Bemũ cũ oĩa que illi Aero in mortẽ tetenderat euitasset mater. Lenturionẽ euz militibus in villa suaz muties illam funestissime occidi mandauit quo occisa nocte eadem cremari fecit z vilitibus exequijs terra coniegi.

Anus secundus papa. hoc anno qui ẽ vltimus heronis beato petro in pontificatu succedẽs sedit annis. xi. mensibus. 3. z diebus. xij. Vir certe moribus z sanctitate preclarus. Qui ex precepto magri sui petri constituit nequa mulier nisi velato capite vnq̄ tẽplũ ingrederet. Fuit. n. hic natione Lusitanus ex parte herculiano. qui cũ Demones effugaret mortuosq; ad vitã reduceret tandẽ a Saturnino consule cuius filiam a demonibus liberauerat capitali sũia puniit: z martyr xpi efficit: ac. xi.º

5269

Dapa. 2.

70

calẽ. octobris in vaticano iuxta corpus beati petri sepeit z ea die eius natale celebrauit. Quod quidẽ sanctissimũ corpus: ut aiunt: postea a quodã Gregorio Ostiensi epõ i Ostiã ciuitatẽ trãslatũ: z i diui Laurentij tẽplo honorifice positũ fuit. Hic sacros ordines i vrbe his celebrauit. 18. p̄bros: z. xi. ep̄os creauit. Scripsit: at̄ hic res gestas bti petri magri sui z maxie eius cũ Synõẽ mago p̄tionẽ.

Euax Arabũ Rex insignis p̄bũs z Medicus ac Rhetor tẽpestare hac floruit. Qui iter cetera sue doctrine opa volumẽ de medicinis optimũ a se cõpositũ Aeroi trãsmisit. In quo n̄ solũ herbarũ medicinaliũ: sz ẽt z lapidũ species noĩa z colores ac quibus in regionibus valeat reperiri scripsit. De quo ẽt Plinius li. 25.º meminit dicens. Euax Dionysius z Metrodorus herbarũ effigies pinxere: earũq; effectus subscripsere

Cecilius valens alter medicus grecus qui ut Plinius li. 29. scribit melaline p̄dicte vxoris Claudij adulterio fuerat nobilitatus p̄bec tpa multã nactus potetiã Rome in medicinis nouã sectã instituit: z gaieno teste li. primo de regimine sanuatiũ z libzũ medicinalẽ ad Aeroiẽ scripsit. in quo cunctis medicis z p̄bilosõphis tã veteribus q̄ nouissimis se ipsuz effrenata quadã temeritate preposuit. Ipcratẽq; oĩz medicõz principem maxime supplãtauit. Sed idem Valenus ipsum ignorantissimum fuisse ostendit: nec inter medicos: sed inter textrices sordide creuisse: cum eius pater lane p̄mactor z mater textrix fuerit.

Critiã quoq; Assiliensẽ medicũ hisdẽ t̄pib; floruisse dicunt. Qui ẽt: ut idẽ Plinius li. 29. scribit: ad motus syderũ ex Epimeride mathematica cibos p̄hibẽs horas obseruãs auctoritate thesaluz precessit p̄dicũ. Hic (eodem Plinio testante) innumeras post se reliquit diuitias z libros in medicinis edidit vales.

Probas Berythius grammaticorum sui temporibus princeps per hoc tempus (Eusebio referente) floruit: z nonnullos in Grammaticali professione edidit tractatus.

Statiũ quoq; vltimum natione Tolosanum oratorem clarissimũ: hisdẽ etiam temporibus claruisse scribit. Eusebius. Qui z per omnem galliam Rhetoricam celeberrime docuit.

5270

Alba sergins antike nobilitatis. Senator hoc anno ab hispanis gallisq; anno etatis sue. 73. post Aeroiẽ sextus. Romanorum imperator electus imperauit mensibus. 7. Qui vt Suetonius ait: a principio liberalibus studijs z Iuri civili operaz dedit z pp̄ adultus sacrus eius z vita priuata: insignis admodũ fuit: vtz principatu suscepto cũ Rome auaritia z segnitia oẽs offenderet tãdẽ

Salba

71

Obthonis insidijs in vrbe ad lacum Curtij cum p̄sone nobilissimo adolescente quem in filium adoptauerat tugulatus ẽ. Cuius qdẽ corpus Egus eius disp̄sator in priuatis eius ortis via Aurelia sepeliuit: Fuit hic: ut Orosius li. 7.º scribit sepe cõsul p̄pep̄q; p̄cõsul z frequẽter belloz grauissimoz Dux. Statura corporis iuxta: capite caluo: oculis ceruleis adusco naso Manibus pedibusq; articulari morbo distortis adeoq; ut neq; calceum p̄peti posset. Fuit ẽt in vesteriori corporis parte gibbus. Tibi tñ plurimi z libidinis maxime in maribus. p̄nũs. Qui. Ab. Fabiũ Quintilianũ insignẽ oratõrẽ ex hispania Romã p̄duxit.

Tbo Lucius octavus Romanoz Impator: mortuo Salba inter tumultus cedẽsq; imperium occupans imperauit m̄sibus. 3. Hic nanq; materno genere magisq; paterno nobilitõ: fuit vita priuata molliõ Quippe q̄ Aeroiõs p̄familiaris fuerat: z oĩum eius cõsilioz secretõzq; particeps: cum aut̄ ciuile bellũ cõtra Vitellũ in Germania ipatorẽ creatũ molitus tribus leuibus p̄lijs supio: extitisset vno: v3 ad alpes. altero ad placẽtiãz Tertio ad Castorẽ. Quarto aut̄: ut Suetonius ait: apud Berythiũ supatur Vitã z rex despatione p̄motus m̄se Obobio anno etatis sue. 58. sibimet manũ iniicit z apud volatranã Eiburie vrbe: funeratus ẽ. Hic quippe statura fuit modica z male pedatus caluusq; habitus. Eius autẽ vitam z preclarissimã gesta multi clarissimi oratores scripsere z quam maxime. Plutarchus z Suetonius historici qui eum predicarent fortissimum virũ n̄ ac vnicũ rei bellice Imperatorem

Prelius nonus Romanorũ imperator z ipse post Obbonẽ Imperauit m̄sibus. 7. qui ex familia Vitellius honorata p̄ iustq; nobili originem duxit: hic: ut Suetonius scribit: in adolecẽtia nibus p̄bris cõtaminatus fuit: sed pp̄ augurãdi sciãz apud Caiũ Impatorẽ p̄cipũ locũ obtinuit. Quo mortuo etiã apud Claudũ paleẽ studiũ familiaritatẽ obtinuit. Beinde Aeroiõ acceptior: quoq; indulgẽtia amplissimis honoribus auctus est. Veniq; cum primũ imperio potitus fuisset i oĩm nequitia sentitiã q; ac igluuie p̄ ap̄sus ẽ. Fuit q̄pp̄e tãte voracitatis ut i die septis cõcederet: z vna cena suo iussa: ut Suetonius scribit: duo milia pisciũ z septem milia autũ eidẽ appõsita fueri. Et ne cui hoc incredibile videat. Ferũt cũ fuisse incredibilis p̄ciritatis z rubicũdissime faciei atq; obesi ventris. Vtz vbi cõpetit Vespasianũ

5271

Vitellius

7

apud Judeā palestine ab exercitu impatorē creatū. cū legionibus aduentare p̄mū deponere Impiū p̄stitu
it. S; a qbusdā postea aiat⁹ armis sumptis Sabīnū Vespesiani fratrem cū Slevianis in capitolium cōpulit
quo qdē successo oēs cū eo cōcremari fecit. Quare vespasiano supueniēte cū nullū sibi venie locū reliquisset
e palatij cella in q̄ delituerat turpissime tractus p̄ viā sacra nudus ad scalas Vemonias ducit: vbi p̄mo ster
core z ceno ludificatus. deide minutissimus ictibus excarnificatus in Tyberiz piectus ē: z ita et cōi caruit
sepultura: perijt itaq; cum fratre z filio. 50. z. 7. vite sue anno.

¶ Viri doctrinis excellentes.
¶ Quintilianus Rhetor atq; p̄būs celeberrimus natiōe hispanus hisdē tpibus cū i p̄ctio magno esset a gal
ba p̄dicto Cesare Romā p̄ductus ibidē seholā tenēs clarissimus hūisē. Vir certe eruditissim⁹ atq; gra
uis: q̄ inter cetera De institutione oratoria octo libros cōposuit atq; causaz libz̄ p̄tilē edidit. Ex quibus
hanc celebrē z mēoria dignā hēmus sententiā. Utinā liberorū nr̄orū mores nō ipsi p̄deremus. Infantia. n.
statiz delitijs solvimus. Adollis q̄ppe educatio quā indulgētiā vocāt nervos omnes mentis z corporis frā
git. Huius autē celeberrimi viri de institutione oratoria liber cū annis ferme sexcentis dep̄ditus stetit po
stea a pogio florentino viro eruditissimo circa anū dñi. i. 4. io. in Constātiano cōcilio in quodā ipsius civi
tatis monasterio integer repertus est ita atq; eius opere trāscriptus z emendatus in Italiam delatus est.

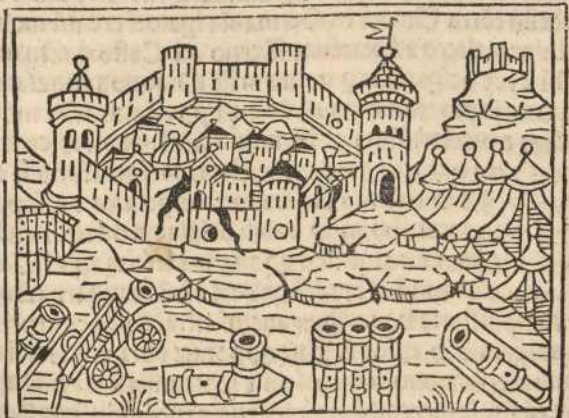
¶ Iosephus Iudens sacerdos z Athabatie eius gētis Sacerdotis filius historicus quidē celeberrimus at
q; p̄būs insignissimus: multarūq; sc̄az z rez peritissimus hoc tpe Impantibus p̄dictis v; Nerone reli
quis a Vespasiano z Tito eius filio conquesta Gallilea capitur z i servitutem honestam deduct: vir sane
bonus ac egregius. Qui de xp̄o optime sensit z pdigia multa exposuit: z quāmaxime hierosolymoz p̄ni
ciē futurā tāq̄ verus p̄pbeta predixit. Qui cū in Romanorū manus (post gallilee devastationē cui ipse p̄
erat) deuenisset a Vespasiano exercitus moderatore diligenti cura suatus ē. Qui statiz eidē Vespasiano z
Tito semotis arbitris eos breui Impatores futuros esse p̄dixit: q̄ z factū ē. Propter qd̄ idēz vespasianus
eū ab oī fuitute eū liberavit. Capta v̄o z euersa hierosolyma Iosephus ut verus p̄pbeta a Vespasiano sū
mis laudibus z honoribus elatus ē. Romā deide p̄ductus tū civitate tū Flavia familia donatus ē: vbi cuz
eisdē impatoribus p. 15. annos feliciter vixit. In quibus cū singularis esset eruditionis p̄mo. De iudaica
captivitate septē libros scripsit: p̄ quibus z statuā (vt diuus refert hiero.) Rome p̄meruit. scripsit deide ali
os. 20. de antiqta. Jude. li. v; ab exordio mūdi vsq; ad bellū Judaicū: z alios. 2. aduersus Apionē grāma
ticū: atq; alia multa ad se reliqt̄ scripta. q̄ oīa a Ruffino Agleiēsī in latinā linguā trāslata postea fuere. Et
natus iosephus hic etiā qñ xp̄us cruci affixus fuerat: vixit vsq; ad Traiā impatoris tpa z Rōe gliose d̄fecit

Vespasianus Flavius decimus Ro. Imperator ducentesima z. 12. Olympiade imperator z Augu
stus creatus imperavit annis. 10. Vir vtiq; clementissimus liberalissimūq; ac munificentissimū 527
qui principatu suscepto tempu. ferme collapsā optime restituit: z censū Senatorū explevit. Cōsu
lares inopes sustentavit ac multas per orbē civitates terremoto vel incendio afflictas in melius re
stituit: z vbi quoq; multa adiecit insignia. Tēplum pacis foro. p̄ximū (p̄ diuū Claudū ceptū) per

fecit: atq; Amphitheatrū (cuius patrē adhuc cuz admiratiōe aliqñ in vrbe cōspexim; inchoavit: ip̄erio et
potitus Achaia Licia Thracia olitia Romanis adiciēs in puincias redegit: z p̄sides eis transmisit. Et
q̄uis munificentissimus clemētissimūq; haberet: i colligēdis tū pecunijs nimū rep̄bēsbilis videbāt: lz ex
aliēo (vt Eutro. nr̄ h; mil rapet: hic an demādātū sibi impiū i germaniā z Britaniā a Claudio missus trif
cesiel z bis (vt Sueto. scripsit) p̄slixit: deide biēnio an̄ Aero s̄ mortē ad capiēdā iudeam ab ip̄o Aero mis
sus multa ibidē strenue gessit certamā: p̄ qbus audita p̄ncipis morte: ip̄ator ab exercitu appellatus ē: qui
bellū Tito comēdās: Romā ab alexadriā p̄fectus ē: vbi vrbē icēdijs veteribus ac ruinis deformē offē
dēs: ad restitutionē tāmorū q̄ muroz aggressus ē: z multas leges p̄ferri libidine z luxuriā ibidē decrevit
Atq; ita oibus i rebus ab initio sui p̄ncipatus vsq; ad exitū semp iustus: civilliq; ac clemēs fuit: q̄ tandem
post q̄ multas deduxisset colonias: p̄suntio v̄trīs anū gerēs etatis. 69. extictus ē: relictis post se Tito z
Domitiano filijs: ex Flavia Domicilla vxore susceptis. Fuit nanq; Vespasianus hic statura quadrata:
firmis: cōpactiq; mēbris z vultu decoro. Et cū eēt doctissimus vir: multos: vt Sueto. testat̄ edidit vsus.

¶ Hierosolymorum excidium.

¶ Hierosolymorum euersio.

Vespasia
nus
73.

Hierosolyma metropolis nobilissima ac vetustissima ciuitas: hoc anno q̄ 68 imprii Vespasiani annus octaua die mēsis septēbris a Tito eius filio capis̄ et sexta vice funditus euerit̄. Quā cuz̄ tit̄ vna cū templo prostrus diripuisset icēdissetq; eā vniuersā et tēplū cōplanari iussit: q̄busdā Turribus relictis: q̄ preter cetera eminebant. s. Phasello Hippico et Bariane sic appellate: q̄ quidē Titus egit: ut Turres ille posteris: i dicarēt quā munitissimā ciuitatē Romanoꝝ vsus obtinisset: Muroꝝ et aliquā pte dimittens tanto p̄to Ciuitatē ab occidentē cingebat: et hec q̄dē pars: vt castꝝ illis esset quos custodie eā reliquere d̄cernebat. Alium vero totū vrbis ambitū ita cōplanauit: vt qui ad eam accessissent vix credere potuissent aliqui fuisse hītatā. Et hoc pp̄ Iudeoꝝ demētiā actū ē: q; nouas res p̄ter Agrippe regis p̄siliū monere tēptauerit. Qui quies nāq; p̄ter nūc hec celeberrima ciuitas vastata fuit. Primo a babylonioꝝ rege. 2° ab Esobio egyptio rū rege. 3° ab Antiocho. 4° a pōpeio. post hos herodes magnus et Sosius captū oppidū seruauere. Eius itaq; vrbis p̄mus p̄ditōꝝ (vt Iose. testat̄) Canā fuit: q̄ iustus appellatus erat rex et hic q̄dē Melchisedech sacerdos vel altissimi dicebat. Qui cū ibidē phanū edificasset illud Solimā appellauit. Que quidē ciuitas Cananee gēt̄ vsq; ad ipa David regis bitatio fuit. Nec Iosue iudeoꝝ princeps eos cananeos seu Jebuseos vnq̄ inde expellere potuit. David vō p̄m^o Jebuseis expulsis cū ciuitatē reedificasset eā hierosolimā. s. Munitissimā nūcupauit. Hieron. n. hebreæ lingua latine munitionem significat. huius igitur vrbis sic euerse situs et munitio petrosa erat et triplici muro cingebat: que (vt Strabo ait) interius aquis abundās exterius vero oīno sicca fossas habebat i lapide excisā. 40. pedū p̄funditate latitudine vero. 250. Elapide aut̄ exciso educta erāt celeberrimi tēpli menia. Eaz̄ cū titus cepisset statim cōplanatis menibus fossas etiam impleri iussit. Quāobz̄ vsq; ad Hadriani p̄ncipis ipa latronū Sicarioꝝq; facta ē receptaculū: hec Strabo. Quā postea hadrianus ipator menibus et edificijs istaurās de suo noie Helyā appellauit: p̄cepitq; ne cui Iudeo in eā introeundi daret facultas s; tm̄ christianis eā cōcessit: vbi primū ex nostris quidā Marcus eps̄ constitutus est. In ea q̄ppe (sicut Iosephus refert) sexcenta hoīūz milia p̄ Romanos fuerūt interfecta Cuius quidē calamitatē et excidiū Florij p̄fecti in humanitas extitit eā: q; (vt dictū est) Iudeos ibidē inumeris attriuerat malis: pp̄ que lacessit Iudei res nouas cōtra Romanos monere tētarunt: et ipetu facto multos Romanoꝝ interfecerūt: et Cestū Syrie p̄sidē extra puincia eiecerūt. Quā obcausq; ifinite p̄p̄modū cedēs hinc inde subsecute sūt: de q̄bus Iosephus li. 2. de Iudaice cāptiuitatis pulchre meminit. Quod cum Nero accepisset cōfestim Vespasianū p̄dictū ab adolescentia vsq; i senectā bellis exercitū ad tanti belli magnitudinē sustinēdaz̄ duodecimo imperij suo āno cū igenti exercitu misit. Qui vtraq; Gallie et iudea capta post tertiū annū mortuo Nerone ad iperū p̄ Senatū ad iudea reuocatur. Tito eius filio ad debellādos iudeos ibidē relicto. Agrippa igit̄ rege et Berronice eius germana ex vrbē pulsas et eoꝝ regia a iudeis succensa necnō et Anania eoꝝ pontifice maximo a seditiosis inuictis tota Ciuitas p̄ Symonē et Ioānez quēdā occupata fuit. Quoꝝ q̄dem seditioꝝibus nil ipius a Romanis quā ab his duobus passi sunt Iudei. Neq; post illos ciuitas (ut Iosephus ait) aliquid noue calamitatis expta est. Sed illa quidē grauiores casus pertulit ante q̄ subuerteretur: Romani aut̄ qui eā debellarūt mains aliquid perficere nō petis. Nā seditio ciuitatē Romani vero seditioꝝe cepere: q; multo menibus erat tutioꝝ: his igit̄ itra ciuitatē sic male se habētibus. Tytus (sicut egesippus li. 5. h3) cū quibusdam delectis equitibus foris vrbem circūiēs et muros explorās: a iudeis a tergo cōcludit̄: s; aīum audacia exacnēs penetrato cuneo ad suos idigabūduz̄ redijt̄ incolumis. Qui statim et tormēta et machinas ad muros admouit: quibus quassato muro secūdo titus tm̄ p̄ Iosephū (qui dicēdi peritissimus erat) pacē iudeis obtulit. S; cū mlti iudei cōtradicerēt rep̄ere tāta i vrbē famis crudelitas inualuit vt cessantibus emptioe et venditione ciborūq; coctura incolē mādaret̄. Scutoꝝ coria olerum purgamēta parietū adherētia nauseantū vomitus vetera et bonum stercoꝝ et exuie serpentium atq; Equoꝝ cadauera ad cibū coquerētur: pro quibus malis facilioꝝ apud aduersarios q̄ apud suos pietas feraabat̄. In muris enīz̄ ioānes et Symon (ne quis fugeret) patibula poni iusserūt. Iheū p̄bdolor: foris erat captiuitas intus metus vbiq; formido: Cesar aut̄ circūquaq; oī materia collecta aggerē. 40. stadiorum p̄struxit: et exercitū oēm cū balistis machinis alijsq; missilibus oī ex parte cōstituit ne vnus quidē euadere posset. Inualescēte deniq; fame sepulchꝝ plerūq; sepeliēdū p̄uenit ad sepulchꝝ: cum tāto fetore moriētū vt vrbis terra ad sepulturā nō sufficeret: s; extra muros cadauera p̄iciebant. p̄pter q̄d̄ igemuit Titus et se veniā sepius eis obtulisse protestatus ē. Multi nāq; ad Romanos cōfugientes cū eis dabat̄ cibus aut nullā edēdi vim aut degerendi habebāt p̄tēz̄. Hac quippe calamitate p̄motus Titus monet iosephus vt iudeos et scripturis et exemplis ac lachrymis si possit inclinet. S; nihil p̄fuit: Quinimo (vt idē iosephus refert) et ioannes et Symon in ea principes: ita oīa obstruxerūt vt neq; iudeis exitus neq; Romanis pateres aditus vllus. Bonusq; singuloꝝ indies a seditiosis iugiter scrutabant̄: et siquid reptū fuisset negātes trucidabantur: et si nil reperissent adhuc q̄si celassent oīno cruciabant̄. Deniq; vxores viris parētes filijs ex ore cibū rapiebāt. Et si hostium alicuius clausum videbant: cōfestim aliquē ibidē comedentem suspicabantur: vnde et passim etiam domus rumpebantur inferiores spoliabantur ditiores vero pro suis pecunijs accusati q̄ fugere tentassent enecabantur: contigit etiam (iosepho et Eusebio i lib. 3. Ecclesiastice histor. ca. 7° referentibus) factam illud dictū auditūq; horrendissimum de quadam muliere nomine Adaria plebeia quidē. s; diuitijs nobile que in ciuitate recepta fame tabescens necessitate impellente: contra naturam excitata: filium quem lactabat comedere decreuit. Et accipiens illum in vlnis ita alloquitur dicēs Fili mi nunc si omnia te circumstant bellum fames incenda latrones cui te reseruo: Melius est inquit

ut vel semel reddas q̄ ab me matre suscepisti. Quibus dictis filium occidit & coctum medium comedit: & reliquū seruauit: Sz incensū filij odor statim seditiosos qui ciuitatē puagabāt allexit. Quos mater inuitās: iquit gustate quod matre gustasse didicistis. Quo audito repēte eos magnus horroz cepit atq; quedam maxima demencia: ac etiam in ipso visu dirigerunt. At mater inquit filius meus est comedite sicut ego misera comedi. Boneo: ait: vos ne matre misericordiores sitis aut certe moliores. Quod si vos pietatē colitis. Ego q̄ reliquū ē manducabo. Illico ne fas tāti sceleris urbē repleuit: & cito hec calamitas Tiro & oī exercitui nunciata est: & quidā hoc nō credebāt alij vero cōmiserabant: multos aut̄ uehemētius iudeorū odium cepit. Titus uero manus eleuās ad celū dicebat. Ad bellum hoīuz me uenisse credebā: sed ut uideo contra belluas dimicamus feris leuiorē illa ḡppe a propria se abstinēt specie etiam in extrema necessitate suos fetus fouent: sed isti proprios denozant filios: illos itaq; deleamus: quoz feda sunt omnia. Quibus dictis ad id perficiendū oēm adibuit vim atq; curā & cōfestim scalis amotis & arietibus urbem uiriliter expugnauit: eāq; direptā vastauit atq; incēdit: & undecies cētēnis milibus ibidē consumptis: centum captiuorum milia iudeozum uendidit cur autē tanta ibidem multitudo inuenta: sit iosephus scribit nunc q̄smozum festiuitas celeberrima fuisse: in qua quidem festiuitate iudei ferme omnes: ex omni prouincia ad templum cōfluere consueuerant. Et propterea ipsos in urbe hac: quasi in carcere tanq̄ incredulos includere dñs uoluit. Et digne quidē his pascē diebus talia passi sunt. q̄bus & saluatorem crucifixerūt: Et sic hic demencie iudeoz iste finis fuit. Cesar uero cōposito statim i castris tribunali uniuerso exercitui gratias egit: & uincūq; spolia & manubias largiter distribuit & postea se ad sacra pro uictoria celebranda uertit maximāq; bonū & aliorum aialium multitudinē imolauit. Dehinc hierosolimoz custodiā uni legionī cōmittens: ipse cum Joanne ac Symone gera principibus & Tyrānis atq; innumerabili captiuoz multitudine & spolijs plurimis in Cesarēam uenit: ubi fratris sui dicm clarissime celebrans: multam captiuorum partem in spectaculo perire fecit. Quosdā .n. cum bestijs depugnare alios inter se pugnare coegit: atq; alios ignibus consumpsit. Veniens deniq; titus Romā cū patre suo uespasiano (ut iosephus li. 7. ce. 36. scribit) ac Drosius uolli. similiter. 7. meminit triūphū celeberrimū egit. De quo de Titi uita infra dicet. Symonē autē Biere filiū qui urbis excidij causa fuit i triūpho perductū postea laqueo per totā ciuitatē traxerunt: & multis cōfossuz uulneribus: postea interfecerūt. Cūq; uespasianus triumphū pōpā peregisset. Templum pacis edificauit: ubi omnia iudeozum preciosiora instrumēta reposuit: v3 tabulas eoz legis: & penetralium uela purpurea: & alia multa que commemorare longus esset.

C Colligitur aut̄ omne tempus in fm Vespasiani annū & nouissimum euerfionis hierosolyme a quintodecimo anno Tiberij Cesaris & ab exordio euāgelice predicationis xpi. 43. ānoz: a captiuitate uero quam ab Antiocho rege perpeffi sunt iudei anni. 130. porzo a uarij secūdo anno quo rursus edificatū est Templū anni. 590. a prima uero ipsius templi edificatione sub Salomone vsq; ad nouissimam hanc ruīnam q̄ sub Vespasiano isto facta est anni. 1102. Et sic finis regni & sacerdotij iudeoz hētur. Nā fm xpi euangeliū ad nihilū reuacti sunt: funditusq; a suo regno (ubi tam eis alienigene dominabantur) eradici dispersiq; per terras fuere. ibi. n. post regni recuperationē per Aristobolū pontificem magni Symonis nepotē regnatū est per. 10. reges anno ferme. 162. quozum etiam nomina & tempora hec sunt.

C Iudeoz Regum Epilogus.

Aristobolus.	1 añ 1	Archelaus	6 añ 9	Agrippa filius Agrippe. 10. & vlti mus. añ. 22. Qui cum bona Romanozum gracia deficiens: regnū omne senatu legauit.
Alexander	2 añ 27	Herodes tetrarcha	7 añ 24.	
Alexander	3 añ 9	Agrippa	8 añ 8	
Hyrcanus	4 añ 34	Herodes frater	9 añ 4	
Herodes magnus	5 añ 37	Ac sic omne iudeozum regnum. omnino consumptum est.		

C Pontificum item iudeoz epilogus.

C Necessariū itē & p̄nti historie ueniens cē credimus: numerare oēs iudeoz pōtices v3 quot fuerit ab Aaron primo vsq; ad Sinasū: q̄ post Natthiā pontificē belli tpe p discordiā pontifex fuerat ordinatus. Et hi qdē oēs fuerūt. Sz. Nā a p̄ma tabernaculi cōstructione q̄ fuit in deserto vsq; ad Salomonē q̄ tēplum extruxit humerūt uiri numero. 13. quoz noia hec sunt. aaron p̄mus eleazarus fr̄s: phinees. 3. Abisue. 4. Bocci. 5. Oci. 6. Heli. 7. Samuel. 8. achitob. 9. achimelech. 10. abiatbar. 11. Sadoch. 12. & achimaaf. 13. Tēpus ergo isti. 13. hūere principatū a die qua iudei egyptū reliquerūt vsq; ad edificationem Templi qd̄ Salomon primo cōstruxit: fm Iosephum: fuit amozum. 612. Post hos tercie decimo vsq; ad aduētū Habuchodonosor Babylonioz regis: alij. 18. hāc ptatē tenuerūt v3: a Sadoch vsq; ad Iosedech pontificē quē captiuum duxit in Babyloniam: horum quippe pontificatū tps quadringentozum & sexaginta sex fuit annoz: & mensium sex: ac uiginti diez. Post captiuitatē uero vsq; ad antiochum captatorē Sifon & ex eius genere. 15. pontificatū tenuerūt: hi tamē non ex domo aaron fuere: post hos Joachim ex domo aaron pontifex factus sedit annis. 3. Quo mortuo septē annis ciuitas sine pontifice fuit. Jonathas deinde iude machabei frater ipso tempore pontificatum suscipiens. 4. annis illum tenuit. Quo per insidias mortuo Symon frater pontificatum iniit: cui successit hyrcanus eius filius: seditq; annis. 31. post quem aristobolus eius filius: qui vno tantum sedit anno. Post eum alexander eius frater ab alexandra aristoboli uxore pontifex constitutus sedit & regnum tenuit annis. 27. Quo mortuo eius etiam alexandra uxoz ex mari precepto hyrcano filio suo pontificatum dedit: & tenuit primo annis. 9. Sed ipsa alexandra eius matre defuit

eta cōtra cum Aristobolus frater dimicās et vincēs a pontificatu illū remouit: ipseque regnū et pōtificatum per tres annos et tres mēses obtinuit: Quē Pōpicius captū cū filijs Romā transmisit: et Hyrcano rursus pontificatū restituit. Et preter priores alios nouē quadraginta annis tenuit. Cōtra quem Pachoꝝus parthozum rex pugnās ipsum cepit: et Antigōnum Aristoboli predicti filium pontificē et regem constituit: quē cū tribus annis et totidē mensibus regnasset et sedisset: Herodes et Sosius eius frater eum obsederūt: captamque Antiochiā ad Antoniū miserūt: a quo trucidatus fuit. Herodes vero suscepto regno: nequaquam pōtifices ex genere Barthe patris Machabeozū constituit. sed quosdā ignobilibus et p̄nciosis sacerdotibus pontificatū tribuit. Similia postea Aristobolus eius filius et Romani fecerūt: quā nulli ex Machabeozum genere hāc potestate concedere voluerūt. Fuerūt ergo viri qui hanc dignitatem habuerunt ab herode primo vsque ad hoc tempus: quo Titus templū et ciuitatē concremauit: cuncti simul. 29. Tempus autē eozum sunt anni centus et septem. Et hec de omnibus iudeozum pōtificibus epilogando dicta sufficiant.

T Judea igitur regnū ē quā oli cananea dicebat: in qua chanaanē: Iesubei: Euei et Amozei quattuor fuisse reges: quos Josue supauit: eamque filijs israel diuisit: Quā quādo p̄ ipso iudeozū regno accipit: multas continet regiones: vtz Galileā: Judeā que soli Iude tribui pro sorte obuenerat: Traconitidem: Lasaniā: Samaritensem et alias regiones cōtinet. Iudee namque provincie tribui Iude sic declarate: terminus est a meridie mare Salinearum: quod mortuū dicitur: et inde per cades bernace: vsque ad torentē Egyptū influit in mare magnū. Eius autē latitudo et iordane flumie vsque ad Joppen explicat: in cuius medio tanquā umbilicus hierosolymozū ciuitas ē: que pre ceteris urbibus tanquā caput in corpore eminet. Huius ager montuosus est et campestris: et ad colendum mollis et optimus est: arboribus quidem plenus: in quo campus hierico haud longe ab hierusalem est: palmetum et palmis abundans et totus irriguus vbi et balsami viridarium erat: cuius arbor aromatica est: cuius corticem scindentes succum in vasis suscipiebant tenacis lactis persimilem. Hs capitis dolores et suffusiones oculoꝝum incipientes et ebetudinē soluit: Quare preciosissimus est eo presertim quod ibidem solum nascatur: et eo quidem maximus iudcis proneniebat proventus.

T Samaritensis autem regio inter iudeam et Galileam sita erat. incipiebat enim a vico quodam in planicie posito: cui nomen erat Benanie: et hec etiam nihil natura a iudea discrepabat.

T Galilee vero due sunt: quaz vna superior: altera inferior appellat: easque vt Iosephus habet p̄phenix et Syria cingit. discernūt ab occidēte ptolomais territorij sui finibus a meridie vsque ad iordanē: Ab oriēte Joppa et a Hadaris finibus terminatur. Inferioris Galilee fines longissimi sunt: videlicet ex Tyberiadē vsque ad babilon prorogāt: latitudine autem patet ex vico Salothi qui in campo magno situs erat: vsque ad Barfaben: lōgitudo eius a Talla vico iordani. pximo vsque ad Berorthe tendebatur: he multis alienigenis cincte erāt: vbi et viri pugnaces erāt: vnde nec ab vllis vnquā occupari potuerūt. Erant quoque optime ac fertiles regiones omniumque arborum genere consistē: ibidemque etiam vt testatur Hieronymus creberrime ciuitates erant. et vbiq; multitudo vicozum propter opulentia populosa. In quozum minimo quindecim colonozum milia fuisse Iosephus dicit.

T Traconitidis vero regie et alie multe herodis Agrippe partes: a monte libano et fontibus iordanis incipiunt: et vsque ad Tyberiadis lacū latitudine pandunt. Et hec de toto inde regno: quibus terminis: quibusue regionibus cinctum sit dicta sufficiant.

T Apollinarius rauēnatus ep̄s: sanctissimus atque clarissimus vir ab apostolo Petro ordiatus. et rauenas ep̄i scopus missus: cum superioribus diebus rauennatis in xpo credētibus mira virtutum signa cōmisset: his typibus senis verberum flagellis sepe cōteritur: et senile iā corpus ab impijs: horēdisque cruciatibus laniatur. Sed vt diuus refert Ambrosius: ne fideles de suis vexationibus trepidarēt: in virtute usū nostri iesu xpi signa apostolica plurima perfecit. Nam puellā post tormenta cōfestim suscitauit mortuam: et multis cecis visum cōspicū reddidit: et muro cuidā loquellā restituit: obsessamque a demonio liberat. Contagiones leprosi mūdāt: atque portētū simulachri vna cum templo in terrā deiecit. post quas virtutes hoc anno apud eandem urbem inter ipsa vicissim sibi succedentia tormenta: gloriozum cōsumauit martyriū: decimo. scilicet calēdas Augusti: quo quidem die eius natale celebratur.

T Bartholomeus apostolus in numero quidem apostolorum sextus: Qui et symbolo Christiane fidei: Credo in spiritum sanctum adiecit: per hoc tempus (vt Theodorus abbas et doctor testatur) postquam in Lyaonia atque superiori India Christi Euangelium predicasset: in Albanam maioris armenie urbem: veniens cōfestim quoddam templum ipsis demonibus consecratum ingreditur. Vbi constitutus effecit vt demon nullū cultozibus suis preberet responsum: ibi quoque domini nostri iesu Christi euangelium predicans: Polemonium ipsius urbis Regem: atque Reginam cum duodecim ciuitatibus ad iesum Christum conuertit. Et vt miraculo fidem suam esse certissimam commendaret. Demonem statim catenatum cunctis ostendit deformem: Propter quod pontifices templi indignati: ipsum a quodam tyranno Polemonij predicti regis fratre: veluti maleficium et sibi insensissimum primo cedi: deinde excoꝝari atque obruncari fecere. Qui mortis discrimen viriliter perferens: gloriozi certaminis ad celeste gaudium secum reportauit triumphum: Cuius quidem venerabile corpus a Christi fidelibus: ibidem cum omni honore ac veneratione tumulatum. Tandem a paganis in mare vna cum archa proiectum est. Quod (vt beatus testatur Theodorus) primum ad insulam Lypparim delatum postmodum exinde Beneuentum translatum est: vbi pia fidelium deuotione plurimum p̄ aliquod tps̄ ibidem quieuit. tandem Romam trāslatum plurimum

veneratur. Fuit hic nobilissimis ortus parentibus: Rege videlicet indie natus: qui hierosolymam veniens audita Christi diuinitate: atq; crebris eius miraculis eidem adbesit.

T Judas q; & Thadeus Symonis Cananei & iacobi minoris fr: Marie Cleophe & Alpheo filius: & xpi: apostolus qui vna cum Symone frater in simbolo fidei: Sanctorum cōionem: remissionem peccatorum & carnis resurrectionē addidit: his tēporibus post q̄ i Mesopotamia & in inferiores ptes pōit: christi euāgeliiū pdicasset: & efferas atq; idomitas gētes quasi beluarū nās sancto dogmate mitigasset: & fidei dominice subiugasset. Ad Abagarum regē in Edessa ciuitate venit: qui. s. rex inremediabili corpis morbo tenebatur: quē cū ab ifirmitate liberasset: martyriū cōpleuit: Cuius festiuitas. 5.° calē. nouēbris celebrat. Scripsit autē Judas hic epistolā breuē: q̄ & septē canōicis vltia hētur. In qua fratres de corruptoribus vie veritatē ita iformat vt illicitū eē dīsserat semel d̄ subiugio fuit: eruos: d̄no operā suā officij s̄ nona fuit hūilibus.

Andreas Symōis Petri frater & i passiōe socius: q; in Symbolo fidei: Et in Jesū xpm filiū eius vnica d̄m nostrū addidit: adhuc Vespasiano impante: cū Scyrib; euāgeliiū predicasset: apud Patras Achaia ciuitatē ab Egea p̄cōsale cōp̄hēsus: in carcere trudit: deinde grauissime cedit: & ad vltimū in cruce ap̄pēditur: vbi & biduo viuēs vltimo nouēbris die martyriū cōsumauit. Maxilla vō ipsius Egee vxor: confestim apostoli corpus rapiēs optimo loco cū aromatibus sepeliuit: cuius sane corpus vigesimo Cōstātij cesaris anno cum ossibus beati Luce euangeliste ex eadem ciuitate in Constantinopolim translatum est: verum eius caput: postea Pius papa eius nominis secundus e peloponēsi ab eiusdem loci principe Romaz anectum in beati Petri templo maxima cum veneratione collocauit.

Thomas apostolus q; Vidimus d̄: per bec quoq; tēpora cū xpi euāgeliiū parthis: Aedīs & persis: byrcanis: ac Braghianis predicasset: etiā in India superiorē & inferiorē p̄ficicēs multos cōuertit & Adigdoniā Carisij cognati regis vxorē baptizās christo cōsecrauit ibidē quoq; multas adhuc extantes ecclesias fundauit. Indeq; vt Chrilostomus ait: ad regionē Magorū: qui ad xpm venerāt adorandū: deueniens eos baptizauit: & in adiutoriū fidei christiāe socios suscepit. Tandē ab infidelibus laminis adustus: in fornacē pietus: cū adhuc superueniret lanceis perforatus martyrij coronaz p̄meruit. Cuius corpus haud multo post ad Edessam ciuitatem trāslatum est. Eius vero die festiuitas. 12.° calē. Ianuaras celebratur.

Mattbias apostolus natiōe Betlamites: ex tribu Juda p̄genitus: qui post ascēsiōnez d̄ni ab apostolis forte in eoz nūcro fuit electus: sicut Lucas. 2.° cap. libri actū apostolorū cōtestatus ē. Quiaq; & in simbolo vitā eternā adiecit: hac tēpestate dū apud Iudeā euāgeliiū xpi annūciaret: acerbissimū crucis martyriū sustinuit. Eius autē natale: 6.° calē. Martij celebratur: s; de tempore eius martyrij varie referant s̄cie.

Mattheus apostolus: ex publicāis actibus apostolus & euāgelista clarissimus factus: & ipse post domini ascēsiōne euāgelio christi in iudea predicato cū ad gētes exteras trāsire statuisset. In Ethioipiā p̄mus euāgeliiū hebraice scripsit: q̄ qdē fratribus: & maxime Barnabe cōdiscipulo a quo recedebat: i sui memoriā reliq; sic icipiēdo: Liber gnātōis Jesu xpi filij dauid: in cuius qdē p̄ncipio xpi incarnationem: An medioq; pdicationē. & i fine eius passiōne oñdit. Quod quidē Bernabas apostolus ad pdicationis officium per diuersas peragrans cinitates secum deferebat: & super egros p̄bebat: q; oēs cōfesti sanitatis b̄ficiū cōsequēbāt. Hic nāq; nō solū: vt Chri. ait: sanctorū: s; & peccatorū euāgelista extitit: q; & sermone & vite correctione peccatoribus xpi euāgeliiū pdicauit: & Iudea autē post in Ethioipiā trāsīēs totā ferme regionē illam percurrit pdicando: atq; innumeros ethiopū populos xpi iugo subdēs: ipsius xpi fūdauit ecclesias: i qua scilicet regione & trigintatres ānos stetit: Quod Beda testat dicens: Quāto nāq; Mattheus sit factus: docet ipsa Ethioipiū gēs: quā de vltimis terre finibus ad ecclesie sancte societare pdicādo conuertit ablutamq; fonte baptismatis de fusca formosā reddidit: q; nigredie vitioꝝ illā exiuit: & ornatu virtutum illaz decorauit. Cū autē Ephigeniā nobilē virginē cū ducentis vginibus christo cōsecrasset: a rege spiculatore missa ante altare vndecio calē. octobris capite cesus est: Quo scelere: elephantie morbo rex correptus: vite tedio: & ipse semetip̄ paulo post interfecit. Apostolus autē per visū populū admonuit: vt Ephigenie fratrem ab ipso baptizatū regē cōstitueret. Qui in regno cōstitutus. 70. ānis imperās ecclesias vbiq; erexit plurimas & vniuersā ethioipiā christianissimā effecit: Tandēq; ecclesiā ab eo sic fūdatā. Eunuchus: quē Philippus bapticauerat: eidē succedēs mirūmodū erexit: q; post ipsū Mattheū apostolū nō solū vnus ecclesie: sed etiā totius Ethioipie tanq̄ sumus p̄t̄ifex gubernacula suscepit. Sacerdos autē qdā Euenēsis. sancti Marci p̄positus: vir. sane egr̄ egius: tractatū de huiusce gētis: cōscribēs quē Abappā mūdi noiauit. De huius gētis moribus multa cōscribens. Refert presbyterū Zanū illi populo tanq̄ patriarcha p̄esse: eiāq; centū & vigintiseptem Archiepiscopatus subesse quorū quilibet viginti episcopos habere videtur: hi Romano more fonte baptismatis. In noie partis & filii & spiritus sancti renascendos baptizant. Eodemq; ritu eucharistie sacramentum conficiunt: hoc solum excepto q; pater noster ante sacramenti elevationem decantant. Et post beatam virginem Mariā: Apostolos: Petrum & paulum: atq; beatum Joannē. Baptizam precipuo suscipiūt: & venerantur honore. Alios quoq; apostolos: & precipue hūc apostolum Mattheū: eozū precipuū doctorem magno venerantur obsequio. Beatos insuper Paulum primū Eremitam: Antonium abbatem. Achabarim atq; alios diuos Eremitas summa deuotione prosequuntur. Eorum quippe Imperatorem Christianissimum ferunt. Cui & septuagintaquattuor Reges: ac infiniti prope modum obtemperant principes: duodecim duntaxat Regulis exceptis: qui Abumeteas obseruant leges. Qui tamen imperatoris mandatis in reliquis parent: hunc. sane imperatorem tempore Clementis

quinti ano. s. salut. nfe. i. 306. ad hispaniaru regē triginta legatos misisse: illiq; s̄ isideles auxiliū. ptulisse p̄di-
dictus Venuēsis scribit: qui z Auionē ad p̄dictū Clemētē pontificē quintū cū reuerentia accedentes de
multis edocti: cū multis mueribus z lris apostolicis ad limia apostolorū Petri z Pauli visēda Romā ve-
nerūt: qbus iuiss cū gaudio ad ppria rediere. Verū cū Venue multis diebus nauigādi tēpus expectātes
multa (vt sit) de eoz ruitibus: moribusq; ac regioibus: rogati scripto reliquerūt: que idē auctor referauit.

C Viri disciplinae excellentes.

Quirinus Alconius pedianus scriptor z historicus celeberrimus: p̄ hec tpa: teste Eusebio claruit: z ml̄
ta cōscripsit: q cū ad septuagesimū z tertiu etatis puenisset annū luminibus captus. i. z. superuixit annis in
quibus cum summo omnium honore consenuit. Quo in tempore historicos libros luculenter exscripsit.

Biascorides medicus grecus z militaris discipline vir: his tpiibus: teste Plinio: in herbaria arte Rome
ad mirabilis fuit. Et herbarū vtutes: arborūq; lapidū: aromatum z aialū in quinq; voluminibus accuratī
sima doctrina conscripsit. Immo vt de seipso testatur: Quocunq; (inquit) in his libris posui non ex opi-
nione: aut fama cognoui: sed ex electione experimento didici.

Papa. 3.

Letus papa natiōe Ro. patre Vmiliano: hoc tpe Clemēte dhoritate p̄tificinz munus suscipiēs
sedit annis. xi. men. vno z diebus. xi. Vir certe optimus atq; sanctissimus: qui nihil oīo p̄termi-
sit qd̄ angēda ecclesiā dei prinet: quā cuz optime pro tpe occurrenti constituisset: sub Domitiano
Cesare martyriū percepit: z in vaticano apud beati Petri corpus. 5. calē. maij sepultus fuit. Hic
ex p̄cepto Petr. i. 5. presbyteros mēse septembri: i ordīnē redegit. Et primus lris apostolicis sa-
lutem z apostolicam benedictionē scripsit. Sūt tamē q dicāt hūc z p̄decessorē nō vt p̄tifices sedit: s; z
vt sumi p̄tificis coadiutores: z: Vespasiani āno Lino successisse. cuius natale. 6. calē. maij celebratur:

5780

Itus primus Vespasiani filius: vndecimus Ro. Imperator: p̄re defūcto. 21. 4. olympiade ipare
cepit: z Suetio. teste imperauit annis. 2. mēb. 2. z diebus. 20. Vir certe nā humanissimus atq; beni-
uolus: z forma egregius: adeo vt in eo omnes eoz poris z ai dotes explendescē viderent. Quāob-
rem amor z humani generis delitie dictus ē: q z latic greceq; ligue pitissimus fuit: z orādo fingē
disq; poematibus p̄mptissim⁹: sed neq; musice artis ignarus habitus est: quo nemo p̄decesso-
rum principum magnificentior aut liberalior extitit: cum nulli petenti quicq; vñq; negarit. De q̄ re cum
ab aicis reprehēderet: r̄ndisse fert: Aeminē tristē a p̄ncipe discedē oportē: Tātē etiā bonitatis fuisse dicit
vt cū qdā die i cena recordatus fuisset: nil se die illo cuiq; prestatisse dixerit: o aici hodie diez pd̄di verūta-
mē quedā sub eo isortunia z tristitia Rome z alibi acciderūt: videlicet cōflagratio yestuij mōtis i cāpaniā
q̄ inūeros exulit populos: z incēdiū Rome p̄ tres dies z noctes: z seuissima pestilētia. At tñ amphiteatz
z Thermas ac multa alia dedicauit z absoluit. Aduōnē isignē philosphū ab exilio reuocauit: z familiari
tate Quirini Alconij p̄dicti plurimū vsus ē. Hic itaq; (vt premissū ē) capta Iudea: z euersis herosoly-
mis: innumerabiliq; hoīum multitudie interfecta: Romā reuersus: vna cū p̄re triūphauit: vno z eodē cur-
ru vecti: Domitiano eius fratre equo albo sussequēte. In quo quidē triumpho (Iosephus qui p̄ns aderat
scribit) innumera iudeoz spolia z tabule veteris legis e rēplo cū reliquis thesauris ablata fuere. Cuius triū-
phi monumēta adhuc Rome i uia nona apparēt adhuc iculpra: Perijt tādē hic talis ac tātus p̄nceps v̄-
tris p̄fluuiō i eadē villa q̄ z pater erat: sue āno. 42. eoz loci cū igenti hoīum multu sepultus. At z ex se
natus cōsulato atq; decreto (propter ingētes eius virtutes in deos relatus est.

Titus
81

Vespasianus cāpanie mōs ab oī alio mōte solutus: z Aepoli vrbe. 4. passuū milibus distās: oliuetis: vi-
netis: allsq; fructiferis arboribus refertissimus: hoc ānū fm Euse. i vtice ruptus: tātū icēdiū ex se eiecit
vt ipsius mōtis arbores: viciaq; regioēs atq; vrbes cū innumerabili hoīum multitudie exulserit. Ita vt cū
Plinius secundus historicus postea Traiani tpe ex Aethianēsi classe: cui p̄erat ad hoc visēdū spectaculū p̄-
pius accessisset: ab eodē icēdio absortus fuerit. Nā tātā cinez z p̄uceaz copiā eructasse dicit: ut cāpi vsq;
ad arborū cacumina itumuerūt. De quo Martialis iā tūc superstes libro quarto inquit.

Hec est p̄pincis virtūis vespasianus vmbria
Hic veneris sedes lacedaemone gratior illi
P̄fferat hic madidos nobilis vna lacus
Hic locus herculeo nomine clarus erat.
Hec iuga q̄ vise colles plus bacchus amavit:
Lunca iacēt flammis: z tristi mersa fauilla:
Hoc nuper satyri monte dedere choros
Nec superi vellent hoc licuisse sibi

In his aut aduersus Titus iperator nō mō p̄ncipis solitudinē: sed z parētis ēt afflictus p̄stitit affectū nunc
p̄ scripta cōsolādo: nūc q̄tū facultas suppetebat subueniēdo: vñ z ad eādē puiciā restaurādā curatores mī-
sit: q bona op̄ssoz i eodē loco quoz heredes nō extabāt restitutiōi ciuitatum afflictaz attribuerent.

5281

Domitianus Titi p̄dicti fr̄ z vespasianus similiter filius. i. z. Ro. impator: hoc anno: qui ē quartus
ānus. 21. 4. olympiadis post fr̄ez ipare cepit: z impauit ānis. 15. z mēfib. 5. vir p̄ oia pessimus
q̄ teste Orosio lib. 7. c. 12. magis Aeroni z Galligule similis q̄ patri Vespasiano aut Tito fr̄i:

Domitia-
nus
82.

Moderatioz tñ p̄mis annis habitus ē. Sed mox p̄ oēs scelez gradus paulatiz p̄uēt. s. libidis
crudelitatis iracundie: desidie quibus criminibus tantū odij suoꝝ in se concitauit: vt p̄is fratrisq; nomen
pene aboluerit: In tantam etiā superbā plapsus ē: vt dñm se ac deum vocari: z scribi ac coli iusserit: hanc
ob̄rē multos ex nobiliozibus interfecit: plerofq; in exilium misit: quin z i eisdē locis trucidari fecit. L ibidi-
nis quoq; (licet vxozem haberet formosissimam) intemperatissimus tamen fuit: z in ea quodcunq;
enim excozitari potest: hoc ipse perfecit. Multa tamen edificia: z quidem amplissima: vt Suetonius re-

20

fert incendio absumpta: Rome extruxit: in gbus p̄atheon templū qd̄ nūc Sancta Maria rotūda dicitur sine aliq̄ lignoz admixtione fabricauit. Capitolluz quoq; fo:ū transitorū z porticus multas: ac Vespasiani: Minervęq; templū: z alia multa construxit: sed omnia sub titulo tātū sua: ac sine vlla pristini auctoris memoria. Bellū etiāz per legatos contra germanos z Tacos felicissime gessit: quibus vicis triūphauit. Multas quippe leges vtilis ad comunē rerum vsuz cōdidit: in quibus spozulas publicas sustulit: z castrari mares vetuit ac histrionibus Scenā interdixit: vites quoq; in vrbibus plātari prohibuit. Duo mēses: septembris: scilicet z October aliter nominatim vocari iussit. Veniq; secundaz post Heronē i christiānos exercuit persecutionem. Eos quoq; qui de genere David fuerant: vbiq; exquiri z interfici precepit: vt nullus indeoz regni reliquus sup̄esset: quos tamē pater eius. Vespasianus: hierosolyma capta conquisitof velut ex regia stripe p̄genitos i p̄cio habuit. Demū sup̄ueniēte diua vitioe a suis i pprio palatio: ano etatis sue. 35° interficit: z per vespeltiones eius cadauer delatū: sepelit. Sūt aut̄ hic Domitianus statura p̄cera: vultu decoro: grādis oculis ac in reliquis corpis mēbris pulcher z decēf. Liberalia quoq; nunq̄ neglexit: vnde z ius diligēter z peroptime dixit. Et p̄pterea Bibliothecas incēdio cōsagratas summo studio reparare studuit. Militēs autem eius mortem grauitē ferentes: eum diuum propterea appellauere.

85 **C** Denander Aecromāticus natione Samarites Symōis magi discipulus: hoc anno xp̄z negās: seip̄m mūdi saluatore destitūtem temere affirmare ausus ē. Siquidē cū esset heresarcha pessimus: incredibilia cōposuit figmēta. multosq; ut scribit Eusebius decepit cum quibus z tandem vno scelere pariter interijt.

C Therintibus similiter heresarcha vir lubricus: per hec tempora suas hereses disseminare orsus ē. z multos ad se traxit sectatores: qui Therintiani vocabantur. Dicebat enim legalia tantum precepta esse seruanda: vt habetur in canone. 24. q. 1. c. Quidam ab eo nanq; Therintiana heresis dicta est.

C Hebion quoq; heresarcha: a quo hebionite heresi cognomen sumpserit bis tribus comparuit: qui assererat atq; predicabat christū purum fuisse hominem: z apostolum Paulum legis apostatam esse.

90 **C** Timotheus Pauli apostoli discipulus: Ephesi ep̄s ab eodē magis ordiatus: hoc āno post multos p̄ xp̄o agones platos ibidē martyrio coronatur: Sūt tñ qui dicāt cū sub Herone passū: cui dū torquerēt duo angeli apparere: dicētes: Erige caput in celū: z vide: qui vidit celos aptos: z Iesū coronā gematā tenētē: atq; dicētē sibi. Hāc de māu mea accipies. Qd̄ vt quidā noie appolinaris vidit: se baptizari fecit: quapp̄ p̄ ses ambos iussit in confessione domini perseverantes de collari. Ad hunc paulus e laodicia duas scripsit epistolas: vnam de exhortatione martyrij z omnis regule veritatis. Aliam vero de ordinatione episcopatus z diaconij z omnis ecclesiastice discipline. Eius autem natale. xi. calendis Februarij celebratur.

C Titus similiter pauli apli discipulus Cretesū ep̄s ab eodē paulo ordiatus: hoc ipso āno postq̄ p̄dicatio nis officium multū ānis fidelissime exercuissz: beatū finē adeptus est: atq; ibidē vbi fuerat mister constitutus: sepultus ē. hūc ē diuus pau. ex Nicopoli eplaz scripsit dignissimā i q̄ cū omōesac̄ z iustitū d̄ constitutiōe p̄sbyteri: z d̄ spūali ouerfatōe z hereticz vitā dis: q̄ traditōibus iudicis credebāt: eius festū. 2° no. ian. celebrat.

C Crescentius pauli apli discipulus q̄ sup̄ioribus diebus p̄ galliā trāsitū faciēs multos vbo p̄dicatōis ad fidē christi ouerterat: hisdē etiā diebus. 5° calē. iulij i pace quieuit: quo ē die eius natalicius dies celebrat.

C Julianus Cenomanēsis ep̄s quē nulli Symonē leprosum a dño liberatū fuisse affirmāt: quiq; z dñz hōspitio suscepit p̄ b̄. n. tps̄ migravit ad dñz: hūc. n. apli post dñi ascēsiōē ibidē ordiauerāt ep̄z vbi iter cetera eius miracula tres mortuos a mortuis resuscitasse fert. z habitoscō eius natalc. 5° calē. Febru. agit.

C Julianus item alium qui vtrūq; parentē nescitū cōfoderat: bis quoq; tēporibus post lōgas z incessabiles lachrymas atq; arduā penitentiā. 6° calē. Julij in dño quieuisse dicūt quo etiā die eius memoria recolit.

Persecutio christianorum secunda.

C Domitianus itaq; 12° imperij sui āno secundaz post Heronē in christianos exercere cepit persecutionē In qua z Joānes apostolus z euāgelista in paribm̄ insulā relegatus fuit: vbi z apocalipsim vidit: quam manu sua cōscripsit: passiq; sūt inter ceteros Clemus z Anacleus pape: z alij quoq; i scriptis: videlz.

C Bomicilla vgo sanctissima Flauj Clemētis ex sorore neptis quā idē sanctus Clemēs sacro relumine cōsecrauerat sub hac p̄secutiōe pp̄ nomē xp̄i cū alijs plurimis i p̄tiā isulā de portata: ibidē lōgū duxit exiliū vbi cū mulos doctria z miraculis ad fidē xp̄i conuertisset: i cubiculo domus sue cū Euphrosina z Theodoro atq; alijs virginibus a quodam Tyranno exusta est. Nonis. i. maij: in quo die eius festū celebratur.

C Nicomedes itē Romanus p̄sbyter: sub hac Domitiana p̄secutiōe Rome in via Aumentana passus ē: q̄ cū dicēt cōpellētibus se sacrificare. Ego nō sacrifico nisi deo oipotēti qui regnat i celis: plūbatil tādū ceditur dōec exalaret spūz. Et deide iter celebres factos relactus. 22° calē. octo. eius natalicius dies celebrat.

C Hermacoras Aquilegiēsis archiep̄s: z totius venetic p̄uincie p̄hospul diui Marci discipulus a beato Petro apostolo ibidē ordiatus tēpestate hac: cū inter multa sanitarū miracula z predicationis instantiā: populozumq; conuersionem multa penarū gnā expertus fuisset: ad vltimum cum Fortunato archidiacono suo quarto Idus Julij capitali sn̄ia perpetuā sibi gloriā comparauit. Sunt tamen qui dicant euz cū regionem nostram deo lucratus fuisset: sub Herone securi percussus: martyrium compleuisse. Hic Syrum papiensem episcopum habuit discipulum: virum vtiq; sanctissimū: qui mira sancti otis edidit op̄era

C Stonysū quoq; Ariopagitā philosophū z astrologū clarissimū parisiēse ep̄z i hac p̄secutiōe cū Eleutero archid̄ sbytero: z Rustico diacono parisijs passū fuisse tradūt: q̄ cū a Clemēte Ro. p̄ti. ex p̄cepto b̄i petri ad gallias p̄dicatōis gr̄a directus fuisset ibiq; vsq; i p̄nt̄ tps̄ om̄issū sibi opus ardēt exegissz a p̄fecto parisi

rum urbis noie sefennino vna cū socijs nonagenarius gladio pensus martyrū cōpleuit. Sic ē ille Dionysius Ariopagita philofophus & astronomus q Athenis cū ceteris astronomis in domini nostri Jesu christi passiōe dixit: Aut deus patit: aut ordo nature destruet: quē postea Paulus apostolus baptizātū diligētē instruxit. & atheniensius episcopū ordiauit vbi deinde predicationi insistent: Civitatem ipsam & maximam regionis pte christiane fidei subingavit. Sic cum ceteris apostolis vt in li. de divinis nominibus ipsemet testatur Domitioni dei genitricis interfuit: postea vero cum audisset apostolos Petrum & Paulum a Nerone Rome detentos: episcopum sibi substituens: Romam ad eos visendos venit: post quorū felicem exitū a Clemēte episcopo (vt premissum est) in gallias cū socijs directus est: vbi & septimo idus octobris martyrio coronatus est: Et cū doctissimus haberet: scripsit ea que subiecta sunt videlicet.

De ecclesiastica Hierarchia li. i. cuius principium est: Quia quidem.

De celesti Hierarchia li. i. principium. Omne datum.

De divinis nominibus li. 2. principium: Hunc celo.

De mystica theologica li. i. principium: Trinitatis sup: Extāt & eiusdē epistole. iz. Quaz

5290

prima: secūda & tertia & quarta Haio scribitur. Quinta Bozotheo. Sexta Sospatri: Septima Policarpo episcopo: octava Demophilo: q̄ incipit: bebreoz historie: Nonā eidē. Decia Joāni enāgeliste icipit: Saluto te sanctā aiām: vndecia & Duodecia Appoliphino: d̄ eclipfi i passiōe dñi q̄ incipit: Hūc mibi ad te fmo ē.

Lemens natione Ro. de regiōe Celij mōtis patre Faustino: post Clerū pōtificē sedit annis. 9. diebus. 10. Hūc bñs Petrus (vt ex epla ad beatus Jacobuz hierosolymitanum missa constat) post se Romanuz constituit episcopuz. Sed cū esset oīuz modestissimus. Linū & Clerū predictos sponte in honore sibi pretulit: q̄ cum doctrina & religiōe ac pietate insignis haberet: innumeros pene homines ad xpi fidem convertit: quibus & aliquos tractatus & epistolas ecclesie noie edidit. Deinde

p̄ q̄rtus

91

Ecclesiam Ro. institutis & moribus confirmaturus constituit ne quis vnq̄ episcopus diacono absente celebrare presumeret: sicut Gratianus i candē testat. 93. di. c. Diaconi. Venit itē laicis: ne quē clericoz accusat presumeret: vt vbi supra de cōse. di. i. c. Sic ergo. Diuisit etiā regiōes septē notarijs q̄ diligenter martyrum res gestas cōscriberēt: q̄bus optie gestis. P. Tarquinū p̄ncipē: & Hamertinū vrbis p̄fectū infensos habuit: qui Traianū virū optimū in eū ac reliquos christiāos cōcitauerūt. vñ & eius iussu in quādā insulam deportatus ē. quo i loco: vt sacra eius h̄ historia: duo christianorum millia ad se cadōs lapides inuēit: qui aq̄ penuria maxie laborabāt: qz eā cū opus eēt & sexto militario repetē oportebat. Sed Clemens populi necessitate cōmotus fusa orōne cōfessi haud lōge agnū vidit: de sub cuius pede dextro fons viuus emanare cepit: Qui cōuocata turba: oēs eadē aqua recreauit: quo miraculo multi ad fidē christi cōuersi sunt. vñ in dignatus Traianus Satellites misit: q̄ alligata Clemētis collo anchora: eū nono cale. decēbris in mare p̄iecerunt: Cuius sanctissimū corpus nō ita multo post ad littus delatū est: atqz eodē loco sepultuz: vbi fons emanauerat: quo etiā in loco templū postea cōstructū est: verū post eius mortē sedes. 22. diebus vacauit.

Viri disciplinis excellentes.

C Servius Sulpitius orator & doctissimus iuriscōsultus: p̄ hoc ipsum tēpus Rome claruit: qui iter cetera de dotibus libzū vnū edidit. & de nuptijs libzū aliū. Ac sic de sacris discentandis libros duos: & alia multa.

C Flacchus similiter Romanus orator: hoc tempore disertissimus habitus ē: De quo Quintilians eius cōtemporaneus (h̄ etate p̄fectoz) li. iz. edidit. De insti. ora. mem̄it (cū de genere dicēdi pertractaret) dicēs: Trāseo plurimos: Lycurgū: Aristogitona: & his p̄ores: Flacū antiphoē: quos vt boies iter se gnē similes dīferētes dixeris spē: hūc etiā Plinius nepos: qui eiusdē quasi t̄pis i p̄cio fuit: i q̄dā epistola plurimū laudat.

C P. Statius Neapolitanus: Sellis tamē epyrotico oppido oriūduus: Rome p̄ hec t̄pa floruit: & ibidem de Thebaico bello libzū edidit: q̄ incipit. Fraternal acies. Et libzū de achillis ifantia: cuius p̄ncipiū ē: Magna nimū Eacidē. Itē Syluarū libzū p̄ q̄bus rure albo donatus Martialis ac Iuuali plurimuz odio fuit.

C Martialis poeta coquus Epycureus philofophus: his temporibus ex Hispania Romam veniens propter ingenij sui magnitudinem & epigrammata confecta magno in precio habitus est. Qui ex Bilbeli hispanie vrbe: patre Frontone & Flacilla matre duxit originē: adultusqz i Celtiberiam translatus: ibidem litteras optime didicit: ea quippe vrbs prope Salonem fluuiuz p̄stituta est: vbi Sertorius cōtra Metellū dimicauit. verū cum sub Traiano p̄ncipe senio confectus esset: in patriam rediens ibidem diem obiit.

C Iuualis poeta Satyricus natione Aqnas: & ipse hoc t̄pe Rome claruit: hic p̄ris libertini filius fuit: icertū n̄: an alūmus an filius fuerit heres: n̄ certe hic cū Romāoz t̄pa satyris notat p̄sūpsit: a populo Ro. octogēariuz i egyptū cū cohorte missus ē: nō h̄ qdē ad sui honore: s̄ ad penā: vbi cū itinē eēt: vite finē fecit. Stellam quoqz patauinum poetam non ignobilem cum supradictis claruisse: multa qz scripsisse ferunt: hic vxorem nomine violentillam eius professionis & litterature habuit: quam vnice amauit.

Justinus Tyberiensis historicus celeberrimus his t̄pibus cū insignis eēt iudaice cladis historiā p̄teruit quā Iosephus iudeus (teste hiero.) iprobauit. Alios quoqz inullos omēta. edidit. fuit. n. ex galilea natus.

C Appolonius quoqz Tyanus: & Euphrates philofophi per hoc ipsum tempus clarissimi fuerunt: De quibus nonnulla monumenta scripta habentur.

Erva. iz. Ro. ipator post Domitia. 3. ano. 218. olympia. iā senio p̄fectus ipator electus: impauit āno. 1. & mē. 4. Hic suscepto impio: cū oīa ipsius impij scepra ex h̄ decessoris tyrānide i tumultu offēdisset: se equissimū atqz vtilē oībus prestare conatus ē: vnde eius opera oīa Domitiani acta ex

5298

Acrua

99

17

Senatus decreto abrogata sūt. Quāobrem multi exilio vānati in patriā rediere: multiq; bonis suis spoliati suo beneficio ea receperē iter quos ēt Joannes euangelista ab exilio reuocatus est: et ad Ephesum euz gaudio remeavit: verum post primum sui principatus annum: cum iam senio gravaretur: et mors instaret recipere cauens Traianum sibi adoprauit in filium: quo adoptato. 27. etatis excederet annum vite sue finem mox fecit. Cuius corpus in hortis Salustianis sepelientes inter deos ex senatus decreto rettulerunt.

C Victorinus Emitterne vrbis dignissimus eps vir sanctitate et miraculis clarissimus: hoc āno ex eadē vrbe Roma ad Aerna predictū pncipē tanq̄ xpianus adductus: statū iussu ipsius capite deorsū appenditur in loco videlicet vbi putret et sulphuree aq̄ emanabat: vbi cū per tridū id martyrij genus p noie iesu xpi constantissime pertulisset nonis septembriis martyr migravit ad dominū quo etiam die eius festū agimus.

Maclerus natione grecus: patria Atheniensis: patre Antiocho natus Clemēti in potificatu succedens sedit ānis. 9. hūc Eusebius p̄mittens dicit ipsuz esse Cletū. Sed Damasus n̄ in sua ebzonica ei in hoc et alijs multis dicit: quia Cletū ab Anacleto et patria et mortis genere differre ostendit nam Cletum natione Romanum. Anacletuz vero atheniensem dicit. Hic itaq; vir optimus fuit et primis memoriam beati Petri composuit: et seorsum a plebe loca vbi sepelirentur martyres assignavit. Sed et institutis ac moribus Romanā ecclesia cōfirmaturus: teste Ekratiano i canōe cōstituit ne eps a paucioribus q̄ a tribus ordiaret ep̄is: sicut hētur i decretis. 66. di. c. pono: et c. Hierosolymitanus: voluit tñ vt simplex sacerdos ab vno tm̄ ep̄o ordiaret: sicut hētur. 67. di. c. Relig sacerdotes. Adāuit p̄re rea ep̄m nō nisi die dñica et hora tertiā ordinari. 75. di. c. Ordinatōes ep̄oz. Statuit itē ne qs ep̄s alienos subditos ordiare presumēt. 7. q. i. c. Ep̄s i dyocesi aliēa: vtq; clerici ad sacros ordies nō p̄uari: sed publice asciscerētur: oibus quoq; fidelibus mādauit: vt cōione sacerdotū pacta et se cōicārēt: q̄ vō nollēt sacris edibus pellerētur. Unā hic tm̄ ordinatōne in mēse decēbri celebravit: i qua gñq; p̄byteros: tres diaconos: et sex ep̄os ordinavit. Veniq; sub Traiano principe p̄ fide christi supplicio pemptus: vacavit sedes dies. 15.

Raianus genere hispanus Aerne per adoptionem filius: cognomento Alpius crinetus. 14. Romanorum imperator: olympiade. 219. post Aernā Augustus electus: imperavit ānis. 18. et mē. 6. Vir quidē i oi virtutis genē prestatissimus: et inter sanctos chūstianos (vt ita dixerit merito iherēdus q̄ optimos principes reruz gestaruz magnificētia: et oioda virtute: laude et gloria superit. Imprimis nāq; imperij fines lōge lateq; diffudit. Germaniā transbenanā fm̄ Orosium lib. 7. in p̄i

stinum reduxit statum: Bariaq; alijs gentibus Romano subegit imperio: Partbos quoq; recepit: et Albanis regem dedit. Euphratē et Tigri puincias fecit: Armeniā insup et Assyriā: Mesopotamiā: Seleuciam: Thebiphontē ac Babylonā vicit: et vsq; ad Indie fines tenuit. Ad mare ēt Rubuz accessit in quo classem cōstituit validā: qua Indie fines vastaret: Hic quippe oibus in oia se equalē exhibuit. Quinimo (vt Eutropius scribit) p̄sepe aicos salutatis grā visitavit: et neminē vnq̄ lesit: vbiq; enī terrarū ita se oibus equalē p̄stitit: vt vsq; ad Iustinianū magni tēpora in creatiōe p̄ncipū semp sit acclamatū: Felicio sit Augusto: et Troiano melior. Honores enī impij: diuitias facultates et p̄mia b̄nmeritibus p̄cereris et q̄ distribu- it. Cuius tale p̄sepe erat dictū: Tale p̄uatis impatorē eē oportere: quales p̄uatos sibi optat habere. Immunitates vrbibus inopia laborantibus vltro offerebat. Portū Anconitanū nūc mirummodū actū extruxit: et alia multa edificauit: nihil vnq̄ invita egit: nihilq; cogitauit: qd̄ nō ad cōem vtilitatē p̄tineret. Vixit annis tribus et sexaginta: i quibus decē et octo impauit: Cuius p̄bitat et morū: et si perierit scripta in hystoriam digesta: nō tamē adeo oblitterata ē mēoria: qn̄ multa et hic et alibi a nobis sint celebrata. Iḡ cū summa belli: domiq; gloria floxeret: Eusebio testate apud Seleutiā Isanrie ciuitatē p̄ fluvio vētris extinctus ē. Cuius ossa postmodū Romā delata i foro ibidē i aurea vrna: q̄ ipse struxerat sub colūna occlide q̄ ad huc extat cētū quadraginta pedū altitudine sepulta sunt. Statimq; in deos Senatus sentētia relatus est.

Varistus papa natione grecus: patre iudeo nomine Juda ex ciuitate Bethleem natus post Anacle- tuz potificem: sedit ānis. 9. mensibus. 10. et dies. 2. Vir sane instus: integerq; q̄ vt Gratianus in ca- none refer. Titulos in vrbe Roma primus presbyteris diuisit: et septem diaconos in ordine rede- git: qui episcopū predicantē custodirent: pp̄ stilū vitatis q̄ possit sibi ip̄di: vt hētur. 93. di. c. Diaconi Idē iudicibus mādauit: ne omnino s̄nas pro ferrent p̄cepites. 7. q. i. c. deus omnipotens. Itē cōstituit: ne plebis accusatio in episcopuz recipetur vt. 2. q. 7. c. Non est a plebe. Ceterū itē fidelium matrimonia fieri etiā destia: sed publice. Ordinauitq; vt sp̄sus et sp̄sa semp a sacerdotibus b̄ndicerent. 3. q. 5. c. Aliter nō sit. Hoc quoq; eius fuit decretū: ne qs an certā pbationē iudicet: aut cōdēnet: hic ter ordinatōes i mēse decē brio celebrās sex presbyteros duos diaconos: et gñq; p̄ diuersa loca ordinauit episcopos. Tandēq; et ipse mar tyrio cordatis eius mēoria. 7. calē. nouēbris ecclesia celebrat. Et tūc sedes post eius obitū vacavit dies. 29.

C Joannē apostolū et euangelistā Jacobi maioris ex zebedeo fratrem Christi Iesu predilectissimuz virum sanctissimū: ad hec vsq; tēpora peruenisse: et secundo huius pontificis anno obiisse legimus. Qui cū oēs Asianas fundasset crexissetq; ecclesias: nouissimus omniū scripsit euangeliū: et ea que a Mattheo: Marco et Luca cōscripsit fuerāt: confirmavit: quod eam ob causam scripsisse ferunt: vt Ebionitarum dogma consurgens infringeret: qui asserēbant Christū ante Mariam nō fuisse. vnde et eius diuinā nām explica re conatus est: dicens. In principio erat verbus: et verbū erat apud deum: et deus erat verbum: hoc erat in principio apud deū. Scripsitq; et tres epistolas canōicas: in quibus et rationez verbi: vt deus sit charitas: manifestat: vt susurrōnes nec deum scire: nec pios fieri posse declara t. Deinde propter ipsam verbum

Papa. 5.

Traianus

100

Papa. 6.

101

529

530

dei et testimonium Iesu xpi: primo in seruatis olei doliu missus: de quo illesus egrediens in pathmon insula relegatus e: vbi et Apocalipsum a deo sibi ostensam descripsit. Que (vt diuus scribit Hiero.) tot hz sacramenta: quot verba: et in singulis eius vobis multiples dicit latere sententias. Tade ab exilio reuocatus in ephesus: cu exrepto consilio ac scriptis oes ecclesias a se erectas pluribus annis sustetasset: nonagesimo vite sue ano ibidem in domino quieuit: quo in loco sepultus e: suaqz dormitione vrbe Ephesum plurimum honorauit. Cuius antrum adhuc ostenditur.

Persecutio Christianorum tertia.

Traianus autem licet singularis iusticie et humanitatis princeps esset: et ipse decimo imperij sui ano quorundam malignorum delatione prouocatus: cum plurimam christianam religionem indes augeri cerne-
ret: veritas ne quid detrimenti Romani imperium inde caperet: tertiam persecutionem in christianos concessit: qua quidem multi referuntur interempti. Inter quos hi fuerunt precipui: videlicet.

Ignatius antiochensis episcopus: beati Iohannis euangeliste discipulus bis temporibus cu multis annis (ter-
tius post Petrum) antiochenam rexisset ecclesiam: a Traiano in anuochia captus Romam perducit: vbi circū-
sedere senatu Traianus ipse cum in amphiteatro includi fecit: et pmo quide ipsum in inissimis supplicijs
offici mandauit: deinde leonibus obijci: quoz dentibus pfocatus christi hostia eff:ctus est. Hic autez ignatius
vt habet in historia tripartita du quadam vice super monte quedam staret: audiuit angelos antiphonas can-
tantes. Quoru exemplo pmo dicit: et ipse antiphonas in ecclesia cantari: et psalmos fm antiphonas inronari
iustituit. De hoc beatissimo martyre beatus Bernardus meminit dicens: Magnus ille Ignatius discipuli que
diligebat iesus auditor: cuius sciosis reliquijs e nra dicata paupras: Maria qde i plibus qis ad ea scripsit
epistolas christifera consultat. Hic itaqz iter sanctos martyres merito relatus eius natale i calē. februa. celebrat.

109

Symon Cleophe filius: et dni nostri Iesu xpi apostolus ac p'obrinus. Cui i forte pdicanōis aduenerat
hac tepestate post qd circūqz christi euageliū pdicasset: et ex consensu oium apostolorum (post martyriū Jaco-
bi apostoli) hierosolymitanam rexisset ecclesiam: cu ceteris mū atqz vigesimū ageret annū: apud Atticū cōsula
re ab hereticis accusatus qd xpianus eet: post multa et grauissima supplicia iustus est simili: quā dñs ptule
rat passioe vitā finire: oibus ad miratibus qd tā senex cētū et .xx. ānoz id crucis suppliciu pati potuisset pas-
sus e autē. s. calendaruz nouembriis qua etiam die festum beati Jude coapli eius simili bonoz celebratur.

Thermes Romanus Ciuis et illustrissimus vrbis prefectus tempestate ista ab Alexandro papa cum vxore
et filijs ac sorore Theodaxa atqz mille ducentis quinquaginta eius seruis et eorum vxoribus baptizatus
sub hac persecutione cōprehēsus: primo carcerim incipatur: deinde cedente gladio. s. calendas septembris
martyrij gloriam cum omnibus predictis et alijs plurimis adeptus est: Quo die festum eius celebratur.
Sunt tamen qui dicant eum sub aureliano mortem pertulisse.

Eustachius cognomento placidus ipsius Traiani militum magister: hac seuissima tempestate vna cum
vxore Theophasta: necnon et filijs agapito et Theopasto (quorum miri leguntur actus). i. calen. octo-
bris pro christi martyrio coronati sunt: et eo die natale eius agitur.

Alexander papa natione Ro. ex regione capite thauri patre Alexandro natus: Euaristo pontifici
succedens sedit annis decē. mēn. 7. et diebus. 2. Vir quide etate iuuenis: sed modis scia ac san-
ctitate incomparabilis: Cuius rei gratia etiā magnam senatorum pte conuertit ad dominū. Qui
rei diuine curā diligentissime gerens: nonnulla (sicut Gratianus in decretis refert) cōstituit decreta
Et primo quidez decreto publico excommunicat presumentes legatū sedis apostolice impedire: vt

5309

hētur. 94. d. c. Siquis autem. Mandauit item vllus clericus ante secularem iudicem accusaretur. xi. q.
i. c. Relatum Statuit quoqz vt vna tātū missa in die celebraret. de cōse. di. i. c. Sufficit Oblationē et nō ex-
fermētato: sed ex azimo: vt aēa cōsueuerat fieri mandauit: de cōse. di. 2. c. In sacramētozū: voluit et aquā in
cōsecratōe sanguis xpi vino admisceri: quo significat xpm ecclesie cōiunctū eē: vt ibidē hētur. Instituit
itē vt aq. quā sanctā appellamus sale admixta bñdiceret: et i fidelitū domibus spargeretur: de cōse. di. 3. c.
Aquā cū sale: p'imus et ob mēoriā passionis xpi i sacrificio hoc addidit. Qui pdic qd pateret et. Bemum
post innumera miracula iter q Balbinā Quirini Tribuni filiā sanauit: et cū ipsū Tribunū cū oī domo sua
baptizasset: cū Euenio et Theodolo diacono. s. nonas Adaij martyrio coronat: et via numētana vbi iter
fectus fuerat sepelit: et tūc cessauit sedes dies. 27.

Papa. 7.

110

Suetonius tranquillus historicus et caudicus: ac epistaz magr natione romāus ex patricia gēte natus: bis
ipibus apd romāos i p'cio fuit deide sub adriano pncipe carus et acceptus magne auctoritatis euasit: eo qd
plinius Nonocomēsi multa benivolētia cōiunctus fuerit. Hic cū eloquentissimus eēt vir: p'clarū opus d. i. z. ce-
laribus. s. oictis edidit in quo et multas historias atqz ānales veterz replicauit S3 et de vris illu. elegāti sti-
lo libru scripsit que diuus Hiero. nō d'ignatus ē imitari. Itē ludicrā historā: necnō et d' gnē vestiū p'posuit
(qd opus) nō videri adhuc extat oī. P'puz nō adrianns impator tādē a m'gratu amouit: qd cū Sabia eius
vxore et ipatrice nimā p'suetudinē d'ixilz: murmur qppe erat qd ipsa abutēt. puēt at vsqz ad aronini vi tpa
112

Plinius secundus Nonocomēsis philosophus: et orator atqz historicus celeberrimus: necnō et eqstris or-
dinis industria fuctus: p' hec quoqz tpa cognoscit: et i p'cio hētur: qd vt Suet. scribit) pcuratōes publicas
et p'nuas quotidie sūma itegritate administraret: nō liberalibus studijs ita operā dabat: vt nō temere qd plura
eo i octo p'scribē potuisset. Nā cū p'fectus Ale. militaret. De iaculatōe eqstri libz p'posuit. Beqz vita pom-
ponij secundi li. duos. Et d' bellis germanoz lib. 20. i qbus oia q: cū germāis. romani gessere: bella collegit
S3 et de institutōe oratoris ab ipis cunabulis. lib. 3. quos i sex volumia pp eoz amplitudinē diuisit. Itē dubij

sermōis libros octo: a fine Aufidi bassi libros. 31. Naturalis hystorie libros. 37. opus quidē diffusū ac eru-
ditūz & alia multa composuit. Perijt tandē: vt iā diximus: euz in Bassanēsi classe pcesset ardētē vesugiū
imprudenter visendo quinquagesimo & sexto. s. vite sue. anno. hic itaq; cū optimus & vir iustus eēt: dū in
bac Traiani persecutione prouinciaz regeret: christianozū misericordia motus. quia videlicet multi nece-
bātur: Ad Traianū ipsū litteras dedit: asserens innumera hoīum milia quottidie obruncari: in quibus
nil mali oīo deprehendebatur. Quibus p̄motus impator iussit nō amplius christianos esse persequendos.

C Bassilidas quidam hereticus vir acutissimus tempestate hac vite finem faciens vigintitria volumina in
euangelijs a se confecta post se reliquit.

C Dion philosophus clarissimus ex Prusie ciuitate ortus p hoc idē tps claruit: & de regno multa scripsit.

C Agrippa quidā cognomēto: pastoris christianozū sui tps doctissimus hīsdem tēporibus floruit: & Basī-
lidis predicti heretici volumina in euangelijs conscripta sua doctrina mirifice confutauit: Barrabaz a bar-
thebath eius prophetas conficta. s. nomina ad terrorem & decum maximum Abraxas deridens.

C Plutarchus Cheroneus philosophus atq; hystoricus eloquētissimus Traiani q; magister: ac institutor
p hoc ipsum tēpus & ingenio & auctoritate maximo in precio habitus est. De quo Polocrates in suis hysto-
rijs sic hēt: Plutarchus philosophus hō in sententijs fidelis: in v̄bis luculētus: & in sacrario morūz tantus
arbiter fuit: vt facile principis posset dignosci p̄ceptor. Hic itaq; principi & discipulo suo regnāti quattuor
ingerē conat. dei reuerentiā: sui cultū: officialiū disciplinaz: ac subditorū affectūz & protectionez: Quicūq;
eruditissimus esset vir multos edidit libros. v3. de educandis liberis libz vnu3. de politica constitutione
libz. i. De nō irascendo libz vnu. De paciētia libz vnu. De anima libz. i. De Homero poeta libros. 2.
De magistratūz moderatione: qui intitulat Archigramatonus. li. i. Atq; similiter de Simphoniacis li-
bros edidit. Virasq; p̄terea multoz taz latinoz q̄ grecoz viroz illustriuz diffuse: elegāterq; collegit. s. Ro-
muli. Nume pompilij: publicole: Coziolani: Lamilli: Fabij maximi: Marcelli: Scipiois africai: Quin-
ti Flamini: Catonis senioris Pauli: Emiliij: Liberij Bracchi: Sille: Marij: Sertorij: Luculli: Crassi:
Pompeij: Julij cesaris: Catonis iunioris: Bruti: Cicronis: Marci Antonij: Galbe Ottonis: Pom-
ponij attici: Ruffi atq; Virgilij: Hecorum vero Thefei: Licurgi: Solonis: Alcibiadis: Themistoclis:
Periclis: pelopide: Hannibalis: philomenis: Lumenis: Lymonis: Alexandri magni: Mitte: Pitōis: Bi-
onis: Demosthenis: Demetrii: Artaxerxis: Arati: Euagore: Platonis: Aristotelis: Tynieleonis: Agis:
Cleomenis: Lysandri: Pyrrhi: & Homeri: quoz vitas locis & temporibus suis: prout potui abbreviatas
superius inserui: Scripsit & alia multa: que videre non merni.

C Terentius scaurus grammaticus (Helio teste) huius principis temporibus Rome floruit: qui vir nobi-
lissimus inter cetera de caselij erroribus librum composuit.

C Egesippus virum quidem sanctissimum atq; doctissimum hoc etiam tempore floruisse Eusebius refert
qui inter alia a passione domini nostri iesu christi vsq; ad hanc etatem omnes Ecclesiasticorum actuum
exiit hystorias: ut quorum sectebatur vitam: discendi quoq; exprimeret caracterem.

Iustus papa natione Ro. patre pastore natus: post alexandruz pontificē sedit annos. 10. men. 3.

dies. 21. Vir sane bonus & rei diuine (ut par erat) amator: cuius curaz optime gerens: constituit

Gratiano teste. Ne a quozq; nisi a ministris sacroz mysteria vel sacrata vasa tāgerent: & quāma

xime a feminis. Et ne corporalia ex alto q̄ ex lineo panno purissimo candidoq; fierēt. Et ne sa-

cerdotes missam nisi super altare celebrarent. Statuit etiam ne episcopi ad sedem apostolicam vocati: rede-

ntes a suis reciperentur: nisi secum deferrent pontificis summi litteras plebez salutates. Censuit quoq;

ut si quis a suo grauarēt. Metropolitano q; apud sedē vniuersalis ecclesie appellari posset: ut habetur. 2.

q. 6. c. Si quis putauerit. Statuit itē ne xpi accusatio reciperet: nisi duoz aut triū testimoniō cōprobaret.

2. q. 7. c. Accusatio. In missarū quoq; celebratiōe mādanit: vt sanctus: sanctus: sanctus: dñs deus sabba-

oth: cantaret: q; p̄mo vt dictū ē hoīum missarū acta simpliciter tractabant: hic quēdā noie peregrinū gnē

Romanū episcopū misit in Gallias: q; cū eos in fide cōfirmasset: ibidē martyrio coronatus ē. Deniq; Sy-

xus hic tribus ordinationibus in septembrio mense habitis: in quibus presbyteros: diaconos ac episco-

pos p̄ diuersa loca creauit multos martyrio coronat: & i vaticano apud sanctū Petrū sepelit.

Brianus cognomento helius Traiani sobrine filius. 15. Ro. Imperator anno. 223. Olympiadis

Traiano in imperio succedens imperauit annis. 21. Vir per opera (ut helius spartianus hystoricus

scribit) bonus: ac etiam inter optimos principes merito annumerandus. Nam liberalis splendidus

magnificus clemens ac vtraq; lingua eruditus: necnon & musice: medicineq; artis scientissimus

fuit. Qui euz leges multa composuisset: a populo Romano ob bene merita pater appellatus est & nō modo

Romanis: sed etiam Atheniensibus legem petentibus ex Draconis: Solonisq; sententijs iura composu-

it. Quibus etiam Bibliothecā permagnificā atq; insignē construxit. Et cum vir doctissimus esset: viroz

etiam doctorum: & q̄ maxime plutarchi: Cheronei sexti. Agatoclis: & Dene: magni philosophozum fami-

liaritate vsus: & delectatus ē. Idem quoq; sacris Eleusine initiatus multa Atheniēsis bona contulit: eo-

rūq; pontē. Cephesi flumis alluione desolatū restituit: potēq; p̄terea sui nois ad huc extantē sup Tybe-

rim in vaticano fecit: ac iuxta illū sepulchrū suū mire magnitudis extruxit: qua mole seu sepulchro nunc

pōtifficel Romani pro arce vtūtur: que sancti Angeli castellū nūcupatur. Mirifice quoq; ac sumptuose.

Et a libi hic clarissimus Cesar edificauit: & potissimū in Judea hierosolymam, a Tyto (vt diximus) euer

T. 21. 8.

118

Z. Adrianus

119

537

538

sam mentibus et edificijs iustauravit: et adeo eam amplificavit ut passionis dñi nři iesu xpi locū intra menia cōcluserit: et ex suo noīe helyā appellavit. precepit ne cui iudeo (s; tantū christianis) introcūdi facultas omnino daretur. Nā cū primo christianis aduersaret: postea cognita eorū religione eis admodū sauit: et bñficius fuit. Alexandria quoq; Egypti ciuitatē a Ro. diruta sua iustauravit impensa. murū itē in Anglia duxit octoginta milibus passuum longitudinis: Tyburtinā villā nunc ciuitatē edificauit: et pompeij magni sepulchriū magnificentissime extruxit atq; innumerabilia alia opera peregit: Tandē et ipse sexagenario maior in reuētis aque morbo: apud Baias capanie vrbe vite sue finez fecit: et puteolis in villa Licronis sepultus fuit: vbi Antonius eius successor: Templū p Sepulchro cōsecrauit. Hic apud hadriā Aprucij vrbe ex p genitoribus hispanis ortū habuit: et propterea ab hadria vrbe Hadrianus dictus est.

Anno xpi

C Cocebas quidā iudeus factionis Iudaice Dux vir audacissimus tēpestate hac christianos varijs suppli-
cijs: teste Eusebio: quasi rabie afferatus persequit: et p diuersas orbis partes in eos adeo exarsit: et quama-
xime in lybia vbi multa gessit bella: ut interfectis cultoribus penitus desolata remanserit terra. Et nisi po-
stea hadrianus Imperator illuc collectas aliūde duxisset colonias: vacua prozsus remansisset terra. In egyptu
deinde pueniēs Lyrenē et Thebatidē prouintias cruentis seditionibus turbauit: Vex in alexāria
prelio cōmissio victus: plurimūq; attritus: aufugit. In Mesopotamia itē rebellātibus Iudeis iperatoris
iussu et bellū illatū multa eorū milia cruentissima cede delata sunt.

C Martyres s; hadriano passi.

C Faustinus et Iouita concines Brixiani: et incliti xpi martyres psecutione Traiani adhuc seuiēte in pū-
cipio huius principis: apud Brixiam post multa miracula: et predicationis instantiam populorūq; cōuer-
sionē ac penarū experimētū ad vltimū. is. calē. Martij capitali sententia extra vrbis portā pcrpetuū merue-
re triumphū. Quorum etiam festiuitas eo die celebratur.

120

C Calocerus autē predictoy concinis: et ipse postq; Secundum in Astensi Ciuitate ad xpm conuertisset et
cum eo apud eandem vrbe a quodam sapricio vrbis prefecto: multa pertulisset supplicia in Albinum mari-
timam vrbe missus: ibidem pro christo martyr efficitur.

C Secundus miles inclitus et Athleta xpi egregius per hoc tempus a Calocero predicto in Ciuitate Astē-
si in fide xpi edoctus vna cū ipso calocero: cū nollet gentiliū dijs sacrificare. Sapricius vrbis prefectus pi-
ce rasinaq; feruentibus caput eius perfundi iussit: et cum nullā lesionē sentiret: in eorū ora iactari precepit.
id tāq; aqua suauissimā bibeāt dicentes. Quā dulcia sancibus meis eloquia tua dñe. Quo viso sapricius
data sntia in Astensi vrbe Secundum decollari pcepit. Quo decollato confestim angeli accedentes eius cor-
pus auferentes cum laudibus sepelierunt: passus est autē hic martyr. 3.º calendas Aprilis. Cuius autē
sancti maris pntia nunc vsq; astensis ciuitas plurimum illustratur.

C Martianum autē Therdonensem epm post longos carceris squaroles ab eodem Sapricio prefecto
ibidem passum fuisse historia predicti secundi martyris testatur.

C Seraphia antiochena virgo beatissima per hoc tēpus Rome p xpo passa fuit. Quā cū iudex duobus la-
sciuis viris illudendā tradidisset minimeq; illudi potuisset: nec postmodū ardētibus lampadibus inflamari
iussu pñdis sustibus durissime cesa tertio nonas septēbris gladio necata ē: quo die eius natale celebratur.

C Symphoriosa beatissimi Getuli martyris vxor: et ipsa cū septē filijs apud Tiburtinā Italie vrbe per hoc
tempus passa est. Et primo palmis diutissime cesa: deinde criminibus suspēsa: postremo alligato ad collū mo-
lari saxo in flumine precipitata est. Cuius corpus frater eius Eugenius vir magnificus colligens: sepeliuit
altera vº die iussit impator septē eius filios p diuersa tormēta iterfici. Quorū corpora a xpianis collecta via
tiburtina miliario nono p dita sunt: Natale vº Symphoriosē et filioy martyriū. is. calen. Aug. celebratur.

121

C Sabina illustrissima mulier vxor quondā pclarissimi valēntini et herodis Metallarij filia quā Seraphia
predicta in fide Iesu xpi puaferat: his tumultibus apud Romā in Auēntino monte a pfecto vrbis noīe eli-
pido gladio percussa martyrij palmam adeptā est. Ipsius autē natale celebrat quarto calendas septēbris.

C Eucētius et Theodolus viri clarissimi et diuini Alexā. pape pdicti dignissimi pbyteri: his tēpibus cū ipso pa-
pa alexādro pro xpo martyres efficiuntur. Nam post longam carceris sustinentiam tum ipso Alexandro
ignibus examinati. 5. nonas Maij decollati sunt quo die eorum festum celebrari mandatum est.

C Eleutherius Messanensis ep̄s: et anthia eius mater: vita sanctimonia: et miraculoy virtute illustres: per
hoc tēps lectuz ferreū ignitū craticulam et Sartaginē oleo pice ac rasina feruentem superantes leonibus
quoq; proiecti sed minime lesi nouissime Jugulanter. Et eorum festa. i. 4. calendas Maij celebrantur.

C Quadratus atheniensis ep̄s et apostolorum discipulus: vir vtiq; doctissimus: hac tēpestate ecclesiā gran-
di terrore disperfam: fide et industria congregans etiam librum pro xpiane religionis defensione compo-
suit plenū fidei et rationis atq; apostolica doctrina dignum quo edito ad vltimum tamen pro ipsius defen-
sione passus est: et ut sanctus habitus festa eius. 7.º calendas Junij aguntur.

C Quirinus. i. ep̄s Tribunus: postea ep̄s factus id tēpus: apud Glyricū. i. Sclauoniā in sciscia vrbe fo-
nonas Junij martyr xpi obiit. Nā (ut prudentius ait) ligato ad manū eius molari saxo in flumine precipi-
tatus ē. Et cū affātibus diu locutus fuisset: ne eius terrent supplicio: vix precibus ut mergeretur obtinuit.

C Senon gdez patricius Romanus: et ipse p hoc tēps: cū decē milibus et ducētis tribus Rome ad Butā Ju-
giter manantem sub hoc tumultu: pro Christo interfectus est. Quorum omnium festum septimo idus
Iulij sub vna celebritate recolitur.

C

Anno xpi

Papa. 9

129

Telophorus papa natione Grecus patre Anachorita: post Sixtū pontificē sedit annis. ii. men. 3. et diebus. 22. Vir sane singularis doctrine et virtutis: qui gratiano testate: Cōstituit ut Icinū quadragesimale sex ebdomadaz ante pascha resurrectionis: a cūctis xpianis obseruaret sicut bz. 4. di. c. Accusatori: Atq; in Natalē dñi nři Jesu xpi noctu tres misse a quolibet Sacerdote celebrarent: pma. s. in dimidio noctis: quaxps natus est. Secūda illucescēte auroza: quando a pastoribus cognitis ē. Tertia in hora tertiāz. In reliquo vō tēpore ante horā tertiāz mis-

5328

sam celebrari interdixit. Mandauitq; ut in principio misse: hymnus ille cantaret quē Angeli cantauerūt s. Gloria in excelsis deo: ut hētur d. cō. di. i. c. Nocte sacra. Tandē et ipse cum quattuor ordinationes i Decēbrio mense celebrasset: illustrissimū pro xpo duxit martyriū cuius corpus in vaticano apud beatū petrū sepultum perhibetur. Quā mortuo cessauit papatus dies. 7.

132

Papias Hieropolitanus episcopus Joānis apostoli auditor et discipulus ad huius pontificis tpa feliciter peruenit. Vir certe doctissimus. Qui/ut hiero. scribit/ in asia quiq; scripsit volumina: que explanationum domini nostri Jesu xpi titulo p̄notantur.

Aristodes quoq; dñi nři Jesu xpi discipulus et athenēsis phūs: p hoc idē tēpus floruit: et volumen xpiani dogmatis rōnez cōtinēs: vna cū quadrato ep̄o predicto: hadriano principi obtulit. Quo apolegetico libro ab hadriano perlecto cōfestiz Inuistū existimauit xpianos in dicta causa occidi: vnde et Alie procōsuli scripsit: ut neminē christiānū occideret nisi de aliquo crimine conuictum.

Justinus phūs et in sacris lris eruditissimus: vir patria palestinus: ex Neapoli vrbe oriundus: et ipse his t̄pibus pro fide xpi multū elaborauit et multa cōscripsit. et inter cetera: cōtra gētes libū edidit: quez postea Antonio principi et eius filijs obtulit: alios quoq; p̄posuit libros v3 De Monarchia dei li. vni. Itē libūz quē vocauit psaltē. Item contra triphonē iudē dialogū. Et contra martionē. Et contra omnes hereses a quibus hereticis postea pro fidei dignitate mortem sustinuit.

135

Secundus atheniensis phūs hoc tpe in h̄cio fuit: q semp silentiū seruās pythagoricā vitā duxit. Cuius taciturnitatis cā hec fuit. Ad cū matrē ppriā de illicito p̄cubitu tēpasset: et illa (incognito filio) assentisset: ut cū cognouit esse filiū p pudore sp̄m exhalauit: Ad aiaduertēs secundus id matri propter suā loquellam accessisse: hanc in posterū a se exegit penā: ut de cetero vnq; nemini loqueret. Quod cū hadriano tū apud athenas h̄yemē exigente nūciatū fuisset: ipsū ilico accersiri fecit. Quē cū nec saluatione: nec exhortatiōe aut minis a taciturnitatis proposito retrahere potuisset. Admiratus ipsius taciturnitatē atq; constantiā dixit. quare secunde ista silentij lex a te nōnullo modo solui potest: Saltem vel manu tua obsecro problemati bus meis respondere digneris. Et interrogās impator dixit: quid ē deus? Ille cōfestim rescripsit. Deus ē immortalis mēs incōtēplabilis celsitudo forma multiformis: multiplexq; spiritus: incogitabilis inquisitio: in sopitus oculus oīa continens: lux indeficiens: et optimum bonum. Suere et alia multa hadriani problemata philosopho p̄posita: que breuitat[causa omīto.

Aquila ponticus phūs secundus interpres post. 70. primos interpretes his t̄pibus claruit. Et libros veteris testamēti ex hebreo in grecū optime transtulit: et prophete verba de virgine Maria prolata: ad Iuēculam quandā ascripsit: non satis capiens diuina mysteria.

Sinus papa natione Grecus patria atheniensis patre philosopho post Telophorū pontificem sedit annis. 4. men. 3. et diebus. 4. Vir certe doctissimus: qui Ep̄am eruditionis plenā de vnitatē ac Trinitatē dei oibus xpī fidelibus legendā scripsit. S3 et clerū prudenter in ordinem redigens gradus omnes distribuit. Ut Hieropolitanus in Canone tastatur: ut habetur. 77. di. c. in singulis. Statuit qdē: ne quis Metropolitānus suc provincie ep̄m: alicuius criminis faceret

5339

Papa .io.

140

reū nisi prius a cōprovincialibus ep̄iscopis eius cā fuisset cognita: ut. 8. q. 3. c. Salui in oibus. Censuit itez ne soboles ex secundis nuptijs suscepra consanguinitati prioris viri vllō modo copulari debere. 36. q. 10. c. Si qua mulier: voluit ēt: ut ecclesiaz cōsecrationes semp cū missaz celebratione fierēt: de cōse. di. i. c. Dēs basilice. Actuit quoq; ne ligna reliquaue ecclesiaz materies in prophanos vsus p̄uertir: de cōse. di. i. c. Ligna Itē voluit vni saltē patrini et vnā matrinā i baptismo v[confirmatione interesse: de cōse. di. 4. c. in chatecismo. Beni q; cuz de deo deq; hominibus benemeritus fuisset: et ordinationes ter in Decēbrio mense habuisset: tertio idus Ianuarij martyrio coronatus est: et apud sancti Petri corpus sepultus. Quo mortuo cessauit papatus dies. 3.

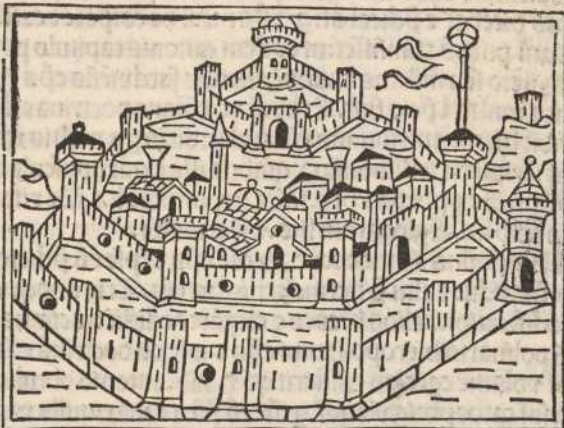
Syrus papiēsis dignissimus ep̄s: q supioribus t̄pibus a beato Ermagora Aquileiensi Archiep̄o predicā di gra Icinū seu papiā missus fuerat cū ibidē primū xpī euageliū predicasset et multos ad catholicā fidez cōuertisset: ēt maximis miraculis: et virtutibus candē fidē cōfirmavit. Et nō mō Icinū s3 et Venūā maritimā Cuitatē. Verdonā. Alitēsz et reliqs vicinas vrbes vna cū Iuēnio presbytero p̄dicatiōe et vtutibus xpī iugo subiungauit. Beni q; ad pp̄az sedē reuersus hoc āno senio p̄fectus gloriozo sine in dño quieuit.

Photinus autem et ipse lugdunensis episcopus: vir singularis doctrine et virtutis insignis. his de t̄pibus (Asidoro teste) iaz nonagenarius constanti aio martyrij coronam percepit.

Liburtinā latine regionis Cuitatem: que hodie vetus Tibur appellat: p hoc tēpus Hadrianus iperatoz (ut helius spartianus historicus testat) miro sumptu fabricauit: et ex villa oppidū tēct. Hec quippe ciuitas 16. passū milibus a Roma distare videt: et iuxta anienē fluuiū in Cuioso loco cōstituta ē: Quā tñ ciuita-

rem longe ante Romanā urbem a grecis originē et cō-
ditionē habuisse Strabo et Virgilius volūt. Aiumt
n. ipsius primū cōditōrē fuisse quidā Tiburtus: Lo-
racis et catilli frater: hi nāq; fratres Thebani fuere
qui post Thebanorū interitū a patre in Italia pgeni-
ri singuli postea oppidū ex suo noie cōstruxere: q; te-
stis est quidā Mons ppiuus qui Latillus adhuc
dicit: et Corax aliud oppidū famosū inter volscos
erexit. Fuit itaq; Tiburtina hec quōdā nobilis ciui-
tas cui et testimoniū phibent ppinque adhuc extan-
tes ipsius antique ciuitatis ingētes et magnifice edifi-
ciorū ruine que dignitatē vrbis pfererūt. Eo sigdē
loco Tyburtinus lapis fortissimus fodit: qui ad cō-
struēdā cōseruandāq; Romanā urbē multū adiuu-
to fuit. Hāc. n. urbē Federicus cognomēto Barba-
rossa: ab alijs theotonicis superioribus ānis dirutā
rebedificauit: et deinde multi summi pontifices: multiq;
cardinales auxere et multis edificijs illustrauerē:
Ex hac simplicius Romanus pontifex: et alij viri scientia et dignita-
te clarissimi ortum habuerē.

Tyburina ciuitas.

Anno xpi

5359

A

Antonius cognomēto pius. 16. Ro. Impator Olympiade. 229. post hadrianū Imp. ij pncipa-
tuz suscipiēs Impauit vna cū Aurelio lucioq; filijs annis. 22. et mē. 3. hic (ut belius Spartia-
historicus scribit) fuit hadriāi gener et p adoptionē filius: cuius pgenitores (ut Julius capitol-
nus ait) hispani fuere: vir quidē optimus: q; iperio suscepto tanta cū modestia et benignitate im-
perauit: ut merito pij cognomētū adeptus et patric pater appellatus sit: Nulli quippe vnq; tu-
prietatiz: tū publice acerbus fuit. Et hoc verbū p sepe dixisse ferūt malle se vnū ciuē seruare: q; mille hostes
pdere: Nā tante religionis: pietatis: gratie: humanitatis: clemētie: iusticieq; ac modestie peditus erat: ut
cū Numā pompilio (bonorū oīuz sentētia merito cōparari possit. Ob qd multi reges multeq; nationes po-
sitis eius iussu armis ad eū cōtrouersias cūctas litescq; deferrēt eiusdēq; sentētie statiz parcerēt: pp q; merita
populus Ro post cuius obitū illū inter deos referri voluit. cōstruxit autē hic tū Rome: tū alibi multa edifi-
cia inter que (ut belius spartianus refert) terracineses portuz instaurauit. Remū cū esset annoz. 72. apud
lozium villam duodecimo ab vrbe miliario distantē e vita discessit.

Antonius
140

5343

R

us papa natione italus patria aquileiensis patre ruffino: post Iginū pontificē sedit ānis. 12.
alij aut. 9. tm dicūt. Vir sane doctus atq; eruditus. Qui Gratiano teste cōstituit. Si quis secu-
lariū temerario ausu ecclesie alicuius pedia occupat presumeret: sacrilegij pena puniret: ut hē
in canone. 12. q. 2. c. pedia. Eadēq; cōstitutione mandauit: si quis ecclesia vastaret: et sacrodo-
tes psequeret: ipsa cēsurā pūiret. 17. q. 3. c. Sicut qui. Statuit itē: ne qua virgo sacro velami-
ne psecraret: nisi. 25. annoz esset eratis: et id in Epiphanie die fieret. 20. q. 1. c. Virgines. Cōsti-
tuit quoq; ut sanctū dñi pasca a fidelibus christianis: n̄ nisi dñico celebraret die: de p. se. di. 3. c. nosse vos vo-
lui. De hoc quidā magnā cōsuetudinē cū hermete habuit qui libzū titulo pastoris prenotatū scripsit. Quo
quidē in libro Angelus pastoris personā induēs ei mādauit: ut oibus psuadeat pasca die dñico celebrari.
Quod et fecit. Illis aut Sacerdotibus penā statuit: q negligētes in attractando xpī sanguine et corpore ali-
quid perire pmitterēt. Et vbiq; eccidisset labi pcepit. Statuit pterea quispiā hereticus ex iudeorum
heresi veniens: ylo modo susciperet aut baptizaret. Hic et paxedis sanctissime femine rogatu Themas
nonati in honore sororis. s. diue pudēciās virginis dedicauit. Vex post ingentes virtutes habitis ter ordi-
nationibus in mense decēbri xpī martyr obiit et apud beati petri corpus in vaticano sepelitur. Cuius nata-
le. 5. idus Julij celebratur: et tūc cessauit episcopatus dies. 13.

Papa. xi.
144

Policarpus Joānis apostoli discipulus vir doctissimus atq; sanctissimus Smyrnce ciuitatis ep̄s et totius
minoris Asie pnceps et pater hoc ano pio pdicto presulāte Romā veniēs multos ab heretica prauitate ver-
bo et exēplo ad verā fidē cōuertit. Sz tandē a Marco antonio et lucio pncipibus captus in Amphiteatro
pducit vbi vnuerso populo aduersus eū psonate igni traditus est. Cū quo et. 12. ex philadelphā venientes
martyriū psumauerē: hic itaq; doctissimus cū est et vnā ad philippēses perutilē scripsit eplaz que et in non
nullis legebat ecclesijs. passus ē at polycarpus hic. 7. calē. februarij: quo die festa eius celebrant heretici.

144

Cerdo quidā hereticus: a quo cerdoniam heretici nomē accepere: p hoc tps insaniendo vticinare simulat
Cuius opinio fuit: q; Spūs sanctus nō in aplis: sed in se solū traditus fuerit. Asserebat nāq; duo fuisse
principia contraria: ut habetur in canone. 24. q. 3.

Martio itē hēticus pdicti discipulus: Stoyens qdē phūs: et ipse p hoc tps vna cū magro suo dīrare cepit
dicēs xpī p̄ez nō fuisse nec eē deū creatore q; p filiū mudū fecerat: sz alter bonū tm: alter vō vōz iustū eē
asserēbattā q; duo dñi pncipia: creationis. s. et bonitatis: sicut hēmus in canōe. 24. q. 3. c. Quidā: hic cum
aliqñ polycarpo pdicto Rōc obuiaz factus fuisset: iterrogaretq; an se agnosceret. Cognosco: respōdit poly-
carpus p̄mogenitū diaboli: huius at secta post eius mortē varie diuisa ē ut. j. vbi d apolonio martyre dicēs

Anno xpi **C** Valentinus alius hereticus platonicus phus: a quo valentiniana heresis nojata e: hisde tpsbus ortu suscit-
piens dicebat et pdicabat: qd xps nihil de corpore beate virginis Marie suscepisset: sed per ea tanq per fi-
stulam purus transfisset: ut eodem canonis capitulo patet.

145 **C** Aileto seu miletus natione asianus sardinensis eps Frōtonis ifrascripti oratoris discipulus in tpe isto flo-
ruit et multo i scio fuit. Et libru de xpiana doctrina ad .Ad. Antoniu dedit: cuius ingeniū tertulianus (ut
scribit hiero.) mirūimmodū laudat: dicitq; a multis xpianis ut ppheta fuisse honoratū. Et qd mltia pphete-
rica scripserit testimonia ex quibus ista extat opuscula. De pasca li. 3. De ecclesia vniuersali li. i. De gnariōe
xpi li. i. De ppheta xpi li. i. De baptisinate li. i. De vita prophetaz li. i. De vitate li. i. De apocalipsi li. i. De
diabolo li. i. Eglogarum li. 6. et alia multa.

C Theophilus Antiochene Eccleie eps et ipse cū pdicto his diebus floruit: et nō martionē predictū hereticū
libru edidit: et aliū nō hermogenis heresiz. Tria quoq; volumina nō Etbolū cōposuit. atq; ad eccleie catholi-
ce edificationē alios b: cues et elegātes edidit tractatus: s; i euāgelijs: salomonisq; puerbijs cōmētans est.

C Apolinaris hieropolitanus eps et ipse ob doctrinā et sanctitatē p id tēpus multo i precio fuit. Et qd de fide
xpi volumē egregiū ediderit qd et .Ad. antonio obtulit. S; et alios aduersus gētes. v. libros scripsit. Et ad
uersus cathaphrigas duos. q tūc cū pīca et maximilla vaticinātes dīrabāt. Extat et alij duo eius d vitate libri

C Thaurus Verithius in platonica disciplina phus celebratissimus hoc tempore clarus fuit et multa compo-
suit. Cuius hec memoranda sunt snia in publico mos populi: sed in priuato ius nature gentiūq; seruetur.
Cuius prestantissimi viri Zulusgelius grammaticus auditor fuit.

C Phauozinū quoq; phus et oratorē phādi dulcissimū cū supradictis Rome floruisse cōstat cuius qdē gres-
sus quocūq; iret Zulusgelius subsequi conatus est. Ita emz homines sermonibus demulcebat: hic etiam
nonnulla composuit monumenta.

C Zulusgelius Romanus orator et insignis qdē grāmaticus hoc et tēpore clarus existēs agnoscitur: Qui in
ter cetera sue virtutis opera cum e Roma per hyemē in Atticā pficisceret terrā de grāmatica comētarios
celebres edidit: quos in .20. li. diuidēs de noctibus atticis titulo prenotauit.

C Ptolomeus pbeudēsis rex: natione Alexandrinus historicus et phus ac insignis astrologus p hoc tps insti-
gnis agnoscit: sicut ipsemet in .5. 9. et .10. maioris sui opis testatus ē. Qui vir pstatissimus plus astronomie
addidit q id totū qd ante iuenit. Hā et almeqistū opus diuinū et pspctiuū edidit: de Iudicijs et quadrip-
titū opus. Et cētilogiū ac alios multos cōscripsit libros. Vixitq; ānis. 88. Ex eius aut prouci bijs hec duo
notāda hic iferimus. Inter hoies q nō curāt in cuius manus sit mūdus hic mūdo altior ē: et illud q p alios
nō corrigi ne alij p euz corrigētur. Quātomagis fini appropinquaueris tāto bonū cum augmēto operare.

147 **C** Valienus medicus doctissimus et sue etatis ac deiceps singularissimus Asianus ex Pergamo oppido ori-
undus p hec tpa (ut de seipso ipsemet multis i locis cōcstat) Rome floruit: vir oīuz eruditissimus q ca
in arte pter hypocrate oēs superasse credif. Et qd multos cōposuerit libros: et oia Hypocratis scripta mi-
ro explanauit ingenio. Tradunt enim Greci in facultate ad centum quinquaginta volumina eū edidisse.
De quibus hec pauca habentur videlicet.

De demonstratione	libru secretorū suorū ad monete	librum Tegni
De elementis.	de pulsibus et vniis ad Blautonem	libru Adicrotegni
De complexionibus	librum qui dicitur Echinasoga	librum Teraputice
De malitia complexionis mentis	de virtutibus sarrinaciorum	librum Tabe
De natura hominis	de motibus liquidis	de catharticis
De inequali distemperantia	Comentaria in libro suo	de differentijs februm
De redargutōe simulatiū egritudies	de pulsibus qui introducuntur	de temporibus februm
De enexia: de calido et frigido	de vtilitate pulsūz	Antidotarium
De virtutibus naturalibus	de introductione pulsuum	de dicta et cura
De complexione pulsuum	de differentia pulsuum	de exercitio cum pila
De bona habitudine	de causis pulsuum conuito	de regimine sanitatis
De meliori habitudine	de compendio pulsuum	de cura lapidis
De optima habitudine	de significatione per pulsū	de chrisi: de Lippo
De heresibus: de alimentis	De iuuamento anbelitus	de creticis diebus
De constitutione librorū in medicina	de iuuamento membrorum	de interio:ibus
De egritudinibus. de distina	de accidente et morbo	de anorhomia: de voce
Librum introductorij	de humoribus: de vindemijs	de doloribus vulnecruz
de simplicibus medicinis	passionarium: de flobotomia	de malo anbelitu
de simplicibus: de proprietate	de febris ad Blauconem	de simplici medicina
de experientis passionarium	de apostematibus	de perfectis medicinis
Libros diademiarum	de non dispensantibus corpus suum	de substantia virtutum
de Alchimia cuius titulus est	de medicinali experientia	de practica
de ramo pomi congelati	Epistolarum librum ad patrimanum.	Et alia multa.

C Valius itaq; celeberrima fuit snia. Scientia in insensato nō predest: nec ei qui non vritur predest sensus.

T Apolonius stolicus natione Chaldeus et Basilides Scyropolitani philosophi hoc ipso tempore Anno xpi illustres fuisse et seueri imperatoris preceptores esse meruerunt.

Trogus ptoleus hispanus historicus cum his floruisse constat eo quod totius orbis historia a bello Mithridatis regis Assyriorum patre usque ad monarchiam Cesaris latino conscripsit Hermone et in quatuor et 40. capitulis distinxit libros. Quorum Epitoma. id est abbreuiationes Iustinus eius discipulus fecit: a quo et nos nonnulla ad verbum excerpimus.

T Basilides illustris Scyropolitani philosophi Cesaris (ut diximus) magister hinc ipse Athenis in precio fuit. Ad quem et ad Thaurum philosophum (ut Helius scribit) crede preses cum patre aliquando visendum cognoscendumque Athenas venit. Quos Thaurus in domo suscipiens primo iurauit preses ut sederet. ille autem noluit: sed de filio esse sciam ait. Sedeat hic preses: quod Romae populi magistratum gerit. Tunc preses sedere apposita est et filio altera sella. Et Thaurus ut erat philosophus doctissimus mox istis quod conuenerat de hac re verbum iter cetera fecit dicens. In publicis partibus iura cum filiorum iuribus: quod in magistratibus sunt constituti inter eos gessere de paululum. Sed cum extra reipublicam in domestica re atque vita dum sedetur ambulaturque in conuiuio quoque familiari discubitur inter filium magistratum et patrem priuatum honores publicos naturales autem seruari equum est.

534

Anacletus papa natione Syrus: de vico Marco (uel ut Damasus placet) de Domus: preses Joanne post patris pontificatus sedit annis. 9. mensibus. 4. et diebus. 3. vir utique scitate et moribus insignis. Qui vniuersali ecclesie consulens ne moribus insolentium labefactaret (Variatio in decretis testate) Instituit ne clericus sine apostoli precepto oino comam nutret: ut habetur. 23. di. c. Prohibete fratres. Neuepiscopi a paucioribus quam a tribus consecraretur episcopi. Sic a principio Anacletus (ut dictum est) constitutus. 64. di. c. Coprouinciales episcopi. Vbi vero Metropolitani essent consecratus omnes coprouinciales adessent: si cut eisdem omnes obedire tenent. 66. di. c. Ab omnibus sue. Statuitque preterea ne archiepiscopi nisi ex singulari titulo prelati se nominare permitterent: nisi priuatas remississent sedes. 100. di. c. Nulli. Voluit item ne episcopus metropolitani sui crimine ad alium quam ad patriam. id est patriarcham aut ad sedem apostolicam deferret. 8. q. 3. c. Archiepiscopus tandem vero postquam ordinationes. v. in decem mense habuisset: multosque episcopos ac sacerdotes et Diaconos creasset. 15. cal. Maii martyrio coronatus est et viaalaria in calixti cimiterio sepultus. Quo quidem die eius natale celebratur. Et tunc vacauit sedes dies. 7.

Papa. 12.

155

T Praxedis virgo scissima beatissimi pudetis ciuis Romani filia et gloriosissime pudetiane virginis soror: virgo siquidem in diuina lege eruditissima: pro hoc tempore presulante aniceto predicto postquam patrimonium suum vna cum sorore predicta in sustentatione pauperum erogasset et totum vite sue tempus in vigiliis et orationibus atque Ieiuniis assiduis contriuisset et vniuersam familiam numero. 90. manumississet: atque post multorum martyrum corpora sepelisset: et ipsa beatissima. 12. cal. Augusti migravit ad dominum coronata iusticie acceptura. Et viaalaria iuxta sororem suam pudetianam in cimiterio pascille sepelitur. Quo etiam die eius natale a cunctis fidelibus celebratur.

Marcus Antonius quod et verus cognomine philosophus Vallus natione: ut Helius spartianus historicus testatur decimusseptimus Romae Imperator post Antonium patris eius fratrem. Impauit annis. 19. et mense vno Olympiade autem. 254. Impar et vna cum Lucio eo modo Aurelio eius preimpator cepit. Vbi primus

M. Anto
nius verus

5362

Impius equo iure administravit: cum usque ad hoc tempus singuli singulariter Augusti fuerit. Qui de parthos bellum superum simul admirabili virtute et felicitate gessere: et vologesium eorum regem qui non modo Armeniam sed capadociam syriamque vastauerat reseruit: sed et multis hominum milibus in deditionem acceptis: ab eo de partibus et cetera magnifice triumphauit. Vix non ita multo post comode de medio sublato Antonius solus Imperius tenuit. Quae certe ob prestantissimam eius virtutem laudare plurimum licet. Quippe quod ad nullum rei euentum vniquam se extulit. Tante enim fuit soliditas ut eiusdem vultus quibus fortuna aduersa semper fuerit habitus: hancque semper studiosus et quam maxime philosophiae. Haec propterea ipsa philosophia illi a rebus Imperij et bellicis retardauit: quod teste Eusebio: Germanos: Marcianos: Sequanos: Sarmatasque ingenti felicitate vna cum filio eius eo modo Antonio superavit et de eis triumphauit. Iturus autem ad hoc bellum cum non haberet vni stipendia militibus suis daret exhausto. serario: omnem Imperatoriam supplectile omnemque vxoris ornatum perdidit et precia merentibus dedit. Vix cum postea superato hoste in patria redisset emptoribus precia restituit. Memini tamen molestus fuit quod septem reddere non luisse: sed in omni de reipublica boni meritis liberalis extitit. Et tributa quibusdam prouincijs remisit. Fiscalium quoque titulorum monumenta in foro coepta concremari iussit. Leges et seniores nonis constitutionibus temperavit. Propter quod ita factum est: ut ab omnibus ita diligenter amaretur quod sacrilegi non immerito icurreret quod imaginem eius domi non haberet. Postremo in panonia constitutus repetino morbo interijt: et ab omnibus acclamantibus iter deos relatus est.

163

Felicitas Romana femina matrona siquidem scissima pro hoc tempore vna cum. 7. filiis suis. s. Januario: Felice: philippo: Scylano: Alexandro: Vitale: atque Marciale Romae martyrium suscepit: Et primo quidem Ianuarius primo genitus post virgarem vbera plubatis occisus est. Felix vero et philippus fustibus mactati. Scylanus deinde precio iter reppit: Alexander denique et vitalis atque Marcialis capitali sententia sunt puniti nouissime autem et mihi ipsa felicitas preter matrem suam et vniuersam et ipsa gladio necata est. De cuius virtute prestantissima et diuus preses Augustus sermonem edidit dignissimum dicens: magnum spectaculum ante oculos fidei nostre positum est. Eius autem natalitius dies celebratur. 6. idus Julij.

164

Alij quoque multi tempestate hac diuersis in locis martyrio sunt coronati ut pote polycarpus episcopus cum 12. de quo dictum est: Sed et sancti Faustinus et Victor milites cum vxoribus apud Mediolanum. Valerianus vero: et Marcellus: Gains et Nouatus cum. 20. alijs martyrij palmam adepti sunt.

L 3

Anno xpi

Papa. 13.

916

Other papa natione capanus ex fundano oppido pre cocordio natus: post anicetū pontificē sedit annis. 9. mē. 3. et diebus. 21. Qui multis in periculis lz constitutus fuerit: aiuz n̄ ad res diuinas quo ad potuit semp cōuertit. Et multa eā obzē (Bratiano testāte) cōstituit: v3 ne monacha aliqua villas attractaret pallas seu calices patenas corporalia et bis familia cōtingere presumeret. Neue thus añ altare poneret dū sacrificia fierēt: ut h̄ i canone. 23. di. c. Sacra- tis. Statuit ita ne vllus sacerdos Missarum solēnia nisi duobus saltz p̄ntibus et ipso tertio p̄nte celebrare tēptaret. De cōse. di. i. c. Hoc quoqz. Adā dāuit isup vnicuiqz fidelī ut i dñi n̄ri cena Eucha- ristie sacm̄ reciperet: de cōse. di. 2. c. Et qbus. 11. in cena. Instituitqz: p̄terea: ne q̄ h̄etur vxoz legiptima ni- si quā sacerdos ex instituto b̄ndixisset et quā parēs solēni p̄pa christiano more marito collocasset: quā et pa- ra nymphē de more custodiuisset p̄cauētes multa pericula q̄ in nouas nuptias cūenire solēt: deniqz cū quiques ordinationes in decēbrio mēse celebrasset: in qbus presbyteros octo: dyacones nouem et episco- pos per diuersa loca. i. i. creauit. io. calē. Adij martyrio coronatur et via apia in Calixti Lemiterio sepelit. et nunc vacauit sedes dies. 21.

¶ Cathaphrigaruz heresis exordium.

170

¶ Adōtanus heresiarcha pessimus natiōe phrygius p hoc tēpus i phrygia cōparens paraclitū se noiāuit et multos seducit et eandē regionē cū vicinis regionibus multis ac multis erroribus infecit. Vbiqz et Priscas ac Maximillā clarissimas mulieres a deo seduxit: ut relictis viris suis secū publice incederent. Que et ab eodē adeo demērate sunt ut affirmare presūperint illius inspiratione euasisse. p̄phetissas. Ex eo nāqz Ca- thaphrige heretici p̄uenere: qui donū spiritus sancti non in apostolis sed in se tantū traditum fuisse affir- mabant: ut habetur in Canone. 2. 4. q. 3. ca. Quidam.

¶ Appelles alius hereticus his t̄pibus in Grecia fuit. Qui dicebat: q̄ deū quē colebat ignorabat. Eius autē hec erat opinio atqz p̄tinacia: q̄ xpm̄ nō deū in veritate: s3 hoīuz in fantasia hoībus apparuisse affirmabat. Hunc theodocion vir eruditissimus hereticissimū appellat: et suis scriptis p̄cōmode irridere conatur.

¶ Zacianus alius quoqz hereticus p hoc tēpus in Grecia fuit: hic doctissimus fuit christianus: et quādū ab Ecclie latere nō discessit noiātilissimus extitit et multa cōscripsit. Et qbus (ut testat hiero.) vnus h̄ gentis li- ber fuit ab isto nāqz eueratice hereses cognominare sūt. Quoz precipuus qdā noie Severus fuit qui po- stea heresiz augēs eius sequaces Severiani heretici sunt nūcupati hi oēs Coitū spurcū putabāt: et alia mul- ta consimilia delirando affirmabant.

¶ Vari disciplinis excellentes.

175

¶ Dionysius Corinthioz episcopus tēpestate hac (Eusebio teste) floruit Cuius tāta eloquētie industria fuit ut nō solū sue ciuitatis populū rex et aliaz vrbiū ac p̄uinciaz ep̄os suis crudierit epistolis. Ex quibus vnā ad lacedemonas. Aliā ad atbeniēses: tertiāqz ad nicomedienses. Quartā v̄o ad Cretēses: ac quintaz ad ecclesias ponticas: et sextam ad Romanos scripsit perutilis.

¶ Pinerus cretensis ep̄s vir doctissimus atqz eruditissimus his t̄pibus existens p̄dicto Dionysio elegātif- simā scripsit epistolā: in qua docet non semper lacte populos esse nutriendos sed solido v̄sci debere cibo: ut ad spiritualem perueniat senectutem.

¶ Philippus alter cretensis ep̄s: de quo idē Dionysius p̄dictus meminit in epistola. s. quā ad eandē scribit eccliam p hoc tēpus in precio fuit. Et inter reliqua aduersus Martionē hereticuz p̄clarū edidit librum.

¶ Adusianus non ignobilis doctor et ipse per hoc tempus librum contra quosdā ab ecclesia catholica ad cu- cratiatarum heresim declinātes scripsit: quoz opinio cū seuerianis conueniebat. Hi etiam oēm coitum pu- tabant spurcū: et Libos quos deus humano p̄oposuit generi damnabant.

¶ Adodesius et eruditissimus doctor p hoc t̄ps i precio existens libzū aduersus martionē hereticū scripsit.

¶ Adelciades alius quidā doctissimus doctor hoc ipso t̄pe (ut hiero. scribit) cōtra Adontanū priscamqz ac Maximillā volumē edidit precipuum. atqz aliud contra gentes Iudeosqz scripsit. Nec non et apologeti- cum quibusdam dedit principibus.

¶ Espianus Cilex poeta hoc quoqz t̄pe Elenticham redargutionis plenam miro splendore conscripsit.

¶ Frontonius dignissimus orator de quo (diuus scribit hiero.) p hec t̄pa floruit et multa cōposuit hic. Ad.

Antonū v̄z nunc Imperatorem in latinis litteris habuit auditorem.

Leutherius papa: natiōe Grecus p̄ria Nichopolitanus p̄re habūdio post Sotherē p̄ti. se- dit añ. 21. mē. 6. di. 5. Sic cū p̄tificatū inissz pax ecclesijs data ē: et Brati. testāte: statuit ne q̄ xpianus ob aliq̄ sup̄stōez vllū cibi respuēt genus quo humana p̄suetudo vesceret: hoc ap̄pe

Papa. 14.

178

Seueriani dānabāt h̄tici. Adā dāuitqz p̄terea nullū a suo gradu debere deici nisi accusa- tus et criminis reus cōuinceret: sicut in canone. 2. q. i. c. Nil h̄ et exēplo salualoatoris q̄ Iude p̄ditoris errore: lz rei: nodū n̄ cōicti ita equo tulit aīo: ut q̄q̄d interi egisset p̄ dignitate aplatus ratū fir- mūqz h̄re voluit. Prohibuit et ne absēte eo quē accusator reū facit vlla i cā decerneret. 3. q. 8. c. Lancat Iu- dices: statuit itē ne q̄ res sentētie anteq̄ certis demōstret iudicij. 3. q. v. c. Judicatē oz. Die i p̄ncipio sui p̄tificatus a Lucio britānico rege eplaz accepit: q̄ rogabat: ut se suosqz oēs baptigare dignaret. Cui Suga- tiū et Hamianū viros optimos misit. Qui regē ipsuz et pplm̄ oēs baptigarēt quo baptigato data ē quasi vbi- qz pax ecclesijs: et nomē xpi m̄z imodū exercecere cepit: et quāmaxime Rome: vbi multi nobiles cū coniug- bus et liberis baptigati sūt. Tādē ordinationibus ter i mēse Decēbrio hitis vbi p̄sbyteros et dyacones atqz ep̄os p diuersa loca creauit multos sine martyrio diē obiuit. Cui corpus ap̄ scūz petrū in vaticano. 7. cal- ximi sepelit. Quo et die: et eius festa celebrat: et tūc sedes vacauit dies. v. ¶ Anglia insula xpi fidē recipit

5368

5377

Lucius Anglorum Rex collis regis fusti filius hoc anno apud Anglos seu Brito
 nes regnum accepit: s; quantum regnauerit non habet. Qui regno suscepto mox a dno ro-
 cat: et Eleutherio isti pontifici maximo litteras supplices dedit ut illum intra christianorum numero
 admittere dignaretur. Cuius precibus motus pontifex concessit fugatiu et Damianum re-
 ligiosissimos viros eo misit: qui regem ipsum una cum uxore ac toto fere populo baptiza-
 runt. Erant tamen in Anglia Idolorum pontifices. 25. quos flammeos vocabant. Inter quos
 tres archisacerdotes habebat. Quorum in loco. 3. Archiepiscopi fuerunt constituti. Prothoflami-
 num vero loco primitiua ecclesia patriarchas constituit: vixit Lucius hic baptismo suscepto
 mox immobilis cuncta parte gentium repleta christi ecclesiam apostolice constituit. Quo
 postea sine liberis decedente Severus Romanus. legatus loco sui in regnum successit qui et vallum
 in regno Augusti more consecravit. Post quem Vassianus eius filius ex matre Britanni-
 ca susceptus regnum accepit: quid postea gestum sit non habemus.

Anno xpi
180

538i

Comodus. 18. Ro. Imperator post Antonium vixit per se suum anno. 2. 229. Olympiadis imperare
 cepit et imperavit annis. 13. Vir quidem ipse et Heroni pro omnia simillimus quem sola princeps virtutis gratia tole-
 rari fecerat. Qui quidem Commodus omnibus fuit incommodus: et nil cum patre Comune habuit: s; in omnia de-
 decora et luxurie obsecravit vitia se iniquavit: ob cuius flagitiosa et pestifera vitia (ut belius spar-
 tianus histo. scribit) urbs ipsa Romana pena tulit. Nam capitolium fulminis ictu una cum egregia illa
 Bibliotheca maiorum cura fabricata et ceteris circumpositis edibus dei iudicio conciderunt suo tempore fuit. Quo
 quidem incendio multa urbis pars solo equata est. Tamen namque temeritatis fuit: ut colosso capite sublato sue imagis
 caput loco iussit apponi. Et. 7. menses septembris a se appellari voluerit: quod omnia post eius mortem abrogata sunt
 s; ipse et mortuus ut humani generis hostis ab omnibus ad iudicatus est. Adeo. n. eius vita flagitijs contami-
 nata odio cunctis erat: ut in domo vestali strangulatus fuerit.

Comodus
182

Apolonius senator Ro. vir eruditissimus philosophus floruit et insignem volumine Comodo obtulit quod quidem principum
 de in senatu legere fecit: s; postea a seruo perditus quod christianus esset ex senatus consilio. 14. cal. Maii. pro christi profes-
 sione capite truncatus christi martyr efficit. Quo quidem die eius annua celebratur dies. Post cuius mortem multe invaluere
 hereses: et quod maxime Martonistarum quorum alij unum principium fatebantur. alij. 2. alij. 3. et tres naves in deo esse abrogabant.

185

Eusebius potius vicentius ac peregrinus viri nobilissimi Romani pro hoc tempore Comodo Augusto pro fide
 christi necant: hi namque. 1. iculco leuati et nervis accerrime distenti: deinde fustibus crudelissime cesti: s; cum iudei lau-
 de adhuc permaneret fidelissimi usque ad emissionem spiritus inactati fuerunt. Quorum natale celebratur. 8. cal. octobris.

Serapion antiochene ecclesie episcopus pro hoc tempore (teste hiero.) doctrina et eloquentia insignis plurimum fuit: et vti-
 le valde epistolam ad quosdam de heresi montani infectos scripsit: atque alias multas et breues edidit epistolas.

Theophilus cesaree palestine episcopus que olim Turris stratonis dicebatur tempestate hac secundum hiero-
 nimum claruit et vtiem valde epistolam seu libellum de pascha edidit.

189

Bachyllum quoque Corinthiorum episcopus vixit scientia et disciplina clarissimum his annumerandum dicimus pro-
 eo quod suo et omnium achae episcoporum nomine elegantem de pascha edidit librum.

Julium pollucem dramaticum et Rhetorem ornatissimum per hoc tempore floruisse constat pro eo quod librum de re-
 rum vocabulis copiosissimum ad Commodum Imperatorem scripserit.

Theodotion prius ephesinus vir doctissimus et multarum litterarum scientissimus tertius diuinarum scripturarum inter-
 pres cum superioribus floruit. Qui propter interpretationem et translationem et alia multa de religione christiana lau-
 dibus reliquis monumenta. Hic Laclai viri eruditissimi predicti ante quod in heresim incidit disciplina fuit.

Papa. 15.

5392

Victor papa natione apher pro Felice: post Eleutherium pontifice sedit annis. 10. mens. 3. et diebus. 10.
 Qui christiane reipublicae curam optime gerens (Eratiano attestante) constituit ut christiani aliquam iniuriam iniuri
 qui omnino reconciliari recusarent ab omni coeione (se mouerent): ut habet in canone. 91. di. c. Perlatum. Sta-
 tuit ite ut episcopus qui a proprio grauaret Metropolitano ad Romanam sedem posset appellare. 2. q. 6. c.
 Si quis putauerit. Constituit et ex Eleutherij predecessoris sui pontificis littera ut sanctum diem pascha
 diuino die celebratur: v. a. 14. luna mensis Martij usque ad. 21. eiusdem mensis. Nam usque in hodiernum tempus ex veterum
 consuetudine pascha semper cum Iudeis. 14. luna celebrabatur. cuius quidem decretum postea in concilio Niceno confirma-
 tum fuit: ut omnino post. 14. luna eiusdem mensis celebraretur ne iudeos imitari videremur. Fuere tamen usque ad concilium
 Nicenum multi summi viri huius opinionem renitentes. Decretum quoque victor hic pontifex: ut in quavis aqua ba-
 ptismum petentes baptizarent: si necessitas instaret. Quod omnino concilium in palestina habitum fuisse dicitur. Res tamen inte-
 gra in Nicenum concilium translata fuit: ut de conse. di. 4. c. In baptismo. Hic cum doctissimus esset pontifex que-
 dam in regionibus coposuit voluit quibus possit: et duabus ordinationibus in Decem. mens. celebratur martyrio coro-
 nat. Et apud sanctum petrum in vaticano sepelitur. Cuius festum. v. cal. Aug. celebratur. Et tunc sedes vacauit dies. 12.

193

5393

Melius ptinax. 19. Ro. Imperator. 245. Olympiade post Commodum Imperium suscipiens imperavit
 mens. tamen sex: hic cum Imperare cepisset. 70. agebat annum et cum urbis praefectura ageret ex totius sena-
 tus consilio. Imperium suscipere compellus est. Rogatusque ut uxorem Augustam faceret et filium Cesare appell-
 laret contradicere ruit. Sufficere senatui deberet quod ipse iustus imperaret. At quoniam in imperatore ni-
 bil turpius est avaritia: cum illiberalis sordidusque dicitur sexto Imperij sui mense a quodam Juliano
 iurisperito in palatio nemine contradicere occisus est. Quo mortuo Julianus ipse interceptor. Im-
 perium occupauit: et. 7. mensibus imperavit et postea a Severo Ciuili bello apud potem aduultu a Severo

194

20

Seuerus

Anno xpi.

Seuerus

195

quodā supatus interfectus est. Hic ille ē Julianus qui perpetuum edictum composuit. Seuerus aut. 21. Ro. Impator hoc āno Juliano Tyrāno p̄dicto interfecto: eadē Olympiade Impare cepit: et ip̄eravit annis. 18. Hic ut helius spartianus h̄isto. refert. ex lepi oppido p̄re Romano eate originē duxit. Cuius p̄r Aphricanus fuit: s̄ ante q̄ ciuitate donaret grece ac la 5394 t̄ine cruditissimus erat: inito decide impio ut vir optimus rei frumētariē: quā minimā reperijt (ita cōsuluit) ut excedens vita. 7. ānoz annonā reliquerit: et tātū olei ut p̄nquēniuz nō vrbis tm vsibus: s̄ et totius italie q̄ oleo eget sufficeret. Multisq; bellis lacestitus fortissime rēpu. (s̄ laboriosissime) gubernauit ad bellicā gloriā laudē quoq; litteraz addidit: et quāmaxie philosophic: i q̄ studiosissimus erat Partbos et Adiabenos: cū eo cōtēdere p̄sumētēs felicissime supauit Arabes et iteriores ita cecidit ut eoz regionē puiciā romanā faceret. Dq̄ q̄ rē. Partbicus Arabicus adiebenicus appellatus ē. Urbē preterea publicitas exornauit edificijs: vbi et Themas Seuerianas et Septiconiū extruxit. Quā t̄m in ch̄istianos suscitauit p̄secutionē. Interfecto aut apud Lugdunum Cōtitate Clodio albino q̄ se in Gallia Cesarē fece rat: In Britānōe (teste Beda) bellū trāstulit: vbi et vallū. 132. passuū miliū cōtinēs a Dari vsq; ad mare duxit: ut receptas puincias a Barbarica incurfione securiores faceret. Tandē ibidez in Eburaci oppido vita decessit: vbi in honozē pertinacis p̄decessoris sui se pertinacem vocari fecit.

Papa. 16.

202

§ Epherinus papa natione Ro. p̄re abūdio post victozē pontifex sedit ānis. 9. et sc̄issimus fuit vir eo q̄ diuine rei magis q̄ humane semp̄ inētus fuerit. Unde et cōstituit (Bratiano teste) ut astanti bus clericis et laicis fidelibus et leuita et Sacerdos ab ep̄o ordinaret sicut h̄ in canone. 75. di. c. Ordinatō nes p̄byteroz. Statuit itē ut cōsecratio diuini Sāguinis in vitreo vase nō aut in ligno (ut antea fiebat) cō- 540i seraret de cōse. di. i. ca. Vasa. Hāc t̄m institutionē subsequētes p̄tiffices imutauerūt: q̄ et in remēti et Ty burēsi pelio statutū fuit calices fieri ex auro aut argēto: vel stagno saltē. Cēssit quoq; ut oēs xpi fideles an nos pubertatis attigētēs singulis annis i solēni die pasce publice cōicārēt: de p̄se. di. 2. c. Relatū: qd̄ qdē insti tutū Innocētius tertius postica nō ad cōionē t̄m: Ucy et ad cōfessionē delictoz traduxit: Et extra de pe. et Re. ois vtriusq; sexus. Adāuauit insup ne qs ep̄s vel a patriarcha: vel a primatē seu a Metropolitano suo in iudiciū vocatus sine apostolica auctoritate dānaret. Voluitq; preterea ut oēs p̄byteri adessent ep̄o cele brati. Celebratis deniq; 4. in decēbrio mēse ordinationibus vbi p̄byteros. 13. diaconos. 7. et ep̄os p̄ diuer sa loca. 13. creauit: martyrio coronatus ē: et via ap̄ia in Calixti cimiterio sepelī. Cuius ē natalitiū. 7. calē. septēbris celebramus. Et t̄m sedes vacauit dies. 6.

204

¶ Symachus doctor nationē Samaritanus Iudeoz p̄selitus. 4. diuinaz scripturaz interpres huius ponti ficis t̄pibus floruit et post theodotionē ip̄se diuinas scripturas ex hebreo in grecū trāstulit eloquium.

206

¶ Rhodion genere Asiānus Taciani heretici quōdā discipulus: hac tēpestate in diuinis scripturis habet in signis eo q̄ multa cōposuerit opuscula: quoz p̄cipuū qd̄ aduersum martionē hereticū edidit opusculū. In quo (ut diuus scribit hiero.) ostēdit quō Martionite in heresi sua et inter se quoq; discrepēt.

207

¶ Clemētē s̄sbitez Alexandrinū viz egregiū atq; eruditissimū cū his floruisse: diuus hiero. scribit: et crudi tissima volumina scripsisse tradidit. Int̄ q̄ Stromatū. i. varietati libri ff. 8. Aduersus gētes. i. Pedagogi li. 3. De pascha li. i. De ieiunio li. i. De disputatiōe li. i. De obrectatiōe li. i. De canōibus ecclesiasticis li. i. Aduer sus eos q̄ iudeoz seq̄bāt errores li. i. et alius q̄ scribit: q̄snā diues ille sit q̄ saluet. extat et eius eple cōplime.

¶ Heraclitus et qdā insignis doctor nationē grecus: teste hiero. p̄ h̄ t̄ps i apl̄z pauluz omētarios edidit plimof.

¶ Maximus quoq; alius doctor vir doctissimus p̄ hoc ipsum t̄ps Questionem famosissimam insigni volu mine ventilauit: vnde. s̄. malum et q̄ ois materia adeo sit facta et alia multa.

¶ Suere et alij cōplurimi viri doctissimi hac tempestate. Quoz de numero candidus quidā fuit q̄ in exame ron cōposuit. Et Sixtus alius insignis doctor: q̄ de resurrectione mortuoz librum cōposuit. Accnō et Ara bianus: q̄ et ip̄se nōnulla opuscula ad xp̄ianum dogma pertinētia descripsit.

208

¶ Vallus quidā noie insignis doctor sub huius p̄tifficis t̄pe diuo referēte hiero. disputatiōē suā valde vtilē aduersus p̄culū Montani h̄tici sectatorē h̄uit in quo qdē volumine: ut idem diuus refert hiero. 13. t̄m pauli enumerat epistolas. Quartā vero decimā que ad hebreos fertur: ip̄sus paulinon esse dicit.

¶ Tertulianū aphricanū p̄ria Carthaginēsez Cēturonis cuiusdā proconsularis filiū viz quidē ingenio et doctrina clarissimū hisdez t̄pibus floruisse et multa scripsisse volumina diuus hiero. tradidit. Hic nāq; cū ad mediā vsq; etatem Aphricane ecclesie p̄sbyter nominatissimus steteret clericoz Romane vrbis inui dia adeo contumelijs et iniurijs attritus fuit: ut ad Montani heretici doctrina labi compulsus sit. Quam obrem et multa volumina contra Orthodoxam et Catholicā fidem componerē cepit. Et q̄maxime De pu dicitia. De persecutione. De ieiunijs: et De extasi li. 6. ac aliū aduersus Apolonium edidit librum. Vixitq; vsq; ad decrepitam etatem et alios multos edidit libros.

210

¶ Persecutio xp̄ianoz quā hoc āno Seueri iussu ita incipitur p̄re qua et diuina vltio in Romanos nō defuit Quoz mox ciuilia bella mirūimodū eos attriuere. In qua quidē p̄secutione hi p̄cipui passi inueniuntur vs.

¶ Thyreneus lugdunēsis ep̄s vir doctissimus ita grādeus ap̄ eadē vrbē p̄ xp̄i noie martyr efficit. Florue rat. n. quāmaxime sub comodo p̄cipe et polycarpi martyris (ut diuus scribit hiero.) discipulus fuit a quo cū eruditissimus euasisset quinq; libros aduersus hereseos scripsit. Et contra gentes aliud breue volumen atq; aliud de disciplina ch̄risti. Deq; predicatione apostolorum librum vnum. Et aliud volumen seu opus

diuersorum tractatum: videlicet de Scissura librum unum et alia multa. Atq; de Monarchia volumen Anno xpi.
egregium. Et ad victorem papam de questione pasce epistolas multas. Vnum vero seculente hac persecutione:
cum omni ferme ciuitatis sue populo. 4. calen. Julij martyrio coronatus est: quo die eius festum celebramus.

Leonide etiam Alexandrinum magni Origenis patrem: virum quidem optimum sub hac persecutione passum fuisse Eusebius cesariensis scribit: cuius quidem martyrium idem Origenes puerulus annorum octo subsequens decreuerat nisi diuina dispensatione ad multorum utilitatem reseruatus per maternam sollicitudinem impeditus fuisset: nam ipsa pueri mater cum in crastinum in publicum prodire et christum confiteri decreuisset: nocte lateret vestitur: et ipsius surrexit: et sic puer a tyrannorum cede reseruauit. Quo viso puer confestim ad patrem epistola scribit: qua significat maternis artibus a tanto bono fuisse impeditum: ipsumque patrem hortatur: et rogat virili animo prosequi quod inceptum. Ac siquidem Leonides apud Alexandriam urbem suam martyrii palmam constantissime in calendis Martij adeptus est: quo quidem die eius natale celebratur.

Perpetua quoque et Felicitas matrone quidem sanctissime et ipse in Mauritaniam Liburitanorum ciuitate cum renocato Saturnino et Secundulo nonis martij passe sunt. Nam cum Secundulus in carcere quiescisset: ipse sanctissime mulieres cum reliquis bestiis tradite et dilacerate martyrium consummauerunt.

Alianus predicti Severi filius cum Antonio Caracalle cognomen fuit primus et vigesimus Romanorum imperator anno. 2. 247. Olympiadis: post patrem imperium suscipiens impauit annis 7. Vir certe pessimus ac facinorosus nec patri vlla in virtute persimilis: imo illo aspiore et omnium antecessorum luxuria et libidine intemperatior quam nullum facinoris genus pretermisit. Quippe et fratrem suum Veram occidit ac Nouerca suam uxorem duxit et multa dedecora peregit. Sed nec egregium aliquid preter Thermas Antonianas quas ipse incubauit de se reliquit: Las postea Alexander successorem fecit. Admouit etiam in urbe viam nouam: septimo autem imperij sui anno dum prelium in partibus mouisset iter Edissam et Lannas ciuitates prelio cum eis commisso anno etatis sue quarto et quadragesimo interfectus est. Reliquus tamen Lampadius historicus: non in prelio: sed cum ex prelio recessisset ad requisita ventris insidias a Macrino prefecto cum occisum fuisse dicit.

Editio quinta in veteri et nouo testamento. 4. impij huius Caracalle anno apud Hiercontium ciuitatem in quodam dolio inuenta fuit: cuius auctor penitus ignoratur: et idem vulgata editio nuncupata fuit: de ipsa psalterium tamen nostrum vsuale emeruisse dicimus: in ceteris autem diuine scripture libris traslatorum diuini sequimur Hieronymum.

Macrinus secundus et vigesimus Romanorum imperator: cum Caracalla predictum interfecisset. 249. Olympiadum imperare cepit: et impauit anno vno: Vir certe origine et flagitijs ingratissimus: de quo nil virtute dignum habere potuimus. Et propterea ab Helio gobalo apud Antiochiam interfectus fuit.

Alixus papa natus Romam patre Emetrio ex regione Rauentium post cepherinum pontificem sedit annis. v. mens. 2. et diebus. x. Vir siquidem diuus atque prudentissimus: quibus in multa rebus perturbatione pontificatus incepisset nequaquam tamen in bono pontificis instituto discedere voluit: Sed Gratiano referente constituit ne quis de cetero in episcopum consecraretur: nisi canonicus electus fuisset: sicut habetur in canone. 62. di. c. Nullus in episcopum: Atque clerici qui ad sacros ordines eorum promouendi ab uxoribus

Abstinerent. 72. di. c. Presbyteris. Constituit item quater in anno: Ieiunium. i. vernale: estiuale: autumnale et hyemale. 76. di. c. Ieiunium quod ter in anno. Item ut sacerdotes incestuosi nullam accusandi alios haberent facultatem 3. q. 4. c. Consanguineorum. Desinit item ut accusator absente reo nullo in iudicio audiret. 3. q. 9. c. Nullus alterius. Ad dandum quoque ut layci qui temere dispensationes rerum ecclesiarum vsurpare seu occupare presumerent: veluti sacrilegij rei punirentur. 16. q. 7. c. Sigs. Scribit hunc templum beate Marie virginis in regione transyberina edificasse. Cimiterium quoque suo nomine in via apia perdidit: vbi et iam per multa seculorum martyrum tumulata fuerat corpora: quod vsque in presentem diem Calixti cimiterium appellatur. Verum cum Palmachium virum consularum et Simplicium Senatorem atque Felices nobilem virum cum eorum domibus bapticasset: et ad martyrii palmam icitasset: atque multos presbyteros: diaconosque ac episcopos ordinasset. 2. idus octo. ab Alex. imperatore martyrii coronatus est. Cuius corpus post. 17. diem ab Asterio eius presbytero in cimiterio Calepodij sepultum fuit. Eius autem natale. 2. idus octo. celebrari iussus est.

Arcus Aurelius Antoninus cognomine Helio goballus tertius et vigesimus Romanorum imperator anno primo ducesime quadragesime olympiadis: Macrino imperatore predicto interfecto. Imperium suscipiens impauit annis. 4. Hic Caracalle ex Semiamira concubina formosissima femina filius fuit

Atque apud phenicem eo tempore natus quo Severus cum partibus bellum gessit: quod cum adoleseculus esset Solis sacerdos factus Helio goballus cognouit: Helios. n. phenicum lingua latine dicitur sacerdos. Deinde cum strenuus esset iuuenis apud antiochiam matris artificio ad Imperij maiestatem assumptus est. Qui iam cum partibus pace firmata etiam cum ipsa propria matre libidinose viuere cepit. Quamobrem ad urbem postea veniens a senatu impetravit: ut et ea in senatorio locaretur ordine: que eo in ordine prima fuit femina. Huius quippe Helio goballi spurcam vitam Helius Lampadius historicus optime describit: Qui inter cetera vite sue dedecora asserit ipsum etiam in vestales virgines incestum commisisse: aliasque multas probrosas feminas semper domi habuisse. Cuius rei causa urbis dignitates atque honores malis et flagitiosis viris vs plurimum committebantur. Et cum eamobrem a Sabino consulari viro clarissimo reprehenderetur: e medio curis auferri et interfici precepit: Quapropter cum ita imperij dignitatem suis flagitijs indices magis ac magis conuinceret: militari tumultu tandem cum matre interfectus est.

Anno xpi

224

Alexander. 4. et vigesimus Ro. impator. 250. Olympiade post heliogoballū pdictū mōstrū in perare cepit: et impavit ānis. 13. vir certe (vt helius lapridius historicus scribit) vnicū oīūz vir tūū exemplar: q iusticiā ita coluit vt nō vnq̄ de illata ab eo iniuria cōquestus sit. Procul. n. 5423 a se oēm popā et ambitionē semp adiecit: nec vnq̄ toga picta (nisi semel tū dicti eēt p̄sul) vsus ē. tātē ēt prudētie fuit: vt a neie vnq̄ decipi potuerit. viroz īsup illustriū et doctoz amator: q̄do fuit vt eoz status vbiq; p̄gri fecit et ī foro locari mādauit. vñ sua prudētia suaq; v̄tute innumerabiles p̄decessoz suozū sordes lauit: et dignitatē impij Ro. restituit: hic xpm dñm nostrū vt p̄phetā sanctissimū ex colēs inter deos referri voluit: cuius imaginē vna cū Abzabe Orpheiq; imagine in domo sua sēp h̄re voluit. Sicq; rēpn. auxilio Vulpianū et Pauli patavinū: atq; Julij frōtini iurecōsultoz virozū doctissimozū collapsā reparauit. Tātis itaq; v̄tutibus hic impator insignitus oīum p̄sensu augustus creatus cōfessim p̄ parthos bellū suscepit: et Hersem eoz regē strenuissime vicit. discipline nāq; militaris adeo emēdator se uerus fuit vt quāsdā ēt legiōes integras exauroauerit: p̄pter qd̄ et apud Bagūniā Germanoz ciuitatez instigatione Maximini Thracis militari tumultu interfectus fuit. Natus est autem hic ex Assyrijs parentibus: et ex Abāmea matre christiana Rome generatus.

Semiamira heliogoballi pdicti impatoris m̄ hoc āno heliogoballo p̄ suis meriti (a suis (vt p̄feret) occiso: et ipsa simul q̄si cesa in cloaca pijcā: et inde paulo post vna cū cadauere filij in Tyberi deiecit. hec enīz natiōe greca et ex Abessana ciuitate originē duxerat. Que qdē cū pulcherrīa admodū eēt aliq̄dū ibone sta fuit mulier: sed post hec filij claritate et Senatus p̄ncipatu cōspicua facta ē. Nā eius ope et astutia egit vt post mortē Maximini impatoris et eius filij Hyadumēni ab exercitu apud Bitunīā eligeret in p̄ncipē q̄ p̄ncipatu adeptō Romā vna cū m̄re vēit: et a Sēatu euz ingēti gaudio exceptus ē. et ipsa Semiamira ex repētina filij p̄uēctiōe vsq; ad astra delata ē: et Augusta ab oībus nūcupata. Filius autē heliogoballus et si scelestus eēt p̄gnosces m̄ris b̄ficiū: tātū illā q̄si loco retributiōis honoribus p̄tulit: vt ī senatu nil fere nisi ea disponēte pagē voluit: voluitq; illā in senatu cū reliqs senatoribus semp quoad vixit iterē: vt ī h̄iaz suā more ceteroz d̄ agēdis dicēt: qd̄ mulicri alteri vnq̄ p̄rigisse legimus. Tātē. n. hec meretrix apd̄ Ignauum filiū fuit dignatiōis et honoris: vt in Quirinali colle pallaciū cōstruxit: qd̄ Senaculū appellauit: in quo qdē cōnētū mulierū ordiavit: qbus et auctoritatē p̄stitit: vt senatorio more de moribus circa statū tractaret: et leges sup̄ his instituerēt: et huic Senatui matrē Semiamirā p̄ncipissā fecit: a q̄ senatoriō cōsultra plurima ridicula manarūt. Statutū q̄ppe in senatu fuit quo vestitu: qbusue ornāmētis vnicuiq; v̄ri licitū eēt: Qui eēt cedē cuiq; assurgeret deberet et alia multa sancitū ē: et cū eo ī collegio Semiamira potius meretricio q̄ matronali ritu sese h̄ret: vacaret et filij libidinibus atq; obscenitatibus eo deniq; itū ē: vt post mortē filij et ipsa vt pdictū ē secessit: qd̄ et qlibet misere viuēs cogitat nō pigeat. Nā nil violētū durabile vnq̄ fuit.

Papa. 18.

225

Vrbano papa natiōe Ro. p̄e Pōtiano post calixtū p̄tifficē sedit ānis. 8. mē. 2. et diebus. xij. Vir sigdē doctria et scitate vite eminetissimus: cuius rei grā mltos gētiles ad fidē xpi traxit: iter quos fuere Valerianus Cecillie v̄gil sp̄suz et Tyburtinus eius fr̄. Hic multa: Gratiano teste p̄stituit: et q̄ maxie mādauit: ne q̄s de cetero in ep̄m eligeret: nisi p̄s aut sacerdos aut diaconus p̄secratus fuisset: vt h̄etur ī canōe. 60. di. c. Nullus ī ep̄atū: p̄stituitq; ac p̄cessit vt futuri clerici p̄mā tōsurā de māu abbatis possēt accipe. 68. di. c. Quoz vices. Teiūta ēt q̄ttuoz tēpoz declarauit a p̄decessore suo īstituta: qz hoīum impitia cōfūdebātur. 76. di. c. Statuimus. Voluitq; ac iussit de cetero oīa altarīs vasa aut argētea aut aurea: seu stagnea fieri: vt d̄ cōse. di. i. c. Vasa qbus eiusdē quoq; īstitutū fuit: vt ecclesiastica p̄dia atq; fūdi a fidelibus oblata recipēt: partirenturq; viriti clericis oībus: nihilq; cuiuspiā p̄natū eēt: sed oīa in cōe bonū distribuerent. Veniq; euz hec aliaq; multa cōstituit: postq̄ quingēs in Decēbrio mēse ordiatiōes celebrasset vbi multos et diaconos et p̄sbyteros ac ep̄os p̄ diuersa loca creauit post Valeriā et Tybur. atq; Ceci. v̄gil martiriū: et ip̄e 9. calen. iunij p̄ xpo martiriūz sumpsit: cuius corpus ī cimiterio p̄textati via tyburtina sepultū d̄: post cuius mortē cessauit ep̄atus dies 30. cuius festū. 9. calē. iulij celebrat.

228

Agripitus illustris adolescētulus p̄ hoc tps apd̄ p̄nestinā Sabinozū vrbe q̄ndenis iussu alexadri impatoris martiriō coronat. ip̄e enī cū. xv. eēt ānoz: et amore xpi martiriō flagraret: ab ipatore p̄bēdit: et p̄mo neruis crudis cedit: deinde vrbis p̄sidi vt sacrificare cōpelleret tradit. q̄ eū durissimo et squalido carceri statū recludit vbi p̄. 4. dies eidē cibū oēm negauit. ide eidē p̄sidi exhibitus p̄unas ardentes sup̄ caput eius appōi iussit. et cū grās deo agēt flagellis iterū cedit: et nudus capite deorsū verso suspēdit: et bulicū aq̄ corpus eius p̄fūdī: et cū adhuc martiris xpi maxillas fr̄egisset: p̄sces ex tribūali cornēs t̄ istez cist aiām. Quo audito impator eū leōibus objeci p̄cepit: sed fere māsuetē facte pedibus martiris se icliauerūt vidētes sceleris mistri tulerūt sanctū martyrē et inter duas colūnas gladio p̄cussērūt: sub die. 15. calē. septē. corpus v̄o eius a christiāis nocte sublatū ibidē miliario ab vrbe positū ē: ī sarcophogo nouo dinitus inuētū ē.

Calepodius autē p̄sbyter scissimus: et ip̄e ab Alex. pdictō impatore p̄ hoc Rome īterfici p̄ xpo iubetur. eius corpus p̄ ciuitatē ignominiose p̄trahi et ī tyberi iactari p̄cepit: cuius natale. 6. idus Maij celebratur.

Palmachius Ro. p̄sul cū vxore et filijs ac alijs p̄miseni sexus nūero. 42. siliterq; cū Simplicio senatore Ro. vno eodē die iussu Alexandri decollatus est. Quozū quidē capita ad terrorem christianozū p̄ diuersas vrbis portas suspendi iussa sunt.

C Martina Ro. vgo & qdē scissima p hoc tēpus cū eximie christiāe vitatē vtitur cēt mulier ab Alex. pncipe Anno xpi. pprehēsa: cū christū negar oīo recusaret diuersis tormētoꝝ generibus eius iussu cruciat: & cū adhuc i fide immobilis permaneret: gladio cesa: martyrij palmam primo die Januarij promeruit.

C Tyburtius quoq; & Valerianus preclarissimi ciues Ro. & ipse in hoc tumultu ab Almachio vrbis pfecto cōprehēsi p christo martyriū cōstātī aio passi sūt: eos. n. p̄mū fustibus durissime cedi fecit: & tandē gladio iterfici pcepit. Maximinus autem vir illustris cum eis tam diu plumbatis cesus est donec spiritum exhalaret. Celebratur autem eorum festiuitas decimo octauo calendas Maij.

C Cecilia virgo Romana: corporeo decore: moribus: magnanimitate: ac sanctitate & laudabili pudicitia: ac castitate splēdida: hoc āno post multos agōes martyriū p christo cōstātissime pertulit. hāc. n. cū parentes vnicā hērent filia cū regijs fere diuitijs: Galeriano cuidā patricio nobilissimo iunēt: sed infideli m̄imōio copularūt: quē qdē vna cū fratre suo Tyburtio ad credēdū in christo perdocuisset: ad martyriū tādē tolerādū iduxit: qd cū Almachius vrbis pfectus didicisset: eā vincētā ad se adduci fecit & idolū molare pcepit: s; cū noller: & diceret se christiānā eē: post multos cōslictus iussit eā i balneo calidissimo & buliētī per diem: & noctē cōcremari: & cū nullā lesionē persēssisset: iussit ibidē eo in balneo decollari: quā spiculator tribus ictibus percutiēs nequa q̄ caput āputare potuit: sed p tridū supueniēs: oīa q̄ habebat pauperibus christiānis tradidit: & quos ad fidē christi cōuerterat Urbano pape cōmēdauit dicens: Triduanas a dño mihi postulauit inducias: vt hāc domū meā ecclesiā cōsecrāres: qbus dictis sp̄m emisit. Corpus autē eius sanctus Urba. iter. 2. ep̄os sepeliuit: & domū suā i ecclesiā psecuit. passa ē b̄t̄ilia vgo. x. ca. dē. q. die festū suamus.

C Quiricius p̄terea Ro. patricius: & ipse vna cū Julia matre hac tēpestare apud Romanā ciuitatē alijs innumerabilibus secū iūctis martyriū idibus Julij compleuerunt: & eo die eorum natale celebratur.

C Viri disciplinis excellentes.

C Sulpianus Iurecōsultus vir p̄stātissimus: Alexādr̄iq; predicti p̄ncipis assessor: his t̄pibus teste Eusebio ppter eximiā eius sciāz atq; doctrinā apd̄ eūdē impatorē maxio in p̄cio hitus ē. Et p̄ ceteris doctoribus vocabula & leges antiquas explanauit: atq; alia multa monumēta scripto post se reliquit.

C Paulus patavinus similiter i philosophia & iure civili celebratissimus: p hęc t̄pa floruit: & ad op̄onēdā rē pu. Romanā supiorū imperatoꝝ vitio & sordibus labefactatā Alexandro predicto imperatori plurimum auxilio fuit: & nōnulla ea in facultate composuit: que adhuc extare vidētur.

C Iulij quoq; Srōtinū ph̄m & in oī doctria sciētissimū cū supioribus floruisse: & Alexādro auxilio fuisse cōstat: nā & ipse multa cōposuit: & Alexādro ipsi ad res similiter cōponēdas adiumento fuit.

C Beryllus qdā Arabic ep̄s vir doctissimus cū eisdē teste Hiero. floruit. Qui h; postea in heresim q̄ xp̄s añ incarnationē fuisse negat delapsus fuerit: Origenis m̄ op̄e ad vitatē reductus nōnulla postmodū cōscripsit: & q̄maximū ep̄istolas multas: in quibus Origeni ipsi gratias plurimas agit. Extat & eius dialogus & Origenis in quo ab origine reprehendi de heresi querit.

C Tripbonē et Orige. auditorē & discipulū h̄isdē t̄pibus floruisse & librū d̄ vaca Russa i deutero. & alia multa cōposuisse diuus Hiero. scribit. Et cū in oī doctria eruditissimus eēt vir ad eū Orige. multas d̄dit ep̄las.

C Ambrosius qdā grecus diaconus p hoc t̄p̄m t̄p̄s: teste hiero. p̄fessiois gloria plurimū insignis fuit: hic p̄mo Martionites exiis ab Orige. conceptus christi seruus euasit inclitus. Et p̄terea Origenes ipse multa postea eisdē dictauit volumina: Sed & ipse vt erat ingenij elegātissimi vir plurima cōposuit opuscula.

C Minutius felix insignis tū Romāus causidicus: & ipse p hoc t̄p̄s (vt testat Hiero.) Dialoꝝ scriptit in quo christianū & Ethnicū disputātes inducit: q octauus inseribit. Scripsitq; & cōtra mat̄hēaticos libꝝ vnum. De quo Lactantius in libris suis meminit.

C Origenes ille magnus natiōe alexandrinus Leonidis martyris filius: & ecclesie alexandrine presbyter phōzū atq; theologoꝝ oīū sui t̄p̄is p̄nceps: h̄isdē tēporibus (vt tradit Euse. li. v. ecclesiastice historie) Alexandrie floruit: hic cū ab ipsis cunabulis christianissimus eēt: & eminetissimi igemij adolescēs euasitq; post patris obitū xp̄i fideles a tyrānis p tormēta oppressos p posse fouit: & ad mortē p̄ductos intrepide aiavit Inq; hebionicoꝝ heresim expugnauit q christū ex Ioseph & Maria natū boiem purū eē dicebant: ac legē iudaico ritu seruādā predicabāt: sed & multos preclarissimos (vt superius mōstratū ē) heresibus isector ad fidei vitatē sua doctrina traduxit: atq; deo i vigilijs ieiunijsq; ac crebris orōnibus seruies cōsilio euāgelico vnā t̄m tunicā induere voluit: & de crastino oīo vnq̄ cogitauit: per multos ēt ānos (vt Euse. refert) Calciamēt: vinoq; nisi ob stomachi relenāda incōmoda abstinuit. Sup̄ lectū p̄terea plumis stratū nunq̄ dormiuit: & a carnibus se oīo abstinuit. Et in t̄m castitatis amator fuit: vt celo fidei: h; nō fm sciētā se castrauerit: ob cuius doctrinā atq; eloquētā & scissimā vitā Abāmea Alexādr̄i impatoris m̄ christiānissima cū audiēdi desiderio capta: ex Alexādr̄ia antiochiā asciiuit: & eius mellifluā doctrinā audire voluit. hēbat hic p̄ter alios scriptores. vij. iuvenes: septēq; puellas q oēs isimul ex eius ore diuersas scribebāt mās. vñ & Porphy. ipsū laudās dicit oīa Platōis secreta eū fuisse p̄secutus. Ab ille nāq; tractatus i ecclesia dei (vt diuus scribit Hiero.) locutus ē: i qbus (vt diuo aug. & Hiero. ipsi placet) multū errauit. Ex qbus qdē erroribus origeniana heresis p̄cessit. Dixit. n. christū quq; ex maxia misericordia sua nō solū hoīes: sed & apostatas āgelos redēpturū fore fm illud psalmiste: Nō imppetuū irascēt: neq; icernū cominabit. Verum tamen ipse Origenes: vt quidā aiunt in quadā ep̄istola quam ad Fabianum papam scribit: penitentiam de male prolatis agere videtur. Et causas sui erroris in Ambrosium quendam emulum suum resun-

Anno xpi

dit. Qui scripta sua secreta edita et mune correcta in publicum protulit. Hoc mihi inquit p̄stiterunt amici mei: Si tacero reus censear: et si respondero inimicus iudicabor. Dura uterque conditio: sed cum duobus eligam quod melius est: hec ille in epistola sua. Et propterea multi clarissimi doctores mirifice laudantur: et quoniam maxime Eusebium et Rufinum Aegleis: ac alij multi. Ex libris autem suis quos ecclesia recipit: ut in canone dicitur. 17. habetur. Hi commentarii sunt super Genesim Omelie. 17. super Exodum. 13. super Leviticum. 18. super Numeri. 28. super Josue. 26. super Iudicum. 6. De helchana tractatus unus. super Job li. 3. super cantica canticorum li. 3. super eadem Omelias duas: super Isaiam scripsit omelias. 9. super Jeremiam. 14. super Ezechielem. 14. Item super Mattheum omelias. 26. super Lucam li. 38. super Joannem tractatum unum. In epistolas Pauli. li. x. super psalmos omelias. v. Et de martyribus librum edidit unum. Denique anno salutis nostre. 256. et etatis sue. 70. Desiciens apud Tyrum sepelitur.

Papa .19.

238

Dionianus papa natione Romano. patre Calpurno post Urbanum pontifice sedit annis. v. mensibus. 2. 3434 et diebus. 2. Vir quidem optimus atque sanctissimus: qui instigantibus quibusdam idololatrie ministris ex mandato principis captus: et in Sardiniam insulam cum Philippo eius presbytero deportatus est: ubi palio temporibus multas calamitates et tormenta pro fide christi proferens: tandem occubuit: cuius corpus postea Sabianus pontifex cum magna veneratione et populi supplicatione Romam reportari fecit: et in Calixti cimiterio via Apia sepeliri. 13. kalendas Decembris quo die eius festum celebrari iussum est. Eoque defuncto sedes vacavit dies decem.

Cyrillus quoque papa Dioniano huic successisse: vnoque anno et tribus mensibus sedisse multi ferunt. Sed contra patrum voluntate papatum cessit: atque cum. xi. virginum milibus: quas pene omnes baptizaverat agrippinam urbem processit: in pontificum cathalago positus non est: cum tamen et ipse virginibus illis martyrio coronatus sit.

Maximianus

m

237

Maximinus augustus natione Thracum. 25. Romano imperator anno 2. ducitissime et quinquagesime tertie olympiadis: post Alexandrum predictum cesarem imperium suscipiens impavit annis. 3. hic ex utroque parente barbaro apud barbaros natus est ibidem usque ad pubertatem tempora enutritus est: quem postquam bellum in Germania profere gessisset: mortuo Alexandro: milites sine ulla senatus auctoritate principem delegerunt: qui admodum magnus et procerus corporis fuisse dicitur: ut octo pedes excederet longitudinis tantamque pedum magnitudinem habuit: ut postea in puerum cesserit: cum de locis ineptis pedibus boium eloquatur: Maximini caligam seu calciamentum regit. Et quibus ob magnitudinem ferunt eum vini amphoram una cena bibisse: hic sextam persecutionem post Veronem exercere cepit: et quoniam maxime in Origenem et Damascum Alexandri principis matrem christianissimam: quorum mortem summope cupiebat. Verum eodem anno quo et christianos prosequi cepit a Pupieno quodam nomine Aegleie quam obsidebat: una cum filio et nomine Maximino interfectus est. Ferunt in ipsa Aquileiana obsidione feminas aquileienses tante fuisse magnanimitatis: ut cum nervi et funes ad evitandas sagittas viris suis decissent: sibi ipsi capillos capitis precidisse: et ex ipsis funes arcuum fecisse. Unde postea in earum gloria templum veneri calve senatus dedicavit.

Papa .20.

239

Atherus papa natione grecus patre Romulo post Dionianum et Cyrillum pontifices sedit annis 3. mense vno et diebus. 21. vir optimus: qui (Gratiano attestante) statuit episcopum necessitate exigente: et utilitatis causa iterposita in summi pontificis auctoritate ad alium episcopatum transferri posse: ut habetur in canone. 7. q. i. c. Mutationes episcoporum. Primusque instituit et mandavit ut martyrum res geste diligenter exquirentur a notariis describerentur: ut rescripte agnoscerentur: quibus gestis: cum unum tantum creasset episcopum martyrii palmam et ipse adeptus est: et 3. nonas Januarii in cimiterio Calixti via Apia sepelitus: quo quidem die eius festum agitur: quo mortuo sedes vacavit dies. 13.

Viri discipulorum excellentes.

Porphyrus atheniensis philosophus et quidem excellentissimus: pro hec tempora maxime in precio fuit. Qui et si Origenis presbyteri precipuus amator et laudator fuisset: christiani tamen nominis acerrimus persecutor fuit. Et propterea multas obtractationes et blactrationes contra Orthodoxam fidem igessit: quas quidem diuus pater Augustinus refellit. Attamen: ut idem pater Augustinus. 4. de civi. dei testatur in suis scriptis posuit deum patrem et filium ab eo genitum: et spiritum sanctum ab eo procedentem: in quo trinitatem perfectam et eius misterium sensisse videtur: hunc eundem non his temporibus: sed multo antiquorem fuisse Augustinus refert. hic inter cetera ysaagogas: id est introductiones ad Aristotelis Categories: id est predicamenta adiecit et conscripsit ac alia multa edidit.

Julium quoque aphyricanum inter scriptores sui temporis nobilissimum: hisdem temporibus fuisse et floruisse diuus Hieronymus refert: qui iter cetera de tri. voluminibus peragere conscripsit. Item de pascha: de quo sabbato. de circulo. de Attalo: et de temporibus li. v. et ad magnam Origenis epistolam: in qua ostendit Susane fabulam apud hebreos non haberi. hic igitur: cum literarum amator et cultor existet et divitiis florere apud cesarem palestine urbe bibliotheca insignem sibi contulit. Et cum honorabiliter hunc diem eum hieronymus legatione ad. ad. aure. anno. celsa. restauratoe Emaus suscepit quod recedificas nicopolim vocavit.

Ordianus

240

Gordianus. 29. Romano imperator anno 4. olympiadis post predictum Maximinum tyrannum adhuc puer impare cepit: et impavit annis. 6. nam cum idem Maximinus propter seatus auctoritatem imperium usurpasset: seatus ad disturbandum eum res declaravit imperatores: e quibus pupianus et albinus post secundum principatum annum a militibus interfecti sunt. Tertius vero Gordia. hic adolescens augustus declaratus. 6. anno annis imperium tenuit: qui ipso potius: ut erat prestantissimi atque viri festi probis bellum intulit quia ob Romano dissensionem nitebatur erigere: quos facile vi et clade superavit. deique dum ad triumphum Romano rediret non longe a Romano finibus philip. dolo occisus est et post eum impavit. huius autem principis hec precipua fuit laus quod cum

5440

Anno xpi
Papa. 21.
241

eruditus vir esset: Biblyorbecam maximā extruxit: in qua ad sexaginta duo librorum millia collocauit.
 Zbrianus papa natiōe Ro. ex patre Sabiano natus post Zimberū pōtificē sedit annis. 15. mēsi. xi. et
 diebus. xi. Hic mortuo Zimbero pōtificē dū in via de futuro pōtificē deligēdo colloret: cōfessi di
 uinitus qdā colūba supra caput eius: vt Martinus tradit: astitit dicēs: Rome episcopus coronabe
 ris. Et diuinitus sic electus statū septē diaconibus regiones diuisit: q martyrū res gestas sumā diligētia inue
 stigarēt: et scripto mādarēt. Idē quoq; i cimiterijs p corū martyrū dignitate edificauit. Cōstituitq; Era
 tiano testāte: vt nulla appellāti se inferret pena: vt hētur i canōe. 2. q. 6. c. appellante. Voluit itē q quilibet
 post datā cōtra eū sententiā posset se appellare: vt. 2. q. 6. c. Licet. Statuit itē. Sigs sacerdoti alicui vllā in
 iuriā iserret: i excoicatiois sūtiq; icidēt. 3. q. i. c. Deus. Madanūq; vt vbi crimē admitteret: ibi queq; et cā
 rei mulcrarent. 3. q. 6. c. Vbi semp. Et vt accusatus nō nisi i foro suo iudicaret. 3. q. 6. c. Sigs. Uetuit etiā
 ne quis simul et semel testis et accusator et Iudex eēt: vt. 4. q. 4. c. Nullus. Uetuit quoq; ne qs ex consan
 guineis vxorē duceret vsq; ad quirū cōsanguinitatē gradus. 35. q. 4. c. De ppiquis. Voluit p̄terea vt quili
 bet xpianus ter i āno se cōicaret. s. in pasceate resurrectiois: p̄tbecoste et natuuitati dñi: vt de cōse. di. i. ca.
 Et si nō. Et vt singulis ānis sctū chrisma i cena dñi renouaret: et vetus i ecclesia pbureret: de cōse. di. 3. c.
 Lris vestris: huius tpe Nouatiana heresis ortū habuit: quā et multo labore exterminauit. Deniq; cum
 multos diaconof: p̄sbyterofq; atq; episcopof p diuersa loca creasset: sub Decio cesare martyrio corona
 tus i cimiterio Calixti sepelit: cuius nataliciū vna cū diuo Sebastião. i 4. calē. febr. celebrat: q mortuo
 epatus cessauit dief. 6. ad hūc Orige. mult[um] sublat[um] heresibus d ordine fidei seruado multa p̄scripsit.

U Scisma primum.

Nouatus quidā facte romae ecclesie cardinalis p̄sbyter: his t̄pibus ecclesiā dei scidere et perturbare cura
 uit. et ne pōtificatus in māus Cornelij viri sanctissimi atq; doctissimi deuenire posset quedā Nouatianum
 extra ecclesiā pōtificē ordinauit: et Nicostratū in Aphrica: atq; ita oia diua et hūana perturbauit. Et ipse ab
 ecclesia se seperās: se et suos sequaces mūdos. i. scos appellare fecit: et apostatas etiā penitētes recipiēdos
 eē oio negabat et p̄dicabat: p̄pter qd et Rome cōciliū. 60. ep̄orū: totidēq; p̄sbyterorū et diaconibus mul
 tis celebrari necessariū fuit: vbi et Nouati opio improbata fuit: vt hētur in decretis. 7. q. i. c. Nouatus: qd
 saluatoris nr̄i exēplo nemini petēti denegāda sit v̄cia. et hoc facte Romae ecclesie p̄mūz fuit scisma. Alie ēt
 hereses huius tēporibus pullulare ceperē: et maxie helchelatariū heresis: que paulum apostolū respuebat
 quas omnes magnus ille Origenes (vt diximus) sustulit.

242

5445

Philippus huius nois p̄mus. 27. Ro. impator hoc āno: q ē quartus ducētissime et. 55. olympia
 dis: Sordiano interfecto impar cepit: et impauit ānis septē Hic natiōe Arabs fuit ex p̄fecto
 pretorij: Sordiano per fraudē obrūcato suffragijs diuiz creatus ē impator: q antea vxorē no
 mine Serenā duxerat: et Philippū ex ea filiiū suscepit: que quidē adepro impio: statū imperij
 cōsoriē fecit. Hic itaq; a Sabiano pōtificē Romāo edoctus p̄mus diu ex Romāis p̄ncipi
 bus vna cū vxore: filioq; Philippo baptizatus xp̄i nomē cōfessus ē. Quo audito Origenes ad eoidē litte
 ras de fide dedit. Ipsis autē baptizatis et p̄fessis mille simus ānus cōditiois Romae vrbis expletus ē: pro
 pter qd Philippus ipse innūerabiles in Circho constituit solēnitates: et ludos in Cāpo Martio tribus
 quidē diebus et noctibus populo celebrauit: vbi ēt plurimas bestias imolauit. Ipsos t̄m ludos lōge āte a
 Valerio Publicola post exactos reges institutos de cētesimo: et cētessimū ānum Romāi rep̄tebāt: atq; ita
 Agon mille ānorū exactus ē. Hos t̄m. s. p̄cm et filiiū Decius cāpi ductor: vir p̄fidissimus ābitōe ductus sua
 perfidia diue r̄sis i locis postea interfecit. Mā patrē Veronc: filij vō Rome occidē per insidias fecit. Hi
 nāq; cū Decii ipsū h̄rent insensū thesauros suos Sabiano pōtifici cōtulerūt: p̄pter qd et odiū maximū
 Decius i xp̄ianos cepit: et eos vbiq; p̄quiri et interfici mādauit. Hic igit̄ Philippus. 4. imp̄ij sui āno vt
 bē ex suo noie in Thracia p̄struxit.

Philippus
246

U Viri disciplinis excellentes.

Dionysius alexadrine ecclesie episcopus vir eruditissimus Origenis magni auditor: his t̄pibus ep̄s desi
 gnatus sedit ānis. 17. Hic cū qdam edidisset opuscula et ad diuersos de heresibus infectos: ep̄stolas plu
 rimas dedit: sed ad Sabianū papā de penitētia vnā scripsit ep̄istolā: et ad Romāos vnā: Ad Philemenez
 vnā: Ad Sixtū papā duas. Ad Dionysii et papā vnā: et postea tres ad Nouatianū p̄dictū scismaticum:
 in qbus resp̄bēdit eū q a corpe facte romae ecclesie discessisset. Scripsitq; et alias plurimas: v3 d̄ exilio: De
 mortalitate. De sabbato. De parascēve. De p̄secutioe Decij: Atq; duos libros aduersus Neopotē ep̄m: et
 ad Orige. magist̄r suū. De marty. Ad armēos d̄ p̄nia. et ad Diony. li. 4. Atq; d̄ ordie d̄ictorū et alia mlta.

249

Amenius qdā ph̄s vir dicēdi peritissimus: p hoc t̄ps Euse. teste: Alexādr̄ie clarus fuit: q inter cetera i
 genij sui p̄clara monumēta d̄ Moyfi et Jesu naue cōstātia elegātissimūq; edidit opus: atq; euāgelicos ex
 cogitauit canōes: q̄ postea Euse. secutus ē. hūc. n. porphy. ph̄s falso accusabat qd d̄ xp̄iāo et h̄nicul sc̄iō.

5449

Gmelius papa natiōe Ro. ex p̄re Castino post Sabianū pōtificē sedit ānis. 3. vir certe eruditiss
 simus q̄ Hiero. teste multas scripsit ep̄stolas: ex qbus vnā ad Sabiū anthiocēsis ecclesie ep̄m
 de synodo Romana: et Italica atq; ap̄bricana: scripsit ep̄istolā aliā de Nouatiāo heretico et lo
 c̄ijs eius. Tertiā de synodi gestis. Et q̄rtā ad eundē Sabiū ep̄z vald̄ plixā d̄ Nouatiāi heresi ad
 ep̄z vō Lypani martyris extāt eplē religiois et fidei plene: hic itaq; Bratiāo teste mlta p̄stituit
 et q̄maxie vt nullū a sacerdotibus nisi p̄ fide exigēt sac̄m: sicut hētur i canōe. 22. q. 5. c. Sac̄ra:

Papa. 22.
250

Anno xpi

Statuit itē vt oīa q̄ in absentes in oī negotio & loco agerent seu iudicaretur: oīo euacuantur. 3. q. 9. c. Dia
q̄ aduersus. Cēuit etiā vt nullus sacerdotū cām suā alicō cōmitteret iudicio: nisi ad sedē apostolicā fuisset
appellatū: p̄us n̄ q̄ in exiliū relegatus fuisset: Lucine matrone sanctissime scibus corpa aploz Petri &
Pauli & Cathacūbis leuauit & paulū quidē via hostiēsi vbi fuerat decollatus: in ipsius Lucine p̄dio collo
cauit. Petrū vō vbi martyriū passus fuerat: v3 i vaticano vbi etiā nūc regescit reponē fecit. Creatis deni
q3 diuersis t̄pibus in decēbrio mēse multis sacerdotibus: diacomibus q3 ac episcopis post exiliū suum ceso
ore eius plūbatis & alijs flagellis cū alijs viginti inssu Decij cesaris Rome decollatus ē. Sed & qdam mi
les noie Cerealis cū vxore sua Salustia: quos idē pōtifex in fide instruxerat: sub codez die capite plexus
est. Quoz oīum natale. 18° calen. octobris celebratur: & tūc in eius obitu vacauit sedes dies. 35.

Decius

251

Decius. 28. Ro. Impator āno. 2° ducētesime & quinquagesime septie olympiadis impare cepit: &
impauit ānis tribus. Euse. tñ vno tñ āno & tribus mēsis regnasse dicit. Alij vō multo plus
pluribus ānis eū impasse testant. Struq3 pessimus fuit tyrānus: qe Panonia inferiore ciuita
te Budalia natus: cū ab exercitu cū filio suo fuisset cesar declaratus: iterfectis duobus Philip
pis p̄re. f. & filio v̄ris christianissimis & dñis suis: kati in eoz odiū septimā in christianos post
Aeronē mouit p̄secutionē: q̄ quidē multi diuersis i locis p̄ fidei cōstātia passi fuere. Ceterū duz
Emiltianū sibi rebellē in Aessia pararet exercitū: t ipse a barbaris crudelissime occisus ē: adeo vt eius
cadauer nūq̄ rep̄iri vnq̄ potnerit: Cōdigno certe dānatus iudicio. Hic aut̄ fm Martylogiū nostrū sex
decim ānis regnasse videt: alioqn nō videret stare posse: q̄ tot sūmi pōtifices: v3 Fabianus Cornelius:
Lucius: Stephanus: & Sixtus legant̄ passi sub Decio: ide qdā volūt ex his sexdecim ānis & duobus ānis
Valerij restaurare dānū illoz decē & octo ānoz: q in Chroniciis Euse. & Bede desūt: ab āno. f. xv. impij
Zyberij cesaris vsq3 ad id t̄ps. Sed iter hec sciēdū ē q̄ Decius hic senior q̄ Philippū impatorē occidit: &
eidē successit impator: fuit & tribus ānis (vt diximus) impauit: sub quo passus ē Fabianus & Cornelius sū
mi pōtifices. Alius fuit iunior Decius cesar quidē: sed nō impator. Et sic inter istos duos Decios aliqui
impatores & sūmi pōtifices iter medij fuere: vt p̄ote Vallus & Volusianus: post quos impauit Valerianus
cū Valieno filio q̄si ānis. xv. sub quibus passi sūt Lucius: Stephanus & Sixtus sūmi pōtifices ac Lau
rentius diaconus & Ipolitus cuz oī domo sua. Huic quoq3 assertiōi suffragari videt: q̄ Valienus fuerit
binomius. Nā dictus fuit Decius Valienus: aligetiā astruē volūt q̄ vnus & idē sit Decius qui p̄stitutus
fuit a Philippo cesar: & ille sub quo passus ē Laurētius. Unde ē q̄ nūq̄ i vita Laurētij legit Decius im
perator: sed Cesar: hoc. n. antiquitus pluries cōtigit: vt aliqui eēt Cesares: nō autē Augusti seu impato
res. Et aliqui p̄imum cesares: deinde Augusti: postremo fuerunt imperatores.

450

Papa. 23

254

Decius papa: patrie Ro. p̄re Porphyrio: post Cornelii pōtifice sedit ānis. 3. mē. 2. & diebus. 10.
Huic Volusianus impator p̄mo exilij p̄ea dānauerat: s3 ex extincto ab exilio liberatus Romaz
gloriosus redijt. Et vt Gratianus dicit: cōstituit vt deiceps duo p̄sbyteri & tres diaconi semp
vbiq3 locozū comitarent̄ ep̄m: eiusq3 vite testes haberētur: vt patet i canōe de p̄se. di. i. c. Iube
mus: declarauit itē loca in qbus p̄nates vel patriarche p̄ mūdū ordiari deberēt: vt. 80. di. c. vr
bes & loca. Qui ēt aūq̄ ad martyriū duccret: oēm ecclesie potestātē Stephano archidiacono suo p̄misit &
postq̄ martyrio vitā finivit: in cimiterio Calixti via Apia. 8° calen. Septembris sepultus est: quo quidē
die eius natale celebratur. Et tūc episcopus cessauit dies. xxv.

453

Martyres sub Decio passi.

Alexāder quidā hierosolymitanus ep̄us p̄ hoc t̄ps ibidē martyriū p̄tulit. Ipse. n. lōge ārea ex Cappado
cia eo veniēs deuotiōe cōmōtus: vna ēt reuelatiōe hierosolymitane ecclesie gubernacula suscepit: & vsq3
in senium eadē cū sūma sanctitate & gloria gubernauit. Sed post venerādā senectutē Cesareā perductus
s3 hac Decij p̄secutiōe ob fidei p̄fessionē martyriū. xv. calē. april. cōpleuit: cuius diei festū eo die celebratur.

Abdon & Sthen sub Reguli Romani viri clarissimi ex Corduba per sarū vrbe oriundi: his tumultibus
post multos carceris squalores Romā cathenis obligati perducuntur: vbi cum diu diuersis penarū generi
bus diu fuissent macerati. Tandē 3. calen. augusti gladio percussī martyrium cōpleuerunt.

Agatha Scicula v̄go p̄clarissima p̄ hoc t̄ps apud Cathaniā eiusdē Insule ciuitatē in xpo martyrio co
ronatur: Nā Quintianus p̄fectus illā p̄bendēs post alapas & carceres: postq3 equuleū & tortiōes: post
etiam mamillarū abscissionem: & in testulis & carbonibus volutationē: eo iudicante in carcere gladio con
sumata est. f. nonis Februarij: quo die eius natale agitur.

Apollonia v̄go scissima & mulier meozatu dignissima: natiōe alexādrīa: & ipsa p̄ hoc t̄ps martyriuz p̄ xpi
noie p̄tulit acerbissimū: nā p̄secutores dētes oēs ex eius ore excusserūt: & multis plagis affecerūt. Deide
cū miarent̄ cā viuā se icēuros nisi cū eis v̄ba ip̄ia p̄ferret: ipsa paululū qd itra semetipsā deliberās rep̄e
te d̄ māibus ipioz se prupit: & i ignē paratū p̄siluit: ac sic martyriū palma gūto idus febru. p̄meruit. Eius
autē sanctū corpus postea in Italia delatū: ap̄ Berdonā lōbardie ciuitatē in cathedrali ecclesia seruaf.

Serapio patria alexādrinus: & ipse vir scissimus eodē āno ap̄ Alexādrīā a p̄secutoribus captus crudeli
bus supplicijs afficit̄ i t̄m vt oēs eius corpis iscture p̄us soluent̄: s3 ad huc viuēs a m̄stris diaboli d̄ supio
ribus domus sue partibus precipitatus: Christi martyr efficitur: & eius natale decimo octauo calendas
Decembris celebratur.

Cestinus qdā Romāus p̄sbyter p̄ idip̄m t̄ps vna cū victoria martyriū p̄ Christo cōstātissime sustinuit. Anno xp̄i
Cadeniatus hetruscus: vir celeberrimus: et ipse apud Florentiā Etrurie vrbe octauo calē. nouēbris marty
 riū p̄plit: cuius sac̄issime reliq̄e adhuc et tēplo et pp̄loꝝ frequētatiōe a cōciuibus suis plurimū venerant.
Carentinus et Laurentius fratres patria cibrusci: et ipsi apud Arcium eorum vrbe vna cum Fr̄cho
 strato diacono: et alij multi: in hoc tu multu pro christo passi sunt.

5455

Gallus et Volusianus eius filius: vigesimus nonus Ro. impator: hoc eodē anno quo et Lucius
 papa impare cepit: et impauit annis. 2. Istis impantibus: tāta pestis in vltionē christiani nois
 per totū orbē exorta ē: vt pauce domus: nedū vrbes et puincie extiterint que nō eaz senserint ca
 lamitatē: et q̄maxie apud Egp̄tū: Alexādia d̄ qua gde Cypriani martyris extat liber: hi ita
 qz dum duobus ferme imperassent ānis: dū contra Emilianum res nouas in Aethiā agitan
 tem bellum pararet: in Theramne ab eodem necati sunt. Emilianus autem interemptoꝝ obfca
 ro loco natus: et ipse tertio mense ab imperij occupatione oppressus fuit.

Gallus

254

Valerianus. 30. Ro. imperator ducētesimo octaua et quinquagesima olympiade imperiū suscipiēs
 cū Valiano eius filio. Imperauit ānis. 15. Vir certe nobilitate doctria et eloquētia clarissimus
 ob eius meritū et virtutes p̄mus principū Romanoz Cesar et Augustus sumo populi Ro. cō
 sensu delectus ē. Hic a principio sanctos dcf ita veneratus ē: vt domus eius ecclesia dei putaret
 Sed postea per quēdā magū seu hereticū corruptus et deprauatus: catholicā fidē adco detesta
 ri cepit: vt octauā in xp̄ianos post Hieronē exercuerit persecutionē: cuius gde crudelitas atqz

Valeria

256

5455

sentia dei iudicio Romano orbi nō modicū perniciofa fuit: nā paulopost Bernai e puincia erupentes cū
 magno ipetu hostili aio Rauenā vsqz peruenere: et oia igni et ferro vastauere. Beinde ipse Valerianus in
 Mesopotamia bellū mouēs a Sapore Persarū rege tadē capit: et lumibus puat: et incatenatus vsqz in
 seniu illi cū ignominia seruiuit: Idqz officij ab eo sortitus ē: vt Sapore rege equū ascēdēte incuruatus re
 gē dorfa leuaret. Et merito gde: qz sine vlla misericordia xp̄ianos vbiqz p̄quiri et iterfici iusserat. Valienus
 aut eius filius viso in p̄ce dei iudicio: h̄ sero pacē ecclesijs obtulit: et qcqd abstulerat restitū fecit. Nā Va
 leriano capto qdam Barbari etiam in Romanorum fines erupuerunt: et multam predam abstulerunt.
 Ac quidam perniciosissimi tyranni in Roma consurgētes quod domi residuū fuerat diripuerūt et pessun
 dauerunt: propter quod Valienus sibi canēs rēpu. deseruit: et Mediolanū concessit: vbi cū libidinibus et
 turpitudini opera daret: a suis tandem turpiter occisus est.

Papa 24

5457

Stephanus primus papa natōe Ro. patre Julio post Luciu pōtificē scdit ānis. 3. et mēibus. 2. Papa 24
 Vir sane optimus q et Bratiano attestate cōstituit ne qs apō iudicē aliquē accusaret: q suis re
 bus spoliatus fuisset: sicut in canōe hētur. 2. q. 2. c. Nullus ep̄oz. Instituit itē ne sacerdotes: et
 leuite sacris vestibus alibi q̄ in ecclesia ad pagēda sacra vterent: vt de cōse. vi. i. c. Vestimenta.
 De rebaptizādīs aut his q ad fidē rediissent: eadē sensit q et Cornelius pontifex: neqz vllō mō
 his recōicādū cē q rebaptizaret. Veniqz cū vbo et exēplo ac ope multos ad fidē xp̄i cōuertisset
 Valieno qz Decio p̄dicto q̄situs vna cū plerisqz suoz: ipso missā celebrāte ad martyriū raptus capite trū
 catus ē: et i calixti cimiterio. 4. nonas aug. sepelitus: quo die eius natale celebrat: et vacanit sedes dies. 22.

258

Cyprianus ecclesie doctor eruditissimus et Carthaginēsis episcopus hoc āno fm Euse. in bēte Valeriano
 p̄ncipe post lōgū exiliū. 8. calēdas octobris detricatiōe capitis martyriū cōsumauit: et eo die eius festa ce
 lebrant. Referunt et cū eo apud eadē vrbe passi: Crescentinus victor: Rosula ac gnālis. Suit aut in p̄mis
 Cyprianus hic gētilis: et excellētissimi ingenij vir: ac bonarū artiu studijs ornatissimus: q cū Rhetoricaz
 i eadē vrbe splendidissime doceret suasiōe Cecilij p̄sbyteri viri sanctissimi: pus pp̄ dēū facultatibus suis
 erogatis: ad christū dñm nostrū p̄uersus ē. Ac paulopost p̄sbyter: postmodū ipsius vrbis Carthaginē
 sis episcopus factus est: vbi in docēdo: mouēdo ac scribēdo christi ecclesie p̄desse curauit. Eius aut clarissi
 mā vitā ac martyriū pontius ip̄sius p̄sbyter et exilij comes egregio volumine conscripsit. Que autem scri
 pserit Cyprianus: hic infranotantur.

259

De duodecim abusiuis seculi li. i De aleatoribus li. i Ad iulianū amicum suum. li. i
 De mortalitate seu peste egypt. li. i De laude martyrij li. i Ad Ceciliū li. i
 De bono patientie li. i Ad fortunatum li. i Epistolas nonnullas puas li. i
 De orōne dominica li. i Ad demetrianam li. i Ad Bonatum de gratia dei li. i
 De opere et elemosynis. li. i Ad Antonianum li. i Ad Cornelium papam li. i
 De celo et liuore li. i Ad Quirinum li. i De lapsis librum vnum. In quo qui
 dem ostendit magnā habuisse cū Cornelio Ro. pōtificē cōtentionē: affirmās lapsos oio redeūtes cē reba
 ptizandos. Beinde scripsit librū de vnitāte catholice ecclesie: vbi ostēdit se in ipsius Cornelij pōtificis ve
 nisse sentētiam: v3 nō cē rebaptizandos hereticos: sed sola māus impōitōe in gratia recipiendos.

Cyprianus autem ip̄sius Cypriani p̄sbyter: vir sufficēter eruditus: et in diuinis declamatiōibus egregio
 doctus: tēpestate hac post Cypriani mortē in Vallis veniens apud Cymellam vrbe: martyrij palmam
 adeptus est. Ipse enim sua predicatione et industria duos Philippos imperatores ad Christum conuer
 terat. Et inter cetera: vt permissum est) egregium volumen de vita et passione magistri et patris sui. Cypri
 ani post se reliquit. Et cum sanctus habitus sit eius festum secundo idus Maij celebratur.

Anno xpi **C** Prothus et Jacinthus beatissime Eugenie virginis Eunuchi: diu antea a bto Heleno presbytero baptizati: per hoc tempus Romam cum beata virgine Eugenia venientes deprehensi quod essent christiani a Valieno imperatore idolis sacrificare coguntur: qui cum nullo modo assentire vellet: primo eos durissime verberare fecit: ac sic cum acquiescere nollent. 3° idus septembris decollari precepit: Quorum corpora a christianis collecta ibidem in cemiterio basilie via Salaria sepeliuntur.

C Philippos autem alexandrinus episcopus et Eugenie virginis pater egregius vir pro hoc ipso tempore christi martyr efficit. ipse enim prius apud eadem civitatem prefectus existens prefecture dignitate relicta baptismum christi suscepit: et paulo post episcopus honore adipisci permittit: quem cum diu cum ingenti gloria et sanctitate tenuisset: a Perbennio urbis prefecto tandem in oratione constitutus gladio iugulatus est: Cuius natalitius idibus Septembris celebratur.

C Eugenia autem clarissima virgo predicti Philippi episcopi dirissimi heres et filia pro hoc tempore: cum opulentissimum tamen virtutum: tam divitiarum patrimonium a patre apud Alexandria consecuta fuisset: primum ibidem multis rogatis divitijs cum Protho et Jacinto predictis Eunuchis suis Romam venit: ac ibidem post virtutum plurima insignia post sacros virginum choros pro Christo Jesu diu agonizans novissime. 8° calendas Januarii iussu Valieni gladio iugulata est.

C Remesius etiam diaconus Romanus hoc ipso tempore una cum Lucilla eius filia Rome martyrio coronata: que cum a fide christi tyranni nequam flecti possent: in bethibus Valeriano et Valieno imperatoribus sub die. 8° calendarum septembris decollati sunt: Quorum corpora cum Sixtus papa postea via Apia honestius tumulati sunt. s. secundo calendas novembrijs eo die venerabilior sollemnitatis haberi cepta sunt.

Papa. 25.

260

Sixtus papa natione grecus: patria Atheniensis: post Stephanum pontifice sedit annis. 2. mensibus. 9. et diebus. 3. Vir certe pro sanctitate doctissimus et philosophus clarissimus: atque inter pontifices non solum temporis sui: sed et superiorum temporum litteratissimus: Qui cum longe ante pontificatum predicando et docendo omnes paginasset hispaniam: et inter ceteros Laurentium et Vincencium levitas precipuos sibi delegisset discipulos: cum eisdem Romam postea rediens: omnium consensu pontifex maximus declaratus est: Qui pontificatu inito (ut Gratianus scribit) constituit missas de cetero super altari consecrato a sacerdotibus celebrari debere: ut habetur in canone de consec. di. i. c. Vestimenta: Verum cum summo hereses quasdam exhortas: videlicet Sabelianorum eberynthianorum et Neopontanorum anniteret extinguere: ab eisdem apud Valienum quod et Decium accusatus: quod fide christi contra Augustorum decreta predicaret: ad penam questus et damnatus est. Cumque ad supplicium duceretur: Laurentius eius archidiaconus et filius adoptivus: cepit flere dicens: Quo progredieris sine filio pater: quo sacerdos sine ministro proferas? Cui Sixtus: Ego inquit non te desero filii mihi: sed maiora tibi debentur pro fide christi certamina: post enim triduum me sequeris sacerdos levita: atque ita hic sanctissimus pontifex: vno die cum sex diaconibus: Felicissimo. s. et Agapito: Januarii: Magno: Innocentio: et Stephano passus est: pontificis autem corpus via Apia in Calixti cemiterio sepultum fuit. Reliquorum vero corpora in cemiterio pretextati via Tyburtina. Et horum omnium festa octavo idus Augusti celebrantur. Et tunc vacavit sedes dies. 35.

5459

261

C Sabelius hereticus: a quo sabeliani heretici: natione perapolitanus: ex Ptolomaida civitate natus: his temporibus surrexit: et multorum malorum seminarium sparavit: quod huius perversissime sabelianitarum secte inventor: et auctor fuit: qui quidem secta statim omnem civitatem blasphemis replevit: ipse enim in primis deum patrem blasphemando negabat: christum eiusdem dei summi esse filium: et primogenitum omnes creature ac spiritus sancti auferebat intellectum dicebat enim et predicabat unam tantum patris et filii et spiritus sancti esse personam. Quas obres magne dissensionis et scandala in ecclesijs tam occidentalibus quam orientalibus exorte sunt. Nec ipse tandem divinum evasit iudicium quia turpiter occubuit. Hic namque Neotem quendam hereticum habuit magistrum: qui patrem cum filio passum fuisse dicebat et affirmabat: ut habetur in canone. 24. q. i. c. Quidam.

263

C Laurentius hispanus Sixti pontificis archidiaconus et filius adoptivus: hoc anno Rome via Tyburtina presente Decio seu Valieno post multa virtutum insignia: et plurima tormentorum genera: videlicet carceris: verberum et laminarum ardentium exustione: ad ultimum. 4° idus augusti in craticula ferrea crudelissime affatus: martyrii constantissime complevit. Hunc nonnulli cuiusdam hispaniarum ducis filium fuisse dicunt: quem demum infantulum e curia in nemus asportaverat. Sed beatus Sixtus predictus: cum in eadem provincia predicaret: eum sub quadam arbore lauro divinitus inveniens laurentium eum appellavit: et diligentem curam ipsum nutrire ac edoceri fecit. Quo adulto illum secum una cum Vincencio Romam perduxit: ubi postea factus pontifex constituit eum suum archidiaconum.

C Politus autem Romanus patricius: et Valieni eiusdem Cesaris in urbe Vicarius: et ipse eodem anno et mensis postquam beatum Laurentium sepeliit: a Valieno comprehensus quod christianus esset: diu et acriter cecidit: et cum nollet idolis sacrificare: iterum tandem sustibus cesus est: donec cedentes deficerent: sed et cum iterum non acquiesceret: Decius iracundia plenus: precepit Valeriano cuidam prefecto ut exarsita omni eius facultate: eum crudeli exatiatione interficeret: qui imperatoris iussa complens: primo omnem ipsius familiam in conspectu eius decollari fecit. deinde ipsum ligatis pedibus ad colla indomitum equorum per cardetos et tribulos crudeliter trahi tandem fecit donec emitteret spiritum. Quo defuncto nocte illa venit Justinus presbyter et collegit corpus ipsius cum corporibus servorum suorum: et sepelivit eos foras muros porte Tyburtine iuxta nymphas in agro ventano idibus augusti sepeliri: quo die eorum natale celebratur.

C Cōcordia autē mulier plebea: p̄dicti Ipolitī Nutrix et ipsa q̄q̄ origine minus clara fuerit nōnullis tū me
ritis et potissimū fidei et v̄tute p̄stantie his t̄pibus se extollendā p̄petuo tribuit. Hā Valerianus v̄rbis p̄e- Anno xp̄i
fectus familiā Ipolitī sibi p̄stari fecisset. Dixit: p̄siderate vitā v̄strā ne simul cū d̄no v̄stro pereatis. Re-
spōdit hec cōcordia: nos cū d̄no n̄ro desideramus magis mori q̄ impudice viuere: Ad cuius verba iratus
p̄ies dixit: Venus seruoꝝ n̄ nisi cū supplicijs emendatur. Et iussit eam taz diu cum plumbatis cedi donec
emitteret spiritum. Et corpus eius in Cloacham proijci p̄cepit. Sed postmodum solertia Iustini p̄sby-
teri inde extractum: honorifice sepeliuit. s. idibus Augusti.

C Romāus quoq; miles: et ipse sequenti die: eo in loco passus est: hic quippe in confessione beati Laurentij
diuinitus: ex visione angeli cōpunctus se baptizari fecit. Quo audito: mox Iudex eū sustigari sibi exhibe-
ri p̄cepit: et visa eius cōstātia dedit sententiā ut decollaret: et decollatus est. 5. idus augusti. Cuius corpus
postea Luchā Ethurię v̄rbē delatum: honorifice sepultū est.

5462

Dionysius papa: cuius origine nō hēmus: hoc āno post Sixtū pontificē pontificiū munus su-
scipiēs sedit ānis. 6. Alij t̄m. 2. sedisse dicūt. S; Eusebius. 9. ānis ipsuz sedisse asserit. Hic p̄i-
mus ex Monachis factus ē p̄tifer. Qui nō modo scitate s; et doctrina insignis existēs (Gra-
tiano teste) p̄stituit: ut quis Infamis ēt hereticū v̄llo in iudicio accusare p̄sumeret: sicut habe-
mus in canone. 2. q. 7. c. Alieni erroris. Abandauit itē iudicibus tam secularibus q̄ ecclesiasticis: ut nemi-
nē dānarēt antequā per testes idoneos vinceretur. 2. q. i. c. Primates. Hic in v̄rbe Roma p̄mūz ecclias et
cemiteria p̄sbyteris diuisit: deinde foris dioceles ac parochias similiter diuisit: mandās: ut quisq; suis fini-
bus p̄tentus esset: ut ēt hēmus. 13. q. i. c. Ecclesias: hic s; decrepitate esset etatis: Cōcilij in antiochia ciuitate
contra paulum eiusdem v̄rbis ep̄m celebrari mandauit: cui cum propter sciū interesse non possēt: ad eun-
dē t̄m per marimū quendā alexandrinū ep̄iscopum litteras dedit. Tandē et ipse martyrio coronatus: i Ca-
lixti cemiterio sepellitur: post quē vacauit sedes dies. 6.

Papa 26.

263

C Paulū quendā Samosatēnū ep̄m vix utiq; eruditissimū: p̄ hec t̄pa ab Orthodoxa fide turpiter discedē
tē arthemonis heresim excitasse dicūt. Que qdē heresis Marie virginitati p̄dicebat: assereratq; q̄ post
xp̄m natū se viro suo Ioseph cōmiscuisset: et alios filios p̄creasse. Hic itaq; paulus cū inde mortui ep̄i lo-
cum Antiochenus ep̄s fuisset creatus superbe nimis se habere cepit: Et intereūdū p̄e Superbia et lit-
teras legebat: et dictabat ep̄istolas multis cōstipato agurine p̄cedentibus et s̄sequētibus. Quāobzē pleriq;
christianā religionē detestari ceperunt. Is nāq; p̄dicte heresis arthemonis asseritor: negabat dei filiū e celo
descēdisse: s; a maria origine accepisse: et initiū a terra hūisse: hācobzē Antiochēse cōciliū iussu p̄dicti Dio-
nysij pape celebratū ē: quo patruz oīum consensu qui aderant ipse damnatus est.

C Martion alias Malchio quidā antiochene ecclesie p̄sbyter vir disertus his t̄pibus (teste hiero.) fuit et
aduersus p̄dictū paulū arrogante: multa disseruit et scripsit: et quāmaxime quosdā dialogos qui vsq; ad
tempora diui hieronymi stetit dicuntur. Scripsitq; et aliam grandem Ep̄istolam ex persona Synodi ad
Dionysium p̄dictum papam.

C Gregorius Cesariēsis ep̄s: vir utiq; sanctissimus atq; doctissimus huic cōcilio affuit et multa auctoritate in-
terfuit cuius snia maxime idē paulus hereticus dānatus ē: De quo Eusebius in. 7. ecclesiastice h̄istorie
libro multa commēdando disseruit. Qui et tandē subornātibus hereticis p̄o fide xp̄i martyriuz sustinuit.

Elix papa natione Ro. p̄re Constantino: post Dionysij pontificē sedit ānis. 4. mensibz. et die-
bus. 15. vir utiq; Iustus et oī laude dignus. Qui et martyrum deuotioni cōsulens. Abandauit ut sin-
gulis ānis sacrificia martyꝝ a xp̄i sacerdotibus decetero celebrarent. Etq; nullibi quā in loco sa-
cro a viris ecclesiasticis missa celebraret: ut habet in canone: de conse. di. i. c. Sicut nō alij. Vedicaciones

Papa. 27.

5468

269

quoq; temploꝝ ēt solēnter celebrari mandauit. Quod si de p̄secratione alienius ecclesie ignoratū fuerit: ut
pote vetustate et abolitione muroꝝ cōsecrari denuo mādauit: de p̄se. di. i. c. Ecclesijs. Et deniq; in Septē-
brio mēse multis creatis p̄sbyteris Byaconibus: et ep̄iscopis martyrio coronatus est. Sepultusq; via au-
relia. 3. idus Iulij. Et tunc cessauit Ep̄iscopatus dies. 7.

C Manicheorum heresis exordium.
Abanes quidā hereticus genere persa vir utiq; Callidus atq; diabolicus moribus et vita Barbarus his
t̄pibus fuit: et multa damna Christi Ecclesijs intulit. Is. n. cōuocatis. 12. discipulis (quo fidē oībus in rebus
faceret: se christū p̄fiteri ausus ē: et ad interficiēdas deceptoz aias ifandi dogmatis sui. Ferale omētū de sacri-
legis et fabulosis mēdacijs texuit: et p̄ has insanaz opinionū ruinas se: suosq; sequaces prouit: ut sibi falsi
corporis fingeret xp̄m dicens (ut Leo papa testatur) cū nihil in se solidū nihil v̄z hoīum oculis actibusq;
p̄buisse: s; simulate carnis vacuā: imaginē demonstrasse: hic ēt cū sc̄q̄ibus suis duo p̄ncipia esse affirmabat
vnū. s. boni alterz mali: vnū lucis alterz tenebrar. Testantūq; vetus respnēs: et nouū solū recipiēs. Ipsi
us arte q̄ces: ut diuus p̄ Aug. li. 90. q̄stionū refert: nō oēs p̄p̄betas s; ex patre blasphemabāt indignū iudicā-
tes: ut deus et dei filius femineis se imiscuisse credatur visceribus: et maiestātē suā huic nostre contumelię
subdidisse: ut. s. nostre carnis imixtus: in vero substantie corpore nasceret: cuz totū: ut Leo ait: illud opus
non iniuria ipsius se potentia: nec credenda polutio: sed glorioza dignatio. Quo autem tempore: seu qua in
parte hic pessimus decesserit: mihi cognitum est.

5469

270

C Laudius huiusnois secundus. 31. Ro. Impator. 262. Olympiade Imperiū suscipiēs vno anno
et mensibus. 9. imperauit. Hic ēt ut p̄decessor suus ex voluntate Senatus et patrum Imperij di-

Anno xpi.

gnitate suscepit. Qui quidem Claudius tanquam contrarium antea suo oppositum contrario non minus optimo cuius Traianus pius Alexander quam Valianus fuit. Qui suscepto Imperio Gothos iam annis. xv. Iliricum seu Sclauonia Macedoniaque vastates bello adortus incredibili clade superauit: Quae prope: ut Eusebius tradit: in curia clippens aureus: et in Capitolio aurea statua a Senatu meruit honorari. Uex statim morbo correptus apud Smyrnum mortuus est. Quo mortuo eius frater Quintilianus a Senatu Augustus declaratus est: sed. 17. Imperij sui die: Aquileie occiditur: vir quidem vnicè moderationis decus.

C Martyres sub hoc Claudio passi.

Felix quidam presbyter: et Eusebius monachus hoc tempore apud terracinam campanie urbe in furore huius Claudij pro fide christi interfecti sunt. Nam Eusebius monachus cum sanctos martyres Julianum et Cesarium presbyteros sepelisset: et huius rei gratia ad fidem christi multos conuertisset: quos omnes predictus Felix papa baptizauit: cum eodem Felice papa tandem detentus ad forum iudicis ignominiose perducitur: a quo cum nullatenus suaderi posset: in carcere recluditur: ubi cum omnino sacrificare nollet decollatus est. Quorum festum nominis Nouembri celebratur.

C Cesarium autem Diaconum et Julianum presbyterum. pro vna die ante predictos in eadem urbe interfectos fuisse constat. Ipse. n. Cesarius Diaconus cum multis diebus in custodia solus maceratus fuisset postea cum ipso Juliano in sacculum missus: et in Mare precipitatus: calendis Nouembrius martyrium compleuit.

Adiochus quidem presbyter: et Tirasius diaconus ac Felix subdiaconus olim beati Policarpi episcopi discipuli: his temporibus apud Augustudunum Galliarum urbe glorioso martyrio coronantur. Eos. n. idem sanctus polycarpus ex oriente in Gallias docendi gratia dixerat ubi post multa virtutum insignia et predicationis instantia ab infidelibus capti: primo flagellis durissime ceduntur: deinde in vlimo inuersis manibus pro vna die suspensi: et in ignem missi: sed minime combusti: tandem. 8. calendis octobris vectibus perforati mortem obierunt.

Quirinus autem Romanus tribunus: sub hac persecutione post lingue abscissionem: et manuum ac pedum (pro christo) detractionem: Rome in via quae nuncupatur Epia: Agonez martyrij. 3. calendis aprilis gladio consumauit. Et eo die eius natale celebratur.

Valentinus est Romanus presbyter his diebus temporibus Rome post multa sanctitatum ac doctrine insignia a Claudio imperatore capitur: et eo iubente sustibus diuissime ceditur: ad vltimum vero capite truncatur: et ibidem honorifice. 16. calende. Martij sepelitur: et eo die festi celebratione honoratur.

Marius quidam natione persae: vir nobilissimus: per hoc tempus eius perfida vna cum vxore nomine Martha ac duobus filiis Andiam et Abachum Romae deuotionis causa veniens in tumultu huius persecutionis pro confessione christi cum vxore et filiis capitur et Cesari presentatur: ubi post tolleratos fustes Equuleum: ignes: ungues: et manuum precisionem. Marius Ipsemet immansissime interfectus est: et Martha eius vxor in nymphae submersa: filij autem postremo. 13. calende. Februarij decollati sunt.

Theodora quoque virgo memoratu digna: Illustissimi hermetis martyris soror: his temporibus Rome inter principes christi professores emicuit: et virtutis suae experimentum ac exemplum posteris prebuit: et propterea ab Aureliano consule postea imperatore capta martyrij intrepide sustinuit. Cuius corpus via Salaria non longe ab urbe Roma iuxta fratrem suum. 3. calendis aprilis sepultum fuit.

Cyrillam denique decem impatoris filiam christianissimam: pro christo Rome gladio iugulata his temporibus historie tradunt. Et hoc fuit quinto calende. Nouembrius: quo quidem die festum eius celebramus.

Papa. 28.

273

Estianus papa natione tuscanus Ex ciuitate lunensi: patre maximo natus: post Felice pontifice sedit annis. 8. mens. 10. et diebus. 4. Vir sanctissimus et cruditus qui et gratiano teste: constituit ut vna quaeque accusatio coram iudice fieret in scriptis ut haberetur in canone. 2. q. 8. c. Quis quis ille. Instituitque ut noue fruges semper in altari benedicerent. Maxime autem vix et fabe

Trecentos hic martyres propria se manu sepelisse fertur: vni et constituit si qui martyres sepelire vellent: non sine dalmatica facere presumeret. Et quam maxime ipso nesciente. Quorum cum multas ordinationes in decembrio mense celebrasset quibus multos presbyteros diaconosque ac Episcopos per diuersa loca ordinavit sexto idus decembrius martyrio coronatus est. Sunt tamen qui scribant: Et praesertim qui

Aurelianus

274

Artilogium edidit cum vno tantum anno sedisse. Aurelianus. 32. Ro. Imperator. cc. et sexagesimatertia Olympiade post Claudium Imperare cepit: et Imperauit annis. 7. et mensibus. 7. Hic Barbaro obscuri nominis pariter apud Barbaros in dalmatica genitus Rome ubi a pueritia nutritus erat disciplinam adeo reuoluit ut si seuitia abfuisse (que sola ad eum barbarum pertinebat) bonis probisque Imperatoribus equari certe potuisset. Qui militari disciplina clarissimus existens Gothos primo apud danubium fluum

gravi prelio superauit. In Asiam deinde peruersus Zenobiam reginam que orientis imperium tenebat apud Timas non longe ab Antiochia: errore magis quam prelio superauit. Tertium praeterea apud Cathclanos suo exercitu prodere vicit: ac Gallias iam perditas recepit. Romamque veniens multos eorum in triumphum duxit. Quae quidem triumphum Flavius voposcius Syracusanus historicus ita scripsit dicens. Currus regij tres fuerunt. Ex quibus vnus Odenati regis auro et Argento et Hemis operosus atque distinctus fuit. Alter quem per se rex Aureliano dono dedit: qui et ipse pari opere fabricatus erat. Tertius quem sibi Zenobia regina conposuerat sperans se Romam ituram atque visuram: quae illa non sefellit: nam certe et cum illo ingressa est vincita ac triumphata

Fuit et quartus curruus a. 4. Ceruus uectus qui Gothorum regis fuisse dicitur: quo ut multi memorie tradunt: Capitolium Aurelianus ingressus est: ut illic ceruos cederet: quos in eodem curru captos Ioui maximo uouisse ferrebatur: precesserunt preterea Elephanti. 20. fereque mansuete lybice: et Alie diuerse ducete: quas Aurelianus priuatis donauit ne Fische ammonis grauaret. Tigrides. 4. Cameli perdaliaces: et cetera talia per ordinem ducenta: Gladiatorum paria trecenta preter captiuos Hethi Barbararum blenos Exionatas et arabes. Erant quoque Bactriani hiberni seu hiberij Saraceni pse cum suis quoque muneribus gothi alani Roselani sarmate fraci suesi Quandali et Germani religati manibus captiui precesserunt. Inter hos et palmireni qui super fuerant principes Luitatis et Egyptij ob rebellionem ducte sunt et. 10. mulieres quas virili habitu inter getas pugnantes ceperant: quas de amazonibus ortas titulus indicabat: prelati sunt tituli gentium nomina continentes Inter hec tetricus Rex fuit elamide cocynca et Tunica galabina ac braciis Hallicis ornatus adiuncto sibi filio quem Imperatorem in Gallia nuncupauerat: incedebat et genobia gemis ornata catenis aureis (quas sibi ipsi fecerat) uincta: preferabantur quoque corone ciuitatum auree titulis eminentibus prodite. Jam populus ipse Romanam vexilla collegiorum atque castrorum et cathafrigarij milites: et ois exercitus et Senatus: et si aliquantulum tristior quod senaturus triumphari uidebatur: multum tamen pompe addiderunt: Denique in capitolium uix nona hora peruenit. Sero autem ad palatium: Sequentibus uero diebus date sunt populo voluptates ludorum Scenicorum: lorum cyrensiu: uenationum: et gladiatorum Numarchie: genobia tamen regina Aureliani clementia conseruata est et in urbe postea conseruata. Et Tetricus rex et conseruatus lucanis postea pposuit: et hec de aureliani triumpho et eius gestis dicta sufficiant. In quo elicere possumus quante magnitudinis quateue virtutis Aurelianus fuerit hic etiam inter cetera sue virtutis opera appolinis Templum magnificum et urbis muros magnificissimis operibus extruxit: et in Hallijs Hebennas urbem addidit: qua ex suo nomine Aureliana appellauit. Demum malis scribis subornatus: et ipse in xpianos nouam persecutionem mouit: et cum ea de re iam ad prouinciarum presides litteras misisset diuino Iudicio de celo tactus inter constantinopolim et heracliam in chani florio uie ueteris turpiter occubuit.

Gallia prouincia hoc anno cum per annos. 20. eo amplius ob seneciam et ignauiam Valeriani et Valiceni Imperatorum fide populi Romani se subtraxisset uirtute Aureliani cesaris recuperata. Nam cum Germani: ut dictum est. Rauenam usque: oia vastantes: peruenissent posthumus quidam in Gallia magnanimus Tyrannides cum magno reipublice emolumento occupauit. Et. 10. annis cum ingenti moderatione regnum tenuit: qui hostibus expulsis prouinciam in pristinam redegit formam. Uex post decennium eo militari tumultu apud Bagacia interfecto uictorinus quidam in re militari strenuissimus in regnum successit: Sed et ipse dum nimis esset libidinis: et alienas uxores incessanter violaret et conuiperet colonie occisus est. Quo interempto Tetricus Senator: qui Aquitaniam gubernabatur Militibus absens: Galliarum imperator electus fuit: sed eo: ut diximus: ab Aureliano apud Cathalaunos superato et capto: gallia rursus a senatu recipitur. Et Tetricus humanitate augusti conseruatus est.

275

Hebennarum clarissimam Allobrogum seu Sabaudie suam ciuitatem Aurelianus Augustus in Hallijs hoc anno addere fecit: et ex suo nomine ipsam Aurelianam appellari uoluit. Hec quippe ciuitas belenciorum finibus proxima est: et lacu Lenio sine Lusitano abluit: ex quo quidem lacu Rhodanus fluuius profluit super quem pons toto orbe celeberrimus situs est. Hec itaque ciuitas nunc primam magnitudine pulchritudineque ac ciuium frequentia totius allobrogum sine Sabaudie suam prouincie Emporium esse uidetur ad quam propter frequenter multitudinem innumerabiles deferunt diuicie. Hec quippe Sabaudie duci diuinitus et nunc sibi in qua plurimi claruere uiri: de quorum numero maximus quidam professor fuit: et anianus urbis Episcopus uiri sanctitate et doctrina scipui: ac lectus presbyter in diuinis scripturis nobilitate eruditus ac alij multi.

276

Genobia palmirenarum urbis assyrie Regina ois uirtutum femina insignita hoc anno ab Aureliano augusto superata et capta Romanam catenis aureis uincta in Triumphum ducit. Hec quippe Mulier ut antique paganorum littere testantur: a ptolomeis egyptiorum regibus clarissimam duxit originem a quo tamen preter non bene uisus. Dicit autem ipsa cum primam adulta fuisset mulierum officia penitus spreuisse: et siluas ac nemora (pharetra accincta) incoluisse et Ceruos ac capreas cursu et sagittis uenasse. Undeque cum ad robustiores uenisset uires: uros et leones ac pardos multos interfecisse. Tandem pro seruanda uirginitate sua non solum frigus et estus atque hymbres tollerasse sed et hominum contumelia spernere assuenisse: uex in statu nobilitate amicorum consilio et precibus lacessita de nato nobilissimo palmirenarum urbis principi se nupsit. Que cum cerneret ipsius Odenatum uix suum captum a sapore psarum rege Valeriano predicto Augusto ad occupandum orientalem Imperium intentum sub ipso uiro suo militare disposuit. Et cum eo sumpto regio ornata collectis copijs in Saporem regem iam late Mesopotamiam occupantem aiosissime pergressa est: et nullis parcens laboribus non solum Saporem acerrimorum regem superauit sed et Mesopotamiam

B 2

Anno xpi

miā sibi ademit: et ipsius sapore regē vsq; ad thesiphontē pepulit: et fugauit et postmodū cum oēm orientē ad Romanos spectatē vna cū viro pacatū obtinisset ecce Vdenatus a in como eius cōsobrino vna cū hero de filio occisus ē. Quibus trucidatis genobia generosi ai mulier statiz in Impiuz intrauit ac viriliter gubernaui: et adeo gloriose illud rexerit: ut nec Valiens et Claudius imperatores aliqd contra eā attentare presumpserint. similiter nec orientales Egyptij nec arabes aut saraceni vel armeni populi: quinimo eius potentia timētes et suos terminos seruare posse cōtēti erāt. Quippe oēs illā ob egregiā eius belli industria et militie disciplinā timebāt et venerabant. Nam tante fuit virtutis ut Valieno atq; Claudio augusto sublati et Aureliano predicto in pncipatu suffecto ad ignominia Romani nois expiandā: et ad ingere gloriā psequendam in se traxerit. Qui multis cōfectis bellis tandē cū multis legionibus haud lōge ad emessā ciuitatē deuenit: vbi genobia iperterrita cū exercitu suo enū expectauit cū quo diu et acriter pugnaui: ad vltimū aurelianus supior existens genobia cū suis fugā petijt: et in palmira vrbe sese cōclufit. In qua cuestigio ab Aureliano obfessa fuit. Tandē ciuitate capta: et genobiā cū duobus paruulis filijs captiua Aureliano p̄sentata ē. Ex quo aurelianus plurimū gloriatus ē. Et eaz mox triūpho seruaui et cū filijs Romā adduxit: vbi cōsumato triūpho: Aurelianus illā liberā cū filijs suis esse voluit: et cōcessa sibi a senatu apud tyburtinā possessionē diu ab eadē genobiana dicta ē. Hec nāq; genobia fuit corpore speciosissima lz aliquātulū fusca. Nigris erat oculis: et niueis dentibus decora. Fuitq; egyptiacaz ac Hecaz lfaruz non medioeriter erudita: quarū suffragio oēs historias taz latinas et Hecaz q; Barbaras sumo studio vidit et memorie cōmēdauit. Fuit deniq; pudicitie adeo amatrix et seruatrix: ut nō modo cū alijs: sed et cū Vdenato viro: nisi ob filioꝝ procreationē cōiungere vellet: Et hec de genobia Regina dicta sufficiant.

Palmira aut huius Regine regia: Assyrie ciuitas fuit nunc (ut aiunt) proflus cōplanata: de q; Plinius in. 5. nālis historie scribēs sic ait. Palmira vrbs nobilis: situ: dimitijs: solo: et aquis amenis vasto vndiq; ambitu arenis includit agros: ac velut terris exempta a rerū natura priuata sorte inter duo Imperia sūma Romanoꝝ partibozq;. Et prima in discordia cuius semp vtrinq; cura abest a seleucia partiboz: que vocat̄ ad tigrin quingentis triginta septē mil. passibus: a proximo vō Syrie litore ducentis. 52. et a Damasco. 27. passibus milibus.

Papa. 29.

Clauius papa: natione Balmateus p̄re Caio ex Dioclitia ni Impatoris genere. p̄creatus post Euticianuz pontifi cē sedit ānis. xi. et mē. 4. Vir vtiq; diuinus q; et v̄taria no testate: ordines in ecclesia distinxit: quibus tāq; gradibus quibusdā ad ep̄atū ascēderet: et hi fuerūt hostiarius lector Exorcista Accolitus subdiaconus diaconus presbyter et ep̄s ut habet̄ in canone. 77. di. c. Illud nos. Censuit itē ut nullus Iudens aut hereticus vel paganus christiānū quēpiā accusare p̄sumeret ut. 2. q. 7. c. Paganis: Cōstituit et ne quispiā pphanus Sacerdotē vel in sacris constitutū in Iudiciū seculare vocare posset. xi. q. i. c. Nemo Idē quoq; ut quondā fabianus fecerat regiones diaconibus notarijs diuisit: qui res gestas martyꝝ p̄scriberēt. deniq; quater in decēbrio mense sacris ordinibus celebratis vbi presbyteros. 25. diaconos. 8. et ep̄os p̄ diuersa loca creauit. 5. p̄ dioclitiam in xp̄ianos p̄secutione mora: et tanta quāta nūq; antea fuerat se in subterraneas cryptas transferens diu ibi latuit. Demū a p̄secutoribus captus cū fratre suo Habino: et eius filia Susana martyrio coronat̄: et decimo cal. maij in calixti cimiterio sepelit̄: quo etiā die eius natale celebrat̄. Et tūc ep̄atus cessauit dies. ii.

Tacitus

277

Tacitus. 33. Ro. imperator: hoc anno qui ē. 4. ducētēsimē. 63. Olympiadis post Aurelianum imperiū suscipiēs: imperauit mē. tantūmodo. 6. Digne certe virtutis et integritatis vir ac recipu. gubernāde idoneus. Et propterea a senatu populoq; Ro. ac militibus cū sūma delectō. 5476 ctus fuit cōcordia et grauitate. Expectationiq; certe (ut videbat̄) satisfacisset nisi cū mox imitata abstulisset. Cuius quidē cōsularis et senis viri vitā Cornelius tacitus historicus elegantissime scripsit. Huic itaq; mortuo flozianus eius frater successit qui et secūdo sui principatus mense a militibus suis apud Tbarsum multis vulneribus confossus fuit.

Probus.

278

Probus. 34. Ro. impator eadē olympiade post Flozianū imperare cepit: et ipauit ānis. 6. mē. 4. Huic probū virū vtiq; pbuz panonē ex Sermio vrbe oriundū Romana resp. his tp̄ibus habuit principē. Cuius certe multa preclara gesta: et quādiu imperauit et āte ip̄ctiū dū alijs impatoribus dux fuit: a multis scriptoribus referūt. Et quāmaxime a vopisco historiico: qui de eo quedā grandia cōscribit: que brenitar (cā omittunt). Suscepta igitur reip. administratione statiz Gallias iterato a Barbaris occupatas cū igētī felicitate restituit et saturninū oriente imperiū occupare conantē: ac proculū et bonosū viros strenuos ap̄o agrippinā cū magna celeritate oppresit et de eis oibus triūphauit. Quē quidē triūphū predictus Flavius vopiscus: licet truncum: i hec verba descripsit. Triūphauit pbuz de Germanis et bennijs oīuz gentiū ferocissimis: vbi quigētos hoīes ante triūphū duxit venationē in cyrco amplissimā populo dedit ita ut populus cūta diriperet. Immiā fuit

re p oēs aditus structiones mille: cerui mille: apri mille: vāme zc. aialia quāta ali z annumerari: z inueniri potuerūt. Immissi deinde populares. Rapuit quisqz qd voluit. Et hic oim ex trecentis z. 20. triūphis in imperio Romano habitis extremus fuit. Ex quibus pro triūphi forma ostēdenda aliquos scelectos hoc in opere scribere z annotare curauimus. ut supra multis in locis notatū ē. Hunc tandem principem: lz iustissimū: tumultu militari occisum fuisse tradunt.

Viri disciplinis excellentes.

Anatolius laodiceus eps multe scitatis z doctrine vir tēpestate hac floruit: z ut Eusebius refert. De pasccha libz cōposuit deqz mathematicis li. 10. Et in diuinis codicibus multa ac multa cōmentatus ē. Atqz etiam in Manicheorum heresim inuectus est valde.

Borothēu quendā eunuchū Greca ac hebreā lingua eruditissimū (cuius doctrina Aurelianus imperator mirifice delectatus fuerat) ad hoc vsqz tēpus puenisse tradūt: qui z nō nulla monumēta post se scripta reliquit. Eius autē auditor eusebius noster cesariensis adhuc adolescentulus fuit.

Victorinus ē pietianēsis eps q eque grecā ac latinā nouerat linguā multa p hoc tps i sacros codices edit comētaria: v3 in genesim in exodū in leuiticū in isaia ezechielē abachuch ecclesiasten: z cantica canticorū atqz in apocalipsiz deniqz cū in oēs hereses inuectus fuisset martyrio coronatus est.

Archelaus quidā mesopotamie eps p hec tpa in precio existēs libz aduersus Manicheū hereticū Syro sermone cōposuit: quē quidē libz (ut diuus refert hiero.) greci i eoz linguā trāstulerunt.

5485

Varus narbonēsis. 35. Ro. imperator. Olympiade. 265. post Probū augustū imperiū suscipiens vna cū Carino z Numeriano filiis suis imperauit. 2. annis. Cuius quidē gesta Flavius popiscus pulchre descripsit. Hic suscepto imperio nō improbe illud administravit sz multa imperio Ro. adiecit. Nā statiz collecto exercitu magno in mesopotamiā accessit z ebrā urbē cepit indeqz in perlas progrediēs senē z thesiphōrē notissimas vrbes debellauit. Vex cū castra super tygrim fluiū posuisset: fulminis ictu mox cōcidit. Numerianus vō eius filius poeziz z oratoriz artē callēt: z ipse cū imperare cepisset: foci sui fraude statiz a militibus occisus ē. Carinus atqz filius pbris oibus inseruiens a Dioclitiano in dalmatia superatus: z ignominiose interfectus scelez suoz sic penal luit.

Varus

284

Viri disciplinis excellentes.

Helius spartianus. Trebellius pollio **D**ēs historici scriptores hac tēpestate ob eloquētiam maximo i p̄cio habiti sunt: hi oēs diuersis opibus ab Hadriano p̄cipe seu iperatore vsqz ad Carinū istū oīz p̄ncipū seu iperatoz gesta accuratissimo z eloquētissimo cōscripsere sermone: e qbus prout potuimus multa excerpere annexi sumus: ut locis suis dictum est.

Dioclicia-
nus.

5485

Dioclicianus dalmatibus. 6. z. 30. Ro. imperator anno secūdo. 265. Olympiadis Augustus declaratus iperauit annis. 20. Vir certe probus atqz prudēs: qui apud salonē nūc spalatum dalmatie vrbē ex p̄re scriba natus hoc anno ex ppli senatusqz ac militū oīz cōsensu iperatoz electus statiz apri quēdā virū audacissimū qui numerianū augustū iterfecerat manu ppria interfecit. Vex post aliquot menses cū multa prospere gessisset bella: iminētibus sibi multis belloz turbibus quibus solus resistere nō valebat Maximianū cognomēto herculeū Cesarē p̄ postea Augustū z iperij p̄fortē declarauit: eo qz agrestes in gallia facile cōpescuerit: z pacē gallis reddiderit illoqz sibi ocio declarato. Etiā. 4. impij sui āno cū quidā noīe Carausius sumpta purpura britaniā insulā occupasset z alter noīe Marseus oriētē bellū intulisset: nōnulliqz alij aphricā infestaret: ac egyptū achileus obtinisset: Dioclicianus ut resistere his periculis posset: p̄ter maximianū predictū: Valerīū z Cōstatiū comitē magni cōstantini patrē Cesares fecit z cū exercitu magno quēlibet in locis predictis occupatis destinauit. Maximianus autē in britaniā accedēs. Carusū tyrannū post annū decimū: fraude potius q̄ virtute interemit: z britaniā recepit. Cōstātius autē in gallia accedēs cū ibidē primo male pugnasset reuonata secundo pugna multa alemanoz milia: qui eo venerāt mercede cōducti expugnauit z interfecit z statim gallias pacatas senatui reddidit. Dioclicianus autē in egyptū vadēs cū octo mēsi bus: Achileo resistente: alexā driā obsedisset tadē captā vrbē z mortuo Achileo eam suis militibus diripiēdā cōcessit: ac sic vrbe direpta dioclitianus multos per egyptū proscripsit: ac multis exilijs alijsqz vexationibus vexare p̄cepit: his gestis: cū Maximianus cōtra Marseuz i oriētē accessisset: duobus p̄clijs s̄ cū optime pugnanit: sz tertio cū inter Valerīū z caras pugnā repetisset ab eodē Marseo supatus est. Qui amissis copijs ad Dioclitianū inermis z spoliatus confugit: a quo ira arrogāter exceptus fuit: ut per aliquot passuū milia purpuratus affcū currū eius cucurrisse dicat. Qui post h̄m annū repetitū viribus: s̄ hostē a deo ardent occurrit: ut eo superato etiā cū vxoribus z p̄cubinis ac liberis z sorozibus eius captiuis ad dioclitianū (rebus pacatis) cū ingēti gloria redierit. Sic sic. 18. Imperij eoz anno Romā cū insigni p̄pa redientes de eis oibus triūpharunt. Eo. n. in triūpho Marsei currū antecede bāt coniuges: sorozes: z liberi: ac proceres innumerabiles cū oī p̄da qua parthos spoliauerāt. Eozqz gloriosissime cōfecto: z rebus oibus vndiqz pacatis. Dioclitianus ad exomādā vrbē auz adiecit: Et inter cetera thermas ex suo noīe mire magnitudinis extruxit. Quibus successibus elatus factus se: ut deū adorari z salutari ab oibus p̄cepit. Et propterea ipse in oriētē z Maximianus in occidēte oēs ecclesias christianoz vastari z ipsos christianos affligi: z interfici vbiqz p̄cipiunt. Id tñ potius suspione Maximiani q̄ suo p̄silio gestū ē. Et hec decima xpianoz post Heronē persecutio

286

3 ;

2A

fuit omnium qdē imānior & crudelior. In qua nō solū christiānos peremit: sed et scripture sacre igni cōbuste fue-
re. Si quis et xpianus i aliquo magistratu inuētus fuisset sublata eius dignitate raq̄ isamis bebāt. Hic nāq;
primus gemas uestibus & calciamentis inseri fecit: eū antea oēs impatores i modū iudicū iduerent: & clā-
dē tñ purpureā a prinato habitu plus hñnt. postremo tñ hic dioclicianus geti sue cōsulēs ipiū una cū ma-
ximiano dimisit: & apud salonas se recipēs reliquū vite sue tps priuatus officio i quietē duxit. Veniq; tñ
post. 20. annū veneno extinctus fuit. Maximianus aut: & ipse in vite priuate pposito p aliquod tēpus apō
Mediolanū dioclicianū secutus fuit: q̄q̄ non perseuerauit.

Papa. 30.

m Arcellinus papa natione romanus p̄re proiecto post Caiū pontificē sedit ānis. 9. & mē. 4. Qui
6. p̄ntificatus sui āno tā diocliciani p̄secutione seuitēte cū a carnificibus captus cōpelleret dijs tu-
ra exhibere metu p̄teritus tura eisdem idolis obtulit: atq; ea adorauit. Quo facto haud multo
post i se reuersus i sinuessā cāpanie vrbe secessit: & ibi cōciliū cētū & octoginta ep̄oz indixit: Ad
quod: vt Gratianus i canone. 21. distinctiōe. c. nūc at restat: Marcellinus squallidus & cilicijis indutus ve-
niens peccatū suū oibus astātibus cū lachrymis cōfites p̄ ea icōstata debita penā sibi tribui expostulauit:
sed illi renuētēs dixerūt: & petrū apostolū ea rōe peccasse: sed flēdo peccati maculā lauissē. Tu ergo: iquiūt
te ipsū iudica. Et ille adiudico: ait: me ipsū deponēdū: & ex nūc anathematizo q̄cūq; corpus meū post mor-
tē tradiderit sepulture affirmās ob negatā xpi fidē nequaq; se sepulturā mereri: his dictis & cōcilio soluto
Romā iratus Marcellinus rediens dioclicianū adiit eūq; increpauit: q̄ dijs imolare eū ipulerit atq; ita
se xpianū eē cōstanti aīo cōfessus ē. Quo audito dioclicianus iussit eū cū Claudio Carino & Antonio ca-
pite truncari: quoz corpora euz dies sex & 30. insepulta iacuisent via. s. publica: tandem petri apostoli iussu
qui Marcello pontifici apparuit via salaria in cemeterio priscille sepeliūtur: Et tūc cessauit episcopus di-
es 25. eorum autem festum sexto calendas maij celebratur.

292

Papa. 31.

m Arcellus papa natione Ro. p̄re b̄f̄idico post marcellinū pontificē sedit annis. 5. & mē. 6. & die-
bus. 21. Qui lz multis maloz turbinibus vexatus fuisset: diuino m̄ cultu: ut par erat: intētus p̄sti-
tuit Gratiano teste ne quis generale cōciliū celebrare possz absq; speciali sedis apostolice aucto-
ritate ut habet i canone. 17. di. c. Synodū: itē voluit: ut quilibet iudicio grauatus sedē aplicam appellare
posset. 2. q. 6. c. Ad romanā: censuit itē ne quis vllō modo iudicaret nisi p̄ntialiter accusaret vel p̄vincere
tur. 3. q. 9. c. Non oz: Statuitq; preterea ne qs clericus cuiuscūq; ordinis existeret sine sui sup̄ioris licētia
apud secularē iudicē attraheret ut. xi. q. i. c. Clericū. Hic cū priscillā matronā romanā mulierē liquidē san-
ctitate & diuinitis insignē haberet charissimā eius suasu cemeteriū magnis impensis in via salaria cōstruere
fecit. Deinde ipse marcellus titulos. 25. in vrbe roma quasi tot dyoceses cōstituit & quāmaxime ad cōmodi-
tatē baptisimi: & ad eoz oportunitatē. qui ex gentibus ad fidē quotidie cōuolabāt. Eius aut precibus luci-
na nobilissima Romanoꝝ matrona ecclesiā Romanā & clez rez suaz heredē instituit. Qd cū Maxētius
Cesar postea intellexisset: & Lucinā relegauit: & marcellū captū: & minis & terozibus ep̄atū depōere & xp̄z
abnegare iussit: Qui cū maxētij p̄cepta cōtēderet iratus Cesar i vilipēdiū xp̄iane religionis ad custodiē-
da aialia eū misit. Quo m̄ i loco nec cōsuetas oīdes vnq̄ nec ieiunia cōtinua p̄termisit: nec et clez (epulis
saltē) gubernare destitit. Clez cū ibidē captiuus nouē mēsis p̄stitisset a clericis suis noctu liberatus fuit
Quo audito Maxētius denuo Marcellū in stabulū redegit: vbi cū icōmode nimīū hītaret tādē horrore
fetozq; ac famis necessitate vitā finit: Cuius corpus Lucina i cemeterio priscille i via salaria. 7. calē. se-
bruarij sepeliuit: quo et die eius natale celebratur. Eozq; mortuo sedes vacauit dies. xx.

301

Decima i xpianos persecutio: tā octo ānis a quodā Ueturio militie magistro excitata: hoc āno dioclicia-
ni & Maximiani iussu p̄ oēs orbis partes pmittit: Que qdē persecutio oibus p̄cedētibus imānior & diu-
turnior fuit. Hecē nāq; ānis pdurās adeo acerbissima extitit: vt intra. 30. dies ad. xx. hominū milia: vt Lu-
sebtus refert: p̄ diuersi mūdī. puincias martyrio coronarēt. Ea quippe p̄secutio primuz i asia apud nicome-
diā ciuitatē ob incēdiuz quoddā domus regie fortuitū cōflagrata inuētiuz sumpsit. Existānās eis ip̄crator q̄
id incēdiū ope christianoꝝ factū fuisset: tra eos uebementer exarsit: & multos interfici plerosq; viuos in
ignē mitti iussit: & ecclesias vastari: scripturasq; sacras succēdi & exuri mādauit: hāc quippe seuitiā cū dio-
clicianus i oriēte: i syria: ap̄brica: egyptozq; exerceret. Multo magis maximianus i occidentē exercuit: quia
nullū tormenti genus fuit q̄ idē iniquissimus & malignissimus xpianis nō adhibuerit. Et cū innumera-
biles vbiq; extincti fuerit infra scriptos clariores passos hic connumerare censui: Et primo.

305

Adauctus quidā romanus patricius vir christianissimus atq; sanctissimus apud ph: ygiā martirium
hoc modo suscepit. Ibidē nāq; cōstitutus cū quādā ciuitatē p̄uertisset: quā postmodū Dioclicianus exur-
fecit: quia ipse idolis sacrificare renuit a carnificibus captus primo occēatur: deinde flagellat: & postre-
mo capitis obrūcatione martyr efficitur.

Alexander miles strēnuus ex sacra thebeoz legione vnus p̄ hoc tps apud bergomū ciuitatē nrām cum
christi dñi nostri nomē cōstātissime p̄dicaret: post innumerales virtutes ibidē opatas. 7. cal. septēbris ab
fissione capitis martirū glorioissime cōpleuit: Cuius quidē sanctissimū corpus grata vidua sanctissima
colligens in proprio predio sepeliuit: Quo etiā in loco postea celeberrimum i eiusdeꝝ sanctissimi martiris
honore templū extractum fuit: quod nunc vsq; vetustissimum extare videtur.

Aignes clarissima Ro. v̄go: & qdē memoratu dignissima: hac p̄secutione testatē Ambrosio: apud romā

13. etatis sue anno mortē pdidit: et vitā inuenit: q̄a solū uite dilexit auctorē. Capta igit̄ a quodā Sēproniano Anno xpi
vr̄bis prefecto post minas et terores ac vbera plurima ī ignē cōiecta: sed minime lesa: tadē gladio ī pectore
p̄cussa. vii. cal. februarij martirij palmā adeptā ē: hāc q̄ppe cū idē Simpronianus scortari vellet: et ad lupa
nar nudā p̄duci fecit. Que turpitudis locū ingressā āgelū dñi p̄patū inuenit q̄ eā īmēsolūmie circūdedit a
deo vt nullus īrogrediēs p̄ nimio splēdore ūq̄ vider̄ aut cōtinger̄ eā poterit: ad quā cū p̄fecti filius īgres
sus fuisset ab āgelo p̄focatus ē. Sz illa postmodū orāte inuenis ille renixit. Veniq; illa mortua et sepulta cū
parētes eius assiduis p̄noctationibus ad ipsius sepulchrū uigilarēt: viderūt ī medio nocti silētio br̄az agne
tē ī exercitu maxio v̄ginū mirabili veste fulgētē: q̄ dixit eis. Videte amātissimi p̄tes ne me q̄i mortuā luge
atis: sz cōgaudete mecū et cōgratulamini q̄a cū his oibus lucidas sedes accepi: et illi sū despōsata ī celis: quē
ī terris posita tota animi intentione dilexi. Quibus dictis agnes cū exercitu disparuit: Que visio postea
diuulgata est: et vsq; ī hodiernum diē hec visio venerabiliter recensetur.

† Anastasia ēt illustrissima Ro. mulier publici cuiusdā potētissimi Ro. uxoz bis turbinibus ab ipso Publico
cōp̄hēsa post diuinā custodiā ī carcerē p̄ christo macerata: tadē cū. cc. viris et septigēt̄ semis ad isulas pal
marias delata ibidē post varia supplicia ipsa igni tradita ē: sz et reliq̄ codē die q̄ fuit viii. cal. ianuarij varijs
cruciatibus extincti sunt. Hec enim cum bonarum litterarum cruditissima esset: de eius persecutiōe ad di
uū Eusebionū martirē ipsius multe extāt epistole eruditione et eloquentie plene.

† Barbara at̄ v̄go nobilissima et ipsa bis tēporibus ī tuscīa post dirā carceris macerationē: neruozq; cesio
nem: ac lapadaz exustionē: necnon et mamillarum p̄recisionem: aliorum quoq; innumerabiliz tormento
rum cruciationem ad extremū. ii. nonas decēbris gladio percussa martirium cōsumauit.

† Bonifacius martyr p̄ hoc t̄ps: vt eius h̄z hystoriā apud tharsū cilicie vr̄bē iussu diocliciani passus: sz ro
mā delatus via latina sepultus ē: Qui cū cuiusdā matrone nobilissime noīe Aglaes curator eēt: et cū ea ī
stupro sepe misceret: tadē diuino nutu p̄p̄tens nō mō scelus deseruit: verū et ad culpā diluendā p̄ diuersa
tormentoꝝ genera ad martirij palmā ardētē cucurrit: et capitis obrūcatiōe demū nonis iunij martirij
cepit et quo die eius natale agitur: Aglaes vero beata hoc audito mundo et pompis eius abrenūcians vni
uersa que possidebat ī paupes distribuit: et toto tempore vite sue dño in oronibus et ieiunijs fuit: a quo
postmodum tantā grāz p̄meruit: ut ī eius noīe multis v̄tutū signis claruerit. Supuixitq; post cū ī bitū s̄a
ctimontali ānis. 13. et opibus bonis tadē cōsumata apud sanctū martirē rome sepelitur.

† Carpophorus qdā tuscus p̄ byter: et Abūdius diaconus hac tēp̄tate apud ispolitā ciuitatē cōp̄hē
si: p̄ crudeliter cedūt: deinde ī carcerē negato cibo et potu recludūt: rursusq; ceuleo diu torquet: ac post
hec iterato ī carcerē macerāt. Veniq; cū nullo modo acquiescere nollēt. 4. idus decēbris decollāt.

† Claudius et Nicostatus Simphorianusq; ac Simplicius viri clarissimi: et ī arte q̄drataria p̄tissimi ro
me p̄ hoc t̄ps via laucana hoc mō passi sūt: p̄ nāq; ī carcerē trusi: deinde scorpionibus granissimis cesi: sz
cū a fide xpi mutari nō possēt: Dio. iussu p̄ iudicē ī mari p̄cipitati sūt. et sic 4. cal. octo. martirij cōpleuerūt.

† Crispinus et Crispianus viri celeberrimi sub hac persecutiōe apud iusionē vr̄bem capti et iudici p̄se
tati post imānia tormēta sibi a carnificibus illata gladio trūcati viii. cal. nouēbris martirij coronā p̄cepērūt.

† Christophorus martyr icōpabilis magnitudinis et virtutis vir p̄ hoc quoq; t̄ps ī licia asie puincia vr̄be
samona p̄ christo hoc mō mortē p̄tulit. primo eiz v̄gis ferreis attritus: flāmīsq; exustus fuit: sz cū diuina v̄
tute saluatus eēt: ad vltimū sagittaz icibus cōfossus: martirij tadē 8. cal. aug. capiti obrūcatiōe cōpleuit

† Cosmas et Damianus xpianissimi viri ac celeberrimi medici ap̄ egeā ciuitatē cōp̄hēsi hoc tēpore post
vicula et carceres: post maris dimersionē: atq; ignē: lapidationēq; ac sagittas diuinitus supatas capite p̄s
si sūt. Martirijati sūt aut̄ b̄ti cosmas et damianus antimus Leontius et Eusepius quinto calēdas octo
bris: hoc est vigesimo septimo die mensis septembz.

† Catharina egyptiacā p̄clarissimā v̄ginē bis t̄poribus floruisse: et martiriz p̄tulisse eius tradit hystoriā:
Hāc quippe generosi sanguinis ortā inuenio: Cuius pater noīe Costus in vr̄be alexandria rex fuit: a quo
et si maximū patrimoniū accepisset: et ī pupillari crate patre ip̄o rege orbata fuisset: nō tū īf̄ diuitiaz deli
tias ocio et mollitici femine deditā fuisse cōperio quimimo: et si p̄ceptorē ignoremus: tāta eaz rex peritaz
scīa p̄ditā legimus vt mirabile visum sit q̄ ī tā tenera crate: vt eius refert hystoriā: cū oibus certamē dispu
tationis suscepit. Hā taz versatilis et diuini ingenij erat: ut oibus p̄ varias syllogisnoz cōclusiones ale
gorice: methononice diserte ac mystice rīderet. Hec itaq; p̄clarissima v̄go adhuc ī paterna domo ap̄
alexādriā existēs: feruēte adhuc Diocliciani p̄secutione: et Maxētio cesare Maximiani filio ibidē existēte
cū aliqñ quosdā xpianos flētes metu mortis: cōspexisset ad p̄phana sacrificia ipelli: vehemēti cordis dolore
fauciata: ad cōspectū Maxētij audacter accessit: et eū de crudelitate durius increpauit: p̄pter qd̄ iratus ce
sar iussit eā ī custodiā recludi: cui angelus dñi apparēs dixit: cōstanter age grata deo puella: q; tecū ē dñs
pro cuius honore certamē suscepisti. Ip̄se. n. ipetū vbi īfundet in os tuū: pro quo aduersarij resistere nō va
lebūt quimop te multi cōueri: ad xpm cū palma martirij introibūt. Qd̄ et factū ē: q; et. 50. phōs et porphy
riū Maxētij necessariū ac ipsius Cesaris vxorē: atq; alios v̄triusq; sexus innumerabiles disputatiōib; et do
ctrinis xpi iugo subdidit et ad celestia regna p̄ martirij p̄missit. Illaq; diu tota equuleozq; vexata: et rota
rū gladijs dilaniata: et ob hoc a xpo despōsata: tandē obrūcatione capitis martirij coronā adeptā ē. Cu
ius quidē sanctissimū corpus angeli cōsestis rapiētes ī monte synai deuulerunt et ibidē diuinis obsequijs

honorificentissime sepeliet. Cuius quidē natale celebrat̄ .8. calendas Decembris.

Cyrriacū quoq; diaconū cū largo & smaragdo nobilissimū virū p hoc tps cū alijs .20. Rome in via hostiē si passos eoz bystorie tradūt. Ipse eiz Cyriacus cū diocliciani filiā noie Artemiā a demonio liberasset: & dno nro iesu xpo p baptisimū cōsecrasset: atq; similī Jobiā Saporis psaz regis filiā: a Diocliciani filio tētus ē: cū alijs xpianis & in custodiā missus. Undeq; paulopost per iudicē carpatū cductus p mū caput eius pice reliq̄ta perfrndi fecit: & itez in carcere retrudi. Et post dies .4. rursuz e carcere eductus in catasta ip suz extēdi fecit & nervis crudis durissime cedi precepit: quibus gestis: iussit illū diocliciani filius cū largo & smaragdo & alijs .20. capite trūcari: Quoz corpora beatissimus marcellus papa vna cū Lucina matrona xpianissima i pdio suo via hostiēsi miliario ab vrbe Ro. 7. sepeliterūt. 6. s. idus aug. q̄ die eoz nat. celebrat̄

Dominus qdā vir scissimus his tpbis cū psecutiōis rabie declinare vellet a satellitibus Maximiani p timus cōp̄hendit: & iudici p̄ntat̄: qui statz ex vrbe in via claudia cū pducēs. 7. idus octobris gladio ipsū percūti fecit: & cum gloria martyrij ad christum destinavit.

Sorotheca quoq; virgo gloriosa apud cesareā capadocie vrbe p hoc tps cōp̄hensa pro xpo hoc mō martyriū p̄tulit. p̄mo nāq; in equuleo diu vexata deide palmis durissime cesa ad vltimū capite punita fuit. In cuius quidē p̄fessione cū quidā scholasticus noie Theophilus fuisset quersus. a carnificibus statz cōp̄hendit: & ad suppliciiū p̄ducit. Cūq; & ipse ab eisdē grauissime diu tortus fuisset: nec a fide nullatenus diucl li possēt: nouissime eodē die gladio cesus ē. Quoz festū. 8. idus februarij celebrari iussum fuit.

Eulalia quedā hispalēsis virgo: per id tempus cū .13. tantū esset ānoz: in ciuitate emerita pro xpi p̄fessione Baciani p̄sidis iussu primo in equuleo suspēna & exungulata demū cū ardentē ad vtrūq; latus ad mote fuissent: igne haurito. 4. idus decembris deo spiritum reddidit.

Eleutherus quidā clarissimus miles sub hac persecutione apud Thicomēdā asie vrbe cū alijs innume rabilibus martyr efficit: Quibus alij gladijs obrūcati alij ignibus cōcremati: alijq; in mari p̄cipites dati: postremo & ipse Eleutherus hic cum diu p singula corporis membra cruciaret̄ & semp validior effice retur: demū velut aux ignib; examinātū: sexto nonas octobris cum palma martyrij paradisum introiuit.

Euphemia vgo nobilissima tēp̄state hac apud calcedonēse asie vrbe a p̄dūle quodā noie p̄isco cū alijs lxx. cōp̄hēsa cū deo marti imolare nollet oīa tormētōz genera i ea expēdit: q̄ oīa p xpo cōstāt p̄tulit: v3 car ceres: vbera rotaz: argumēta: ignes: lapidū āgulariū pōdera: bestias: vgarū plagas: ac securēs: & igneas sartagines: rursuzq; a bestia morā unaculatū spūz deo reddidit. Cuius corpus mater noie theodora: & p̄bi lophion p̄i sepeliet̄. Cōpletū ē at euphemiē martyriū. 16. cal. octo. & eo die eius natale celebratur.

Euplus siculus diaconus isto tpe i cathania vrbe a Maximiano ipatore cōp̄hēsus cūz diuissime p xpi p̄fessione contortus fuisset: tādē martyrij palma gladio cedente pridē idus augusti percepit.

Felix qdā apulie eps cū adauero & Januario p̄sbyteris: necnō & fortunato ac Septimo lectoribus his tē poribus i venusia vrbe apulie cōp̄hēsi cū ibidē multis diu vinculis & carceribus fuisset macerati: ideq; q̄i p totā ap̄bricā & siciliā cū multis afflictionibus p̄ducti: tādē 9. cal. nouēbris occisiōe gladij sūt p̄sumati.

Felix itē alter & Fortunatus germani hac p̄secutiōe apud agleciā vrbe p xpo passi sūt. ij ḡppe i eculeo sus p̄p̄i circa eoz latera ministri diaboli lapides ardētes apposuerūt: q̄ qdē diuina virtute fuerūt extincti. Quo viso ex eculeo eos amonētes seruēt oleo illos p̄fuderūt: s; cū minie fuissent lesi data s̄ntia 3° idus iunij capi

Georgius tribunus & verus xpi miles hoc tpe i p̄side ciuitate diospoli veluti alter curtius (te trūcati sūt. Ro. & Cordus atheniēsiū rex p p̄rie sue libatiōe sese in ēntitiōi ad draconis occisiōē & martyrij toleratiā dedit. Quippe it̄fecto dracone post eculci extēsiōē: totiusq; eoz laceratiōē: & visceoz effusiōē ac sa lis p̄fricatiōē necnō & alioz tormētōz p̄fessione ad vltimū martyriū capit̄ abscissione cōpleuit: Cuius qdē passiōis gesta & si in apocriphas scripturas cōputēt: ipsius tū illustrissimū martyriū inē coronas mar tyz dei ecclesia venerabil̄ honorat: vt ex decreto niceno p̄z: sicut hēt i can. 15. di. c. Scā ro. ecclesia: De quo diuus Ambro. sic ait: Georgius fidelissimus xpi miles dū xpianitat̄ p̄fessio tegetet̄ solus inē xp̄icolus dī filiū cōfessus ē. Cui et tāta fidei cōstātiā diuina grā cōcessit: vt et tyrānice p̄fatis p̄cepta p̄tēderet: & innume rabilitū nō formidaret tormēta penaz. Felix: igit: & inclytus dñi p̄liator: quē non solū temporalis regni blanda non persuasit p̄missio: sed persecutore deluso simulacbroz eius porēta in abyssum proiecit: huius autē ielyti martyris caput: cū postmodū venetijs delatū fuisset i eius honore mōasteriū & ecclia erecta fuit qd nūc usq; maxima cū ueneratione p̄secuerat. Eius at natale. viii. cal. maij ab oibus xp̄icolis celebrat̄.

Gozgonius Romanus miles his tpbis cū apud Thicomēdiā existeret & Diocliciani p̄secutiōē: quam xpianis iferebat plurimū derefaret: ab ip̄o impatore captus iussus ē suspēdi & fragris toto corpe lanari: & viscerib; eius pelle nudat̄ aceto & sale p̄fudi: deide cū i craticula ipoitiū mādanit crudelit̄ affari: s; adhuc eo sup̄uicēte. v. idus septē. laq̄o fec̄ eū necari: it̄erecto deide tpe corpus eius Ro. olatū via laria sepultū est.

Gernasius & ptasius germāi natōe mediolanēses p̄re Vitale viro scō & m̄re Valeria vno ptu gēiti: hac tumultuāte p̄cella i cadē mediolanēsi vrbe a quodā Astasio comite sūt passi: hi nāq; p̄tibus orbat̄ p̄fessi vniuersū p̄rimoniū p̄dididerūt & paup̄ibus erogarūt: & sese i vno cēaculo p̄cludētes p. x. ānos ieiunij & 20 o nibus ac lectōibus p̄tinuis deo fuerūt. xj^o aut̄ āno ab eodē Asta. p̄hēsi ad palmā martyrij p̄ diuersa tor mēta p̄uēct̄: nā iō comes p̄mū tādū plūbat̄ cedi fec̄ dōec spūz exalaret̄. altez vō sustibus cesū capite trūca ri fec̄: quoz corpa cū ānis mlt̄ ignita fuisset: amb; dño iuclate icōmpta adō ip̄ijt vt eo die it̄erēpt̄s fuisset

se videbantur. martyricati autē fuerunt hi beatissimi martyres sub die. 13° calendaz Januarij.

Cenefius s iū Ro. miles hoc tpe a Diocliciano captus Rome eius iussu crudelissime cedit: postea in eccle
leo leuatus crudelē in modū vngularū diutina laceratiōe vexat: ac lapadibus ardentissime inflamat. Et euz
i fide xpi pstantissimo aio psteret: diceretq;: Nō est rex pter xpm: p quo si miles occidar: ipm mihi de
ore: ipm de corde mīme auferre poteris. Gratus Dioclicianus ei caput. 8. calē. Septēbris auferri pcepit.
Et eo die eius natale ecclesia agit.

Chadrianus quida m Romanus per hoc tempus apud Nicomediaz ciuitatē cum alijs vigintitribus post
multa et inanis supplicia sexto idus Septēbris crurifragio martyrium consumauit.

Cherasmus cāpanus eps vir illustrissimus atq; scissimus hac et tēpestate iussu Dioclicianū pmo plūbat: et
sustibus grauiter macerat et dilaniat. Beide resina: sulphure: plūbo: picc: oleoq; pfundit: s; mīme ledit:
quo miraculo mlti ac multi cōpūcti: idolis abrenūciates xpiani effecti sūt: ipm aut inuictissimū martyrez
accipietes cū imēso ferri pōdere i carceribus arcentissimis icluserūt: a q̄ qdē et āgelus dñi paulopost eduxit.
Sed cū adhuc eius clarissima vulgarent miracula: rursus a Maximiano impatore detiet: et diuers sup
plicijs torq̄tur. Iterūq; i olla q̄ plūbo: picc: cera: resina et olco seruefacta fuerat: missus diuina virtute il
lesusq; euasit. Tandem deo vocante. 3. nonas Junij sacro sine quieuit.

Chyllaria matrona clarissima sanctissime Aphre virginis mī: hisdē tēporibus cū in Augustana italie ciui
tate ad filie predicte sepulchrū cū Digna et Eumenia atq; Euprepia sacris virginibus excubaret: ibidem
accenso igne pro constantia fidei p die idus Augusti exbausta fuit.

CJanuarius Bencuetane vrbs eps p hoc tēpus et ipse cum duobus diaconibus: Questo et Proculo: ac
alijs compluribus post vincula et carceres. 13° calendaz octobris capite cesus occubuit.

CJoānē quēdā crudelissimū virū his turbibus apud Nicomediā ciuitatē hac de cā passuz fuisse tradunt
Ipse enī cū eloquentissimus eēt fidei calore succesus: cū aliqñ quēdā libzū in māibus ipoz vidisset: i quo
qdē tyrānoz crudelia edicta q̄ xpianos descripta erāt iuncta māu e māibus ipoz ipoz detraxit et raptū q̄
festi discepit: qd cū Dioclicianū et Maximianū impatoribus i eadē vrbe pstitūt: relatū fuisset: ira pēiti oia
supplicioz gnā i cū dōec expiraret expēdi iusserūt: q̄ s̄cē vir dei (vt erat aio nobilis) tāta euz vultus et spūs
alacrie itaad finem vsq; pertulit: vt nec tristis quidem pro his videri potuisset: passus est itaq; dignissi
mus athleta. 7. idus Septēbris: quo die festo honoratur.

CJulianus qdā gnē antiochēsis vir xpianissimus p idipm tps apud Romanā vrbe cū Basilissa v̄gie a Dio
cli. ipatore crudelissime passus fuit: hoz duoz certe mire legūtur et referunt passiōes cū qbus fuit venera
bilis multitudine sacerdotū et mīstroz ecclie xpi: q̄ qdē pp imāitatē pscutiōis ad eos cōfugerat: cremata
ē: post quos et Antio. p̄byter et Celsus puer vna cū mīre ac alijs oplimi q̄ oēs. 5. idus ianua. morē ptulere.

CJuliana ē v̄go pclarissima natiōe comēsis hoc tpe apud Comū cisal. gallie vrbe suā capta martyrium
sensissimū ptulit et cū glia martyrij padisū itroiuit: q̄ppe cū varia tormēta p̄mum constātissime pertulisset:
postea palam cum diabolo conflixit: et de ipso clarissime triumphauit: indeq; flāmas igniuz et ollam feruē
tem superans palinam martyrij capitis obruncatione. i. 4. calen. Martij adepta est.

CLeocadia quoq; celeberrīa v̄go his tpebus a Baciano Hispaniarū p̄fecto tanquā christiana capitur: et
apud Toletū vrbein carceri mācipatur: vbi cū grauissimos beate Eulalie et reliquozum martyrum audi
ret cruciatus: positus in oratione genibus. v. idus Decēbris impollutū deo reddidit spiritum.

CLucia v̄go deo deuota natiōe Sicula et speciosissima iter ceteras ifule illius v̄gies ac p̄secutiōe apud Syra
cusanā ortus sui ciuitatē passa fuit: hāc mīr noie Euticia p̄mo cuidā p̄claro iuuei desposauerat: sed receptū
visisq; b̄tē Agathe martyris miraculis rogauit matrem ne de cetero sp̄suz eidē noiare dignaret: quā qdēz
grāz obtinē tādē p̄meruit. at illa cōfēcti aplū p̄mōniū paup̄ibus et viduis et orphāis distrahē satēgit: quo
audito sp̄suz i iudicio pascasij p̄sularis litē pp̄it: dicēs sp̄suz suā xpianā eē et cōtra leges viuē augustozū:
quā idē pascasius corripēs ad sacrificia demonū p̄suasit: cui illa sacrificiū verū et imaculatū apud deū et pa
trem: hoc ē visitare pupillos et orphanos in tribulatiōe corū pascasius dixit: p̄mōniū tuū cū corruptozibus
expēdisti: et iō qñ meretrix loq̄ris: et nisi meis dictis obtēpaueris faciā te ad lupanar tāq̄ scortū adduci: et
statim lenōibus p̄cepit illā ad lupanar trahi: quā qdē spūs scūs tāto pōdē fixit: vt p̄itus moueri n̄ possz et
adhibitis funibus et plurimis bou paribus: deniq; et cū picc: resināq; ac feruēs oleū illesa ptulissz: gladiū i
visceribus mergi p̄cepit: ac sic idi. septē. spūs eisit: cuius passiōe et scitate eadē Syracu. ciuitas sp̄ decorata ē.

CAdenna miles egyptius nobilissimis ortus natalibus p bec tēpora in Scythia Metropoli p̄brygie salu
tariē passus ē. Nā postq̄ hic celesti regi in eremo secreta cōuersatione studuit militare: ad publicū proce
dens se xpianū eē libera voce declarauit: qd audies Pyrrhus dux iussit eū app̄hendi et suis aspectibus p̄
sentari: cui dixit: Sacrificia dijs et oia q̄ per ignorantia gessisti ignoscētur tibi: q̄ cū obtēperare nollet: eo
tubēte tandiu neruis et diris cruciatibus cesus ē donec platee locus sanguine ipsius sedaretur. Deinde in
eculeo leuatus et exungulatus lapadibus aduritur. Deinde depositus ligatis māibus et pedibus p sudes
ferreas trahi p̄cepit: q̄ oibus in rebus et cruciatibus vsq; i finē i laude et cōfessione oipotētis dei imobi
lis permāsit: Deniq; data sentētia gladio aiaduerti iussus fuit: cuius corpus cū igni traditū fuissz e medio
a xpianis furtim ereptū mūdus lintaminibus debita veneratione in cœniterio. 3. idus Nouēbris cōdituz
est. Postea in Constantinopolim translatum digno honore nunc vsq; veneratur.

- T**herodius p̄mū olympiade ⁊ postea Tyri ciuitatū cōs his tēporibus in Calcide ciuitate q̄ Nigro p̄tū appellat̄ vt diuus scribit Hiero. martyrio coronat̄: q̄ cū eruditissimus eēt vir multa edidit documēta: ⁊ presertim de mundi creatione eidē in carcere reuelata: ⁊ alia multa que videre non merui. passus aut̄ fuit hic Therodius. i. 4. calendas Octobris.
- T**harcus ⁊ Tharcellianus germani ⁊ cines Romāi sub hac p̄secutiōis rabie a quodam Sabiano duce p̄bēsi statū ad stipitē ligari iussit: ⁊ i pedibus eoz acutos sudel̄ ifigi p̄cepit. Sz cū nō cessaret laudā nom̄ dñi n̄i iesu xpi lācea p̄ latera eos trāssigi mādauit q̄ vulnē. i. 4. cal. iulij cū glia martyrij ad celos volarūt.
- T**haximus q̄daz ⁊ Claudius viri clarissimi p̄ hoc ip̄z t̄ps cū p̄pedigna vxore p̄mi ⁊ duobus filijs i vrbe hostia a satellitibus Diocletiani tenti in exiliuz deportantur: ⁊. xij. calendas Martij incendio coneremātur: ac sic eo incendio odoriferum martyrij sacrificium deo obtulerunt.
- T**hauritus ⁊ Exuperius candidus ac victor cū Innocētio sacre thebeorum legiōis p̄micertij illustrissimū p̄ hoc t̄ps iubēte Thaximiano in Gallij ciuitate sed uno loco q̄ b̄ aganus cuz sex milibus sexcētis sexaginta sex p̄ christo gloriosissime martyrio coronātur: h i nāq; ex ozietalibus p̄ribus in auxiliū i Thaximiano accessit in Gallia venterat̄: viri i rebus bellicis strenui: vtuteq; nobiles: sed fide nobiliores: q̄ erga imperatorē fortitudine ⁊ erga xpm̄ deuotiōe certabāt: Hos itaq; Thaximianus angustus: cū ad dilaniādos ebristianos destitisset: suis p̄cept̄ nequa q̄ obrēperare voluerūt: p̄pter qd̄ indignatus Thaximianus iussit eos p̄ uribus in locis diuers̄ cruciatibus interfici: horū aut̄ p̄micertioꝝ ⁊ multoꝝ socioꝝ corpora post multos passiois sue annos sancto cuidam episcopo noīe Theodoro reuelata in eozum honore ibidem basilicā fabricauit. Eozum autem natale. x. calendas octobris celebratur.
- T**homas qdā alexandrinus cōs vir oibus vtutibus insignitus: ⁊ in diuinis scripturis nulli p̄ozū hoīm inferior p̄ hoc ip̄m t̄ps veluti dei sacerdos ⁊ hostia Diocletiani iussu subito rapit̄: ⁊. 7. calē. Decembris capite trūcat̄. passi sūt aut̄ cum eo alij plures episcopi ⁊ clerici cū laicis fere sexcēti sexaginta trūcati sunt.
- T**hantaleō vtr̄ illustris ⁊ medicine artis eruditus: ⁊ t̄p̄e hoc t̄p̄e apd̄ Nicomediā ciuitatē p̄ fide xpi eculei pena ⁊ lapidarū exustioe mirū in modū cruciat̄ ē: sed inter hec dño sibi apparēte aliq̄tulū refrigeratus est. Tandē ictu gladij. 5. calen. augusti martyriū consumauit: hic cū ab Hermolao p̄bytero baptigatus fuisset: multa miracula fecit: p̄pter quod ⁊ patrē suum ac senatorē Eustorgiū xpi fidei subiugauit.
- T**hymus ⁊ Felicianus cines Romāi viri religiosi hac p̄secutiōe a p̄nificibus tēploꝝ apud Diocletianū ac culati q̄ eēt xp̄iani cōprehēdunt̄: ⁊ ferro vincti in carcere recluduntur: qbus statū affuit angelus dñi qui eos cōsolat̄. Post aliquot vō dies ad Herculis phanū p̄ducti: cū nollēt sacrificare grauissimis penis sunt affecti: verū cū nulla rōne possent eos pmouere vt sacrificaret̄: duxerūt eos extra ciuitatē via numentana miliaria. xij. ferro vinctos: vbi nūc paria simul: nūc sepati diuersa ⁊ exq̄sita perferētes tormēta: tandem si mul. 5. idus Junij felicis vite cur sum gladio aiaduersi cōsumauerūt: Horū autem corpora nocte a christi anis sublata ad arcus numentanos iuxta arenarium sepelierunt.
- T**homas qdā exorcista ⁊ Tharcellinus p̄byter eodē ano Rome in carceribus cōstituti: cū multos ad fidē xpi suis eruditioibus ⁊ exemplis cōuertissent: post varia tormenta. 4. nonas Junij sunt decollati.
- T**hāphilus aut̄ grecus p̄byter Eusebij cesariēsis necessarius insignis qdē theologus sub hac p̄secutione restāte Hiero. apud Cesareā palestine vrbe passus ē: cuius qdē vitā idē Euse. tribus volumibus egregie ⁊ scripsit: hic adeo diuoz voluminū fuit cupidus vt magnā p̄te libroz Origenis māu sua descriperit: quos qdē diuus Hiero. in cesariēsi bibliotheca tāta auiditate se vidisse ⁊ legisse dicit: ac si Cresi regiā se cōscutum fuisse. Scripsit autē hic Pamphilus Apologeticū pro Origene ⁊ alia multa. Passus est autē hic beatissimus martyr. i. die mensis Junij quo die eius natale celebratur.
- T**homas ē alter Diocletiani cubicularius hīc dē t̄pibus apd̄ Nicomediā ciuitatē: Diocletiano ibi existēte: passus ē: hic cū liberius redarguēt d̄ imēsis martyriū supplicijs: ⁊ id ēt p̄re Diocletiano i mediū p̄ferret iratus impator iussit eū suspēdi: ⁊ flagris diuissime torq̄ri: deinde aecto ⁊ sale p̄fidi ⁊ postmodū tadū i craticula affari donec emitteret sp̄m. Ac sic iste vere Petri ⁊ fidei ⁊ nois extitit heres.
- T**homas qdā gallus miles p̄ hoc t̄ps in oppido vic mādēsi. 2. calē. Nouēbris a Thaximiano impatore martyriū p̄tulit gl̄iosū: cuius corpus postea post. 5. ⁊ quāgita ānos āgelo reuelate incorruptū reptū fuit.
- T**homas ē clarissimus miles Ro. ⁊ t̄p̄e ob fidei cōfessionē Rome a Diocletiano cū oī domo sua p̄ hoc tēpus cōprehēditur: ⁊. 4. calen. Decembris multis plagis affectus christi martyr efficitur.
- T**homas spoletanus ep̄s sub hoc tumultu apd̄ eādē vrbe cuz multis clericis alijsq; xp̄ianis p̄bēsus: ⁊ q̄maxie Exuperatio ⁊ Tharcello diaconibus atq; Aenussiano insigni viro: ⁊ eius vxore ac filijs passus ē: e qbus Exuperatio ⁊ Tharcellus in eculeo suspēsi fustibus grauer fuerūt maccati: ide eoz latera ab rafa ignē adhibētes martyriū cōstantissime susceperūt: qbus mortuis Aenussianus cū vxore ⁊ filijs haud multo post gladio necatus martyriū cōpleuit: Sed ⁊ Sabinus p̄dictus ep̄s post manū det̄ricationē ⁊ carceris relegationem tandū flagellis cesus fuit: donec redderet spiritum: Horum deinde natalitia. 3. calendas Januarij celebrari iussa sunt.
- T**homas Saturninusq; preterea presbyter: ⁊ Sisinius diaconus per hoc tēpus Rome cōprehēsi in carcere diu macerantur. Inde q; exhibiti ob xpi confessionem a prefecto vrbis in eculeo leuantur: ⁊ ibidem neruis attractantur: necnon ⁊ fustibus ac scorpionibus grauissime ceduntur: Nouissime cum adhuc superni

uerent gladio truncati sunt: quibus mortuis eorum corpora via Salaria sepulta fuerunt.

Sebastianus illustrissimus vir natione Narbonensis et prime cohortis Diocliciani princeps et moderator: ueritasque dei cultor: hoc quidem tempore cum multos christi martyres exhortationibus alijs doctrinis in fide christi continuisset: et trepidas illoz mentes confirmasset: quos esset: intrepide confessus est: Quo audito statim Dioclicianus illum comprehendit: et sub titulo christianitatis ad Ro. cathacubas pducere fecit: ubi cum in medio capo a militibus ligari et sagittari crudelissime precepit: et cum adhuc supiueret: radium eum fustigari precepit: donec spiritus redderet: quo mortuo satellites Diocliciani corpus eius in cloaca piccerunt. At Sebastianus beatus Lucine apparuit dicens: Corpus meum ex tali cloaca leua: et ad cathacubas perduc: et ibi nec illud sepelire facias: quod et factum est. Martyricatus est autem hic diuus Sebastianus in urbe Roma sub die. 13. calendaz Februarij. Fuit autem hic Sebastianus propter christianitatis titulum totius prudentie uir: in sermionibus uerax: in iudicio iustus: in consilio prouidus: et in commisso fidelis: ac in uniuersa morum honestate preclarus.

Sergius et Bacchus uiri nobilissimi: pro hos tumultus apud puincia: que Augusta Euphratesia nuncupatur a Maximiano augusto hoc modo morte pertulerunt: primo namque Bacchum necris crudis radium cedi fecit: quo adusque totus corpore discerpis et laceratus ultimum emitteret spiritum: Quo mortuo statim ea die Sergium cothurnis pedibus iduens et exaians cum in fide fixum et stabilem deprehenderet data sententia cum decollari precepit: Idque nonis octobris gestum fuisse legimus. Quo quidem die eorum memoria ueneratur.

Susana uirgo sanctissima natione Balmatea nobilissimis orta natalibus: Caiusque pape neptis sub hac persecutione Rome. 3. idus Augusti capitis obtruncatione martyrium compleuit.

Tyburcius eques Romanus et ipse eadem die cum beatissima Susana predicta Rome inter duas lauros a quodam iudice Fabiano comprehensus est: Cuius iussu cum inter arduos carbones nudis incederet pedibus: et tunc maiori constantia christum confiteretur. 3. idus Augusti gladio animaduersus est.

Tyberius quidam et modestus atque Florentia preclarissimus christiani per hos tumultus in territorio Agathe sicomprehensi. 4. idus Nouembris varijs tormentis cruciati martyrium susceperunt.

Theodorius miles et uir christianissimus pro hoc tempore apud Anasiam Harmaritanorum ciuitate pro confessione fidei captus in carcere traditus: et ibidem fortiter cedit: Sed cum sic non posset ulla modo a fide deuellit: propositus quidam nomine Bica: fecit cum euulo suspensi et uicinis ita corodi donec eius interiora omnia nudarentur. Nouissima data sententia. 5. idus Nouembris ignibus ardentibus comburendus traditus est: Quo extincto quidam mulier nomine Eusebia illius corpus colligens transtulit in possessionem suam in loco qui appellatur Euchayra.

Theodotia uirgo nobilissima et ipsa hoc tempore apud Cesaream Cappadocie ciuitate confessionibus se ultro in custodia socians a iudicibus detinetur: et eculei pena diu ac diu cruciatur: Sed postquam domini uirtute de uiculis et agis ac bestijs fuit eruta nouissime capitis abscissione. 4. nonas aprilis martyrium compleuit.

Vitalis et Agricola per hec tempora apud Bononiam Italie ciuitate passos diuus Ambrosius refert: horum primus scilicet Vitalis cum Secundi esset huius a persecutoribus primo tormentis fuit: et cum christus negare cogere: ille ait iunctissimus apertius dominum nostrum Iesum christum profiteri cepit: Qui ira successi diu tormentorum genus in eo exercuerit: et cum non esset in corpore eius locus sine uulnere: oratione ad dominum fudit: qua completa spiritum emisit. Agricola uero cum persecutoribus non acquiesceret cruci affixerunt. passi sunt autem predicti martyres predicta nonas Nouembris.

Vitus puerulus natione Siculus his temporibus cum Modesto et Crescentia nutritoribus suis apud Siciliam insulam martyrium protulit gloriosissimum: hic quippe Vitus in puerili etate uirtutibus omnibus maturus a sacrilego patre nomine Sylla teratus fuit ut a cultura dei recederet. Sed cum nollet blandis patris acquiescere sermonibus: penitus grauissimis afflictus est: et cum amplius affligere eum meditare: monitu angelico nauem conscendit: et comitantibus secum Modesto et Crescentia nutritoribus ad Tonagritanum territorium nauigauit: ibidem per aliquod tempus in orationibus incognitus persistens: ad Dioclicianum pendente demum tandem adductus est: cuius filium a demouibus obsessum cum orationibus curasset: Dioclicianus illi persuadere cepit: ut culturam dijs impenderet: sed cum ille suadelis Augusti non acquiesceret: acerrimis uiculis ferreis astringit et in carcerem terribilissimum includit. Sed cum in fide christi una cum nutritoribus predictis permaneret immobilis: iussu sunt in ollam resina et pice succisam iactari: sed cum illesi egressi fuissent: in catasta eos extendi impator iussit: et radium cedit donec eorum ossa discinderentur: et sic cum cederetur exclamauit Vitus: et dixit: Domine deus meus libera nos: et confestim angelus domini eripuit eos: et perduxit iuxta fluum Syler: ibidemque orantes ut dominus in pace suscipere animas suas: statim expirarunt: Eorum autem corpora florentia mulier illustrissima collegit: et in loco quod dicitur Marianus cum aromatibus sepeliuit. Passi sunt autem predicti sancti martyres. 17. calendaz Julij.

Victor autem mediolanensis ciuis a primeua etate christianus his temporibus cum in castris Maximiani augusti militie deseruiret: ad ipsum Maximianum tanquam christianus perducit: et cum ab ipsis compelleretur: idolis imolaré constanti animo recusauit: pro quod grauiter cedi iussus est: et cum deo protegente doloris experis efficeretur: plumbo bulietis profundit: et cum nihil etiam ex hoc penitus lederetur: iubente Maximiano. 8. idus Maij capite cecus est.

Vincetius leuita uir inuictissimus atque sanctissimus natione hispanus beatissimi pape Sixti discipulus diuinique Laurentij martyris scia et uirtute grauissimus: per hec quoque tempora apud Valeriam Hispanie seu catholonie urbe una cum Valerio ipsius urbis episcopo acerbissimum martyrium a Baciano prelide pertulit: ita ut cum summa pena carceris famis inopia: cathenarum stridore: manibus: collo: ceruicibus ferri podera sustinens pro omnia corporis artus mortalia supplicia pateretur: Quod diuus pater Augustinus huiusmodi quodam mani

177

178

179

festat vicēs: Magnū & admirādū spectaculū noster aius cepit: nec imānissimā & perniciosissimā: sicuti so-
lent in Theatris quarūcumq; nugarū: sed plane vtilissimā & fructuosissimā voluptatē oculis iterioribus
hausimus: cū beati Vincentij passio legeret: Teret (inquit) videre inuictā martyris aiām cōtra insidias an-
tiqui hostis: contra scuitiā iperij Baciant: cōtra dolores mortis carnis acerrima conflictatōe certantem
& in auxilio dñi cūcta superatē: nā Bacianus ipse sanctissimū boiem in eculeo p̄mū leuatū toto corpore di-
stendi fecit: distētūq; diuersis vulneribus cruciari: cruciatū ēt pectentibus lacerari: carnificesq; ad crudeli-
us feriendū verberibus fecit vrgeri. Eiusdem deinde corpus in craticula positū yncinis ferreis apiri: &
ardētes laminas isigi: ac sale ignito aspergi: ac laceratū in tererrimo carcere fecit icludi: atq; ibi testas ac-
curatissimas congeri: i lignoq; pedes eius affigi: & sine humano solatio derelinq; Ea q̄ppe supplicia: mul-
toq; maiora diuini Vicentii prestantissime vinentē diuus pater Augu. quasi admirans alio quodā ser-
mone dixit: Beatus Vincētius vere vicentius fuit: q̄ fortissime oīa mort. pericula vicit. Vicit in q̄ in ver-
bis: vicit i penis: vicit i p̄fessione: vicit i tribulatioe: vicit exustus: vicit summersus: vicit viuus: vicit & mor-
tuus: q̄a eo mortuo (vt eius sacra habet histo. Angelos ei dixisse ferunt: Agnosce o Vicenti: q̄ pro cuius
noīe viriliter decerast: ipse tibi coronā preparatā seruat i celis: q̄ te victorē fecit i penis: Eius q̄ppe passio
nem nobilēq; triumphū conspicuus versificator: prudentius luculentissimis versibus expressit. Ac san-
ctus pater Augusti. huius sanctissimi martyris preconiu: quanto sit laudis honore excipendū multis ser-
monibus demonstrat. Eius autē celebre festum. xi. calen. Februarij celebramus.

Papa. 32.

305

Eusebius papa natiōe grecus patre medico: & ipse medicus post Marcellū pontificē p̄tiffex
cōstitutus fm Eusebiū sedit mēsisbus septē: fm vero Damasum annis. 6. & fm alios & p̄cipue
martinū ānis. 2. mēsisbus. 6. & diebus. 25. martyrio a Marētio tyrāno coronatus: q̄ & Era 5504
tiano testatē cōstituit ne p̄phani (quos laycos vocamus) in iudiciū suū c̄pm vocare p̄sumāt
vt hētur in canōe. 2. q. 7. c. Laycos vō accusare. Statuit itē ne infames aut forilegi vllō mō
testes fieri possent: vt. 3. q. 3. c. Cōstituimus. Censuitq; puellā t̄mō per v̄ba de p̄nti despon-
satā monasteriū ingredi posse: & id etiā intelligit de puero: vt. 27. q. 2. c. Despōsatā: hic ēt multos hēricos
recōciliavit eis t̄mō manū iponēs: cuius t̄pibus (vt aiūt) crux dñi ab belēa Cōstāntini m̄se iueta fuit: & ab
ip̄sa croznata ac magna veneratiōe habita: Et p̄pterea idē statuit festū de crucis innētiōe p̄petuo celebrā-
dū: sicut hētur i decretis de cōse. di. 3. c. Crucis xpi: q̄ res quō stare possit ignoro: vr̄ū hic semel t̄m ordi-
natiōibus i Decēbrio mēse habitus. 6. nonas octo. martyrio coronatus ē & in Calixti cimiterio sepultus.

Viri disciplinis excellentes.

C Arnobius aphricanus clarissimus philosophus & orator disertissimus Lactātij firmiāi p̄ceptor: his tē
poribus (lz valde senex) etiā in p̄cio magno habitus fuit: q̄ cū apud aphricā rhetoricā florētissime diu do-
cuisset: etiā aduersus gentes complurima edidit volumina.

C Lucianus eloquētissimus vir & Nicomediensis ecclesie presbyter: per hoc tēpus cū nōnullos breues de
fide edidisset libellos: & ad diuersos epistolas multas: ac etiā in sacrarū litterarū studio multū laborassz
in Helinopoli Bythinie vrbe pro Christo martyriū constanti pertulit animo.

C Iacobus cognomēto sapiēs Aisibine psarū vrbis ep̄s multa p̄ hec t̄pa cōposuit: q̄ & vigintifex p̄phēdi vo-
luminibus: quoz tituli isti fuerūt. De fide p̄ hereses. De charitate gnālī. De ieiunio. De sensu aie. De orō-
ne. De dilectōe pximi. De resurrectōe mortuoz. De vita post mortē. De p̄nia. De hūilitate. De satisfactio-
ne. De v̄gitate. De circūcisōe. De aq̄mo. De b̄ndictōe. De castitate. De p̄structiōe tabernaculi. De gētiū
p̄uersiōe. De regno p̄sa. & d̄ p̄secutiōe xp̄iano. ac alia m̄tra. Obijz deniq; hieo. teste: p̄stātij p̄ncipis t̄pibus.

C Lactātiū isup firmianū ph̄y & oratorē eminentissimū Arnobij p̄dicti philosophi discipulū h̄isdē t̄pibus
floruisse & magni p̄cij & noīs fuisse p̄stat: eo q̄ cū Nichomedie rhetoricā doceret: a Biocliciano augusto
pp v̄ritis scie magnitudinē vocatus cū Flabo grāmatico Romā venit: vbi cū p̄ aliq̄d t̄ps docuisset: tādeq;
ob discipuloz penuriā i extremā paup̄tatē denēit: q̄ obzē ad scribēdū & p̄ponēdū libros se p̄tulit: i q̄ qdē re
ēt multū valuit. Ipse. n. secūdus post Cicerōis tēpora ea in disciplina hēbat. Demū in extrēa senectute cō-
stitus Cesaris crispi filij Constantini p̄ceptor in gallia datus est: Cuius libri sunt isti: videlicet.

De diuinis institutiōibus aduersus gētes	li. 7.	Ad probum epistolarum	li. 4.
Deira dei pulcherrimum opus	li. i.	Ad esclepiadem	li. 2.
De opificio dei & formatione hominis	li. i.	De persecutione	li. i.
Ad Demetriū auditorem suū epistolarū.	li. 2.	Simposium dum esset adolescens	li. i.

Etiā Depericū de aphrica vsq; Nicomediā exametris versibus. Itē alius liber q̄ Grammaticus inscribit
eidē quoq; expositio in thebaide Statij papinij iscribit: sed stili diuersitas facit ambiguum.

C Eusebius postea cesariēsis ep̄s q̄ ob Pāp̄bilij martyris aicitā pāp̄bilij agnomē accepit: eo q̄ cū codē
Pāp̄bilio dine bybliotece iuestigator: diligētissimus extiterit: vir qdē mēozatu dignissimus p̄ hec t̄pa tū ml-
tarū rerū peritia: tū igēio mirabili: & apd gētes & apd xp̄ianos iter phōs p̄cipuus & nobilissimus h̄itus est
hic cū aliquando arriana heresi laborasset ad Nicenā synodū accedēs: spū scō inspiratus patrū sentētiāz
secutus ē: ac deinceps vsq; ad mortē scissime cū Orthodoxa fide vixit: Quāobz apud grecos fertur euz
ex synodi p̄cepto Symbolū maius edidisse: cuius qdem inuentiōi patres synodi nec aliquid addiderūt
aut detraxerūt: quibus gestis postea quattuordecim euangelice preparationis libros: & in Porphyrium:

philosophum acerrimum christianorum hostem nouem ecclesiastice historie libros scripsit. Indeq; de vita Pamphili libros tres edidit. In Asia contra Porphyriū. xxv. De temporibus quoq; chronicarū li. i. Apologias itē sex pro Origene cōposuit. Itē cōmentarios eruditissimos in cētū et quinquaginta psalmos. Demū etiā cum multis scōrū martyrum et cōfessorū cognouisset vitas. xx. lib. de eisdem sanctis scripta uit. Et hec ideo omnia: q̄ maxime p̄parationē euangelicam scripsisse ferūt: q̄ cū apud gentes p̄cipuus haberet philosophus: et paternā deoꝝ religionem ob catholice veritatis amorē contēpsisset: partim ad respondēdum accusantibus suū p̄positū: partimq; ad cōfirmādum xp̄ianoz religionem fecit. Fuit deniq; Eusebius hic post conuersionem Constantini magni: eidem quoad vixit multa beniuolētia cōiunctus.

5505

Galerius. 37. Ro. imperator: hoc anno q̄ est tertius ducentesimo et septuagesimo Olympiadis post Bioclicianū imperare cepit: et vna cū Constantio imperauit annis. 2. Nam Biocliciano et Maximiano ab impio se abdicatis: Galerius hic et Constantius comes: q̄ primo Cesares simul vt diximus fuisse Augusti facti statim imperiū inter sese pertinere: et Valerio Illyricum cū Asia et penē totū oriens obtigit. Constantius vero vt Galliam et Hispaniam gubernādas accepit: quas cū per tredecim annos perhumanissime gubernasset Constantino et alijs

Galerius

360

sex filijs relictis ex Helena vxore susceptis Eboratij diem obiit: et ob singularē eius mansuetudinē atq; clementiam summo oīm consensu in deos relatum est. Fuit autem Constantius hic Claudij secūdi ex filia nepos: quē vt Bioclicianus impator vna cum Valerio predicto sibi affinitate et beniuolentia coniūgeret Theodoram Maximiani puignam ei vxore dedit: ex qua postq̄ sex filios suscepisset eas repudiavit: q̄ repudiata Helena Anglorum regis filiam captinā vxore duxit. At vero Galerius ipse cū Illyricū: aliāq; ac totū ferme orientē obtinisset: moxmo Constantino p̄dicto cum solus imperium administraret: mox duos cesares legit: Maximianū videlicet q̄ cū Biocliciano impium deposuerat: et Seuerū et Maximianū ip̄z orienti p̄fecit. Seuerō vō italiā cōmendauit. Illyricū vero: idest Sclauoniā sibi retinēs: Quibus gestis et uestigio inualitudinem incidit: sed ipsius impatiens manum sibi consciiuit et mortuus est.

5507

Elchides papa natiōe apher: post Eusebiū p̄tifice sedit annis. 4. mēsi. 7. et diebus. 9. vir sane sanctitate et scientia multū insignis: q̄ vterat grauitate p̄clarus: Cōstituit ne q̄s vnq̄ aliqua suspitione aut ante verā probationē cōdemnaret: vt bētur in canōe. 2. q. i. c. Semp. Vterit itē diē dominicaz aut quintā feriam xp̄ianis ieiunare: q̄ eos dies pagani quos sacros celebrabāt: de cōsc. di. 3. c. Ieiunium dominici: Et cū iā pestifera Danieborū heresis in vrbe Roma inualescēt: multa in oblationibus faciendis cōstituit necessaria: q̄bus peractis: et sacris ordibus semel habitis Maximiani iussu martyrio corona tur: sepeliturq; 4. idus Decembris in cemeterio Calixti via apia: Et tunc cessauit episcopatus dies. 17.

Papa 33

308

5507

Constantinus magnus huius nois p̄mus. 38. Ro. impator: ducētesima octuagesima olympia de imperiū obtinēs impauit anis. 30. et men. 10. Vir qdē optimus et omni laude dignissimus queq; cū clarissimo quoq; p̄ncipi compare merito possumus: Nam militari gloria fortunatus erat: pacē petētibus libēter dabat: sed et liberalitate et grā oīum beniuolentiā sibi compabat: hic itaq; Constantio p̄re defuncto p̄pter corpus et ai dotes maximo oīum consensu occidentis imperiū adeptus ē: interi Rome militari tumultu excitato Maxentiū Maximiani filiū Augustū nuncuparūt. vnde et Maximianus in oriēte cōstitutus spe recuperādi impij ductus ad Romā statim v̄it: Bioclicianūq; in solitudine cōstitutū litteris adhortatus ē: vt idē facē dignaret: Cui Bioclicianus tale dedit respōsus: Utinā Salone olera nris māibus instituta inuisere possētis: q̄ p̄fecto de resumendo impio nequaq; iudicaretis. His igit motibus Galerius p̄dictus indignatus cōfestim Seuerū duce suū ex Illyrico cū exercitu Romā misit: Sed dū vrbe possideret fraude militū q̄ Maxentiū delegerant circūuentus fuit: et cū Raucenā fugere tentasset: occisus ē: paululū quoq; abfuit: qn etiā Maximianus a filio Maxentio occideret: Nam Maximianus ipse militū beniuolētia et pollicitatiōibus ac largitiōe summope querere satagebat: Sed a filio vrbe pulsus atq; fugatus ad Constantiū hunc (q̄ gener eius erat) in gallias fugit. Būq; ibi etiā constantiū generū fraudibus circūuenire tētāt et eius fraudes a fausta eius filia marito detecte sunt. Fugies itaq; Maximianus Bassiliā: ibidē scelerū suoz penas luit. Galerius aut Seuerō duce suo interfecto Licinū quēdā rei militaris p̄stātissimū apud Tarētū impatorē delegit atq; creauit: virū vtiq; pessimū atq; crudelē: Būq; hec in Italia gererent: Constantinus varijs: maximisq; germanorum tumultibus diuino bello cōpositis in Italia descendit: Et Eporediā: aliasq; ciuitates hostibus suis p̄sentientes plurimū afflixit: Loquestis oībus Cisalpine Gallie ciuitatibus Romā cū magno exercitu profectus ē: vbi et Maxentiū augustū sibi renitētē grani p̄elio superauit: et in Tyberim flumiū demersit: Quo interfecto statim gloriosus vrbe intravit: et impij insignia omnia obtinuit. Verū cum et ipse plurimas martyrum strages dedisset: et inuērabile populū per oēs prouincias fecisset varijs penarū generibus interfici elephantie morbo a deo percussus est: Cui cum vniuersa medicorum et magorum agmina subuenire nō possent: Capitoliū pontifices hoc dederunt consiliū: vt quēdā piscina sanguine infantū paruulorum repleretur: et in illum calidum Augustus lauaretur: ac sic sanitatis beneficium consequeretur: Quod quidem factus cum exhoruisset: in ipsa nocte apparuerunt sibi apostoli Petrus et Paulus: sibiq; sanitatis p̄sequē de optimum dederunt consiliū: cū magna parte suozum sumer sus est.

Constanti.
magnus.

308

CMaxentius aut impator: et Augustus a militibus sic vt supra constitutus: Maximiani herculi Augu-

Anno xpi.

sti filius fuit: vir sane seivissimus et christianorum accerrimus persecutor: litterarum tamen amator: qui inter cetera sue crudelitatis opera cum magica arte plurimum delectaretur grauidas christianorum mulieres sine stis sacris adhibitis infantium ca scindere faciebat et paruulorum corpora concremabat: ac eorum cineribus in ea sua magica utebatur: ut cunctis ostenderet etiam tyrannidem per nephas posse seruari: quod quidem scintia: aut magica parum ei profuit: quod (ut dictum est) quanto sue tyrannidis anno cum potest decipulosus Constantinum predictum su per Tyberim iecisset: ipse paulopost suarum fraudum oblitus cum magna parte suorum submersus est.

C Maximinus autem Maximiani loco a Galerio in oriente cesar constitutus: vir cruentissimus consimili crudelitate ea in regione contra christianos utebatur: propter quam multi ac multi enecabantur. et ob hanc causam magorum magistris et malorum artium doctoribus premia decernebat: suis augurijs et diuinationibus fidem prestant. Et hec omnia si quis contemnere presumpsisset: leuis penis affici precipiebat. Unde et multi ex superioribus martiribus martyrio coronati fuerunt: Quo tamen sine vitam clauerit non inuenit.

Licinus item predictus a Galerio Augusto impator constitutus Maxentij predicti sororius fuit: vir in re militari prestantissimus: sed a uaritia ac libidine pessimus: et ita litteratis hominibus infestus: ut eos spadones tunicas pallacijque sorices ac pestes publicas noiaret: Hinc namque Constantinus Maxentio submerso et navali prelio apud Nicomediā vincens seipsum obtulit: quo spoliato in Thesalonica urbe vitam priuata ducere coegit: et iuste quidem: quia a fide ob inuidiam deficiens christianos Constantino fauētes grauissimis supplicijs persequebatur.

C Maximianus autem herculeus virorum pessimus: et malorum omnium predictorum auctor: eo quod sua persuasione dicta persecutio in christianos fuerat excitata: pro hoc tempore apud Bassiliam urbem profugus existens diuinam in se ultionem presensit. Nam subito inflatis visceribus ita discissus est: ut inter se et putridum cadaver nil interesset: sciantibus namque vindiisque vermibus: et tabo serpente tanto putore fetebat ut sustineri fetor non posset: hoc plane eius exigentibus meritis: quod non solum nos interimebat: verum etiam ad Lemiteria conuenire non permittebat: et si mulachrum Antiochie consecratum subornatis sacerdotibus quod ex aditis id enunciarēt clamasse dicebat pelendos ab urbibus esse christianos: et premia in puincijs distribuit sacerdotibus simulachrorum quod contra christianos agerēt. Tandem vero tyrannus penitentia ductus (medico suo sibi verum dicente) decreto publico vetuit christianos ledi: eosque legibus suis uti permisit: Sed hoc ei nihil: sicut nec Antiocho profuit: cuius vi fieret omnia Nam grauissimis morbis diu cruciatus viuendi tandem finem fecit.

C Heicctis itaque a Constantino magno Maxentio Licinio et Maximiano tyrannis: omniaque tyrannice diuinationis ablata memoria soliditate christiani nominis iam ecclesia catholica obtinere cepit. Quamquam postmodum religiosius hic princeps Constantinus circa dei cultum studiosus fuerit: inferiori libro latius dicemus: Quapropter nunc huius voluminis octauo libro finem hic facimus.

Explicit liber octauus.

C Fratris Jacobi Philippi Bergomensis ordinis heremitarum diuini Augustini in omnimoda historia nouis sine congesta Supplementum Chronicarum appellata: Nonus liber feliciter incipit.

Papa .54

35

Silvester huius nominis primus papa natione Romanus patre Rufino post Adelchiade pontifice sedit annis. 21. Vir utique diuinus aspectu. s. angelicus: sermone nitidus: corpore decorus: opere sanctus: consilio magnus et maturus: fide catholicus: spe patientissimus: ac omni charitate diffusus: cui tantam dominus contulit gratiam: ut non a christianis modo: verum etiam a gentilibus miro coleret affectu: Hic namque baptigato Constantino: et ab eo insignibus in scriptis donatus: ac ecclesijs pace reddita: multa ad cultum diuinum spectantia constituit: Et primo quidem ut in ecclesijs cathedralibus inferiores diacono: alias Archidiacono obtemperent et obediant: sicut habetur in canone. 93. di. ca. A Subdiacono. Abandauit insuper laycis: ne clericum in iudicium suum vocare presumeret ut. 2. q. 7. capitulo. Nullus laycus. Venit quoque et ipsis clericis causas suas in seculari curia agere: nec aut iudicere seculari ullas causas tractare. xi. q. i. c. Testimonium: et

cap. Si quis. Statuit item altaris corporalia neque Serico neque tincto pano fieri: sed lineo quod est et albo: ut de consecra. di. i. cap. Consulto omnium. Sic quoque in albis celebrandum esse dicebat: quemadmodum in linea sindone et alba christi corpus sepultum fuit. Gradusque preterea in ecclesiasticis ordinibus constituit: ut unusquisque vno tantum ordine contentus esset: et vnius solum uxoris vir. Censuit item ut sanctum christma ab episcopo tantum consecraretur. Et ut episcopi baptigatum signaret seu confirmaret propter hereticam suasionem: atque baptigatum presbyter occasione mortis liniat christmate: ut de conse. di. i. Quartam deinde et sextam feriam: ac Sabbatum ieiunijs obseruandis instituit. Quarta vero et vnicuique oio censuit veneranda. Nam in ea die. s. quinta feria dominus ascendit: sacramentum sui corporis instituit et sacrum christma confecit: Hic cum piensissimi animi esset vir multorum orphanorum viduarumque ac pauperum noia in quadam matricula habere volebat: quibus et vite necessaria quotidie prouidebat: et cum multis hic sanctissimus pontifex floruerit miraculis inter cetera sua memoranda fertur Romanam urbem a diaconis pestilentia liberasse. Remum cum sacros septies in Decembrio mense ordines celebrasset: vbi diaconos sex et triginta presbyteros. xliij. ac episcopos per diuersa loca numero

5512

xlv. creavit pridie calen. Januarij obiit: Sepultusq; fuit in cemiterio p'isille via Salaria.

Anno xpi

Constantinus itaq; magnus p'dictus vir optimus hoc ano a diuo Siluestro baptizatus a lepre morbo purificatus: vbi christiæ religionis honestatē & sanctimoniā intellexit: eam ita cōplexus ē: vt iturus ad bellū nō alio insigni q̄ crucis signaculo vsus sit. Eo q̄ sereno celo (etiā an̄ baptismū) dū contra Maxentiū iturus esset: signum illud viderat & adorauerat: atq; astrates angelos audierat dicētes: Constantine in hoc signo vinces: quod & factū fuit: quia cū Maxentiū superasset: etiam reliquos tyrānos facillime depulit & fugauit. Deinde a Siluestro ad optime de ecclesia promerēdum edoctus mox leges multas ex equo & bono rogauit & sup̄ suas seuerifq; oīo abscidit & emendauit. Insuper & p̄gratij deo exoluēdis vt Gratianus in nonagesimasexta decreti sui distinctione tradit: ipsi Siluestro & successoribus suis palatium lateranēse imperij sui p̄mo tradidit: deinde coronā capitis sui: simulq; & frixium: & sup̄ humerale clamidēq; purpurēā atq; coccineā tunicā & omnia alia imperialia indumētā & dignitatē imperialiū presidentiū equitū: Cōtulit p̄terea scepra imperialia: simulq; cuncta signa & banna: ac diuersa imperialia ornāmētā: & oīm processionē imperialis culmīs: Virifq; diuersi ordinis reuerēdissimis Cardinalibus sacrosanctē Ro. ecclesie seruātibus illud culmē singularis potētie habere statuit: velut amplissimus eius Senatus visus ē gloria adornari: & sicut imperialibus extabat decora militiā: ita clerū sancte Ro. ecclesie statuit adornari. Quēadmodū quoq; sua imperialis potētia diuersis cubiculariorū: hostiariorūq; ordinabatur officijs: ita & sanctā Rom. ecclesiā decorari voluit. Et vt pontificale decus amplissimo semp̄ p̄fulgeret splēdore: decreuit vt eiusdē clerici cubicularēs: id est cardiales matris & lintaminibus equos egretēt. Voluit insup̄ sicut eius Senatus calciamētis utebat: ita & celestia sicut terrena ad laudē dei decoraret ecclesia. Decreuit et̄ p̄ter hec omnia: vt & Siluester ipse dignissimus pontifex & eius successores dyademate. i. corona quā ex suo capite illi cōcesserat ex auro purissimo & gemis p̄ciosis vti deberēt p̄ honore Petri apostoli. Ip̄am tamē coronā beatissimus Siluester tanq̄ religioso capitū nūme cōgruētē aspnatus ē: sed p̄bygia mitra cādidaq; tantūmodo cōtentus fuit. P̄terea quoq; christianissimus Constantinus p̄ reuerētia diui Petri apostoli eiq; p̄tificis Siluestri frenū tenēs in subicrōis signū Stratoris officij illi exhibuit: Publico etiā decreto statuit oēs eius successores sūmos p̄tifices eodē frixio in p̄cessiōibus ad imitationē Ro. impij vti deberē: vnde & p̄tificialis non vilesceret Apex: s; magis tanq̄ terreni impij dignitas gloria & potētia decoraret: ac sic deniq; tā Ro. vrbē q̄ pallaciū suū & oēs Italie puicias: loca & ciuitates Siluestro p̄tifici: suisq; successoribus Constantinus cōcessit: deinde in vrbe Ro. nonnullis cōditis ecclesijs: impator ip̄e mox impij Romanū in oriētales regiōes trāstulit: & in Bican tie puincie loco optio noi suo vrbē edificauit (alias apliauit) quā & secūda Romā noiauit: vbi & impij suū cōstituit: asserēs vbi sacerdotiū p̄ncipatus & xpiane religionis caput eēt iustū nō eē impatorē terrenū illic potestate h̄re: Cōstructa imo potius apliata Cōstantinopoli Constantinus cū bellū in p̄sas pararet: Actio ne villa publica ano ctatis sue. 66. iuxta Naicomediā morit & apud grecos iter scōs amuerat. Sūt tñ q̄ dicant (& qdē male) q̄ cū Constantinus hic in Jordane baptizari veller: atq; iccirco hierosolymam peteret: morte p̄uētus a quodā Eusebio Naicomediēsi Arriano ep̄o rebaptizatus fuit: q̄ qdē res xpianissimi p̄ncipis fidē plerosq; i dubiū vtit. Nobis tñ nō verisimile videt̄ eundē p̄ncipē q̄ per oīm vitā suā Arriani dogmatis acerrimus hostis fuit in extrēo spū ei demētie cōcessisse: quā sūmo studio de suo impio eliminauerat: hos q̄ppe similitudine nois deceptos potius p̄ntamus: & patri illud ascribē qd̄ filij scelere facitātū fuit. Hūc nāq; b̄tus Grego. in regio suo Martiano p̄ncipi scribēs: b̄e mēorie vocat historia etiā triptita eius exitū plurimū cōmēdat: sic & diuus Ambro. in psalmo. i. 4. cū magni meriti apud deū fuisse dicit. Fidorus quoq; hispalēsis ep̄s & Eutropius atq; Erosius n̄r q̄ oēs eius res gestas diligentissime scripsere: ip̄s feliciter p̄sumasse affirmāt. vñ & an̄ eius mortē stellā crinitā iusitate magnitudis: quā greci cometē vocāt: aliq̄ diu fulsisse dicit. & p̄terea greci ip̄m scōrū cathalogo collocātes: eius festū. 21. die Martij celebrāt.

Basilice a diuo Constantino edificate.

Basilica lateranēsis quā cōstantianā vocāt oīū xpianoz p̄maria his t̄pibus ab eodē Cōstātio i p̄po lateranēsi pallacio i honore saluatoris mūdi edificat: & ab ip̄o p̄ceteris donis plurimis exornat. Fuit tñ sup̄ioribus t̄pibus vt dictū ē aliq̄ sacella iter xpianos ab aplis alijsq; p̄ribus erecta: q̄ tñ ob crebras tyrānoz p̄secutiōes occulta erāt: atq; vt credideri plerūq; subterranea q̄ apt̄ i locis & publicis fierēt. hāc itaq; celebrē aplāq; basilicā ad augendā xpianā religionē Cōstātinus cupidus p̄mū fuit: vt suo alios hortaret exēplo: sup̄na ispiratōe ductus Ro. edificauit: & saluatoris mūdi imaginē i sella sedētē ex argēto lib. 130. eidem obtulit: atq; .xij. aploz imagies. v. pedū altitudis lib. 90. similiter obtulit. saluatorē quoq; addidit i throno sedētē. v. pedū altitudis h̄ntē p̄deris lib. 140. āgelos et̄. 4. ex argēto p̄deris lib. 105. & corōas. 4. ex auro purissimo: altaria et̄. 7. portatilia ex auro purissimo li. 200. & alia p̄p̄modū īfinita dōaria & p̄ciosissima cū fūdis: alijsq; puētibus eidē eccleie dōnauit. Basilicā quoq; appēditā i honore b̄ri Joānis baptiste balneo caloris sui: i quo qdē loco baptizatus a lepra meruit purificari. huic addidit: & ibidē sacrtū fontē ex lapide porphiretico īstuit: i cuius medio colūnā porphireticā posuit sup̄ quā phyalā aureā lib. 50. balsamo plenā collocauit: vbi & ioāni baptiste statuā argēteā cētū li. fieri voluit: cui et̄ basilice sūdos multos p̄stuit: q̄s qdē basilicas Siluester papa p̄mū p̄secrauit. v. idus Nouembris. & morem hunc consecrandi ecclesias deinceps edicto publico obseruari p̄cepit.

318

519

Anno xpi **C** Basilicā itē secūdā Petro apostolo in vaticano Siluestri pōtificis rogatu edificauit: quo in loco eiusdem apostoli corpus honorifice collocauit. supra cuius sepulchrū posuit crucē. cl. librarū auri purissimi. Hanc a fundamētis edificasse cōstat: ex eo q̄ ex eius fūdāmēti aptura xpianissimus ipse p̄nceps xij. copbinos tellure refertos i honozē. xij. apostolorū pprijs humeris exportauerit: huic ēt ecclesie quattuor cādelabra argentea et tres calices aureos lib. xij. et xx. argenteos librarū. x. cōdonauit. Aditras quoq; quattuor. ccl. librarū: et patenā aureā cū thure colūbā ornata: gemmisq; et margaritis distinctā li. 30. obtulit. Eidem etiā confertissimos prouentus et Rome et alibi constituit.

C Basilicaz p̄terea tertiā adhuc extātem in honozē Pauli apostoli via hostiensis instāte Siluestro extruxit ibiq; et ipsius Pauli corpus condidit. Eidemq; ecclesie totidem vasa aurea argenteaq; ac enca condona- nit: maxime vero auream crucem centum et quinquaginta librarum supra sepulchrū Pauli collocauit. et ingentes prouentus diuersis ex prouincijs deferendo assignauit: qui et nunc vsq; in parte extant.

C Basilicā deinde quartā sub titulo sancte crucis in Hierusalē in atrio Sofoziano Rome edificauit et san- ctissime crucis partem quandam reposuit nuper ab belena matre repertā: et Romā in thecis argēteis ve- lata: cui etiā ecclesie hec mūera deferri iussit: argētea. s. cādelabra: quattuor scyphos argenteos. 4. calices aureos. x. patenā argenteam inauratā libraz gnquaginta: et altā argēteū lib. 250. et agros multos ei dedit.

C Basilicā itē q̄ntā i honozē sac̄te Agnet̄ martiris: vt q̄busdā placet: edificatā eius iussu et ip̄sa fuisse tra- dūt et q̄maxie cōstātie eius filie rogatu: quo i loco ip̄a cōstātia et soroz eiusdē nois baptizate fuerūt: huic q̄ q; basilice hec mūera ptulit: patenā aureā li. 20. calicē aureū lib. x. et calices argēteos. v. ac fundos multos.

C Basilicā isup̄ sextā i honozē diui Laurētij martiris extra vr̄bis muros i agro verāo edificauit: i qua et sca- lā maximā a d̄ descēdēdū et ascēdēdū vbi corpus sc̄issimi martiris mācbat: extruxit: eāq; ecclesiaz multis mōnūit argēteis porphireticisq; lapidibus exornauit et i aditu cripte eiusdē lucernā ex auro purissio li. xx. collocauit: et añ corpus sanctū. x. alias argēteas lucernas li. xv. ptulit: cui etiā multos fūdos assignauit.

C Basilicā deniq; septimā bis martiribus Barcellio p̄bytero et Petro exorciste via lauicana inter du- as lauros Cōstātinus extruxit quo i loco Ahausolū i honozē martyrū crexit: cui ēt tēplo intercessiōe be- lene m̄ris sue et martyruz deuotiōe hec dona dedit: patenā. s. aureā lib. 35. Cādelabra. 4. argētea altitudis pedū. xij. Calices aureos. 3. cū gēmis p̄ciosissimis: Lamas aureas duas et Arā argētea lib. cc. ac scyphuz aureū lib. xx. misit. Fundos quoq; tres assignauit et quibus sacerdotēs prouentus vr̄bes percipiebat. Ali- as quoq; Basilicas extra vr̄bem: hic p̄nceps extruxit de quibus nunc non expedit dicere.

C Helena celi angloz regis filia iādū captiua et magni huius Cōstātini augusti mater p̄ hoc t̄ps incōpara- bilis fidei et religiōis mulier habita fuit: hec q̄ppe baptizato filio magnitudie ai mota cū vidisset xpi prodi- gia a b̄to Siluestro in filiū et ī iudeos declarata et facta ab ipso baptismū exposulauit: qua baptizata p̄fe- stim ad p̄quirēdū crucis lignū: hierosolymā petijt: vbi cū id fieri difficile videret: qz ab ātigs p̄secutoribus eo loco Venenis simulachrū collocatū fuerat vt xpiani venerē ip̄am saluatoris loco adoraret illa a Iuda: Iudeo ad se vocato minis et suasiōibus p̄cepit vt lignū sac̄te crucis sibi et q̄busdā alijs iudeis t̄mō notum oñdere dignaret. Ipse. n. iudas p̄dictus postea baptizatus Cyriacus mutato noie vocatus: q̄ oratōe fusa stati ei locū ostēdit in quo crux ipsa occultabat. Illa aut̄ vbi locū ipsum ruderibus plenū purgasset cōse- stim tres cruces inuēit: in vna quarū inscriptio illa legebat tribus lignis. s. J. H. R. Iudeozū: Que ene stigio mulieri nup̄ mortue admota vitā illi restituit: Quāobzē Cōstātinus augustus motus: edicto publi- co vetuit quēpiā deinceps crucis supplicio puniri. Helena itaq; ibidē edificato tēplo inde Cōstātinopo- lim ad filiū abiit: et clauso q̄bus corpus christi cruci cōclauatū fuerat secū detulit: quoz vnu Cōstātinus ip̄e in frenuz equi sui trāstulit: quo in plio tātūmodo vtebat: q̄ mō in Mediolanēsi domicilio maximo in p̄cio custoditur. Alterū vero i Salee sue cono collocauit. Et tertiū (vt diuus testat̄ Ambrosius) in adriati- cū mare ad cōprimēdas seuētis maris p̄cellas deiecit: sed et crucis ipsius p̄tē etiā detulit: quā qdē et thecis argēteis atq; gēmis p̄ciosissimis exornari fecit: quāq; deniq; Romā veniēs secū cū magna veneratione de- tulit: et in Basilica sac̄te crucis i hierusalē quā filius eius rogatu edificauerat: collocauit: q̄bus gestis: bele- na q̄ reliquū t̄ps sup̄iixit: ibidē sac̄tissime exegit et Bzthodoxe fidei acerrima p̄iectrix fuit: et q̄maxime pauperū et orphanoz ac viduarū curā gessit: quos tāta p̄sequebatur hūanitate ac charitate vt vere oium mater vocari merētur. Hanc tamē diuus Ambro. sermōe quodā nō regis filiā: sed stabulariā et humilem a p̄ncipio fuisse dixit: et ob eius pulchritudinē Cōstātino p̄ncipi cōiunctā: quaz certe dñs Iesus xps de stercore leuās. nō modo cū p̄ncipibus seculi huius: sed etiā cū p̄ncipibus celestis glorie collocauit: et vt ebristo lucrifaceret semp vt stercus terre se humiliter extimauit. demū de deo: deq; hōibus b̄merita sup- stite filio Rome diē obiit. s. xv. calē. septēbris: cui filius ipse augustus Ahausolum erigēs in porphiretico sepulchro collocauit. Et inter sanctas merito locata eius natale decimognto calendās celebratur.

C Arrianozum heresis ortus.

C Arrius qdā hoc noie appellatus alexandrinus p̄byter: sp̄e quidē et forma magis q̄ vtute vlla insignis his tēpozibus vt hō laudis et glorie potius q̄ veritatis cupidus apud alexādrinos nō in paruo p̄cio fuit: quo honozē inflatus discordiā in Bzthodoxa fide serere conatus ē. Separe. n. filiū ab eterna et ineffabili dei patris substantia conabat: bis potissimū verbis erat aliquādo quādo nō erat intelligēs per hoc filium patris coeternū esse et fuisse et eandē in trinitate substantiā: cū dictum sit: Ego et pater vnuz sumus. Et q̄

Impatorz edicta: aut hostiū insidie: necnō z tyrānoz gladij p̄tra fidē catholicā potuerūt: atq; ita his suis fraudibus p̄ualere conatus ē: ac si pene totū orbem suo infecit errore: Quod tñ scelestū z diabolicū viz do minus nō pmisit ipunē: qz haud multo post obscena morte vitā finivit. Ea eiz percurfus fuit infirmitate q̄ viscera ei effluerūt tota: ita q̄ corpus vitalibus vacuū remanēs: per os eius reseratum videret quis vsq; in corporis inum. Ab eo postea sequaces Arriani heretici cognominati sunt.

C Nicēna synodus prima oīuz synodoz trecētoz decē z octo p̄zum hoc āno q̄ est sextus decimus [iperij cōstantini annus p̄tra huius perfidi Arrij dogma Siluestro pontifice z Constantino augusto iubentibus i nicēna vrbe celebrat: vbi aliq̄diu z quidē acriter disputatum fuit. Tandē re ipsa eo i cōcilio diligēter disculsa cōclusum fuit. Omision scribi debere. i. xpm eiusdē cū patre eē s̄bc cōfiteri debere. Nam qdam viri in q̄ stionibus callidi Arrio eidem multū fauebāt simplicitati fidelīū multū aduersantes: inter quos fuit Eusebius n̄ pbūs postea cesariensis epūs: q̄ diuino tactus spū vno momēto fidē quā antea ipugnabat velut sc̄ā etiā z integrā: statim cōpessus ē. Et ex sanctorz p̄iuz p̄cepto symbolū mains edidit: vbi ad deiciendā pernitiosam Arrij opinionē filiū dei genitū nō factū z sbalēq; p̄i cōscripsit ac p̄ibus tradidit: Cui inuentioni z snie nihil penitus detractū aut mutātū seu additū fuit nisi solū illud deū v̄ez de deo vero. Quia z si a p̄e genitū esse nō factū z sbstātiālēq; deo patri filiū ad cōfutationē hereticoz suffecissent qz tñ deum filiū patre vero deū v̄ez inter hec distinguētes Arriani predicabant: patres ad cōfutatū coz maliciā. Bcū veruz de deo vero interiecerūt. Qui aut eo in cōcilio arrij opinioi adheferūt. i. 7. fuere affirmātes extrinsecus dei filiū fuisse creatū: z nō ex ipsa p̄is diuinitate genitū. cognita tñ patrū veritate: Cōstātinus eoz decreta ap̄pbanit posito p̄traditibus exilio. Unde z sex tñ cū Arrio exulauere: reliqui vero i patrū opinionē z s̄c̄ā tētiā venientes. In eo itaq; cōcilio nō solū Arriū cū sequacibus suis: s; z p̄horianos h̄reticos dānaucit q̄ affirmabāt christū a maria pio coitu fuisse cōceptū. Sabelliani quoq; dānati fuere: qui vnam tantum p̄sonam patri z filio z spūi sc̄o ascribebant. Multa deniq; ad bonestatem z pacem ecclesie pertinentia: vt ba betur in decretis eo concilio cōstituta sunt: que breuitatis causa omittuntur.

C Viri disciplinis excellentes.

C Antonius abbas egyptius vir plane diuinus: z q̄ maxime sermone z opere potēs his t̄pibus maximo in precio apud oēs fuit: ob cuius doctrinā z sc̄itate helena z Constantini filij se eidē sepius z litteris z nuncijs cōmēdabāt: cuius cibus panis solus z aqua madida potus erat: nec vnq̄ nisi i solis occasu comedebat: bic vt diuus testat h̄ero. vii. epistolae egyptiace scripsit: quas postmodū ob snias grauissimas qdā i grecam linguā transfulerūt. Eius at vita z p̄clarissima gesta Athanasius ep̄s alexandrinus in signi volumie cōscripsit. Obijt ergo hic vir oī p̄conio dignus in thebaida āno dñi. 357. etatis sue. 105. Cuius corpus cū diu occulisset: postea iperāte Justiniano magno impatore diuina reuelatione repertū fuit: z ex thebaida alexā dria p̄mo delectuz ē: postea i galliā translātū apud vienā cōdigno honore nuncusq; requiescit. Eius autēz natale sexto decimo calendae februarij celebratur.

C Rheticius quidam hednorū seu burgondionum ep̄scopus vir eruditus hisdem temporibus in gallijs a lijsq; locis celeberrime fame habitus est. Eo q̄ p̄ter vite sanctitatem nonnullos cōmētarios i canticis cā ticoz cōposuerit: scripsitq; z aduersus Monatianum hereticum aliud volumē z alia multa.

C Zinēcus hispanus poeta z p̄sb̄ Car. genere qdē nobilis: s; vtute z doctrina nobilior p̄ hoc t̄ps admoūz clarus existens. Euangeliā omnia quatuor libris versibus explicauit heroicis: atq; alia quedam eodem metri genere de sacramentis exarauit.

C Eustachius genere p̄aphylus berythie syrie ciuitatis ep̄scopus hac tempestate fidelis z doctus existens multa aduersus arrianoz dogma composuit. Quibus ex scriptis in exiliū pulsus est: vbi z de anima aduersus origenem z epistolae plurimas scripsit.

C Macarius quidam insignis rhetor z Eunomia eius filia virgo eloquentissima: atq; Metrodorus philo sophus per hec tempora multa scripsere memoratu digna.

m Arcus papa: natione Ro. patre p̄isco: post Siluestrū pontificē seditannis. 2. z men. 8. vir sigdē p̄p. 35.

bonus z xp̄iane religionis amator: qui p̄tificatu suscepro statiz ad eius curā conuersus: B̄at̄ta 334

no testante: p̄stituit nullū oīno clericū ad secularia quouis modo pertrahi posse: sicut habetur in decretis suis. xi. q. i. c. Quicūq; Voluit itē ut hostiensis ep̄s semp̄ Ro. pontificē cōsecrare debere z pallio vti posse. Mandauit insup̄ diebus solēnibus in missa post euangeliū lectionē Symbolū Eusebij a clero et populo magna voce cantari: prout in predicta Nicēna synodo fuerat declaratū. Hic duas ecclesias in vrbe Roma condidit: vnā via ardeatina in qua z sepultus fuit: alterā ibidē ad palatinas quas quidē Cōstātinus imperator adhuc viuēs multis exornauit muneribus. Bcniq; cū sacros ordines bis in decembrio mē se celebrasset z multos dyaconos presbyteros: Ep̄scoposq; creasset emoritur: z in predicta ecclesia sua se pelitur. 3. i. nonas Octobris: z tunc vacauit sedes dies. 20.

Nilius papa. natione Ro. p̄ie Rustico: post marcū predictū seditannis. 16. z men. 4. Miran p̄p. 36.
de qdem sanctitatis z doctrine vir qui z multis vexationibus pp̄ arrianoz pestiferā heresim 336
abolendā diu vexatus fuit: s; tñ non destitit eos rep̄ebendere z p̄sequi z maxime: qz p̄f̄ au E
toritatē romani pontificis antiochenū inducere p̄sumpsissent p̄ciliū cū sine eius auctoritate E
id fieri non deberet nec posset. Tandē hic multis orientaliū ep̄o:um om̄ssis cōtentionibus E

duas et ipse in urbe roma basilicas edificavit: vnam iuxta romanum forum. Alteraz intransiberina regione tria insuper cemiteria extruxit: vnu in via flaminica et aliud in via aurelia. Tertius in via portuensis. Sed et leges nonnullas atque constitutiones edidit et presertim (Gratiano referente) constituit: ut episcopus in suo iure spoliatus nullo modo ad synodum vel aliquo alio loco vocaretur: sicut habet in canone. 2. q. 1. c. Nullus potest. Voluit item: ut qui iudicem haberet suspectum. romanam sedem posset appellare. 2. q. 6. c. Ideo huic. Constituitque: preterea ne quis sacerdos alibi quam apud ecclesiasticam causam diceret. xi. q. 1. c. Is etiam. Demum arriana inualescente perfidia multa a constante Constantini filio protulit incommoda: a quo etiam decennio exilio damnatus fuit. Nec propterea destitit et monitionibus et scriptis catholicos in fide continere. Unde et ad Dionysium quendam de incarnatione domini pariter scripsit epistolas: que ab omnibus approbata est. Et cum ab exilio reuocatus fuisset: mandauit omnia ad ecclesiam pertinencia per notarios (quos protonotarios hodie vocamus) describi. Ter denique cum in decembrio mese sacros ordines celebrasset: ubi presbyteros. 18. diaconos. 3. et episcopus vnum creasset pridie idus aug. vite sue fecit: sepultusque est via aureliam in cemiterio calepodij. Et tunc cessauit episcopatus dies. 25.

557 **T**henon veronensis episcopus magne sanctitatis et doctrine vir hoc anno magnis claris miraculis migravit ad dominum. De cuius virtutibus admiratione dignis diuus Gregorius papa in li. dialogorum multa commemorat in cuius quidem honorem celeberrimum adhuc extans extractum fuit templum. Et cum sanctus ab omnibus habitus sit: eius festum sexto idus decembris celebratur. **C** Georgianorum conuersio.

558 **I**bernia alias byberia provincia que hodie Scotia nuncupatur: in aquilonari parte constituta: hoc anno federa verbi dei et christi fide miraculosissime suscepit: et muliercula quedam christiana ibidem captiua huius tanti boni causam prestitit. Que cum vitam pudicam et sanctam ea in regione duceret: ac dies noctesque in oratione consumeret gemitibus illis admirationi fuit. Quibus sciscitantibus cur se tantopere affligeret. Ita se suum deum colere (respondit) quod christus est. Nichil ex hoc amplius mirari barbari quam nonitatem nominis: mulierculam in honore hinc ceperunt. Ad eos itaque gentis illius erat paruulus cum egrotaret per vicinas domos a medicis circumferri remedia exgratibus: accidit autem ut quedam mater cum puero aliquandiu circumtulisset: nec salutare quicquam inuenisset captiuam tanquam ebria doloris adiret: eiusque opem expeteret. Que nihil humani illa se scire rudit: sed domini quem coleret ipsum christum desperata ab hominibus salutem conferre posse: paruulumque clementia suo superimponens: et orationem ad deum fundens: sanum matri prestitit reddidit. Huius facti rumor totam repleuit urbem: et ad reginam etiam peruenit. Que dolore quodam afflicta captiuam ad se adduci curauit. Cumque illa regiam domum ingredi recusaret orationem ad deum per illam fundens illico regina reddita est sanitati: atque ex hoc admonita ut in christum crederet: et eius qui saluaret ei prebuisset adoraret. Quibus beneficiis et verbis commota regina rogauit vix: ut christianus efficeretur: quod quod ille promississet segnis tamen erat: nec sepius ab vxore commotus baptizari curabat: non tamquam fidei hostis esset quam dubius. Contigit autem cum aliquando in siluas altissimas ire venatum: Quo cum peruenisset coorta subito tempestate ita tenebre cuncta operuerunt: ut nec comites cerneret: nec ab ullis cerneretur. Ignarus autem quod facto operis esset permissionis coniungi facte recordatus est: et tunc christum rogauit: ut si deus esset ex tantis cum periculis liberaret. Nec mora dies clarissima mundo reddita est: rex ad urbem perductus regine que gesta erant miraculi loco exposuit: vocatur captiua: et eius consilium audit. Illa statim reicienda idola: et christum colendum dicit ei que supplicandum: et basilicam construendam esse hortatur. Conuocato populo rex euangelium predicat: et nodum sacris initiatus sit sue gentis apud. Credunt viri per regem: et femine per reginam. Instruit templum magni operis: et clementer peritaciter muroz ambitu columine collocant: Sed prima ac secunda erecta tertia nullus machinis nullisque viribus erigi potest. Cumque ad noctem usque laboratum esset recedentibus omnibus sola captiua mulier apud ecclesiam in oratione perseverat. Postera vero die prima luce redeunte populo columina repta est supra basim in aere suspensa: quam tu esset vnius pedis spatium quo miraculo viso omnes magnificauerunt deum verumque captiuam fidem recognouerunt. Et stupentibus omnibus sensis supra basim nullo contingente deposita est. Huiusque reliquidum magna facilitate erecte sunt. At perfecta ecclesia: et populi fide confirmata suadente captiua totius gentis legatio ad constantinum imperatorem in greciam mitti: resque gesta exponi et sacerdotes petunt: qui ceptum erga se munus expleant. Quibus et locutissimo vultu imperator optime satisfecit: bene namque scoti seu hiberi hodie georgiani populi appellatur: et usque in hodiernum diem christum colunt: quamuis procul ab apostolica sede veritatis magistra: quia non omnem euangelij veritatem seruant eo quod barbaris gentibus circumfusi sunt. **C** Armenorum et conuersio.

Armeni etiam populi huius religiosissimi principis temporibus christi fide cum scotis susceperunt: eos quod hiberis predictis in occidentali plaga viciniore essent: et hiarmentij in asia inter thaurum et caucasum montes constituti erant et sunt: Nam hiberi et armenij ac colchides vna sub prouincia siue regione coniunguntur: huius itaque conuectiois Tyridates tunc huiusce gentis ex causa fuit: quod rex quodam mirabili signo circa domum suam diuinitus ostenso christi baptismum suscepit: qui vna cum omnibus sue ditioni subiectis vna die et vna prece: patione deo colla submisere: ex quo factum est ut ad finitimas quoque gentes christianum dogma perueniret: et multitudine dilatatum sit: quorum commercio etiam per se fidei rudimenta aliquantulum susceperunt.

Vandalorum regni procurus. **V**andalia regio est: et polonie septentrionalis regionis pars fuit a vadalio flumine (qui regione interfluit) signo minata a qua accolle nomen habuere gentes siquidem inhumane et ferocissime: hanc quippe regionem his temporibus imperante adhuc constantino magno quodam Heberich gothorum rex potenter innadens vandalos cum Visimar eorum rege victos a proprijs sedibus deturbauit: Qui vandaliam relicta (noie retento) panoniam habitadum a Constantino

stantino isto impetrarūt vbi z. 40. annis impatoribus obsequētes māserunt: verū postea cū nec ibi cōfide-
ter propter gothoz metum diutius immorari auderēt ad oceanū confugientes piraticam aliq̄ diu exercue-
vitam. Sed a Gepidīs gentibus fugati rursus Vandaliā reuersi locum deinceps incolerunt.

T Stileo deide patricius Romanus huiusce gētis postmodū dñiuz accepit: hic cū magni precij apud theo-
dosiu fm hēretur eidē impator: ipse Archadij z honorij filioz ac palati totius curā cōmisit. Qui cū filium
noie Eutheriū hīr in occidentē cū magna auctoritate misit cupiēs q; illū ibidē ad augustale fastigiū sublima-
re tempu. plurimū pturbauit: z mortuo archadio p̄festiz vandalos istos z quados gepidas sarmatas ala-
nos burgondiones saxones z sueuos in arma sollicitauit z pro terrēda repu. oia pmiscuit. Cuius quidē sua-
sione vandali cū reliquis nationibus galliaz oēs inuasērūt: Sed Honorius ipator postea Stilconis frau-
de cōperta: aduersus eū cōmouit bellū: quē z breui cū Eutherio filio superatū interfecit.

T Cosico igit post stilconis mortē a vādalis rex cōstituit: vir vtiq; ferocissimus: Qui statim huius sibi ad-
iunctis p gallias dē bacchans quicquid inter alpes z pyrenēū est quod oceano rbenoq; includit statim oc-
cupauit: Quo quidē furore captiūtur ep̄i: interficiūt p̄sbyteri: subuertūt z dissipantur ecclesie: martyru re-
liquie effodiuntur: vrbesq; euerunt: nulli indulgēt etati: sed cedibus icēdijs z ruinis atq; rapinis oia mi-
scentur. Demū arelatū vrbe obsidens a maiori capit̄ presidē: z cathenis iplicitus ad ipoperiū p oēs vrbes
quas vastauerat et ignominiose ptrahere fecit: z post multa senissima tormēta misera morte vitā finire coe-
git: Eoq; sic mortuo Fredealdus quidaz post eū so loco super vandalos regnare cepit: quē statū Cōstā-
tius patricius ingeniose captum ad honorijz uictum misit.

T Hūdericus deinde tertio loco i regē erigif: z. i. 4. ānis regnauit: Quo regnāte vandali i duas partes se se-
diuisere. Nam eo tpe quidaz barbari qui honoriatj dicebātur ad tutādas p̄tra vandalos pyrenēi angustis
deputati predationū abūdātia allecti quo magis predari liceret: z scelus impunitū remaneret. p̄dita vā-
dalis pyrenēi custodia statim in hispania cū multo tumultu intrarūt: z multas vrbes occuparūt: vbi postea
post graues rez. puinciazq; vastationes possessione inter eos distributa quidā sub Hūderico rege man-
serunt: alia quoq; vandaloz pars aurelianis remanēs Singibanū sibi regē constituerūt: qui tñ nō multo
post in impij ditione cesserunt. porro Hūdericus predictus hispaniarum domitor cum etiaz ipse ecclesijs
dei insidias tetendisset. i. 4. regni sui āno dei iudicio percussus interiit.

T Hysericus. 4. rex Hūderico predicto successit vir quidē magnanimus atq; ferus: q suscepto regno sta-
tim exercitu in hispanijs collecto cū. 80. vandaloz z hispaniaz milibus angustū mare septem passuuz mi-
libus coartatū i aphyricaz uado trāsiiuit: vbi arriana ipitate subornatus fidez catholicā sbuertere conatus
est. Quo i tpe diuus pater augustinus iponensis ep̄s dum eius ciuitas ab isto rege obsideret post multas
lachrymas obdormiuit in pace. Hic itaq; vniuersa sibi aphyrica subiugata in siciliāz apuliāq; transiēs ferro
sibi viam aperuit: z romā venit: quā quasi deitā inueniēs: z si ab igne z cedibus leonis pape rogatu absti-
nerit. i3. tñ diebus ipaz militibus i p̄dā cōcessit. Quibus ita gestis i aphyricā ruerus vitā paulopost finiuit

T Honoricus. 5. vandaloz rex Hysericō successit: z cenonis p̄ncipis tpibus regnauit: q z ipse arrianoz p
fidia deprauatus treccetos ep̄os cepit: z eoz ecclesijs clausis: in sardinia exulare coegit.

T Trāsimundus aut sexto loco honorico tā in heresi q̄ in regno succedēs: z ipse quoq; multis ecclesijs clau-
sis. 30. ep̄os in sardinia exilio dānauit. Childericūq; honorici filiū cui post eum regni successio debebat sa-
crāmēto adegit: ne catholicos in regno suo cōsuleret nec habitare pmitteret. Trāsimundo aut defuncto: ipse
Childericus q z ilyris dicebat̄ priusq̄ regiū dīadema suscipret ep̄os catholicos ab exilio reuocauit eccle-
sijsq; pro viribus in melius reformauit z multa ei contulit.

T Hilmer aut qui z Hodiner tyrānide sumpta childerico p̄dicto adhuc iuueni regnū surripuit: z eū extra
pronintia depulit: quo audito Iustinianus imperator: belisariū patriciū ad ppugnādū eū misit: qui veniēs
voniit se xp̄ianū mox futuz: si vandalos superare possēt. Belisario itaq; in aphyricā traiciēte Hilmer tyrā-
nus in maris littoze castrameratus ē. Sz Belisarius z Antonina eius xp̄ianissima vxor terrestri naualiq;
prelio ē p̄cedere parauere: antonina aut primo euz suis classe egressa vandaloz mulieres z paruulos
oēs deleuit: Hilmer quoq; a Belisario in castra cōpulsus (dissecto vallo) cū suis ad internitiōē vsq; cedit.
Qui captus: z carbena argētea vinctus Iustiniano impatori constantinopoli presentat. hunc (ut aiunt) cu
nuchigatū imperator in vicinis prouincijs cōtra persas patritiū creauit: Sicq; vandaloz regnum sinez
suc diuturnitatis accipiēns. in ditionem imperij Romani tandem venit.

T Gothorum item regni procurfus.

T Gothia aut regio europē supioris pars est finitimaq; Dacie cōtingētis alemaniā primā Scythie partē: q̄
diuidit̄ i duo regna. Nam cū Arriarius z acritus gothoz reges hīdē tpibus ad cōstantini magni p̄ntiam
cum. i. i. armatoz milibus in eius solatiū accessissent geberich alter Gothoz rex vandaliā: ut diximus: in-
uadens vandalos z visimar eozum regem a sedibus propzijs depulit: eo q̄ Gotbi z alie Scythice gentes a
natura ferocissime essent.

T Hermaricus aut Gothoz rex Geberico patre sublato regnū accepit: sz quantū regnauerit nescit. Eo nā
regnante immanissima hūnoz. i. vgaroz gens diu in accessibilibus motibus inclusa repentina rabie p-
cita: in gothos exarsit: z velut examē apū sub velamur rege suo gotbiā coboperiēs: ipsos z hermaricū istū
regē sparsiz fugatoz ab antiquis eoz sedibus depulit.

Trideginus at post hermaricum patrem regnavit: qui ad valentem imperatorem confugiens ab eo benignè exceptus est: cui et mesiam thraciamque provincias habere concessit. Sed mox per avaritiam maximè ducis fame lacessitus eidem rebellavit. Qui universa cedibus et incendijs miscens etiam cum ipso imperatore Valente dimicare ausus est: cuius exercitum fundens et fugans ipsum quoque imperatorem saucium in quandam castellam inclusit et combussit. Eo item mortuo.

Athanasius successit vir scelestus atque malignus qui et persecutionem maximam christianis intulit. Qui cum tandem se suosque Theodosio seniori tradidisset quarta die decessit.

Alaricus autem predicti athanasii regis filius: regnum accipiens cum omnem inuasisset Italiam ab imperatore eidez Gallia committitur: a vandalis. scilicet defendenda: contra quem Stilico patricius dolose multos concitavit. Quò obrem alaricus ipse in iram concitatus Gallia ommissa Italiam egreditur et Romam accedens urbem adeo obsedit: ut pro fame matres filios comedere compulerit. Remum urbe potitus: gladio et igni sevitum est edicto tamen proposito: ut qui in sacras apostolorum petri et pauli edes confugissent: salvi fierent: quò et factum est: ut inferius loco suo latius diceat. In deique papuliam et Calabria recedens apud consuetam emozim: et in medio alvei Basceti fluminis sepelitur.

Athaulphus eius affinis in regem successit statim cum exercitu Romam rediit: et quicquid residui fuerat locustarum more consumpsit: quibus direptis mox etiam clarissima queque urbis loca: que ab igne absumi nequicèrunt fulmina de celo de lapsa consumpsere. Honorius autem imperator his auditis Constantij patricij interuentu Athaulpho isto pacem proposuit: sororemque suam ei in matrimonium dedit: et tunc Gothorum regnum bisfarie divisum est. Alijs in Italia sub imperij ditione manentibus: Alijs recedentem Athaulphum in Galliam aquitanicam sequentibus: ubi apud tholosam urbem regni sui sedem collocavit: Quo in loco haud multo post interfectus est: post athaulphum autem in Gallia aquitanica quidam nomine Galba regnavit.

Theodoricus vero post Galpam regnavit: Cuius tempore Attila Hunnorum rex superbia inflatus consilio acer: et potentia formidabilis in profusione natus cum Valamuro ostrogothorum et Ardarico gepidarum regibus: alijsque regulis multis quingentorum milium numero exercitum secum trahens veluti luporum agmina in agnorum ovile multos execrabili cede inuasit populos. Quapropter Aetius patricius: qui sub Maritiano principe Galliam regebat: intelligens quod Singibanus vandalorum rex eorum. scilicet qui aurelianis remanserant fautorum partium impij volebat Hunnis pro timore civitatem prodere: Theodoricum hunc regem sub pollicitatione dimidie Gallie si vinceret in auxilium contra ungaros evocat: Quo in auxilium rei perperante Aetius cum simili pollicitatione Attilam contra Gothos per internuncios inuitat quos Galliam velle invadere fingebat: atque ita Gothi et Hunni fallaci promissione illecti cum in aluerniam convenissent Attilam Eudocium burgundionum regem sibi occurrere permit: et hinc inde acie instructa in Hunnos et Gothos atrox certamen edit. Gothorum ad ducenta milia cum Theodorico rege: Hunnorum ceterum quinquaginta milia cum Valamuro ostrogothorum rege eo prelio cesa fuere: tantusque ibi sanguis effusus est: ut modicus qui ibi habebat rivus tonens effectus mortuorum multorum cadauera traxerit.

Torsimundus Theodorici predicti filius: et in regno successor: qui huic pugne intererat prius necesse vlcisci desiderans: triduo rursus cum Hunis pugnavit: ubi Attila in castris compulso innumerabilis Hunnorum multitudine corruit. Et actius ad Attilam noctu veniens: ut recedat ei persuadet fugiens Theodoricum cum Torsimundo fratre nocte prope futura cum tanta multitudine affuturum esse: ut mime sustinere posset. Sequenti deinde nocte ad Torsimundum actius similiter veniens simili figmento usus est: adiecitque verendum esse: ne dum ibi moraretur fratres eius prius opes pripiat: atque ita utraque parte recedat: actius suos post Hunnos dirigens: eos usque ad Turingiam persequendo recidit: atque hoc modo Galliam reipublice reservavit. Torsimundus vero Tolosam regressus suos de regis opibus contendentes offendit. Sed pace inter eos composita e vita discessit.

Theodoricus autem huius nominis secundus Torsimundi predicti frater post eum regnavit: qui principatu suscepto cum Rociario succiorum rege Hispaniam invadente conflixit: et ad internitionem usque profertrens Succios sibi subegit et Gothorum regnum in Hispaniam usque protulit.

Henricus et alter frater Theodorico rebus humanis cedente postea super aquitanicos hispanosque ac Succios regnavit: cumque et arelatum et massiliam subiugasset: Theodomorus ostrogothorum rex christianissimus a Gothorum iugo se surripuit: et ad catholicam fidem convertit.

Alaricus predicti filius: post patrem regnavit: contra quem Clodoveus francorum rex pugnavit. Quo interfecto et Gothi inde fugatis aquitaniam acquisitam sibi subegit: post cuius necesse Narbonensis provincia: que Gothia dicebatur: et Hispania in Gothorum ditione tantummodo remansere: in quibus et Amalaricus rex regnavit: qui et ipse tandem apud bachioniam a francis interfectus: Theoclas successit: et post eum Agilla regnavit: contra quem Athanagildus insurrexit: atque in eo regnum finitum est.

Leonigildus tamen in Hispaniarum regno Alarico predicto successit: vir quidem iniquus atque scelestus: qui Ermagildum filium christianissimum pascaris nocte ob catholice fidei confessionem securi mactavit.

Ricardus vero Leonigildi alter filius patris in regno succedens baptismum statim a Leandro hispalensi episcopo recepit: cum quo tota eius familia ad catholicam fidem tandem pervenit.

Litibia autem et Benthicus et Gundemarus reges successine post Ricardum regnarunt. Deinde quidam nomine Sefibirus vir sapietia ornatus adepto regno contra rem publicam fortiter dimicavit: Cuius virtute regnum Gothorum in Hispania firmatum est: Sefibiro autem sentillaz succedente Sifemundus deiecit: Cui Cintilla: et Cintille Tolga successit. Quo etiam deiecto Cimbastindus ex primatibus unus in regem erigitur: Qui cum suspectos